

המועצה הלאומית לשלום הילד
Israel National Council for the Child
الجلس الوطني لسلامة الطفل



בסיוע



מכון חרוב

עשור של עשייה למען ילדים

ילדים בישראל שנתון 2018

עורכת
ציפי ברמן

טבת תשע"ט
דצמבר 2018

דבר העורכת

אנו שמחים להציג בפניכם את השנתון הסטטיסטי "ילדים בישראל" זו השנה ה-27 ברציפות. דומה שההוכחה הטובה ביותר להצלחתו היא מקום הקבע שקנה לעצמו על שולחנו של כל מי שילדים קרובים לליבו ועומדים במרכז עבודתו. ניסיונו וכן תגובות רבות שאנו מקבלים מלמדים, שעם השנים שנתון זה החל למלא תפקיד חשוב בעבודתם של רבים. ההתייחסות למגוון ההיבטים הנוגעים לאוכלוסיית הילדים בכללותה, ריכוז הנתונים והמידע והצגתם כמכלול אחד סייעו ומסייעים לחוקרים, לאנשי מעשה, למתכננים ולמעצבי מדיניות, לעובדי-מטה ולעובדי-שטח בתחומי עיסוקם הקשורים לחיי ילדים ובני נוער. מאז יצא לאור השנתון הראשון אנו עדים, לשמחתנו, להתעניינות גוברת של הציבור בילדים ובעולמם. סוגיות רבות שממשיכות להידון במסגרת השנתון דרשו מאבק לא קל על מנת להחדין למודעות, והיום הן זוכות להתייחסות רבה יותר מצדם של פוליטיקאים, אנשי מקצוע ותקשורת. אנו מעודדים אפוא מכך שהשנתון הפך זה מכבר לכלי עזר מובן מאליו, שאנשי מקצוע, מעצבי מדיניות, מתכננים וחוקרים, עושים בו שימוש מתמיד.

מעטים הם הפרסומים הדומים לשנתון זה באופיים, בהיקפם ובמיוחד ביציאתם הרצופה לאור. יתרה מכך, מעטות הן המדינות שבהן רואה אור פרסום דומה, ואנו שמחים להיות מפורצי הדרך והמובילים בתחום. השנתון אינו רק צילום מצב או תמונה אילמת של עולם הילדים בישראל. הוא אף כלי עזר לפעילות שמיועדת לשיפור רווחתם של הילדים ולשמירת שלומם וזכויותיהם.

השמירה על הקיים והמשך פיתוחו של השנתון הם אתגר לא פחות קשה מיצירת השנתון הראשון. בכדי לעמוד במשימה, כאמור, נאספו נתונים ממגוון מקורות נרחב – משרדי ממשלה, מערכות מידע וארגונים שונים. חלק מהנתונים והמידע המוצגים השנה מתפרסם בשנתון זה לראשונה, ואילו חלקם האחר כבר הופיע בפרסומים שונים, כלליים או ייחודיים.

בתחתיתו של כל לוח צוין המקור המדויק של הנתונים, ובסוף השנתון מופיעה רשימה מלאה של מקורות המידע. השימוש במקורות מידע שונים וההחלטה להישאר נאמנים ככל האפשר למקור פגעו לא אחת באחידות הצגתם של נתוני השנתון. הדוגמה הבולטת לכך היא הגיל הלא אחיד של האוכלוסייה, שאליה מתייחסים הנתונים השונים. ככלל, השנתון מתייחס לכל אוכלוסיית הילדים בישראל בגיל 0-17*, ואולם פרקים מסוימים מתייחסים לקבוצות גיל שונות, לפי העניין או לפי המידע הזמין. יש שמקורות שונים מתייחסים לאותו נושא, לדוגמה עבריינות, אך נסמכים על מאגרי נתונים שונים, ולפיכך הנתונים המוצגים על פיהם שונים.

כבכל שנתון, גם בנוכחי שאפנו להציג את הנתונים העדכניים ביותר. כיוון שאנו תלויים בקצב העדכון של משרדי הממשלה ושל המוסדות השונים, הלוחות המופיעים בשנתון זה עודכנו במידת האפשר. כאמור, בד בבד עם המאמץ לשמר את הקיים הושקע מאמץ להמשיך לשפר את השנתון. דגש הושם גם הפעם על אופן הצגת הנתונים בכדי שאפשר יהיה לחשוף מגמות ושינויים שחלו לאורך השנים. כך בהתייחס לכל לוח ותרשים שבהם הדבר התאפשר.

השנתון שלפנינו, על מגוון פרקיו ועל הנתונים הכלולים בהם, פותח לנו צוהר להציץ בו אל מצב הילדים בישראל ואל היבטים שונים של מחויבותה של החברה לילדיה. אפשר לראות בעזרתו מה השקיעה החברה הישראלית בילדיה הלכה למעשה, באילו תחומים של שלום הילד ושל זכויותיו היא עוסקת, כיצד ובאיזו מידה. כמו כן, יש בנתונים משום בסיס לדיון על צרכים, על מענים, סדרי עדיפויות, תכנון והערכת לעתיד.

השנתון על פרקיו השונים מציג תמונה רבת זווית על מצבם של ילדי ישראל. למרות שיפור מסוים שחל באחדים מהמדדים, עדיין נשארו פערים גדולים, יחסית, בין ילדים, והם אף הולכים וגדלים בייחוד בין אלה המתגוררים ביישובי הפריפריה לאלה המתגוררים במרכז, בין ותיקים לעולים ובין ילדים במגזר

* כלומר, מיום הלידה ועד ליום הגיע הילד לגיל 18.

היהודי לילדים במגזר הלא-יהודי.

נתוני השנתון עשויים לשמש מדריך לחברה כולה היכן לאתר את התחומים שנחוצה בהם התערבות, הן באמצעות סיוע ישיר לילדים לממש את זכויותיהם והן על ידי סיוע למשפחות עם ילדים למלא את תפקידן ואת מחויבותן לילדיהם. יש בנתונים כדי לסייע גם לכל אחת מהמערכות העוסקות בבריאותם, בחינוכם, ברווחתם ובשלומם של ילדים, והם מאפשרים למערכות אלה לבחון את עצמן ולבדוק דרך קבע כיצד לשפר את פעולותיהן למען ילדים.

השנתון הוא פרי עבודה מאומצת הנמשכת כאמור, זה עשרים ושבע שנה. עבודת הכנתו עד להוצאתו לאור שימשה ומשמשת אבן יסוד לפעילותה של המחלקה למידע במועצה לשלום הילד. הישגיו הרבים של המרכז, מעמדו בקהילת החוקרים ובעיני אנשי המקצוע והיוקרה הנלווית לשמו לא היו באים לידי ממש בלא פרסומו של השנתון הסטטיסטי "ילדים בישראל".

הוצאתו לאור של השנתון לא הייתה מתאפשרת בלא תרומתם החשובה של ארגונים, משרדים, אנשי מקצוע ומומחים רבים. תקצר היריעה מלפרט את כל מי שעסקו במלאכה וסייעו בידינו, אך פטור בלא כלום אי אפשר. קודם כל ויותר מכל, ראויים לתודה ולהערכה מכוון חרוב מיסודה של קרן שוסטרמן - ישראל, והעומד בראשו פרופ' אשר בן-אריה אשר קיבלו על עצמם לסייע להוצאת השנתון לאור מכוח מחויבות עמוקה לילדים בישראל בכלל ולילדים בסיכון בפרט. פרופ' בן אריה היה מיוזמי פרויקט השנתון ושימש עורכו הראשי שנים רבות, קידם ועיצב במידה רבה את מתכונתו הנוכחית. הוא מנהל היום את מכוון חרוב ומכהן כיו"ר הוועדה המייעצת לשנתון.

זכינו לשיתוף פעולה יוצא מן הכלל ולסיוע נכבד ממשרדי ממשלה, מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשויות מקומיות ומרשויות ממשלתיות רבות, בהן צה"ל, משטרת ישראל, שירות בתי-הסוהר, המוסד לביטוח לאומי, משרד הבריאות, משרד הקליטה, משרד החינוך, משרד המשפטים, משרד הפנים, משרד הרווחה, משרד התעשייה והמסחר, קופת חולים הכללית וקופת חולים מאוחדת, חוקרים, ארגונים ציבוריים ועמותות שונות.

ראויים להערכה מיוחדת גב' ציונה חקלאי מהאגף לשירותי מידע ומחשוב במשרד הבריאות, נצ"מ לילך לאופמן גברי, סנ"צ בגמלאות אסף שחור ופקד שמעון מרגלית, עובדי מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע במשטרת ישראל; עובדי מינהל המחקר של המוסד לביטוח לאומי, עובדי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על אגפיו השונים ובהם מר יוסי גידיניאן וד"ר עדנה שמעוני. יבואו על התודה גם ד"ר זוהר לביא סהר, מהשירות הסוציאלי במשרד הבריאות, גב' שרה כהן ומר שלום בן-ישעיה במשרד הקליטה, מר יואב אזולאי ומר פנחס קליין ממשרד החינוך. כולם סייעו בידינו רבות בעצה והכוונה והיו מקור לא אכזב למידע.

תודה למנכ"לית עו"ד ורד וינדמן על הליווי והסיוע, בלעדיה לא הייתה באה המלאכה אל סיומה. תודה לכל עובדות ועובדי המועצה לשלום הילד שתרמו מן הידע הרב שברשותם, על הייעוץ והתמיכה האישית בכל אחד משלבי הפקת השנתון. תודה מיוחדת לד"ר יצחק קדמן, לשעבר מנכ"ל המועצה לשלום הילד, על תרומתו המקצועית והאישית רבת השנים בהוצאת השנתון אל הפועל על היבטיו השונים – ייעודו, תכניו ומבנהו.

כל חברה באשר היא חייבת לבחון את עצמה ולבדוק כיצד היא מממשת את מחויבותה לילדיה כאזרחים שווים זכויות. שנתון זה, מעשה ידיהם ויצירתם של רבים שעשו במלאכה ללא תמורה, יצדיק את עמלם רק אם יצליח להסב את תשומת הלב לנושאים בעלי חשיבות לשלום הילד ולרווחתו ולעודד את ההתייחסות ואת העיסוק בהם על סמך עובדות מוצקות ונתונים מהימנים המשקפים את המציאות לאשורה.

ציפי ברמן
עורכת השנתון
ירושלים, טבת תשע"ט

תוכן העניינים

III דבר העורכים.
XII תוכן העניינים.
	1. מאפיינים דמוגרפיים של אוכלוסיית הילדים
3 מבוא
	לוחות 1.1-1.4 ותרשימים 1א'-1ב' – דת, גיל, מין, מקום המגורים של ילדים בישראל, וחלקם באוכלוסייה
7
17 לוחות 1.5-1.6 – לידות חי לפי קבוצת אוכלוסייה, מחוז ויישוב מגורים
22 תרשימים 1ג'-1ד' ולוחות 1.7-1.10 – ילדים זרים וילדים בעלי מעמד של תושב ארעי/קבע
	2. ילדים עולים, ילדי מהגרי עבודה ומבקשי מקלט
29 מבוא
32 תרשימים 2א'-2ב' – ילדים עולים וילדי עולים החיים בישראל
34 תרשים 2ג' ולוחות 2.1-2.3 ותרשים 2ג' – ילדים עולים (ילידי חו"ל)
38 תרשימים 2ד'-2ז' ולוח 2.4 – ילדים שעלו לארץ במרוצת 2017
41 תרשימים 2ח'-2יא' ולוחות 2.5-2.6 – ילדי עולים
49 לוח 2.7 ותרשים 2יב' – ילדים שעלו לארץ עד 2017
51 תרשים 2יג' ולוח 2.8 – ילדים בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות
53 תרשימים 2יד'-2יח' ולוחות 2.9-2.13 – ילדים של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים
	3. משפחות, משקי בית ותנאי גדילה של ילדים
63 מבוא
67 לוח 3.1 – משפחות עם ילדים
68 תרשימים 3א'-3ב' ולוחות 3.2-3.3 – ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי
76 לוחות 3.4-3.5 ותרשים 3ג' – ילדים שהוריהם גרושים או בהליכי פירוד וגירושין
79 תרשים 3ד' ולוחות 3.6-3.7 – ילדים יתומים וילדים לחללי פעולות איבה
82 תרשים 3ה' ולוחות 3.8-3.10 – ילדים מאומצים וילדים מאם פונדקאית
85 תרשים 3ו' ולוחות 3.11-3.13 – נישואי קטינים ולידות של קטינות
90 תרשימים 3ז'-3ח' – שיעור הגיוס לצה"ל
	4. ילדים החיים מחוץ למשפחתם
95 מבוא
97 לוחות 4.1-4.2 ותרשים 4א' – ילדים בפנימיות של המנהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער

4. ילדים החיים מחוץ למשפחתם (המשך)

100	לוח 4.3 – ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה במסגרות חוץ ביתיות.....
101	תרשימים 4ב'-4ו' ולוחות 4.4-4.6 – ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון.....
107	תרשימים 4ז'-4ח' – ילדים באומנה.....
108	תרשים 4ט' – ילדים ותלמידים השוהים במוסדות רפואיים.....

5. ילדים וחינוך

111	מבוא.....
116	לוחות 5.1-5.2 – מספר התלמידים במערכת החינוך.....
119	לוחות 5.3-5.4 – ילדים בגיל 0-4 בגני ילדים בפיקוח משרד הכלכלה ומשרד החינוך.....
121	תרשים 5א' ולוח 5.5 – שיעור הלומדים במערכת החינוך.....
123	לוחות 5.6-5.8 – תלמידים בבתי ספר.....
131	לוחות 5.9-5.10 – מוטיבציה ותחושת מסוגלות של תלמידים ללמוד.....
132	תרשימים 5ב'-5ג' ולוחות 5.11-5.12 – אקלים חינוכי וחברתי בבית הספר.....
136	לוחות 5.13-5.14 - שימוש באינטרנט לצרכי למידה.....
138	לוחות 5.15-5.20 ותרשים 5ד' – אלימות ותחושת מוגנות בבית הספר.....
147	לוחות 5.21-5.22 ותרשימים 5ה'-5ז' – הרחקת תלמידים לצמיתות מבית הספר.....
150	תרשימים 5ח'-5י' ולוחות 5.23-5.29 – תלמידים בטיפול קציני ביקור סדיר ונשירת תלמידים ממערכת החינוך.....
164	תרשימים 5יא'-5יז' ולוחות 5.30-5.33 – לומדים, ניגשים וזכאים לתעודת בגרות.....
186	תרשים 5יח' – תלמידים ליקויי למידה הזכאים להתאמה בבחינות הבגרות.....
187	תרשים 5יט' – נבחנים בבחינת הבגרות שמחברת בחינת הבגרות שלהם נפסלה.....
188	לוח 5.34 – תלמידים מחוננים.....
189	תרשים 5כ' ולוח 5.35 - ילדים הלומדים בחינוך ביתי.....
190	לוח 5.36 - חניכים במסגרות צבאיות.....
191	לוח 5.37 ותרשים 5כא' – השכלת מיועדים לגיוס ודירוגם הפסיכוטכני.....
192	תרשימים 5כב'-5כח' - בני נוער הלומדים לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה.....

6. ילדים ועולם הפנאי

199	מבוא.....
203	תרשימים 6א'-6ו' – שימוש אמצעים דיגיטליים.....
208	תרשימים 6ז'-6יב' – אוריינות של תלמידי כיתה ד'.....
212	לוחות 6.1-6.2 ותרשימים 6יג'-6יד' – פעילות התנדבותית של בני נוער.....

6. ילדים ועולם הפנאי (המשך)

- 216 לוחות 6.3-6.4 ותרשים טו' – השתתפות תלמידים בחוגים ובפעילויות חברתיות.
- 219 תרשימים 6טז'-6כ' ולוח 6.5 – ילדים ובני נוער העוסקים בספורט.
- 225 לוחות 6.6-6.9 – טיולים, ביקורים באתרי טבע ויציאה לחוץ לארץ טבע.
- 228 לוחות 6.10-6.11 ותרשים 6כא' – מורשים לנהוג.

7. ילדים עם מוגבלויות

- 233 מבוא.
- 237 תרשימים 7א'-7ג' – ילדים עם נכות ו/או מחלה כרונית.
- 239 תרשימים 7ד'-7ה' ולוחות 7.1-7.3 – תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד ובשילוב.
- 257 תרשימים 7ו'-7ז' ולוחות 7.8-7.10 – ילדים שעניינם נידון בוועדת השמה של משרד החינוך.
- 266 תרשימים 7ח'-7יא' ולוחות 7.11-7.12 – ילדים המקבלים קצבת ילד נכה מהמוסד לביטוח לאומי.
- 275 לוח 7.13 – ילדים עם מחלות גנטיות.
- 276 לוח 7.14 – ילדים ובני נוער עיוורים.
- 277 תרשים 7יב' ולוחות 7.15-7.17 – ילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ותסמונת דאון.
- 281 לוחות 7.18-7.20 ותרשים 7יג' – ילדים מוגבלים פיסית שקיבלו עזרים רפואיים במימון משרד הבריאות.

8. ילדים ובריאות

- 287 מבוא.
- 292 תרשים 8א' ולוחות 8.1-8.4 – תוחלת חיים ומשקל בעת לידה.
- 295 לוחות 8.5-8.8 – בדיקות וחיסונים של תינוקות ותלמידים.
- 299 לוחות 8.9-8.13 – משקל וגובה של ילדים ובני נוער.
- 303 לוחות 8.14 ותרשימים 8ג'-8ו' - היגינה והרגלי בריאות של ילדים ובני נוער.
- 307 לוחות 8.15-8.17 – ילדים החולים במחלות שונות.
- 310 לוחות 8.18-8.23 ותרשים 8ז' – ילדים בשירותי בריאות (קופות חולים) ובבתי חולים.
- 323 תרשימים 8ח'-8יב' – פניות ילדים למרפאות טרם.
- 326 תרשימים 8יג'8יד' - אסתמה וסוכרת בקרב בני נוער.
- 327 לוחות 8.26-8.30 ותרשימים 8טז'-8כא' – אלרגיה וסייעות רפואיות.
- 329 תרשימים 8ט'-8יד' ולוחות 8.27-8.31 – בריאות הנפש של ילדים.
- 336 לוחות 8.31-8.35 ותרשים 8כב' – פטירה של תינוקות ושל ילדים.

9. ילדים ותאונות

349 מבוא
351 תרשימים 9א'-9ח' ולוחות 9.1-9.6 – פניות לחדרי מיון ואשפוזים עקב היפגעות בתאונות
362 תרשימים 9ט'-9יג' ולוחות 9.7-9.9 – היפגעות ילדים בתאונות דרכים
366 תרשימים 9יד'-9יט' ולוחות 9.10-9.11 - היפגעות ילדים בתאונות אופניים / קורקינט חשמליים
372 לוחות 9.13-9.15 ותרשים 9' – היפגעות ילדים בגלל שהושארו או נלכדו לבד ברכב
375 תרשימים 9כא'-9כב' ולוחות 9.15-9.16 – מוות של ילדים בחופשת הקיץ
378 תרשימים 9כג'-9כד' ולוחות 9.17-9.18 – היפגעות ילדים מהרעלה
382 תרשים 9כה' ולוחות 9.19-9.20 – היפגעות תלמידים בתאונות במערכת החינוך

10. ילדים וכלכלה

387 מבוא
391 תרשימים 10א'-10ב' ולוח 10.1 – ילדים לפי דירוג חברתי-כלכלי של יישוב המגורים
402 תרשימים 10ג'-10ח' ולוחות 10.2-10.3 – ילדים עניים
409 לוחות 10.4-10.5 ותרשימים 10ט'-10י' - ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה
418 תרשימים 10יא'-10יב' ולוח 10.6 – ילדים החיים במשקי בית עם/ללא מועסקים ובמשפחות שבהן לפחות אחד ההורים מקבל דמי אבטלה
420 תרשים 10יג' ולוחות 10.7-10.8 - ילדים עובדים
423 לוחות 10.9-10.10 – עבודת ילדים בפרסומות ובהופעות ציבוריות
425 לוחות 10.11-10.14 ותרשימים 10יד'-10טו' – ילדים ובני נוער עובדים שהועסקו באופן לא חוקי או נוצלו בידי מעסיקים, ותיקים שנפתחו בעניינם
429 תרשימים 10טז'-10יט' ולוחות 10.15-10.17 – הוצאה על מוצרים במשקי בית עם ילדים ובעלות על מוצרים

11. ילדים בעולם המשפט

437 מבוא
439 לוח 11.1 ותרשים 11א' – ילדים בבתי משפט שלום לנוער
441 לוח 11.2 – ילדים בבתי משפט לענייני משפחה
443 תרשים 11ב' – בקשות לאישור נישואי קטינות שהוגשו לבתי משפט
444 לוחות 11.3-11.4 – ילדים בבתי משפט דתיים (רבניים, שרעיים ודרוזיים)

12. ילדים עוברי חוק

449 מבוא
454 לוחות 12.1-12.13 ותרשימים 12א'-12ד' – קטינים החשודים בביצוע עבירות שבגינן נפתח תיק פלילי או הנמצאים בהליך של טיפול מותנה

12. ילדים עוברי חוק (המשך)

491 לוחות 12.14-12.15 ותרשים 12ה' – עבירות בני נוער במוסדות חינוך

496 תרשימים 12'ו'-12ז' ולוחות 12.16-12.18 – מעצר קטינים

500 תרשימים 12ח'-12ט' ולוחות 12.19-12.22 – קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער

505 לוחות 12.23-12.27 ותרשימים 12'י'-12יא' – קטינים בהליכים פליליים

512 לוחות 12.28-12.34 ותרשימים 12'יב'-12טו' – קטינים שחויבו בדיון, קטינים המרצים עונש מאסר וקטינים מועדים

523 לוחות 12.35-12.38 – הרכב משפחה, השתייכות למסגרת לימודית ומצב חברתי-כלכלי של קטינים בעלי תיקים פליליים

13. ילדים נפגעי עבירה

529 מבוא

..... לוחות 13.1-13.11 ותרשים 13א' – תיקים שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה ומחוץ למשפחה

533 תרשימים 13ב'-13ו' ולוחות 13.12-13.14 – ילדים נפגעי עבירות אלימות

545 לוחות 13.15-13.16 – ילדים שננטשו או הושארו בלא השגחה

555 תרשימים 13ז'-13ט' ולוחות 13.17-13.23 – עבירות מין כלפי קטינים

557 תרשימים 13'י'-13יג' ולוחות 13.24-13.26 – מכירת אלוהול לקטינים

565 תרשימים 13יד'-13טז' ולוחות 13.27-13.29 – מוגנות של בני נוער

571 תרשים 13יז' – עבירות סייבר

576 תרשימים 13יח'-13כ' ולוח 13.30 – דיווח בני נוער על פגיעה בהם

577 תרשים 13כא'-13כו' ולוחות 13.31-13.34 – עבירות של בגירים כנגד קטינים במוסדות חינוך

580 תרשימים 13כז'-13כח' ולוחות 13.35-13.39 – ילדים עד גיל 14 בטיפולם של חוקרי ילדים

586 לוחות 13.40-13.43 – עבירות שונות נגד ילדים

593 לוחות 13.40-13.43 – עבירות שונות נגד ילדים

14. ילדים במצבי סיכון ומצוקה

599 מבוא

605 לוחות 14.1-14.4 ותרשים 14א' – ילדים המוכרים לשירותי הרווחה

614 תרשימים 14ב'-14ז' ולוחות 14.5-14.6 – ילדים ובני נוער בסיכון

619 לוח 14.7 – ילדים שטופלו במרכזי הגנה

621 לוח 14.8 – ילדים נפגעי אלימות ותקיפה מינית שאותרו בבתי חולים, בקופות חולים ובטיפות חלב

623 תרשימים 14ח'-14ט' ולוחות 14.9-14.10 – ילדים במרכזי חירום

626 לוח 14.11 – ילדים בסיכון המטופלים בידי אגף א' במשרד החינוך

14. ילדים במצבי סיכון ומצוקה (המשך)

627תרשימים 14-י'14-יב' – ילדים במקלטים לנשים נפגעות אלימות.....
629תרשימים 14-יג'14-יד' ולוח 14.12 – בני נוער וצעירים בטיפול רשות חסות הנוער.....
632תרשים 14טו' ולוחות 14.13-14.17 – נערות ונערים במצוקה בטיפול השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה.....
636לוחות 14.18-14.21 ותרשימים 14טז'-14כ'- שימוש בני נוער בחומרים פסיכו-אקטיביים.....
643לוח 14.22 – נוער שאינו עובד ואינו לומד.....
644לוח 14.23 ותרשים 14כא' – קטינים שנעדרו מביתם.....
646לוחות 14.24-14.25 ותרשימים 14כב'-14כז' – נסינות אובדניים.....
651לוחות 14.26-14.27 – הפסקת היריון של נערות צעירות.....
653תרשימים 14כז'-14ללו' ולוחות 14.28-14.30 – פניות של ילדים במצוקה לארגוני עזרה שונים.
663רשימת מקורות.....

1

חאפיינים דמוגרפיים של
אוכלוסיית הילדים

מבוא

בסוף שנת 2017 הגיע מספרם של הילדים בישראל ל-2,908,327, והם מנו 33.1% מכלל האוכלוסייה. שיעור זה אמנם גבוה בהשוואה לרוב ארצות המערב, אך נמוך מהאחוז המקביל במדינות השכנות לישראל. בשונה ממדינות מתועשות רבות, שבהן פירמידת הגילים התהפכה בשנים האחרונות, אך בדומה למדינות העולם השלישי, בישראל קבוצת הגיל 0-17 היא עדיין בסיסה של פירמידת הגילים.

אוכלוסיית הילדים בישראל רב-גונית ביותר. כ-70% הם יהודים, כ-22% מוסלמים, 1.4% נוצרים, 1.6% דרוזים, וכ-3.0% לא סווגו לפי דת. גם הקבוצות האמורות ניחנו ברב-גוניות ניכרת. יש בהן דתיים, חילונים, ותיקים ועולים.

בשנת 2018 שהו בישראל 4,573 ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי (א5), 22% מתוכם היו ילדים זרים שקיבלו את מעמדם במהלך שנת 2018.

ילדים זרים, ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי וילדים בעלי מעמד של תושב קבע אינם בעלי זכויות מלאות, כגון האפשרות להוציא דרכון ישראלי (אולם יש להם אפשרות להוציא דרכון של ארץ אחרות).

ילדים זרים (שאינם בעלי מעמד של תושב ארעי או קבע) אינם אזרחי ישראל או תושבים בה. הם יכולים לקבל מעמד של רישיון לישיבת ביקור (הדבר נתון לשיקול דעתו של שר הפנים). הם זכאים לשירותי חינוך ובריאות אך הם אינם זכאים לזכויות סוציאליות. רישיון השהייה שלהם בישראל הוא זמני בלבד, ועשוי לפקוע ברגע עזיבתם את הארץ (יש לציין שפקיעת הרישיון אינה מותנית ביציאה מהארץ).

ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי או תושב קבע הם בעלי מעמד חוקי בישראל והם זכאים לשירותי חינוך, בריאות וזכויות סוציאליות.

ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי - מאחר שהשהייה בישראל ניתנת לתושבים ארעיים לתקופה קצרה, ילדים אלה עלולים לחיות בתחושת חוסר ודאות, היות שהאשרה לא בהכרח תחודש. מאחר שבכל עת שעליהם לחדש את האשרה יש לשלם אגרה. מי שאינו משלמה הופך לחסר כל מעמד, כלומר לחסר זכויות כלשהן, כולל הזכות לביטחון סוציאלי, לבריאות ולרווחה.

עוד על זרים, תושב ארעי ותושב קבע – ב'הגדרות' במבוא לפרק זה וכן בפרק 2.

הנתונים המוצגים בפרק זה הם המצע להבנת הסוגיות הספציפיות שתוצגנה בפרקים הבאים.

בפרק זה כלולים הלוחות והתרשימים הבאים:

לוחות 1.1-1.4 ותרשימים א'1-א'1ב' מציגים את מספר הילדים בישראל ואת התפלגותם לפי מין, דת, גיל ומקום מגורים וכן את חלקם בכלל האוכלוסייה.

בלוחות 1.5-1.6 נתונים על לידות חי, לפי קבוצת אוכלוסייה, מחוז ויישוב מגורים.

תרשימים א'1ג'-ד'1 ולוחות 1.7-1.10 מתייחסים לילדים זרים וילדים בעלי מעמד של תושב ארעי/קבע.

הגדרות

אזרח – מעמד השהייה הגבוה ביותר במדינה, המעניק את מלוא הזכויות והחובות למי שמחזיק בו.

אוכלוסייה – אוכלוסיית הילדים זהה מבחינת הגדרה ליתר האוכלוסייה. היא כוללת תושבים קבועים בעלי אזרחות ישראלית ותושבי קבע בלא אזרחות ישראלית (לרבות אלה שבעת האומדן נעדו מישראל פחות משנה).

עד לשנת 2008 במספר האוכלוסין היה כלול אומדן של התיירים ושל התושבים הארעיים ששהו בישראל יותר משנה (להוציא דיפלומטים ואנשי או"ם). אומדנים הנסמכים על מפקד האוכלוסין שנערך ב-2008 מתייחסים רק לאוכלוסייה הרשומה במרשם האוכלוסין. תושבים שאינם רשומים בו אינם כלולים באומדן, גם אם שהו בישראל יותר משנה.

אומדני האוכלוסייה אינם כוללים את העובדים הזרים שיש להם אשרת עבודה. בסוף שנת 2013 מספרם נאמד בכ-190 אלף נפש. חלק מהם שהו בישראל יותר משנה. אומדן האוכלוסייה כמובן אינו כולל אנשים שנכנסו ארצה בלא אשרת שהייה ולא במעברי גבול מוכרים. גורמי ההשתנות של גודל הקבוצה הם ריבוי טבעי ופטירות (לידות פחות מפטירות). על מאזן ההגירה משפיעים לחיוב: עולים, תיירים שמעמדם משתנה לעולים, כניסות לשם איחוד משפחות, תושבים קבועים החוזרים לישראל לאחר שהייה בת יותר מ-12 חודשים בחו"ל ואזרחים עולים (אזרח עולה: אדם שנולד לאזרחי ישראל בעת שהותו בחו"ל ונכנס לישראל בכוונה להשתקע בה). מאלה מופחת מספר התושבים שבשנת האומדן שהו לפחות 12 חודשים רצופים בחו"ל.

בלא סיווג דת – שיוכם הדתי של העולים מבריה"מ לשעבר דרש סיווג חדש. סיווג זה נקבע במשרד הפנים, אומץ בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשמש אותה בעת עריכת אומדני האוכלוסייה והתנועה הטבעית. אולם רבים מהעולים, בעיקר ממדינות בריה"מ לשעבר, נרשמים במרשם התושבים בלא סיווג דתי. לפי הנחיותיו של משרד הפנים, משבצת הדת נשארת ריקה כאשר בעת הרישום תושב מבקש להשאיר פרט זה בלא ציון (ריק), או מכריז כי הוא חסר דת. תושב כזה נדרש להודיע על בקשתו בכתב, והודעתו מצורפת לשאלון הרישום. עד למפקד שנערך ב-1995 תושבים אלה נכללו באומדני הלמ"ס בקבוצת האוכלוסייה הנוצרית. מאז סוף 1995 אומדני האוכלוסייה "בלא סיווג דת" מוצגים כאומדנים של קבוצה נפרדת. החל בשנת 2000 האוכלוסייה כוללת גם לבנונים שנכנסו לארץ במאי 2000 והוענקו להם תעודות זהות ישראליות (חיילי צד"ל ובני משפחותיהם).

גיל – מספר השנים השלמות שמלאו לילד עד לתאריך האומדן, שנערך בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

זר – אינו אזרחי ישראל או תושב בה. הוא זכאי למעמד של ישיבת ביקור. זר הוא בעל זיקה למדינת נתינותו, שם זכאי הוא לקבל את מלוא הזכויות האזרחיות הרלבנטיות, בעוד שבישראל הוא אינו זכאי לבחור ולהיבחר לכנסת ולשאת דרכון ישראלי. כמו כן, בניגוד לתושבי קבע הוא אינו זכאי לבחור ולהיבחר בבחירות לרשויות מקומיות וכן אינו זכאי לזכויות סוציאליות כגון דמי אבטלה וקצבת נכות. למעשה, רישיון השהייה שלו בישראל הוא זמני בלבד, ופוקע עם תום תקופת הרישיון.

יהודים ואחרים – כולל יהודים ועולים חדשים בני דת אחרת.

לא יהודים (אוכלוסייה ערבית) – כולל מוסלמים, נוצרים ערבים, בדווים ודרוזים.

נוצרים – כולל נוצרים ערבים ונוצרים אחרים.

לידת חי – לידה של עובר, שלאחר היפרדו מהאם מגלה את אחד מסימני החיים: נשימה, דפיקות לב, תנועות ברורות של שרירים רצוניים.

יישובים:

יישוב – מקום המאוכלס בקביעות והמקיים את התנאים הבאים:

א. יש בו בדרך כלל לפחות ארבעים תושבים בוגרים (עד ל-1997 לפחות 20 תושבים קבועים),
 ב. יש לו מינהל עצמי,

ג. אין הוא נמצא בתחום המוכר של יישוב אחר,

ד. הקמתו אושרה בידי מוסדות התכנון.

היישובים נחלקים ליהודיים וללא יהודיים, בהתאם לרוב אוכלוסיית היישוב. ברוב היישובים יש רוב מוחלט של יהודים או של ערבים. תשעה יישובים עירוניים מוגדרים כ"מעורבים", ובהם רוב יהודי ומיעוט ניכר של ערבים: ירושלים, תל-אביב – יפו, חיפה, עכו, רמלה, לוד, מעלות-תרשיחא, נצרת עילית והיישוב הכפרי נווה-שלום.

יישוב חסר מעמד (לפי הגדרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) – יישוב חסר מעמד מוניציפלי אשר אינו נמצא בתחומה של מועצה אזורית ולפיכך אינו משתייך למועצה כזו, ו/או אין לו נציגות בה. בדרך כלל אלה הם יישובים לא מוכרים של בדווים בנגב (ראו הגדרת יישוב לא מוכר).

מועצה אזורית – מתייחסת בדרך כלל למספר יישובים כפריים. במועצה האזורית יש יישובים שלהם נציגות במועצה, ואולם יש גם יישובים שאמנם נמצאים בתחומה בלא שיש להם נציגות בה, אך תושביהם כלולים במניין אוכלוסייתה. כמו כן, יש מספר קטן של יישובים חסרי מעמד מוניציפלי.

מועצה מקומית – מתייחסת ליישוב אחד בלבד.

עירייה – מתייחסת ליישוב אחד בלבד.

מוצע בשנה – הכוונה למספר הילדים הממוצע בשנה. מספר זה נקבע על פי ספירת הילדים הנערכת מדי חודש ועל פי חישוב הנערך בסוף השנה.

דצמבר 2016 – הכוונה לנתוני סוף דצמבר 2016. בשונה מנתוני הממוצעים, מדובר בנתון המתייחס רק לנקודת זמן מסוימת.

קבוצות אוכלוסייה – עד למפקד שערכה הלשכה ב-1995 האוכלוסייה המיוצגת בלוחות מוינה בדרך כלל לפי דת: יהודית, מוסלמית, נוצרית (נוצרים כללו גם "ללא סיווג דת") ודרוזית (דרוזים כללו תושבים בני דתות אחרות כגון: בודהיסטים הינדואיסטים, שומרונים וכד'). כאשר לא היו בנמצא נתונים מספיקים או בשל מיעוט המקרים, המיון נערך רק לפי הקטגוריות "יהודים", "בני דתות אחרות", "מזה: מוסלמים", בלא פירוט נוסף. לאחר עלייתם לישראל של רבים שלא נרשמו כיהודים במשרד הפנים, במפקד שנערך ב-1995 שונו ההגדרות. קבוצת הנוצרים פוצלה לשניים, לנוצרים ערבים ולנוצרים אחרים, וזאת על פי יישוב המגורים, לאום וארץ לידה. כ"נוצרי ערבי" מוגדר מאז כל נוצרי שגר ביישוב ערבי, או ביישוב אחר, אך רשום במשרד הפנים כשייך ללאום הערבי. בהיעדר נתונים מספיקים על קבוצת הנוצרים הערבים משויך אליה כל מי שנולד בארץ ערבית וכן ילידי ישראל שאביו נולד בארץ ערבית. כל שאר הנוצרים כלולים בקבוצה "נוצרים אחרים" (לא ערבים). קבוצת אוכלוסייה נוספת המוצגת מאז 1995 בנפרד היא זו של מי שלא קיבלו במשרד הפנים סיווג לפי דת. בדרך כלל אלה בני משפחה של עולים יהודים (בלא סיווג דת ראו הגדרה בעמ' 4).

תושב ארעי – מעמד התושב הארעי מעניק זכויות מסוימות בביטוח הלאומי כגון דמי אבטלה, הבטחת הכנסה, קצבת נכות וקצבת זקנה וכן ביטוח בריאות. על-פי סעיף 2 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 הרישיון לישיבת ארעי מוענק לתקופה של עד שלוש שנים וניתן להאריכו בתנאי שכל הארכה לא תעלה על שנתיים. בנוסף, הוא אינו זכאי לדרכון ישראלי ויוצא את הארץ באמצעות דרכון מדינת אזרחותו.

לפי תקנות הכניסה לישראל תשל"ד-1974 (תקנה 6), הסטטוס "תושב ארעי" יוענק לאדם העונה על אחד מהקריטריונים האלה: א. עולה בכוח - מי שזכאי לאשרת עולה או לתעודת עולה לפי חוק השבות, תש"י-1950, ורוצה לשהות עד שלוש שנים בישראל, כדי לבדוק את האפשרות והתנאים להשתקעות בישראל כעולה; ב. תלמיד/סטודנט וקרוביו - מי שרוצה לשהות בישראל למטרת לימודים או השתלמות; ג. איש דת וקרוביו - הרוצה לשהות בישראל לשם מילוי תפקיד דתי בקרב עדתו בישראל לפי הזמנת מוסד דתי; ד. מי שרוצה לשהות בישראל על פי רישיון לישיבת ארעי, למטרה שאיננה נמנית על המטרות האמורות לעיל.

תושב קבע – אדם שמרכז חייו הוא בישראל והוא רשום במרשם האוכלוסין של משרד הפנים. במרבית המקרים אדם זה זכאי למעמד אזרחות אך ויתר עליו מסיבות שונות (לדוגמה, אם הוא מחזיק באזרחות נוספת של מדינה שאינה מאפשרת אזרחות כפולה). תושב קבע חייב בכל החובות שהמדינה מטילה (ובכלל זה גיוס לצה"ל ותשלום מסים), וזכאי כמעט לכל הזכויות המגיעות לאזרחים, למעט הזכות לבחור ולהיבחר לכנסת והזכות לדרכון ישראלי (הוא יוצא וחוזר באמצעות תעודת מעבר).

תינוק – יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

מקור הנתונים

מקור הנתונים בפרק זה הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מערך המחשוב של משרד הפנים. בתחתיתו של כל לוח מצוין המקור המדויק.

אומדני האוכלוסייה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מבוססים על מפקדי האוכלוסין והדירור הנערכים מדי עשור והמתייחסים ללידות, פטירות, עלייה, יציאת תושבים לחו"ל, שינוי כתובת בארץ ורישום של נרשמים בשנים שבין המפקדים.

דת, גיל, מין, מקום המגורים של ילדים בישראל וחלקם באוכלוסייה (לוחות 1.1-1.4 ותרשימים א' ו-ב')

באחדים מן הלוחות הנתונים מתייחסים לדצמבר בכל שנה, ואילו באחרים לממוצע השנתי (הכונה למספר הילדים הממוצע בכל שנה. מספר זה נקבע על סמך ספירת הילדים הנערכת מדי חודש ועל פי חישוב הנערך בסוף השנה). מאן ההבדל בין נתוני הלוחות. בלוחות 1.1 ו-1.2 ובתרשימים א' סך כל הילדים מתייחס לדצמבר, ואילו הפירוט לפי דת מתייחס לממוצע בשנים אלו.

לוח 1.1: ילדים בישראל, לפי דת (אלפים ואחוז גידול) / 1970-2017*

שנה	סך הכל**	יהודים	מוסלמים	נוצרים***	דרוזים	בלא סיווג
1970	1,183.3	937.8	193.8	23.7	19.0	--
1980	1,505.4	1,157.3	284.4	34.2	27.3	--
1990	1,766.0	1,342.2	343.7	38.4	37.6	--
1995	1,955.5	1,460.5	400.0	53.0	42.0	--
2000	2,152.2	1,531.1	475.6	43.7	43.7	56.6
2005	2,326.4	1,608.3	557.0	44.4	45.8	69.8
2010	2,519.9	1,738.0	598.5	41.9	46.8	68.5
2011	2,576.9	1,786.2	604.1	41.4	46.4	69.6
2012	2,626.4	1,823.0	614.9	41.9	46.4	71.8
2013	2,682.1	1,870.4	621.8	41.7	46.3	73.6
2014	2,739.5	1,920.1	627.3	41.7	45.8	75.3
2015	2,797.9	1,970.4	633.1	41.6	45.6	77.4
2016	2,851.9	2,018.8	638.2	41.5	45.4	80.5
2017	2,908.3	2,064.5	643.6	41.7	47.5	84.8
אחוז גידול****						
*1970-2017	+145.8	+120.1	+232.1	+75.9	+150.0	+49.8

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 2.3 ועיבוד מיוחד של גף דמוגרפיה, שנים שונות.

* בשנים 2010 ואילך הפירוט לפי דת מתייחס לממוצע השנתי, ואילו סך הכל מתייחס לדצמבר בכל שנה. כמו כן,

בשנים 2000-2017 כלולים גם לבנונים ילדי חיילי צד"ל, אשר דתם לא צוינה ברישומי משרד הפנים.

** בשל עיגול הנתונים לאלפים, סיכום הנתונים בכל עמודה ושורה לא תמיד שווה לסך הכל.

*** כולל נוצרים-ערבים ונוצרים אחרים.

**** אחוז הגידול מ-1970 עד ל-2017. בקבוצת חסרי הסיווג הדתי האחוז חושב משנת 2000 ועד ל-2017.

מאז 1970 ועד ל-2017 אוכלוסיית הילדים בישראל גדלה ביותר מפי שניים. במרוצת שנים אלה מספר הילדים המוסלמים גדל ביותר מפי שלושה.

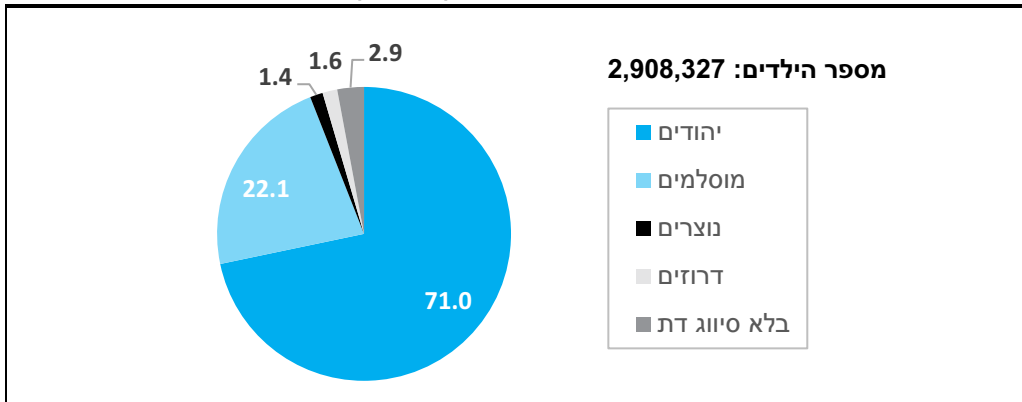
לוח 1.2: אחוז הילדים מכלל האוכלוסייה בקבוצת דתם, לפי דת / 1970-2017*

שנה	כלל הילדים	דת				
		יהודים	מוסלמים	נוצרים	דרוזים	בלא סיווג דת
1970	39.2	36.3	58.7	41.4	52.9	--
1980	38.4	35.3	57.1	38.0	52.2	--
1990	36.1	34.0	50.7	33.5	45.6	--
1995	34.8	32.1	49.2	32.6	44.6	--
2000	33.8	30.9	49.0	32.3	42.1	28.1
2005	33.3	30.3	48.8	30.3	39.8	25.7
**2010	32.7	30.2	45.9	27.5	37.0	24.0
**2015	33.1	31.4	43.0	25.3	33.5	23.5
**2017	33.1	31.8	41.7	24.5	33.9	23.7

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2017, לוח 2.3 ועיבוד מיוחד של גף דמוגרפיה, שנים שונות.
 * בשנים 2000-2017 כלולים גם לבנונים ילדי חיילי צד"ל, אשר דתם לא צוינה ברישומי משרד הפנים.
 ** בשנים 2010-2017 בקבוצות הדת הנתון מתייחס לממוצע השנתי, ואילו בכלל האוכלוסייה לדצמבר בשנים אלה.

מאז 1970 ועד ל-2010 חלקם של הילדים בכלל האוכלוסייה עמד בסימן ירידה, אך משנת 2010 ואילך מסתמנת יציבות. חלקם של ילדים באוכלוסייה המוסלמית היה ונשאר גבוה יותר מבשאר האוכלוסיות.

תרשים 1א': התפלגות הילדים בישראל, לפי דת (אחוזים) / 2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 2.3, 2018.
 * סך הכל מתייחס לדצמבר 2017, אך הפירוט לפי דת מתייחס לממוצע השנתי.

ב-2017 71% מאוכלוסיית הילדים בישראל היו יהודים. הקבוצה השנייה בגודלה היא אוכלוסיית הילדים המוסלמים (22.1%).

לוח 1.3: ילדים בישראל לפי גיל, מין ודת (אלפים) ממוצע* / 2005-2017

בלא סיווג דת	דת				מין		סך הכל**	גיל
	דרוזים	נוצרים	מוסלמים	יהודים	בנים	בנות		
69.8	45.8	44.4	557.0	1,608.3	1,183.5	1,124.8	2,326.4	2005
68.5	46.8	41.9	598.5	1,738.0	1,278.5	1,215.8	2,494.2	2010
69.6	46.4	41.4	604.1	1,786.2	1,239.2	1,309.4	2,548.4	2011
71.8	46.4	41.9	614.9	1,823.0	1,331.4	1,267.0	2,598.6	2012
73.6	46.3	41.7	621.8	1,870.4	1,360.1	1,294.3	2,654.2	2013
75.3	45.8	41.7	627.3	1,920.1	1,389.3	1,321.9	2,711.0	2014
77.4	45.6	41.6	633.1	1,970.4	1,419.1	1,349.7	2,768.7	2015
84.8	47.5	41.7	643.6	2,064.5	1,403.1	1,476.9	2,908.3	2017
4.4	2.4	2.1	37.8	135.1	88.4	93.5	181.9	0
5.2	2.4	2.3	37.1	134.0	87.9	93.2	181.1	1
5.4	2.4	2.4	36.4	132.7	87.1	92.2	179.3	2
5.4	2.3	2.4	35.6	130.4	85.5	90.6	176.1	3
5.0	2.3	2.3	35.8	128.3	84.6	89.1	173.7	4
5.1	2.4	2.3	36.1	125.6	83.7	87.8	171.5	5
5.0	2.5	2.2	36.1	123.5	82.5	86.8	169.3	6
4.7	2.5	2.2	35.9	121.7	81.4	85.6	167.0	7
4.7	2.5	2.2	35.0	117.7	79.2	82.8	162.0	8
4.5	2.5	2.2	34.3	113.4	76.6	80.4	157.0	9
4.6	2.6	2.2	34.2	109.6	74.7	78.6	153.3	10
4.5	2.6	2.2	34.2	106.0	72.8	76.8	149.6	11
4.4	2.5	2.3	34.7	103.6	71.9	75.8	147.6	12
4.4	2.6	2.4	36.0	102.5	72.2	75.8	148.0	13
4.4	2.6	2.4	36.8	99.3	71.2	74.4	145.6	14
4.3	2.7	2.5	36.6	95.1	68.9	72.2	141.1	15
4.4	2.7	2.6	36.0	93.5	67.9	71.4	139.3	16
4.3	2.6	2.5	34.9	92.3	66.6	70.1	136.7	17

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 2.3, שנים שונות.

* ראו הגדרה במבוא.

** סך הכל מתייחס לדצמבר 2017, אך הפירוט לפי גיל ודת מתייחס לממוצע השנתי.

לוח 1.4: מספר הילדים, לפי גיל וחלקם באוכלוסיית היישוב*
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017

אחוז באוכלוסיית היישוב	גיל				סך הכל 0-17	יישוב
	15-17	10-14	5-9	0-4		
33.1	421,755	750,919	837,116	898,537	2,908,327	סך הכל **
עירויות						
39.4	52,110	90,239	100,443	112,564	355,356	ירושלים
21.0	11,110	21,426	26,429	34,312	93,277	תל אביב- יפו
23.1	9,175	16,245	18,741	20,864	65,025	חיפה
39.2	3,991	5,963	5,842	5,473	21,269	אום אל-פחם
35.1	1,194	2,255	2,739	3,546	9,734	אופקים
28.5	1,540	2,621	2,928	3,357	10,446	אור יהודה
27.7	656	1,157	1,418	1,690	4,921	אור עקיבא
25.8	1,947	3,345	3,795	4,001	13,088	אילת
59.2	3,538	8,125	8,429	7,661	27,753	אלעד
24.2	549	1,178	1,441	1,585	4,753	אריאל
31.3	10,261	18,109	19,666	21,739	69,775	אשדוד
27.8	5,087	9,065	11,138	13,022	38,312	אשקלון
38.3	1,988	3,223	3,024	2,899	11,134	באקה אל-גרביה
26.8	7,611	13,925	15,726	18,399	55,661	באר שבע
30.8	795	1,467	1,535	1,647	5,444	בית שאן
52.1	6,814	15,100	17,701	19,950	59,565	בית שמש
61.5	3,534	8,467	10,338	11,202	33,541	ביתר עילית
47.4	12,191	20,937	25,964	32,799	91,891	בני ברק
21.0	3,782	6,790	7,663	8,839	27,074	בת ים
34.7	1,166	2,471	2,637	2,670	8,944	גבעת שמואל
23.9	1,683	3,278	4,135	5,120	14,216	גבעתיים
28.9	1,650	2,465	2,687	2,914	9,716	דימונה
30.2	2,519	4,951	5,506	5,456	18,432	הוד השרון
24.2	3,159	5,850	6,745	7,015	22,769	הרצליה
27.3	3,550	6,383	7,370	8,317	25,620	חדרה
26.1	7,045	12,872	15,000	15,438	50,355	חולון
30.4	2,062	3,249	3,617	4,340	13,268	טבריה
38.2	2,826	4,799	4,399	4,191	16,215	טייבה
33.5	1,546	2,385	2,279	2,399	8,609	טירה
25.9	691	1,325	1,535	1,959	5,510	טירת כרמל

לוח 1.4: מספר הילדים, לפי גיל וחלקם באוכלוסיית היישוב*
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017 (המשך)

אחוז באוכלוסיית היישוב	גיל				סך הכל 0-17	יישוב
	15-17	10-14	5-9	0-4		
	עירויות (המשך)					
36.7	2,305	3,527	3,285	3,117	12,234	טמרה
32.2	1,648	3,064	4,407	5,534	14,653	יבנה
28.2	1,288	2,307	2,370	2,394	8,359	יהוד
32.2	1,188	2,081	2,065	2,000	7,334	יקנעם עלית
34.1	1,043	2,123	2,424	2,084	7,674	כפר יונה
27.7	3,860	6,715	8,379	8,744	27,698	כפר סבא
39.8	1,624	2,495	2,434	2,499	9,052	כפר קאסם
24.7	1,689	3,133	3,199	3,315	11,336	כרמיאל
33.6	3,689	5,976	7,287	8,141	25,093	לוד
29.3	1,219	1,889	2,069	2,259	7,436	מגדל העמק
37.0	5,489	10,520	10,174	7,640	33,823	מודיעין-מכבים-רעות
64.4	4,131	10,346	14,432	16,243	45,152	מודיעין עילית
33.0	1,928	3,539	3,513	3,493	12,473	מעלה אדומים
27.4	894	1,602	1,689	1,645	5,830	מעלות תרשיחא
26.1	2,256	3,983	4,122	4,251	14,612	נהריה
32.8	2,140	4,646	5,036	4,286	16,108	נס ציונה
32.2	4,564	6,793	6,645	6,638	24,640	נצרת
23.5	1,547	2,506	2,554	2,951	9,558	נצרת עילית
22.6	782	1,343	1,492	1,746	5,363	נשר
42.2	1,708	3,596	4,130	4,813	14,247	נתיבות
27.9	8,041	14,934	17,545	19,298	59,818	נתניה
36.6	1,894	2,950	3,158	3,183	11,185	סח'נין
27.5	2,140	3,318	3,794	4,041	13,293	עכו
27.9	1,861	3,323	3,861	4,683	13,728	עפולה
40.1	1,779	2,829	2,760	2,646	10,014	עראבה
30.9	1,011	1,690	2,135	3,050	7,886	ערד
29.9	9,583	18,062	21,256	22,967	71,868	פתח-תקווה
40.6	1,771	3,592	4,201	4,742	14,306	צפת
41.1	1,603	2,465	2,612	2,512	9,192	קלנסווה
31.1	1,512	3,333	3,939	3,463	12,247	קריית אונ
26.2	2,095	3,875	4,283	4,835	15,088	קריית אתא
23.8	1,326	2,318	2,727	3,045	9,416	קריית ביאליק

לוח 1.4: מספר הילדים, לפי גיל וחלקם באוכלוסיית היישוב*
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017 (המשך)

אחוז באוכלוסיית היישוב	גיל				סך הכל 0-17	יישוב
	15-17	10-14	5-9	0-4		
עיריות (המשך)						
31.4	2,164	3,961	4,691	5,953	16,769	קריית גת
20.9	1,142	2,101	2,436	2,622	8,301	קריית ים
23.0	1,405	2,428	2,728	2,974	9,535	קריית מוצקין
33.3	886	1,758	2,169	2,631	7,444	קריית מלאכי
26.1	938	1,622	1,677	1,726	5,963	קריית שמונה
30.4	2,063	3,666	4,266	5,360	15,355	ראש העין
24.3	9,504	15,646	16,651	18,978	60,779	ראשון לציון
51.6	5,246	8,740	9,483	10,996	34,465	רהט
31.0	5,009	10,195	13,171	14,521	42,896	רחובות
30.6	3,138	5,683	6,657	7,644	23,122	רמלה
22.5	4,664	8,593	9,863	11,969	35,089	רמת גן
28.5	1,799	3,584	4,112	3,622	13,117	רמת השרון
26.7	3,101	5,724	5,454	5,194	19,473	רעננה
29.3	813	1,564	2,098	2,894	7,369	שדרות
32.7	2,579	3,918	3,475	3,443	13,415	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)						
33.3	905	1,265	1,204	1,189	4,563	אבו סנאן
33.0	705	1,330	1,440	1,051	4,526	אבן יהודה
26.7	381	776	1,020	1,220	3,397	אזור
38.0	961	1,543	1,433	1,483	5,420	אכסאל
34.9	855	1,302	1,221	1,154	4,532	אעבלין
37.0	810	1,616	2,807	3,214	8,447	באר יעקב
30.8	659	1,012	986	952	3,609	בית ג'ן
35.5	839	1,731	1,736	1,242	5,548	בנימינה – גבעת עדה
41.6	655	1,615	2,192	2,740	7,202	גבעת זאב
35.2	1,520	2,066	1,853	1,813	7,252	ג'דיידה-מכר
36.2	1,755	2,946	2,934	2,311	9,946	גדרה
34.4	1,439	2,590	2,288	1,771	8,088	גן יבנה
32.9	772	1,573	1,840	1,818	6,003	גני תקווה
43.1	1,050	1,682	1,679	1,809	6,220	ג'סר א-זרקה
35.2	756	1,109	1,099	1,129	4,093	ג'ת

לוח 1.4: מספר הילדים, לפי גיל וחלקם באוכלוסיית היישוב*
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017 (המשך)

אחוז באוכלוסיית היישוב	גיל				סך הכל 0-17	יישוב
	15-17	10-14	5-9	0-4		
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
29.2	810	1,419	1,391	1,397	5,017	דאלית אל כרמל
37.7	786	1,331	1,227	1,224	4,568	דיר אל אסד
33.0	1,392	2,219	2,153	1,813	7,577	זכרון יעקב
56.6	1,614	2,959	3,380	3,813	11,766	חורה
37.6	876	1,457	1,428	1,385	5,146	טורעאן
35.5	1,217	1,820	1,819	1,773	6,629	יפיע
35.1	1,094	1,684	1,607	1,500	5,885	ירכא
37.9	932	1,427	1,412	1,397	5,168	כאבול
53.6	1,537	2,698	3,149	3,469	10,853	כסייפה
38.9	1,575	2,360	2,309	2,302	8,546	כפר כנא
41.1	1,482	2,067	2,129	2,263	7,941	כפר מנדא
35.0	1,096	1,796	1,805	1,708	6,405	כפר קרע
52.0	936	1,756	1,829	2,161	6,682	לקייה
27.7	1,051	1,762	1,922	2,036	6,771	מבשרת ציון
33.0	1,363	2,001	2,015	1,957	7,336	מג'אר
37.3	1,052	1,675	1,560	1,330	5,617	מג'ד אל כרום
31.5	596	1,045	937	870	3,448	מג'דל שמס
35.7	736	1,444	1,600	1,275	5,055	מזכרת בתיה
37.8	1,077	1,568	1,456	1,412	5,513	מעלה עירון
40.3	929	1,461	1,313	1,387	5,090	נחף
29.4	644	1,023	963	944	3,574	עוספיה
37.1	1,004	1,254	1,239	1,273	4,770	עין מאהל
37.2	1,696	2,644	2,588	2,204	9,132	ערערה
54.5	1,301	2,432	2,712	2,808	9,253	ערערה בנגב
37.4	851	1,265	1,326	1,378	4,820	פורידיס
32.9	1,681	3,551	4,224	4,090	13,546	פרדס חנה-כרכור
33.3	1,120	2,125	2,199	1,873	7,317	קדימה-צורן
25.3	713	1,292	1,366	1,105	4,476	קריית טבעון
27.8	429	724	821	1,064	3,038	קריית עקרון
35.3	1,252	1,793	1,808	1,754	6,607	ריינה
49.6	762	1,385	1,623	2,103	5,873	רכסים

לוח 1.4: מספר הילדים, לפי גיל וחלקם באוכלוסיית היישוב*
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017 (המשך)

אחוז באוכלוסיית היישוב	גיל				סך הכל 0-17	יישוב
	15-17	10-14	5-9	0-4		
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
30.8	1,469	2,218	1,591	1,175	6,453	שוהם
33.9	801	1,382	1,189	899	4,271	תל מונד
55.4	1,656	2,845	3,036	3,401	10,938	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)						
35.9	449	714	741	731	2,635	אבו גוש
34.7	396	892	956	762	3,006	אורנית
34.4	404	823	852	608	2,687	אלפי מנשה
41.2	612	1,003	1,093	1,045	3,753	אפרתה
38.6	653	979	995	1,027	3,654	בועיינה נוג'ידאת
32.8	377	622	600	527	2,126	בוקעאתא
38.4	576	912	994	1,023	3,505	ביר אל מכסור
47.6	735	697	698	776	2,906	בית אל
29.2	363	638	569	516	2,086	בית דגן
23.2	254	403	448	518	1,623	בני עי"ש
40.5	703	1,032	1,062	1,066	3,863	בסמ"ה
36.3	531	782	743	748	2,804	בסמת טבעון
37.0	610	842	777	775	3,004	בענה
29.6	371	519	491	475	1,856	ג'וליס
39.6	680	1,100	1,014	1,102	3,896	גלג'וליה
36.5	706	1,042	965	992	3,705	דבורייה
34.3	612	961	959	937	3,469	דייר חנא
36.6	409	648	685	742	2,484	זמר
39.6	490	811	877	909	3,087	זרזיר
33.4	395	583	551	555	2,084	חורפיש
33.1	442	751	803	999	2,995	חצור הגלילית
37.0	419	659	607	730	2,415	טובא זנגרייה
34.6	410	647	595	586	2,238	יאנוח ג'ת
35.0	521	837	916	1,057	3,331	ירוחם
25.1	486	728	572	443	2,229	כוכב יאיר
38.2	533	935	869	915	3,252	כסרא-סמיע
26.8	296	518	403	269	1,486	כפר ורדים
30.2	550	863	786	776	2,975	כפר יאסיף

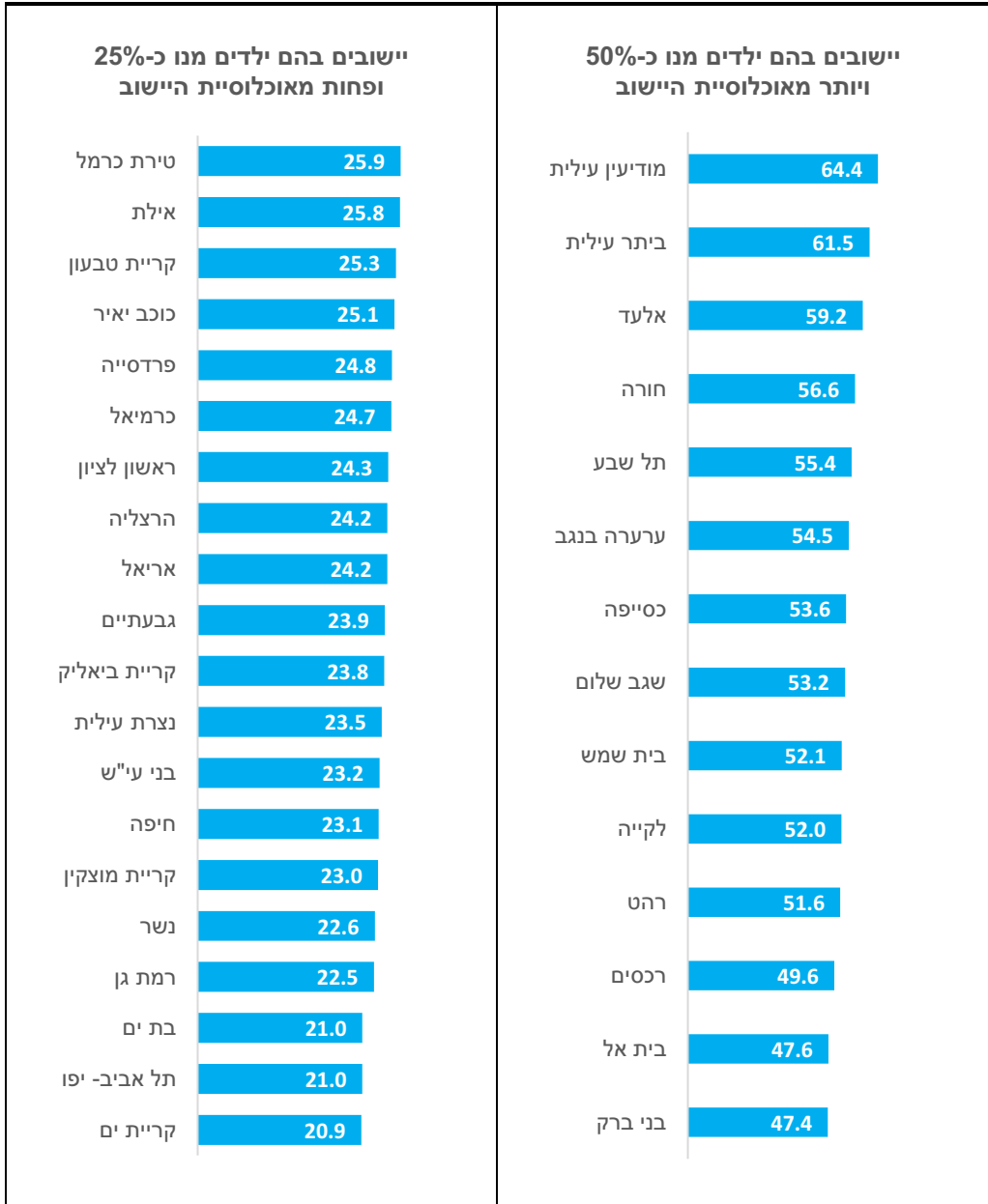
לוח 1.4: מספר הילדים, לפי גיל וחלקם באוכלוסיית היישוב*
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017 (המשך)

אחוז באוכלוסיית היישוב	גיל				סך הכל 0-17	יישוב
	15-17	10-14	5-9	0-4		
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)						
28.2	359	580	486	379	1,804	להבים
33.2	390	829	821	533	2,573	מיתר
33.4	308	427	461	555	1,751	מצפה רמון
38.5	508	836	832	935	3,111	משהד
29.1	356	711	672	478	2,217	עומר
31.1	319	456	470	493	1,738	עילבון
39.8	541	862	855	906	3,164	עילוט
29.4	291	468	442	496	1,697	פקיעין (בוקיעה)
24.8	239	408	411	390	1,448	פרדסיה
27.8	279	586	579	539	1,983	קצרין
42.1	469	672	907	1,045	3,093	קריית ארבע
35.6	334	653	752	888	2,627	קרני שומרון
28.4	402	591	571	587	2,151	ראמה
29.4	353	627	642	643	2,265	רמת ישי
39.7	411	642	688	600	2,341	שבלי-אום אל-גנם
53.2	805	1,393	1,437	1,634	5,269	שגב שלום
30.0	305	513	550	490	1,858	שלומי
36.1	444	665	649	694	2,452	שעב
53.8	5,224	8,719	9,786	11,817	35,546	ללא מעמד***

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום דמוגרפיה ואוכלוסייה, עיבוד מיוחד, 2018.
* יישובים שמונים 5,000 נפש ויותר. ** סך הכל כולל תושבים הרשומים ביישובים הישראליים (היישובים היהודיים) שפוננו מחבל עזה ומצפון השומרון באוגוסט 2005, ומאז טרם הודיעו למשרד הפנים על כתובתם החדשה. תושבים אלו אינם כלולים בחלוקה לפי מחוז ונפה. *** רובם יישובים לא מוכרים בנגב.

בולטים הפערים בין היישובים השונים באחוז הילדים מכלל אוכלוסיית היישוב. ככלל, חלקם של הילדים באוכלוסיית היישובים הגדולים קטן מחלקם באוכלוסיית היישובים הקטנים.

תרשים ב'1: יישובים בהם ילדים מנו כ-25% ופחות או כ-50% ויותר מאוכלוסיית היישוב* / דצמבר 2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום דמוגרפיה ואוכלוסייה, עיבוד מיוחד, 2018.
 * יישובים שמונים 5,000 נפש ויותר.

לידות חי* לפי קבוצת אוכלוסייה, מחוז ויישוב מגורים (לוחות 1.5 - 1.6)

לוח 1.5: לידות חי לפי מחוז/נפה וקבוצת אוכלוסייה (מספרים) / 1995-2017								
שנה	סך הכל*	מחוז						
		ירושלים	צפון	חיפה	מרכז	תל-אביב	דרום	
אזור יהודה והשומרון*								
כלל האוכלוסייה								
1995	116,886	18,810	23,168	12,569	20,896	18,875	18,290	4,278
2000	136,390	21,085	25,949	14,390	27,234	19,605	21,516	6,611
2005	143,913	22,822	24,418	13,997	30,635	21,012	22,243	8,684
2010	166,255	26,800	25,364	15,690	36,374	25,679	25,222	11,126
2015	178,723	28,818	25,842	16,877	38,408	27,688	28,620	12,470
2017	183,648	30,442	26,701	17,330	38,520	27,608	30,283	12,764
יהודים ואחרים								
1995	81,316	12,127	8,076	7,865	17,496	18,422	13,061	4,269
2000	95,599	13,692	9,153	8,899	23,183	19,173	14,852	6,607
2005	105,112	15,302	9,362	8,976	26,736	20,587	15,372	8,678
2010	125,505	18,242	10,402	10,584	32,508	25,246	17,404	11,119
2015	137,707	20,403	11,346	11,928	34,616	27,240	19,714	12,460
2017	139,866	21,245	11,756	12,170	34,456	27,148	20,338	12,753
ערבים								
1995	35,570	6,683	15,092	4,704	3,400	453	5,229	9
2000	40,831	7,393	16,796	5,491	4,051	432	6,664	-
2005	38,801	7,520	15,056	5,021	3,899	425	6,871	-
2010	40,750	8,558	14,962	5,106	3,866	433	7,818	-
2015	41,016	8,415	14,496	4,949	3,792	448	8,906	-
2017	43,782	9,197	14,945	5,160	4,064	460	9,945	-
אחוז בעמדה								
יהודים ואחרים	76.2	69.8	44.0	70.2	89.4	98.3	67.2	100.0
ערבים	23.8	30.2	56.0	29.8	10.6	1.7	32.8	-

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 3.11, שנים שונות.
* יישובים ישראלים.

- נתון חסר במקור.

בשנים 1995-2017 גדל בהתמדה מספר לידות החי (+57%). עיקר הגידול היה באוכלוסייה היהודית (+72%).

כרבע מלידות החי בישראל ב-2017 היו של ערבים (23.8%). בשנה זו חלקם של ערבים מכלל הלידות במחוז צפון היה יותר ממחצית (56%), כשליש במחוז דרום (32.8%) ו-29.8% במחוז ירושלים.

* נתונים על תמותת תינוקות ראו בפרק 8.

לוח 1.6: לידות חי ביישובים המונים 10,000 תושבים ויותר (מספרים ואחוז השינוי) 1995-2017

אחוז השינוי 1995-2017	2017	2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
57.1	183,648	178,723	166,255	143,913	136,390	116,886	סך הכל ארצי
46.0	24,704	23,581	22,383	19,010	18,064	16,917	ירושלים
47.7	8,234	8,632	8,015	6,665	5,895	5,573	תל אביב – יפו
27.7	4,242	4,443	3,878	3,411	3,362	3,322	חיפה
-7.5	236	238	232	247	299	255	אבו סנאן
**4.0	166	180	173	-	-	-	אבן יהודה
9.3	1,173	1,128	1,190	1,195	1,219	1,073	אום אל-פחם
42.6	827	671	569	506	544	580	אופקים
69.9	700	720	656	556	559	412	אור יהודה
26.9	368	332	248	239	258	290	אור עקיבא
**44.0	275	223	191	-	-	-	אזור
11.7	895	901	936	885	894	801	אילת
12.3	337	297	288	310	331	300	אכסאל
**16.2	1,445	1,452	1,725	-	-	-	אלעד
**16.7	215	212	258	-	-	-	אעבלין
11.1	311	308	269	210	247	280	אריאל
69.1	4,419	4,563	4,258	3,965	3,638	2,614	אשדוד
77.4	2,639	2,472	1,977	1,616	1,666	1,488	אשקלון
14.5	600	571	830	825	626	524	באקה אל גרביה*
**88.9	476	474	252	-	-	-	באר יעקב
35.8	3,625	3,702	3,261	3,016	2,939	2,669	באר שבע
**0.5	203	196	202	-	-	-	בית ג'ן
19.5	380	344	322	328	358	318	בית שאן
391.6	4,002	3,578	2,838	2,443	1,737	814	בית שמש
369.8	2,180	2,135	1,848	1,445	983	464	ביתר עילית
83.9	7,446	6,822	5,662	4,589	4,269	4,048	בני ברק
**18.4	195	180	239	-	-	-	בנימינה-גבעת עדה
-6.3	1,888	2,027	1,916	1,714	1,873	2,015	בת ים
291.4	544	496	301	188	226	139	גבעת זאב
163.0	484	519	585	475	226	184	גבעת שמואל
72.9	1,103	1,049	1,038	764	659	638	גבעתיים
3.0	376	306	340	418	454	365	ג'דידה – מכר
104.3	376	433	479	355	209	184	גדרה

לוח 1.6: לידות חי ביישובים המונים 10,000 תושבים ויותר (מספרים ואחוז השינוי) 1995-2017 (המשך)

אחוז השינוי 1995-2017	2017	2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
162.3	341	321	343	298	177	130	גן יבנה
91.9	309	298	255	194	154	161	גני תקווה
**65.0	362	375	383	-	-	-	ג'סר א-זרקא
**8.1	240	222	-	-	-	-	ג'ת*
**8.7	274	278	252	-	-	-	דאלית אל-כרמל
** -12.2	224	255	-	-	-	-	דבורייה
** -11.1	225	646	253	-	-	-	דייר אל-אסד
14.8	661	873	613	574	616	576	דימונה
153.4	983	1,393	855	747	587	388	הוד השרון
15.0	1,273	333	1,314	1,126	1,133	1,107	הרצליה
109.6	348	1,577	345	264	278	166	זכרון יעקב
64.3	1,689	3,041	1,346	1,130	1,179	1,028	חדרה
33.3	3,014	539	3,106	2,417	2,323	2,261	חולון
**29.5	693	877	535	-	-	-	חורה
37.0	962	292	736	730	743	702	טבריה
8.9	307	808	290	291	312	282	טורעאן
14.0	856	467	872	952	950	751	טייבה
-1.1	465	326	439	462	485	470	טירה
63.9	413	622	321	292	276	252	טירת כרמל
-2.1	647	991	678	671	726	661	טמרה
124.0	1,084	497	587	526	578	484	יבנה
53.4	471	347	474	417	363	307	יהוד
-2.8	353	352	354	388	447	363	יפיע
35.7	342	274	345	365	434	252	יקנעם עילית
-16.0	267	209	330	309	364	318	ירכא
** -6.1	231	579	246	-	-	-	כאבול
**11.4	597	369	536	-	-	-	כסיפה
199.2	359	449	367	267	166	120	כפר יונה
0.8	483	440	467	465	555	479	כפר כנא
6.9	462	1,659	474	396	519	432	כפר מנדא
76.9	1,635	493	1,429	1,194	1,034	924	כפר סבא
16.0	536	329	519	502	508	462	כפר קאסם
9.4	385	321	370	376	362	352	כפר קרע

לוח 1.6: לידות חי ביישובים המונים 10,000 תושבים ויותר (מספרים ואחוז השינוי)
1995-2017 (המשך)

אחוז השינוי 1995-2017	2017	2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
31.4	641	679	635	652	612	488	קרמיאל
40.6	1,686	1,627	1,598	1,373	1,545	1,199	לוד
**12.6	529	470	-	-	-	-	לקייה
16.3	413	389	430	423	400	355	מבשרת ציון
-15.4	396	378	421	400	475	468	מגאר
**9.7	278	259	308	-	-	-	מג'ד אל-כרום
**6.5	181	170	-	-	-	-	מג'דל שמש
13.4	517	459	435	415	395	456	מגדל העמק
**17.2	1,224	1,426	1,697	1,461	1,027	-	מודיעין-מכבים-רעות
**170.3	3,176	3,024	2,739	1,966	1,175	-	מודיעין עילית
**2.8	223	217	-	-	-	-	מזכרת בתיה
36.4	678	687	770	654	582	497	מעלה אדומים
**13.0	320	283	292	292	368	-	מעלה עירון
1.2	329	395	398	317	354	325	מעלות תרשיחא
57.4	864	896	899	887	813	549	נהריה
**24.6	324	268	260	-	-	-	נחף
98.2	664	737	721	450	410	335	נס ציונה
-19.1	1,351	1,355	1,428	1,481	1,770	1,669	נצרת
19.8	629	583	527	552	601	525	נצרת עילית
-1.1	352	316	370	337	342	356	נשר
93.7	1,011	901	855	780	642	522	נתיבות
66.5	3,886	3,959	3,405	2,761	2,700	2,334	נתניה
4.6	661	680	668	604	702	632	סח'נין
**15.6	168	171	199	-	-	-	עוספיה
**2.4	258	228	252	-	-	-	עין מאהל
1.3	873	884	921	776	797	862	ענו
87.6	1,017	856	667	605	540	542	עפולה
9.2	510	508	551	533	557	467	עראבה
99.4	670	614	388	323	342	336	ערד
-1.4	345	344	406	405	432	350	ערערה
95.1	599	541	565	455	427	307	ערערה בנגב
**13.6	326	314	287	-	-	-	פורידיס
129.4	711	689	580	438	480	310	פרדס חנה-כרכור
96.3	4,535	4,546	3,935	2,948	2,920	2,310	פתח-תקווה

לוח 1.6: לידות חי ביישובים המונים 10,000 תושבים ויותר (מספרים ואחוז השינוי) 1995-2017 (המשך)

אחוז השינוי 1995-2017	2017	2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
69.2	1,027	978	861	790	715	607	צפת
**8.0	297	296	275	-	-	-	קדימה-צורן
37.3	537	456	545	469	541	391	קלנסווה
67.6	600	594	648	431	319	358	קריית אנו
65.4	1,029	909	739	656	712	622	קריית אתא
54.6	643	617	560	435	446	416	קריית ביאליק
31.0	1,285	1,155	892	818	869	981	קריית גת
15.4	172	228	227	181	183	149	קריית טבעון
8.2	542	568	476	414	468	501	קריית ים
67.8	651	640	589	543	482	388	קריית מוצקין
21.3	597	536	455	405	444	492	קריית מלאכי
**23.0	219	233	178	-	-	-	קריית עקרון
35.4	428	384	427	388	362	316	קריית שמונה
39.2	983	714	698	653	759	706	ראש העין
67.1	3,949	3,897	3,654	3,176	2,992	2,363	ראשון לציון
75.0	2,307	2,122	1,770	1,648	1,664	1,318	רהט
105.6	2,738	2,785	2,509	1,963	1,670	1,332	רחובות
10.8	308	312	325	296	342	278	ריינה
**16.3	463	398	-	-	-	-	רכסים
29.8	1,637	1,567	1,420	1,280	1,375	1,261	רמלה
31.1	2,419	2,484	2,351	2,019	1,914	1,845	רמת גן
49.3	630	663	755	501	445	422	רמת השרון
43.2	1,001	1,079	1,134	1,158	878	699	רעננה
68.4	650	538	442	350	377	386	שדרות
478.4	214	203	256	328	288	37	שוהם
-3.6	689	673	688	753	789	715	שפרעם
** -14.0	154	148	179	-	-	-	תל מונד
127.6	726	693	606	589	561	319	תל-שבע

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנים שונות.

* בשנת 2003 אוחדה ג'ת עם באקה אל-גרבייה לעירייה אחת. בנובמבר 2010 בוטל האיחוד.

** אין נתונים לגבי שנת 1995 ולכן אחוז השינוי חושב מהשנה הראשונה שלגביה יש נתונים.

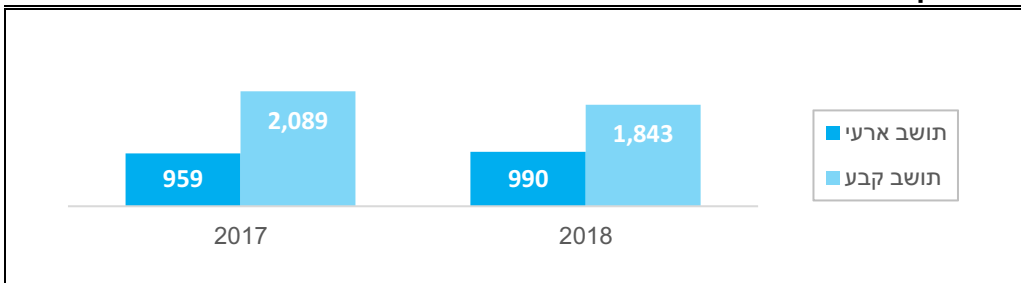
- נתון חסר במקור.

בשנים 1995-2017 מספר לידות החי השנתי גדל בהתמדה. כך במרבית היישובים.

ילדים זרים וילדים בעלי מעמד של תושב ארעי / קבע (תרשימים 1ג'-1ד' ולוחות 1.10-1.7)

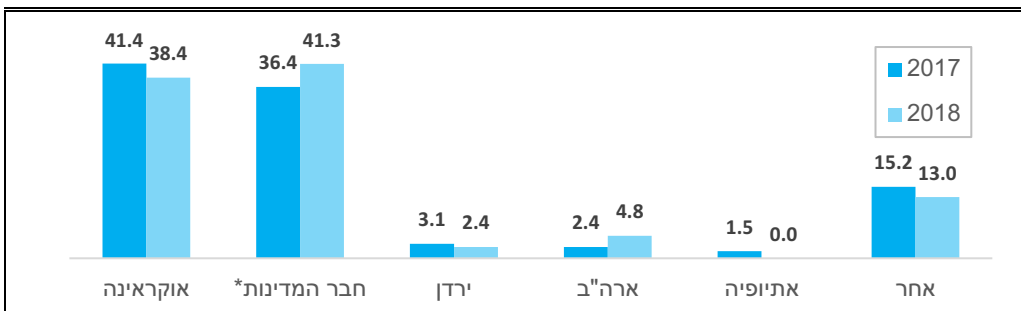
הנתונים המוצגים בתת פרק זה מתייחסים רק לילדים הרשומים במשרד הפנים ונכונים ליום 31.10 בכל שנה. ילדים זרים, ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי או ילדים בעלי מעמד של תושב קבע אינם בעלי זכויות מלאות, כגון האפשרות להוציא דרכון ישראלי. **ילדים זרים** אינם אזרחי ישראל או תושבים בה. הם יכולים לקבל מעמד של ישיבת ביקור. הם זכאים לשירותי חינוך ובריאות אך הם אינם זכאים לזכויות סוציאליות. רישיון השהייה שלהם בישראל הוא זמני בלבד. **ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי או תושב קבע** יש מעמד חוקי והם זכאים לשירותי חינוך, בריאות ולזכויות סוציאליות. **ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי** - מאחר שהשהייה בישראל ניתנת לתושבים ארעיים לתקופה קצרה, ילדים אלה עלולים לחיות בתחושת חוסר ודאות, היות שהאשרה לא בהכרח תחודש. מאחר שבכל עת שעליהם לחדש את האשרה יש לשלם אגרה. מי שאינו משלמה הופך לחסר כל מעמד, כלומר לחסר זכויות כלשהן, כולל הזכות לביטחון סוציאלי, לבריאות ולרווחה. עוד על זרים, תושב ארעי ותושב קבע – ראו ב'הגדרות' במבוא לפרק זה ובפרק 2 (ילדים זרים).

לתרשימים 1ג': מספר הילדים (0-17) שקיבלו במהלך השנה מעמד של תושב ארעי או תושב קבע / 2017-2018



מקור: משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.

תרשימים 1ד': ילדים (0-17) זרים שקיבלו במהלך השנה מעמד של תושב ארעי 2017-2018



מקור: משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.

* מזה בשנת 2017: 27.3% ילדים מרוסיה, 4.9% מבלארוס, 3.5% ממולדובה ו-0.6% מאוזבקיסטן, בשנת 2018: 30.3% ילדים מרוסיה, 5.4% מבלארוס, 3.4% ממולדובה, 1.2% מאוזבקיסטן ו-1% מגאורגיה. כ-40% מהילדים הזרים שקיבלו מעמד של תושב ארעי היו מאוקראינה או מחבר המדינות.

לוח 1.7: ילדים (0-17) בעלי מעמד של תושב ארעי (א5), לפי סוג אשרה
(מספרים ואחוזים) / 2017-2018

2018		2017		סוג אשרה
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	4,573	100.0	4,360	סך הכל
26.3	1,201	27.9	1,218	נלווה להליך מדורג - ילד לבן זוג של אזרח
19.5	890	16.9	739	בין של יהודי
5.1	234	6.0	261	הומניטרי כללי
3.6	166	3.9	173	החלטת ממשלה - אחות/ * / אם
2.2	99	2.0	87	קטין נלווה לזכאי עולה
1.8	83	1.9	81	זכאי עולה
1.4	66	1.3	57	החלטת ממשלה - ילד/ה זר**
1.1	51	1.4	61	נלווה להליך מדורג - ילד לבן זוג של תושב
1.1	51	0.9	41	רשיון לישיבה ארעית א/5 מלידה***
0.8	38	1.1	47	בהליך מדורג - ילד לבן זוג של אזרח
0.8	37	0.5	22	בהליך מדורג - ילד לבן זוג של תושב
0.2	10	-	-	החלטה 087 - בני מנשה
0.2	8	0.2	8	הוראת השר 70.21.62 - דרפור
0.1	3	0.0	2	חיים משותפים
0.0	-	0.1	5	עקב גיור
0.0	-	0.0	2	השבת תושבות מזרח ירושלים
35.8	1,636	35.7	1,556	אחר

מקור: משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.

* ב-2017: החלטת ממשלה - אחות: 92 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה מ-01.80 מ-80 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 50.60.62 וילד אחד קיבל מעמד בהחלטת ממשלה מ-01.80 א.מ.
ב-2018: החלטת ממשלה - אחות: 96 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה מ-01.80 מ-70 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 50.60.62. ** ב-2017: החלטת ממשלה ילד/ה זר: 32 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 50.60.62. ו-25 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה מ-01.80. ב-2018: החלטת ממשלה ילד/ה זר: 38 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 50.60.62. ו-28 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה מ-01.80. *** ילד שנולד בארץ להורים בעלי מעמד של תושבי ארעי א/5.

בשנת 2018 שהו בישראל 4,573 ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי (א5).

לוח 1.8: ילדים (0-17) בעלי מעמד של תושב ארעי (א5), לפי ארץ מוצא*
 (מספרים ואחוזים) / 2018-2017

2018		2017		ארץ מוצא
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	4,573	100.0	4,360	סך הכל
39.6	1,812	37.9	1,654	אוקראינה
35.7	1,714	37.4	1,630	חבר המדינות-סך הכל מזה:
26.6	1,217	25.4	1,109	רוסיה
3.9	179	4.7	205	מולדובה
4.0	182	3.5	153	בלארוס
1.6	72	2.2	95	אוזבקיסטן
1.4	64	1.6	68	קזחסטן
2.9	131	3.1	133	פיליפינים
2.5	116	2.4	106	ארצות הברית
1.5	70	1.3	57	ירדן
1.4	64	1.5	67	גאורגיה
1.2	53	1.2	51	ניגריה
1.1	49	1.4	59	אתיופיה
0.9	43	1.1	47	רומניה
0.9	40	1.1	47	פרו
0.8	37	0.8	33	גאנה
0.8	37	0.8	33	קולומביה
0.5	25	0.7	31	צרפת
0.5	21	1.0	43	גרמניה
0.5	21	0.5	22	תאילנד
7.4	340	4.8	208	אחר

מקור: משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.

* הלוח מציג רק ארצות מוצא אשר מהן יש לפחות 20 ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי בישראל.

בשנים 2017-2018 כ-40% ילדים בעלי מעמד של תושב ארעי היו מאוקראינה וכרבע היו מרוסיה.

לוח 1.9: ילדים (0-17) שקיבלו מעמד של תושב קבע, לפי סיבת קבלת המעמד (מספרים ואחוזים) / 2017-2018

2018		2017		סיבת קבלת המעמד
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	1,843	100.0	2,089	סך הכל
33.6	620	33.5	700	החלטת ממשלה-ילד/ה זר*
23.1	425	20.4	427	הומניטרי כללי
12.7	234	11.7	245	סיום הליך מדורג – ילד לבן זוג של תושב
8.5	157	6.8	143	רשיון לישיבת קבע מלידה**
3.6	66	3.0	63	נלווה להליך מדורג- ילד לבן זוג של תושב/ אזרח
1.4	25	1.1	23	נין של יהודי
1.0	19	1.5	32	האפריקאים העבריים
0.3	5	1.2	25	החלטת ממשלה פלאשמורה***
15.8	292	20.7	431	אחר

מקור: משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.
 * ב-2017: החלטת ממשלה ילד/ה זר: 475 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 3812 מ-01.80 ו-225 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 50.60.62, ב-2018: החלטת ממשלה ילד/ה זר: 461 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 3812 מ-01.80 ו-159 ילדים קיבלו מעמד בהחלטת ממשלה 50.60.62. ** ילד שנולד בארץ להורים בעלי מעמד של תושבי קבע.
 *** החלטת ממשלה פלאשמורה 617 ו-1191.
 בשנים 2017-2018 שליש מהילדים שקיבלו מעמד של תושב קבע היו ילדים זרים וכחמישית מהילדים קיבלו את המעמד על רקע הומניטרי.

לוח 1.10: ילדים (0-17) בעלי אשרה בתוקף ששהו במהלך השנה בישראל, לפי סוג אשרה (מספרים ואחוזים) / 2017-2018

2018		2017		סוג אשרה
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	28,931	100.0	30,873	סך הכל
52.4	15,165	55.7	17,187	תייר
34.7	10,038	31.7	9,773	נלווה לאיש דת/סטודנט
8.5	2,457	8.0	2,475	סטודנט/תלמיד ישיבה/משתלם
2.0	577	2.2	678	נולד בארץ
2.0	569	2.0	626	דיפלומט/שירות חוץ
0.2	65	0.3	93	תייר בעל רשיון עבודה
0.2	60	0.1	41	אחר**

מקור: משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.
 * כולל נוסע מסופק, מתנדב, ילדי זרים.
 בשנת 2018 ששהו בישראל 28,931 ילדים בעלי אשרה בתוקף. יותר ממחצית מהילדים ששהו בארץ באשרת תייר וכשליש ששהו באשרת נלווה לאיש דת/סטודנט.

2

ילדים עולים, ילדי מהגרי עבודה
וילדים מבקשי מקלט

מבוא

ב-2017 חיו בישראל 254,157 ילדי עולים, שכ-25% מהם עלו בעצמם.

חלקם של ילדים מהגרים באוכלוסיית הילדים בישראל הוא מן הגבוהים במדינות המערב. מאז הקמתה ועד היום מדינת ישראל קלטה ועדיין קולטת ילדים רבים, רובם יהודים, ואלה מוגדרים עולים. מיעוטם אינם יהודים, תופעה המאפיינת בייחוד את שני העשורים האחרונים. ב-20 השנים האחרונות רוב הילדים העולים הגיעו לישראל מאתיופיה ומברית המועצות לשעבר, אך לא מעטים הגיעו גם מארצות המערב, בעיקר מצרפת ומארה"ב. לאחר שגל העלייה הגדול מבריה"מ לשעבר ומאתיופיה נפסק בתחילת העשור הקודם, קבוצה זו של עולים ילידי חו"ל מצטמצמת והולכת.

אנו מתייחסים עדיין גם לילדים שנולדו בארץ, שהוריהם עלו בגל העלייה הגדול של שנות ה-90, כאל קבוצה ייחודית – ילדי עולים – היות שבדרך כלל יש לה מאפיינים הדורשים התייחסות שונה מזו הניתנת לאוכלוסייה הוותיקה, כפי שאפשר לראות בפרק זה ובפרקים האחרים.

הפרק נחלק לשישה חלקים. כל חלק מציג נתונים על אוכלוסיית הילדים העולים לפי קבוצות שונות:

הקבוצה הראשונה היא זו של הילדים העולים (כלומר אלה אשר בדצמבר 2017 היו עדיין ילדים) שנולדו בחו"ל ועלו ארצה עם הורים או בלעדיהם. קבוצה זו מנתה כ-60,000 ילדים.

הקבוצה השנייה היא הילדים שעלו לארץ במרוצת 2017 בלבד (כולל אזרחים עולים). בשנת 2017 עלו לישראל 6,290 ילדים. מחצית מן הילדים העולים במרוצת 2017 הגיעו מבריה"מ לשעבר.

הקבוצה השלישית היא קבוצת ילדים דור שני לעלייה - ילדי העולים. היא מונה כ-250 אלף ילדים (8.9% מכל ילדי ישראל) שנולדו בחו"ל ועלו ארצה או שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

הקבוצה הרביעית, היא זו של מי שעלו ארצה מקום המדינה ועד לשנת 2017 (כולל) (נתון מצטבר). כוללים בה מי שבהגיעם לישראל היו ילדים ואשר הם עדיין ילדים, וכאלה שכבר בגרו.

הקבוצה החמישית היא קבוצה של ילדים בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות. אלה ילדים שמסביבות שונות הגיעו לארץ במעמד תייר, למרות זכאותם למעמד עולה. לעיתים, הסדרת מעמדם ושינויו למעמד עולה ואזרח אינם ניתנים בסמוך למועד הגעתם לארץ, ולכן חלקם משוללי זכויות של "עולה" בתקופת ביניים זו.

הנתונים המוצגים בפרק זה והמאפיינים את אוכלוסיית הילדים העולים אמורים להסב את תשומת הלב לבעיות השונות העומדות בפניהם. זאת כנקודת מוצא לחיפוש פתרון ולמימוש הפוטנציאל של ילדים אלה להתמודד בהצלחה עם קשיי ההגירה. (נתונים נוספים על עולים שולבו בפרקים 3, 4, 5, 10, 12 ו-14).

הקבוצה השישית הם ילדי עובדים זרים, מבקשי מקלט ומסתננים. טרם נערך בישראל מפקד של אוכלוסייה זו, ורוב האמור על אודותיה נסמך על הערכות בלבד. על פי הנתונים שיש ברשותנו, מגמת הגידול במספרם של ילדים אלה נמשכת. לפי נתוני המוקד לפליטים ולמהגרים שוהים היום בישראל כ-40,000 מבקשי מקלט, כ-87,000 מהגרי עבודה בעלי אשרות וכ-18,500 מהגרי עבודה חוקיים שאיבדו את אשרותיהם. על פי הנתונים שאספנו מהגורמים השונים ואשר מוצגים בפרק זה אנו מעריכים, שכ-13,800 מהם ילדים.

רשות ההגירה עוסקת ברישום מבקשי המקלט עם הגיעם לישראל ובקבלת החלטה בעניין מעמדם. בניגוד לילדי מהגרים, ילדים אלו שוהים בארץ זמנית באופן חוקי. למרות זאת, אין רישום מלא שלהם, ומספרם אינו ידוע. רבים ממבקשי המקלט שוהים בעיר תל אביב. היתר שוהים ביישובים שונים, בעיקר במחוז הדרום.

בדומה לילדים של מהגרי עבודה, לפי אמנת האו"ם לזכויות הילד ילדים מהגרי עבודה ומבקשי מקלט זכאים ליהנות מזכויות המוקנות להם באמנה. אלה כוללות זכות לחינוך, לבריאות, לרמת חיים נאותה ולביטחון סוציאלי. לפי החוק בישראל, הילדים זכאים לשירותי חינוך מלאים ולשירותי רווחה חלקיים, אך אין הם זכאים לזכויות ולשירותים שמקנים חוק הביטוח הלאומי או חוק ביטוח הבריאות הממלכתי.

במדינת ישראל טרם נקבעה מדיניות כוללת לגבי ילדי עובדים זרים וילדי מבקשי מקלט בישראל. הדבר חושף ילדים אלה לסיכון עקב אי נכונות של המערכות השונות לטפל בהם. ראוי היה שייקבעו מדיניות וכללים ברורים לגבי עצם הימצאותם בישראל, תנאי השהייה הראויים להם, ואילו מערכות תספלנה בהם. זאת על מנת שזכויותיהם הבסיסיות לא תיפגענה - דבר שישליך בעתיד גם על בריאותם וגם על ביטחונם של כלל הילדים.

תרשימים 2א'-2ב' מתייחסים למספרם ולחלקם של ילדים עולים ושל ילדי עולים.

לוחות 2.1-2.3 ותרשים 2ג' עוסקים בגיל, מין, ארץ מוצא ושנת עלייה של ילדים שעלו בעצמם, נכון לדצמבר 2017.

תרשימים 2ד'-2ז' ולוח 2.4 עניינם ילדים שעלו לארץ במרוצת 2017.

תרשימים 2ח'-2יא' ולוחות 2.5-2.6 מציגים נתונים של ילדי עולים - ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

לוח 2.7 ותרשים 2יב' עניינם ילדים שעלו לארץ עד 2017.

תרשים 2ג' ולוח 2.8 עניינם ילדים בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות.

תרשימים 2יד'-2יח' ולוחות 2.9-2.13 עוסקים בילדים של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים.

הגדרות

אזרחים עולים – אזרחים עולים הם ילדים שנולדו בחו"ל בזמן שהוריהם, אזרחי ישראל, שהו שם.

בודד – עולה שהגיע לבדו, ושזמן עיבוד הנתונים טרם הצטרפו אליו בני משפחה נוספים.

גיל – עד 1973 חושב הגיל בעת העלייה על פי ההפרש בין שנת הלידה לשנת הכניסה לארץ, או לשנת ההשתקעות בה, בלא להתחשב בחודש הלידה ובחודש העלייה. לפיכך, הגיל התייחס לסוף השנה שבה הגיע העולה לישראל. מאז שנת 1974 הגיל מחושב לפי תאריך הלידה המדויק (יום, חודש, שנה) ומתייחס למספר השנים שמלאו לעולה בתאריך עלייתו ארצה (יום, חודש, שנה).

יבשת מגורים – היבשת שממנה הגיע העולה ארצה.

ילדי עולים - ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו ארצה מאז 1990.

ילדים עולים – ילדי חו"ל שעלו ארצה.

משפחות עולים – ראש המשפחה והנלווים אליו המגיעים ארצה יחדיו, דהיינו שתי נפשות לפחות (לאו דווקא כל בני המשפחה). מסיבות אדמיניסטרטיביות הקשורות לזכויות העולים, בשאלון רישום העולה נמנים כבני משפחה הורים וילדים שגילם עד 24; בני ה-25 ויותר רשומים כיחידה משפחתית נפרדת, גם אם הם רווקים שהגיעו ביחד עם הוריהם.

מתקני כליאה:

אופק - בית הסוהר אופק הוא מקום הכליאה היחיד בארץ לקטינים המתנהל במסגרת שירותי בית הסוהר. הוא מוסד כוללני, חינוכי-טיפולי שתפקידו החזקת עצורים ואסירים במשמורת חוקית

בטוחה, נאותה, משקמת, תוך שמירה על כבודם ומילוי צרכיהם. בבית הסוהר אופק שוהים בני נוער עוברי חוק עד גיל 21, חלקם שפוטים וחלקם עצורים המחכים למשפטם. זו אוכלוסייה הטרוגנית, הן מבחינת סוג העבירות שביצעה והן מבחינת משך השהייה בכלא. אצל חלק ממנה מתגלות הפרעות התנהגות, אימפולסיביות ומרדנות האופייניים לגיל ההתבגרות.

גבעון - בית הסוהר גבעון מנוהל בידי שירות בתי הסוהר. כלואה בו אוכלוסייה הכוללת אסירים פליליים השפוטים למאסר עד 5 שנים, או המסיימים את יתרת מאסרם, וכן שוהים בלתי חוקיים (גברים, נשים וקטינות).

חולות - מתקן/מרכז שהייה שהקימה ממשלת ישראל לשהייתם של מסתננים אפריקאים מאריתריאה ומצפון סודן, שיש קושי להרחיקם מישראל. המתקן נמצא בסמוך לכלא קציעות ולכלא סהרונים. המתקן נפתח ב-12 בדצמבר 2013 ומופעל בידי שירות בתי הסוהר. בשעות הלילה, מ 22:00 ועד 6:00 למחרת, אין יציאה מהמתקן. בשאר שעות היממה השוהים רשאים לצאת. בעבר הם חויבו להתייצב שלוש פעמים ביום לצורך רישום, היום הם חייבים להתייצב פעם אחת.

מת"ן - מתקן תמיכה לנוער זר "בלתי מלווה". המתקן שנסגר בשנת 2012 נוהל בידי שירות בתי הסוהר כמסגרת חינוכית טיפולית סגורה, שנועדה לאחזקת הנערים במשמורת חוקית הדואגת לבטחונם, תוך שמירה על כבודם ומילוי צרכיהם הבסיסיים.

סהרונים - מתקן הכליאה של שירות בתי הסוהר, נפתח לראשונה ביולי 2007 בכדי לתת מענה למסתננים הנכנסים לשטחי מדינת ישראל מגבול מצרים. הוא פועל באופן עצמאי ובשיתוף פעולה עם כפר הנוער הסמוך ניצנה. תפקידו העיקרי הוא החזקת מסתננים זרים במשמורת כדין, וניהול המתקן באופן שיבטיח שמירה על ביטחונם האישי. הקבוצות המובחנות העיקריות השהויות במתקן הן מאריתריאה, סודן, אתיופיה, חוף השנהב ונוסף עליהן גם בודדים ממדינות שונות, בעיקר מאפריקה. השוהים מקבלים טיפול רפואי, ומוקצים להם מורים מטעם משרד החינוך, מדריכים ומתנדבים מיישובי הסביבה, שעורכים למענם פעילויות חינוך שונות.

קציעות - כלא קציעות נפתח לראשונה בשנת 1988, לאחר פרוץ האינתיפאדה הראשונה, ונסגר בעת יישום הסכמי אוסלו עם שחרורם של האסירים הביטחוניים. לאחר מבצע "חומת מגן" ב-2002 שופץ הכלא ונפתח מחדש. הכלא שוכן בחולות חלוצה שבצפון-מערב הנגב, סמוך לגבול מצרים.

עולה - אדם שנכנס לארץ לישיבת קבע לפי חוק השבות או לפי חוק הכניסה. בלוחות המתייחסים לעולים לא כלולים אזרחים עולים (ראו הגדרה לעיל).

תחנה לבריאות המשפחה ("טיפת חלב") - שירות קהילתי העוסק ברפואה מונעת ובקידום

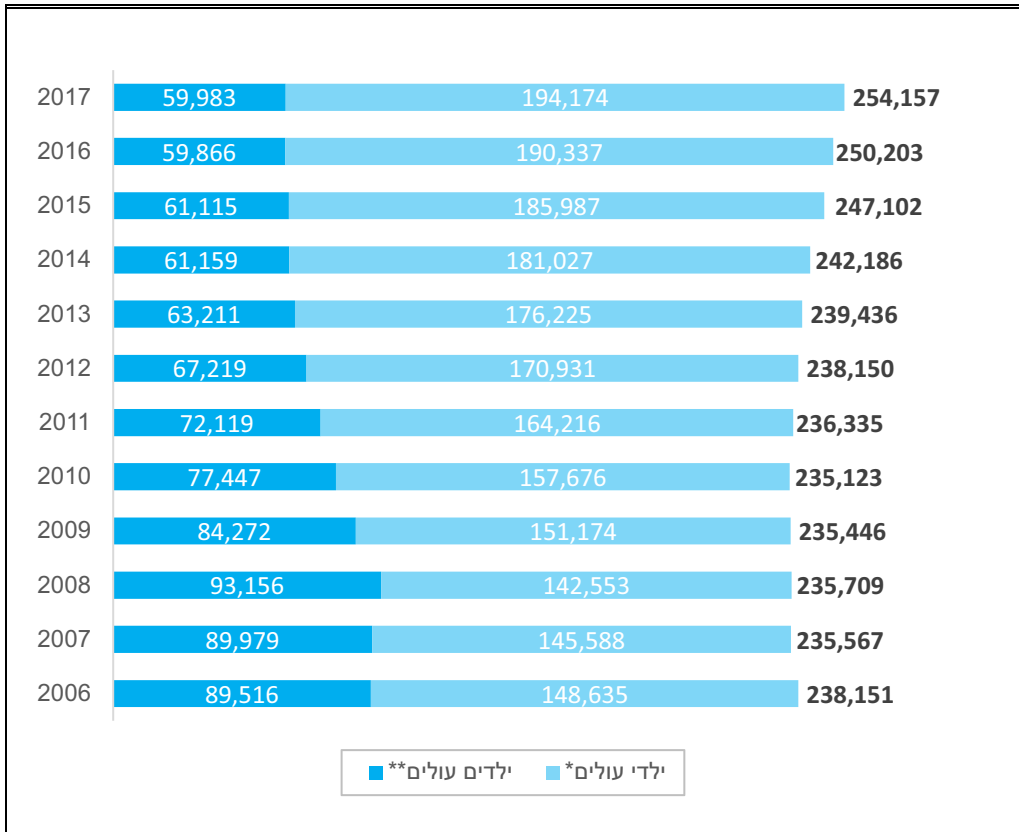
הבריאות. השירות ניתן לכלל האוכלוסייה בשימת דגש על אוכלוסיות בסיכון, כגון תינוקות, פעוטות, מתבגרים ונשים הרות. הפעילויות העיקריות המתבצעות בטיפת החלב הן הדרכה לאורח חיים בריא, ניטור וגילוי מוקדם של בעיות בריאות באמצעות בדיקות סינון, מניעת מחלות זיהומיות באמצעות חיסונים. הפעילויות מתבצעות בין כותלי טיפות החלב, בביקורי בית ובפעילות קהילתית.

מקור הנתונים

מקור הנתונים המוצגים בפרק זה הוא מינהל המחקר במוסד לביטוח לאומי, מינהל האוכלוסין במשרד הפנים ומשרד הקליטה. מקורות הנתונים לגבי ילדי מהגרי עבודה הם עמותת מסיל"ה (מרכז סיוע לקהילה זרה בתל-אביב-יפו), עיריית תל אביב-יפו, לשכת הבריאות המחוזית בחיפה, קופת חולים מאוחדת, מחוזות משרד החינוך. בתחתיתו של כל לוח צוין המקור המדויק. הנתונים על מספר העולים מתבססים על קובץ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שהתקבל ממשרד הפנים.

ילדים עולים וילדי עולים החיים בישראל (תרשימים 2א'-2ב')

תרשים 2א': מספר הילדים העולים* וילדי עולים** בגיל 0-17 / 2006-2017***



מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, והמוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד קובץ קצבאות ילדים, שנים שונות.

* ילדי עולים - ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו ארצה מאז 1990.

** ילדים עולים - ילדי חו"ל.

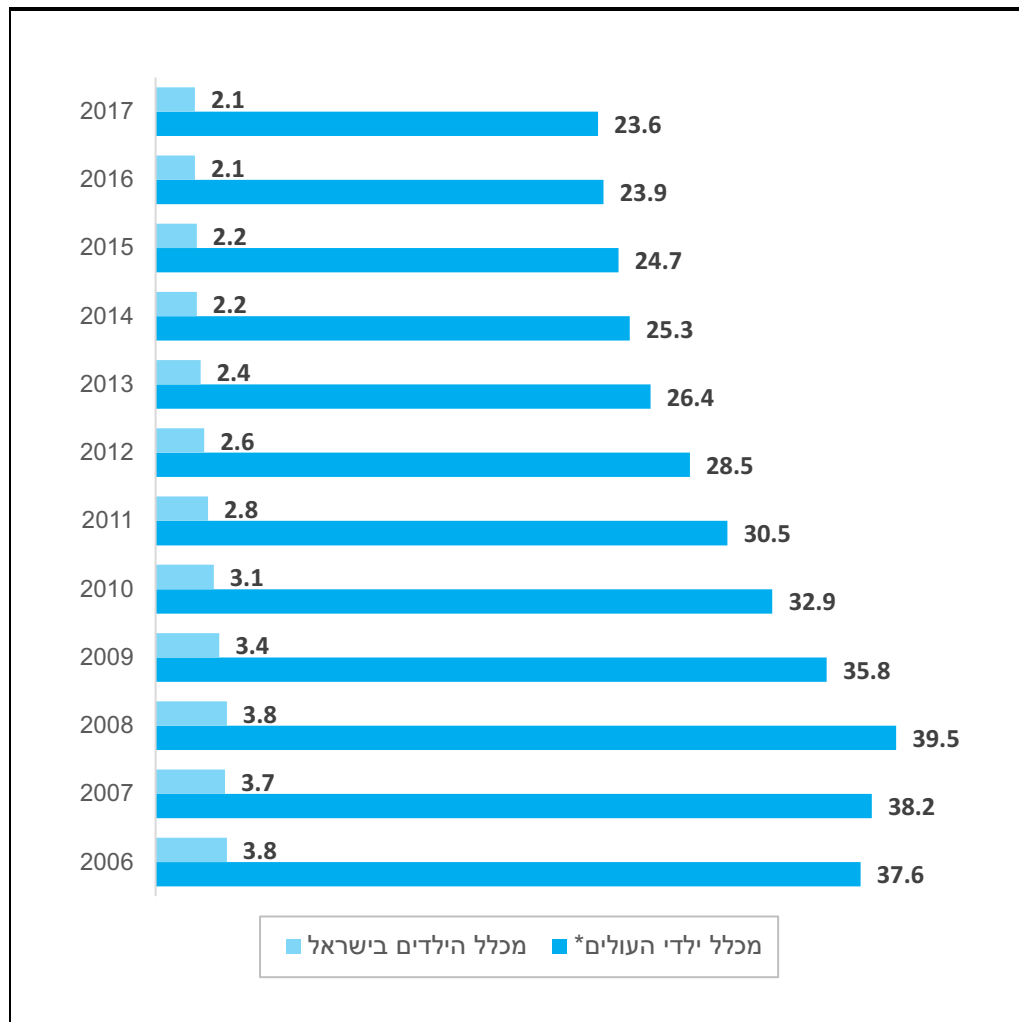
*** נכון לדצמבר בכל שנה.

הערה: הנתונים לגבי ילדי עולים מהמוסד לביטוח לאומי, ואילו הנתונים על ילדים עולים הם נתוני משרד הקליטה.

בדצמבר 2017 חיו בישראל 254,157 ילדים עולים וילדי עולים.

מאז 2008 הסתמנה מגמת ירידה במספר הילדים שעלו לישראל, ואילו מספרם של הילדים שנולדו להורים עולים הלך וגדל.

תרשים 2ב': חלקם של הילדים העולים (ילידי חו"ל) מכלל ילדי העולים* ומכלל הילדים בישראל / 2006-2017**



מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, שנים שונות.
 * ילידי הארץ וילידי חו"ל.
 ** נכון לדצמבר בכל שנה.

בשנים 2006-2017 מנו ילידי חו"ל 23%-40% מכלל ילדי העולים ו-2.1%-3.8% מכלל הילדים בישראל.

אחוז הילדים העולים מכלל ילדי העולים ומכלל הילדים בישראל הלך ופחת במשך השנים, וזאת בשל מיעוט גלי העלייה למדינת ישראל.

ילדים עולים^א (לוחות 2.1-2.3 ותרשים 2ג')

לוח 2.1: ילדים עולים^א, לפי גילם היום* (מספרים ואחוזים) 1995-2017

גילם היום*				סך הכל	שנת עלייה
15-17	10-14	5-9	0-4		
16,136	22,154	15,465	6,228	59,983	סך הכל
26.9	36.9	25.8	10.4	100.0	אחוז מכלל הילדים העולים
5.7	4.3	2.6	0.9	2.1	אחוז מכלל הילדים בישראל**
3.7	3.0	1.9	0.7	2.9	אחוז מכלל הילדים היהודים***
431	0	0	0	431	2000
944	0	0	0	944	2001
1,567	0	0	0	1,567	2002
1,386	334	0	0	1,720	2003
1,223	787	0	0	2,010	2004
1,327	1,305	0	0	2,632	2005
1,235	1,733	0	0	2,968	2006
1,062	1,977	0	0	3,039	2007
684	1,686	259	0	2,629	2008
653	1,482	593	0	2,728	2009
696	1,645	1,041	0	3,382	2010
709	1,682	1,369	0	3,760	2011
671	1,567	1,659	0	3,897	2012
600	1,406	1,791	274	4,071	2013
723	1,605	2,175	849	5,352	2014
885	1,967	2,779	1,425	7,056	2015
622	1,430	1,854	1,601	5,507	2016
718	1,548	1,945	2,079	6,290	2017

מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, 2018. חישוב האחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 2.3.

* גילם בדצמבר 2017. ** חושב על סמך נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (דצמבר 2017). *** חושב על סמך נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (ממוצע 2017).

בדצמבר 2017 חיו בישראל 59,983 ילדים עולים בני 0-17, שעלו ארצה מאז שנת 2000. הם מנו 2.1% מכלל הילדים בישראל, ו-2.9% מכלל הילדים היהודים.

^א ילידי חו"ל.

לוח 2.2: ילדים עולים^א, לפי תקופת העלייה לישראל, ארץ מוצא וגילם היום (מספרים)
דצמבר 2017

תקופת עלייה		סך הכל	גיל היום
2008-2017	1999-2007		
סך הכל			
44,672	15,311	59,983	0-17
6,228	0	6,228	0-4
15,465	0	15,465	5-9
16,018	6,136	22,154	10-14
6,961	9,175	16,136	15-17
בריה"מ לשעבר			
16,684	4,169	20,853	0-17
2,700	0	2,700	0-4
5,868	0	5,868	5-9
5,600	1,283	6,883	10-14
2,516	2,886	5,402	15-17
צרפת			
7,809	1,813	9,622	0-17
1,242	0	1,242	0-4
2,728	0	2,728	5-9
2,638	819	3,457	10-14
1,201	994	2,195	15-17
ארה"ב וקנדה			
7,337	2,278	9,615	0-17
819	0	819	0-4
2,607	0	2,607	5-9
2,888	1,043	3,931	10-14
1,023	1,235	2,258	15-17
אתיופיה			
4,364	3,796	8,160	0-17
186	0	186	0-4
1,100	0	1,100	5-9
2,058	1,432	3,490	10-14
1,020	2,364	3,384	15-17

^א ילידי חו"ל.

לוח 2.2: ילדים עולים^א, לפי תקופת העלייה לישראל, ארץ מוצא וגילם היום (מספרים) דצמבר 2017 (המשך)

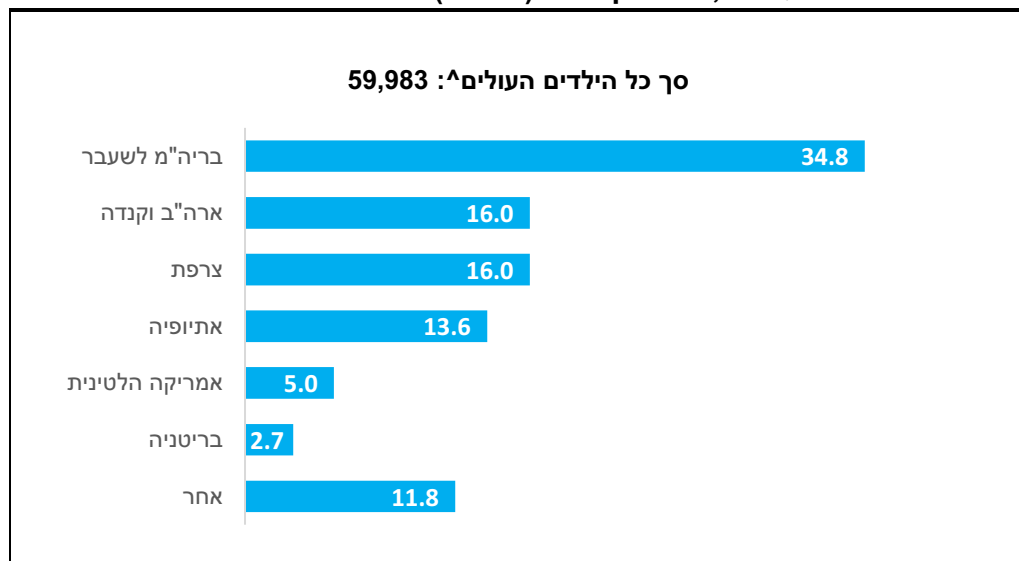
תקופת עלייה		סך הכל	גיל כיום
2008-2017	1999-2007		
אמריקה הלטינית*			
1,958	1,026	2,984	0-17
282	0	282	0-4
715	0	715	5-9
659	346	1,005	10-14
302	680	982	15-17
בריטניה			
1,163	484	1,647	0-17
176	0	176	0-4
477	0	477	5-9
377	250	627	10-14
133	234	367	15-17
אחר			
5,357	1,745	7,102	0-17
823	0	823	0-4
1,970	0	1,970	5-9
1,798	963	2,761	10-14
766	782	1,548	15-17

מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, 2018.

* מדינות אמריקה הדרומית, אמריקה המרכזית, צפון אמריקה והאיים הקריביים, אשר שפתן העיקרית ספרדית או פורטוגזית.

^א ילדי חו"ל.

תרשים 2: ילדים עולים^א, לפי ארץ מוצא (אחוזים) / דצמבר 2017



מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, 2018.

בדצמבר 2017 כשליש מהילדים העולים עלו מברית"מ לשעבר, וכששית מהם עלו מארה"ב וקנדה, מצרפת ומאתיופיה (כששית מכל מדינה).

לוח 2.3: ילדים עולים^א (0-17) שהגיעו כבודדים*, לפי גילם היום ושנת עלייה (מספרים) / 2000-2017

קבוצת גיל				סך הכל	שנת עלייה	שנה
14-17	10-13	5-9	0-4			
1,024	236	74	8	1,340	1990-2000	2000
569	112	30	6	717	1990-2005	2005
104	2	0	0	106	1993-2010	2010
25	18	7	1	51	2003-2016	2016
35	21	3	1	60	2004-2017	2017

מקור: משרד הפנים, מערך המחשוב, שנים שונות.

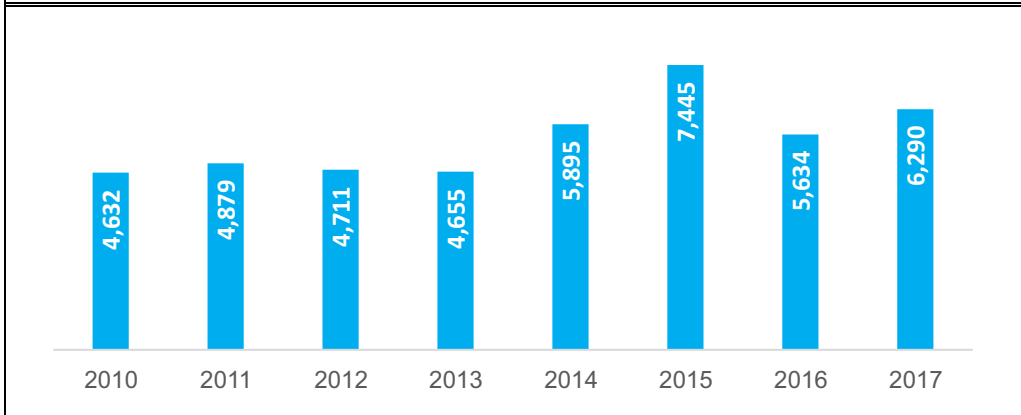
* בקובץ מרשם האוכלוסין אלה ילדים שאין להם קשר להורים.

מאז שנת 1990 עלו לארץ אלפי ילדים ללא הוריהם, 60 מהם כיום בני 0-17. עם השנים הלך ופחת מספרם. גילם של רוב הילדים שהגיעו כבודדים היה מעל 14. עם הגיל גדל והולך מספר הילדים שהגיעו ארצה כבודדים.

^א ילידי חו"ל.

ילדים עולים שעלו ארצה במרוצת 2017 (תרשימים 2ד'-2ז' ולוח 2.4)

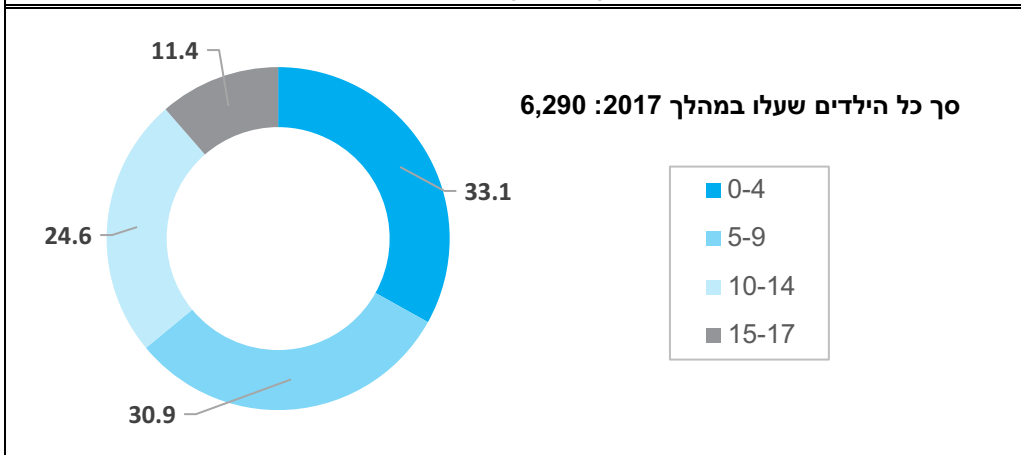
תרשים 2ד': ילדים עולים, לפי שנה (מספרים) / 2010-2017



מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, שנים שונות.

בשנת 2017 שב ועלה מספר הילדים שעלו ארצה.

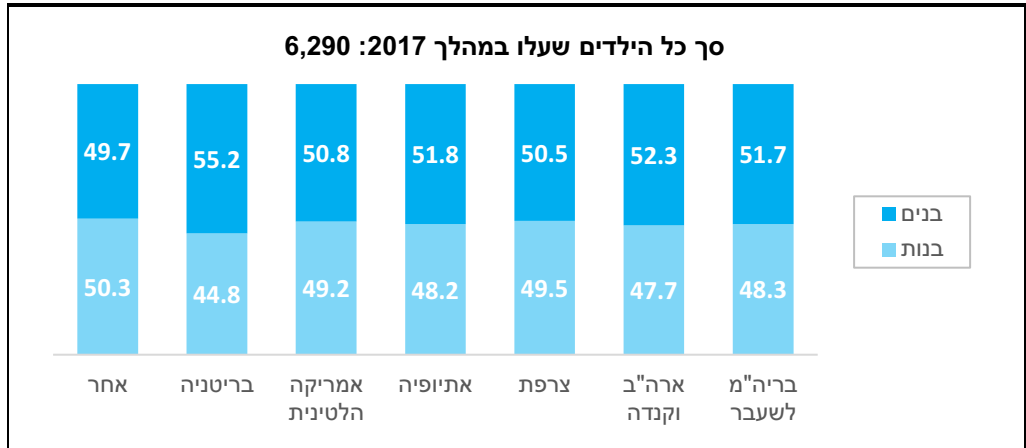
תרשים 2ה': ילדים עולים, לפי גיל* (אחוזים) / 2017



מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, שנים שונות.
* גיל ביום העלייה.

בשנת 2017 חלקם של הילדים עד גיל 9 מכלל הילדים העולים היה כשני שלישים.

תרשים 2: ילדים עולים, לפי מין וארץ מוצא (אחוזים) / דצמבר 2017



מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, 2018.

אחוז הבנים שעלו במהלך 2017 היה קצת יותר גבוה מאחוז הבנות.

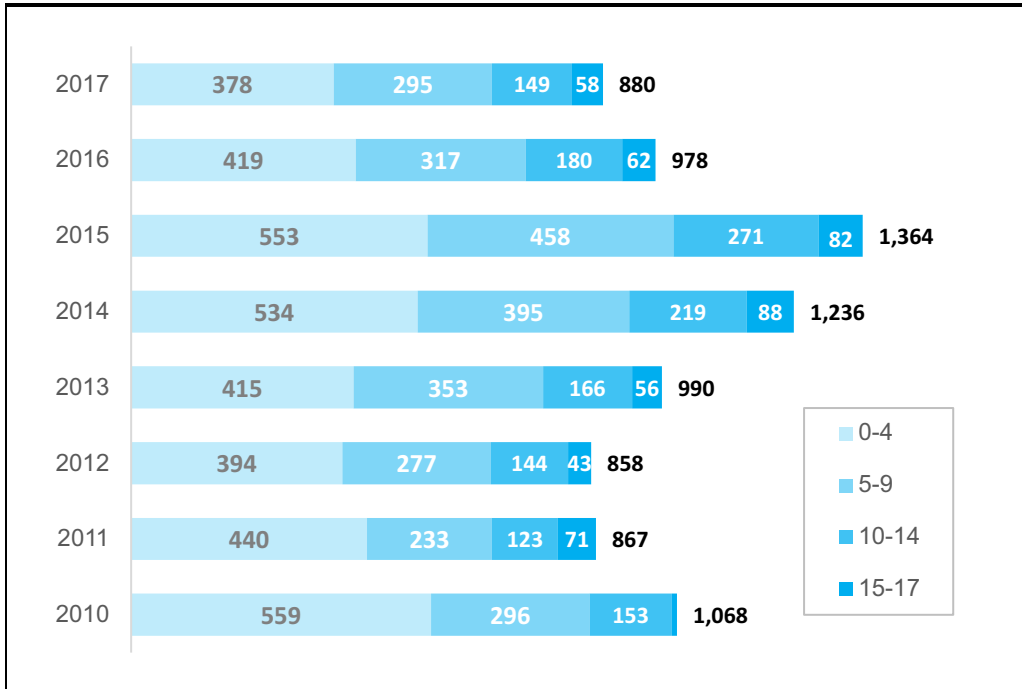
לוח 2.4: ארצות מוצא נבחרות של ילדים עולים, לפי גילם ביום העלייה (מספרים ואחוזים) / 2015-2017

שנה/גיל	מזה:						סך הכל	
	בריטניה	אמריקה הלטינית	אתיופיה	ארה"ב וקנדה	צרפת	בריה"מ לשעבר	אחוזים	מספרים
2015	171	263	34	751	2,332	3,086	100.0	7,445
	2.3	3.5	0.5	10.1	31.3	41.5	100.0	-
2016	99	292	50	717	1,182	2,846	-	5,634
	1.8	5.2	0.9	12.7	21.0	50.5	100.0	-
2017	96	317	564	620	774	3,346	-	6,290
	1.5	5.0	9.0	9.9	12.3	53.2	100.0	-
0-4	2.2	4.9	6.1	12.4	12.3	52.1	100.0	2,079
5-9	1.4	5.3	7.9	11.0	11.6	53.7	100.0	1,945
10-14	1.2	4.8	10.8	7.2	13.2	54.3	100.0	1,548
15-17	0.7	5.0	16.2	5.2	12.4	52.4	100.0	718

משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, שנים שונות.

בשנת 2017 עלה מספרם של הילדים העולים מבריה"מ לשעבר, מאתיופיה ומאמריקה הלטינית לעומת שנת 2016. עם עליית הגיל הולך וקטן חלקם של הילדים המגיעים מכל ארצות המוצא.

תרשים 2: אזרחים עולים* (0-17), לפי גילם היום (מספרים ואחוזים) / 2015-2017

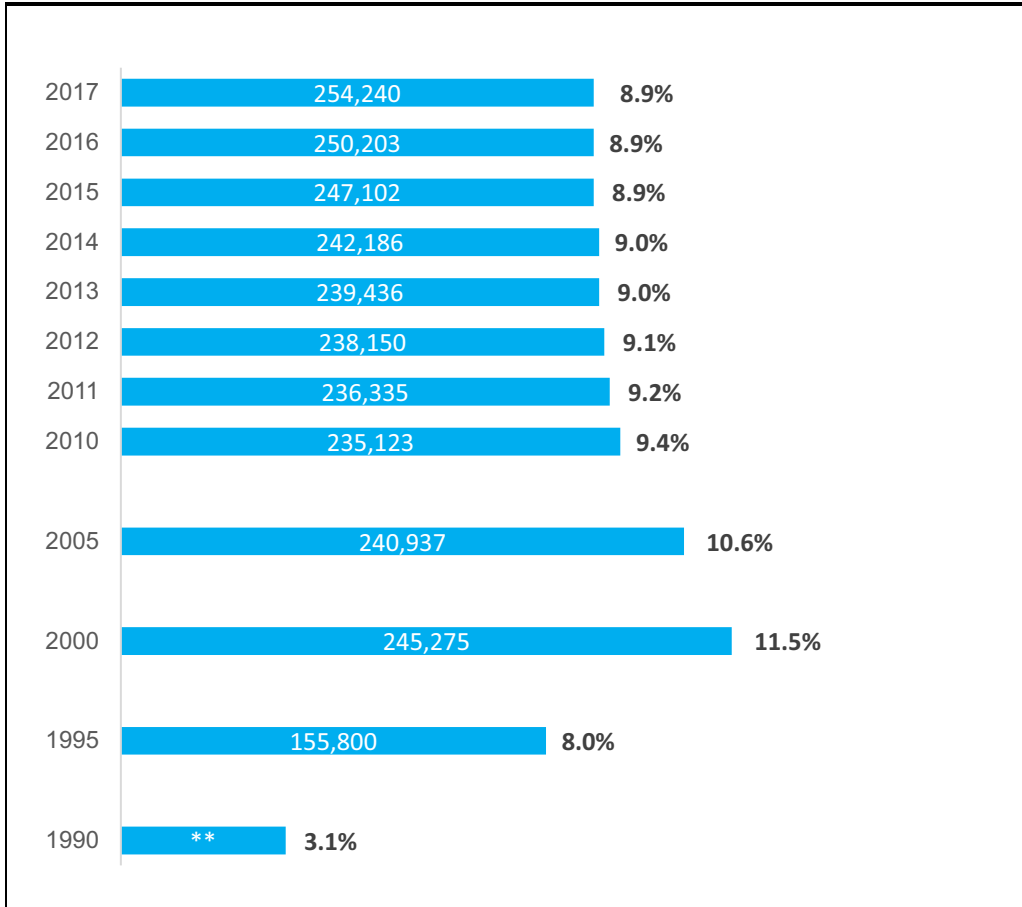


מקור: משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, שנים שונות.
 * אזרחים עולים הם ילדים שנולדו בחו"ל בזמן שהוריהם, אזרחי ישראל, שהו שם.

בשנת 2017 חיו בישראל 880 ילדים אזרחים עולים, רובם בגיל 0-9.

ילדי עולים^א (תרשימים ח'2-יא' ולוחות 2.5-2.6)

תרשים ח'2: ילדי עולים^א (0-17) וחלקם מכלל הילדים בישראל (מספרים ואחוזים)
*1990-2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד קובץ קצבאות ילדים, שנים שונות.

* דצמבר בכל שנה.

** נתון חסר.

מאז שנת 2000 מסתמנת מגמת ירידה בחלקם של ילדי העולים מכלל אוכלוסיית הילדים בישראל (מ-11.5% ל-8.9% בהתאמה).

^א ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

לוח 2.5: גילם של ילדי עולים ^א (0-17) (מספרים ואחוזים) / 2005-2017*						
2017			2015	2010	2005	גיל
אחוז מכלל הילדים בישראל	אחוז מכלל הילדים העולים	מספרים				
8.9	100.0	254,240	247,102	235,123	240,937	סך הכל**
8.0	5.0	12,714	12,428	11,570	10,514	0
8.0	5.7	14,395	14,081	12,297	12,366	1
8.1	5.7	14,436	13,584	12,330	13,029	2
8.3	5.8	14,624	13,744	12,177	13,006	3
8.2	5.5	14,042	13,419	12,346	13,006	4
8.4	5.6	14,283	13,632	12,484	13,292	5
8.4	5.5	13,892	13,435	12,681	13,363	6
8.5	5.6	14,159	13,492	13,296	13,658	7
8.6	5.5	13,887	13,324	13,242	13,619	8
8.8	5.5	13,878	13,355	13,236	13,681	9
9.0	5.4	13,815	13,408	13,472	13,355	10
9.0	5.4	13,787	13,516	13,444	13,354	11
9.5	5.4	13,810	14,146	13,799	13,232	12
9.5	5.5	13,907	13,980	13,761	13,380	13
9.8	5.7	14,509	13,951	13,776	13,711	14
10.0	5.6	14,238	14,121	13,513	13,247	15
10.2	5.6	14,221	14,020	13,376	14,472	16
10.4	5.6	14,363	14,310	14,323	15,484	17

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד קובץ קצבאות ילדים, שנים שונות.

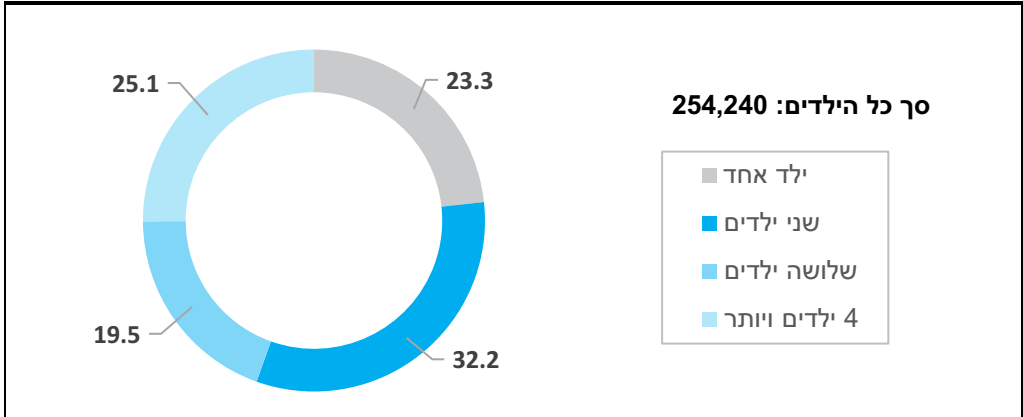
* דצמבר בכל שנה.

** כולל ילדים שגילם אינו ידוע. לכן המספרים והאחוזים אינם מסתכמים לסך הכל.

מבנה הגילים של קבוצת ילדי העולים הפוך מזה של שאר האוכלוסייה (ראו לוח 1.3). אחוז ילדי העולים מכלל הילדים בישראל עומד בסימן גידול עם הגיל.

^א ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

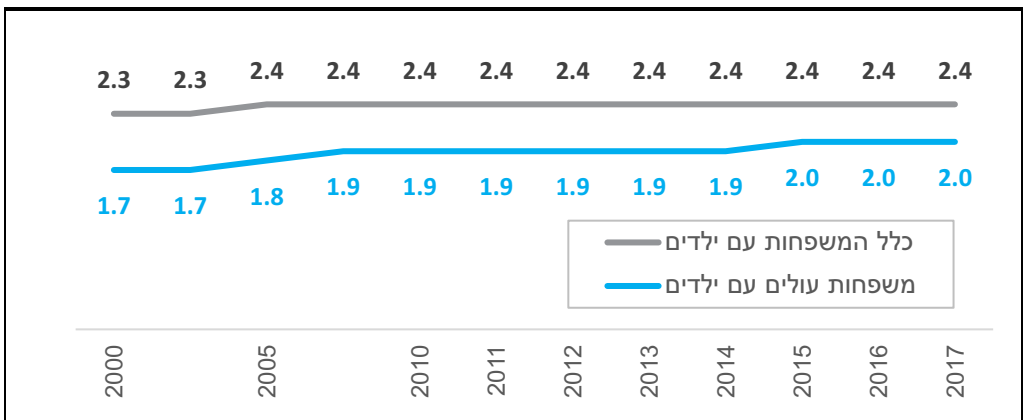
תרשים 2ט': ילדי עולים^א, לפי מספר הילדים במשפחה (אחוזים) / דצמבר 2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד קובץ קצבאות ילדים, 2018.
* נכון לדצמבר.

ב-2017 כרבע מילדי העולים חיו במשפחות שבהן ילד אחד ושליש מהם חיו במשפחות שבהן שני ילדים. השאר (44.6%) חיו במשפחות בנות שלושה ילדים ויותר.

תרשים 2י': מספר ילדים^א ממוצע במשפחות עולים בהשוואה לכלל המשפחות בישראל / 2000-2017*

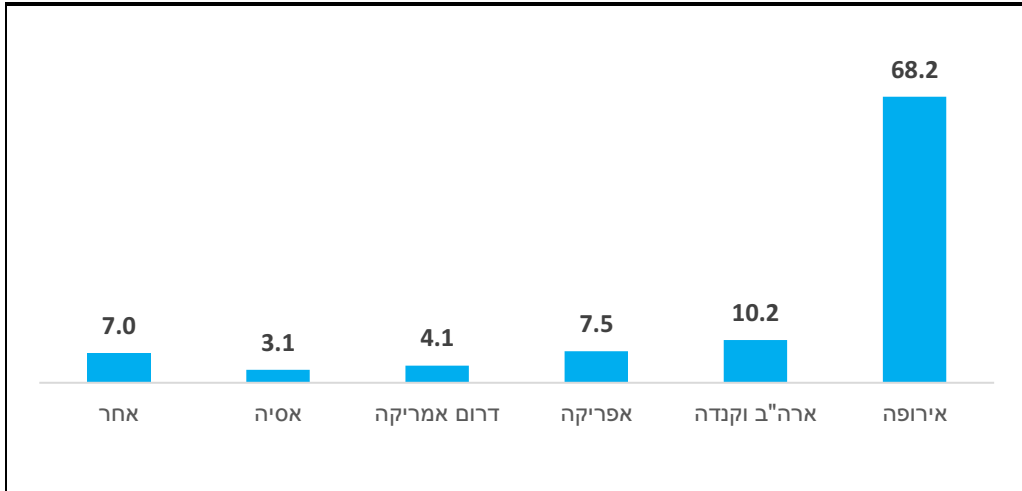


מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, שנים שונות.
* דצמבר בכל שנה.

מאז שנת 2005 הסתמנה עלייה במספר הילדים הממוצע במשפחות עולים, זאת לעומת היציבות במספר הילדים הממוצע מכלל המשפחות בישראל. בכל השנים מספר הילדים הממוצע במשפחות עולים היה קטן ממספר הילדים מכלל המשפחות עם ילדים בישראל.

^א ילידי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.
הערה: עוד על מספר הילדים במשפחות עולים ראו לוח 3.1 בפרק 3.

תרשים 2יא': ילדי עולים^א לפי גיל ויבשת מוצא של האב (מספרים ואחוזים)
 דצמבר 2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, 2018.

כ-70% מילדי העולים הם ילדים לאב יליד אירופה (בתוכם כלולים עולי בריה"מ לשעבר).

^א ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

לוח 2.6: חלקם של ילדי עולים^א בכלל ילדי היישוב (יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 2000-2017*

ילדי עולים		יישוב מגורים
אחוז מילדי היישוב	מספרים	
11.5	242,275	2000
10.6	240,937	2005
9.4	235,123	2010
8.9	247,102	2015
8.9	254,240	2017
	עיריות	
7.7	28,166	ירושלים
8.7	8,993	תל אביב - יפו
16.3	11,149	חיפה
0.7	147	אום אל-פחם
15.7	1,590	אופקים
12.1	1,367	אור יהודה
21.5	1,085	אור עקיבא
14.5	2,054	אילת
3.6	1,011	אלעד
28.0	1,279	אריאל
18.1	13,511	אשדוד
18.4	6,494	אשקלון
0.5	71	באקה אל-גרביה
14.4	10,067	באר שבע
2.4	145	בית שאן
17.2	9,295	בית שמש
9.0	2,897	ביתר עילית
4.6	4,438	בני ברק
24.6	8,142	בת ים
8.3	755	גבעת שמואל
4.6	658	גבעתיים
8.0	1,096	דימונה
3.3	491	הוד השרון
6.4	1,479	הרצלייה
19.0	4,509	חדרה
12.9	6,539	חולון

^א ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

לוח 2.6: חלקם של ילדי עולים^א בכלל ילדי היישוב (יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 2000-2017* (המשך)

ילדי עולים		יישוב מגורים
אחוז מילדי היישוב	מספרים	
	עירויות (המשך)	
7.8	1,088	טבריה
0.4	35	טירה
10.5	563	טירת כרמל
7.5	851	יבנה
3.3	260	יהוד
12.8	817	יקנעם עילית
5.7	368	כפר יונה
7.9	1,975	כפר סבא
0.6	52	כפר קאסם
23.8	2,919	כרמיאל
12.8	3,390	לוד
15.4	1,200	מגדל העמק
10.5	3,155	מודיעין-מכבים-רעות
10.3	4,501	מודיעין עילית
11.6	1,504	מעלה אדומים
16.2	1,030	מעלות-תרשיחא
13.1	2,096	נהריה
3.9	489	נס ציונה
0.2	51	נצרת
25.7	2,562	נצרת עילית
15.8	909	נשר
7.0	998	נתיבות
20.6	12,624	נתניה
11.0	1,657	עכו
14.1	1,695	עפולה
12.9	1,570	ערד
12.3	8,406	פתח תקווה
8.7	1,358	צפת
0.5	46	קלנסווה
3.7	374	קריית אנו
11.4	1,603	קריית אתא

^א ילידי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

לוח 2.6: חלקם של ילדי עולים^א בכלל ילדי היישוב (יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 2000-2017* (המשך)

ילדי עולים		יישוב מגורים
אחוז מילדי היישוב	מספרים	
	עירויות (המשך)	
13.1	1,223	קריית ביאליק
13.8	2,305	קריית גת
24.7	2,339	קריית ים
14.9	1,427	קריית מוצקין
12.7	1,062	קריית מלאכי
7.4	506	קריית שמונה
2.9	362	ראש העין
13.1	8,061	ראשון לציון
11.4	4,585	רחובות
13.4	3,293	רמלה
7.7	2,807	רמת גן
1.8	222	רמת השרון
18.6	4,010	רעננה
19.8	1,406	שדרות
	מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)	
2.3	80	אבן יהודה
6.5	215	אזור
6.2	342	באר יעקב
2.5	104	בנימינה-גבעת עדה
9.2	568	גבעת זאב
6.4	526	גדרה
4.7	284	גן יבנה
3.5	159	גני תקווה
7.7	482	זכרון יעקב
7.1	546	מבשרת ציון
3.8	127	מזכרת בתיה
1.2	66	מעלה עירון
10.0	1,048	פרדס חנה-כרכור
3.6	176	קדימה-צורן
3.3	126	קריית טבעון
6.6	210	קריית עקרון

^א ילדי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

לוח 2.6: חלקם של ילדי עולים^א בכלל ילדי היישוב (יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 2000-2017* (המשך)

ילדי עולים		יישוב מגורים
אחוז מילדי היישוב	מספרים	
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)		
3.0	174	רכסים
2.2	116	שוהם
4.1	142	תל מונד
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)		
2.4	50	אורנית
4.7	113	אלפי מנשה
25.2	908	אפרתה
9.1	301	בית אל
2.8	52	בית דגן
28.7	474	בני עי"ש
1.1	44	בסמ"ה
3.1	112	חצור הגלילית
7.2	294	ירוחם
2.4	49	כוכב יאיר
2.5	33	כפר ורדים
2.0	29	להבים
2.6	52	מיתר
6.3	153	מצפה רמון
1.5	41	עומר
1.4	16	פרדסיה
20.0	406	קצרין
15.6	548	קריית ארבע
9.0	249	קרני שומרון
2.0	36	רמת ישי

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד קובץ קצבאות ילדים, שנים שונות. * דצמבר בכל שנה.

מאז דצמבר 2000 מספרם של ילדי עולים וחלקם מכלל הילדים בישראל עומדים בסימן ירידה (מ-11.5% ב-2000 ל-8.9% ב-2017).

ביישובים הבאים ילדי עולים מנו פי שניים ויותר מהממוצע הארצי (8.9%): בני עי"ש (28.7%), אריאל (29.428.0%), נצרת עילית (25.5%), אפרת (25.2%), קריית ים (24.7%), בת ים (24.6%), כרמיאל (23.8%), אור עקיבא (21.5%), נתניה (20.6%), קצרין (20.0%), שדרות (19.8%), חדרה (19.0%), רעננה (18.6%), אשקלון (18.4%), אשדוד (18.1%).

^א ילידי חו"ל או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו לישראל מאז 1990.

ילדים שעלו לארץ עד 2017 (לוח 2.7 ותרשים 2'ב')

בחלק זה מוצגים נתונים מצטברים על ילדים עולים שביום העלייה ארצה היו בגיל 0-17, והיום אין הם בהכרח ילדים. הנתונים מתייחסים למספר הילדים שעלו ארצה במהלך השנים הנקובות.

לוח 2.7: מין הילדים* העולים, לפי תקופת עלייה (מספרים ואחוז מכלל העולים בקבוצה המתאימה) / 1948-2017

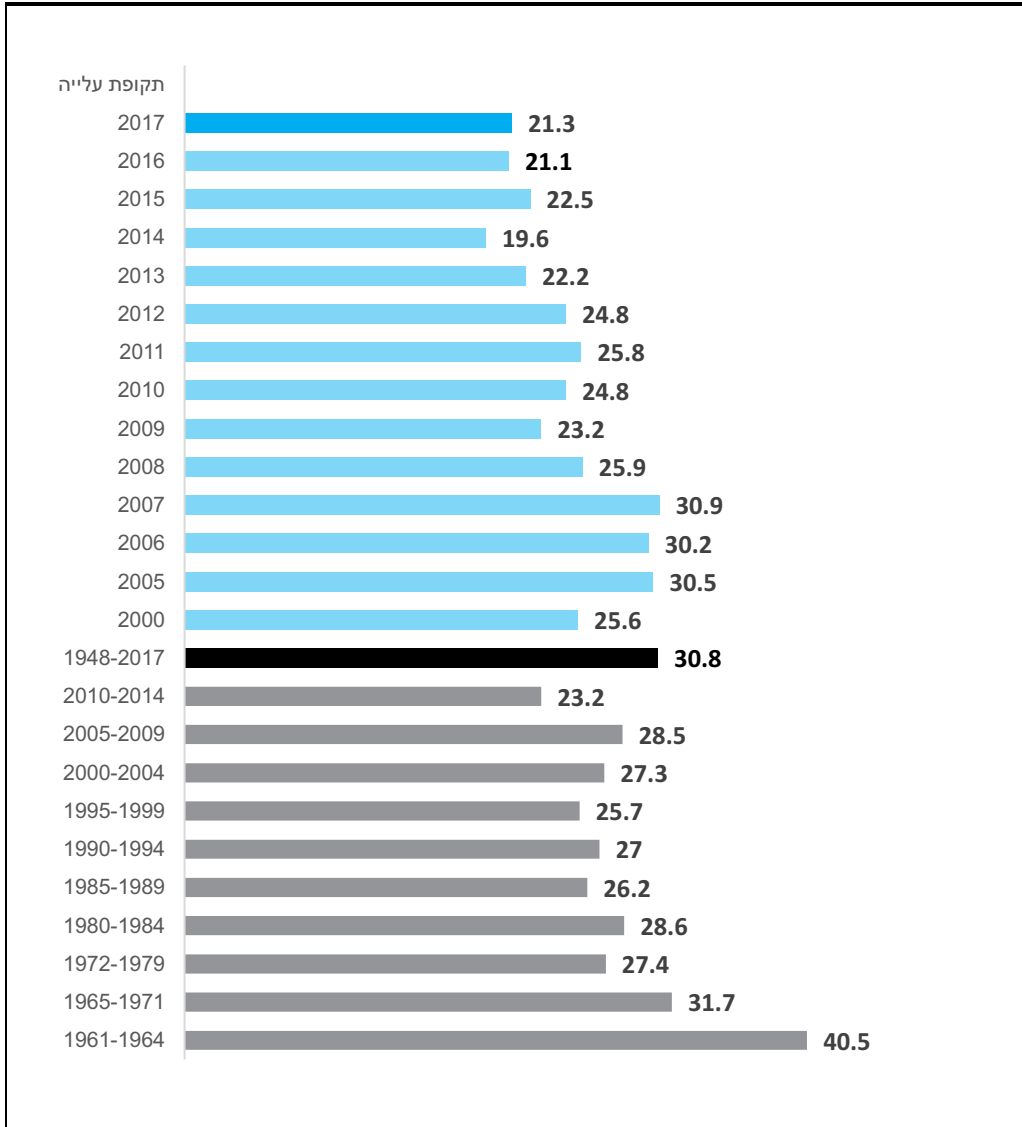
בנות		בנים		סך הכל**		שנת עלייה
אחוז מכלל העולים	מספרים	אחוז מכלל העולים	מספרים	אחוז מכלל העולים	מספרים	
15.0	483,396	15.8	509,936	30.8	993,332	1948-2017
12.7	7,671	12.9	7,755	25.6	15,426	2000
15.6	3,314	14.8	3,143	30.5	6,456	2005
15.3	2,941	14.9	2,878	30.2	5,819	2006
15.5	2,807	15.4	2,794	30.9	5,601	2007
13.1	1,795	12.8	1,747	25.9	3,543	2008
11.6	1,695	11.6	1,691	23.2	3,385	2009
12.4	2,056	12.5	2,077	24.8	4,132	2010
12.8	2,166	13.0	2,194	25.8	4,360	2011
12.5	2,068	12.3	2,038	24.8	4,106	2012
11.1	1,879	11.1	1,883	22.2	3,762	2013
9.8	2,367	9.8	2,358	19.6	4,725	2014
11.2	3,125	11.3	3,144	22.5	6,270	2015
10.3	2,679	10.8	2,797	21.1	5,476	2016
10.6	2,795	10.7	2,818	21.3	5,613	2017

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 4.5. עיבוד קבוצת הגיל 15-17 המועצה לשלום הילד.
* ילדים עולים שהיו בני 0-17 ביום העלייה.

** החל מ-1970 לא כולל אזרחים עולים. כולל תיירים ששונה מעמדם לעולים.

בשנים 2016-2017 קטן חלקם של הילדים העולים מכלל העולים לעומת 2015.

תרשים 2'ב': חלקם של ילדים עולים* בכלל אוכלוסיית העולים**, לפי תקופת עלייה (אחוז מכלל העולים) / 1948-2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 4.5. עיבוד קבוצת הגיל 15-17 המועצה לשלום הילד.

* ילדים עולים שהיו בני 0-17 ביום העלייה.

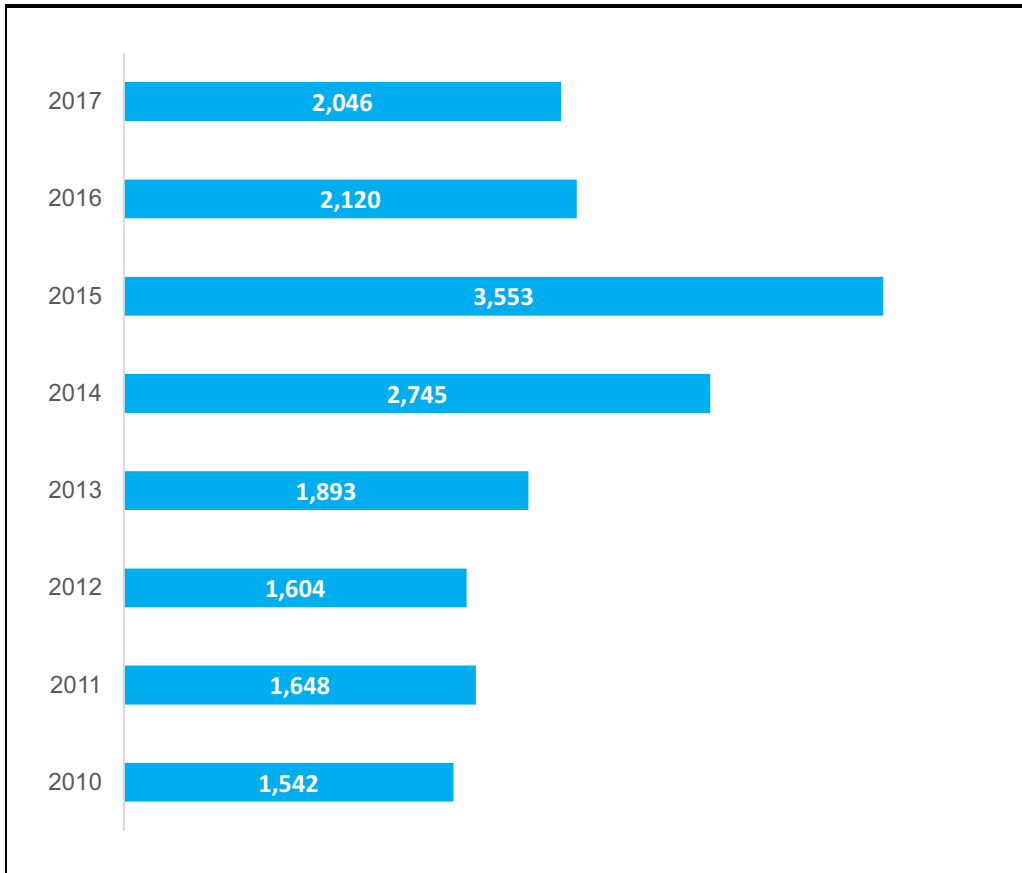
** החל מ-1970 לא כולל אזרחים עולים. כולל תיירים ששינו מעמדם לעולים.

מאז 2008 חמישית עד רבע מכלל העולים היו ילדים.

ילדים בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות (תרשים 2'ג' ולוח 2.8)

בחלק זה מוצגים נתונים על ילדים שמסיבות שונות הגיעו לארץ במעמד "תייר", למרות שמדובר בילדים הזכאים למעמד "עולה" מכוח זכות השבות. לעיתים, הסדרת מעמדם ושינויו למעמד עולה ואזרח אינם ניתנים בסמוך למועד הגעתם לארץ, ולכן חלקם משוללי זכויות של "עולה" בתקופת ביניים זו.

תרשים 2'ג': מספר הילדים (0-17) בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות / 2010-2017



מקור: משרד הפנים, שנים שונות.

מאז 2015 חלה ירידה במספרם של הילדים בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות, זאת לאחר מגמת העלייה שהסתמנה מאז 2010.

לוח 2.8: ילדים (0-17) בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות,
לפי ארץ מוצא (מספרים ואחוזים) / 2017-2018

2018		2017		ארץ מוצא
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	2,046	100.0	2,120	סך הכל
30.4	622	24.9	527	רוסיה
24.3	498	18.1	383	אוקראינה
16.2	331	29.1	616	צרפת
9.4	192	11.6	245	ארצות הברית
4.3	87	1.7	35	בלארוס
2.2	45	1.3	27	תורכיה
2.2	45	3.5	75	הממלכה המאוחדת
1.5	30	1.5	31	ברזיל
1.2	25	0.0	0	דרום אפריקה
1.1	23	0.8	17	ארגנטינה
0.8	16	0.0	0	גאורגיה
0.5	11	0.0	0	ספרד
0.0	0	0.9	20	שוויץ
0.0	0	0.6	12	אוזבקיסטן
0.0	0	0.6	12	בלגיה
0.0	0	0.5	11	קנדה
0.0	0	0.5	11	איטליה
0.0	0	0.5	11	אזרביג'אן
0.0	0	0.5	10	מולדובה
5.9	121	3.6	77	אחר

מקור: משרד הפנים, שנים שונות. עיבוד האחוזים: המועצה לשלום הילד.

כ-30% מהילדים בעלי אשרת תייר שקיבלו מעמד עולה מכוח חוק השבות בשנת 2017 היו מרוסיה, כרבע היו מאוקראינה.

ילדים של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים (תרשימים 2יד'-2יח' ולוחות 2.9-2.13)

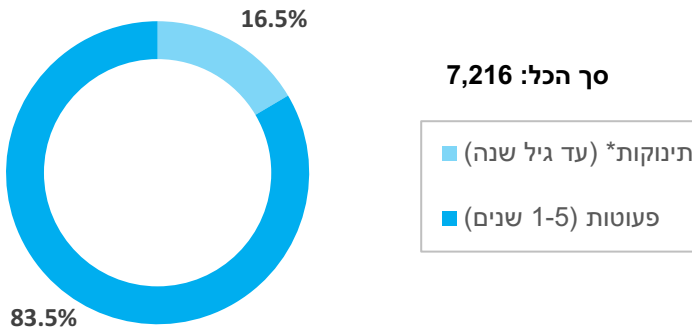
בחלק זה מוצגים נתונים שנאספו בידי המועצה לשלום הילד בניסיון לאמוד את מספרם ולעקוב אחר תנאי חייהם של ילדים של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט/ילדי מסתננים בישראל. לצערנו, לא עלה בידינו לקבל עדכון על מלוא הנתונים, ולכן הלוחות עודכנו רק במידת האפשר. מדובר בתופעה כלל ארצית דינמית. האמצעים העומדים לרשותנו אינם מאפשרים לקבץ נתונים מלאים לגביה, היות שדרושה לשם כך עבודת איסוף אינטנסיבית ושיתוף פעולה מצד המערכות השונות. לא ידוע מה מספרם המדויק של ילדי מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים בארץ. סביר להניח, שמדובר בקבוצה בת כ-13,800 ילדים (ממוצע משוער של מספר הילדים שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה ומספר התלמידים שלמדו במערכת החינוך).

נתוני תת-פרק זה מעלים תמונה חלקית בלבד על ילדי מהגרי עבודה, מבקשי מקלט וילדי מסתננים. התחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב) ובתי הספר הם בחזקת מקורות מידע מהימנים על אודות ילדים אלה. מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים רוחשים אמון לתחנות, ורובם מגיע אליהן לקבל טיפול.

בעת ובעונה אחת, מכוח חוק חינוך חובה והודות לחשיבות הרבה שההורים מייחסים לחינוך ילדיהם, מרבית הילדים בגיל בית ספר רשומים במסגרות חינוך.

יש לציין, כי נתוני מערכת החינוך בתל-אביב, המדווחים להלן, אינם כוללים ילדים שהותר להם להישאר בארץ מכוח ההחלטה ההומניטארית של ממשלת ישראל משנת 2006, ואשר קיבלו מעמד של תושבי קבע. זאת, היות שאופן רישומם השתנה והחל להיעשות על סמך תעודת זהות, לא על סמך דרכון כבעבר. לא כך הדבר לגבי אופן הרישום באגף לבריאות הציבור בתל-אביב-יפו.

תרשים 2יד': תינוקות ופעוטות של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב), לפי גיל (אחוזים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הציבור, 2018.
* מיום הלידה עד גיל שנה פחות יום.

בשנת 2017 84% מהילדים של מהגרי עבודה ומבקשי מקלט שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב) היו פעוטות בגיל 1-5. השאר היו תינוקות עד גיל שנה.

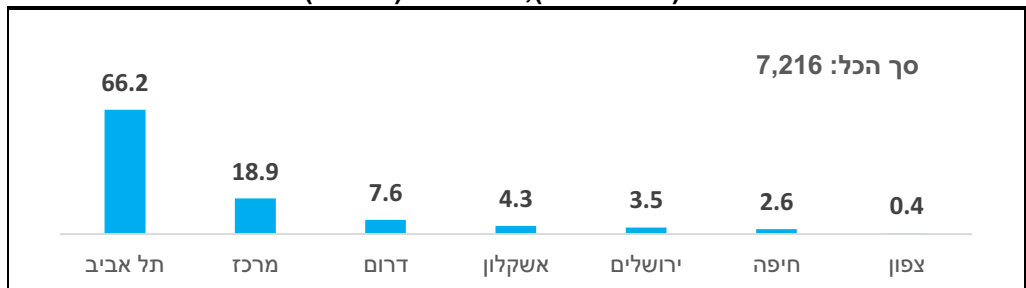
לוח 2.9: תינוקות ופעוטות של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב) לפי מחוז וגיל (מספרים) / 2010-2017

גיל		סך הכל	שנה / מחוז
פעוטות (1-5)	תינוקות** (0-1)		
1,489	506	1,995	*2010
1,805	788	2,593	*2011
2,739	1,100	3,839	2012
3,214	1,150	4,364	2013
4,408	1,374	5,782	2014
4,707	1,438	6,145	2015
5,693	1,372	7,065	2016
6,025	1,191	7,216	2017
4,008	769	4,777	תל אביב
1,115	250	1,365	מרכז
468	77	545	דרום
260	51	311	אשקלון
209	46	255	ירושלים
151	39	190	חיפה
23	5	28	צפון
+304.6	+135.4	+261.7	שיעור השינוי 2017 - 2010

מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הציבור, שנים שונות.
* מיום הלידה ועד גיל שנה פחות יום.

מאז 2010 מספרם של הילדים המטופלים בתחנות אלה גדל ביותר מפי שלושה. במהלך 2017 טופלו בתחנות לבריאות המשפחה 7,216 תינוקות ופעוטות של מהגרי עבודה, ומבקשי מקלט.

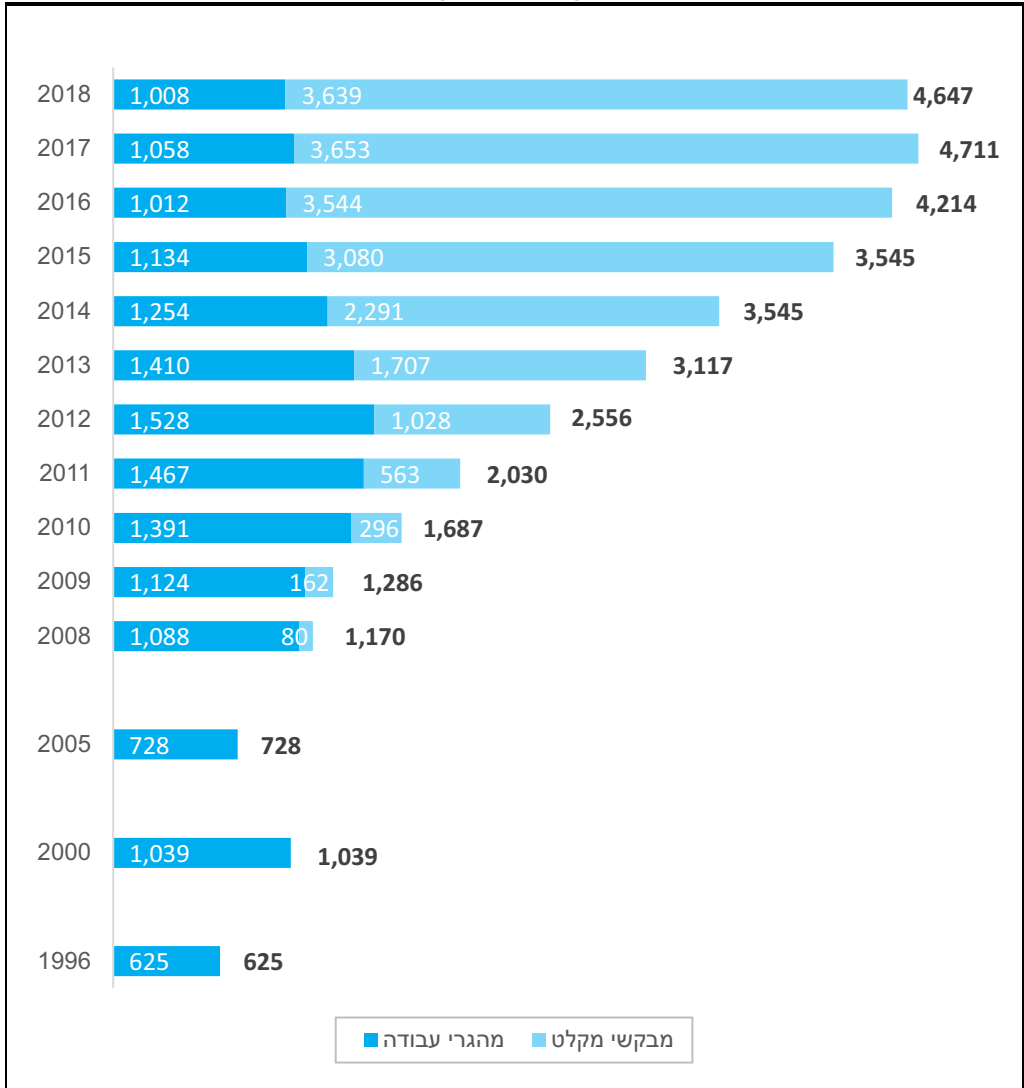
תרשים 2ט': תינוקות ופעוטות של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב), לפי מחוז (אחוזים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הציבור, 2018.
* מיום הלידה עד גיל שנה פחות יום.

66.2% מתוך 7,216 התינוקות והפעוטות של מהגרי עבודה ומבקשי מקלט שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה, טופלו במחוז תל אביב.

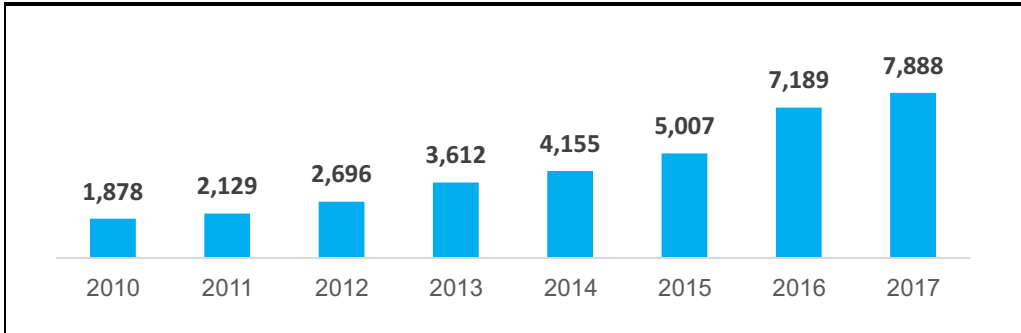
תרשים טז2: מספר התינוקות והפעוטות של מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים שטופלו בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב) בעיר תל-אביב-יפו / 1996-2017*



מקור: עיריית תל אביב-יפו, מנהל השירותים החברתיים, האגף לבריאות הציבור, שנים שונות.
* יולי בכל שנה.

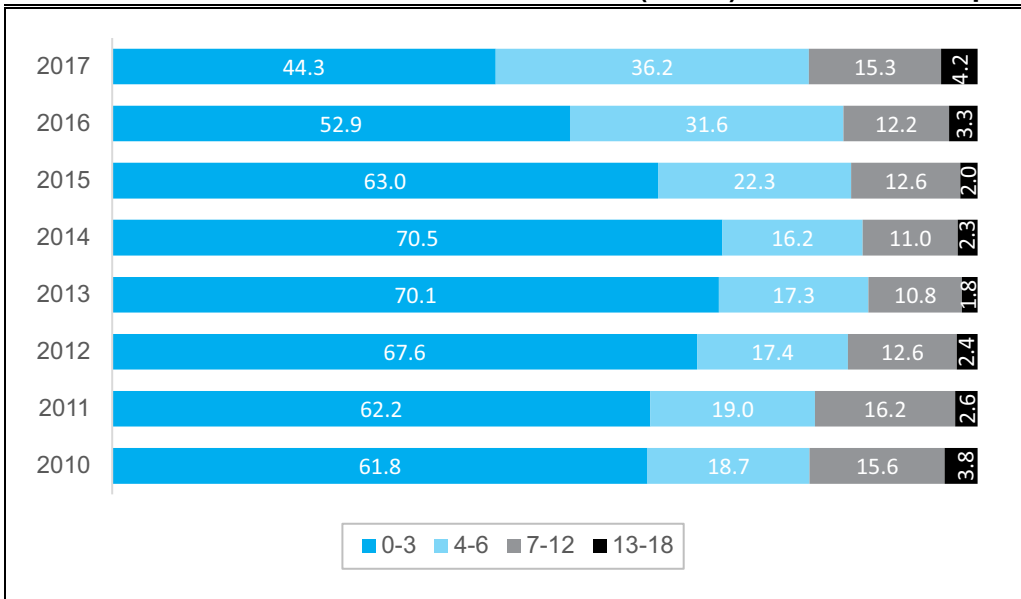
בשנת 2008 החלו להגיע לארץ מבקשי מקלט, ומאז הלך וגדל חלקם של ילדיהם מכלל הילדים המטופלים בתחנות לבריאות המשפחה. מאז שנת 2013 מספרם גדול מזה של ילדי מהגרי עבודה.

תרשים 2'ז': מספר ילדי מהגרי עבודה, ילדי מבקשי מקלט ומסתננים המקבלים שירותים מקופת חולים מאוחדת / 2010-2017



מקור: קופת חולים מאוחדת, אגף פרסום ושיווק וקובץ לקוחות, 2018.
בשנים 2010-2017 גדל פי ארבעה מספר ילדי מהגרי העבודה וילדי מסתננים שקיבלו שירותים מקופת חולים מאוחדת.

תרשים 2'ח': גיל ילדי מהגרי עבודה, ילדי מבקשי מקלט ומסתננים המקבלים שירותים מקופת חולים מאוחדת (אחוזים) / 2010-2017



מקור: קופת חולים מאוחדת, אגף פרסום ושיווק וקובץ לקוחות, 2018.
הערה: גילאי 0-6 רובם ילידי הארץ, היתר מאריתריאה, סודן ואתיופיה. רוב גילאי 7-12 ילידי הארץ, היתר הגיעו מאתיופיה וסודן והשאר ממזרח אירופה ודרום אמריקה. גילאי 13-18 רובם ילידי הארץ, היתר פליטים מסודן, מדרום אמריקה ואפריקה.

בשנת 2017 המשיך לרדת אחוז הילדים בגיל 0-3 שקיבלו שירותים מקופת חולים מאוחדת, ובמקביל עלה חלקם של הילדים בני 4-6, 7-12 ו-13-18.

לוח 2.10: ילדי מהגרי עבודה, ילדי מבקשי מקלט ומסתננים שלמדו במערכת החינוך, לפי שלב חינוך ומקום הלימוד (מספרים) / תשע"ו (2015/16) - תשע"ח (2017/18)

לא ידוע	שלב חינוך						סך הכל		מקום הלימוד
	על יסודי		יסודי		גן		תשע"ח	תשע"ו	
	מסתננים / מבקשי מקלט	מהגרי עבודה	מסתננים / מבקשי מקלט	מהגרי עבודה	מסתננים / מבקשי מקלט	מהגרי עבודה			
47	812		2,397		3,339		6,595	4,992	סך הכל
32	10		134		150		326	*236	ירושלים
15	9		12		27		63	*63	מחוז חיפה
0	775		2,078		2,747		5,600	4,230	מחוז תל אביב מזה:
0	656		1,740		2,159		4,555	3,509	תל אביב
0	29		120		153		302	251	בני ברק
0	34		45		210		289	211	פתח תקוה
0	1		30		140		171	141	נתניה
0	50		76		45		171	0	בת ים
0	5		67		40		112	0	רמת גן
0	16		173		413		602	457	מחוז דרום מזה:
0	0		96		194		290	220	אילת
0	7		24		80		111	55	אשדוד
0	9		30		26		65	42	ערד
0	0		12		51		63	65	אשקלון
0	0		3		35		38	38	קריית מלאכי
0	0		4		11		15	17	באר שבע
0	0		2		11		13	5	שדרות
0	0		0		5		5	0	נתיבות
0	0		2		0		2	3	אופקים
0	0		0		0		0	2	קריית גת
0	2		0		2		4	6	פנימיות**

מקור: המועצה הלאומית לשלום הילד, המרכז למחקר ופיתוח, שנים שונות. משרד החינוך: מחוז חיפה, מחוז תל אביב, מחוז הדרום, מחוז ירושלים, המינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער, שנים שונות.

* לא נתקבלו נתונים לשנת תשע"ז ולכן הנתונים מתייחסים לנתוני תשע"ו. ** פנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי, משרד החינוך.

בשנת הלימודים תשע"ז כ-6,600 ילדים מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ומסתננים למדו במערכת החינוך. רובם הגדול בעיר תל אביב-יפו (85%).

בחלק זה מוצגים נתונים שנאספו בידי המועצה לשלום הילד על ילדים מסתננים בישראל.

לוח 2.11: מספר הילדים המסתננים וחלקם בכלל המסתננים שנכנסו לישראל (מספרים ואחוזים) / 2010-2017

2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	
0	1	1	2	1	435	558	263	מספר הקטינים
0.0	4.0	0.5	3.0	1.0	4.0	3.0	1.9	אחוז מכלל המסתננים שנכנסו לארץ

מקור: רשות האוכלוסין וההגירה, שנים שונות.

עד שנת 2012 נכנסו לישראל מדי שנה מאות קטינים שהסתננו דרך גבול מצרים. בשנים 2013-2017 פסק זרם הקטינים המסתננים לישראל ומספרם מועט מאוד. הסיבה לכך היא הקמתו של גדר הגבול בין ישראל למצרים שהסתיימה בשנת 2013.

לוח 2.12: מספר הקליטות של ילדים מסתננים ומבקשי מקלט במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר במהלך השנה (מספרים) / 2012-2016

מספר קליטות					מתקן הכליאה
2016	2015	2014	2013	2012	
10	8	7	19	304	סך הכל
0	0	2	1	4	אופק
8	4	1	4	6	גבעון
0	1	4	10	294	סהרונים
2	3	0	4	0	חולות

מקור: שירות בתי הסוהר, הממונה על חופש המידע, שנים שונות.

הערה: הנתונים של השב"ס על מסתננים נסמכים על נתוני משרד הפנים. לא התקבלו נתונים לשנת 2017, לפיכך מוצגים נתוני השנתון הקודם.

משנת 2013 פחת משמעותית מספר הילדים המסתננים ומבקשי המקלט שנעצרו או נכלאו במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר.

לוח 2.13: מצבת הילדים המסתננים ומבקשים מקלט במתקני כליאה של שירות בתי הסוהר (מספרים) / 2010-2016

שנה						מתקן הכליאה
*2016	*2015	*2014	*2013	*2012	*2010	
0	2	5	13	137	101	סך הכל
0	1	0	4	80	33	סהרונים (קציעות)
0	0	2	3	45	0	אופק
0	0	0	5	12	15	גבעון
0	1	3	1	**	**	חולות
**	**	**	**	**	53	מת"ן**

מקור: שירות בתי הסוהר, הממונה על חופש המידע, שנים שונות.

* דצמבר 2010. נתוני 2012-2016 נכונים ליום האחרון באותה השנה.

** אין נתון על קטינים בלא מלווים השוהים במתקן היות ומתקן מת"ן נסגר ב-2012 ומתקן חולות נפתח בדצמבר 2013.

הערה: לא התקבלו נתונים לשנת 2017, לפיכך מוצגים נתוני השנתון הקודם.

בשנים 2012-2015 הלך ופחת מספר הילדים המסתננים ומבקשי המקלט ששהו במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר. בשנת 2016 לא נרשמו קטינים כלואים.

3

משפחות, משקי בית
ותנאי גדילה של ילדים

מבוא

ילדים בישראל חיים בסביבות ובתנאים שונים המשפיעים על גדילתם, בכלל זה גודל משפחתם, מבנה התא המשפחתי, הכנסתה הכספית של המשפחה, מצוקתה או רווחתה הכלכלית. משתנים אלה ורבים נוספים קובעים במידה רבה את איכות חייו של הילד בהווה וכן גם בעתיד.

בשנים 2005-2017 אנו עדים ליציבות במספרם הממוצע של ילדים במשפחה (2.4).

אף על פי שרוב הילדים בישראל חיים עם שני הוריהם, 253,142 ילדים, המונים 8.7% מכלל אוכלוסיית הילדים, חיו ב-2017 במשפחות שבראשן הורה עצמאי (משפחות חד-הוריות). 67.2% מהם היו ילדים של הורים שהתגרשו, 23.6% ילדים של אימהות רווקות, ו-9.2% ילדים שהתייתמו מהורה.

בשנת 2017 30,207 מהילדים בישראל היו יתומים, שחיו במשפחות שקיבלו גמלאות שונות מהמוסד לביטוח לאומי בגין מות הורה/ים. 101 מהם קיבלו גמלה עקב מות ההורה כתוצאה ממעשה אלימות של בן/בת הזוג. 554 ילדים נוספים היו יתומים של חללי צה"ל, שמשפחתם קיבלה תמיכה כלכלית ממשד הביטחון.

בישראל עדיין רווחת התופעה של נישואי קטינים/ות, האסורה על פי חוק. יש לציון, כי קשה להציג נתונים עדכניים אודות תופעה זו, היות שרוב הדיווחים על נישואי קטינים מגיעים באיחור בן עד שלוש שנים למשרד הפנים. רוב הקטינות שהגישו בקשה לקבלת היתר נישואים קיבלו מבית המשפט לענייני משפחה היתר מיוחד להינשא. על פי הרשומות, בשנת 2016 נישאו 294 בנות שגילן לכל היותר היה 16 (לעומת 412 ב-2010, 237 ב-2005, 206 ב-2000 ו-58 ב-1995). רובן נישאו עוד קודם לכן, וכאמור דיווחו רק מאוחר יותר למשרד הפנים. לעומת זאת, ניכרת מגמת ירידה במספר נישואי הקטינים. ב-2016 נישאו 358 קטינים בגיל 17 (לעומת 1,264 ב-2010, 1,438 ב-2005, 1,605 בשנת 2000 ו-2,105 בשנת 1995).

ב-2017 כשני שלישים מלידות החי של בנות 15-18 היו של קטינות בנות 15-17. כרבע מהלידות היו של קטינות מוסלמיות, ו-5% של קטינות יהודיות.

בשנת 2017 אומצו בידי אזרחי ישראל 386 ילדים, 7% מהם באימוץ בין ארצי, השאר אומצו בארץ.

נתונים אודות המתגייסים לצה"ל מורים, שמאז 1992 אחוז המתגייסים והמתגייסות לצה"ל הלך וקטן: מ-82.7% מהבנים שהתגייסו בשנת 1992 ל-74.1% בשנת 2017, ומ-67.4% מהבנות שהתגייסו בשנת 1992 ל-58.0%. מאז 2010 אחוז המתגייסים והמתגייסות היה יציב למדי. הסיבות הנפוצות ביותר לאי-גיוס בנים הן פטור מסיבות רפואיות, או אי-התאמה. הסיבות הנפוצות ביותר לאי-גיוס בנות הן פטור מטעמי דת, או נישואין.

לוח 3.1 מציג נתונים על משפחות עם ילדים לפי גודל המשפחה והרכבה.

תרשימים 3א'-3ב' ולוחות 3.2-3.3 עוסקים בילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי (משפחות חד-הוריות).

לוחות 3.4-3.5 ותרשים 3ג' מתמקדים בילדים שהוריהם גרושים, או נתונים בהליכי פירוד וגירושין, ואשר נדרשה התערבות של פקיד סעד לסדרי דין בעניינם.

תרשים 3ד' ולוחות 3.6-3.7 מוקדשים לילדים יתומים ולילדיהם של חללי צה"ל או של חללי פעולות איבה.

תרשים 3ה' ולוחות 3.8-3.10 עניינם ילדים מאומצים וילדים מאם פונדקאית.

תרשים 3' ולוחות 3.11-3.13 עוסקים בנישואי קטינים ובלידות של קטינות. תרשימים 3'ז-3'ח נוגעים לשיעורי הגיוס לצה"ל.

הגדרות

אימוץ בארץ - ילדים ישראלים שנמסרים לאימוץ:

אימוץ ילד זר - ילד שאינו קרוב משפחה של המבקש לאמצו.

אימוץ קרובים - אימוץ בידי בן/בת הזוג של הורה ביולוגי; אימוץ במשפחות הטרוסקסואליות במקרה של מות הורה ביולוגי, גירושין או נטישה; אימוץ חד מיניים.

אימוץ חד-מיניים - אימוץ ילד בידי בן הזוג של ההורה הביולוגי במשפחה חד-מינית, או אימוץ בידי בן הזוג של ההורה הגנטי במקרה של פונדקאות חו"ל.

דמי מזונות שמשלם המוסד לביטוח לאומי - אם זכאית לגמלת מזונות כאשר יש בידה פסק דין לתשלום מזונות אך היא אינה מקבלת את התשלום מן החיוב במזונות. גובה המזונות הוא הסכום שנקבע בפסק הדין או הסכום שנקבע בתקנות - הנמוך מביניהם.

השירות למען הילד - שירות מטעם משרד הרווחה המטפל בכל נושאי האימוץ של ילדים.

חוק גיל הנישואין התשי"ב-1950 – חוק האוסר נישואי קטינה או קטין מתחת לגיל 18, כולל השאת קטינים או סיוע בעריכת נישואיהם. החוק מפרט את דרכי הטיפול בנישואין מסוג זה. (א) על אף האמור בחוק רשאי בית משפט לענייני משפחה לתת היתר לנישואי קטין או קטינה אם מלאו להם 16 שנים, ולדעת בית המשפט יש נסיבות מיוחדות הנוגעות לטובת הקטין או הקטינה, ומצדיקות מתן היתר זה. בית משפט לענייני משפחה יכריע בבקשה למתן היתר לאחר שישמע את הקטין או הקטינה, לפי העניין. כמו כן, לא יכריע בית המשפט לענייני משפחה בבקשה להיתר נישואין של קטין או קטינה שמלאו להם 16 שנים, אך טרם מלאו להם 17 שנים, אלא לאחר שקיבל תסקיר עובד סוציאלי, לפי חוק גיל הנישואין.

בקשה להיתר נישואין - לפי סעיף 5 תוגש על ידי הקטינה או הקטין או על ידי אחד מהוריהם או אפוטרופוסייהם, או על ידי מי שמבקש להינשא להם.

בגלל איחור בדיווח למשרד הפנים על נישואין וגירושין, הנתונים המוצגים מתייחסים לשנת 2013-2015.

משפחה - אב, אם וילדיהם, או כל צירוף חסר שלהם.

משפחה שבראשה הורה עצמאי (משפחה חד-הורית) - משפחה שבה הורה אחד בלבד מגדל את ילדיו. התיקון בחוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 4 – החלפת מונח) אושר בכנסת ביום ה-19 במאי 2014, וכך החולפו המונחים "חד-הורי" ו"משפחה חד-הורית" במונחים "הורה עצמאי" ו"משפחה שבראשה הורה עצמאי", בהתאמה.

פונדקאות - תהליך שבו אישה (אם נושאת; פונדקאית) נושאת היריון בעבור הורים אחרים. בפונדקאות מסורתית העובר נוצר על ידי הפרייה של ביצית של האם מזרע של האב המיועד, באמצעות הזרעה מלאכותית. בפונדקאות מלאה, שהיא צורת הפונדקאות השכיחה היום, הפונדקאית נושאת עובר שנוצר באמצעות הפרייה חוץ גופית מזרע ומביצית של ההורים המיועדים, או של תורמים. הנתונים בפרק זה עוסקים בפונדקאות מלאה בלבד.

ישראלים המבקשים להביא לעולם ילדים באמצעות פונדקאות יכולים לעשות זאת באחד משני מסלולים: הסכם עם פונדקאית בישראל, בכפוף לתנאים הקבועים בחוק הישראלי ולאישור ועדה מיוחדת של משרד הבריאות, או פנייה להליך פונדקאות במדינה אחרת.

הקצבאות המוענקות בידי הביטוח הלאומי ליתומים:

תגמולים המשולמים למשפחות: נספים, יתומים ונכים נפגעי פעולות איבה – תגמולים המשולמים עקב פעולות איבה לאזרח או לתושב ישראל שנפגע בישראל או מחוצה לה; למי שנכנס לישראל כחוק; לתושב השטחים שבידו תעודת זהות ישראלית ולנפגע בתחום הקו הירוק; לתושב השטחים שבידו אשרת כניסה ממפקד צה"ל. נוסף על התגמולים החודשיים זכאי נפגע פעולות איבה גם לשיקום מקצועי וכלכלי כנכה חסר מקצוע, או כמי שזקוק להסבה מקצועית מחמת נכותו או עקב צמצומים במקום עבודתו. בני משפחה (אלמן/ה, יתומים והורים שכולים) של מי שנספו בפעולות איבה זכאים לתגמול לתלויים. בני המשפחה זכאים אף לשיקום ולמענקים לכיסוי הוצאות מיוחדות בהתאם לצרכים המתעוררים.

תגמול בגין אלימות במשפחה – תגמול שמקבל ילד שהתייתם, ואשר לפי קביעת פרקליט המדינה יש יסוד סביר להניח, שחיי אחד מהוריו קופחו בידי בן/בת הזוג עקב ביצוע פשע.

גמלה מיוחדת (ילד נטוש) – ילד תושב ישראל, שאחד מהוריו לפחות הוא תושב/ת ישראל, והוא ננטש על ידי שני הוריו, או שננטש על ידי אחד מהוריו וההורה השני נעדר, או אינו מתגורר עמו ואינו יכול למלא באופן קבוע את חובותיו כהורה כלפי הילד.

המוסד לביטוח לאומי מעניק גמלה לילדים נטושים המוחזקים – שלא באומנה - בידי בני משפחה מקרבה ראשונה. הזכאות לגמלה מוקנית לילדים עד גיל 18, או עד גיל 20 כאשר עיקר זמנו של הילד מוקדש לסיום לימודיו במוסד חינוכי על יסודי. זאת נוסף על תנאי מקדמי, אשר לפיו על החזקת ילד בידי קרובי משפחה להיות מוכרת כפתרון שתואם את טובת הילד. חידוש הזכאות ואישור ההחזקה מתבצעים על סמך בדיקה אחת לשנה. כמו כן, הזכאות לגמלה מותנית בהיות הילד וההורה הנוטש תושבי ישראל.

גמלת שארים – גמלה הניתנת להורה אלמן/ה וילדיו שהתייתמו. הללו זכאים למענק לימודים, למענק בר-מצווה ולדמי מחייה (יש לציין, כי אלמן/ה זכאי לקצבת שארים גם אם אין לו/ה ילדים).

משפחות נפגעי עבודה – תגמול שניתן למשפחות של נפגעי תאונות עבודה, הכולל דמי מחייה (כ-90% מהסכום הבסיסי לאחר מבחן הכנסות של ההורה) ומענק בר-מצווה – שני שלישים מהסכום הבסיסי.

תסקיר אישות – תסקיר הנוגע למשמורת, לזמני שהות (הסדרי ראייה) ולחינוך של ילדים, שהוריהם מסוכסכים ועומדים בפני פירוד או גירושין.

תסקיר בעניין קטינים, סדרי דין – חוות דעת מקצועית המוגשת בידי עובד סוציאלי לסדרי דין לערכאה משפטית (בית משפט/בית דין דתי). זו כוללת אבחון של המערכת המשפטית והמלצות באשר לטובתם של הקטינים ולטיב קשריהם עם הוריהם, או עם האפוטרופסים הממונים להם.

תסקיר אלימות במשפחה – בקשות לצו הגנה ותסקירים המוגשים לבית משפט בידי עובד סוציאלי לסדרי דין מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה התשנ"א-1991 אך ורק כאשר יש קטינים במשפחה.

תסקיר אמנת האג – תסקיר שמוגש לבית המשפט במסגרת הליכים להחזרת ילדים על פי חוק אמנת האג (חטיפת ילדים) תשנ"ב-1991.

סקר אפטרופסות - מוגש בידי עובד סוציאלי לסדרי דין לבית משפט מכוח חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות תשכ"ב-1962.

מקור הנתונים

מקורם של חלק מהנתונים הם סקרים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. חלק נוסף מקורו בנתונים מדווחים של משרד הרווחה, של משרד הבטחון ושל צה"ל. חלק מהנתונים מבוסס על עיבודים שנעשו בידי מינהל המחקר במוסד לביטוח לאומי על קבצי תשלומי גמלאות. נתונים נוספים התקבלו מהנהלת בתי הדין הרבניים ומבתי הדין השרעיים והדרוזים. בתחתיתו של כל לוח מצוין מקור הנתונים המדויק.

להלן הערות כלליות ללוחות העוסקים בנישואין. עד ל-1996 מקור הנתונים היחיד על נישואין היה תעודות נישואין שנתקבלו מבתי הדין הדתיים – רבניים, שרעיים ודרוזים, ומהכמרים הנוצרים המורשים לערוך נישואין. מאז 1997 הנתונים בדבר נישואין של נוצרים ושל דרוזים מקורם במרשם האוכלוסין. ב-2004 נתוני הנישואין של מוסלמים שהתבססו על תעודות הנישואין הושלמו בנתונים של מרשם האוכלוסין. מאז 2004 גם מקור נתוני הנישואין של יהודים הוא מרשם האוכלוסין. מאז 2006 הנתונים שמקורם במרשם האוכלוסין כוללים בני זוג, שהאחד מהם אינו תושב ישראל, או דתם של השניים אינה זהה. על אפיוניו של בן זוג שאינו תושב ישראל אין מידע, והוא כלול ב"לא ידוע". במקרים שבהם דתו של אחד מבני הזוג אינה ידועה (לדוגמה, כאשר אין הוא תושב ישראל), דת הזוג נקבעת על פי דתו של בן הזוג השני. מקרי נישואין של חתן מוסלמי עם כלה יהודייה כוללים בנישואי מוסלמים.

מאז 2008 מקור הנתונים היחיד על נישואין הוא מרשם האוכלוסין. הנתונים כוללים מאז נישואין שהתרחשו בשלוש השנים שקדמו לשנה אשר לה מתייחסים הנתונים. מקרים אלו לא נכללו בנתונים שפורסמו בעבר עקב דיווח מאוחר למשרד הפנים. לאחר כלילת הנישואין שאירעו בעבר בולט בגודלו מספרן של נשים מוסלמיות שנישאו בשנות העשרה של חייהן, ובאלה גבוהה שכיחותן של תושבות העיר ירושלים.

משפחות עם ילדים (לוח 3.1)

לוח 3.1: משפחות עם ילדים עד גיל 17 בישראל לפי מספר הילדים במשפחה (מספרים, ממוצע ואחוזים) / 2000-2017*

מספר ילדים ממוצע במשפחה	מספר הילדים במשפחה							שנה
	+6	5	4	3	2	1	סך הכל	
2.3	38,561 4.2	35,016 3.8	76,822 8.3	166,618 18.1	279,146 30.3	325,164 35.3	921,327 100.0	2000
1.8	1,971 1.3	2,080 1.4	4,065 2.8	10,485 7.1	44,857 30.4	84,135 57.0	147,593 100.0	
2.4	42,739 4.4	38,944 4.1	81,964 8.5	180,873 18.8	295,468 30.7	322,880 33.5	962,868 100.0	2005
1.8	2,661 2.0	2,597 2.0	4,991 3.7	12,534 9.4	41,883 31.5	68,431 51.4	133,097 100.0	
2.4	44,971 4.3	41,848 4.0	92,077 8.9	210,968 20.9	319,409 30.7	330,730 31.8	1,040,003 100.0	2010
1.9	3,013 2.4	2,576 2.1	5,535 4.5	13,761 11.2	39,212 31.8	59,345 48.1	213,442 100.0	
2.4	49,218 4.3	45,184 4.0	103,204 9.1	243,327 21.4	350,285 30.7	348,046 30.6	1,139,264 100.0	2015
2.0	3,381 2.7	2,825 2.2	5,902 4.7	15,654 12.4	40,017 31.6	58,681 46.4	126,460 100.0	
2.4	50,032 4.3	45,839 4.0	104,676 9.0	248,438 21.5	355,843 30.8	352,124 30.4	1,156,952 100.0	2016
2.0	3,471 2.7	2,752 2.2	6,154 4.8	16,053 12.6	40,216 31.6	58,793 46.1	127,439 100.0	
2.4	51,065 4.3	46,428 3.9	106,578 9.1	253,297 21.5	362,925 30.9	356,075 30.3	1,176,368 100.0	2017
2.0	3,531 2.7	2,807 2.2	6,266 4.9	16,478 12.8	40,898 31.7	59,113 45.5	129,093 100.0	

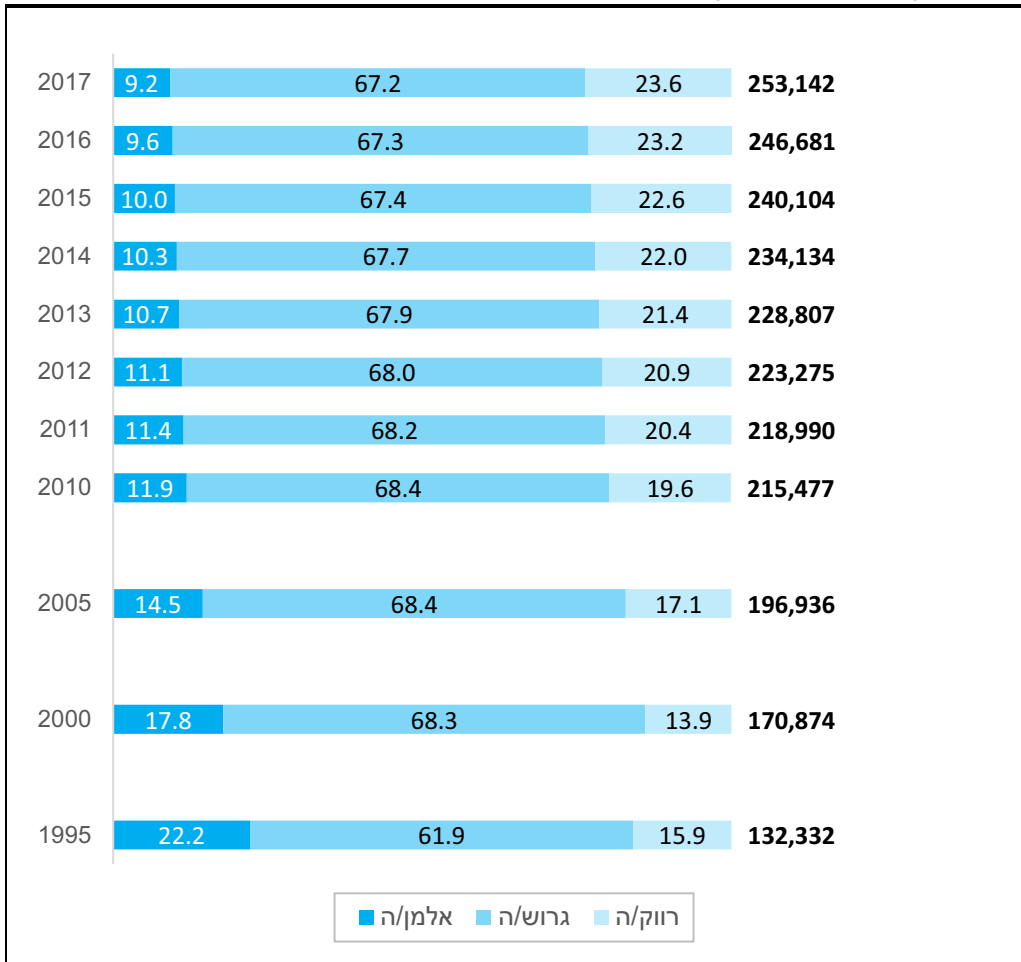
מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ קצבאות ילדים, שנים שונות.

* נתוני השנים 2000 ואילך מתייחסים לחודש דצמבר.

בשנים 2000-2017 מספר הילדים הממוצע במשפחה עמד בסימן עלייה, ומאז שנת 2005 נותר יציב. במקביל, עלה מספר הילדים הממוצע במשפחות עולים.

ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי^א (תרשימים 3א'-3ב' ולוחות 3.2-3.3)

תרשימים 3א': ילדים החיים במשפחות שבראשן הורה עצמאי, לפי מצבו המשפחתי של ההורה (מספרים ואחוזים) / *1995-2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, שנים שונות.
* דצמבר בכל שנה.

מאז 1995 גדל בהתמדה מספר הילדים החיים במשפחות שבראשן הורה עצמאי (+91.3%). הגידול ניכר בחלקם של הילדים החיים במשפחות שבראשן עומד/ת רווקה (+48.4%) או גרושה (+8.6%). מאז שנת 1995 אחוז הילדים החיים במשפחות שבהן הורה אלמן/ה עומד בסימן ירידה.

^א משפחות חד-הוריות

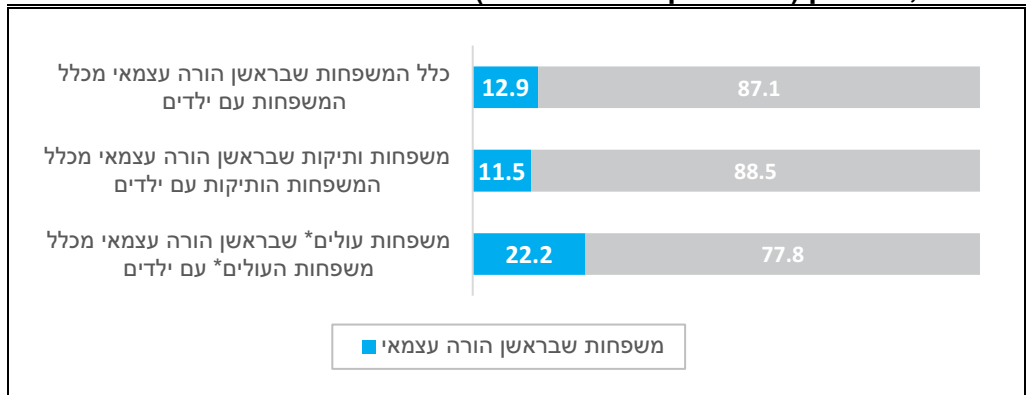
לוח 3.2: ילדים (0-17) במשפחות שבראשן הורה עצמאי, לפי מצבו המשפחתי של ההורה (מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017

מספר ילדים במשפחה				סך הכל		מצב משפחתי של ההורה
+4	3	2	1			
30,447 12.0	49,167 19.4	92,940 36.7	80,588 31.8	253,142 100.0	מספרים אחוזים	סך הכל
21,799 12.8 71.6	36,354 21.4 73.9	64,026 37.6 68.9	47,930 28.2 59.5	170,109 100.0 67.2	מספרים אחוזים *	גרושה
3,611 6.0 11.9	7,914 13.2 16.1	21,998 36.7 23.7	26,341 44.0 32.7	59,864 100.0 23.6	מספרים אחוזים *	רווקה
5,037 21.7 16.5	4,899 21.1 10.0	6,914 29.8 7.4	6,317 27.3 7.8	23,167 100.0 9.2	מספרים אחוזים *	אלמנה

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, 2018.
* אחוז מסך הכל.

ב-2017 יותר משני שלישים מן הילדים שחיו במשפחות שבראשן הורה עצמאי, חיו במשפחות שבראשן הורה גרושה, כרבע מהילדים חיו עם הורה רווקה (23.6%), או עם הורה אלמנה (9.2%). לרוב המשפחות שבראשן הורה עצמאי יש ילד אחד או שניים (68.5%).

תרשים 3ב': חלקן של משפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל המשפחות עם ילדים בישראל, לפי ותק (אחוזים בקבוצה המתאימה) / דצמבר 2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, 2018.

* משפחות שבהן ילדים שנולדו בחו"ל ועלו ארצה, או ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו ארצה מאז 1990. משפחות שבראשן הורה עצמאי מנו 12.9% מכלל המשפחות עם ילדים בישראל. אחוז משפחות העולים שבראשן הורה עצמאי מכלל משפחות העולים עם ילדים גדול כמעט פי שניים מהאחוז המקביל במשפחות הוותיקות.

לוח 3.3: ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם בכלל ילדי היישוב
 (יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 1995-2017*

אחוז הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל הילדים ביישוב	מספר הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי	יישוב	
		1995	סך הכל ארצי
6.8	132,332	2000	
8.0	170,874	2005	
8.6	196,936	2010	
8.6	215,477	2015	
8.7	240,104	2017	
8.8	253,142		
עיריות			
4.8	17,119		ירושלים
18.2	16,982		תל אביב- יפו
15.4	10,015		חיפה
2.4	520		אום אל-פחם
11.5	1,118		אופקים
13.0	1,355		אור יהודה
16.0	786		אור עקיבא
22.7	2,970		אילת
3.4	947		אלעד
11.4	543		אריאל
10.4	7,227		אשדוד
13.5	5,174		אשקלון
3.8	425		באקה אל-גרביה
17.0	9,463		באר שבע
14.4	783		בית שאן
3.5	2,107		בית שמש
1.9	647		ביתר עלית
2.5	2,254		בני ברק
21.8	5,910		בת ים
6.7	601		גבעת שמואל
16.0	2,268		גבעתיים
21.2	2,055		דימונה
9.6	1,767		הוד השרון
14.4	3,284		הרצליה
14.6	3,740		חדרה
14.4	7,230		חולון

לוח 3.3: ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם בכלל ילדי היישוב
(יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 1995-2017* (המשך)

אחוז הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל הילדים ביישוב	מספר הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי	יישוב
	עירויות (המשך)	
14.9	1,976	טבריה
5.0	812	טייבה
6.2	533	טירה
16.7	919	טירת כרמל
3.8	465	טמרה
9.1	1,336	יבנה
11.7	982	יהוד
10.6	778	יקנעם עילית
9.1	695	כפר יונה
11.0	3,049	כפר סבא
4.3	393	כפר קאסם
14.8	1,681	כרמיאל
11.5	2,883	לוד
15.7	1,166	מגדל העמק
7.9	2,674	מודיעין-מכבים-רעות
1.3	578	מודיעין עילית
9.8	1,217	מעלה אדומים
11.3	657	מעלות תרשיחא
16.9	2,472	נהריה
8.5	1,372	נס ציונה
3.9	949	נצרת
20.8	1,988	נצרת עילית
16.1	865	נשר
7.0	1,001	נתיבות
12.8	7,666	נתניה
2.3	262	סחנין
17.1	2,267	עכו
15.0	2,056	עפולה
2.7	273	עראבה
15.3	1,204	ערד
10.2	7,336	פתח תקווה
10.7	1,531	צפת

לוח 3.3: ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם בכלל ילדי היישוב
(יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 1995-2017* (המשך)

אחוז הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל הילדים ביישוב	מספר הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי	יישוב
עירויות (המשך)		
4.8	438	קלנסווה
9.4	1,155	קריית אונ
13.9	2,101	קריית אתא
17.5	1,647	קריית ביאליק
12.1	2,033	קריית גת
21.9	1,821	קריית ים
17.1	1,629	קריית מוצקין
14.3	1,068	קריית מלאכי
18.0	1,072	קריית שמונה
9.4	1,436	ראש העין
13.9	8,441	ראשון לציון
3.5	1,193	רהט
10.5	4,504	רחובות
11.0	2,543	רמלה
15.4	5,389	רמת גן
12.3	1,611	רמת השרון
11.6	2,250	רעננה
13.7	1,013	שדרות
3.9	523	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)		
2.8	129	אבו סנאן
8.3	375	אבן יהודה
13.0	440	אזור
2.6	142	אכסאל
3.2	143	אעבלין
6.0	511	באר יעקב
3.1	113	בית ג'ן
8.9	495	בנימינה-גבעת עדה
4.5	326	גבעת זאב
5.1	368	ג'דידה-מכר
8.9	889	גדרה

לוח 3.3: ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם בכלל ילדי היישוב
(יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 1995-2017* (המשך)

אחוז הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל הילדים ביישוב	מספר הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי	יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)		
6.8	550	גן יבנה
8.3	501	גני תקווה
7.2	450	ג'ת
0.7	28	ג'סר א-זרקה
4.5	226	דאלית אל כרמל
2.2	99	דיר אל אסד
7.9	597	זכרון יעקב
3.2	379	חורה
2.2	115	טורעאן
2.8	183	יפיע
1.9	111	ירכא
1.8	94	כאבול
3.1	336	כסיפה
1.7	143	כפר כנא
2.1	170	כפר מנדא
2.2	143	כפר קרע
3.5	231	לקייה
11.9	806	מבשרת ציון
2.8	203	מג'אר
4.0	227	מג'ד אל כרום
3.3	115	מג'דל שמש
7.4	372	מזכרת בתיה
2.2	119	מעלה עירון
3.1	159	נחף
3.3	117	עוספיה
1.5	70	עין מאהל
2.4	215	ערערה
2.5	235	ערערה בנגב
3.8	184	פורידיס
11.9	1,613	פרדס חנה-כרכור
9.0	655	קדימה-צורן
11.1	498	קריית טבעון

לוח 3.3: ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם בכלל ילדי היישוב
(יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 1995-2017* (המשך)

אחוז הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל הילדים ביישוב	מספר הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי	יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)		
16.3	496	קריית עקרון
2.1	141	ריינה
2.4	139	רכסים
8.1	522	שוהם
8.8	374	תל מונד
4.4	476	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)		
3.3	87	אבו גוש
6.9	206	אורנית
12.7	341	אלפי מנשה
3.9	145	אפרתה
3.5	128	בועיינה נוג'דאת
1.4	30	בוקעאתא
2.5	88	ביר אל-מכסור
2.5	72	בית אל
11.3	235	בית דגן
16.2	263	בני עי"ש
2.2	86	בסמ"ה
5.3	148	בסמת טבעון
2.0	59	בענה
1.9	36	ג'וליס
6.6	258	גלג'וליה
2.8	104	דבורייה
2.6	91	דייר חנא
3.4	84	זמר
3.0	93	זרזיר
2.0	42	חורפיש
11.4	341	חצור הגלילית
4.6	111	טובא-זנגרייה
2.2	50	יאנוח ג'ת
8.9	297	ירוחם
9.8	218	כוכב יאיר

לוח 3.3: ילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם בכלל ילדי היישוב
(יישובים בני 5,000 נפש ויותר) (מספרים ואחוזים) / 1995-2017* (המשך)

יישוב	מספר הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי	אחוז הילדים במשפחות שבראשן הורה עצמאי מכלל הילדים ביישוב
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)		
כסרא-סמיע	74	2.3
כפר ורדים	158	10.6
כפר יאסיף	140	4.7
להבים	128	7.1
מיתר	185	7.2
מצפה רמון	274	15.6
משהד	57	1.8
עומר	219	9.9
עילבון	38	2.2
עילוט	72	2.3
פקיעין (בוקיעה)	36	2.1
פרדסיה	134	9.3
קצרין	303	15.3
קריית ארבע	289	9.3
קרני שומרון	191	7.3
ראמה	71	3.3
רמת ישי	232	10.2
שבלי אום אל-גנם	141	6.0
שגב שלום	265	5.0
שלומי	343	18.5
שעב	74	3.0

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון, שנים שונות. חישוב אחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

* סך הכל ארצי מתייחס למוצע השנתי, אך הפירוט לפי יישובים מתייחס לדצמבר 2017. מאז שנת 1995 ועד ל-2017 מספר הילדים החיים בישראל במשפחות שבראשן הורה עצמאי וחלקם מכלל הילדים בישראל גדל בהתמדה. התופעה של ילדים החיים במשפחות שבראשן הורה עצמאי נפוצה ביישובים יהודיים יותר מאשר ביישובים ערביים.

ביישובים הבאים אחוז הילדים שחיו במשפחות שבראשן הורה עצמאי היה פי שניים ויותר מהאחוז הארצי (8.8%): אילת (22.7%), קריית יים (21.9%), בת ים (21.8%), דימונה (21.2%), נצרת עילית (20.8%), שלומי (18.5%), תל אביב-יפו (18.2%), קריית שמונה (18.0%), קריית ביאליק (17.5%).

ילדים שהוריהם גרושים או בהליכי פירוד וגירושין (לוחות 3.4-3.5 ותרשים 3ג')

לוח 3.4: ילדים מוסלמים ודרוזים עד גיל 17 שהוריהם התגרשו, לפי שנה ומקום בית הדין (מספרים) / 1990-2017

שנה ומקום בית הדין	סך הכל
1990	668
2000	1,292
*2010	1,805
2015	3,059
2017	2,992
באקה אל-גרביה	151
באר שבע	710
חיפה	215
טייבה	279
ירושלים	326
נצרת	320
עכו	108
תל אביב-יפו	297
מוסלמים	566
דרוזים	20
מוסלמים	297

מקור: משרד הדתות, הנהלת בתי הדין הרבניים ובתי הדין השרעיים והדרוזיים, שנים שונות.

* שרעיים בלבד.

הערה: לא ניתן לקבל, כבעבר, נתונים מבתי הדין הרבניים.

בשנים 1990-2017 הלך וגדל מספרם של ילדים מוסלמים ודרוזים עד גיל 17, שהוריהם התגרשו או היו מצויים בהליכי פירוד וגירושין.

לוח 3.5: מספר התסקירים בעניין ילדים שהוגשו לבתי משפט בידי עובדים סוציאליים
לסדרי דין, לפי סוג תסקיר / 2005-2017

2017	2015	2010	2005	סוג תסקיר
**17,093	**17,797	**13,947	**13,414	סך הכל*
13,638	15,382	11,501	10,437	אישות*** - סך הכל
10,312	12,048	9,200	7,592	מזה: בימ"ש לענייני משפחה
1,845	1,684	1,574	2,075	בית דין רבני
1,534	1,651	727	866	בית דין שרעי / כנסייתי / דרוזי
901	1,122	1,251	1,963	אלימות (צווי הגנה)****
891	796	699	589	אפוטרופסות על קטינים
146	176	252	204	אבהות
101	98	119	106	שינוי שם
95	68	-	-	קשר עם סבים
14	34	36	90	המרת דת
21	24	21	26	היתר נישואין לקטינים
11	15	17	14	אמנת האג
28	24	23	-	וועדה הומניטרית
29	58	28	-	התערבות רפואית****
1,218	2,595	2,254	2,140	צווים בהמתנה*

מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לפרט ולמשפחה, עובדת סוציאלית ראשית לעניין סדרי דין, סיכום פעילות תחום עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין, שנים שונות.

* סך הכל אינו כולל צווים בהמתנה וצווים בפיקוח (3,036 צווים בפיקוח ב-2005 ו-3,987 ב-2010. אין נתון לגבי 2015-2016). ב-2015-2017 הסך הכל חושב בידי המועצה לשלום הילד על סמך הנתונים המופיעים בלוח.

** במספר זה כלולים גם תסקירים המתייחסים ליותר מילד אחד.

*** תסקירי אישות מוגשים במרוצת פרידה או גירושין של בני זוג ועניינם משמורת, זמני שהות (הסדרי ראייה) וחינוך הילדים.

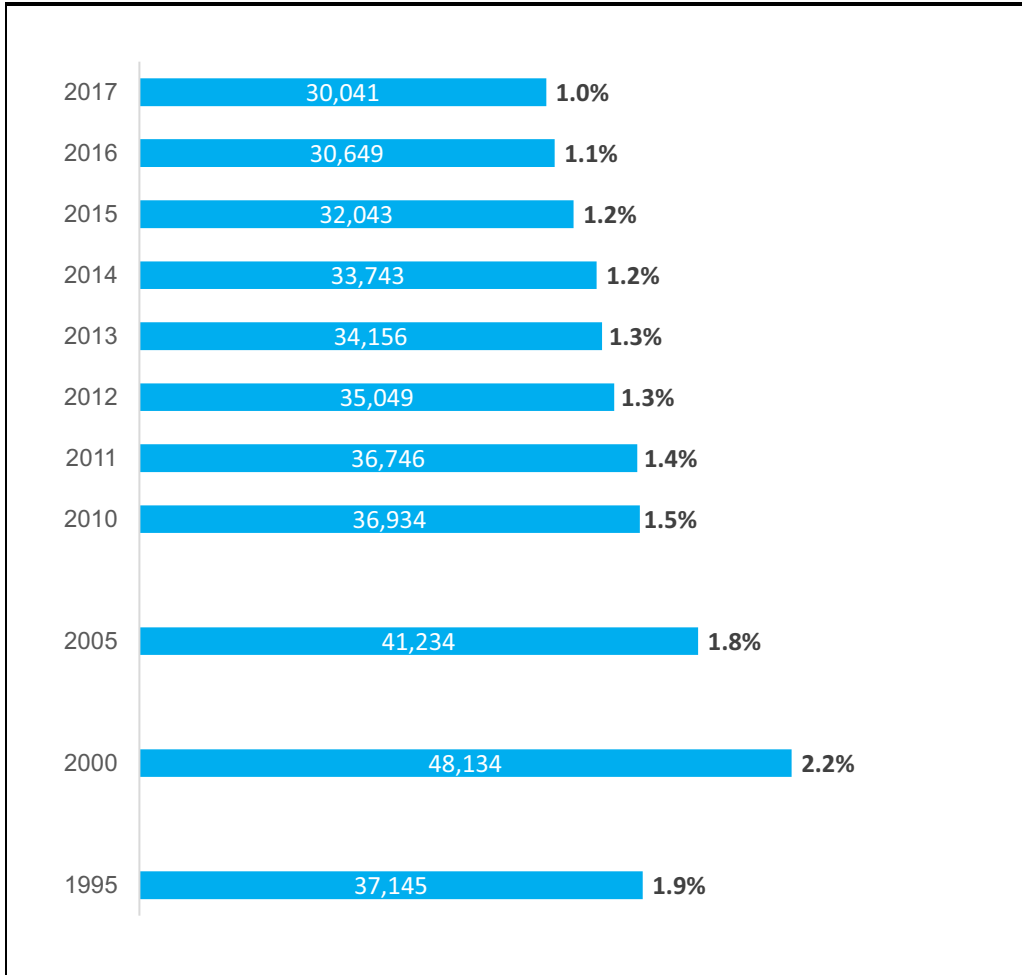
**** תסקירים שהוגשו במרוצת הליכים לשם בקשת צו הגנה על בן הזוג, המתייחסים גם לקטינים שהיו חשופים לאלימות בין הוריהם. יש לציין שלא בכל תסקירי האלימות כלולים קטינים, אך ההנחה היא שהם כלולים ברובם. תסקירים בעניין צווים להגנת קטין המוגשים בידי עובדים סוציאליים לחוק נוער אינם כלולים בנתוני הלוח. אין במקור פירוט לפי מחוזות.

**** התערבות רפואית - מדובר בקטינים שהוריהם מסרבים לאפשר התערבות רפואית.
- לא נתקבלו נתונים לשנה זו לגבי קטינים.

מאז 2005 ועד ל-2017 גדל מספר התסקירים בעניין ילדים שהוגשו בידי עובדים סוציאליים לסדרי דין לבית משפט.

רוב התסקירים שהוגשו לבתי המשפט נגעו לענייני אישות.

תרשים ג': מספר ילדים החיים במשפחות המקבלות דמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי וחלקם מכלל הילדים בישראל / 1995-2017



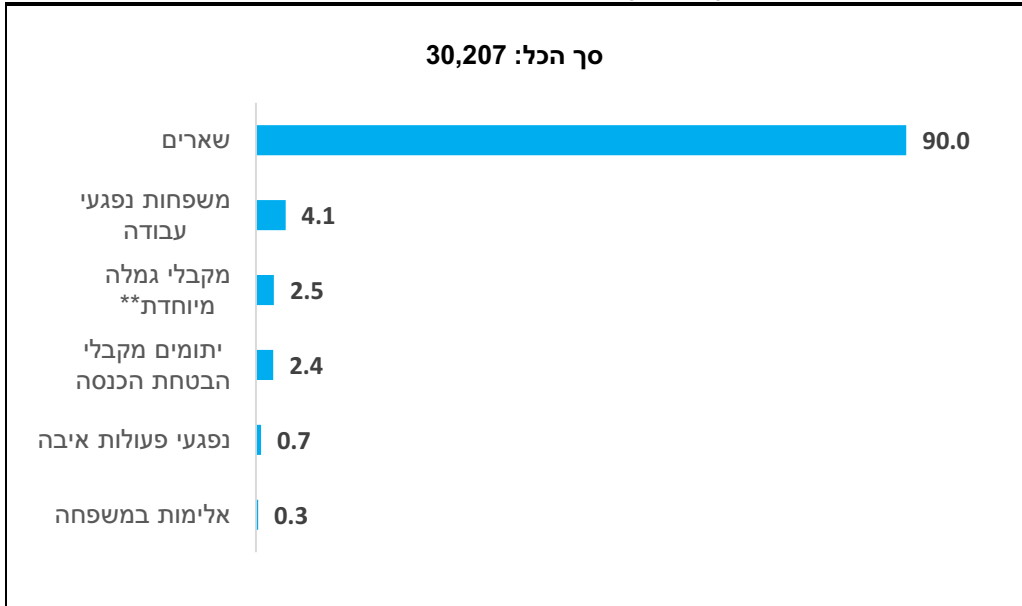
מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ מקבלי דמי מזונות. חישוב האחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד, על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ממוצע שנתי. שנים שונות.

הערה: דמי מזונות - ראו הגדרה במבוא לפרק.

מאז שנת 2000 חלה ירידה במספרם של ילדים במשפחות המקבלות דמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי ובחלקם מכלל הילדים בישראל.

ילדים יתומים וילדים של חללי פעולות איבה (תרשים 3ד' ולוחות 3.6-3.7)

תרשים 3ד': סוג גמלה של ילדים יתומים החיים במשפחות המקבלות גמלאות
מהמוסד לביטוח לאומי* (אחוזים) / דצמבר 2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, 2018.

* מקבל הקצבה הוא ראש המשפחה או האפוטרופוס של הילד. כאשר מדובר בילד נטוש, המקבל הוא משרד הרווחה.

** ילדים שהוריהם חיים, אך אינם מקיימים אותם (נטושים) המקבלים הבטחת הכנסה.

בדצמבר 2017 30,207 ילדים יתומים חיו במשפחות המקבלות גמלאות שונות מן המוסד לביטוח לאומי. רוב רובם חיו במשפחות המקבלות קצבת שארים.

לוח 3.6: ילדים יתומים החיים במשפחות שמקבלות גמלה מהמוסד לביטוח לאומי, לפי גיל וסוג גמלה (מספרים ושיעור ל-100,000 בקבוצת הגיל*) / דצמבר 2010-2017

גיל				סך הכל	מקבלי גמלה
15-17	10-14	5-9	0-4		
12,095	12,764	5,882	1,479	32,220	2010
3,347.6	1,971.6	826.4	191.2	1,291.8	שיעור ל-100,000
11,615	12,357	5,875	1,714	31,561	2015
2,898.7	1,719.4	748.1	198.4	1,139.9	שיעור ל-100,000
11,474	11,703	5,462	1,295	30,207	2017
38.3	39.1	18.2	4.3	100.0	שיעור ל-100,000
2,720.5	1,558.5	652.5	144.1	1,038.6	בנים
5,807	6,044	2,836	667	15,364	בנות
5,667	5,649	2,626	628	14,570	
שארים					
10,447	10,711	4,867	1,158	27,183	סך הכל (מספרים)
2,477.0	1,426.4	581.4	128.9	934.7	שיעור ל-100,000
5,300	5,546	2,506	599	13,951	בנים
5,147	5,165	2,361	559	13,232	בנות
נפגעי פעולות איבה					
101	70	34	11	216	סך הכל (מספרים)
23.9	9.3	4.1	1.2	7.4	שיעור ל-100,000
49	31	13	5	98	בנים
52	39	21	6	118	בנות
נפגעי עבודה					
443	464	284	46	1,237	סך הכל (מספרים)
105.0	61.8	33.9	5.1	42.5	שיעור ל-100,000
222	230	152	24	628	בנים
221	234	132	22	609	בנות
נפגעי אלימות במשפחה					
45	40	15	1	101	סך הכל (מספרים)
10.7	5.3	1.8	0.1	3.5	שיעור ל-100,000
23	26	9	**	58	בנים
22	14	6	**	43	בנות

לוח 3.6: ילדים יתומים החיים במשפחות שמקבלות גמלה מהמוסד לביטוח לאומי, לפי גיל וסוג גמלה (מספרים ושיעור ל-100,000 בקבוצת הגיל) / דצמבר 2010-2017 (המשך)

גיל				סך הכל	סוג גמלה
15-17	10-14	5-9	0-4		
יתומים מקבלי הבטחת הכנסה					
274	262	143	44	723	סך הכל (מספרים)
65.0	34.9	17.1	4.9	24.9	שיעור ל-100,000
136	139	82	21	378	בנים
138	123	61	23	345	בנות
מקבלי גמלה מיוחדת*** המקבלים הבטחת הכנסה					
164	156	119	35	747	סך הכל (מספרים)
38.9	20.8	14.2	3.9	25.7	שיעור ל-100,000
77	82	74	18	251	בנים
87	74	45	17	223	בנות

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, שנים שונות. חישוב שיעורים: המועצה הלאומית לשלום הילד, על בסיס נתוני הלמ"ס.

* השיעור ל-100,000 חושב על פי נתוני הלמ"ס בכל שנה. ** פחות מ-10. *** ילדים שהוריהם חיים, אך אינם מקיימים אותם.

ב-2017 77.4% מ-30,207 הילדים היתומים שחיו במשפחות שקיבלו גמלאות היו בגיל 10-17. רובם חיו במשפחות שקיבלו גמלת שארים.

לוח 3.7: מספר הילדים היתומים (בגיל 0-17) של חללי צה"ל, לפי שנה, מין* וגיל 1991-2017

שנה	סך הכל*	בנים	בנות
1991	1,397	731	620
2000	809	419	387
2005	946	474	472
2010	666	331	335
2015	561	285	276
2017	554	281	273
גיל			
0-4	40	20	20
5-9	102	58	44
10-14	203	108	95
15-17	209	95	114

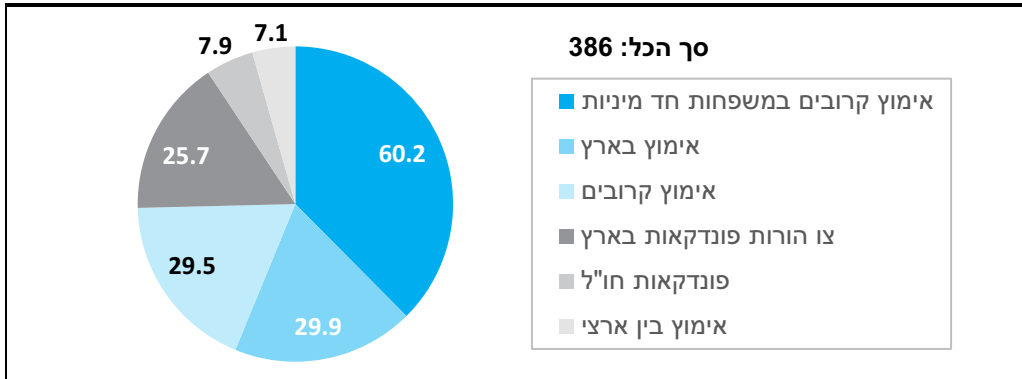
מקור: משרד הביטחון, אגף השיקום, עיבוד מיוחד, שנים שונות.

* במספר מקרים מין הילד אינו ידוע, לכן סכום מספרם של בני שני המינים לא תמיד שווה לסך הכל. בשנים 1991-2017 היה מספר הילדים היתומים של חללי צה"ל במגמת ירידה מתמדת. הגיל השכיח של היתומים הוא 10-17.

ילדים מאומצים (תרשים 3ה' ולוחות 3.8-3.10)

השירות למען הילד במשרד הרווחה מופקד על כל נושאי האימוץ של ילדים. בעניין אימוץ בארץ הוא מטפל ישירות בילד, ואילו בעניין אימוץ בין-ארצי הוא מפקח בלבד על פעילות העמותות העוסקות באימוץ זה.

תרשים 3ה': ילדים שאומצו בידי אזרחי ישראל / 2017



מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השירות למען הילד, 2018.
בשנת 2017 אומצו בידי אזרחי ישראל 386 ילדים, 7.1% מהם באימוץ בין ארצי, השאר אומצו בארץ.

לוח 3.8: מספר הילדים הישראלים שנמסרו לאימוץ בידי השירות למען הילד* במשרד הרווחה / 1995-2017

מספרים	שנה
215	1995
142	2000
115	2005
78	2010
115	2015
72	2017
36	מזה: גיל 0-2
36	גיל 2 +

מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השירות למען הילד, שנים שונות.
* הנתונים אינם כוללים ילדים שאומצו בחו"ל, אימוץ בידי קרובי משפחה ואימוץ בידי משפחות חד-מיניות.

מאז 1995 מספר הילדים הישראלים שנמסרו לאימוץ הולך וקטן.

לוח 3.9: מספר הילדים שהגיעו ארצה במסגרת אימוץ בין ארצי, לפי ארץ מוצא 1998-2017

מזה:				1998-2017	ארץ מוצא
2017	2015	2010	2005		
17	32	124	193	2,845	סך הכל
15	32	88	75	1,214	רוסיה
0	0	34	93	821	אוקראינה
0	0	2	17	145	גוואטמלה
0	0	0	0	382	רומניה*
0	0	0	0	80	בילורוסיה
0	0	0	1	42	מולדובה
0	0	0	0	39	גרזיה
0	0	0	2	28	קזחסטן
0	0	0	0	19	אזארביג'ן
0	0	0	4	18	קירגיסטן
2	0	0	0	3	סרביה
0	0	0	1	21	אחר

מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השירות למען הילד, שנים שונות.
* מאז שנת 2002 לא ניתן לאמץ ילדים מרומניה.

מ-1998 ועד ל-2017 אומצו באימוץ בין ארצי 2,845 ילדים. רובם היו יוצאי רוסיה ואוקראינה.

לוח 3.10: תינוקות ולידות של אם פונדקאית*, פניות לוועדה (מספרים) / 1996-2017

לידות פונדקאות		סך כל הלידות	תינוקות שנולדו	פניות לוועדה	שנה
מהן:					
לידות שלישייה	לידות תאומים				
2				815	סך הכל
0	0	0	0	11	1996
0	0	0	0	26	1997
0	1	3	5	25	1998
0	2	9	13	15	1999
0	2	4	8	20	2000
0	2	8	12	27	2001
0	5	5	15	29	2002
0	4	12	20	58	2003
0	2	11	15	53	2004
0	4	23	31	59	2005
1	7	20	34	61	2006
0	6	30	42	77	2007
0	6	20	32	90	2008
0	11	19	41	86	2009
1	8	40	56	86	2010
0	19	30	68	92	2011
0	8	33	49	-	2012
0	16	58	58	-	2013
0	11	43	65	-	2014
0	19	29	67	-	2015
0	13	46	72	-	2016
0	7	48	62	-	2017

מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, פונדקאות בישראל ופונדקאות של ישראלים בחו"ל: המצב הקיים והצגת המלצות ועדה ציבורית לשינוי, אורלי אלמגור לוטן, מאי 2012. משרד הפנים, רשות האוכלוסין וההגירה, 2015. משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השירות למען הילד, שנים שונות.

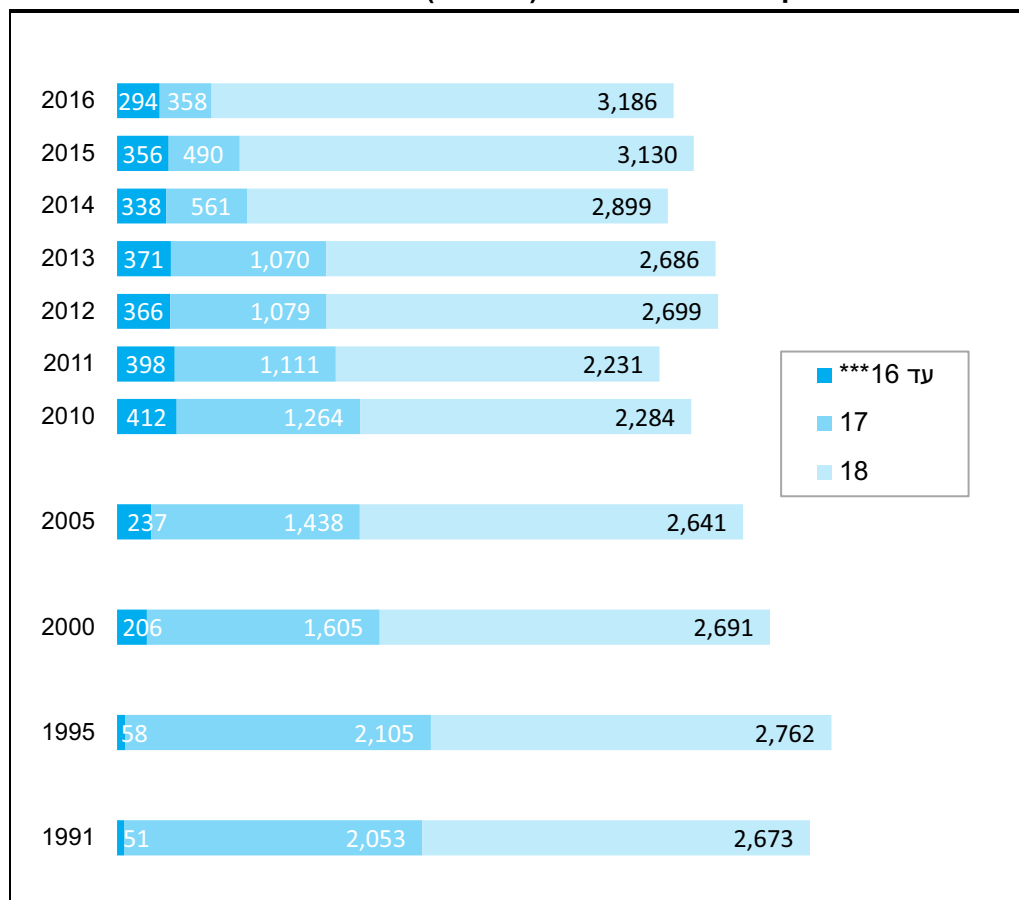
* ישראלים המבקשים להביא לעולם ילדים באמצעות פונדקאות יכולים לעשות זאת באחד משני מסלולים: הסכם עם פונדקאית בישראל בכפוף לתנאים הקבועים בחוק הישראלי ולאישור ועדה מיוחדת של משרד הבריאות, או פנייה להליך פונדקאות במדינה אחרת. הנתונים בלוח מתייחסים רק לפונדקאות בארץ.
- נתון חסר.

הערה: אין לוועדה נתונים מרוכזים על מספר האישורים שניתנו על ידה לעומת מספר הסירובים.

מאז 1996 חל גידול במספר התינוקות שנולדו לאם פונדקאית.

נישואי קטינים ולידות של קטינות (תרשים 3' ולוחות 3.11-3.13)

תרשים 3': נישואי קטינים לפי גיל* ושנה (מספרים) / 1991-2016**



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.7, שנים שונות.
* עד 16 – הכוונה לגיל 17 פחות יום, 17 (כולל 24 מקרים של 'עד 17') - הכוונה לגיל 18 פחות יום, 18 – הכוונה לגיל 19 פחות יום. ** משנת 2008 הנתונים כוללים מקרים שאירעו בשלוש השנים שקדמו לשנה שאליה מתייחסים הנתונים. מקרים אלו לא נכללו בנתונים שפורסמו בעבר עבור אותן שנים בשל דיווח מאוחר למשרד הפנים. *** רוב המקרים אירעו בשנים 2013-2015 ודווחו באיחור למרשם האוכלוסין, במקרים אלו גדול במיוחד מספרן של נשים מוסלמיות תושבות העיר ירושלים.

מספר הקטינים הנישאים עד גיל 16 עמד מאז שנת 1995 בסימן עלייה (לרוב מדובר בכלות קטינות, ראו בלוחות הבאים), אך מספר הקטינים הנישאים בגיל 17 עמד בסימן ירידה.

לוח 3.11: מספר הנישאים* לפי גיל**, מצב משפחתי, מין ודת / 2016***

דרוזים		נוצרים		מוסלמים		יהודים			סך הכל	גיל*
מזה: רווקה	סך הכל ****	מזה: רווקה	סך הכל ****	מזה: רווקה	סך הכל ****	מזה: גרושה	מזה: רווקה	סך הכל ****		
חתנים										
947	1,082	712	800	10,455	12,592	3,694	33,847	38,295	52,809	כל הגילים
-	-	-	-	106	106	-	421	421	527	סך הכל עד 18
-	-	-	-	15	15	-	9	9	24	מהם: עד 17
-	-	-	-	91	91	-	412	412	503	18
כלות										
998	1,082	705	800	11,050	12,592	3,229	34,607	38,295	52,809	כל הגילים
48	48	5	5	2,160	2,178	3	1,072	1,077	3,311	סך הכל עד 18
-	-	1	1	269	273	-	18	18	294	מהם: עד 16****
-	-	-	-	286	289	2	43	45	334	17
48	48	4	4	1,605	1,616	1	1,011	1,014	2,683	18

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.7, 2018.
 * הלוח כולל גם צעירים בגיל 18 שלא עוד נחשבים קטינים, וצעירים שדתם אינה ידועה. ** עד 16 – הכוונה לגיל 17 פחות יום, 17 – הכוונה לגיל 18 פחות יום, 18 – הכוונה לגיל 19 פחות יום. *** רוב המקרים אירעו בשנים קודמות ודווחו באיחור למשרד הפנים. ראו מבוא לתת-פרק זה. בעניין נישואין מתחת לגיל 18 ראו חוק גיל הנישואין בהגדרות המופיעות במבוא לפרק. **** כולל אלמן/אלמנה ולא ידוע. ***** רוב המקרים אירעו בשנים 2013-2015 ודווחו באיחור למרשם האוכלוסין, במקרים אלו גדול במיוחד מספרן של נשים מוסלמיות תושבות העיר ירושלים.

מספר הכלות שנישאו עד גיל 18 גדול פי 6 ממספרם המקביל של החתנים.

לוח 3.12: נישואי קטינים* לפי מין, גיל** ודת (מספרים) / 2005-2016***							
2016				2015	2010	2005	
18	17	עד 16****	סך הכל				
503	24	0	527	498	469	431	סך הכל חתנים
2,683	334	294	3,311	3,478	3,960	3,885	כלות
412	9	0	421	369	332	270	יהודים חתנים
1,014	45	18	1,077	976	1,139	1,190	כלות
91	15	0	106	128	131	102	מוסלמים חתנים
1,616	289	273	2,178	2,418	2,651	2,501	כלות
0	0	0	0	0	0	0	נוצרים חתנים
4	0	1	5	17	27	34	כלות
0	0	0	0	1	1	7	דרוזים חתנים
48	0	0	48	67	143	231	כלות

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 3.7, שנים שונות.

* הלוח כולל גם צעירים בגיל 18 שלא עוד נחשבים קטינים.

** עד 16 – הכוונה לגיל 17 פחות יום, 17 – הכוונה לגיל 18 פחות יום, 18 – הכוונה לגיל 19 פחות יום.

*** משנת 2008 הנתונים כוללים מקרים שאירעו בשלוש השנים שקדמו לשנה שאליה מתייחסים הנתונים. מקרים אלו לא נכללו בנתונים שפורסמו בעבר עבור אותן שנים בשל דיווח מאוחר למשרד הפנים. לאחר כלילת נישואין שאירעו בעבר, בולט הגידול במספרן של נשים מוסלמיות שנישאו בגיל העשרה. ראה מבוא לתת-פרק זה.

**** רוב המקרים אירעו בשנים 2013-2015 ודווחו באיחור למרשם האוכלוסין, במקרים אלו גדול במיוחד מספרן של נשים מוסלמיות תושבות העיר ירושלים.

תופעת הכלות הצעירות שכיחה בהרבה מתופעת החתנים הצעירים, הנדירה יחסית. תופעת הכלות שנישאו לפני גיל 17 שכיחה בקרב מוסלמים יותר מאשר בקרב בני שאר הדתות. ניכרת מגמת גידול במספר החתנים הקטינים לעומת ירידת מספר הכלות הקטינות.

לוח 3.13: לידות חי של בנות 15-18*, לפי גיל האם, קבוצות אוכלוסייה, דת, יבשת
לידה ומחוז מגורים (מספרים) 2008-2017

2017				סך הכל	2015	2008	מאפייני האם
גיל האם							
18	17	16	15				
692	254	76	7	1,029	1,085	1,665	סך הכל**
קבוצת אוכלוסייה							
152	45	12	1	210	259	385	יהודיות ואחרות
119	39	12	1	171	210	250	מזה: ילידות ישראל
33	6	0	0	39	49	134	ילידות חו"ל
0	1	0	0	1	1	..	מזה: ילידות אסיה
6	2	0	0	8	15	26	ילידות אפריקה
21	3	0	0	24	29	93	ילידות אירופה
6	0	0	0	6	4	12	ילידות אמריקה
540	209	64	6	819	826	1,280	ערביות***
דת							
137	41	12	0	190	227	366	יהודיות
115	38	12	0	165	200	247	מזה: ילידות ישראל
84	32	8	0	124	136	165	מזה: אב יליד ישראל
2	0	0	0	2	4	..	אב יליד אסיה
11	2	1	0	14	20	37	אב יליד אפריקה
18	4	2	0	24	30	18	אב יליד אירופה
0	0	1	0	1	9	..	אב יליד אמריקה
22	3	0	0	25	27	88	ילידות חו"ל
0	1	0	0	1	1	..	מזה: ילידות אסיה
5	1	0	0	6	14	16	ילידות אפריקה
12	1	0	0	13	8	58	ילידות אירופה
5	0	0	0	5	4	11	ילידות אמריקה

לוח 3.13: לידות חי של בנות 15-18*, לפי גיל האם, קבוצות אוכלוסייה, דת, יבשת
לידה ומחוז מגורים (מספרים) 2008-2017

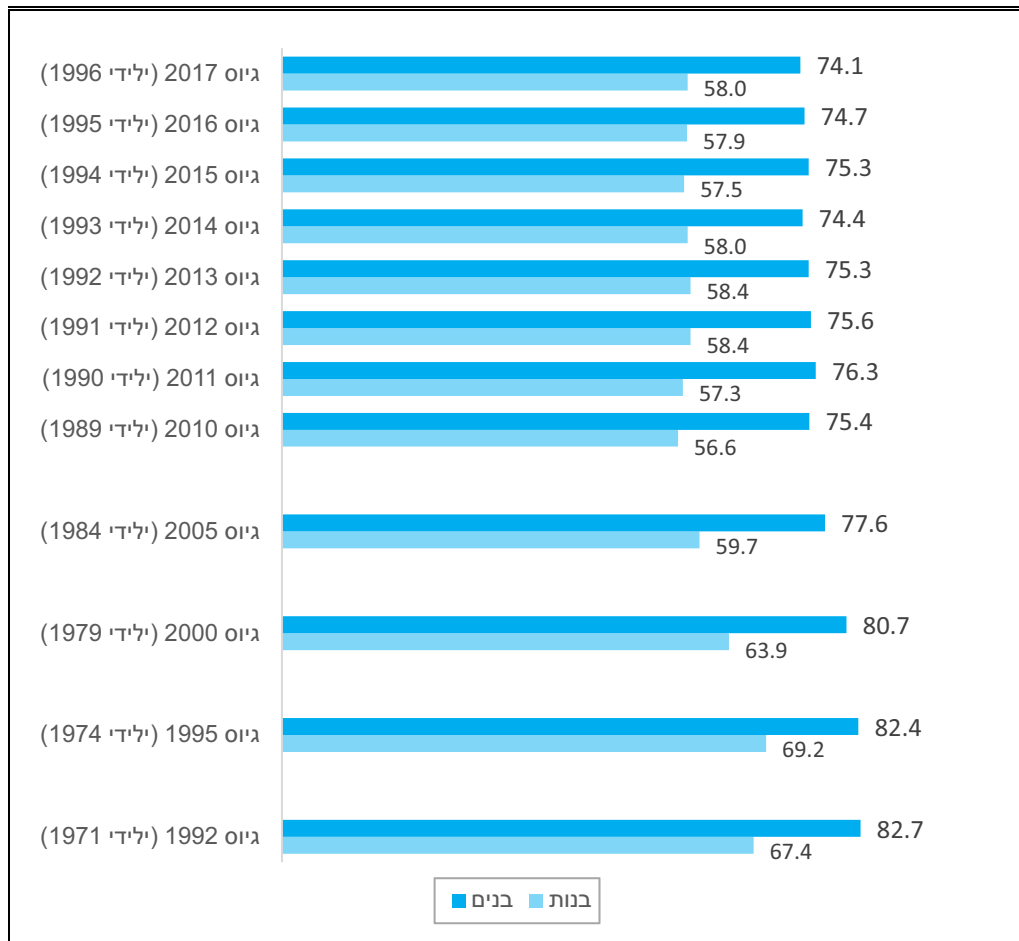
2017					סך הכל	2015	2008	מאפייני האם
גיל האם								
18	17	16	15					
דת (המשך)								
538	206	64	6	814	817	1,244	מוסלמיות	
3	3	0	0	6	2	10	נוצריות	
2	3	0	0	5	-	-	מזה: נוצריות ערביות	
0	0	0	0	0	7	31	דרוזיות	
14	4	0	1	19	32	44	ללא סיווג דת	
מחוז מגורים								
274	114	34	2	424	426	3,115	ירושלים	
69	29	8	1	107	126	1,766	צפון	
43	9	2	0	54	72	531	חיפה	
62	19	5	2	88	127	942	מרכז	
37	12	0	0	49	53	475	תל אביב	
200	68	26	2	296	270	1,664	דרום	
7	3	1	0	11	11	139	אזור יהודה והשומרון****	

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
* 15 – הכוונה לגיל 16 פחות יום, 16 – הכוונה לגיל 17 פחות יום, 17 – הכוונה לגיל 18 פחות יום. 18 – הכוונה לגיל 19 פחות יום. ** ב-2008 וב-2015 כולל לידות חי לנערות בגיל 14. *** כולל לא ידוע. **** ישראלים ביישובים יהודיים.
- נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

ב-2017 כשני שלישים מלידות החי של בנות 15-18 היו של קטינות בנות 15-17. כרבע מהלידות היו של קטינות מוסלמיות, ו-5% של קטינות יהודיות.
מספר לידות החי של קטינות גדל ככל שגילן גבוה יותר.
כ-40% מהלידות של בנות בגיל 15-18 היו במחוז ירושלים, כ-30% במחוז דרום וכעשירית במחוזות צפון ומרכז (כל אחד בנפרד).

שיעור הגיוס לצה"ל* (תרשימים 3ז'-3ח')

תרשים 3ז': אחוז המתגייסים לצה"ל, לפי שנת גיוס ושנת לידה / 1992-2017*

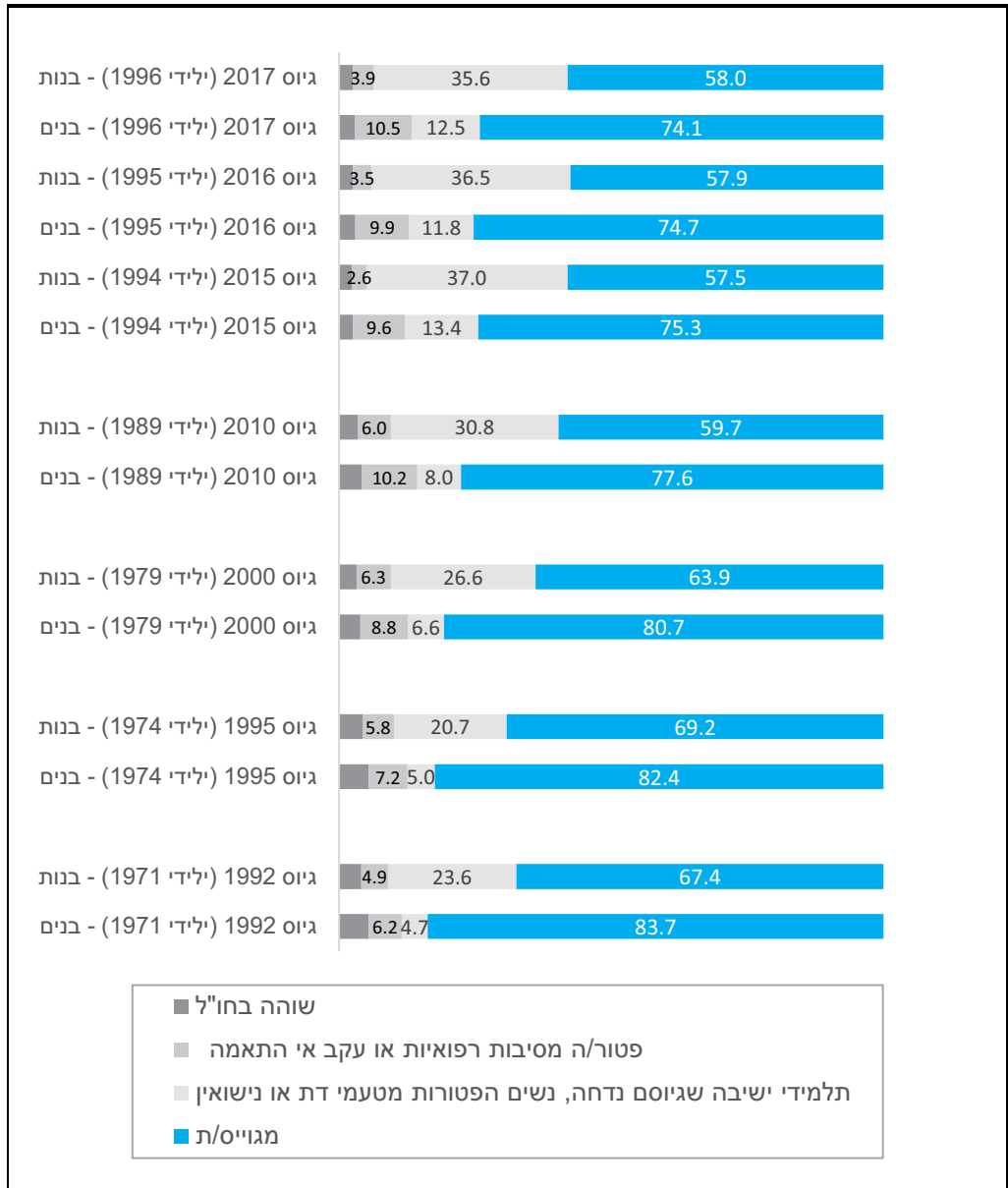


מקור: צה"ל, מיטב, שנים שונות.

* הנתונים מתייחסים לילידי הארץ וליילידי חו"ל המיועדים לשירות ביטחון. המיועדים לגיוס משנת לידה מסוים מתגייסים לצה"ל במרוצת כחמש שנים (מגיל 17 ועד לגיל 20, כולל, וזאת מסיבות של דחיות הגיוס, שנת שירות, ישיבות הסדר וכו'). תהליכי הגיוס והפטור של ילידי 1971 התנהלו עד לשנת 1992, של ילידי 1974 עד לשנת 1995, של ילידי 1979 עד לשנת 2000, של ילידי 1984 עד לשנת 2005, של ילידי 1987 עד לשנת 2008, של ילידי 1989 עד לשנת 2010, של ילידי 1990 עד לשנת 2011, של ילידי 1991 עד לשנת 2012, של ילידי 1992 עד לשנת 2013, של ילידי 1993 עד לשנת 2014, של ילידי 1994 עד לשנת 2015, של ילידי 1995 עד לשנת 2016 ושל ילידי 1996 עד לשנת 2017.

ככלל, אחוז הבנים ילידי כל השנים שמתגייסים גבוה מאחוז הבנות המתגייסות. מאז 2010 אחוז המתגייסים והמתגייסות יציב למדי.

תרשים ח'3: אחוז המתגייסים לצה"ל וסיבת אי גיוס, לפי שנת לידה ומין (אחוזים) 1992-2017



מקור: צה"ל, מיטב, עיבוד נתונים, שנים שונות.

מאז 1992 נצפתה מגמת עלייה באחוז תלמידי הישיבות שגיוסם נדחה, ובאחוז הנשים הפטורות מגיוס מטעמי דת ונישואין.

4

ילדים החיים מחוץ למשפחתם

מבוא

במדינות רבות, כך גם בישראל, הוצאתם של ילדים ובני נוער מבתיהם והעברתם למסגרות חוץ ביתיות הן שיטה מקובלת, אשר לה היסטוריה ארוכת ימים. בעבר יועד החינוך בפנימיות בעיקר לילדי השכבות הגבוהות של החברה.

בימינו הוצאת ילדים למסגרות חוץ נעשית משני טעמים: הגנה על הילדים ו/או דאגה לחינוכם.

לאחר מלחמת העולם השנייה וכינונה של המדינה קלטה ישראל פליטים צעירים וחסרי הורים בפנימיות ובקיבוצים. פנימיות נחשבו אז פתרון אידיאלי, אשר בכוחו לסייע להשתלבותם של עולים בחברה הישראלית ול"חינוכם" לאור חזון "היהודי החדש". בעשורים שלאחר מכן ייעודן של הפנימיות השתנה, ובהדרגה הן החלו לשרת ילדים בסיכון וילדים, שאי אפשר היה לספק את צורכיהם בבית המשפחה. אך יש להדגיש, כי רוב הילדים השוהים בישראל בפנימיות שוהים בהן מבחירה - שלהם ו/או של משפחתם.

עם השנים השתנתה גם הגישה המקצועית לגבי השהייה בפנימיות, והיום השמה חוץ-ביתית נחשבת פתרון רצוי פחות מהפתרונות הניתנים בקהילה. בשנת 2016 רק 22% מהילדים שהושמו במסגרות השמה חוץ-ביתיות על ידי משרד הרווחה הושמו במשפחות אומנה. הרוב (כ-70%) הושמו בפנימיות. מגמה זו שונה מהמגמות במדינות העולם המערבי, שבהן בשנים האחרונות השמת ילדים בסיכון במשפחות אומנה מועדפת על פני השמה במסגרות מוסדיות. חינוך ילדים ונוער בפנימיות עדיין נתפס בעיני רבים כלגיטימי, ואין הוא בחזקת פתרון המחייב ניתוק של הילד ממשפחתו.

היום השמה חוץ-ביתית מקובלת על שירותי הרווחה גם ככלי להגנה על ילד מפני סביבה משפחתית או חברתית מסוכנת.

ניתן לחלק את הילדים השוהים מחוץ לביתם לשלוש קבוצות עיקריות: האחת היא זו המונה את רובם הגדול, דהיינו את השוהים בפנימיות לרוב מבחירה אישית, כגון לשם לימוד בישיבות או בבתי ספר גבוהים הרחוקים מביתם. קבוצה קטנה יותר הם ילדים שהושמו בידי שירותי הרווחה מחוץ לביתם במסגרת פנימייתית או במשפחות אומנה. הקבוצה השלישית, הקטנה ביותר, הם בני נוער השוהים במסגרות של רשות חסות הנוער, שמיועדות לקטינים עוברי חוק ולבני נוער עם בעיות התנהגות קשות.

בעניין הקבוצה הראשונה מוצגים נתוני המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער של משרד החינוך האחראי על כשליש מחניכי הפנימיות בישראל. מאפייניהם של כ-8,700 הילדים הנמנים על הקבוצה השנייה (המושמים מחוץ לביתם במסגרת פנימייתית או באומנה) מפורטים. נתונים על אודות הקבוצה השלישית מוצגים בפרק ילדים במצוקה.

856 ילדים שהו זמן ממושך (21 יום ויותר) מחוץ לביתם מפאת מחלה, רובם חולים כרוניים שאושפזו תקופות ממושכות ולמדו בכיתות מיוחדות במוסד שבו שהו.

לוחות 4.1-4.2 ותרשים 4'א' עוסקים בילדים בפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער במשרד החינוך.

לוח 4.3 נוגע לילדים שהושמו בידי משרד הרווחה במסגרות חוץ ביתיות.

תרשימים 4'ב'-4'ו' ולוחות 4.4-4.6 מתמקדים בילדים שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון.

תרשימים 4'ז'-4'ח' מתייחסים לילדים באומנה.

תרשים 4'ט' מוקדש לילדים ותלמידים השוהים במוסדות רפואיים.

הגדרות

השירות לילד ולנוער – שירות ממשלתי במסגרת האגף לשירותים חברתיים של משרד הרווחה. השירות לילד ולנוער מופקד על הגנתם, שלומם ורווחתם הפיזית והנפשית של ילדים ובני נוער עד גיל 18, הנמצאים במצבי סיכון וסכנה במשפחותיהם, בקהילת מגוריהם או בכל מקום אחר במדינה. מטרתו העיקרית של השירות הן לאתר אותם, לטפל בהם ולהציע להם ולהוריהם שירותים אשר יעזרו למנוע את הסיכון או להפחיתו.

חוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ך-1960 - החוק נועד להגן על שלומם וביטחונם של קטינים המצויים במצבי סיכון גבוה לחייהם- לבריאותם הפיזית ולבריאותם הנפשית. ההגנה נדרשת כאשר ההורים או האחראים על הילד אינם מסוגלים לטפל בו או מסכנים אותו. במסגרת זו, החוק מסדיר את סמכותו של בית המשפט להורות בדבר מתן טיפול והשגחה על קטין נזקק גם בניגוד לרצונו או לרצון הוריו. אחת מדרכי הטיפול וההשגחה שהחוק מאפשר היא השמתו של הקטין במסגרת חוץ ביתית.

ילדים בסיכון – (על פי הגדרתה של ועדת שמיד) ילדים מיום היוולדם ועד לגיל 18 החיים במצבים שמסכנים אותם במשפחתם ובסביבתם, ואשר כתוצאה מכך נפגעה יכולתם לממש את זכויותיהם על-פי האמנה לזכויות הילד בתחומים הבאים:

- קיום פיזי, בריאות והתפתחות
- השתייכות למשפחה
- למידה ורכישת מיומנויות
- רווחה ובריאות רגשית
- השתייכות והשתתפות חברתית
- הגנה מפני אחרים ומפני התנהגויות מסכנות שלהם עצמם.

לאור הגדרה זו נבנה "סרגל סיכון", שעל פיו ניתן לערוך מיפוי של הילדים הנמצאים בסיכון בכל יישוב.

מסגרת ביתית (טיפול בקהילה) – כוללת: מעון יום / פעוטון / טיפולית / כיתת תצפית / מועדון/מרכז קהילתי / משפחתון / מועדונית / מרכז רב שירותים / קייטנה / נופשון / אבחון / טיפול יום / תעסוקה מוגנת-מעש / מרכז שיקום / מרכז להתפתחות הילד / מפתן / סדנא בתנאי נופש / מרכז למניעת אלימות / מרכז טיפולי / הדרכה שיקומית / אוריון / הקן / חממה / ארוחות חמות / מרכז קשר / מכן לראייה ירודה / תמיכה ביתית / מרכז הורים וילדים / מועדונית שיקומית / מעון רב תכליתי / סביבה תומכת תכנית משפחות / תכנית ראשית / שילוב במעון יום / תחנה לטיפול המשפחה / תעסוקה נתמכת / תכנית מעבר / סדנת מעבר.

מסגרת חוץ ביתית – מסגרת חליפית לבית המשפחה הטבעית שבה מושם ילד בידי השירות לילד ולנוער של משרד הרווחה. היא כוללת: משפחת אומנה – עד כ-5 ילדים / מעון משפחתי – 6-12 ילדים / מקלט/מחסה / דיור מוגן / הוסטל / מערך דיור/דירת לווין / מרכז חירום / מעונית / דירת המשך / עמותה למשפחות אומנה / פנימייה / קהילה טיפולית.

משפחת אומנה – משפחה המשמשת רוב הזמן כמשפחתו של הילד, בלא שהילד מנותק ניתוק מוחלט ממשפחתו הטבעית.

פנימייה – מסגרת שבה מתגוררים ילדים מחוץ למשפחתם הטבעית.

מקור הנתונים

מקורות הנתונים לפרק זה הם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד החינוך – האגף לחינוך פנימייתי, המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הבריאות. בתחתיתו של כל לוח מצוין המקור המדויק.

ילדים בפנימיות של המנהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער (לוחות 4.1-4.2 ותרשים 4א')

המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער הוא גוף הגג האחראי על כשליש מחניכי הפנימיות בישראל. לא כל החניכים הושמו בפנימיות בידי מינהל זה. חלקם הגיע לפנימייה ביוזמה אישית, ביוזמת הורים או ביוזמת ארגונים כלשהם.

לוח 4.1: גיל, מין וארץ מוצא של ילדים בפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער (מספרים ואחוזים) / תש"ע (2009/10) - תשע"ז (2016/17)

תשע"ז		תשע"ה		תש"ע		גיל, מין, ארץ מוצא
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	20,348	100.0	20,428	100.0	20,312	סך הכל
גיל*						
0.0	2	0.1	21	0.1	30	0-4
0.4	72	0.5	112	0.6	131	5-9
13.4	2,736	14.6	2,980	14.8	3,013	10-14
38.2	7,777	37.5	7,640	37.4	7,591	15-16
47.8	9,729	47.3	9,632	47.0	9,541	+17
מין*						
62.5	12,712	62.7	12,812	62.2	11,922	בנים
37.5	7,636	37.3	7,616	37.8	7,259	בנות
ארץ מוצא**						
71.4	14,536	69.0	14,099	61.6	11,822	ישראל
28.6	5,812	31.0	6,329	38.4	6,694	ילידי חו"ל

מקור: משרד החינוך, המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער, האגף לקליטת והשמת תלמידים בפנימיות, שנים שונות. * ב-2017 לא כולל ילדים 32 שגילם או מינם לא סווג.

** ארץ מוצא של הילד או הוריו. ילידי ישראל כוללים גם ילדי פליטים ילידי הארץ. ילידי חו"ל כוללים תלמידים שנמצאים בארץ בפרויקטים שונים ללא הוריהם.

כשני שלישים מחניכי הפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער בגיל 0-17 הם בנים, ילידי ישראל.

לוח 4.2: ארץ מוצא/סוג קליטה* ושנת עלייה של ילדים בפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער (מספרים ואחוזים) / תש"ע (2009/10) - תשע"ז (2016/17)

תשע"ז		תשע"ה		תש"ע		ארץ מוצא ושנת עלייה
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
100.0	20,348	100.0	20,428	100.0	20,312	סך הכל
67.7	13,963	67.6	13,812	65.5	13,316	ישראל - סך הכל
98.6	13,761	99.7	13,773	99.3	13,229	מתוכם: ישראל
1.4	196	-	-	-	-	בדואים
0.0	6	0.3	39	0.7	87	פליטים
21.8	4,435	23.7	4,848	27.6	5,603	עולים* - סך הכל
67.8	2,917	76.5	3,710	78.0	4,480	מתוכם: אתיופיה
18.3	813	12.1	589	11.7	653	חבר העמים
3.8	167	3.2	156	1.1	61	בני המנשה
5.0	220	0.1	5	0.0	0	צרפת
7.2	318	8.0	388	7.3	409	שאר הארצות
9.6	1,950	1.3	258	1.0	1,393	אחר - סך הכל
90.1	1,756	-	-	84.8	1,181	מתוכם: נעל"ה
9.7	189	96.9	250	15.2	212	פרויקטים שונים**
0.3	5	0.0	8	-	-	בינלאומי
שנת עלייה (ילידי חו"ל)***						
27.1	1,093	33.6	1,483	34.4	2,079	2000-2005
16.6	667	21.6	954	45.4	2,744	2006-2009
11.8	477	17.8	785	20.2	1,224	2010-2011
25.8	1,040	26.9	1,188	-	-	2012-2014
18.7	753	-	-	-	-	2015-2017

מקור: משרד החינוך, המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער, האגף לקליטת והשמת תלמידים בפנימיות, שנים שונות.
* ארץ מוצא של הילד או הוריו וסוג הקליטה כפי שסווג במערכת הממוחשבת של המנהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער.

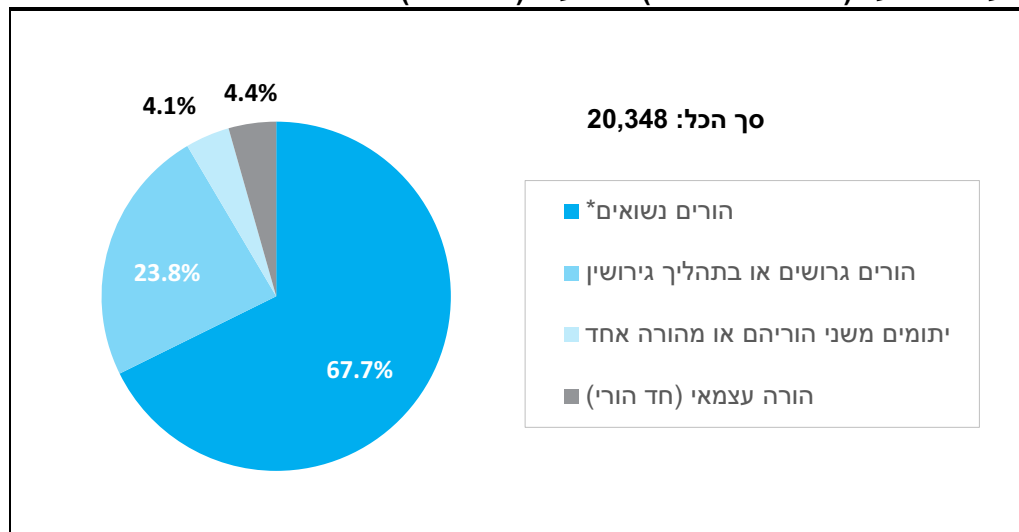
** ילידי חו"ל שנמצאים בארץ בפרויקטים שונים ללא הוריהם.

*** סך כל החניכים העולים בכל שנת עלייה אינו זהה לסך כל החניכים העולים המוצג, עקב חוסר בנתונים על שנת עלייתם של חלק מהחניכים.

- נתון חסר.

בתשע"ז ילדי עולים מנו כ-22% מכלל חניכי הפנימיות, שני שלישים מהם ממוצא אתיופי. יש לציין, שאחוז זה גדול פי שלושה ויותר מחלקם של ילדי עולים בכלל אוכלוסיית הילדים בגיל 0-17 (8.9%).

תרשים א'4: סוג משפחה של ילדים בפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער, האגף לקליטת והשמת תלמידים בפנימיות, 2018.

* כולל: ללא עורף משפחתי, תלמיד מאומץ, לא ידוע.

שליש ויותר מהילדים השוהים בפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי ועליית הנוער הם ילדים להורים שאינם נשואים (ילדים להורים גרושים, יתומים מהורה אחד או משניהם ומשפחות שבראשן הורה עצמאי).

ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה במסגרות חוץ-ביתיות (לוח 4.3)

לוח 4.3: ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה במסגרות חוץ-ביתיות, לפי סוג מסגרת (מספרים ושיעור לאלף מקבוצת הגיל) / תשע"ד (2013/14) - תשע"ו (2015/16)

סך כל הילדים המושמים				סך הכל		מספר המסגרות	סוג מסגרת
גיל							
12-17		0-11		אחוזים	מספרים		
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים				
63.8	6,745	36.2	3,825	100.0	10,570	1,643	תשע"ד – סך הכל
-	-	-	-	100.0	10,597	1,697	תשע"ה – סך הכל
58.3	6,136	37.9	3,987	100.0	10,523	1,715	תשע"ו – סך הכל*
70.8	5,073	29.2	2,095	68.1	7,168	122	פנימייה**
32.5	764	67.5	1,588	22.4	2,352	1,578	משפחות אומנה** (כולל משפחות קלט חירום)
43.3	240	54.9	304	5.3	554	***3	משפחות אומנה פוסט- אישפוזית
-	-	-	-	-	390	10	מרכז חירום
100.0	59	0.0	0	0.6	59	2	קהילה טיפולית****

מקור: משרד העבודה והשירותים החברתיים, אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה, סקירת השירותים החברתיים 2016, נובמבר 2017. חישוב מספרים ואחוזים בעמודת סך כל המושמים: המועצה הלאומית לשלום הילד.

* המספרים והאחוזים אינם מסתכים לסך הכל בגלל הפילוח החסר לפי גיל במרכזי החירום.

** מספר מקבלי השירות חושב לפי שנת הלימודים תשע"ו 2015/16 בגלל מועד סמיכות ההשמה לתחילת שנת הלימודים.

*** משפחות של אומנה טיפולית מופעלות דרך שתי עמותות. מספר המשפחות בסוג אומנה זה הוא כ-360.

**** קהילה לטיפול בהתמכרויות שאליה השירות לילד מפנה לעיתים קטניים.

- נתון חסר במקור.

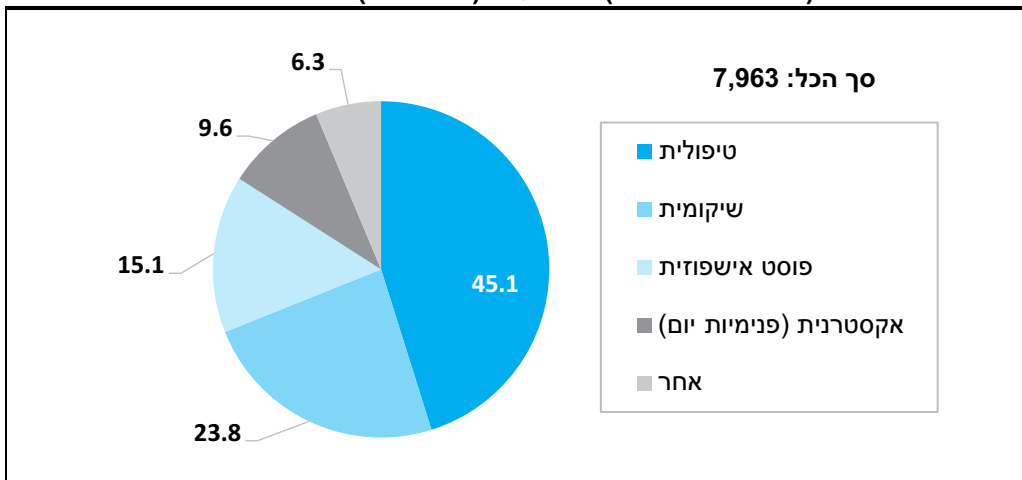
הערות: נתוני הלוח מבוססים על מערכת מס"ר של משרד הרווחה לשנת 2015 ועל דיווח מהשירות לילד ולנוער ומציגים שירותים עיקריים במימון השירות לילד ולנוער. חלק מהילדים מקבלים יותר משירות אחד. לפיכך, סך הכל המוצג בלוח אינו בהכרח זהה לנתונים המוצגים בכל אחד מתתי הפרקים האחרים בשנתון המציגים נתונים על ילדים בפנימיות בסיכון של משרד הרווחה, ילדים המושמים באומנה וילדים במרכזי חירום.

בשנת תשע"ו 68.1% מהילדים שהושמו במסגרת חוץ-ביתית הושמו בפנימייה, מתוכם כ-30% היו בני 0-11 וכ-70% היו בני 12-17. כחמישית מהילדים שהושמו במסגרת חוץ-ביתית הושמו במשפחות אומנה, מתוכם יותר משני שלישים היו בני 0-11 ושליש היו בני 12-17.

ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון (תרשימים 4ב'-4' ולוחות 4.4-4.6)

בחלק זה מוצגים נתונים אודות ילדים שהושמו בידי שירותי הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון (ילדים שסביבתם הנוכחית מסכנת את שלומם הפיזי או הנפשי, או אינה מאפשרת להם התפתחות תקינה). הנתונים מתייחסים ל-7,963 ילדים שהושמו בפנימיות אשר השירות לילד ולנוער מפנה אליהן את מירב תקציב אחזקת הילדים ואת מירב תשומות הפיקוח.

תרשים 4ב': ילדים* שהושמו בידי שירותי הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון**,
לפי סוג פנימייה (מספרים ואחוזים) / תשע"ח (2017/18)



מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, 2018.
* כולל צעירים בגיל 19 ויותר.

** ילדים בסיכון הם אלה שסביבתם הנוכחית מסכנת את שלומם הפיזי או הנפשי, או אינה מאפשרת להם התפתחות תקינה.

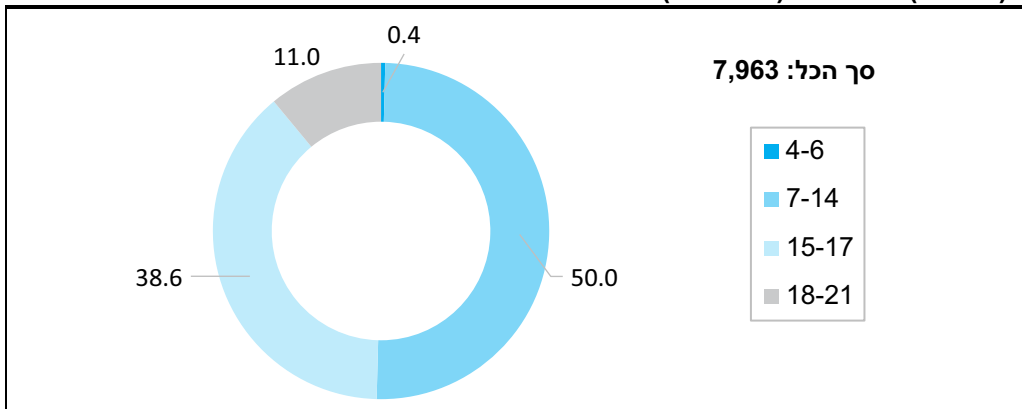
בשנת תשע"ח הושמו בידי משרד הרווחה 7,963 ילדים בפנימיות לילדים בסיכון. 45.1% מהילדים הושמו בפנימייה טיפולית, כרבע אחוז הושמו בפנימייה שיקומית, 15.1% הושמו בפנימייה פוסט אישפוזית וכעשירית הושמו בפנימייה אקסטרנית.

לוח 4.4: מין וותק בפנימייה של ילדים שהושמו בפנימיות לילדים בסיכון,
לפי סוג פנימייה (מספרים ואחוזים) / תשע"ח (2017/18)

סוג פנימייה					סך הכל	
אחר	אקסטרנית	פוסט-אישפוזית	שיקומית	טיפולית		
6.3	9.6	15.1	23.8	45.1	100.0	סך הכל
מין						
55.6	52.6	52.7	51.8	52.3	52.5	בנים
37.7	44.3	40.5	43.7	42.2	42.2	בנות
6.8	3.1	6.8	4.5	5.5	5.3	לא ידוע
ותק בפנימייה (שנים)						
20.1	26.7	21.8	18.5	20.2	20.6	עד שנה
14.1	22.5	15.0	15.0	15.1	15.7	1-2
10.6	14.1	15.6	16.5	16.5	15.8	3-5
55.1	36.7	47.7	50.0	48.1	47.9	+5

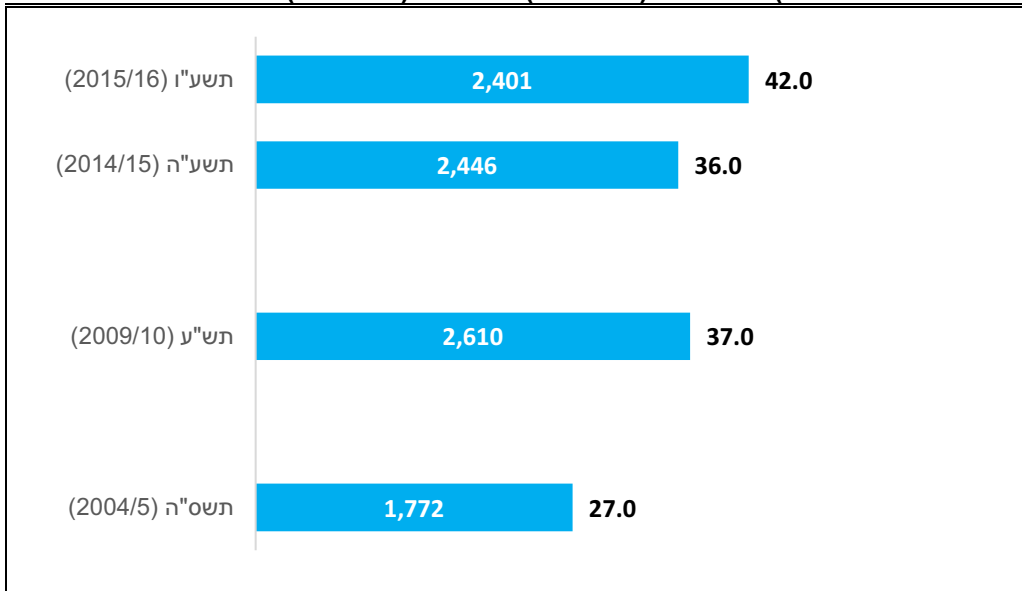
מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, 2018.
יותר ממחצית מהשוהים בפנימיות לילדים היו בנים, כך בכל סוגי הפנימיות.
משך השהייה השכיח בכל סוגי הפנימיות היה חמש שנים ומעלה.

תרשים ג': גילם של ילדים שהושמו בפנימיות לילדים בסיכון,
(אחוזים) / תשע"ח (2017/18)



מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, 2018.
0.4% מהילדים שהושמו בפנימיות לילדים בסיכון היו בגיל 4-6, 50% היו בגיל 7-14 ו-38.6% היו בני 15-17.

תרשים ד'4: ילדים* שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון מכוח חוק הנוער (טיפול והשגחה)**; לפי שנת השמה (מספרים ואחוזים מכלל הילדים המושמים בפנימיות) / תשס"ה (2004/05) - תשע"ו (2015/16)



מקור: נתוני 2004-2016: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, השירות לילד ולנוער; נתונים על ילדים בפנימיות שנים שונות. הופק ועובד בידי מאירס-ג'ונינט-מכון ברוקדייל. נתוני 2017: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, השירות לילד ולנוער, 2018.

* כולל צעירים בגיל 19 ויותר.

** ילדים בסיכון או קטינים נזקקים, אשר לשם הוצאתם מהבית והעברתם למסגרת חוץ ביתית נדרש צו של בית משפט לנוער.

הערה: בשל מעבר למערכת מחשוב חדשה לא ניתן היה להפיק את מספרם המדויק של הילדים שהושמו מכוח חוק הנוער, אך ההערכה היא שחלקם מכלל הילדים שהושמו בפנימיות לילדים בסיכון בשנת תשע"ח עומד על 42%.

חלקם של הילדים שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון מכוח חוק הנוער מכלל הילדים שהושמו בפנימיות לילדים בסיכון היה במגמת עלייה מאז תשס"ה.

לוח 4.5: ארץ/יבשת מוצא של ילדי עולים* שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון, לפי מגזר חינוכי של הפנימייה (אחוזים) / תשע"ח (2017/18)

מגזר חינוכי של הפנימייה				סך הכל**	ארץ/יבשת מוצא
ערבי/דרוזי	עצמאי	ממלכתי-דתי	ממלכתי		
15.6	15.5	12.3	56.5	7,963	סך הכל
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	אחוז מהמגזר החינוכי
99.3	97.7	92.0	90.6	93.2	ילידי ישראל
0.7	2.3	8.0	9.4	6.8	ילדי עולים*-סך הכל
0.3	0.7	0.0	0.3	0.3	אסיה/אפריקה***
0.0	0.0	3.4	3.1	2.2	אתיופיה
0.3	1.5	3.4	2.4	2.0	אמריקה/אירופה****
0.0	0.2	1.3	3.7	2.2	מדינות חבר העמים

מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, השירות לילד ולנוער, 2018.

* ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה בעשר השנים האחרונות. ** כולל 60 חניכים אשר חסר מידע אודות ארץ מוצאם. *** למעט מדינות חבר העמים ואתיופיה. **** למעט מדינות חבר העמים. 93.2% מהמושבים בפנימיות לילדים בסיכון היו ילידי ישראל. יותר ממחצית מהחניכים השתייכו למגזר הממלכתי.

לוח 4.6: ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון, לפי מאפייני ההורים* (אחוזים) / תשע"ח (2017/18)

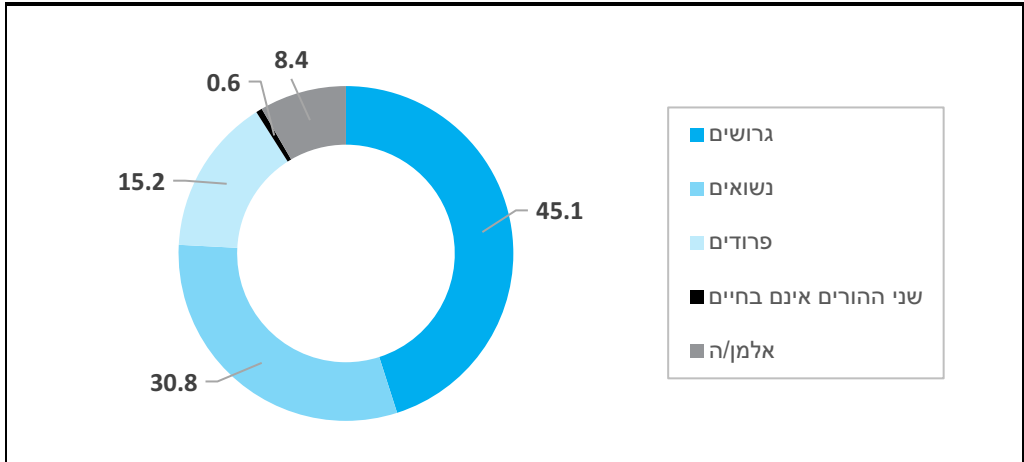
שני הורים	הורה אחד	מאפייני הורים
9.6	33.4	מובטלים
1.0	14.8	פגועי נפש
1.0	10.4	מכורים
0.7	7.6	מוגבלים בניידות
0.2	6.5	אסירים
1.1	5.3	מוגבלים שכלית

מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, השירות לילד ולנוער, 2018.

* הורה אחד לפחות. המספרים אינם מסתכמים ל-100%, היות שלהורה עשוי להיות יותר ממאפיין אחד. הערה: בלוח זה כלולים חניכים מכל סוגי הפנימיות (שיקומי, טיפולי, פוסט-אשפוזי ופוסט אשפוזי).

בולט חלקם של ילדים בפנימיות שלפחות הורה אחד שלהם מובטל.

תרשים 4ה': ילדים שהושמו בידי משרד הרווחה בפנימיות לילדים בסיכון, לפי מצב משפחתי של ההורים (אחוזים) / תשע"ח (2017/18)

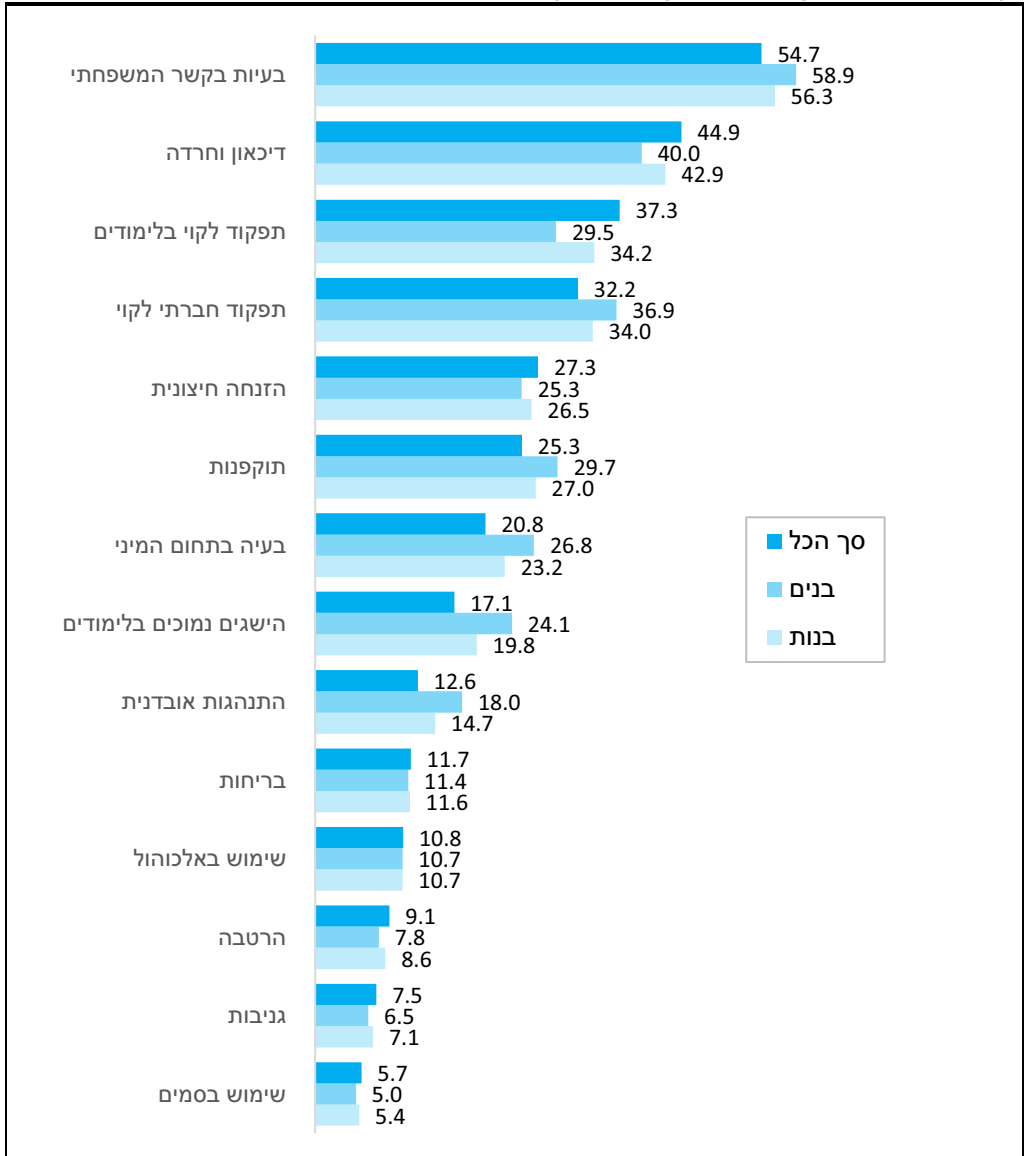


מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, השירות לילד ולנוער, 2018.

הערה: לא כולל 171 חניכים אשר חסר מידע אודות המצב המשפחתי של הוריהם.

הוריהם של 60.3% מהחניכים הם גרושים או פרודים, ושל 30.8% מהם נשואים.

תרשים 14: מסמנים של ילדים שהושמו בפנימיות לילדים בסיכון, לפי מין (מספרים ואחוזים) / תשע"ח (2017/18)

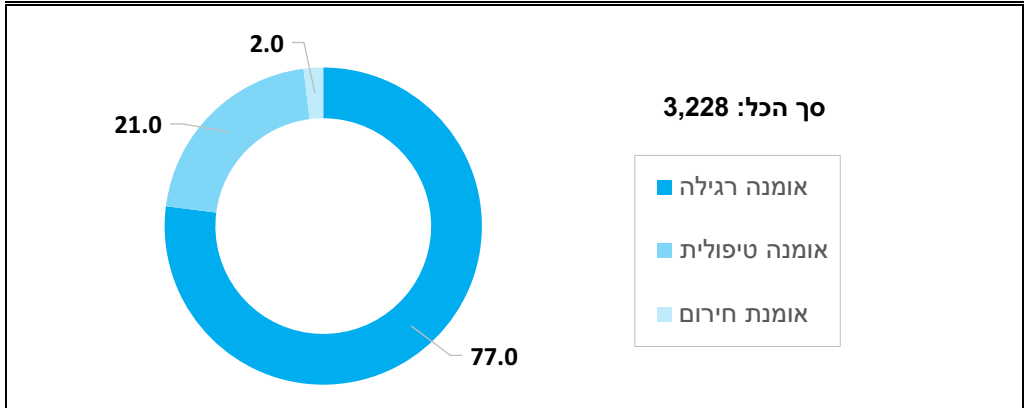


מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, השירות לילד ולנוער, 2018.

ליותר ממחצית הילדים שהושמו בפנימיות בעיות בקשר המשפחתי, קצת פחות ממחציתם סובל מדיכאון וחרדה, 37.3% סובלים מתפקוד לקוי בלימודים, כשליש מהם סובל מתפקוד חברתי לקוי, כ-30% סובלים מהזנחה חיצונית או מתוקפנות וכחמישית סובלים מבעיה בתחום המיני או מהישגים נמוכים בלימודים.

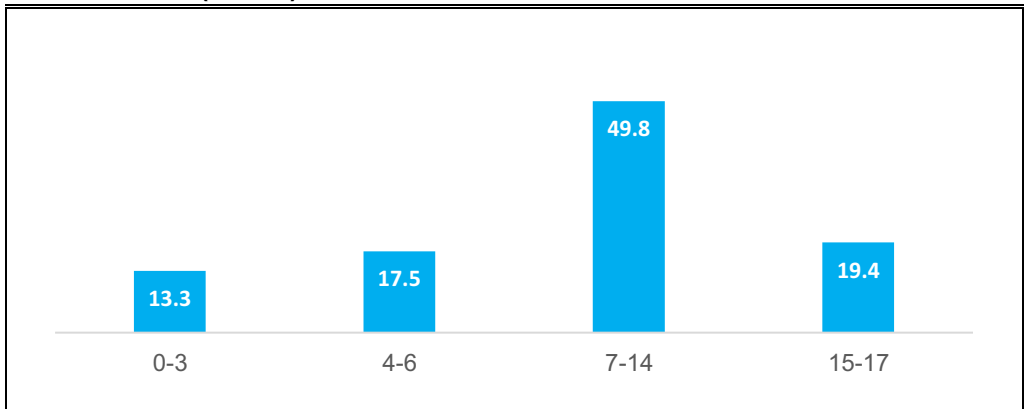
ילדים באומנה (תרשימים ז'4-ח'4)

תרשים ז'4: ילדים שהושמו באומנה בידי משרד הרווחה, לפי סוג אומנה
2017 / (אחוזים)



מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, שירות האומנה, 2018.
בשנת 2017 77% מן הילדים שהושמו באומנה שהו באומנה רגילה.

תרשים ח'4: גיל הילדים שהושמו באומנה בידי משרד הרווחה (אחוזים) / 2017



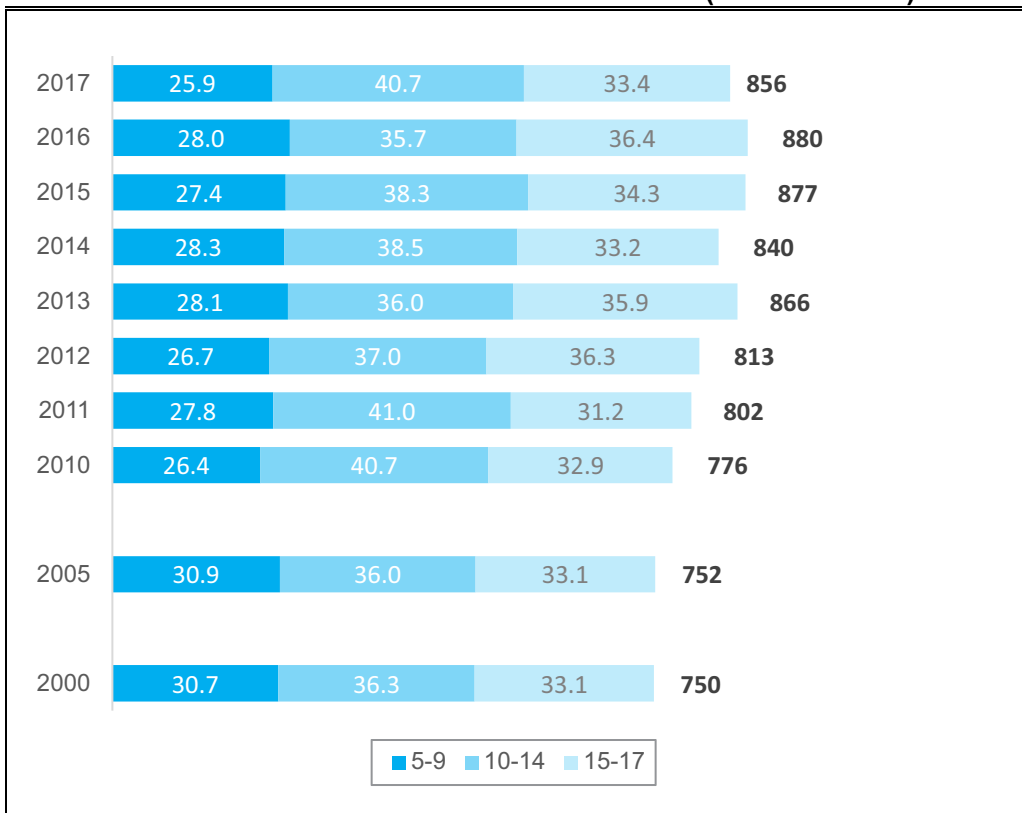
מקור: משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, שירות האומנה, 2018.

גילם של כמחצית מהילדים שהושמו במשפחות אומנה היה 7-14, כ-30% היו בני 0-6 וכחמישית היו בני 15-17.

ילדים ששהו במוסדות רפואיים (תרשים 4ט')

בחלק זה נתונים על ילדים, שמחמת מחלתם, שוהים בבתי חולים ובמוסדות רפואיים פרקי זמן ממושכים (21 יום ויותר). למעשה, ילדים אלה חיים מחוץ למשפחתם בתנאים שונים מאלה המקובלים בביתם, ולכן הם כלולים בפרק זה. מכוח חוק חינוך חובה הם זכאים לחינוך חינוך בתכנית הנקבעת בהתחשב בצרכיהם, במגבלותיהם הרפואיות ובתוכנית הלימודים שלהם בטרם חלו.

תרשים 4ט': ילדים בגיל 5-17 שהיו מאושפדים יותר מ-21 יום בבתי חולים כלליים*, לפי גיל (מספרים ואחוזים) / 2000-2017



מקור: משרד הבריאות, האגף לשירותי מידע ומחשוב, תחום מידע, שנים שונות.

* הנתונים מבוססים על מאגר האשפוזים המנוהל באגף המידע במשרד הבריאות, וכוללים מידע מכל בתי החולים לאשפוז כללי, להוציא מעייני הישועה, ביקור חולים ובתי החולים במזרח ירושלים.

כ-40% מהילדים ששהו יותר מ-21 יום באשפוז כללי היו בני 10-14 וכ-30% היו בני 5-9 או 15-17.

5

ילדים וחינוך

מבוא

מערכת החינוך היא המערכת הראשית המשרתת את כלל ילדי ישראל, לא רק קבוצות יעד מוגדרות. רוב הילדים לומדים במסגרות החינוך הרשמיות, ואילו רבים אחרים לומדים במסגרות לא-רשמיות, הן בבתי ספר דתיים ואחרים והן בגני ילדים. למעשה, כמעט כל הילדים בישראל בגיל 3-17 שוהים במשך היום במסגרת חינוכית כלשהי. בשנת הלימודים תשע"ח כמליון וחצי מהילדים בישראל למדו במערכת החינוך. הללו מנו כ-90% מכלל הילדים בגיל 0-17 בישראל.

התיקון לחוק לימוד חובה התש"ס - 1949, שהתקבל בשנת 2007 ונכנס לתוקף בשנת הלימודים תשס"ט, הרחיב את תחולת חוק חינוך חובה עד לכיתה יב', וזאת בהדרגה במרוצת חמש שנים. כתוצאה מהרחבתו החוק חל היום על 100% מתלמידי כיתות יא'-יב'. כמו כן, בעקבות החלטת הממשלה והמלצות ועדת טרכטנברג הוחלט על החלת חינוך חנים על גילאי 3-4 (גני טרום חובה).

הנתונים מלמדים, כי ב-30 השנים האחרונות חלקם של התלמידים הלומדים בחינוך היסודי ובחטיבה העליונה בבתי ספר הנתונים בפיקוח ממלכתי הולך וקטן בהתמדה, לטובת בתי הספר הכפופים לפיקוח החרדי והממלכתי דתי. מגמה זו קשורה, ככל הנראה, לתהליכים דמוגרפיים שמתרחשים בחברה הישראלית בכללותה.

מדד המבליט את הפערים בין קבוצות ילדים שונות בישראל הוא אחוז הזכאים לתעודת בגרות. בשנת הלימודים תשע"ו רק 54.1% מכל בני ה-17 היו זכאים לתעודה בתום מועד החורף שלאחר סיום הלימודים. בפרק מוצג גם אחוז הזכאים לתעודת בגרות העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות, לפי יישוב המגורים.

אחוז תלמידי כיתות א'-יב' שנשרו ממערכת החינוך (נשירה נטו - לא כולל תלמידים שעברו ללמוד במוסדות חלופיים), היה בתחילת תשע"ו 1.3%, ומספרם היה 22,119.

יש לציין, כי אין זו התמונה השלמה, היות שאין בידינו נתונים על הנשירה הסמויה (מצב שבו הילד אמנם רשום כתלמיד בבית ספר אך אינו נוכח, או נוכח אבל אינו לוקח חלק בתהליך הלמידה). כפי שאפשר לראות בנתוני פרק זה, המעבר של תלמידי כיתות ח' וכיתות יא' לשיבות נותן את אותותיו בשיעורי הנשירה המוצגים. כמו כן, בולטים הפערים הגדולים באחוז הנשירה בין היישובים השונים.

נוסף על הנושאים מכיתות א'-יב' בשנת תשע"ז (2016/17), 2.7% (68,000) מכלל התלמידים בישראל היו נתונים בטיפולם של קציני ביקור סדיר (ראו הגדרה) ובסכנת נשירה.

תמונת מצבם של הילדים במערכת החינוך נגזרת לא רק משיעורי הלמידה, הנשירה והזכאות לתעודת בגרות, אלא גם מהסביבה החינוכית, מתנאי הלימוד הפיזיים, מיחס המורים לתלמידים ומהיחסים בין התלמידים. כל אלה משפיעים על איכות החינוך. גם השנה מוצגים נתוני המיצ"ב (מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית), שנתקבלו ממערכת החינוך המנטרת את עצמה מנקודת מבטם של התלמידים. זאת בכל הקשור לאווירה הלימודית, ליחסי מורים - תלמידים ולצרכי שירותים חינוכיים מצד תלמידים.

השנה מוצגים לראשונה נתונים על ילדים הלומדים בחינוך ביתי. מאז תש"ע הסתמנה מגמת עלייה במספר הבקשות שהוגשו לפטור מחוק לימוד חובה במסגרת חינוך ביתי. רוב הבקשות שהוגשו אושרו. בשנת הלימודים תשע"ח 1,162 ילדים לומדים בחינוך ביתי.

נתונים חדשים נוספים מראים שבשנת הלימודים תשע"ז למדו 1,822 בני נוער לתואר ראשון, כשני שלישים מהם למדו באוניברסיטה הפתוחה.

נתונים נוספים על חינוך מוצגים גם בפרק 7 - "ילדים עם מוגבלויות" ובפרק 15 - "ילדים בישראל ובעולם".

על אלימות בבתי הספר ועל ההיקף המדאיג של עבירות בני נוער במוסדות חינוך אפשר ללמוד גם מפרק 12. נושא התאונות במערכת החינוך מוצג בפרק 9.

הנתונים בתחילת פרק זה מתייחסים למערכת החינוך בכללותה. בהמשך, הנתונים מוצגים לפי מסגרות החינוך המיועדות לגילאים השונים, בסדר גיל עולה.

לוחות 5.1-5.2 מתייחסים לכלל התלמידים במערכת החינוך.

לוחות 5.3-5.4 עניינם ילדים בבגיל 0-4 במסגרות בפקוח משרד הכלכלה ומשרד החינוך.

תרשים 5א' ולוח 5.5 מציגים את שיעור הלומדים במערכת החינוך.

לוחות 5.6-5.8 מוקדשים לתלמידים בבתי ספר.

לוחות 5.9-5.10 עניינם מוטיבציה ותחושת מסוגלות של תלמידים ללמוד.

תרשימים 5ב'-5ג' ולוחות 5.11-5.12 עוסקים באקלים חינוכי וחברתי בבית הספר.

לוחות 5.13-5.14 מתייחסים לשימוש באינטרנט לצרכי למידה.

לוחות 5.15-5.20 ותרשים 5ד' עניינם אלימות ותחושת מוגנות בבתי הספר.

לוחות 5.21-5.22 ותרשימים 5ה'-5ז' עוסקים בהרחקת תלמידים לצמיתות מבית הספר.

תרשימים 5ח'-5י' ולוחות 5.23-5.29 נוגעים לתלמידים שהיו בטיפולם של קציני ביקור סדיר, ולנשירת תלמידים ממערכת החינוך.

תרשימים 5יא'-5יז' ולוחות 5.30-5.33 עניינם תלמידים הזכאים לתעודת בגרות.

תרשים 5יח' עניינם תלמידים לקווי למידה הזכאים להתאמה בבחינות הבגרות.

תרשים 5יט' נוגע לבחינות בגרות פסולות.

לוח 5.34 עוסק בתלמידים מחוננים.

תרשים 5כ' ולוח 5.35 נוגעים לילדים הלומדים בחינוך ביתי.

לוח 5.36 עניינו חניכים במסגרות צבאיות.

לוח 5.37 ותרשים 5כא' עניינם השכלת המיועדים לגיוס ודירוגם הפסיכוכני.

תרשימים 5כב'-5כח' עוסקים בבני נוער הלומדים לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה.

הגדרות

במערכת החינוך כלולים המוסדות המוצגים בזה לפי סוג ורמת חינוך:

החינוך הרשמי: מוסדות חינוך בבעלותן של המדינה או של רשות מקומית, המוכרים ברשומות כבתי ספר רשמיים, הן במגזר החינוך הממלכתי והן בזה הממלכתי-דתי. החינוך הרשמי כולל בעיקר את החינוך היסודי ואת חטיבות הביניים.

החינוך המוכר שאינו רשמי: כל מוסד חינוך שאינו כלול בהגדרה דלעיל ואשר מופיע ברשומות כמוסד שאינו רשמי.

גני ילדים (לרבות מעונות יום) – עירוניים, ציבוריים ופרטיים, גני חובה (גיל 5) וטרום-חובה (גיל 4) וטרום-טרום חובה (גיל 3).

חינוך יסודי – כולל בתי-ספר יסודיים (רשמיים ומוכרים) ובתי-ספר מיוחדים, ומאז שנת תשנ"ט גם תלמודי תורה. בתי הספר היסודיים כוללים בתי-ספר שש-שנתיים (עד כיתה ו') ושמונה-שנתיים (עד כיתה ח').

חינוך על-יסודי – כולל חטיבות ביניים (כיתות ז'-ט') ובתי ספר תיכוניים תלת-שנתיים (חטיבות עליונות-כיתות י'-יב') וארבע-שנתיים (כיתות ט'-יב'). בבתי-ספר תיכוניים, חד-נתיביים ורב-נתיביים; מסלולי לימוד עיוניים, חקלאיים, טכנולוגיים ומקצועיים, וכיתות המשך בקיבוצים. הלימודים מתנהלים על פי תוכניות של משרד החינוך, והם מקנים תעודת בגרות או תעודת גמר.

החינוך הערבי - במערכת חינוך זו לומדים תלמידים מוסלמים, נוצרים, דרוזים ואחרים. שפת ההוראה בה היא ערבית. למערכת שייכים גני חובה וטרום חובה, וברמה היסודית והעל יסודית - כל בתי הספר הרשמיים, בתי הספר הבלתי רשמיים הנתונים בפיקוחו של משרד החינוך, בתי ספר ממשלתיים ובתי ספר של סוכנות הסעד והתעסוקה במזרח ירושלים. לא כלולים בה מוסדות פרטיים במזרח ירושלים (נוצרים או מוסלמים) שאינם בפיקוחו של משרד החינוך. בתי ספר מכינים במזרח ירושלים נמנו עם חטיבות הביניים.

לפי החלטת משרד החינוך, בתשל"ח הוגדרו בתי-הספר ביישובים הדרוזים כ"מגזר הדרוזי", והם ניתנו לפיקוחה של יחידה מינהלית נפרדת. מאז תשמ"ב כלולים ב"מגזר הדרוזי" גם המוסדות הדרוזים בגולן.

אלימות - ההגדרות לקוחות מסקר האלימות שנערך במערכת החינוך. בסקר זה כל תלמיד נשאל האם חווה במערכת החינוך אלימות מהסוגים הנבדקים. עוד על הסקר ראה בסעיף מקור הנתונים.

אשכול חברתי-כלכלי – שיוכה של רשות מקומית לאשכול חברתי-כלכלי נקבע על פי המדד החברתי-כלכלי, שפותח בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה והמבוסס על מפקד האוכלוסין והדיר (1995). הרשויות המקומיות שיוכו לעשרה אשכולות. באשכול העשירי כלולות הרשויות המבוססות ביותר מבחינה חברתית-כלכלית, ואילו באשכול הראשון - הרשויות הלא מבוססות. יש לציין, כי באשכולות 9,10 אין יישובים ערבים.

דרישות הסף של האוניברסיטאות - כוללות נוסף על זכאות לתעודת בגרות ציון עובר ברמה של 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). יש הבדל בין מספר הנבחנים והזכאים שמציגה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בלוח העוסק בדרישות הסף של האוניברסיטאות לבין מספר הנבחנים והזכאים שמוצגים בשאר הלוחות, היות שהלוחות הראשונים כללו רק נבחנים שהיו רשומים גם בקובץ תלמידי כיתות יב' של משרד החינוך.

זכאים לתעודת בגרות - תלמידים שעמדו בכל הדרישות המקנות זכאות לקבלת תעודת בגרות.

חוק פעוטות בסיכון התש"ס 2000, נועד להבטיח שכל פעוט, עד גיל 3, הנתון באחד ממצבי הסיכון המצוינים בחוק יהיה זכאי למעון יום סמוך למקום מגוריו. האחריות ליישום החוק מוטלת על משרד הרווחה והשירותים החברתיים באמצעות המחלקות לשירותים החברתיים ברשויות המקומיות.

מוסדות אחרים (בלוחות המתבססים על נתוני הלמ"ס): בדרג היסודי - עד שנת תשנ"ח מוסדות פטור (תלמודי תורה). בדרג העל-יסודי - אולפנות וישיבות קטנות, בתי ספר לחניכים, בתי ספר תעשייתיים. בדרג העל-תיכוני - אולפנות על-תיכוניות וישיבות על-תיכוניות לבני 18 ומעלה, שבהן מתנהלים לימודי קודש.

בתי ספר תיכוניים שיש בהם לימודים מסוג אחד בלבד (כגון עיוני/טכנולוגי) נמנו עם בתי הספר החד-נתיביים.

מיצ"ב – מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית. נועדו לבחון באיזו מידה עומדים תלמידי בית הספר היסודי ותלמידי חטיבת הביניים ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים. היעילות והצמיחה נבדקות בידי הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) בתחומי הדעת: שפת אם (עברית בחינוך העברי וערבית בחינוך הערבי), אנגלית, מתמטיקה, ומדע וטכנולוגיה, בצירוף שאלונים לבדיקת האקלים הבית ספרי והסביבה הפדגוגית.

נבחנים לתעודת בגרות - כל התלמידים שניגשו במועדי הקיץ או החורף לבחינת בגרות/גמר אחת לפחות, בלא קשר לתוצאות הבחינה.

נשירה - ראו עזיבת בית ספר.

עזיבת בית-ספר - תלמיד עשוי לעזוב את בית הספר שבו למד בשנה מסוימת, במשך שנת הלימודים או בתקופת המעבר לשנת הלימודים הבאה. לאחר עזיבת בית הספר יכול תלמיד לפנות לבית-ספר אחר השייך למערכת החינוך בפיקוחו של משרד החינוך, או לפרוש לחלוטין ממערכת זו. עזיבת מערכת החינוך מוגדרת כ"נשירה" בין אם התלמיד נשאר מחוץ לכל מסגרת לימודית, ובין אם הוא עובר ללמוד במוסד שאינו בפיקוח משרד החינוך. לא נחשבו כנושרים תלמידים שעזבו את מערכת החינוך ושהו בחו"ל במשך 100 ימים רצופים, לפחות, ותלמידים שעזבו את מערכת החינוך וחזרו אליה בשנה שלאחריה.

קצין ביקור סדיר (קב"ס) - הגורם המקצועי המועסק בידי משרד החינוך (המממן 75% מעלותו) ובידי רשות החינוך המקומית (המממנת את היתר). קצין זה פועל להבטחת ביקור סדיר של תלמידים בגני הילדים ובבתי הספר עד לסיום כיתה יב'. חוק חינוך חובה אמנם תקף רק עד כיתה י', אך הוא מחייב את המדינה ואת הרשות המקומית לאפשר את לימודיהם של תלמידי כיתות יא'-יב' ולמנוע את נשירתם. מכאן סמכותם של קציני ביקור סדיר לטפל במניעת נשירתם של תלמידי יא'-יב'.

שיעור הלומדים - שיעור הלומדים מתייחס לתלמידים בגיל 2-17 הלומדים במוסדות חינוך בפיקוחו של משרד החינוך (לא כולל מזרח ירושלים) וכן תלמידים בבתי-ספר מוכרים. בבתי הספר בחינוך העברי ובחינוך הערבי. לא כלולים ילדים בני 6 הלומדים עדיין בגנים. הבחנה זו מצמצמת במידה מסוימת את שיעור הלומדים, בעיקר בחינוך העברי היסודי.

אשר לשיעורי הלומדים בחינוך העל-יסודי (בתי-ספר תיכוניים) - בחינוך העברי הנתונים מבוססים על הקובץ האישי של התלמידים, המנוהל בידי משרד החינוך. בחינוך הערבי הנתונים היו מבוססים עד לשנת תשס"ג על הסקר השנתי של מוסדות החינוך, שעורכת הלמ"ס. מאז תשנ"ד הנתונים מבוססים על הקובץ האישי של התלמידים בחינוך העל-יסודי.

הנתונים אינם מתייחסים למסגרות הפועלות בפקוח משרד הדתות או לבתי-ספר פרטיים ולמוסדות חינוך במזרח ירושלים. תלמידים לא-יהודים הלומדים בחינוך העברי נמנים ב"חינוך עברי".

תלמידי פטור - תלמידים הלומדים במוסדות של החינוך העברי הנתונים בפקוחו של משרד החינוך, אך הפטורים ממילוי דרישות של משרד החינוך.

תעודת בגרות מצטיינת - הגדרת תעודת בגרות מצטיינת היא כזו המכילה 30 יחידות לימוד, בתוכן 5 יחידות לימוד באנגלית ולפחות 4 יחידות לימוד במתמטיקה, ובעלת ציון משוקלל (של כל ציוני התעודה) של לפחות 90, או כזו המכילה לפחות 25 יחידות לימוד, בתוכן 5 יחידות לימוד באנגלית ובמתמטיקה, ובעלת ממוצע משוקלל (של כל ציוני התעודה) של לפחות 95.

מקור הנתונים

מקורות הנתונים של פרק זה הם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים, תחום כלכלה וסטטיסטיקה; עיבודי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עבור משרד החינוך; מינהל הגיוס של צה"ל. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ואחדים מנתוני משרד החינוך מבוססים על ניתוח קבצי מידע, מפקדים וסקרים, ואילו נתונים אחרים הם עיבודים של קבצי מידע ושל נתונים מדווחים בלבד. נתוני הנשירה מבוססים על עיבוד נתוני משרד החינוך שנעשו בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בנתוני משרד החינוך כלולות גם תוצאות בדיקות המיצ"ב לתשע"ז (נובמבר 2017) שנועדו להעלות תמונה מקיפה ושיטתית של כלל בתי הספר היסודיים, חטיבות הביניים ובתי הספר העל יסודיים במערכת החינוך הרשמית. החל בשנת הלימודים תשס"ו מופקדת על המיצ"ב הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך "ראמ"ה".

בדיקות המיצ"ב נעשו בקרב מדגם אקראי ומייצג של כל בתי הספר הרשמיים בארץ שכלל תלמידים, מורים ומנהלים במגזרי החינוך העברי הממלכתי, הממלכתי-דתי והערבי. זאת במסגרת מחקר המתייחס למדיניות בתי הספר ולשיטות ההוראה הנהוגות בהם ולהישגי התלמידים בשפת האם, במתמטיקה, במדע וטכנולוגיה ובאנגלית. הדוחות עליהם מתבססים הנתונים המוצגים בפרק זה הם מיצ"ב תשע"ז.

מקור נתונים נוסף הוא המסמך "המענה הציבורי לילדים בגיל הרך בישראל, תמונת מצב" של הכנסת, מרכז המחקר והמידע.

הנתונים על בני נוער הלומדים לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה מקורם בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017.

מספר התלמידים במערכת החינוך (לוחות 5.1-5.2)

לוח 5.1: מספר הילדים בגני ילדים ובבתי-ספר ואחוז הגידול* לפי שלב חינוך
תש"ם (1979/80) - תשע"ח (2017/18)

אחוז הגידול תש"ם-תשע"ח	תשע"ח 2017/18	תשע"ה 2015/16	תש"ע 2009/10	תש"ס 1999/2000	תש"ם 1979/80	
סך הכל						
+111.7	2,541,304	2,455,821	1,990,366	1,678,857	1,200,636	סך הכל
+195.2	779,080	779,080	481,464	349,864	263,944	גני ילדים**
+84.0	1,027,647	985,110	884,685	740,280	558,372	חינוך יסודי-סך הכל
+85.6	1,012,265	970,426	871,353	729,004	545,274	בתי-ספר יסודיים
+17.4	15,382	14,681	13,496	11,276	13,098	בתי-ספר לחינוך מיוחד
+189.3	734,577	691,631	624,217	588,713	253,878	חינוך על-יסודי-סך הכל
+307.8	296,876	280,728	259,834	195,024	72,792	חטיבת ביניים
+163.2	437,701	410,903	364,383	321,810	166,283	חטיבה עליונה
+212.4	271,933	254,514	237,929	239,699	87,055	מזה: נתיב עיוני (כולל כיתות המשך)
+104.7	162,169	153,705	124,704	132,017	79,228	נתיב טכנולוגי / מקצועי (כולל חקלאי)
-	3,599	2,684	1,750	-	-	בתי ספר רב-נתיביים
חינוך עברי						
+92.6	1,971,524	1,879,380	1,463,167	1,355,310	1,023,410	סך הכל
+163.7	650,223	650,223	371,149	294,384	246,600	גני ילדים**
+79.1	781,760	722,587	637,470	558,640	436,387	חינוך יסודי-סך הכל
+81.5	769,698	711,221	627,210	549,558	424,173	בתי-ספר יסודיים
-1.2	12,062	11,363	10,260	9,082	12,214	בתי-ספר לחינוך מיוחד
+149.1	539,541	506,570	468,843	467,291	216,602	חינוך על-יסודי-סך הכל
+189.9	211,039	194,781	185,316	195,024	72,792	חטיבת ביניים
+128.4	328,502	311,789	283,527	272,267	143,810	חטיבה עליונה
+211.1	211,626	200,031	190,791	189,244	68,021	מזה: נתיב עיוני (כולל כיתות המשך)
+53.0	115,966	111,112	92,019	118,116	75,789	נתיב טכנולוגי / מקצועי (כולל חקלאי)
-	910	646	717	-	-	בתי ספר רב-נתיביים

לוח 5.1: מספר הילדים בגני ילדים ובבתי-ספר ואחוז הגידול* לפי שלב חינוך תש"ם (1979/80) - תשע"ח (2017/18) (המשך)

אחוז הגידול תש"ם-תשע"ח	תשע"ח 2017/18	תשע"ה 2015/16	תש"ע 2009/10	תש"ס 1999/2000	תש"ם 1979/80	
חינוך ערבי						
+221.5	569,780	576,441	495,033	336,701	177,226	סך הכל
+642.9	128,857	128,857	98,882	55,480	17,344	גני ילדים**
+101.6	245,887	262,523	247,215	181,640	121,985	חינוך יסודי-סך הכל
+100.3	242,567	259,205	243,979	179,446	121,101	בתי-ספר יסודיים
+275.6	3,320	3,318	3,236	2,194	884	בתי-ספר לחינוך מיוחד
+423.2	195,036	185,061	155,374	97,387	37,276	חינוך על-יסודי-סך הכל
+479.9	85,837	85,947	74,518	47,844	14,803	חטיבת ביניים
+385.9	109,199	99,114	80,856	49,543	22,473	חטיבה עליונה
+216.8	60,307	54,483	47,138	35,615	19,034	מזה: נתיב עיוני (כולל כיתות המשך)
+1243.5	46,203	42,593	32,685	13,901	3,439	נתיב טכנולוגי/מקצועי (כולל חקלאי)
-	2,689	2,038	1,033	-	-	בתי ספר רב-נתיביים

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2017, לוחות 8.3, 8.5, 8.12. * מאז שנת תשנ"ט כלולים בנתונים גם תלמידים בתלמודי תורה בחינוך היסודי, ומכאן הגידול המסתמן בנתונים מאז שנת תש"ס.

** חסר עדכון לנתוני תשע"ח, ולכן הנתון המופיע הוא נתון המתייחס לשנת תשע"ה; לגנים עירוניים וציבוריים (כולל מעונות יום של משרד התמ"ת) וגנים פרטיים. ילדים בגנים פרטיים ביישובים מעורבים נכללו בחינוך העברי.

מאז תש"ם ועד לתשע"ח מספר התלמידים במערכת החינוך גדל ביותר מ-110%. הגידול הניכר ביותר נצפה בגני ילדים ובחינוך העל יסודי - בחטיבות הביניים ובחטיבה העליונה. במגזר הערבי מספר הלומדים בכל שלבי החינוך גדל ביותר מפי שניים.

מאז תש"ם ועד לתשע"ח הלך וגדל בהתמדה מספרם של כלל התלמידים בחינוך העברי.

הערה: נתוני לוח 5.1 תוקנו עבור כל שנה לפי התיקונים שעושה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מעת לעת.

לוח 5.2: תלמידים בבתי ספר יסודיים ועל-יסודיים בחינוך העברי לפי שנה וסוג פיקוח (מספרים ואחוזים) / תש"ם (1979/80) - תשע"ח (2017/18)

פיקוח			סך הכל		שנה
חרדי*	ממלכת-דתי	ממלכתי	אחוזים	מספרים	
סך הכל					
2.6	11.2	39.9	100.0	640,775	תש"ם (1979/80)
12.8	15.8	56.5	100.0	1,014,323	תש"ס (1999/2000)
20.5	17.2	55.2	100.0	1,106,313	תש"ע (2009/10)
23.7	18.3	58.0	100.0	1,229,146	תשע"ה (2014/15)
24.2	18.3	57.5	100.0	1,321,321	תשע"ח (2017/18)
חינוך יסודי					
5.7	20.1	74.2	100.0	424,173	תש"ם (1979/80)
20.4	19.2	60.4	100.0	549,558	תש"ס (1999/2000)
28.3	18.7	53.0	100.0	637,470	תש"ע (2009/10)
29.4	18.4	52.2	100.0	722,587	תשע"ה (2014/15)
29.7	18.5	51.8	100.0	781,780	תשע"ח (2017/18)
חטיבות ביניים					
1.4	23.0	75.6	100.0	72,792	תש"ם (1979/80)
0.2	18.5	81.3	100.0	193,903	תש"ס (1999/2000)
0.1	20.2	79.7	100.0	185,316	תש"ע (2009/10)
0.1	20.6	79.3	100.0	194,781	תשע"ה (2014/15)
0.1	20.7	79.2	100.0	211,039	תשע"ח (2017/18)
חטיבה עליונה**					
4.0	22.2	73.8	100.0	143,810	תש"ם (1979/80)
14.8	17.2	68.0	100.0	270,862	תש"ס (1999/2000)
22.4	16.9	60.7	100.0	283,527	תש"ע (2009/10)
25.1	16.7	58.2	100.0	311,778	תשע"ה (2014/15)
26.6	16.2	57.2	100.0	328,502	תשע"ח (2017/18)

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוחות 8.7, 8.14. חישוב האחוזים בשורת הסך הכל: עיבוד של המועצה לשלום הילד.

* החל בתשנ"ט כולל תלמידי תלמוד תורה בחינוך היסודי.

** בתי ספר כלליים, דתיים בפיקוח המינהל לחינוך דתי ובתי ספר חרדיים.

מאז תש"ם ועד לתשע"ח גדל בהתמדה מספרם של כלל התלמידים בחינוך העברי. בשנים אלה הלך וקטן אחוז התלמידים הלומדים בחינוך הממלכתי. אחוז הלומדים בחטיבה העליונה בחינוך החרדי, הלך וגדל.

ילדים בגיל 0-4 בגני ילדים בפיקוח משרד הכלכלה ומשרד החינוך (לוחות 5.3-5.4)

לוח 5.3: ילדים בגיל 3 חודשים עד 3 שנים ששהו במסגרות בפיקוח משרד הכלכלה, לפי סוג מסגרת ושנה (מספרים ואחוזים) / תש"ע (2009/10) - תשע"ח (2017/18)

אחוז מכלל הילדים בגיל 0-3	סוג מסגרת			סך הכל	שנה
	מסגרת חינוכית על פי חוק פעוטות בסיכון*	משפחתונים	מעונות יום		
21.3	15,891	10,704	74,507	101,102	תש"ע (2009/10)
20.8	16,582	11,212	73,961	101,755	תשע"א (2010/11)
21.3	17,186	12,516	76,930	106,632	תשע"ב (2011/12)
21.9	17,821	12,983	8,057	111,361	תשע"ג (2012/13)
23.0	17,844	13,157	85,268	116,269	תשע"ד (2013/14)
21.9	17,752	13,122	84,186	115,060	תשע"ה (2014/15)
22.3	17,109	12,947	85,916	115,972	תשע"ו (2015/16)
22.8	17,314	12,835	92,555	122,704	תשע"ז (2017/18)
23.6	17,550	12,738	97,536	127,824	תשע"ח (2017/18)
+10.8	+10.4	+19.0	+30.9	+26.4	אחוז גידול תש"ע-תשע"ח

מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמדע, המענה הציבורי לילדים בגיל הרך בישראל תמונת מצב, 20 ביולי 2015. משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, האגף למעונות יום ומשפחתונים, שנים שונות. שירות ילד ונוער, מפקחת ארצית לילדים בסיכון – הגיל הרך, שנים שונות. חישוב האחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד.
* חוק פעוטות בסיכון התש"ס 2000, ראה הגדרה במבוא לפרק זה.

בתשע"ח פחות מרבע מהילדים עד גיל 3 שהו במסגרות חינוך לגיל הרך המפוקחות על ידי משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. כל שאר הילדים שהו במסגרות פרטיות שאינן מפוקחות או בבית.

בשנים תש"ע-תשע"ח גדל ב-26.4% שיעור הילדים ששהו במסגרות בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. עם זאת, שיעור הילדים המתחנכים במעונות ובמשפחתונים מוכרים מכלל הילדים בני שלושה חודשים עד שלוש שנים בישראל לא השתנה במידה ניכרת משנת הלימודים תש"ע לשנת הלימודים תשע"ח (21.3% בשנת תש"ע לעומת כ-23.6% בשנת תשע"ח).

לוח 5.4: ילדים (3-4) בגני ילדים בפיקוח משרד החינוך, לפי שנה, גיל ומחוז (מספרים ואחוזים) / תש"ע (2009/10) - תשע"ח (2016/17)

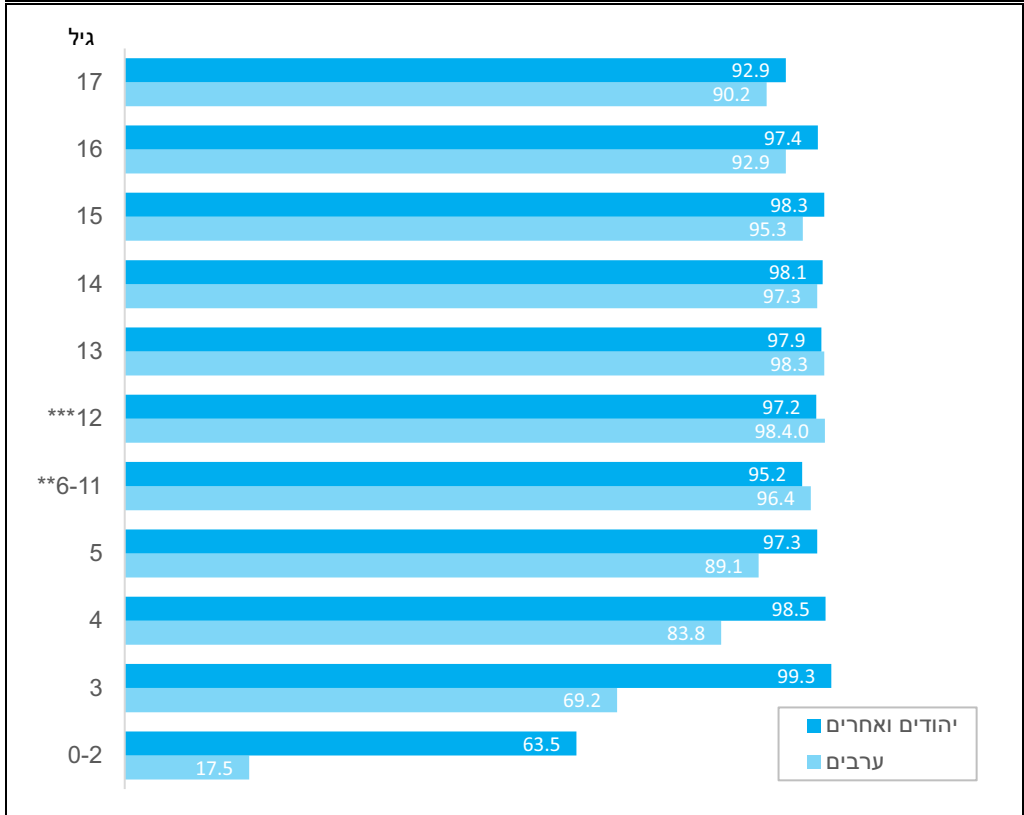
שנה	גיל	סך הכל	מחוז					
			צפון	חיפה	תל אביב	ירושלים	מרכז	דרום
תש"ע 2009/10	3-4	222,020	44,541	21,412	37,774	41,711	39,274	36,308
	3	96,399	20,987	9,312	15,085	15,929	16,082	
	4	124,621	23,554	12,100	22,689	22,707	20,226	
תשע"א 2010/11	3-4	221,020	43,927	21,144	38,062	42,062	39,536	35,487
	3	100,025	21,057	9,439	15,837	16,880	16,652	
	4	120,193	22,870	11,705	22,225	21,902	18,835	
תשע"ב 2011/12	3-4	233,296	45,622	22,109	40,980	44,756	42,212	37,617
	3	111,889	23,323	10,401	18,349	19,045	18,469	
	4	121,407	22,299	11,708	22,631	21,167	19,148	
תשע"ג 2012/13	3-4	272,624	22,474	12,456	21,745	25,462	23,764	19,017
	3	124,918	25,123	14,783	27,424	28,487	22,194	
	4	147,706	47,597	27,239	49,169	55,157	41,211	
תשע"ד 2013/14	3-4	278,513	23,226	13,423	24,470	27,621	26,375	20,403
	3	135,518	23,243	14,306	26,565	27,746	21,423	
	4	142,995	46,469	27,729	51,035	57,333	41,826	
תשע"ה 2014/15	3-4	298,260	23,721	14,350	26,206	29,233	27,203	21,326
	3	142,039	25,311	15,256	29,053	30,198	23,634	
	4	156,221	49,032	29,606	55,259	57,401	44,960	
תשע"ו 2015/16	3-4	300,707	48,271	30,291	55,766	62,871	57,205	46,303
	3	146,964	23,787	14,981	27,243	30,464	27,608	
	4	153,743	24,484	15,310	28,523	32,407	23,422	
תשע"ח 2016/17	3-4	310,521	48,240	30,739	58,233	65,218	59,372	48,719
	3	151,350	23,806	14,836	28,327	31,481	29,178	
	4	159,171	24,434	15,903	29,906	33,737	24,997	
אחוז גידול תש"ע-תשע"ח	3-4	+39.9	+8.3	+43.6	+54.2	+56.4	+51.2	+34.2
	3	+57.0	+13.4	+59.3	+87.8	+65.7	+83.2	+47.5
	4	+27.7	+3.7	+31.4	+31.8	+48.6	+29.3	+23.6

מקור: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ולתקציבים, תחום כלכלה וסטטיסטיקה, שנים שונות.

בין השנים תש"ע - תשע"ח גדל מספר הילדים בגיל 3-4 הלומדים בגני הילדים בפיקוח משרד החינוך ב-40%. הגידול הניכר ביותר נצפה במחוז תל-אביב בילדים בגיל 3.

שיעור הלומדים במערכת החינוך (תרשים א' ולוח 5.5)

תרשים א': שיעור הלומדים במערכת החינוך*, לפי גיל ומגזר (אחוז מקבוצת הגיל באוכלוסייה) / תשע"ח (2016/17)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוחות 8.3, 8.15, 2018.

* הנתונים כוללים תלמידים בבתי הספר התעשייתיים ובבתי הספר לחניכים בפיקוחו של משרד העבודה, הרווחה והשרותים החברתיים. בשיעור הלומדים לא נכללו תלמידים הלומדים בחינוך הערבי בירושלים כיוון שישנם מוסדות חינוך רבים במזרח ירושלים אשר לגביהם אין נתונים זמינים. 11,887 תלמידים הלומדים במערכת החינוך, שאין להם תעודת זהות ישראלית, לא נכללו בחישוב. שיעור הלומדים חושב לפי גיל הילד בקבוצת האוכלוסייה שלו. ** בחינוך היהודי לא כלולה קבוצה גדולה של בני 6 הלומדים בגני ילדים, ולכן האחוז מוטה כלפי מטה. *** בשיעור הלומדים בגיל 12 לא כלולה קבוצה גדולה של בני גיל זה הלומדים בחינוך היסודי, ולכן האחוז מוטה כלפי מטה.

הערות: 1. חסר עדכון לנתוני תשע"ו ולכן הנתון המופיע הוא נתון המתייחס לשנת תשע"ה. 2. יש לציין, כי בדומה לארצות אחרות, שיעור הלומדים במערכת החינוך בישראל מחושב מכלל הילדים. מספרם של כלל הילדים הוא אומדן בלבד, ומכאן הסטיות באחוזים כלפי מעלה או מטה. 3. האחוזים גדולים מ-100.0% משום שכלולים בחישוב ילדים ללא אזרחות ישראלית הנמצאים ברישומי משרד החינוך, אך אינם מופיעים ברישומי משרד הפנים.

בולט הפער בין המגזר היהודי לבין המגזר הערבי בשיעור הלומדים במוסדות חינוך בגיל 0-2. יש לציין, שבגיל זה האחוז מושפע מהסטיות בנתונים המתקבלים מהלמ"ס על הגנים הפרטיים.

לוח 5.5: ילדים בגני ילדים* במגזרים** היהודי והערבי, לפי גיל (מספרים ואחוזים) תש"ע (2009/10) – תשע"ה (2014/15)

תשע"ה						סך הכל תש"ע		גיל הילד
אחוז מקבוצת הגיל***			מספרים			מספרים	אחוז מקבוצת הגיל***	
גנים פרטיים****	גנים עירוניים וציבוריים**	סך הכל	גנים פרטיים****	גנים עירוניים וציבוריים**	סך הכל			
סך הכל								
17.2	42.6	59.8	228,959	568,185	797,144	66.2	470,025	סך הכל
35.6	17.4	53.0	185,523	90,556	276,079	46.6	67,490	0-2
17.4	74.8	92.1	29,218	125,762	154,980	83.1	118,456	3
(3.2)	91.7	95.0	(5,456)	154,360	159,816	89.7	124,373	4
(1.2)	94.2	95.3	(1,923)	154,173	156,096	97.4	139,105	5
2.2	13.9	16.1	6,839	43,334	50,173	14.8	20,601	6-7
יהודים ואחרים								
20.3	45.4	65.8	206,831	461,455	668,286	69.4	376,198	סך הכל
42.7	20.8	63.5	171,529	83,644	255,173	54.7	62,229	0-2
20.9	78.4	99.3	26,762	100,475	127,237	84.6	93,736	3
(3.8)	94.7	98.5	(4,865)	120,947	125,812	91.6	97,646	4
(0.8)	96.5	97.3	(1,016)	119,705	120,721	98.0	103,827	5
(1.1)	15.6	16.7	(2,659)	36,684	39,343	17.9	18,760	6-7
ערבים								
7.0	33.7	40.7	22,127	106,730	128,857	55.2	93,827	סך הכל
11.7	5.8	17.5	13,993	6,912	20,905	16.4	5,261	0-2
(6.1)	63.1	69.2	(2,456)	25,287	27,743	78.0	24,720	3
..	82.4	83.8	..	33,413	34,005	83.1	26,727	4
..	86.8	89.1	..	34,468	35,374	95.4	35,278	5
(5.4)	8.6	14.0	(4,180)	6,650	10,830	5.2	1,841	6-7

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.3, שנים שונות.

* כולל מעונות יום (ראה מבוא). החל בתשס"ה כלולים ילדים במעונות יום השייכים למשרד הרווחה. ** מאז תשס"ה מחושב אחוז הלומדים לפי קבוצת האוכלוסיה של הילד. *** בחישוב אחוז הלומדים לא נכללו תושבי ירושלים הערביים, כיוון שלגבי מוסדות רבים במזרח ירושלים אין נתונים זמינים. **** ילדים בגנים פרטיים ביישובים מעורבים נכללו בחינוך העברי. בנוסף, בתשס"ט שונתה שיטת אמידת הילדים בגנים פרטיים, ומאז היא מתבצעת באמצעות מדגם. ילדים בחינוך קדם-יסודי: החל בתשנ"ט הנתונים על הגנים הרשמיים והמוכרים מבוססים על קובצי משרד החינוך. הנתונים על מעונות יום מבוססים על הקבצים של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. החל בשנת תשע"ה הנתונים לגבי גנים פרטיים מבוססים על נספח סקר כוח אדם שהלמ"ס עורכת.

() - נתונים המבוססים על הערכה או על טעות דגימה יחסית גבוהה.

הערות: 1. ללוח זה לא התפרסם עדכון. 2. נתוני השנים שהוצגו בשנתונים קודמים כללו את מזרח ירושלים, ולפיכך אחוז הלומדים במגזר הערבי היה נמוך יותר באותן שנים.

בשנת הלימודים תשע"ה 59.8% מילדי ישראל בגיל 2-6 למדו בגנים ובמעונות יום. הייתה זו ירידה מאז תש"ע (ב-9.7%). אחוז הלומדים בגנים ובמעונות יום במגזר הערבי קטן מהאחוז המקביל במגזר היהודי, בייחוד בגיל 0-2. בשני המגזרים אחוז הלומדים גדל עם הגיל וקטן בגיל 6-7, היות שרבים מבני ה-6 רשומים בבתי-ספר.

תלמידים בבתי-ספר (לוחות 5.6-5.8)

לוח 5.6: מספר התלמידים לפי יישוב מגורים ושלב חינוך
(יישובים בני 10,000 נפש ויותר) / תשע"ח (2016/17)

שלב חינוך				סך כל התלמידים ביישוב** (כולל חינוך מיוחד)	יישוב*
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
426,767	291,022	1,009,306	502,812	2,230,067	סך הכל ארצי
עיריות					
49,632	17,399	120,751	55,541	243,367	ירושלים
11,925	11,016	31,607	18,272	72,821	תל אביב - יפו
10,210	5,932	22,994	11,789	50,925	חיפה
3,530	3,561	7,204	3,439	17,734	אום אל-פחם
1,554	672	3,487	1,943	7,656	אופקים
1,603	1,208	3,471	1,832	8,114	אור יהודה
729	629	1,614	995	3,967	אור עקיבא
2,087	2,022	4,735	2,600	11,468	אילת
4,216	339	12,500	5,239	22,295	אלעד
675	593	1,575	886	3,729	אריאל
12,332	6,544	25,542	13,004	57,422	אשדוד
5,500	4,529	12,553	7,188	29,771	אשקלון
1,871	1,777	3,569	1,749	8,967	באקה אל-גרביה
8,136	6,893	17,582	9,582	42,194	באר שבע
965	804	1,946	1,018	4,735	בית שאן
8,338	1,994	19,110	9,198	38,645	בית שמש
5,182	27	14,008	6,882	26,101	ביתר עילית
13,834	416	32,278	17,524	64,054	בני ברק
4,289	3,575	9,362	4,863	22,090	בת ים
1,179	911	3,216	1,511	6,817	גבעת שמואל
2,030	133	5,274	2,461	9,898	גבעתיים
1,627	1,497	3,427	1,778	8,330	דימונה
2,485	2,315	6,465	3,077	14,342	הוד השרון
3,158	3,025	7,615	3,877	17,675	הרצליה

לוח 5.6: מספר התלמידים לפי יישוב מגורים ושלב חינוך
(יישובים בני 10,000 נפש ויותר) / תשע"ח (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך כל התלמידים ביישוב** (כולל חינוך מיוחד)	יישוב*
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
עירויות (המשך)					
3,736	2,927	8,629	4,766	20,058	חדרה
7,228	6,324	16,814	8,653	39,020	חולון
2,061	1,407	4,445	2,423	10,336	טבריה
2,377	2,778	5,547	2,314	13,016	טייבה
1,458	1,503	2,728	1,266	6,955	טירה
787	691	1,753	1,030	4,261	טירת כרמל
2,121	2,039	4,115	1,876	10,151	טמרה
1,636	1,519	4,505	3,038	10,698	יבנה
1,273	1,263	2,832	1,451	6,819	יהוד
1,215	1,073	2,453	1,169	5,910	יקנעם עילית
978	986	2,709	1,358	6,031	כפר יונה
3,303	3,407	8,868	5,114	20,696	כפר סבא
1,473	1,561	2,938	1,336	7,308	כפר קאסם
1,812	1,566	3,978	2,037	9,393	כרמיאל
3,988	1,649	9,150	4,773	19,561	לוד
1,234	817	2,587	1,336	5,974	מגדל העמק
5,247	5,481	12,272	5,446	28,446	מודיעין-מכבים-רעות
5,334	11	16,820	10,080	32,246	מודיעין עילית
2,194	1,945	4,437	2,128	10,704	מעלה אדומים
1,037	857	2,083	1,106	5,083	מעלות-תרשיחא
2,417	2,126	5,071	2,649	12,263	נהריה
1,990	2,231	5,574	2,715	12,510	נס ציונה
4,806	2,716	9,262	3,773	20,561	נצרת
1,888	985	3,568	1,604	8,047	נצרת עילית
759	696	1,611	887	3,953	נשר
2,252	838	5,516	2,758	11,364	נתיבות
8,535	6,680	20,414	11,122	46,752	נתניה
1,764	1,755	3,876	1,892	9,287	סחי'ן

לוח 5.6: מספר התלמידים לפי יישוב מגורים ושלב חינוך
(יישובים בני 10,000 נפש ויותר) / תשע"ח (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך כל התלמידים ביישוב** (כולל חינוך מיוחד)	יישוב*
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
עירויות (המשך)					
2,120	1,700	4,721	2,493	11,034	עכו
1,785	1,607	4,186	2,425	10,032	עפולה
1,022	639	2,431	1,545	5,637	ערד
1,572	1,735	3,410	1,605	8,322	עראבה
10,047	7,881	25,194	13,711	56,833	פתח תקווה
1,983	944	4,743	2,410	10,080	צפת
1,515	1,391	3,113	1,453	7,474	קלנסווה
1,342	1,637	4,329	2,199	9,508	קרית אונו
2,237	1,888	5,001	2,800	11,926	קרית אתא
1,367	1,260	3,014	1,770	7,411	קרית ביאליק
2,324	1,660	5,547	3,296	12,827	קרית גת
1,246	1,158	2,680	1,527	6,611	קרית ים
1,487	1,362	3,243	1,757	7,849	קרית מוצקין
1,133	767	2,622	1,497	6,019	קרית מלאכי
977	918	2,068	993	4,956	קרית שמונה
2,343	1,731	4,605	2,712	11,391	ראש העין
9,575	8,515	19,223	10,238	47,551	ראשון לציון
3,585	4,292	10,072	5,334	23,286	רהט
5,152	4,416	14,395	8,526	32,489	רחובות
3,830	1,743	8,959	4,456	18,988	רמלה
5,648	507	13,077	5,901	25,133	רמת גן
1,742	1,728	4,662	2,194	10,326	רמת השרון
3,417	2,982	7,160	3,180	16,739	רעננה
1,011	784	2,187	1,474	5,456	שדרות
2,415	1,764	4,815	1,941	10,939	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)					
655	693	1,443	636	3,428	אבו סנאן
646	629	1,736	767	3,778	אבן יהודה

לוח 5.6: מספר התלמידים לפי יישוב מגורים ושלב חינוך
(יישובים בני 10,000 נפש ויותר) / תשע"ח (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך כל התלמידים ביישוב** (כולל חינוך מיוחד)	יישוב*
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)					
418	349	1,074	645	2,486	אזור
957	889	1,886	827	4,559	אכסאל
851	417	1,685	704	3,657	אעבלין
777	647	2,497	1,839	5,760	באר יעקב
658	623	1,231	568	3,080	בית ג'ן
745	839	1,998	743	4,325	בנימינה-גבעת עדה
942	363	2,519	1,558	5,382	גבעת זאב
1,123	1,194	2,269	998	5,584	ג'דידה-מכר
1,297	1,376	3,433	1,611	7,717	גדרה
1,412	1,350	2,971	1,187	6,920	גן יבנה
773	767	2,075	1,113	4,728	גני תקווה
823	957	2,092	1,047	4,920	ג'סר א-זרקא
686	702	1,298	629	3,315	ג'ת
795	769	1,746	866	4,176	דאלית אל-כרמל
694	625	1,239	577	3,135	דבורייה
681	786	1,546	715	3,728	דייר אל-אסד
1,536	225	3,251	1,186	6,199	זכרון יעקב
963	1,196	2,879	1,474	6,512	חורה
731	809	1,832	853	4,225	טורעאן
1,197	878	2,370	1,019	5,464	יפיע
966	912	1,856	858	4,592	ירכא
719	630	1,552	697	3,598	כאבול
981	1,135	2,808	1,162	6,087	כסיפה
1,599	1,081	3,060	1,339	7,079	כפר כנא
1,248	1,343	2,489	1,361	6,441	כפר מנדא
1,039	1,020	2,162	1,057	5,278	כפר קרע
830	1,040	2,373	1,076	5,320	לקיה
1,053	862	2,243	1,171	5,329	מבשרת ציון

לוח 5.6: מספר התלמידים לפי יישוב מגורים ושלב חינוך (יישובים בני 10,000 נפש ויותר) / תשע"ח (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך כל התלמידים ביישוב** (כולל חינוך מיוחד)	יישוב*
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)					
1,263	1,195	2,422	1,177	6,057	מגאר
996	928	1,983	863	4,770	מג'ד אל-כרום
567	557	1,227	584	2,935	מג'דל שמש
798	850	1,857	909	4,414	מזכרת בתיה
928	1,011	1,746	869	4,554	מעלה עירון
831	893	1,723	825	4,272	נחף
982	809	1,532	774	4,097	עין מאהל
634	510	1,262	565	2,971	עספיא
1,158	1,145	2,408	1,142	5,853	ערערה
1,164	1,235	3,038	1,464	6,901	ערערה-בנגב
785	669	1,638	749	3,841	פורידיס
1,604	1,578	4,616	2,239	10,037	פרדס חנה-כרכור
1,114	1,079	2,560	1,190	5,943	קדימה-צורן
744	483	1,609	631	3,467	קרית טבעון
432	379	926	561	2,298	קרית עקרון
1,187	392	2,301	883	4,763	ריינה
873	27	2,246	1,143	4,289	רכסים
1,507	1,390	2,274	822	5,993	שוהם
845	793	1,588	639	3,866	תל מונד
1,375	1,480	3,489	1,759	8,103	תל שבע

מקור: משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, עיבוד מיוחד, 2018.

* כולל תלמידים שלומדים ביישוב שאינו יישוב מגוריהם.

** כולל תלמידים בחינוך המיוחד, לרבות תלמידים הלומדים בכיתות מיוחדות בבתי-ספר רגילים.

הערה: התלמידים המשולבים נספרים כתלמידי החינוך הרגיל וכלולים בסך הכל. לגבי תלמידים משולבים ראו נתונים בפרק 7.

לוח 5.7: תלמידי פטור* הלומדים בחינוך היסודי העברי, לפי יישוב מגוריהם**
(מספרים ואחוזים) תשס"א (2001/02) – תשע"ח (2016/17)

מתוכם: תלמידי פטור				מספר התלמידים בחינוך היסודי הרגיל		יישוב
אחוזים		מספרים		תשע"ח	תשס"א	
תשע"ח	תשס"א	תשע"ח	תשס"א			
6.7	4.8	51,293	35,556	762,940	738,339	סך הכל ארצי
עיריות						
19.7	24.0	14,410	14,933	73,181	62,205	ירושלים
1.0	-	186	-	19,182	-	חיפה
12.0	5.6	416	52	3,481	934	אופקים
24.9	-	3,113	-	12,500	-	אלעד
6.7	5.6	1,723	1,118	25,534	20,056	אשדוד
0.6	-	73	-	12,542	-	אשקלון
21.6	10.4	4,131	770	19,103	7,382	בית שמש
18.5	-	2,586	-	14,008	-	ביתר עילית
34.8	38.5	11,224	9,759	32,278	25,362	בני ברק
0.9	-	81	-	8,555	-	חדרה
1.0	-	58	-	5,751	-	לוד
40.7	-	6,854	-	16,820	-	מודיעין עילית
4.2	-	188	-	4,433	-	מעלה אדומים
5.6	6.9	306	205	5,510	2,990	נתיבות
1.0	0.9	204	133	20,403	15,021	נתניה
3.2	-	133	-	4,164	-	עפולה
3.4	16.4	845	2,557	25,181	15,595	פתח תקווה
9.1	10.4	426	407	4,693	3,917	צפת
3.4	2.4	190	130	5,542	5,320	קריית גת
3.3	3.5	150	168	4,604	4,810	ראש העין
0.6	0.3	123	55	19,203	18,981	ראשון לציון
3.0	3.9	456	368	14,354	9,353	רחובות
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)						
3.0	10.4	74	111	2,491	1,065	באר יעקב
19.4	-	489	-	2,518	-	גבעת זאב
5.1	-	164	-	3,246	-	זכרון יעקב

לוח 5.7: תלמידי פטור* הלומדים בחינוך היסודי העברי, לפי יישוב מגוריהם**
(מספרים ואחוזים) תשס"א (2001/02) – תשע"ח (2016/17) (המשך)

תלמידי "פטור"				מספר התלמידים בחינוך היסודי הרגיל		יישוב
אחוזים		מספרים		תשע"ח	תשס"א	
תשע"ח	תשס"א	תשע"ח	תשס"א			
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)						
20.6	-	237	198	1,150	1,069	ירוחם
45.3	-	1,017	-	2,246	-	רכסים
מועצות מקומיות (פחות מ-5,000 תושבים)						
12.2	-	93	-	761	-	עמנואל
39.4	-	368	-	933	-	קריית יערים
מועצות אזוריות						
0.5	-	68	-	12,607	-	מטה בנימין
13.5	-	315	-	2,337	-	עמק לוד

מקור: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ולתקציבים, תחום כלכלה וסטטיסטיקה, עיבוד של נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנים שונות.

* תלמידים מהמגזר החרדי הלומדים במוסדות של החינוך העברי בפקוח משרד החינוך, אך הפטורים ממילוי דרישות של משרד החינוך.

** הלוח כולל רק יישובים, שבהם לומדים יותר מ-50 תלמידי פטור.
- נתון חסר.

הערה: הנתונים לשנת תשע"ח כוללים רק את תלמידי החינוך היסודי במגזר העברי.

האחוזים הגבוהים ביותר של תלמידי הפטור נצפו בשנת תשע"ח ביישובים רכסים (45.3%), מודיעין עילית (40.7%), קריית יערים (39.4%), בני ברק (34.8%), אלעד (24.9%), בית שמש (21.6%), ירוחם (20.6%), ירושלים (19.7%), גבעת זאב (19.4%) ביתר עילית (18.5%).

לוח 5.8: מין, דת, כיתה ומגזר של תלמידים בבתי ספר בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (מספרים ואחוזים) תש"ס (1999/2000) – תשע"ז (2016/17)

אחוזים				מספרים				
תשע"ז	תשע"ה	תש"ע	תש"ס	תשע"ז	תשע"ה	תש"ע	תש"ס	
100.0	100.0	100.0	100.0	11,892	12,785	13,339	14,119	תלמידים-סך הכל
77.4		83.1	80.4	9,202	10,803	11,087	11,346	בנים
22.6		16.9	19.6	2,690	2,780	2,252	2,773	בנות
								דת*
41.5		51.8	..	4,939	6,352	6,903	..	יהודים
47.3		33.3	..	5,625	5,608	4,448	..	מוסלמים
2.5		3.0	..	301	343	398	..	נוצרים
4.7		4.6	..	555	616	611	..	דרוזים
								שלב חינוך
11.1		11.7	9.8	1,318	1,535	1,554	1,386	ט'
30.7		32.6	28.1	3,650	3,981	4,353	3,970	י'
29.3		28.0	24.7	3,479	4,030	3,739	3,486	י"א
24.9		21.9	20.8	2,965	3,475	2,927	2,941	י"ב
4.0		5.7	16.5	480	562	766	2,336	קורסים (ללא דרגה)
								מגזר
48.7	53.2	65.0	77.2	5,791	7,528	8,664	10,894	חינוך עברי
5.2	6.5	22.6	30.1	613	959	1,956	3,276	מזה: ילידי חו"ל
51.3	46.8	35.0	22.8	6,101	6,055	4,675	3,225	חינוך ערבי

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי 2018, לוח 8.28, שנים שונות.

* החל בשנת תשס"ג מקור הנתונים לגבי דת הוא מרשם האוכלוסין. הפילוח אינו מסתכם לסך הכל. .. נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

בכל השנים רובם הגדול של התלמידים בבתי ספר בפיקוחו של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים היה בנים.

מאז תש"ס הסתמנה ירידה במספר התלמידים שהשתייכו לחינוך העברי ובחלקם מכלל התלמידים בבתי ספר בפיקוחו של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ובמקביל חלה עלייה במספרם ובחלקם של תלמידים בחינוך הערבי.

מוטיבציה ותחושת מסוגלות של תלמידים ללמוד (לוחות 5.9-5.10)

**לוח 5.9: מוטיבציה, סקרנות ומסוגלות של תלמידים ללמוד, לפי כיתה
(אחוז ממוצע* בקבוצה המתאימה) / תשע"ז (2016/17)**

היגד			כיתות ה'ו'	כיתות ז'ט'	כיתות י'יא'
מוטיבציה, סקרנות ומסוגלות של תלמידים ללמוד-סך הכל			78.0	57.0	50.0
אני מרגיש סקרנות ועניין כלפי הדברים שאני לומד בבית הספר			71.0	47.0	44.0
אני נהנה מהדברים שאני לומד בבית הספר			69.0	45.0	40.0
הדברים שמלמדים בבית הספר מקנים לי ידע רב וחשוב			84.0	64.0	53.0
אני בטוח שאוכל להצליח בלימודים גם אם המשימות יהיו קשות			86.0	74.0	71.0
הדברים שאני לומד בבית הספר עוזרים לי גם מחוץ לשעות הלימודים			80.0	56.0	43.0

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח אקלים, נובמבר 2017.

* בלוח זה ובבאים אחריו האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח. תלמידים בכיתות ה'ו' דיווחו על מוטיבציה גבוהה ללמידה יותר מתלמידי כיתות ז'ט' ו-י'יא'. התרומה הצפויה מהלימודים בעתיד היא גורם המוטיבציה החזק ביותר ללמידה בקרב תלמידים. כך בכל הכיתות.

**לוח 5.10: הסתייעות תלמידים ביסודי ובחטיבת הביניים במורה פרטי*, לפי כיתה
(אחוזים) / תשע"ז (2016/17)**

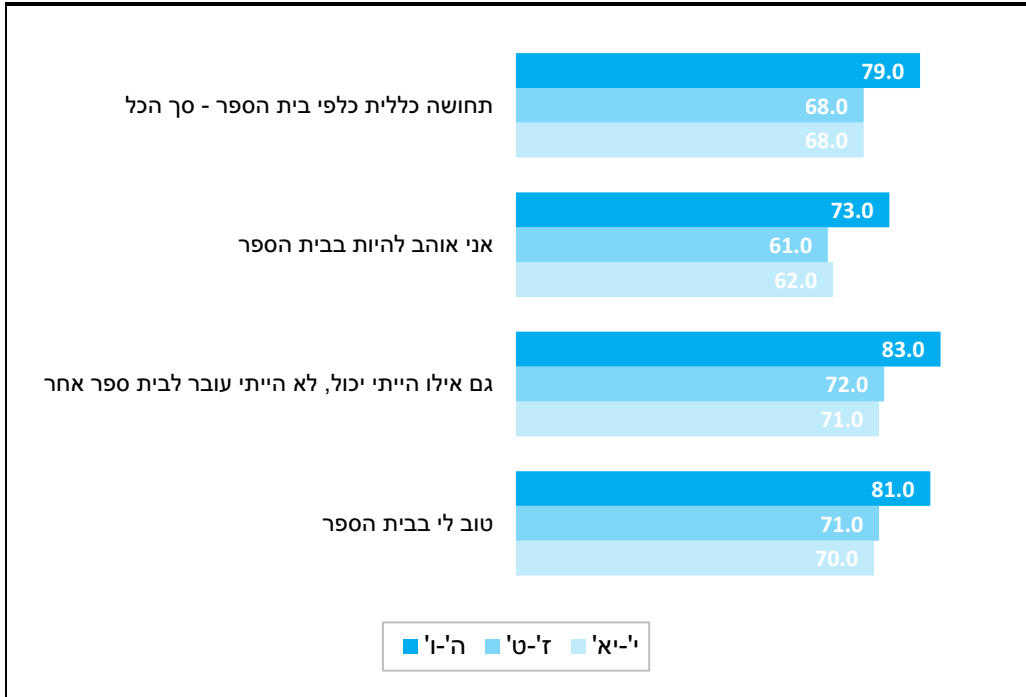
היגד			סך הכל ה'ו'	חינוך עברי	חינוך ערבי	סך הכל ז'ט'	חינוך עברי	חינוך ערבי	סך הכל י'יא'	חינוך עברי	חינוך ערבי
סך הכל			42.0	42.0	41.0	45.0	46.0	45.0	45.0	48.0	43.0
שיעורים פרטיים במתמטיקה			25.0	24.0	27.0	32.0	33.0	30.0	-	-	-
שיעורים פרטיים באנגלית			27.0	27.0	28.0	28.0	28.0	29.0	-	-	-
שיעורים פרטיים בלשון ובהבעה/בעברית			18.0	16.0	24.0	12.0	9.0	20.0	-	-	-
שיעורים פרטיים במדע ובטכנולוגיה			10.0	6.0	21.0	10.0	6.0	22.0	-	-	-
שיעורים פרטיים - כללי**			-	-	-	-	-	-	45.0	48.0	43.0

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח אקלים, נובמבר 2017.

* בתשלום, במקצוע אחד לפחות, על פי דיווח התלמידים. - ההיגד הופנה רק לכיתות ה'ט' או י'יא'.
בתשע"ז 42% מהתלמידים בכיתות ה'ו' ו-45% מהתלמידים בכיתות ז'ט' נעזרו בשיעורים פרטיים. שני המקצועות השכיחים ביותר שבהם הסתייעו תלמידים היו מתמטיקה ואנגלית.
45% מתלמידי כיתות י'יא' נעזרו בשיעורים פרטיים.

אקלים חינוכי וחברתי בבית הספר (תרשימים 5ב'-5ג' ולוחות 5.11-5.12)

תרשימים 5ב': תחושות חיוביות כלפי בית הספר, לפי כיתה (אחוזים*)
תשע"ז (2016/17)



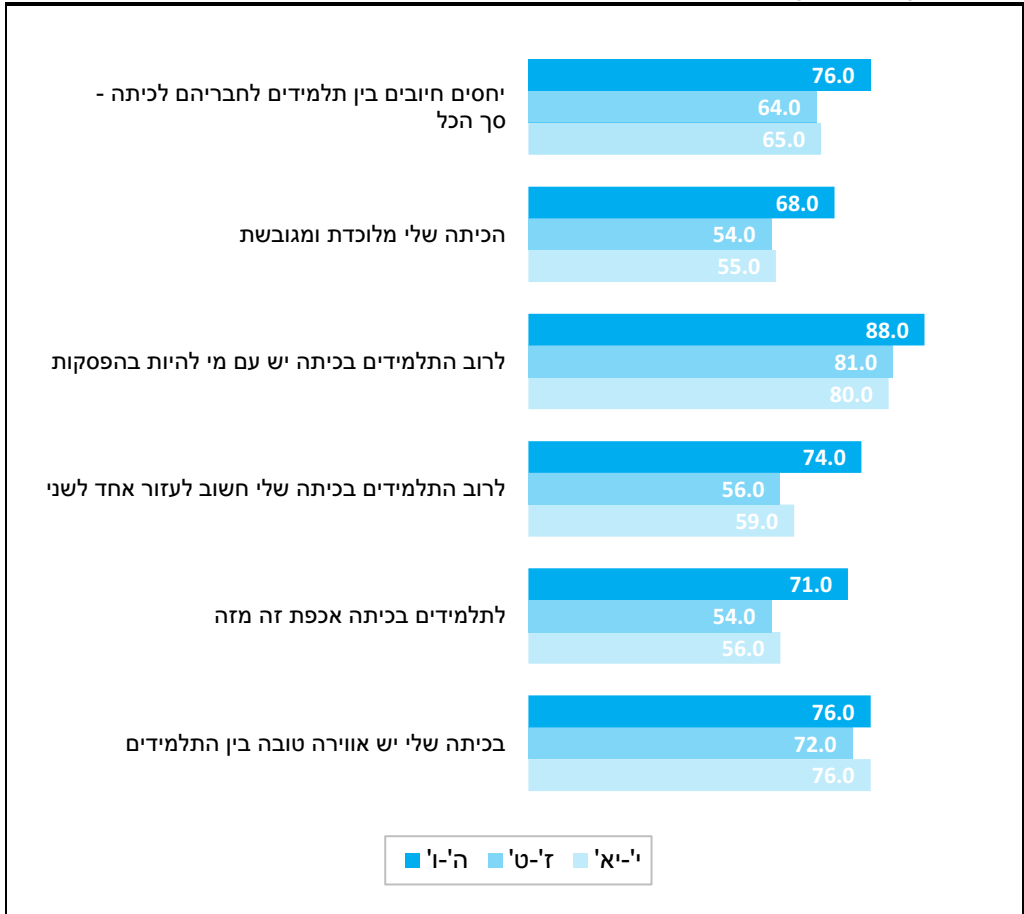
מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בתרשימים.

בכל הכיתות לרוב התלמידים יש תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר, והם אף לא היו רוצים לעבור לבית ספר אחר.

התחושה החיובית רווחת בכיתות ה'ו' יחסית יותר מבכיתות האחרות.

תרשים ג'5: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה, לפי כיתה (אחוזים*)
תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.
* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח.

76% מתלמידי כיתות ה'ו' וכשני שלישים מתלמידי ז'-ט' ותלמידי י-יא' דיווחו על יחסים חיוביים בינם לבין חבריהם לכיתה.
בכיתות ה'ו' הדימוי על יחסי התלמידים נוטה להיות חיובי יותר מבכיתות גבוהות.

לוח 5.11: יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים, לפי מגזר וכיתה (אחוזים*)
תשס"ח (2007/08) - תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
-	42.0	62.0	סך הכל	תשס"ח
37.0	43.0	63.0	סך הכל	תש"ע
43.0	46.0	69.0	סך הכל	תשע"ז יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים - סך הכל
40.0	42.0	66.0	חינוך עברי	
50.0	58.0	78.0	חינוך ערבי	
65.0	63.0	78.0	סך הכל	יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי
58.0	56.0	74.0	חינוך עברי	
81.0	82.0	89.0	חינוך ערבי	
29.0	32.0	58.0	סך הכל	כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי
25.0	25.0	50.0	חינוך עברי	
39.0	49.0	77.0	חינוך ערבי	
39.0	45.0	70.0	סך הכל	לרוב המורים אכפת ממני ומה שקורה לי, ולא רק בקשר ללימודים
39.0	44.0	70.0	חינוך עברי	
39.0	48.0	69.0	חינוך ערבי	
39.0	45.0	72.0	סך הכל	לרוב המורים חשוב מאוד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל
37.0	42.0	69.0	חינוך עברי	
43.0	53.0	78.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

בשנת תשע"ז כ-70% מתלמידי כיתות ה'ו' דיווחו על קרבה ואכפתיות מצד מוריהם לעומת פחות ממחצית מתלמידי כיתות ז'-ט' (46%) ומתלמידי י-יא' (43%).

אחוז התלמידים מכיתות ה'ו' שדיווחו על יחסי קרבה ואכפתיות בינם לבין מוריהם היה גבוה מאשר בכיתות ז'-יא', ואחוזי הדיווח בבתי ספר דוברי ערבית היו גבוהים יותר מאחוזי הדיווח בבתי ספר דוברי עברית (בכל שכבות הגיל).

בעוד שההערכה הכללית של היחסים בין המורים לתלמידים היא חיובית למדי, בהיגדים הבודקים קשר ואכפתיות ברמה האישית/רגשית – אחוזי הדיווח נמוכים יותר.

לוח 5.12: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה, לפי מגזר וכיתה (אחוזים*)
תשס"ח (2007/08) - תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
-	26.0	38.0	סך הכל	תשס"ח
32.0	28.0	38.0	סך הכל	תש"ע
37.0	34.0	49.0	סך הכל	תשע"ז התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה - סך הכל
35.0	31.0	44.0	חינוך עברי	
43.0	42.0	62.0	חינוך ערבי	
26.0	25.0	39.0	סך הכל	לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד
25.0	23.0	35.0	חינוך עברי	
30.0	31.0	50.0	חינוך ערבי	
35.0	31.0	46.0	סך הכל	בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים
30.0	25.0	40.0	חינוך עברי	
47.0	45.0	64.0	חינוך ערבי	
57.0	52.0	66.0	סך הכל	התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים
56.0	49.0	62.0	חינוך עברי	
61.0	60.0	78.0	חינוך ערבי	
29.0	28.0	43.0	סך הכל	המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש
28.0	26.0	38.0	חינוך עברי	
32.0	34.0	55.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

מחצית מתלמידי כיתות ה-ו' וכשליש מתלמידי כיתות ז-ט' ותלמידי י-יא' דיווחו כי הלימודים בכיתות מתאפיינים בהתנהגות נאותה של תלמידים.

אחוז התלמידים בבתי ספר דוברי ערבית המדווחים על התנהגות נאותה גבוהים יותר מאלו שבבתי ספר דוברי עברית בשלוש שכבות הגיל.

תלמידים בכיתות ה-ו' דיווחו יותר מתלמידים בכיתות ז-יא'.

שימוש באינטרנט לצרכי למידה (לוחות 5.13-5.14)

לוחות 5.13-5.14 מציגים נתונים אודות משך הזמן המוקדש להכנת שיעורי בית והשימוש באינטרנט לצרכי למידה, הנעשים מחוץ לשעות שהות התלמיד בבית הספר.

לוח 5.13: תדירות* השימוש של תלמידים באינטרנט או במערכת הממוחשבת של בית הספר** לצרכי למידה, לפי מגזר וכיתה (אחוזים) / תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר***	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
25.0	29.0	36.0	סך הכל	שימוש באתר האינטרנט של בית הספר או במערכות ממוחשבות לצרכי למידה-סך הכל
28.0	28.0	30.0	חינוך עברי	
20.0	29.0	51.0	חינוך ערבי	
49.0	52.0	50.0	סך הכל	תדירות הביקור באתר האינטרנט של בית הספר או במערכת הממוחשבת של דיווח לתלמידים
62.0	60.0	47.0	חינוך עברי	
19.0	32.0	58.0	חינוך ערבי	
30.0	33.0	39.0	סך הכל	תדירות הורדת חומרי לימוד מאתר האינטרנט של בית הספר או מהמערכת הממוחשבת (שיעורי בית, סיכומים, מבחנים)
33.0	33.0	32.0	חינוך עברי	
22.0	34.0	56.0	חינוך ערבי	
9.0	12.0	26.0	סך הכל	תדירות השתתפות בקבוצות דיון (פורומים) בנושאים לימודיים באתר האינטרנט של בית הספר או במערכת הממוחשבת
5.0	7.0	20.0	חינוך עברי	
17.0	23.0	44.0	חינוך ערבי	
14.0	17.0	27.0	סך הכל	תדירות העלאת חומרי לימוד אישיים לאתר האינטרנט של בית הספר או למערכת הממוחשבת (עבודות, מצגות, סיכומים)
12.0	13.0	21.0	חינוך עברי	
20.0	26.0	45.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, רמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על ההיגדים השונים בנושא, והוא נע בין 0 ל-100. התלמידים התבקשו לדווח באיזו תדירות הם מבצעים את כל אחת מן הפעילויות המתוארות בהיגדים. לתלמידים ניתנה אפשרות לבחור מתוך ארבע אפשרויות תשובה: (0) "אף פעם או כמעט אף פעם"; (1) "פעם בכמה חודשים"; (2) "פעם או פעמיים בחודש"; (3) "לפחות פעם בשבוע". לצרכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (פעם או פעמיים בחודש או לפחות פעם בשבוע) כמדווחים על האירוע. ** כגון "משוב", "סמארט סקול", "מבסנט", "תיק תלמיד", "יומנים" וכד'. *** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבי.

כשליש מבין כלל התלמידים דיווחו שהם עושים שימוש באתר האינטרנט או במערכת הממוחשבת של בית הספר לצרכי למידה. בקרב תלמידים בחינוך העברי השימוש הנפוץ ביותר הוא ביקור באתר האינטרנט או במערכת הממוחשבת של בית הספר בכל שכבות הגיל. בקרב תלמידים בחינוך הערבי שימוש זה נפוץ בעיקר אצל תלמידים ביסודי.

לוח 5.14: שימוש בטכנולוגיה לצרכי למידה*, לפי מגזר וכיתה (אחוזים)
 תשע"ז(2016/17)

כיתה			מגזר*	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
44.0	44.0	55.0	סך הכל	שימוש בטכנולוגיה לצורכי למידה-סך הכל
46.0	45.0	53.0	חינוך עברי	
38.0	42.0	60.0	חינוך ערבי	
64.0	63.0	66.0	סך הכל	תדירות ביצוע משימות של חיפוש מידע באינטרנט
72.0	68.0	66.0	חינוך עברי	
46.0	50.0	65.0	חינוך ערבי	
50.0	49.0	57.0	סך הכל	תדירות ביצוע משימות של עיבוד מידע והצגתו באמצעות המחשב (למשל: וורד, אקסל, הכנת מצגת וכד')
55.0	51.0	56.0	חינוך עברי	
39.0	42.0	60.0	חינוך ערבי	
39.0	39.0	57.0	סך הכל	תדירות ביצוע משימות של לימוד ותרגול באמצעות המחשב באתרים לימודיים (הכוונה למשל לפתרון תרגילים במתמטיקה או באנגלית או במקצוע אחר באמצעות מחשב)
40.0	38.0	54.0	חינוך עברי	
36.0	41.0	63.0	חינוך ערבי	
23.0	27.0	39.0	סך הכל	תדירות ביצוע משימות של היבחנות באמצעות המחשב (למשל: מבחן או בוחן באמצעות המחשב)
20.0	24.0	34.0	חינוך עברי	
30.0	36.0	53.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על ההיגדים השונים בנושא, והוא נע בין 0 ל-100. התלמידים התבקשו לדווח באיזו תדירות הם מבצעים את כל אחת מן הפעילויות המתוארות בהיגדים. לתלמידים ניתנה אפשרות לבחור מתוך ארבע אפשרויות תשובה: (0) "אף פעם או כמעט אף פעם"; (1) "פעם בכמה חודשים"; (2) "פעם או פעמיים בחודש"; (3) "לפחות פעם בשבוע". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (פעם או פעמיים בחודש או לפחות פעם בשבוע) כמדווחים על האירוע. ** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

כמחצית מבין התלמידים דיווחו על שימוש במחשב לצורכי למידה, בעיקר לצורך חיפוש מידע באינטרנט. ביצוע של משימות היבחנות באמצעות המחשב פחות שכיח, אם כי בקרב תלמידים בחינוך הערבי ביסודי שיעורי הדיווח עומדים על כ- 50% לעומת 30% תלמידים בחינוך העברי.

אלימות ותחושת מוגנות בבית הספר (לוחות 5.15-5.20 ותרשים 5ד')

לוח 5.15: מעורבות תלמידים באירועי אלימות, לפי סוג האלימות, מגזר וכיתה
(אחוזים) * / תשס"ח (2007/08) - תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'		
-	12.0	17.0	סך הכל*	תשס"ח
6.0	11.0	15.0	סך הכל*	תש"ע
7.0	9.0	11.0	סך הכל*	תשע"ה
8.0	9.0	11.0	סך הכל*	תשע"ו
8.0	9.0	10.0	סך הכל*	תשע"ז מעורבות באירועי אלימות - סך הכל
6.0	8.0	10.0	חינוך עברי	
12.0	10.0	10.0	חינוך ערבי	
אלימות מתונה/קשה				
6.0	5.0	5.0	סך הכל	בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי
4.0	4.0	5.0	חינוך עברי	
10.0	8.0	6.0	חינוך ערבי	
5.0	5.0	7.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות
3.0	5.0	7.0	חינוך עברי	
8.0	6.0	5.0	חינוך ערבי	
5.0	3.0	2.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באימים כסף, אוכל או דברי ערך
2.0	2.0	1.0	חינוך עברי	
10.0	6.0	4.0	חינוך ערבי	
15.0	22.0	25.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי
15.0	24.0	28.0	חינוך עברי	
15.0	16.0	17.0	חינוך ערבי	
8.0	12.0	16.0	סך הכל	בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי
7.0	13.0	18.0	חינוך עברי	
10.0	10.0	11.0	חינוך ערבי	
5.0	6.0	7.0	סך הכל	בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים
4.0	5.0	7.0	חינוך עברי	
10.0	9.0	10.0	חינוך ערבי	

לוח 5.15: מעורבות תלמידים באירועי אלימות, לפי סוג האלימות, מגזר וכיתה (אחוזים) / תשס"ח (2007/08) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

כיתה			מגזר**	היגד
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'		
אלימות מילולית				
14.0	22.0	23.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי
14.0	24.0	28.0	חינוך עברי	
16.0	15.0	12.0	חינוך ערבי	
10.0	12.0	9.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי
10.0	12.0	9.0	חינוך עברי	
10.0	10.0	9.0	חינוך ערבי	
אלימות חברתית				
9.0	10.0	12.0	סך הכל	בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר איתי או לא להיות חברים שלי
5.0	8.0	10.0	חינוך עברי	
16.0	16.0	16.0	חינוך ערבי	
11.0	12.0	11.0	סך הכל	בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי, למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב
9.0	12.0	11.0	חינוך עברי	
16.0	13.0	8.0	חינוך ערבי	
5.0	5.0	5.0	סך הכל	בחודש האחרון הטילו עלי חרם: קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי
3.0	3.0	3.0	חינוך עברי	
11.0	9.0	11.0	חינוך ערבי	
מעשי בריונות וחבורות אלימות				
47.0	45.0	27.0	סך הכל	בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר
49.0	47.0	29.0	חינוך עברי	
42.0	41.0	23.0	חינוך ערבי	
16.0	17.0	12.0	סך הכל	בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד
15.0	17.0	12.0	חינוך עברי	
17.0	16.0	12.0	חינוך ערבי	
20.0	30.0	23.0	סך הכל	בחודש האחרון בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם
15.0	24.0	20.0	חינוך עברי	
32.0	43.0	31.0	חינוך ערבי	

לוח 5.15: מעורבות תלמידים באירועי אלימות, לפי סוג האלימות, מגזר וכיתה (אחוזים) / תשס"ח (2007/08) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

כיתה			מגזר**	היגד
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'		
אלימות דיגיטלית				
5.0	4.0	3.0	סך הכל	סך הכל
6.0	4.0	2.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו מהתלמידים הפיץ תמונה שלי ברשתות החברתיות באינטרנט או בסלולר/ סמארטפון במטרה לפגוע בי
4.0	3.0	1.0	חינוך עברי	
10.0	6.0	3.0	חינוך ערבי	
6.0	6.0	4.0	סך הכל	בחודש האחרון ספגתי קללות או עלבונות ברשתות החברתיות (באינטרנט או בסלולר/ סמארטפון כגון ווטסאפ, פייסבוק וכו')
4.0	5.0	4.0	חינוך עברי	
10.0	8.0	4.0	חינוך ערבי	
6.0	4.0	3.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו הפיץ עלי שמועות ברשתות החברתיות באינטרנט או בסלולר/ סמארטפון (כגון ווטסאפ, פייסבוק וכו') במטרה לפגוע בי
4.0	4.0	2.0	חינוך עברי	
10.0	6.0	3.0	חינוך ערבי	
4.0	3.0	2.0	סך הכל	בחודש האחרון מישהו הפיץ ברשתות החברתיות באינטרנט או בסלולר/ סמארטפון (כגון ווטסאפ, פייסבוק וכו') קריאה להחרים אותי או לא להיות חבר שלי
2.0	2.0	1.0	חינוך עברי	
9.0	7.0	4.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, נתוני אקלים וסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

משנת תשס"ח ועד תשע"ז הסתמנה ירידה מתונה באחוז תלמידי כיתות ה-ו' ויציבות בכיתות ז-י"א שדיווחו על מעורבות באלימות.

כ-10% מכלל התלמידים דיווחו כי בחודש האחרון הם היו מעורבים באירועי אלימות. ככל שהתלמידים בוגרים יותר כך אחוז הדיווח על מעורבות באירועי אלימות קטן יותר (10% בכיתות ה-ו', 9% בכיתות ז-ט' ו-8% בכיתות י-י"א).

אחוזי דיווח גבוהים היו על דחיפות ועל מכות/אגרופים/בעיטות האלימות וכן על אלימות חברתית (שמועות, חרמות וכד').

אחוז התלמידים שדיווחו על אלימות נמוך יותר ככל שתופעת האלימות היא חמורה יותר.

כרבע מהתלמידים בכיתות ה-ט', כחמישית מתלמידי כיתות ז-ט' ו-14.0% מתלמידי כיתות י-י"א דיווחו כי בחודש שקדם להעברת השאלונים הם ספגו קללות שמטרתן לפגוע.

כעשירית מהתלמידים חוו קריאות או אמירות פוגעניות על רקע שניתן להגדירו כגזעני.

כ-30% ויותר מהתלמידים דיווחו כי בחודש שקדם להעברת השאלונים תלמידים שברו או הרסו ציוד של בית הספר (ונדליזם). אחוז הדיווח הנמוך ביותר היה בקרב תלמידי כיתות ה-ו' (27%) והגבוה ביותר בקרב תלמידי כיתות י-י"א (47%).

23% מתלמידי כיתות ה-ו', 30% מתלמידי כיתות ז-ט' ו-20% תלמידים בכיתות י-י"א דיווחו כי קיימת בבית ספרם תופעה של חבורות של תלמידים המתנהגים באלימות ומציקים לתלמידים אחרים. אחוז המדווחים בבתי ספר דוברי ערבית היה גבוה מזה של אחוז המדווחים בבתי ספר דוברי עברית.

לוח 5.16: דיווח תלמידים על הבאת נשק קר לבית הספר בחודש האחרון, לפי מגזר*
 וכיתה (אחוזים)** / תשס"ט (2008/09) - תשע"ז (2016/17)

כיתה			היגד
ד'-ו'	ז'-ט'	י-יא'	
3.0	5.0	6.0	תשס"ט
1.0	3.0	4.0	תשע"א
1.0	3.0	4.0	תשע"ג
1.0	3.0	4.0	תשע"ה
1.0	2.0	3.0	תשע"ז
1.0	2.0	2.0	חינוך עברי
2.0	4.0	7.0	חינוך ערבי

הבאת סכין או
 אולר לבית הספר
 למטרות הגנה או
 התקפה

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, ניטור רמת האלימות בבתי הספר על-פי דיווחי תלמידים, נתונים מתוך סקרי ניטור אלימות תשס"ט-תשע"ז, מרץ 2018.

* חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

** האחוזים הם של העונים בחיוב על ההיגד המופיע בלוח.

שיעור המדווחים על הבאת נשק קר לבית הספר נמוך, ואף ירד בשנת תשע"ז בכיתות ז'-ט' ובכיתות י'-יא'.

שיעור המדווחים על הבאת נשק קר לבית הספר גבוה בקרב התלמידים הערבים מאשר בקרב התלמידים היהודים.

לוח 5.17: תלמידים שנפגעו מאלימות מינית בחודש האחרון, לפי מגזר וכיתה (אחוזים) / תשס"ט (2008/09) - תשע"ז (2016/2017)

היגד	מגזר**	כיתה		
		ד'ו'	ז'ט'	י'יא'
תשס"ט	סך הכל*	14.0	20.0	18.0
תשע"א	סך הכל*	10.0	16.0	16.0
תשע"ג	סך הכל*	9.0	16.0	15.0
תשע"ה	סך הכל*	10.0	17.0	16.0
תשע"ז	סך הכל*	10.0	15.0	15.0
	חינוך עברי	10.0	14.0	13.0
	חינוך ערבי	11.0	16.0	19.0
תלמיד/ה ניסו לנשק אותך בניגוד לרצונך	סך הכל	4.0	4.0	6.0
	חינוך עברי	3.0	4.0	4.0
	חינוך ערבי	6.0	6.0	11.0
תלמיד/ה נגעו/ניסו לגעת בך בצורה מינית בניגוד לרצונך	סך הכל	-	5.0	6.0
	חינוך עברי	-	5.0	5.0
	חינוך ערבי	-	4.0	9.0
תלמיד/ה העירו כלפיך הערות מיניות שלא רצית בהם	סך הכל	-	9.0	8.0
	חינוך עברי	-	8.0	8.0
	חינוך ערבי	-	9.0	11.0
תלמיד/ה הורידו/ניסו להוריד לך חלק מהבגדים בלי שהסכמת	סך הכל	3.0	3.0	4.0
	חינוך עברי	3.0	3.0	3.0
	חינוך ערבי	3.0	4.0	7.0
תלמיד/ה נגעו/ניסו לגעת בך או לצבוט אותך במקומות פרטיים בגוף בלי שהסכמת	סך הכל	7.0	6.0	6.0
	חינוך עברי	7.0	5.0	5.0
	חינוך ערבי	7.0	6.0	7.0

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, ניטור רמת האלימות בבתי הספר על-פי דיווחי תלמידים, נתונים מתוך סקרי ניטור אלימות תשס"ט-תשע"ז, מרץ 2018.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על ההיגד המופיע בלוח.

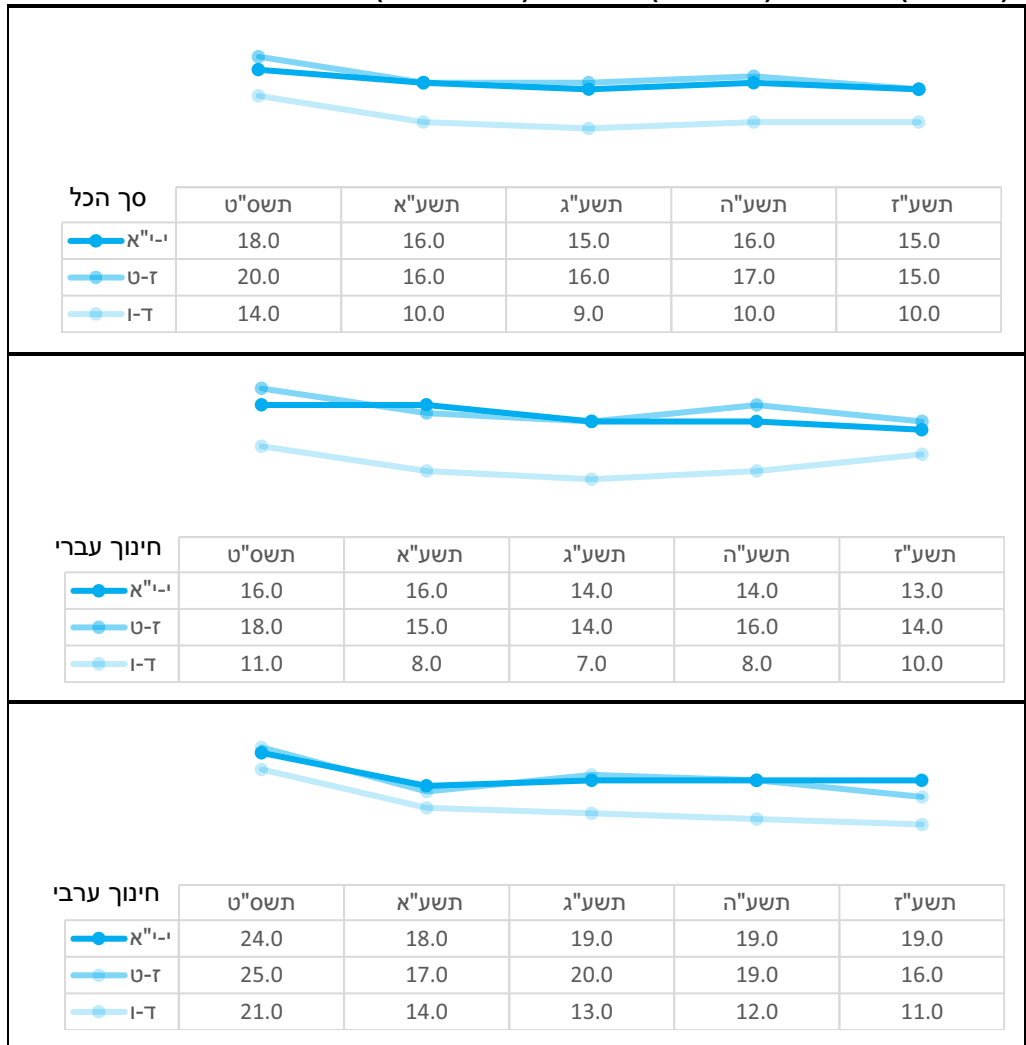
** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

הערה: המדד המסכם המחושב עבור תלמידי ד'ו' מתבסס על מספר קטן יותר של היגדים מהמדד המחושב עבור תלמידי ז'ט', י'יא', ועל כן אין הם בני השוואה.

בשנת תשע"ז נרשמה יציבות באחוז התלמידים בכיתות ד'ו' שנפגעו מאלימות מינית בבית הספר, וירידה קלה באחוז התלמידים בכיתות ז'ט' ובכיתות י'יא'.

אחוז התלמידים המדווחים על אלימות מינית נמוך בקרב תלמידים מבתי ספר דוברי עברית יותר מאשר בקרב תלמידים מבתי ספר דוברי ערבית. כך בכל שלבי החינוך.

תרשים 5ד': תלמידים שנפגעו מאלימות מינית בחודש האחרון, לפי מגזר וכיתה (אחוזים) / תשס"ט (2008/09) - תשע"ז (2016/2017)



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, ניטור רמת האלימות בבתי הספר על-פי דיווחי תלמידים, נתונים מתוך סקרי ניטור אלימות תשס"ט-תשע"ז, מרץ 2018.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על ההיגד המופיע בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

הערה: המדד המסכם המחושב עבור תלמידי ד'ו' מתבסס על מספר קטן יותר של היגדים מהמדד המחושב עבור תלמידי ז'ט', י-יא, ועל כן אין הם בני השוואה.

ככלל, מאז תשס"ט חלה מגמת ירידה באחוז התלמידים שדיווחו שנפגעו מאלימות מינית בבית הספר. בשנים תשע"ג-תשע"ז נצפתה עליה בכיתות ד'ו' באחוז התלמידים בחינוך העברי שדיווחו שנפגעו מאלימות מינית. בקרב תלמידים בחינוך הערבי נצפתה מגמת ירידה בכל שלבי החינוך.

לוח 5.18: תלמידים שנפגעו מאלימות בזמן ההסעה הבית ספרית בחודש האחרון,
לפי מגזר וכיתה (אחוזים) * / תשס"ט (2008/09) - תשע"ז (2016/2017)

כיתה			מגזר**	שנה	היגד
י-יא'	ז-ט'	ד-ו'			
8.0	12.0	21.0	סך הכל	תשס"ט	בהסעה של בית הספר תלמיד/ה לעג לך או העליבו אותך או השפילו אותך במילים
6.0	8.0	14.0	סך הכל	תשע"א	
7.0	9.0	13.0	סך הכל	תשע"ג	
6.0	9.0	13.0	סך הכל	תשע"ה	
5.0	8.0	14.0	סך הכל	תשע"ז	
4.0	8.0	16.0	חינוך עברי		
8.0	8.0	10.0	חינוך ערבי		
5.0	8.0	11.0	סך הכל	תשס"ט	בהסעה של בית הספר קיבלת בעיטה או אגרוף מתלמיד/ה
4.0	5.0	8.0	סך הכל	תשע"א	
4.0	5.0	7.0	סך הכל	תשע"ג	
4.0	5.0	8.0	סך הכל	תשע"ה	
5.0	4.0	7.0	סך הכל	תשע"ז	
3.0	3.0	7.0	חינוך עברי		
8.0	5.0	8.0	חינוך ערבי		

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, ניטור רמת האלימות בבתי הספר על-פי דיווחי תלמידים, נתונים מתוך סקרי ניטור אלימות תשס"ט-תשע"ז, מרץ 2018.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על ההיגד המופיע בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

הערה: נשאלו רק אלה שדיווחו כי אכן הם נוסעים בהסעות אל בית הספר או ממנו.

במדד ההיפגעות מאלימות בזמן ההסעה הבית ספרית חל שיפור בשנים תשס"ט-תשע"ז.

לוח 5.19: סוג פגיעה של מורים בתלמידים*, לפי כיתה (אחוז ממוצע**)
 תשס"ח (2008/09) - תשע"ז (2016/17)

שנת מיצ"ב	כיתה	סוג פגיעה	
		בחודש האחרון משהו מהמורים לעג לי, העליב אותי או השפיל אותי במילים	בחודש האחרון משהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכונה
תשס"ח	ה'ו'	17.0	8.0
	ז'ט'	24.0	8.0
	י'יא'	-	-
תשס"ט	ה'ו'	17.0	7.0
	ז'ט'	22.0	7.0
	י'יא'	-	-
תש"ע	ה'ו'	16.0	7.0
	ז'ט'	22.0	7.0
	י'יא'	19.0	4.0
תשע"א	ה'ו'	17.0	7.0
	ז'ט'	24.0	9.0
	י'יא'	22.0	7.0
תשע"ב	ה'ו'	14.0	6.0
	ז'ט'	21.0	7.0
	י'יא'	18.0	5.0
תשע"ג	ה'ו'	14.0	6.0
	ז'ט'	21.0	7.0
	י'יא'	18.0	6.0
תשע"ד	ה'ו'	14.0	6.0
	ז'ט'	22.0	8.0
	י'יא'	21.0	7.0
תשע"ה	ה'ו'	14.0	4.0
	ז'ט'	20.0	7.0
	י'יא'	21.0	6.0
תשע"ו	ה'ו'	14.0	4.0
	ז'ט'	21.0	7.0
	י'יא'	21.0	7.0
תשע"ז	ה'ו'	12.0	4.0
	ז'ט'	20.0	6.0
	י'יא'	20.0	6.0

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, נתוני אקלים וסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* על פי דיווחי תלמידים. ** האחוזים הם של העונים בחיוב על ההיגד המופיע בלוח. - אין נתונים לשנה זו.
 מאז תשס"ח נטה לרדת אחוז המדווחים על העלבה/השפלה מצד מורה בכל שלבי החינוך. עם זאת, בתשע"ז 14% מתלמידי כיתות ה'ו' וחמישית מתלמידי כיתות ז'יא' דיווחו על פגיעה מילולית מצד מורים.

לוח 5.20: תחושת מוגנות של תלמידים, לפי מגזר וכיתה (אחוזים*)
תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'		
6.0	6.0	6.0	סך הכל	היעדר תחושת מוגנות של תלמידים - סך הכל
3.0	5.0	4.0	חינוך עברי	
12.0	11.0	9.0	חינוך ערבי	
5.0	5.0	6.0	סך הכל	לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות
2.0	3.0	5.0	חינוך עברי	
10.0	9.0	8.0	חינוך ערבי	
5.0	5.0	4.0	סך הכל	לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי
3.0	3.0	3.0	חינוך עברי	
11.0	10.0	9.0	חינוך ערבי	
8.0	10.0	7.0	סך הכל	יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם
5.0	8.0	5.0	חינוך עברי	
15.0	14.0	10.0	חינוך ערבי	
53.0	59.0	82.0	סך הכל	מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות - סך הכל
48.0	56.0	81.0	חינוך עברי	
64.0	69.0	82.0	חינוך ערבי	
58.0	61.0	79.0	סך הכל	כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך
56.0	59.0	78.0	חינוך עברי	
62.0	66.0	81.0	חינוך ערבי	
46.0	56.0	79.0	סך הכל	בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה
44.0	54.0	78.0	חינוך עברי	
50.0	62.0	82.0	חינוך ערבי	
55.0	61.0	87.0	סך הכל	בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות
44.0	53.0	88.0	חינוך עברי	
80.0	79.0	85.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, נתוני אקלים וסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח. ** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.
6% מתלמידי כיתות ה'יא' דיווחו כי לא חשו מוגנים בבית הספר. תלמידים בחינוך הערבי דיווחו על כך פי שניים ויותר מתלמידים בחינוך העברי.
כ-10% מתלמידי כיתות ה'ו', ז-ט' ו-י"א' דיווחו כי יש מקומות בבית הספר שהם פוחדים להסתובב בהם.

אחוז תלמידי כיתות ה'ו' שדיווחו כי בית הספר עושה מאמצים כדי למנוע אלימות היה גדול מזה של תלמידי כיתות ז-ט' וכיתות י-יא'. תלמידים בחינוך הערבי דיווחו על כך יותר מתלמידים בחינוך העברי.

הרחקת תלמידים לצמיתות מבית הספר (לוחות 5.21-5.22 ותרשימים 5ה'-5ז')

לוח 5.21: תלמידים שהורחקו לצמיתות מבית הספר, לפי מין, פיקוח, כיתה ומגזר (מספרים ואחוזים) / תשע"ב (2011/12) - תשע"ז (2016/17)

אחוזים	מספרים		
100.0	131	תשע"ב	סך הכל
100.0	134	תשע"ג	
100.0	117	תשע"ד	
100.0	120	תשע"ה	
100.0	98	תשע"ו	
100.0	88	תשע"ז	
81.0	71	בנים	מין
19.0	17	בנות	
92.0	81	יהודי	מגזר
8.0	7	ערבי	
86.0	76	ממלכתי	פיקוח
0.0	0	ממלכתי דתי	
14.0	12	אחר*	
1.0	1	יסודי	שלב חינוך
30.0	26	חטיבת ביניים	
69.0	61	חטיבה עליונה	

מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, שנים שונות.
* חרדי / ערבי.

מאז שנת תשע"ב הסתמנה מגמת ירידה במספר התלמידים שהורחקו לצמיתות. בשנת תשע"ז 81% מהתלמידים המורחקים היו בנים, רובם המוחלט יהודים. יותר משני שלישים מהתלמידים היו תלמידי החטיבה העליונה ו-30% היו תלמידי חטיבת הביניים. רוב התלמידים המורחקים למדו בפיקוח הממלכתי.

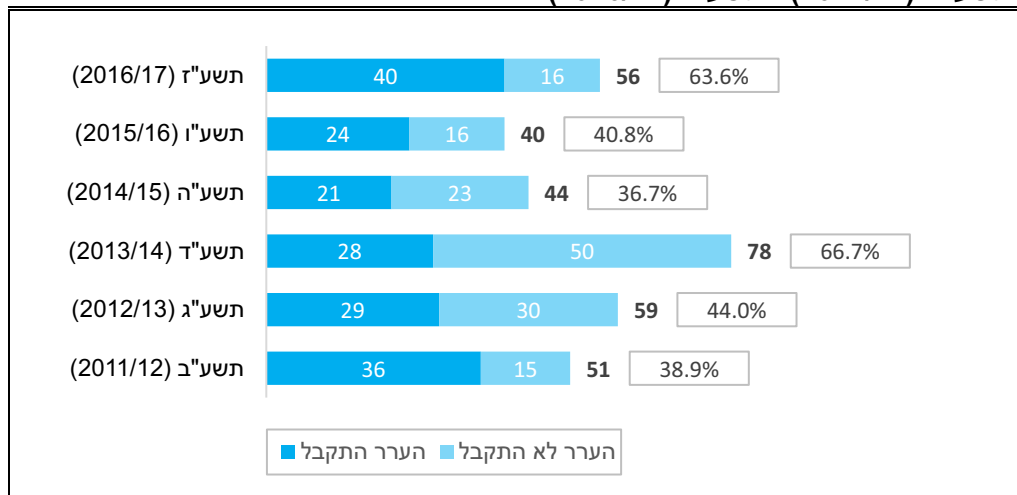
לוח 5.22: נסיבות ההרחקה של תלמידים שהורחקו לצמיתות מבית הספר, לפי שנה (מספרים ואחוזים) * / תשע"ז (2016/17)

אחוז מסך כל נסיבות ההרחקה	סך הכל			נסיבות ההרחקה
	מזה:		מספרים	
	מתלווה לבעיות נוספות	סיבה יחידה להרחקה		
40.0	21	23	44	הפרות משמעת חמורות ואי קבלת סמכות
24.0	16	11	27	בעיות חמורות של ביקור סדיר
15.0	10	7	17	מעורבות במעשי אלימות חמורה
14.0	14	1	15	אלימות כלפי אנשי הצוות החינוכי
6.0	0	7	7	שימוש או סחר בסמים
1.0	0	1	1	מעורבות בפגיעה מינית

מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, שנים שונות. * אחוז מסך כל נסיבות ההרחקה.

הפרות משמעת חמורות ואי קבלת סמכות היוו כ-40% מכלל הסיבות להרחקה לצמיתות של תלמידים מבית הספר, כרבע אחוז היוו בעיות חמורות של ביקור סדיר, 15% אחוז היוו מעורבות במעשי אלימות חמורה ו-14% היוו אלימות כלפי אנשי הצוות החינוכי.

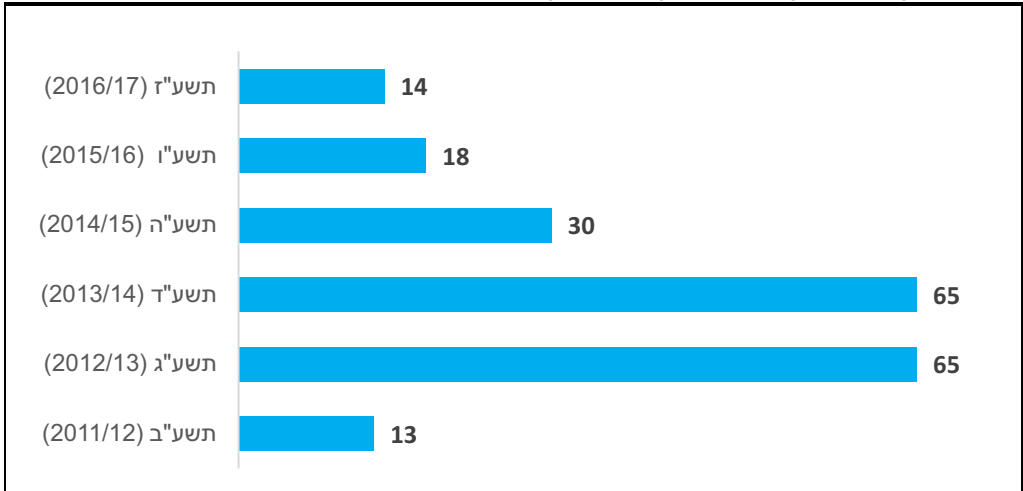
תרשים 5ה': הגשת ערעורים של תלמידים שהורחקו לצמיתות מבית הספר, לפי שנה (מספרים ואחוזים מכלל ההרחקות לצמיתות) תשע"ב (2011/12) - תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, שנים שונות.

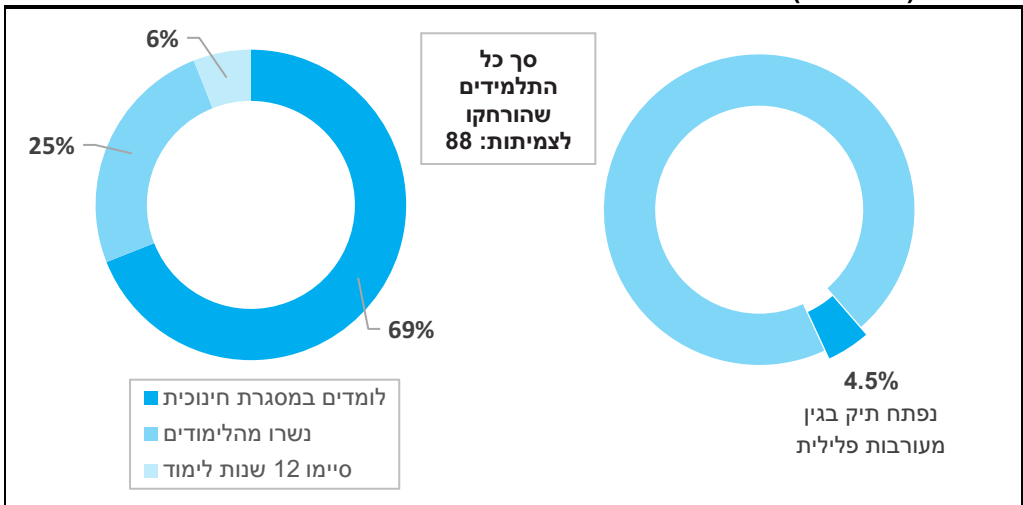
הערה: ברוב המקרים שבהם נדחה הערעור מדובר בתלמידים שנעשו לגביהם נסיבות רבים מצד בית הספר ולא חל שיפור ברמת הסתגלותם ולכן הופנו למסגרת חלופית. בתשע"ז הוגשו 56 ערעורים על הרחקה לצמיתות, מתוכם 40 לא התקבלו ו-16 תלמידים הורחקו בפועל.

תרשים 15: מספר התלמידים שהורחקו לאלתר* מבית הספר, לפי שנה
תשע"ב (2011/12) - תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, שנים שונות.
* הרחקה לאלתר (באופן מיידי) מתבצעת כאשר קיים סיכון מיידי לתלמיד ולסביבתו (בגין בעיות התנהגות ואלמות קשה כנגד תלמידים ומורים או פגיעה מינית).
בתשע"ז המשיך לרדת מספרם של תלמידים אשר הורחקו לאלתר.

תרשים 15: מצבם של תלמידים שהורחקו לצמיתות מבית הספר (אחוזים)
תשע"ז (2016/17)

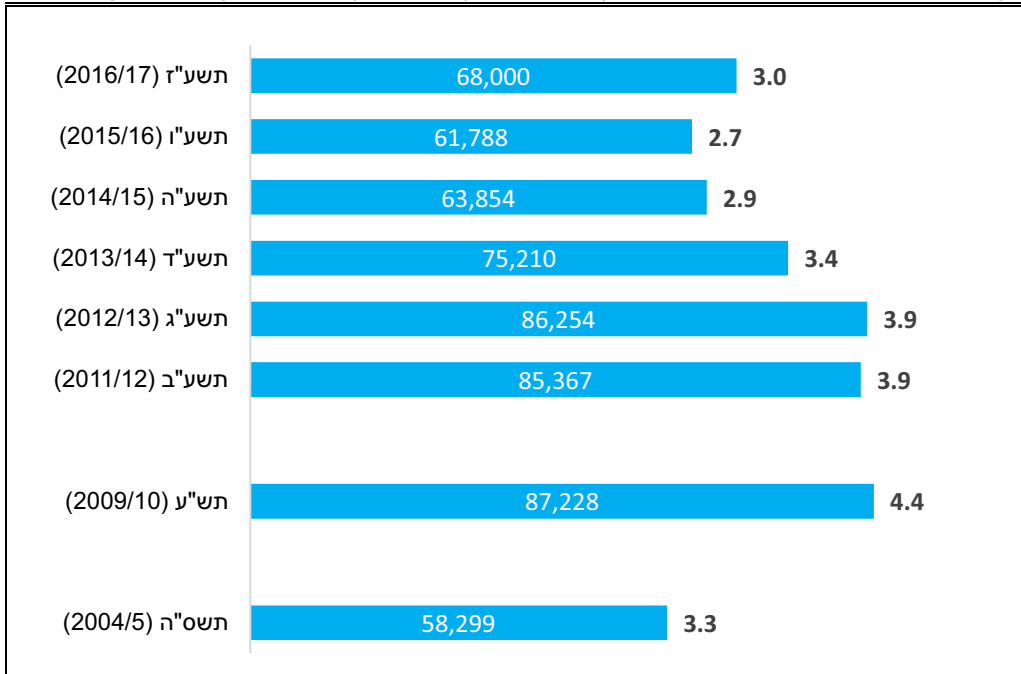


מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, שנים שונות.
ל-4.5% מתוך 88 התלמידים שהורחקו לצמיתות נפתחו תיקים בגין מעורבות פלילית.
69% מהמורחקים לומדים במסגרת חינוכית, 6% סיימו 12 שנות לימוד ו-25% נשרו.

תלמידים בטיפול קציני ביקור סדיר ונשירת תלמידים ממערכת החינוך (תרשימים 5ח'-5י' ולוחות 5.23-5.29)

בחלק זה מוצגים נתונים על תלמידים בטיפול קציני ביקור סדיר, שתפקידם להבטיח את ביקורם הסדיר של תלמידים בגני ילדים ובבתי הספר ואת מניעת נשירתם, וכן נתונים על נשירה ממערכת חינוך. במונח "נשירה" כלולים תלמידים שנשרו מבתי הספר הנתונים בביקוח של משרד החינוך. לא כל הנושרים מסיימים בכך את לימודיהם. יש מהם הממשיכים במסגרות שאינן בביקוח משרד החינוך, כגון בתי-ספר ששייכים למשרד הדתות, למשרד התמ"ת או למשרד הביטחון, ובתי-ספר במזרח ירושלים. בעבר נתוני קציני ביקור סדיר התייחסו לחלק מהשנה, לא לכולה. משהתקבלו נתונים מלאים יותר עודכנו ותוקנו נתוני השנים הקודמות. באשר לנתוני הנשירה של חרדים ממוסדות בביקוח משרד החינוך יש לציין, כי לרוב מדובר בעזיבה בכיתה יא' לשם מעבר לישיבה. חשוב לציין, שאופן המדידה אינו אחיד בכל שנה, ולכן ההבדלים בין השנים השונות.

תרשים 5ח': תלמידים בטיפול קציני ביקור סדיר (קב"סים), לפי שנה (מספרים ואחוזים מכלל התלמידים) / תשס"ה (2004/05) - תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, האגף לשירותי חינוך ורווחה, המחלקה לביקור סדיר ולמניעת נשירה, שנים שונות. נתוני תשע"ז: מצגת כנס פתיחת שנה תשע"ח, המנהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך ילדים ונוער בסיכון, 2018. חישוב האחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד, על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (לוח 5.1 בשנתון זה).

הערה: בשנת הלימודים תשע"ז היה מספר התקנים של קב"ס 623.7. בשנת הלימודים תשע"ז עלה מספר התלמידים שהיו בטיפול קציני ביקור סדיר. חלקם של התלמידים שהיו בטיפול קציני ביקור סדיר מכלל התלמידים בישראל היה 3%.

לוח 5.23: תלמידים המטופלים בידי קציני ביקור סדיר (קב"סים), לפי כיתה וקבוצת אוכלוסייה (מספרים ואחוזים) / תשע"ה (2014/15) - תשע"ו (2015/16)

קבוצת אוכלוסייה				סך הכל				כיתה
אחר/ לא רשום **	דרוזי	ערבי**	יהודי	תשע"ו*		תשע"ה		
				מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
3,961	1,660	16,594	39,569	-	61,788	-	63,854	מספרים
6.4	2.7	26.9	64.0	100.0	-	100.0	-	סך הכל אחוזים
78	35	187	579	1.4	879	1.2	748	גן
185	46	396	1,087	2.8	1,714	2.4	1,558	א'
228	74	484	1,408	3.6	2,194	3.2	2,060	ב'
276	80	623	1,651	4.3	2,630	4.1	2,604	ג'
255	80	744	1,766	4.6	2,845	4.6	2,945	ד'
239	105	801	1,892	4.9	3,037	4.6	2,929	ה'
298	96	964	1,960	5.4	3,318	5.9	3,764	ו'
335	159	1,202	2,967	7.5	4,663	6.7	4,277	ז'
444	169	2,023	4,621	11.7	7,257	11.5	7,368	ח'
525	246	3,628	6,001	16.8	10,400	18.2	11,626	ט'
450	247	2,465	6,276	15.3	9,438	15.9	10,141	י'
400	194	1,723	5,489	12.6	7,806	12.0	7,643	יא'
246	127	1,348	3,830	9.0	5,551	9.6	6,135	יב'
2	2	6	42	0.1	52	0.1	41	יג'-יד'

מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, האגף לשירותי חינוך ורווחה, המחלקה לביקור סדיר ולמינעת נשירה, שנים שונות.

* כולל מוסלמים ונוצרים.

** כולל ארמנים, צ'רקסים, שומרונים, בדווים ואשורים וכן תלמידים, שלא נרשמה דתם.

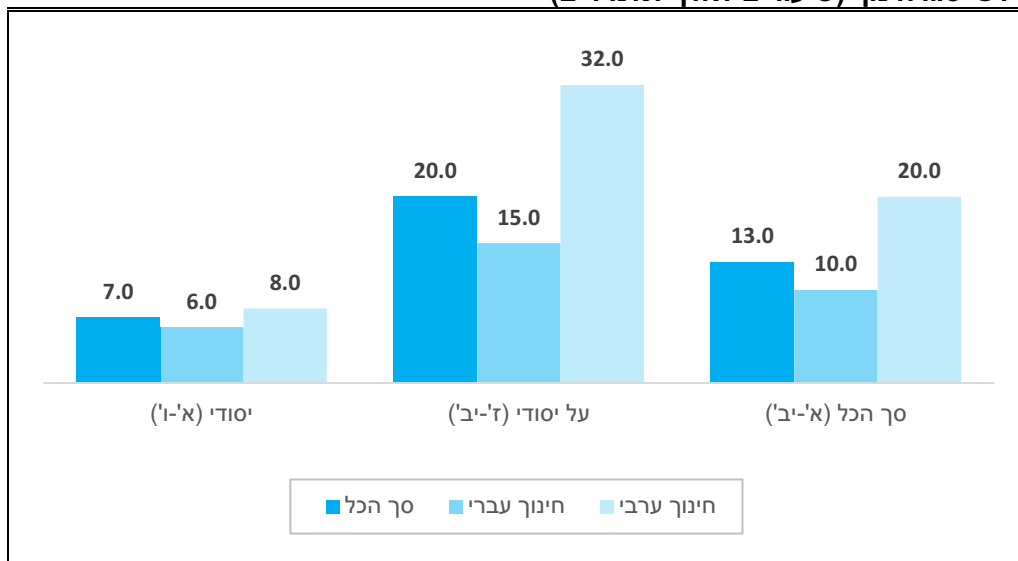
הערה: לא התקבל עדכון לשנת תשע"ז, לפיכך מוצגים נתוני תשע"ו בשנית.

ככל שהכיתה גבוהה יותר מספר התלמידים המטופלים בידי קציני ביקור סדיר גדל. כמחצית מהילדים שטופלו בידי קציני ביקור סדיר היו תלמידי כיתות ט'-יב'.

בחלק זה מוצגים נתונים על נשירה ממערכת החינוך. במונח "נשירה" כלולים תלמידים שנשרו מבתי הספר הנתונים בפקוחו של משרד החינוך. לא כל הנושרים מסיימים בכך את לימודיהם. יש מהם הממשיכים במסגרות שאינן בפקוח משרד החינוך, כגון בתי-ספר ששייכים למשרד הדתות, למשרד התמ"ת או למשרד הביטחון. באשר לנתוני הנשירה של חרדים ממוסדות בפקוח משרד החינוך יש לציין, כי לרוב מדובר בעזיבה בכיתה י' לשם מעבר לישיבה.

תרשימים 5-5'יא' ולוח 5.24 מציגים נתונים על נשירה נטו – לא כולל תלמידים שעברו ללמוד במוסדות חלופיים. לוחות 5.25-5.29 מציגים נתונים אודות נשירה ברוטו – כולל מעבר למסגרות חלופיות ותלמידים שעזבו ושוהים בחו"ל.

תרשים 5ט': תלמידים שנשרו מבתי הספר בפקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי סוג חינוך (שיעורים לאלף תלמידים)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד, 2018.
* נשירה נטו - לא כולל תלמידים שעברו ללמוד במוסדות חלופיים.

כל 13 תלמידים מתוך אלף תלמידי כיתות א'-יב' נשרו ממערכת החינוך במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18). בולטים הפערים באחוזי הנשירה בין תלמידים בחינוך העברי לבין תלמידים בחינוך הערבי (10 לאלף לעומת 20 לאלף בהתאמה בשיעור הארצי ו-15 לאלף לעומת 32 לאלף בכיתות ז'-יב').

לוח 5.24: תלמידים שנשרו מבתי הספר בפיקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי כיתה (מספרים ושיעור לאלף מכלל התלמידים ביישוב**)

ז' יב'		א' ו'		סך הכל א' יב'		יישוב
שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	
20.0	15,853	7.0	6,266	13.0	22,119	סך הכל ארצי
15.0	9,046	6.0	4,400	10.0	13,446	חינוך עברי- סך הכל
32.0	6,807	8.0	1,866	20.0	8,673	חינוך ערבי - סך הכל
עירויות						
46.0	4,061	24.0	2,379	34.0	6,440	ירושלים
16.0	397	12.0	360	14.0	757	תל אביב- יפו
13.0	241	7.0	139	10.0	380	חיפה
29.0	211	3.0	18	16.0	229	אום אל-פחם
***	***	***	***	8.0	44	אופקים
15.0	47	2.0	7	9.0	54	אור יהודה
17.0	24	2.0	3	9.0	27	אור עקיבא
10.0	44	8.0	38	9.0	82	אילת
23.0	170	4.0	38	12.0	208	אלעד
16.0	21	5.0	8	10.0	29	אריאל
14.0	305	2.0	52	8.0	357	אשדוד
14.0	148	3.0	38	8.0	186	אשקלון
11.0	41	6.0	23	9.0	64	באקה אל- גרביה
15.0	234	3.0	47	9.0	281	באר שבע
28.0	52	6.0	12	17.0	64	בית שאן
35.0	487	13.0	210	24.0	697	בית שמש
21.0	178	3.0	35	11.0	213	ביתר עילית
22.0	471	5.0	137	13.0	608	בני ברק
18.0	149	5.0	47	11.0	196	בת ים
4.0	10	1.0	4	3.0	14	גבעת שמואל
5.0	17	4.0	18	5.0	35	גבעתיים
17.0	54	4.0	12	10.0	66	דימונה
8.0	42	8.0	48	8.0	90	הוד השרון
15.0	94	13.0	95	14.0	189	הרצליה
9.0	64	2.0	13	5.0	77	חדרה
12.0	172	3.0	46	7.0	218	חולון
22.0	85	4.0	16	13.0	101	טבריה

לוח 5.24: תלמידים שנשרו מבתי הספר בפיקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי כיתה (מספרים ושיעור לאלף מכלל התלמידים ביישוב**) (המשך)

ז' יב'		א' ו'		סך הכל א' יב'		יישוב
שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	
עיריות (המשך)						
16.0	81	2.0	12	9.0	93	טייבה
10.0	30	4.0	12	7.0	42	טירה
***	***	***	***	9.0	28	טירת כרמל
***	***	***	***	3.0	23	טמרה
21.0	70	3.0	13	11.0	83	יבנה
10.0	27	3.0	9	7.0	36	יהוד
9.0	21	3.0	7	6.0	28	יקנעם עלית
11.0	22	3.0	9	7.0	31	כפר יונה
9.0	61	4.0	39	6.0	100	כפר סבא
15.0	46	2.0	7	9.0	53	כפר קאסם
14.0	50	3.0	11	8.0	61	כרמיאל
25.0	175	3.0	24	13.0	199	לוד
21.0	48	3.0	7	12.0	55	מגדל העמק
6.0	62	7.0	79	6.0	141	מודיעין-מכבים-רעות
36.0	316	7.0	97	19.0	413	מודיעין עילית
6.0	26	2.0	7	4.0	33	מעלה אדומים
***	***	***	***	7.0	29	מעלות תרשיחא
10.0	49	5.0	22	7.0	71	נהריה
9.0	37	5.0	28	7.0	65	נס ציונה
24.0	207	1.0	7	13.0	214	נצרת
16.0	53	2.0	5	9.0	58	נצרת עילית
6.0	9	26.0	41	16.0	50	נשר
24.0	95	23.0	105	23.0	200	נתיבות
13.0	208	3.0	63	8.0	271	נתניה
***	***	***	***	23.0	172	סח'נין
21.0	84	3.0	12	11.0	96	עכו
17.0	61	3.0	14	10.0	75	עפולה
28.0	93	1.0	3	14.0	96	עראבה
14.0	27	7.0	15	10.0	42	ערד
9.0	179	3.0	69	6.0	248	פתח-תקווה
45.0	160	8.0	35	25.0	195	צפת

לוח 5.24: תלמידים שנשרו מבתי הספר בפיקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי כיתה (מספרים ושיעור לאלף מכלל התלמידים ביישוב**) (המשך)

ז'-יב'		א'-ו'		סך הכל א'-יב'		יישוב
שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	
עיריות (המשך)						
***	***	***	***	4.0	23	קלנסווה
7.0	22	3.0	14	5.0	36	קריית אונו
16.0	71	3.0	13	9.0	84	קריית אתא
12.0	31	2.0	6	7.0	37	קריית ביאליק
11.0	50	8.0	40	9.0	90	קריית גת
18.0	44	2.0	5	10.0	49	קריית ים
6.0	17	4.0	14	5.0	31	קריית מוצקין
20.0	41	3.0	7	11.0	48	קריית מלאכי
12.0	24	4.0	9	8.0	33	קריית שמונה
7.0	30	2.0	7	4.0	37	ראש העין
10.0	179	3.0	54	6.0	233	ראשון לציון
33.0	278	6.0	62	19.0	340	רהט
25.0	258	5.0	63	13.0	321	רחובות
25.0	171	3.0	20	13.0	191	רמלה
9.0	80	3.0	35	6.0	115	רמת-גן
12.0	44	4.0	17	7.0	61	רמת השרון
8.0	54	7.0	52	8.0	106	רעננה
18.0	33	2.0	4	9.0	37	שדרות
20.0	96	1.0	6	11.0	102	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)						
32.0	45	0.0	0	16.0	45	אבו סנאן
13.0	17	12.0	21	13.0	38	אבן יהודה
11.0	9	4.0	4	7.0	13	אזור
4.0	8	3.0	5	3.0	13	אכסאל
11.0	17	2.0	3	7.0	20	אעבלין
16.0	24	2.0	4	7.0	28	באר יעקב
21.0	27	0.0	0	11.0	27	בית ג'ן
24.0	40	11.0	21	17.0	61	בנימינה - גבעת עדה
12.0	20	6.0	13	9.0	33	גבעת זאב
***	***	***	***	13.0	60	ג'דידה-מכר

לוח 5.24: תלמידים שנשרו מבתי הספר בפיקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי כיתה (מספרים ושיעור לאלף מכלל התלמידים ביישוב**) (המשך)

ז'יב'		א'ו'		סך הכל א'יב'		יישוב
שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
12.0	33	2.0	8	7.0	41	גדרה
11.0	31	1.0	4	6.0	35	גן יבנה
9.0	15	6.0	12	7.0	27	גני תקווה
40.0	75	4.0	8	21.0	83	ג'סר א-זרקא
***	***	***	***	3.0	8	ג'ת
***	***	***	***	5.0	15	דאלית אל כרמל
***	***	***	***	2.0	6	דבורייה
***	***	***	***	3.0	9	דיר אל אסד
24.0	29	0.0	0	12.0	29	דיר חנא
17.0	42	12.0	31	14.0	73	זכרון יעקב
30.0	68	3.0	8	15.0	76	חורה
39.0	63	0.0	0	19.0	63	טורעאן
***	***	***	***	8.0	35	יפיע
10.0	18	0.0	0	5.0	18	ירכא
***	***	***	***	2.0	5	כאבול
49.0	110	4.0	12	24.0	122	כסיפה
14.0	43	1.0	4	8.0	47	כפר כנא
***	***	***	***	16.0	83	כפר מנדא
5.0	11	8.0	17	7.0	28	כפר קרע
19.0	37	3.0	7	10.0	44	לקייה
***	***	***	***	5.0	22	מבשרת ציון
***	***	***	***	6.0	31	מג'אר
***	***	***	***	2.0	8	מג'ד אל כרום
4.0	5	0.0	0	2.0	5	מג'דל שמש
5.0	8	7.0	13	6.0	21	מזכרת בתיה
***	***	***	***	5.0	20	מעלה עירון
***	***	***	***	20.0	70	נחף
7.0	8	3.0	4	5.0	12	עספיא
18.0	34	0.0	0	10.0	34	עין מאהל
11.0	26	3.0	6	7.0	32	ערערה
27.0	68	2.0	5	13.0	73	ערערה בנגב

לוח 5.24: תלמידים שנשרו מבתי הספר בפיקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי כיתה (מספרים ושיעור לאלף מכלל התלמידים ביישוב**) (המשך)

ז'יב'		א'ו'		סך הכל א'יב'		יישוב
שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	שיעור לאלף	מספרים	
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
3.0	4	3.0	5	3.0	9	פורידיס
10.0	33	6.0	29	8.0	62	פרדס חנה-כרכור
***	***	***	***	4.0	17	קדימה-צורן
5.0	7	4.0	6	5.0	13	קריית טבעון
***	***	***	***	6.0	10	קריית עקרון
***	***	***	***	13.0	52	ריינה
26.0	38	4.0	6	14.0	44	רכסים
6.0	18	4.0	10	5.0	28	שוהם
5.0	8	4.0	6	4.0	14	תל מונד
28.0	86	8.0	26	17.0	112	תל שבע

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד, 2018.

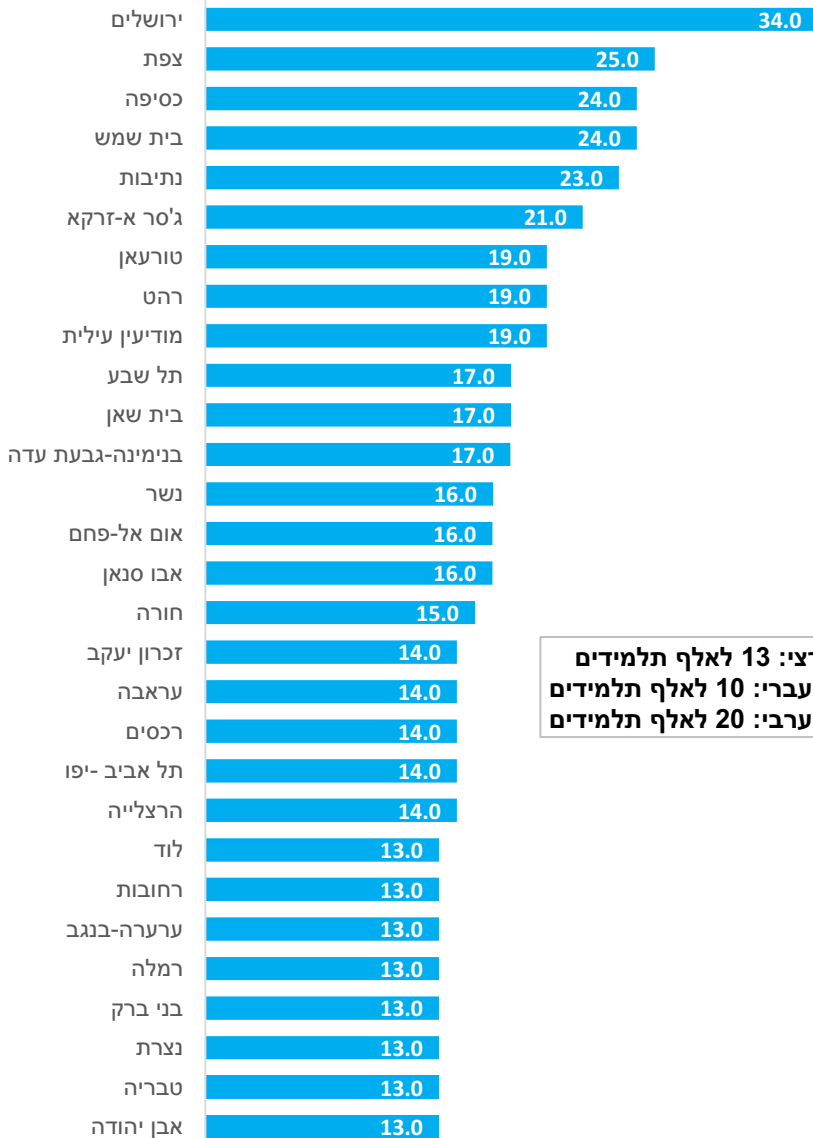
* נשירה נטו - לא כולל תלמידים שעברו ללמוד במוסדות חלופיים.

** יישובים המונים מעל 10,000 תושבים ויותר בלבד.

*** כשמספר המקרים קטן מ-3 באחת מקבוצות הכיתה או בשתיהן, הוסתרו הנתונים לפי כיתה והוצג רק סך כל המקרים.

בולטים הפערים הגדולים באחוזי הנשירה בין תלמידים ביישובים השונים ביחס לסך הכל הארצי.

תרשים 5: יישובים בהם השיעור לאלף תלמידים שנשרו מבתי הספר בפקוחו של משרד החינוך* במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18) היה זהה לשיעור הארצי או גבוה ממנו (13 לאלף)



שיעור ארצי: 13 לאלף תלמידים
בחינוך העברי: 10 לאלף תלמידים
בחינוך הערבי: 20 לאלף תלמידים

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד, 2018.
* נשירה נטו - לא כולל תלמידים שעברו ללמוד במוסדות חלופיים.
אחוזי נשירה גבוהים יותר נצפו ביישובים הערבים, במיוחד הבדווים בנגב, וביישובים חרדים.

לוח 5.25: נשירת תלמידים* מכיתות ז'-י"ב במגזרים העברי והערבי במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי פיקוח, כיתה, מין וותק בארץ (מספרים ואחוזים)

כיתה ח'		כיתה ז'		סך הכל ז'-י"ב		
אחוז הנושרים	סך הכל מספרים	אחוז הנושרים	סך הכל מספרים	אחוז הנושרים	מספר התלמידים	
חינוך עברי						
2.0	105,361	0.7	104,163	2.1	596,549	סך הכל פיקוח
0.9	62,860	0.5	60,634	1.2	359,791	ממלכתי
1.3	18,913	0.6	18,365	1.4	103,263	ממלכתי-דתי
5.5	23,588	1.2	25,164	5.0	133,495	חרדי
מין						
2.5	52,738	0.9	53,534	3.0	303,652	בנים
1.5	52,623	0.5	50,629	1.1	292,897	בנות
ותק בארץ						
1.8	98,859	0.6	97,870	1.9	554,420	ילידי הארץ - סך הכל
5.4	6,502	2.5	6,293	4.2	42,129	ילידי חו"ל - סך הכל
2.1	2,563	0.8	2,198	2.8	19,579	שעלו עד 2008**
3.7	1,855	2.2	1,919	5.8	12,638	עלו מ-2009
חינוך ערבי						
3.0	40,130	1.1	37,006	3.5	215,977	סך הכל מין
3.6	20,404	1.3	19,139	4.8	108,292	בנים
2.4	19,726	0.9	17,867	2.3	107,685	בנות

לוח 5.25: נשירת תלמידים* מכיתות ז'-י"ב במגזרים העברי והערבי במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי פיקוח, כיתה, מין וותק בארץ (מספרים ואחוזים) (המשך)

כיתה י"ב		כיתה י"א		כיתה י'		כיתה ט'			
סך הכל מספרים	אחוז הנושרים	סך הכל מספרים	אחוז הנושרים	סך הכל מספרים	אחוז הנושרים	סך הכל מספרים	אחוז הנושרים		
חינוך עברי									
1.3		91,354		4.8		99,436		1.9	
97,362		98,873						סך הכל	
פיקוח									
0.8		57,587		1.9		60,538		ממלכתי	
0.7		15,876		2.2		16,606		ממלכתי-דתי	
3.4		17,891		14.6		22,292		חרדי	
מין									
2.1		45,433		7.7		51,013		בנים	
0.5		45,921		1.7		48,426		בנות	
ותק בארץ									
1.2		83,795		4.6		91,572		ילידי הארץ - סך הכל	
1.7		7,559		7.2		7,864		ילידי חו"ל - סך הכל	
1.7		4,249		5.6		4,147		שעלו עד 2008**	
2.3		2,090		11.8		2,430		עלו מ-2009	
חינוך ערבי									
1.2		31,325		3.9		34,476		4.2	
35,471		37,569						סך הכל	
מין									
1.6		15,149		5.8		16,828		בנים	
0.8		16,176		2.2		17,648		בנות	

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.26.

* נשירה ברוטו (כולל תלמידים שעברו למסגרות לימוד חלופיות).

** שנת העלייה של 9,912 תלמידים שנולדו בחו"ל אינה ידועה.

במעבר לשנת הלימודים תשע"ח 2.1% מילדי כיתות ז'-י"ב נשרו ממערכת החינוך (נשירה נטו, ראו תרשים קודם). אחוז הנשירה בחינוך הערבי היה גבוה מזה שבחינוך העברי.

בשני המגזרים אחוז הנושרים הבנים נשרו גבוה פי שניים ויותר מאחוז הבנות.

אחוז הנושרים בקרב ילידי חו"ל גבוה יותר מאחוז הנושרים ילידי הארץ.

אחוז הנושרים הגדול ביותר ממערכת החינוך נצפה בחינוך העברי בכיתה י"א (4.8%). במיוחד בולט חלקם של התלמידים העולים שעלו ארצה משנת 2009 ואילך (11.8%) מכלל הנושרים ושל הנושרים

החרדים (14.6%). בחינוך הערבי אחוז הנושרים הגדול ביותר היה בכיתה ט' (7.4%).

לוח 5.26: נשירת תלמידים* מכיתות ז'-י"ב בחינוך היהודי, לפי כיתה ופיקוח (אחוזים)
תשס"ו (2005/06) – תשע"ח (2017/18)

שנה	פיקוח	סך הכל ז'-יב'	כיתה			
			ז'	ח'	ט'	י'
בין תשס"ו (2005/06) לתשס"ז (2006/07)	סך הכל	2.7	0.5	2.2	3.0	3.4
	ממלכתי	2.1	0.4	1.3	3.2	3.6
	ממלכתי-דתי	2.2	0.5	1.4	2.7	4.5
	חרדי	5.3	1.2	6.4	2.5	12.6
בין תש"ע (2009/10) לתשע"א (2010/11)	סך הכל	2.7	0.6	2.4	2.7	3.0
	ממלכתי	2.0	0.5	1.5	3.0	3.2
	ממלכתי-דתי	2.0	0.5	1.3	2.4	4.1
	חרדי	5.5	0.9	6.4	2.3	14.7
בין תשע"ה (2014/15) לתשע"ו (2015/16)	סך הכל	2.2	0.7	2.1	2.2	2.0
	ממלכתי	1.5	0.5	1.1	2.3	2.3
	ממלכתי-דתי	1.2	0.3	1.0	1.5	2.3
	חרדי	5.3	1.7	5.7	2.4	15.6
בין תשע"ז (2016/17) לתשע"ח (2017/18)	סך הכל	2.1	0.7	2.0	1.9	1.9
	ממלכתי	1.2	0.5	0.9	1.7	1.9
	ממלכתי-דתי	1.4	0.6	1.3	1.7	2.2
	חרדי	5.0	1.2	5.5	2.4	14.6

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.26, שנים שונות וגף חינוך, עיבוד מיוחד.
* נשירה ברוטו ממוסדות בפיקוח משרד החינוך. חלק מהנושרים עובר ללמוד בבתי ספר של משרד התמ"ת ובישיבות. המעבר לישיבות מתרחש לרוב בכיתות י"א. הוא אינו נובע בהכרח מקשיי לימוד או מכשולן בית הספר, אלא מדרך חיים שונה.

לוח 5.27: נשירת תלמידים* מכיתות ז'-יב' בחינוך הערבי, לפי כיתה (אחוזים)
תש"ע (2009/10) - תשע"ח (2017/18)

כיתה	בין תש"ע (2009/10) לתשע"א (2010/11)	בין תשע"ה (2014/15) לתשע"ו (2015/16)	בין תשע"ז (2016/17) לתשע"ח (2017/18)
סך הכל ז'-יב'	4.7	3.4	3.5
ז'	1.0	0.8	1.1
ח'	4.2	2.9	3.0
ט'	10.4	7.2	7.4
י'	3.0	4.3	4.2
יא'	5.6	3.9	3.9
יב'	1.8	1.0	1.2

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.26, שנים שונות.
* נשירה ברוטו ממוסדות בפיקוח משרד החינוך. חלק מהנושרים עובר ללמוד בבתי ספר של משרד התמ"ת. אחוז הנושרים בחינוך הערבי נמצא במגמת ירידה מאז שנת תש"ע, אם כי לא בצורה עקבית.

לוח 5.28: תלמידי ז'-י"ב שנשרו ממערכת החינוך במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), לפי מסגרת הלימוד החלופית* (מספרים ואחוז מהתלמידים)**

מהם:		נשרו ולומדים במסגרת חלופית*		סך כל התלמידים שנשרו ממערכת החינוך		סך כל תלמידי ז'-י"ב שהתחילו ללמוד בתחילת תשע"ז	
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים		
1.7	13,128	23.9	4,131	2.2	17,259	777,823	סך הכל** (לא כולל מזרח ירושלים)
חינוך עברי							
1.5	9,046	27.2	3,372	2.1	12,418	596,549	סך הכל מין
1.9	5,878	35.7	3,263	3.0	9,141	303,652	בנים
1.1	3,168	3.3	109	1.1	3,277	292,897	בנות
פיקוח							
1.1	4,040	6.7	288	1.2	4,328	359,791	ממלכתי
1.2	1,266	10.7	151	1.4	1,417	103,263	ממלכתי-דתי
2.8	3,740	44.0	2,933	5.0	6,673	133,495	חרדי
ותק							
1.3	7,410	30.4	3,240	1.9	10,650	554,389	ילידי ישראל
3.9	1,636	7.5	132	4.2	1,768	42,160	ילידי חו"ל
חינוך ערבי***							
2.3	4,082	15.7	759	2.7	4,841	181,274	סך הכל מין
3.1	2,831	18.0	621	3.8	3,452	90,172	בנים
1.4	1,251	9.9	138	1.5	1,389	91,102	בנות

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.27.

* מסגרת לימוד פורמלית שיש עליה רישום בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

** האחוזים בשורה אינם מסתכמים לסך כל אחוז הנושרים בשל עיגול המספרים.

*** לא כולל תלמידים ערבים תושבי ירושלים, היות שלגבי מוסדות חינוך רבים במזרח ירושלים אין נתונים זמינים.

במהלך תשע"ז ובמעבר לשנת הלימודים תשע"ח נשרו ממערכת החינוך 2.2% מתלמידי החינוך העברי ו-2.7% מתלמידי החינוך הערבי. 1.7% אחוז מהתלמידים היהודים שנשרו לא המשיכו ללמוד במסגרת חלופית לעומת 3.1% בחינוך הערבי.

לוח 5.29: נשירת תלמידי ז'-י"ב* ממערכת החינוך ומעבר למסגרת חלופית**
 לפי מגזר מין ופיקוח במהלך שנת הלימודים תשע"ז (2016/17) ובמעבר לשנת
 הלימודים תשע"ח (2017/18) (מספרים ואחוזים)

נשרו ולומדים במסגרת חלופית						סך כל תלמידי ז'-י"ב שנשרו	
לומדים בישיבות גדולות		לומדים במוסדות התמ"ת		סך כל הלומדים במסגרת חלופית			
אחוז מהנושרים	מספרים	אחוז מהנושרים	מספרים	אחוז מהנושרים	מספרים		
16.8	2,898	7.1	1,233	23.9	4,131	17,259	סך הכל
חינוך עברי							
23.3	2,898	3.8	474	27.2	3,372	12,418	סך הכל מין
31.7	2,898	4.0	365	35.7	3,263	9,141	בנים
-	-	3.3	109	3.3	109	3,277	בנות
פיקוח							
0.3	13	6.4	275	6.7	288	4,328	ממלכתי
2.2	31	8.5	120	10.7	151	1,417	ממלכתי-דתי
42.8	2,854	1.2	79	44.0	2,933	6,673	חרדי
ותק							
26.3	2,806	4.1	434	30.4	3,240	10,650	ילידי ישראל
5.2	92	2.3	40	7.5	132	1,768	ילידי חו"ל
חינוך ערבי***							
-	-	15.7	759	15.7	759	4,841	סך הכל מין
-	-	18.0	621	18.0	621	3,452	בנים
-	-	9.9	138	9.9	138	1,389	בנות

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.27.

* נשירה ברטון, כולל תלמידים שעברו ללמוד במסגרות חלופיות.

** מסגרת לימוד פורמלית שיש עליה רישום בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

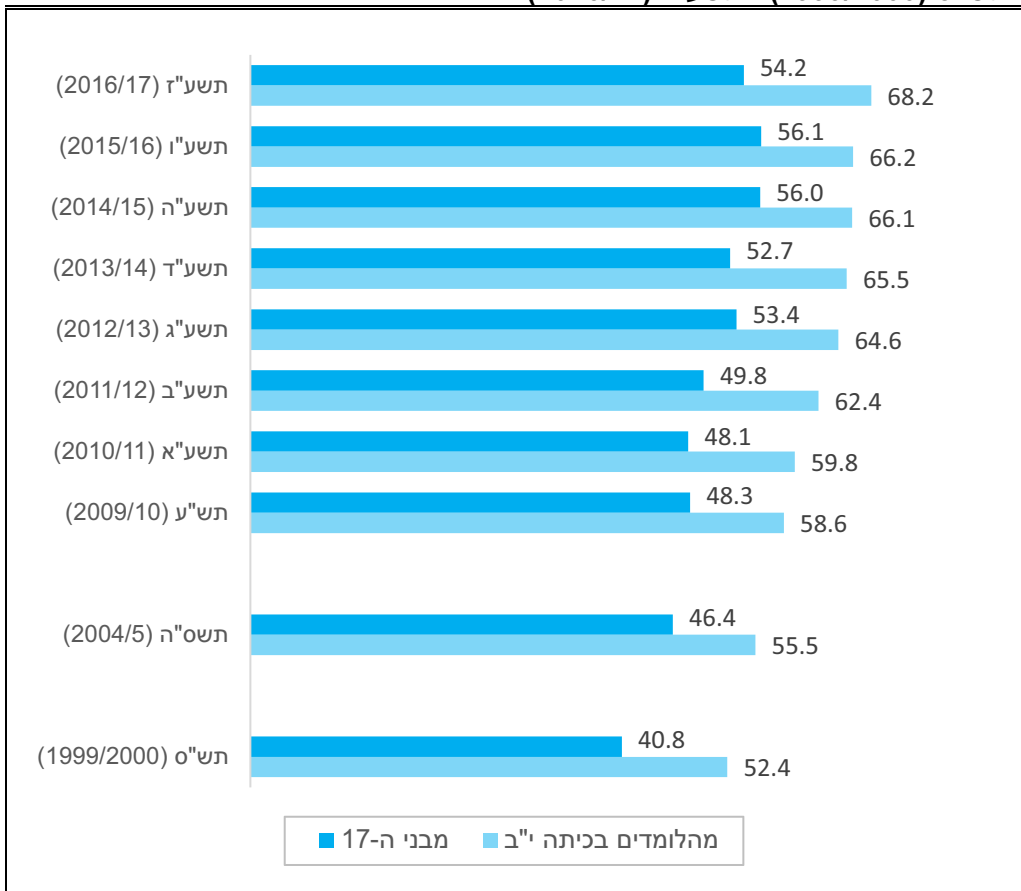
*** לא כולל תלמידים ערבים תושבי ירושלים, היות שלגבי מוסדות חינוך רבים במזרח ירושלים אין נתונים זמינים.

23.9% מתלמידי כיתות ז'-י"ב שנשרו ממערכת החינוך במהלך שנת הלימודים תשע"ז או בסופה עברו ללמוד במסגרת חלופית. 3.8% מהנושרים במגזר היהודי ו-15.7% מהנושרים במגזר הערבי עברו ללמוד במוסדות התמ"ת. 16.8% מהנושרים במגזר היהודי עברו ללמוד בישיבות גדולות.

לומדים, ניגשים וזכאים לתעודת בגרות (תרשימים 5יא'-5יז' ולוחות 5.33-5.30)

בחלק זה, המתייחס לתלמידים הזכאים לתעודת בגרות, הוצגו בשנים קודמות נתוני הזכאות כפי שזו הוגדרה בשעתו בידי משרד החינוך - "זכאות לאחר מועד ב". ואולם, בתשס"ו משרד החינוך שינה את ההגדרה, ומאז תלמידים זכאים הם "תלמידים שעמדו בכל הדרישות והתנאים המוגדרים כמזכים בתעודה לאחר מועד החורף העוקב שלאחר סיום הלימודים". שינוי ההגדרה בא לידי ביטוי בהבדל בין נתוני השנים השונות. יש לציין, כי חישוב הזכאים מקבוצת הגיל 17 מתעלם מאלה שגילם בעת הזכאות היה 18 ויותר.

תרשים 5יא': אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב ומבני ה-17* (תש"ס (1999/2000) - תשע"ז (2016/17))



מקור: משרד החינוך, שנים שונות.

* החישוב נעשה ע"י המועצה לשלום הילד ומבוסס על נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בתשע"ז גדל אחוז הזכאים לתעודת בגרות מכלל תלמידי י"ב אך קטן אחוז הזכאים מכלל בני ה-17.

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הלומדים / הגרים ביישוב
 תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
**54.2	68.2	**56.1	**68.2	56.0	66.1	סך הכל ארצי
עיריות						
38.2	40.4	40.5	42.9	44.5	47.3	ירושלים***
75.8	72.4	76.6	72.4	75.3	71.0	תל אביב-יפו
75.2	77.1	74.2	76.2	76.3	76.5	חיפה
60.5	62.3	52.9	55.0	53.7	56.5	אום אל-פחם
51.9	42.7	55.4	43.4	53.2	45.0	אופקים
66.0	56.2	65.7	50.7	61.4	47.9	אור יהודה
76.4	78.6	74.0	75.7	67.7	67.4	אור עקיבא
68.0	68.8	65.3	66.0	61.3	62.3	אילת
40.9	56.9	51.4	79.7	50.5	78.7	אלעד
78.1	84.4	77.1	89.1	72.2	76.7	אריאל
66.1	67.3	65.3	67.1	65.6	67.2	אשדוד
74.2	78.9	75.1	77.8	73.5	71.4	אשקלון
68.2	63.1	57.2	54.2	56.9	57.7	באקה אל גרביה
73.8	74.3	70.6	70.8	71.9	70.9	באר-שבע
64.0	61.8	56.9	56.0	58.2	54.4	בית שאן
48.1	50.6	45.0	44.5	46.4	48.1	בית שמש
15.6	15.4	16.2	14.5	16.4	15.8	ביתר עילית
9.9	9.3	10.8	10.5	9.6	10.6	בני ברק
76.1	86.3	72.5	82.4	74.4	82.7	בת ים
87.2	94.0	87.5	93.6	86.9	92.7	גבעת שמואל
91.4	94.2	89.6	90.9	89.7	91.0	גבעתיים
68.5	70.3	62.7	64.4	72.0	77.7	דימונה
85.8	82.0	86.1	80.0	87.4	80.9	הוד השרון
83.3	84.5	81.0	85.5	85.8	88.4	הרצליה
67.6	67.3	64.9	63.4	66.2	62.5	חדרה
77.9	76.9	75.1	74.4	73.5	74.2	חולון
60.9	66.4	53.7	61.3	53.6	63.4	טבריה
72.3	75.4	66.7	69.7	60.8	63.6	טייבה

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הגרים / הלומדים ביישוב תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
עירויות (המשך)						
55.9	50.9	54.7	49.2	49.1	44.0	טירה
72.1	75.7	74.0	74.0	77.4	79.0	טירת כרמל
65.1	63.4	57.8	56.9	65.2	64.7	טמרה
82.2	89.0	79.5	87.6	80.0	91.1	יבנה
78.3	82.5	70.4	79.5	76.3	79.9	יהוד
79.5	88.1	80.5	87.0	74.6	82.4	יקנעם עילית
74.3	81.4	71.7	77.6	68.1	73.5	כפר יונה
78.3	80.0	80.1	83.1	80.5	81.8	כפר סבא
74.4	73.6	66.1	64.1	52.7	47.3	כפר קאסם
78.9	75.3	76.2	75.0	69.4	68.2	כרמיאל
55.1	59.4	53.3	56.1	49.6	49.4	לוד
60.5	50.0	53.7	47.8	57.3	54.8	מגדל העמק
90.4	91.5	90.6	92.2	89.2	90.3	מודיעין-מכבים-רעות
3.8	2.8	2.5	1.0	3.2	0.3	מודיעין עילית
79.1	85.4	80.8	86.9	79.2	83.8	מעלה אדומים
69.0	72.1	67.9	72.7	66.0	67.4	מעלות-תרשיחא
75.0	74.9	77.1	76.4	76.8	79.8	נהריה
87.6	84.2	90.9	86.6	86.9	84.0	נס ציונה
62.1	64.9	53.8	56.5	56.6	60.6	נצרת
69.9	66.5	62.7	63.9	66.9	71.1	נצרת עילית
77.3	82.5	83.2	90.8	82.7	89.1	נשר
67.8	72.4	64.9	72.0	64.5	72.6	נתיבות
70.5	72.0	70.1	73.1	66.7	67.6	נתניה
61.9	64.6	70.3	72.7	72.2	75.2	סח'נין
73.8	70.4	68.7	66.9	70.9	72.2	עכו
62.8	65.3	57.6	59.7	65.6	67.7	עפולה
74.7	77.2	72.3	73.3	66.1	66.6	עראבה
61.1	75.0	65.1	68.4	65.8	73.6	ערד
77.5	73.4	75.3	71.6	74.0	67.4	פתח תקווה

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הגרים / הלומדים ביישוב
תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
עירויות (המשך)						
53.1	55.8	51.3	50.3	47.5	48.0	צפת
66.0	64.6	60.5	58.3	44.7	41.0	קלנסווה
88.0	88.6	85.1	87.5	81.2	89.1	קריית אונו
77.8	79.3	72.6	78.0	71.4	79.7	קריית אתא
72.7	73.8	70.2	77.0	71.7	78.1	קריית ביאליק
66.0	67.2	66.9	66.9	61.6	62.0	קריית גת
68.4	75.5	67.6	74.9	72.9	76.1	קריית ים
79.7	79.3	67.3	67.2	72.8	71.5	קריית מוצקין
67.8	63.9	63.4	65.5	59.0	59.6	קריית מלאכי
72.3	74.9	63.4	68.6	62.7	67.6	קריית שמונה
77.9	85.7	77.0	81.3	74.8	82.2	ראש העין
83.1	82.0	79.5	76.7	79.9	77.7	ראשון לציון
57.2	56.8	47.2	47.5	46.2	45.2	רהט
76.4	79.3	76.3	78.3	74.1	74.1	רחובות
64.9	59.3	57.6	55.4	56.4	55.3	רמלה
85.1	91.0	82.4	89.5	82.9	89.4	רמת גן
84.9	90.9	87.5	93.8	87.4	92.2	רמת השרון
85.6	84.7	85.0	82.4	85.2	83.1	רעננה
72.5	76.6	72.1	83.4	75.1	82.7	שדרות
57.5	49.5	49.1	42.8	56.1	49.2	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)						
66.9	61.7	56.8	46.3	58.0	43.8	אבו סנאן
86.2	85.3	85.2	89.0	81.6	78.3	אבן יהודה
69.5	-	72.3	-	70.5	-	אזור
48.0	44.5	53.5	53.6	46.4	44.3	אכסאל
65.6	69.3	57.0	65.2	56.8	69.5	אעבלין
70.3	74.8	64.9	63.1	64.7	64.3	באר יעקב
94.7	99.0	96.6	99.5	95.0	98.5	בית ג'ן
82.0	88.5	83.0	87.6	78.4	84.7	בנימינה-גבעת עדה

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הגרים / הלומדים ביישוב
 תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
59.8	-	52.6	-	62.0	-	גבעת זאב
58.2	57.9	70.1	69.4	67.8	66.1	ג'דידה-מכר
88.8	89.4	87.3	86.1	87.8	85.9	גדרה
83.1	81.6	80.7	83.4	77.1	81.4	גן יבנה
82.4	90.0	82.4	100.0	83.7	100.0	גני תקווה
39.1	41.6	23.3	24.4	17.9	16.6	ג'סר א-זרקא
74.8	78.3	69.5	72.0	66.3	-	ג'ת
71.2	71.1	55.3	51.2	57.5	52.4	דאלית אל כרמל
64.8	64.9	62.3	60.5	64.1	64.3	דבורייה
82.6	84.4	73.0	77.8	74.7	88.9	דיר אל-אסד
82.2	84.9	78.2	75.7	80.9	78.2	זכרון יעקב
69.6	72.9	63.6	68.4	59.3	65.6	חורה
75.5	76.5	80.0	80.3	77.2	75.3	טורעאן
71.9	72.6	67.4	65.0	59.2	51.3	יפיע
80.8	83.0	76.4	82.3	68.7	78.8	ירכא
74.6	77.0	77.8	78.4	77.6	81.3	כאבול
59.4	51.1	57.7	55.4	48.8	48.4	כסיפה
61.1	57.2	61.4	60.8	66.4	64.8	כפר כנא
76.9	77.4	70.7	71.1	63.4	61.1	כפר מנדא
64.6	61.8	64.1	63.0	55.8	54.4	כפר קרע
58.6	56.3	59.8	56.1	59.2	56.9	לקייה
85.3	89.5	83.7	87.4	83.6	81.8	מבשרת ציון
76.5	76.3	74.8	75.1	79.8	79.4	מג'אר
69.0	56.5	64.7	51.8	61.9	50.3	מג'ד אל כרום
80.3	79.8	74.8	74.3	74.2	74.5	מג'דל שמש
91.0	91.4	81.9	88.6	85.0	91.3	מזכרת בתיה
60.3	58.0	56.5	47.6	53.0	43.7	מעלה עירון
65.1	73.1	70.1	76.9	63.5	76.4	נחף
77.2	81.1	72.8	75.6	72.8	74.3	עוספיה

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הגרים / הלומדים ביישוב
תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
37.5	33.2	51.2	48.6	50.7	48.9	עין מאהל
66.3	61.6	62.2	58.2	69.8	62.9	ערערה
39.8	36.3	43.3	38.5	45.2	39.9	ערערה בנגב
70.6	71.2	68.4	69.7	65.6	65.2	פורידיס
75.7	68.5	64.1	51.0	67.6	62.1	פרדס חנה-כרכור
85.4	-	87.2	-	78.8	-	קדימה צורן
82.6	81.7	77.1	78.4	82.3	77.6	קריית טבעון
81.8	98.2	73.2	93.2	68.4	98.2	קריית עקרון
53.2	62.7	57.0	68.5	58.8	69.6	ריינה
23.2	18.2	17.6	15.2	21.7	11.7	רכסים
90.9	90.9	91.2	92.4	88.4	91.8	שוהם
88.3	92.1	90.8	96.4	82.4	89.8	תל מונד
39.9	40.4	38.0	38.2	49.9	48.7	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)						
44.3	40.7	48.5	45.9	40.9	36.1	אבו גוש
87.4	-	87.5	-	86.1	-	אורנית
73.6	-	78.3	-	83.3	-	אלפי מנשה
85.3	90.4	90.5	89.0	86.5	86.0	אפרתה
67.3	67.5	52.2	53.4	51.0	52.0	בועינה נוג'ידאת
82.7	-	68.2	-	61.3	-	בוקעאתא
40.7	39.7	43.8	42.0	52.0	51.0	ביר אל מכסור
81.3	88.3	79.7	89.1	76.6	89.9	בית אל
78.8	-	81.7	-	77.5	-	בית דגן
75.9	-	75.0	-	69.2	-	בני עי"ש
58.4	62.0	55.0	57.1	51.6	58.4	בסמ"ה
55.5	50.0	49.7	41.0	44.4	38.2	בסמת טבעון
71.3	75.7	65.0	74.8	74.2	67.2	בענה

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הגרים / הלומדים ביישוב
תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)						
60.4	60.7	48.0	50.5	67.3	69.2	ג'וליס
72.9	80.8	74.3	86.7	60.9	75.5	גלג'וליה
89.9	94.7	90.3	91.2	81.7	85.7	דייר חנא
61.6	74.9	53.0	67.0	58.3	66.0	זמר
56.1	56.1	58.8	56.0	42.9	41.7	זרזיר
92.1	94.1	86.9	91.0	85.8	92.0	חורפיש
55.2	39.4	54.5	46.6	48.5	40.4	חצור הגלילית
47.3	41.7	42.0	37.9	35.6	30.5	טובא זנגרייה
69.5	70.1	63.4	66.7	62.4	60.0	יאנוח ג'ת
61.8	81.4	57.4	71.4	62.0	80.4	ירוחם
87.6	-	93.1	-	93.7	-	כוכב יאיר
89.2	87.9	77.0	77.3	61.6	60.6	כסרא-סמיע
85.9	66.9	86.9	69.9	84.5	70.8	כפר ורדים
60.9	62.9	74.8	74.7	81.9	82.2	כפר יאסיף
89.1	-	88.5	-	93.2	-	להבים
92.1	90.4	82.4	-	87.4	-	מיתר
66.7	75.9	62.3	76.0	78.8	77.6	מצפה רמון
66.2	53.1	69.1	49.7	63.7	43.9	משהד
87.4	87.9	85.1	82.8	79.8	81.1	עומר
72.0	68.6	51.8	49.0	50.0	47.0	עילבון
59.7	58.0	31.8	28.6	31.9	30.3	עילוט
89.2	87.1	91.4	87.5	86.3	89.9	פקיעין (בוקייעה)
92.6	-	89.4	-	82.4	-	פרדסיה
68.6	88.2	69.2	85.0	64.3	87.4	קצרין
67.2	86.3	70.3	72.1	69.1	85.4	קריית ארבע
73.1	91.2	71.4	72.2	74.0	85.9	קרני שומרון
77.9	65.1	74.1	69.0	77.9	70.5	ראמה

לוח 5.30: אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב* הגרים / הלומדים ביישוב
תשע"ה (2014/15) - תשע"ז (2016/17) (המשך)

תשע"ז		תשע"ו		תשע"ה		יישוב
אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הגרים ביישוב	אחוז מתלמידי י"ב הלומדים ביישוב	
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)						
79.6	-	76.0	-	85.9	-	רמת ישי
53.1	57.5	63.0	71.4	65.3	68.2	שבלי-אום אל-גנם
57.1	61.5	42.8	44.7	38.3	38.0	שגב שלום
68.5	65.2	72.5	70.6	65.5	65.8	שלומי
56.9	59.6	65.1	68.1	74.8	85.1	שעב

מקור: משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, שנים שונות.

* אחוז הזכאים לתעודת בגרות לאחר מועד החורף האחרון שלאחר סיום הלימודים, מתוך כלל הלומדים בכיתה י"ב בבתי הספר המגישים לבגרות.

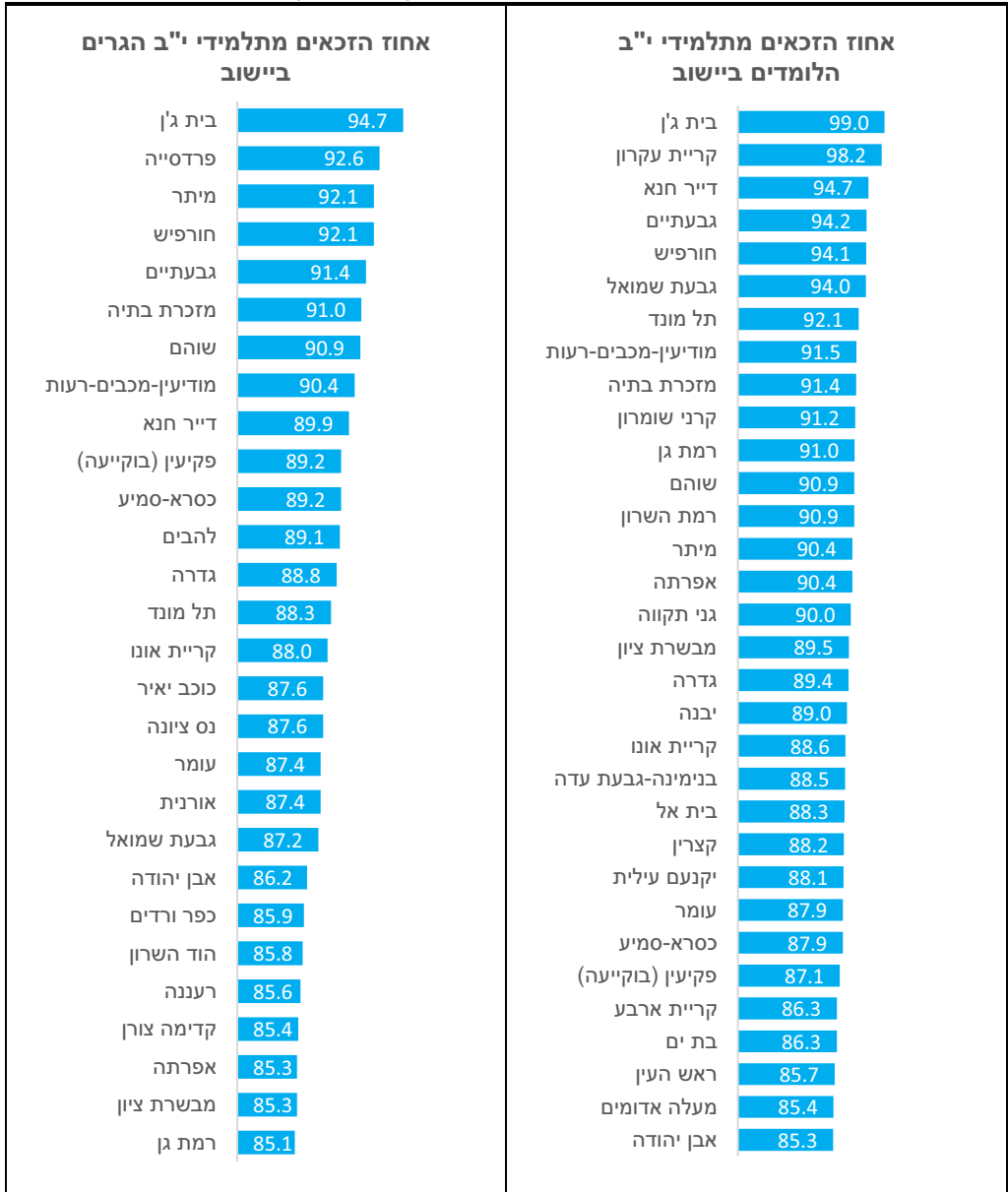
** מבני ה-17 הגרים ביישוב (לא בהכרח מתלמידי י"ב הגרים ביישוב).

*** כולל מזרח העיר.

- ביישובים אלה אין בית ספר על יסודי והתלמידים לומדים מחוץ ליישוב.

ניכר ההבדל בין היישובים בהם אחוז הזכאים לתעודת בגרות מהלומדים ביישוב היה גבוה לבין הזכאים לתעודת בגרות מהגרים ביישוב, כפי שניתן לראות בתרשימים הבאים (5יב'-5יג') (הפער נובע מכך שתלמידי לומדים בבתי ספר מחוץ ליישוב מגוריהם).

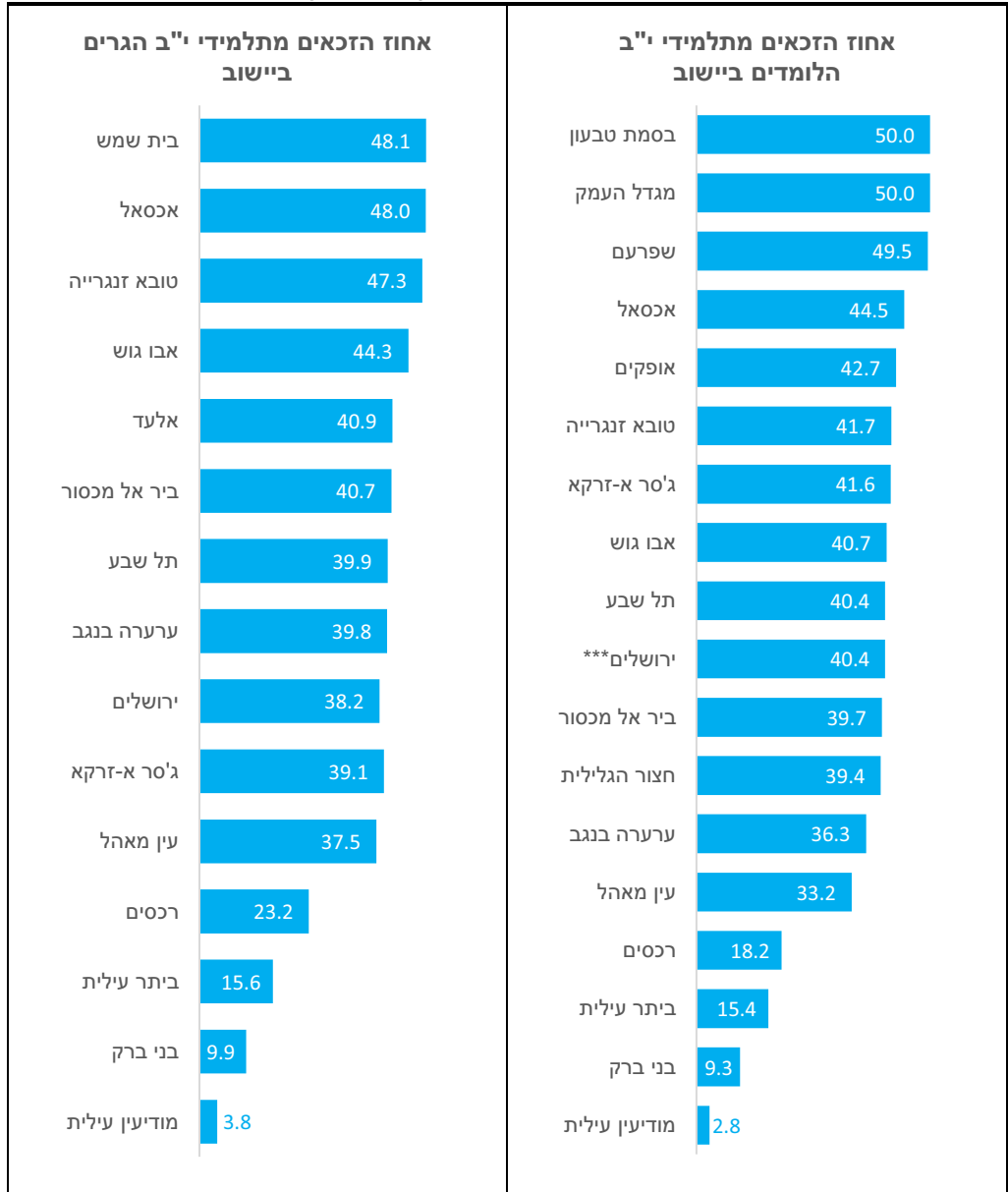
תרשים 5יב: יישובים בהם אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב*
 הגרים/הלומדים ביישוב היה 85% ומעלה / תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, 2018.

* אחוז הזכאים לתעודת בגרות לאחר מועד החורף האחרון שלאחר סיום הלימודים, מתוך כלל הלומדים בכיתה י"ב בבתי הספר המגוישים לבגרות.

תרשים 5יג': יישובים בהם אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי י"ב*
הגרים/הלומדים ביישוב היה 50% ומטה / תשע"ז (2016/17)

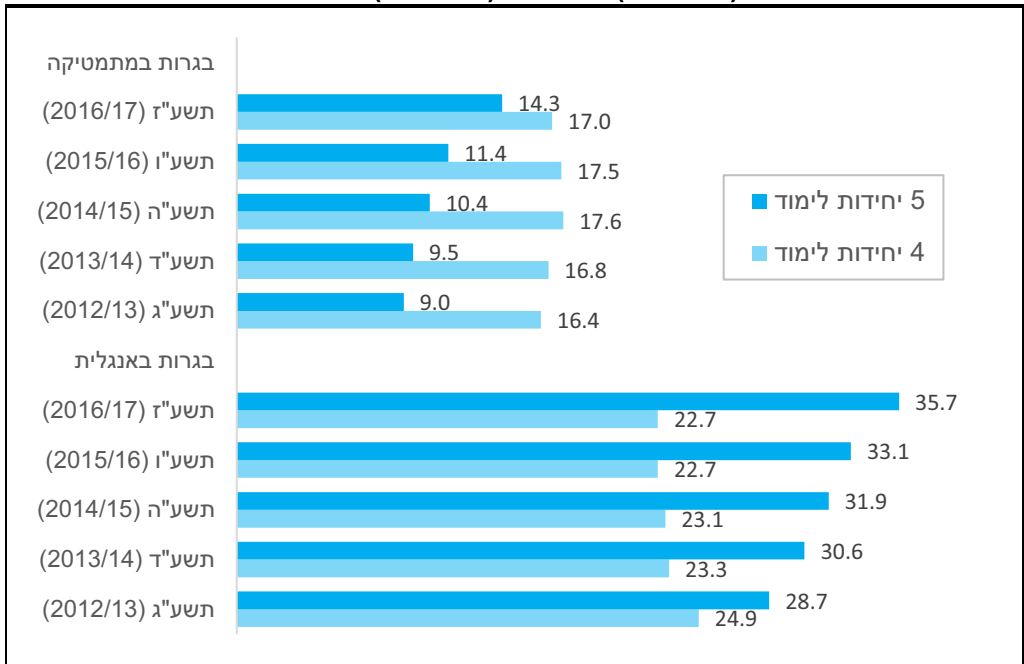


מקור: משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, 2018.

* אחוז הזכאים לתעודת בגרות לאחר מועד החורף האחרון שלאחר סיום הלימודים, מתוך כלל הלומדים בכיתה י"ב בבתי הספר המגישים לבגרות.

יישובים בהם אחוז הזכאים לתעודת בגרות היה 50% ומטה היו חרדים וערבים.

תרשים 5'ד': אחוז הזכאים לתעודת בגרות שנבחנו במתמטיקה ובאנגלית ב-4 ו-5 יחידות לימוד / תשע"ג (2012/13) - תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, שנים שונות.

מאז תשע"ג הסתמנה מגמת עלייה באחוז הזכאים לתעודת בגרות שנבחנו במתמטיקה ב-4 ו-5 יחידות לימוד, וכן באחוז הזכאים לתעודת בגרות שנבחנו באנגלית ב-5 יחידות לימוד, אך לא באחוז הזכאים לתעודת בגרות שנבחנו באנגלית ב-4 יחידות לימוד.

תרשים 5'טו': אחוז הזכאים לתעודת בגרות מצטיינת מתלמידי י"ב תשע"ג (2012/13) - תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, שנים שונות.

הערה: להגדרת תעודת בגרות מצטיינת ראו במבוא לפרק זה.

מאז תשע"ג מסתמן גידול בחלקם של התלמידים שקיבלו תעודת בגרות מצטיינת.

לוח 5.31: תלמידי י"ב בחינוך העברי והערבי שנבחנו בבחינות בגרות, זכאים לתעודת בגרות ועומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות, לפי סוג פיקוח, מין ואשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים (מספרים* ואחוזים) / 1996-2016

עומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות		זכאים לתעודת בגרות		נבחנים		סך כל התלמידים בכיתה י"ב	
אחוז מתלמידי כיתות י"ב	סך הכל	אחוז מתלמידי כיתות י"ב	סך הכל	אחוז מתלמידי כיתות י"ב	סך הכל		
סך הכל							
39.9	31,959	50.4	40,340	77.4	62,044	80,139	1996
50.9	58,201	50.6	44,923	80.7	71,611	88,729	2000
45.7	44,504	53.8	52,383	83.4	81,172	97,304	2005
46.6	48,251	55.9	57,826	84.0	86,922	103,528	2010
50.9	58,201	62.7	71,721	84.6	96,804	114,403	2015
52.5	60,683	63.5	73,369	84.6	97,735	115,513	2016
חינוך עברי							
42.4	29,367	51.7	35,777	76.3	52,809	69,220	1996
44.1	33,586	52.1	39,667	79.4	60,434	76,149	2000
47.8	38,927	55.1	44,680	82.2	66,840	81,366	2005
49.3	40,833	57.8	47,796	81.9	67,805	82,753	2010
53.5	47,618	64.2	57,136	82.4	73,423	89,062	2015
55.1	49,272	64.9	58,029	82.4	73,664	89,408	2016
פיקוח							
66.2	37,801	76.9	43,900	92.9	53,034	57,084	כללי
65.3	10,431	76.0	12,145	94.5	15,101	15,985	מינהל חינוך דתי
6.4	1,040	12.1	1,984	33.8	5,529	16,339	חרדי
מין							
51.4	22,534	60.6	26,541	78.8	34,548	43,829	בנים
58.7	26,738	69.1	31,488	85.8	39,116	45,579	בנות
אשכול חברתי כלכלי**							
12.9	1,076	18.6	1,550	39.8	3,325	8,353	1-2
40.0	6,764	49.7	8,406	70.3	11,883	16,912	3-4
56.0	14,746	69.1	18,210	89.0	23,454	26,342	5-6
70.1	25,002	78.7	28,076	92.6	33,029	35,677	7-8
81.5	1,674	86.5	1,777	95.4	1,960	2,054	9-10

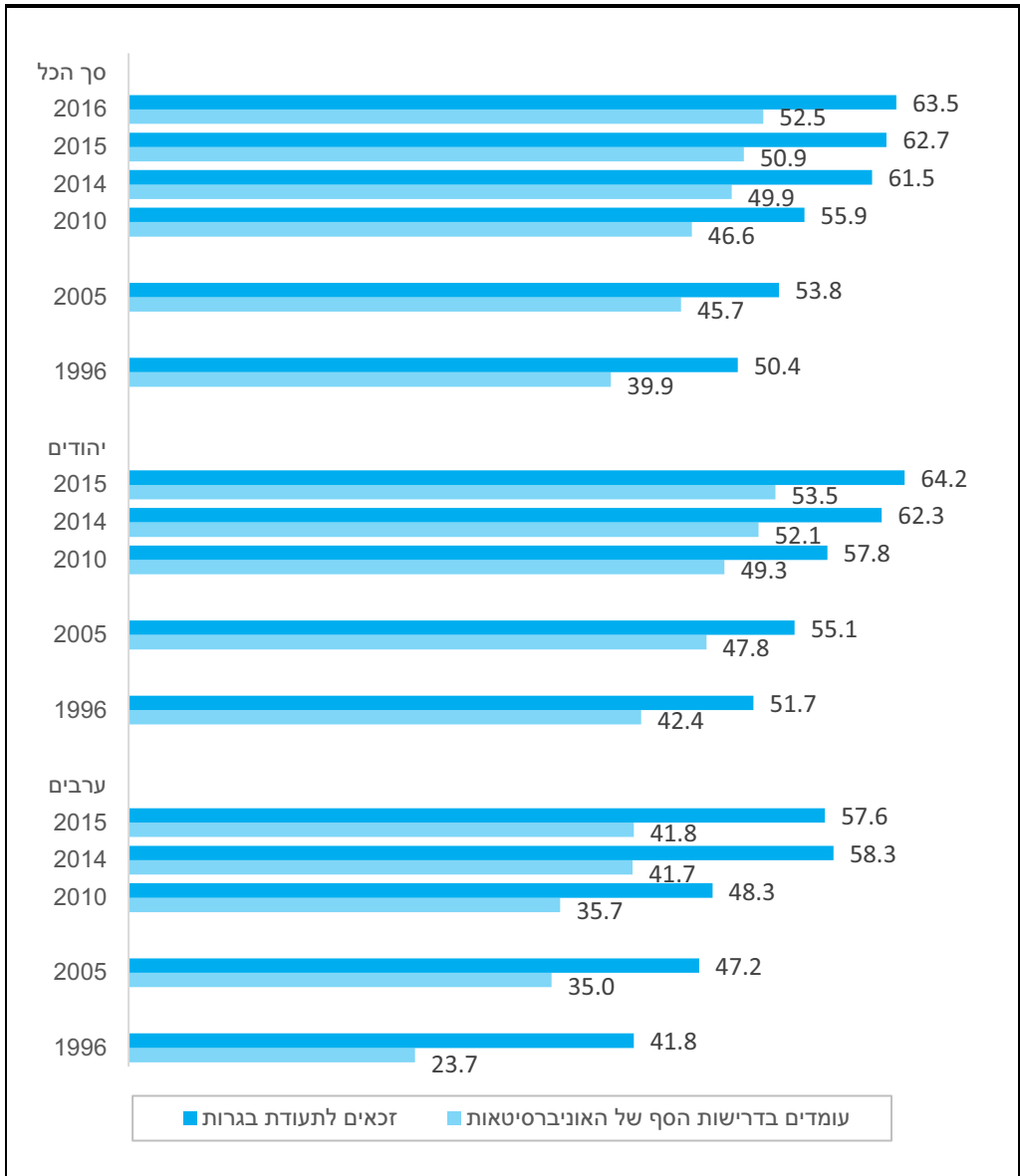
לוח 5.31: תלמידי י"ב בחינוך העברי והערבי שנבחנו בבחינות בגרות, זכאים לתעודת בגרות ועומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות לפי סוג פיקוח, מין ואשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים (מספרים* ואחוזים) / 1996-2016 (המשך)

עומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות		זכאים לתעודת בגרות		נבחנים		סך כל התלמידים בכיתה י"ב	
אחוז מתלמידי כיתות י"ב	סך הכל	אחוז מתלמידי כיתות י"ב	סך הכל	אחוז מתלמידי כיתות י"ב	סך הכל		
חינוך ערבי							
23.7	2,592	41.8	4,563	84.6	9,235	10,919	1996
25.4	3,193	41.8	5,256	88.8	11,177	12,580	2000
35.0	5,576	47.2	7,523	89.9	14,332	15,938	2005
35.7	7,418	48.3	10,030	92.0	19,117	20,775	2010
41.8	10,583	57.6	14,585	92.3	23,381	25,341	2015
43.7	11,411	58.8	15,340	92.2	24,071	26,105	2016
מין							
34.2	4,212	47.7	5,873	88.3	10,885	12,324	בנים
52.2	7,199	68.7	9,467	95.7	13,186	13,781	בנות
אשכול חברתי כלכלי**							
39.9	4,478	57.2	6,409	92.3	10,347	11,213	1-2
48.2	5,668	61.6	7,246	93.5	11,000	11,763	3-4
54.2	501	62.9	582	88.8	821	925	5-6
47.7	443	60.8	565	86.3	802	929	7-8

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.19, שנים שונות.
 * מספר הנבחנים והזכאים המוצג בלוח זה שונה ממספר הנבחנים והזכאים המוצג בלוחות האחרים, כיוון שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עיבדה רק את נתוני הנבחנים שהיו כלולים בקובץ תלמידי כיתות י"ב של משרד החינוך. ** האחוז הנמוך באשכולות 1-2 במגזר היהודי לעומת זה שבמגזר הערבי נובע מכך שביישובים היהודיים באשכולות אלה יש יישובים חרדים רבים, שבהם חלק ניכר מתלמידי י"ב לומדים בישיבות ואינם לומדים לבחינות הבגרות.

ב-2016 המשיכה מגמת העלייה באחוז הזכאים לתעודת בגרות מן הלומדים בכיתה י"ב ואחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות. עם זאת, רק 63.5% היו זכאים לתעודת בגרות, ורק 52.5% עמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות.
 אחוז הזכאים לתעודת בגרות ואחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות היה נמוך יותר במגזר הערבי.
 בשני המגזרים אחוז הבנות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות היה גבוה מזה של הבנים.

תרשים 5טז': אחוז הזכאים לתעודת בגרות ואחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות יב' לפי קבוצת אוכלוסייה / 1996-2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.19, שנים שונות.

בולט הפער הגדול בין אחוז תלמידי כיתות י"ב הזכאים לתעודת בגרות לבין אחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות.

לוח 5.32: אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף* של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות י"ב, לפי יישוב מגורים (יישובים ומועצות מקומיות בני יותר מ-10,000 נפש) / תשע"ו (2015/16)

אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי כיתות י"ב	יישוב
-17.3	52.5	63.5	כלל ארצי
עיריות			
-14.3	31.8	37.1	ירושלים**
-11.6	65.4	74.0	תל אביב-יפו
-12.8	62.0	71.1	חיפה
-38.8	32.4	52.9	אום אל-פחם
-32.7	34.8	51.7	אופקים
-25.0	48.5	64.7	אור יהודה
-14.1	60.2	70.1	אור עקיבא
-13.9	57.4	66.7	אילת
-45.6	19.7	36.2	אלעד
-19.9	61.4	76.7	אריאל
-14.8	48.5	56.9	אשדוד
-16.6	61.0	73.1	אשקלון
-29.8	40.5	57.7	באקה אל-גרביה
-25.3	52.0	69.6	באר-שבע
-36.5	31.3	49.3	בית שאן
-20.7	27.2	34.3	בית שמש
-61.8	3.9	10.2	ביתר עילית
-17.1	5.8	7.0	בני ברק
-24.6	53.4	70.8	בת ים
-7.0	80.3	86.3	גבעת שמואל
-4.9	84.9	89.3	גבעתיים
-17.7	50.6	61.5	דימונה
-4.5	82.6	86.5	הוד השרון
-10.6	70.9	79.3	הרצליה
-24.6	48.2	63.9	חדרה
-15.7	62.3	73.9	חולון
-28.5	36.7	51.3	טבריה
-22.3	51.1	65.8	טייבה
-15.2	45.8	54.0	טירה

לוח 5.32: אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף* של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות י"ב, לפי יישוב מגורים (יישובים ומועצות מקומיות בני יותר מ-10,000 נפש) / תשע"ו (2015/16) (המשך)

אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי כיתות י"ב	יישוב
עיריות (המשך)			
-21.7	56.8	72.5	טירת כרמל
-24.0	43.3	57.0	טמרה
-19.9	63.4	79.2	יבנה
-10.7	62.8	70.3	יהוד
-18.3	64.2	78.6	יקנעם עילית
-19.0	57.4	70.9	כפר יונה
-8.1	73.7	80.2	כפר סבא
-28.9	46.6	65.5	כפר קאסם
-18.9	60.7	74.8	כרמיאל
-26.5	38.6	52.5	לוד
-27.0	38.4	52.6	מגדל העמק
-5.3	85.1	89.9	מודיעין-מכבים-רעות
-46.2	0.7	1.3	מודיעין עילית
-16.3	65.0	77.7	מעלה אדומים
-18.2	55.1	67.4	מעלות-תרשיחא
-20.2	61.0	76.4	נהריה
-7.7	83.6	90.6	נס ציונה
-17.8	42.4	51.6	נצרת
-14.4	53.5	62.5	נצרת עילית
-16.3	70.2	83.9	נשר
-37.7	36.8	59.1	נתיבות
-23.9	52.4	68.9	נתניה
-17.6	56.7	68.8	סח'נין
-38.0	42.5	68.6	עכו
-21.3	44.6	56.7	עפולה
-22.7	54.6	70.6	עראבה
-14.2	52.1	60.7	ערד
-12.2	63.9	72.8	פתח תקווה
-39.8	28.1	46.7	צפת
-42.1	35.2	60.8	קלנסווה

לוח 5.32: אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף* של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות י"ב, לפי יישוב מגורים (יישובים ומועצות מקומיות בני יותר מ-10,000 נפש) / תשע"ו (2015/16) (המשך)

אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי כיתות י"ב	יישוב
עיריות (המשך)			
-2.8	82.0	84.4	קריית אנו
-33.3	47.7	71.5	קרית אתא
-18.1	57.2	69.8	קרית ביאליק
-20.5	49.6	62.4	קרית גת
-31.7	45.6	66.8	קריית ים
-23.5	51.8	67.7	קריית מוצקין
-14.7	52.2	61.2	קריית מלאכי
-22.7	47.8	61.8	קריית שמונה
-8.7	67.8	74.3	ראש העין
-16.9	65.7	79.1	ראשון לציון
-36.4	29.4	46.2	רהט
-17.3	61.0	73.8	רחובות
-34.6	37.6	57.5	רמלה
-5.8	76.7	81.4	רמת גן
-5.6	75.4	79.9	רמת השרון
-4.2	81.3	84.9	רעננה
-15.4	61.2	72.3	שדרות
-13.6	41.2	47.7	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)			
-30.1	39.2	56.1	אבו סנאן
-11.6	71.7	81.1	אבן יהודה
-32.1	49.1	72.3	אזור
-18.5	42.8	52.5	אכסאל
-3.2	54.5	56.3	אעבלין
-33.7	41.8	63.0	באר יעקב
-37.7	59.3	95.2	בית ג'ן
-3.9	79.6	82.8	בנימינה – גבעת עדה
-20.9	37.8	47.8	גבעת זאב
-16.6	57.7	69.2	ג'דידה-מכר
-18.5	70.9	87.0	גדרה

לוח 5.32: אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף* של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות י"ב, לפי יישוב מגורים (יישובים ומועצות מקומיות בני יותר מ-10,000 נפש) / תשע"ו (2015/16) (המשך)

אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי כיתות י"ב	יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)			
-10.6	71.9	80.4	גן יבנה
-5.7	75.1	79.6	גני תקווה
-32.0	15.7	23.1	ג'סר א-זרקה
-19.3	56.0	69.4	ג'ת
-5.3	51.5	54.4	דאלית אל כרמל
-13.5	62.2	71.9	דיר אל אסד
-9.7	67.3	74.5	זכרון יעקב
-29.7	43.1	61.3	חורה
-20.6	63.0	79.3	טורעאן
-23.0	51.1	66.4	יפיע
-32.1	51.3	75.5	ירכא
-18.8	61.0	75.1	כאבול
-32.1	38.2	56.3	כסייפה
-18.7	49.5	60.9	כפר כנא
-30.6	48.8	70.3	כפר מנדא
-16.1	53.5	63.8	כפר קרע
-42.8	33.1	57.9	לקייה
-16.4	68.5	81.9	מבשרת ציון
-37.9	45.0	72.5	מג'אר
-5.2	61.6	65.0	מג'ד אל כרום
-22.1	56.8	72.9	מג'דל שמש
-4.5	78.9	82.6	מזכרת בתיה
-17.9	45.8	55.8	מעלה עירון
-38.9	43.2	70.7	נחף
-15.3	61.6	72.7	עוספיה
-26.1	37.4	50.6	עין מאהל
-14.6	52.6	61.6	ערערה
-58.2	17.9	42.8	ערערה בנגב
-53.5	31.6	67.9	פורידיס
-11.2	56.3	63.4	פרדס חנה-כרכור

לוח 5.32: אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף* של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות י"ב, לפי יישוב מגורים (יישובים ומועצות מקומיות בני יותר מ-10,000 נפש) / תשע"ו (2015/16) (המשך)

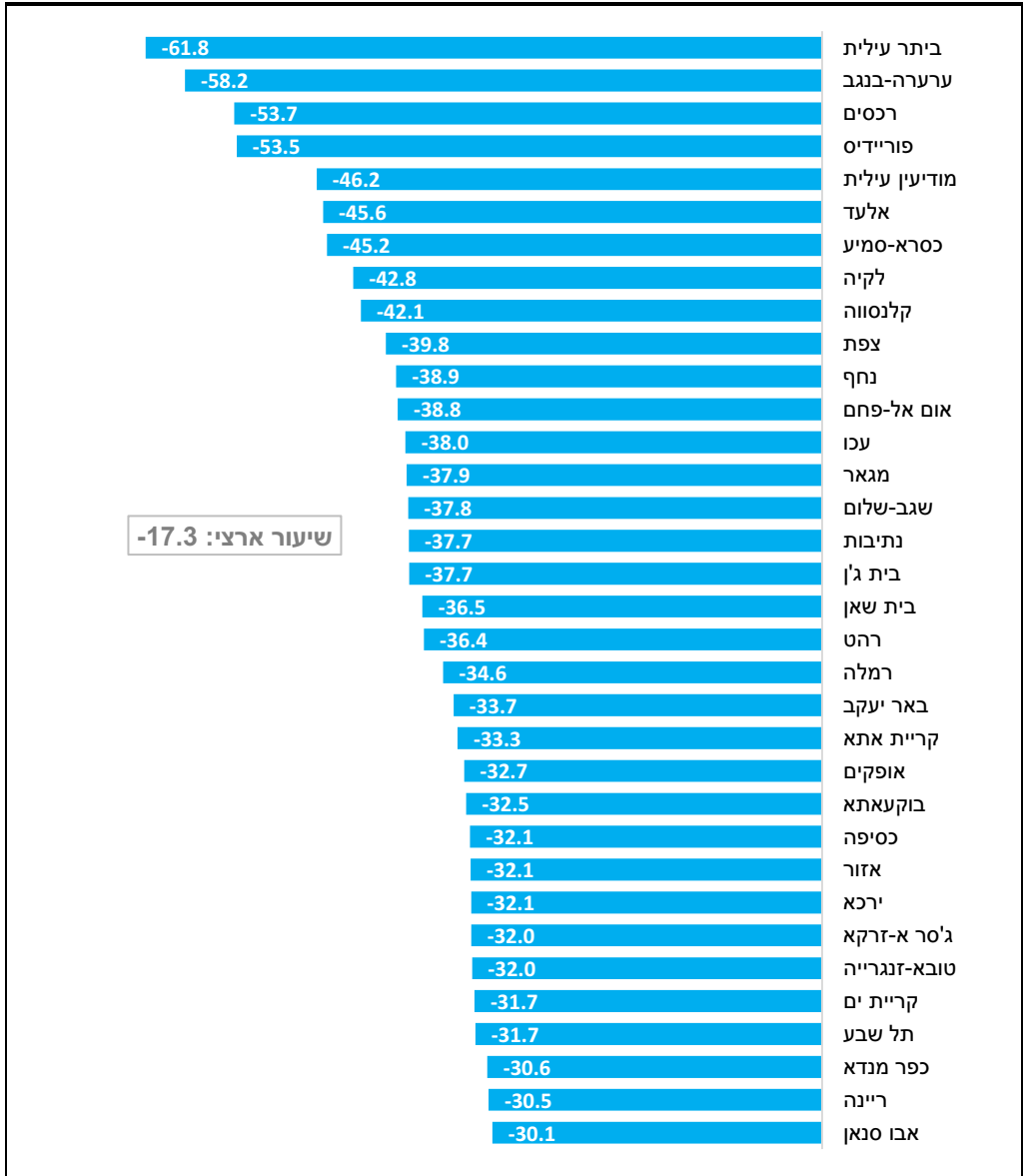
אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי כיתות י"ב	יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)			
-10.6	77.9	87.1	קדימה-צורן
-5.2	71.2	75.1	קריית טבעון
-27.0	53.0	72.6	קריית עקרון
-30.5	37.9	54.5	ריינה
-53.7	6.3	13.6	רכסים
-4.2	87.6	91.4	שוהם
-5.7	84.3	89.4	תל מונד
-31.7	25.9	37.9	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)			
-27.2	35.8	49.2	אבו גוש
-9.4	78.8	87.0	אורנית
-15.3	64.9	76.6	אלפי מנשה
-4.1	85.0	88.6	אפרתה
-26.0	37.8	51.1	בועינה נוג'ידאת
-32.5	44.2	65.5	בוקעאתא
-23.9	32.4	42.6	ביר אל מכסור
-22.0	59.1	75.8	בית אל
-14.5	68.2	79.8	בית דגן
-22.9	55.7	72.2	בני עי"ש
-16.2	48.2	57.5	בסמ"ה
-22.5	38.5	49.7	בסמת טבעון
-18.9	53.2	65.6	בענה
-6.4	44.0	47.0	ג'וליס
-22.6	57.5	74.3	ג'לג'וליה
-3.2	59.7	61.7	דבורייה
-14.4	75.8	88.5	דייר חנא
-14.2	45.5	53.0	זמר
-27.2	41.8	57.4	זרזיר
-28.0	62.6	86.9	חורפיש
-28.0	34.5	47.9	חצור הגלילית

לוח 5.32: אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף* של האוניברסיטאות מתלמידי כיתות י"ב, לפי יישוב מגורים (יישובים ומועצות מקומיות בני יותר מ-10,000 נפש) / תשע"ו (2015/16) (המשך)

אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתלמידי כיתות י"ב	יישוב
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)			
-32.0	28.1	41.3	טובא זנגרייה
-17.2	50.5	61.0	יאנוח ג'ת
-14.2	45.2	52.7	ירוחם
-7.3	85.9	92.7	כוכב יאיר
-45.2	43.0	78.5	כסרא-סמיע
-4.5	82.4	86.3	כפר ורדים
-15.2	63.1	74.4	כפר יאסיף
-6.4	82.9	88.6	להבים
-8.3	75.5	82.3	מיתר
-15.3	53.8	63.5	מצפה רמון
-20.4	53.6	67.3	משהד
-6.2	78.4	83.6	עומר
-25.1	37.9	50.6	עילבון
-14.6	25.8	30.2	עילוט
-17.6	71.8	87.1	פקיעין (בוקיעיה)
-16.0	73.7	87.7	פרדסיה
-14.0	56.5	65.7	קצרין
-20.4	56.9	71.5	קריית ארבע
-14.3	60.9	71.1	קרני שומרון
-16.8	62.2	74.8	ראמה
-11.4	67.3	76.0	רמת ישי
-18.7	50.4	62.0	שבלי-אום אל-גנם
-37.8	27.0	43.4	שגב שלום
-19.6	58.9	73.3	שלומי
-18.3	52.3	64.0	שעב

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.19. קובץ הרשויות המקומיות, 16.7.18.
 * דרישות הסף של האוניברסיטאות כוללות נוסף על זכאות לתעודת בגרות גם ציון עובר ב-3 יחידות לימוד במתמטיקה, ב-4 יחידות לימוד באנגלית ובמקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). בנתונים כלולים רק נבחנים שהיו כלולים גם בקובץ תלמידי כיתות י"ב של משרד החינוך. ** כולל מזרח העיר.
 הפערים הגדולים ביותר בין אחוז הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות נצפו ביישובים ערבים, חרדים ובדווים.

תרשים 5'ז': יישובים בהם אחוז השינוי בין הזכאים לתעודת בגרות לבין העומדים בדרישות הסף* של האוניברסיטאות היה לפחות -30%



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2017, לוח 8.19. קובץ הרשויות המקומיות, 16.7.18.
 * דרישות הסף של האוניברסיטאות כוללות נוסף על זכאות לתעודת בגרות גם ציון עובר ב-3 יחידות לימוד במתמטיקה, ב-4 יחידות לימוד באנגלית ובמקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). בנתונים כלולים רק נבחנים שהיו כלולים גם בקובץ תלמידי כיתות יב' של משרד החינוך.

לוח 5.33: דיווחים של תלמידי כיתה י'-י"א על חשיבות תעודת הבגרות, שאיפות וכוונה לקבלת תעודת בגרות ותמיכה ועידוד המורים לקראת בחינות הבגרות, לפי מגזר* (אחוזים**) / תשע"ז (2016/17)

ערבים	יהודים	סך הכל	שנה / היגד
88.0	86.0	87.0	חשיבות תעודת הבגרות - סך הכל
91.0	96.0	95.0	חשוב לי להצליח בבחינות הבגרות
88.0	90.0	89.0	תעודת הבגרות חשובה מאוד כדי להתקדם בחיים
85.0	83.0	84.0	אני משקיע הרבה על מנת להצליח בבחינות הבגרות
91.0	85.0	87.0	אני מאמין שתעודת הבגרות שאקבל תאפשר לי להתקבל למסלול הלימודים שאבחר בעתיד
87.0	78.0	81.0	אני מאמין שתעודת הבגרות שאקבל תאפשר לי להתקבל לסוג העבודה שאבחר בעתיד
72.0	91.0	85.0	אני מאמין שעד סוף י"ב אצליח לקבל תעודת בגרות מלאה
17.0	6.0	9.0	אני מאמין שאצליח לקבל תעודת בגרות מלאה, אבל לא עד סוף י"ב אלא רק בעתיד
11.0	3.0	6.0	אני לא מאמין שאי פעם תהיה לי תעודת בגרות מלאה
74.0	71.0	72.0	תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים לקראת בחינות הבגרות – סך הכל
77.0	78.0	78.0	בית הספר מעודד אותי להפיק מעצמי את המרב בבחינות הבגרות
73.0	65.0	68.0	צוות בית הספר עושה מאמצים כדי לעזור לי להצליח בבגרות
73.0	70.0	71.0	צוות בית הספר מאמין ביכולת שלי להצליח בבגרות
75.0	75.0	75.0	בית הספר מכוון אותך למסלול לבגרות שמתאים לכישורים שלי
16.0	16.0	16.0	בית הספר מכוון אותך למסלול לבגרות שמתחת לכישורים שלי
8.0	9.0	9.0	בית הספר מכוון אותך למסלול לבגרות שמעל לכישורים שלי
65.0	67.0	67.0	בית הספר מעודד לקחת יחידות לימוד בהתאם ליכולת התלמידים
26.0	23.0	24.0	בית הספר מעודד לקחת יותר יחידות לימוד מכפי יכולת התלמידים
10.0	9.0	9.0	בית הספר מעודד לקחת פחות יחידות לימוד מכפי יכולת התלמידים

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, נתוני אקלים וסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח.

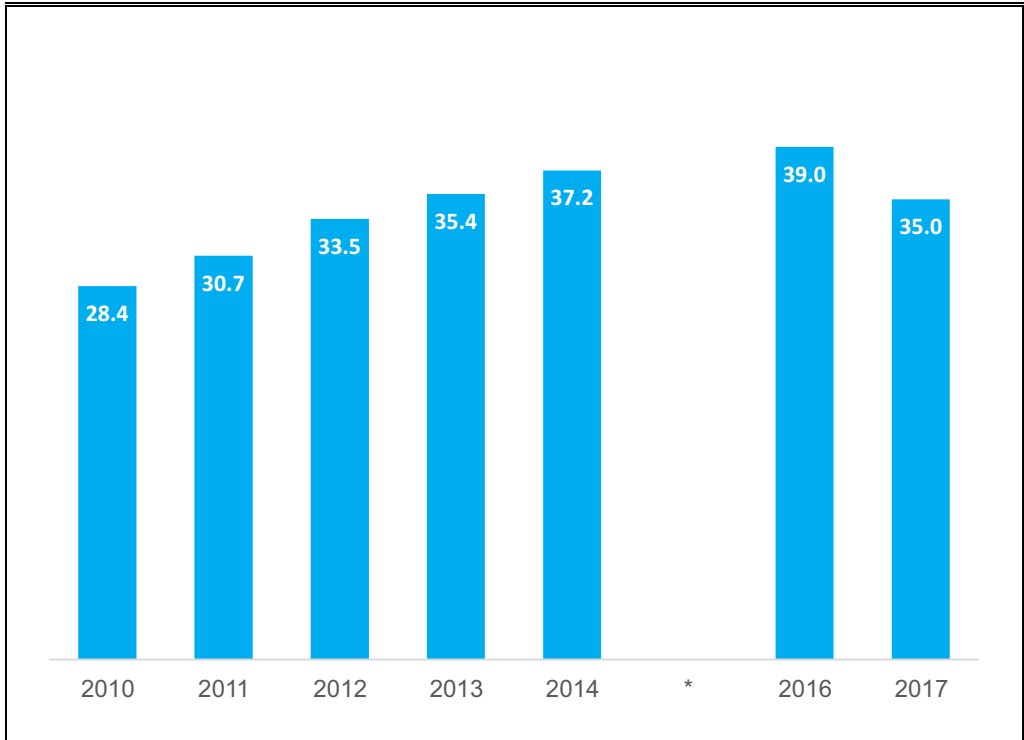
** יהודים-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, ערבים-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

רוב תלמידי י'-י"א דיווחו כי הם מייחסים חשיבות לתעודת הבגרות ומאמינים ביכולתם להשיג תעודה שתסייע להם בעתיד (בלימודים ובעבודה).

רוב התלמידים מאמינים שיצליחו לקבל תעודת בגרות מלאה, תלמידים יהודים דיווחו על כך יותר מתלמידים ערבים.

תלמידים לקויי למידה הזכאים להתאמה בבחינות הבגרות (תרשים 5'ח')

תרשים 5'ח': אחוז התלמידים לקויי למידה שאושרה להם התאמה אחת לפחות
בבחינות הבגרות / 2010-2017



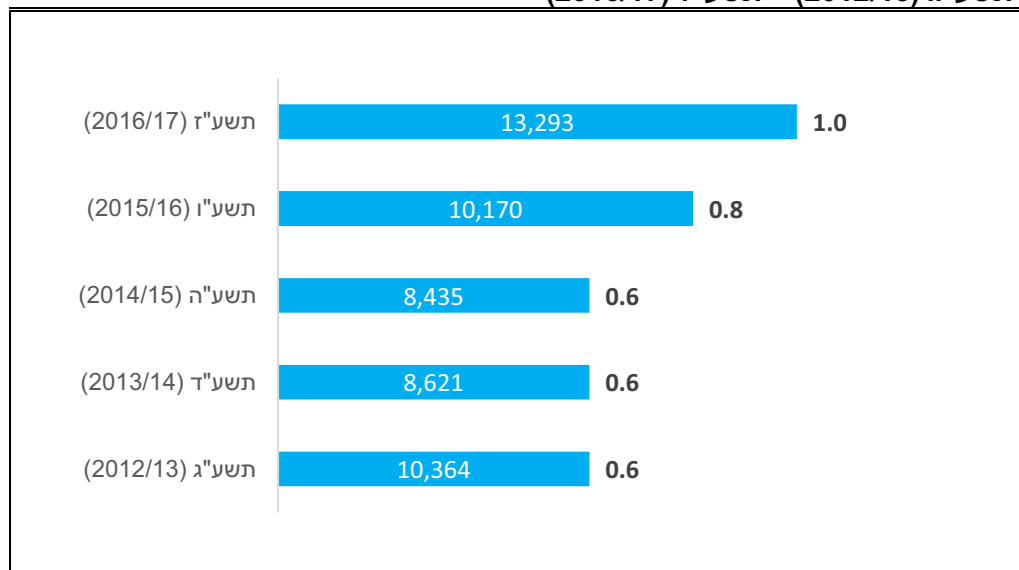
מקור: משרד החינוך, מנהל אגף בחינות א', 2010-2014. התמונה החינוכית 2016-2017.

* לא נתקבלו נתונים לשנת 2015.

בשנת 2017 חלה ירידה בחלקם של התלמידים לקויי למידה שאושרה להם התאמה אחת לפחות בדרכי ההבחנות בבחינות הבגרות, זאת לאחר מגמת העלייה שנצפתה בשנים 2010-2016.

נבחנים בבחינת בגרות שמחברת בחינת הבגרות שלהם נפסלה (תרשים 5יט')

תרשים 5יט': נבחנים בבחינת בגרות שמחברת הבחינה שלהם נפסלה* עקב חשד לאי-קיום טוהר הבחינה, (מספרים ואחוז המחברות הפסולות מכלל הנבחנים) תשע"ג (2012/13) – תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, 2018.

* מחברת שנפסלה היא מחברת שלא הוגש לגביה ערעור תוך 40 יום מתאריך ההודעה על החשד, או שערעור שהוגש בעניינה נדחה בידי ועדת טוהר הבחינה.

בשנת תשע"ז עלה מספרם של הנבחנים שמחברת בחינת הבגרות שלהם נפסלה וגדל אחוז המחברות הפסולות מכלל הנבחנים.

תלמידים מחוננים (לוח 5.34)

לוח 5.34: מספר התלמידים הנוטלים חלק בפעילות האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים במשרד החינוך, לפי סוג פעילות / תשנ"ג (1992/93) - תשע"ח (2017/18)

מספר התלמידים				פעילות
תשע"ח	תש"ע	תש"ס	תשנ"ג	
72,632	36,089	11,209	11,414	סך הכל כולל*
תכנית לתלמידים מחוננים				
18,473	11,587	11,209	11,414	סך הכל
9,787	6,086	3,746	3,120	יום העשרה שבועי במגזר היהודי-מרכזי מחוננים
4,275	2,389	1,864	1,730	כיתה ייחודית המשולבת בבית הספר
4,411	1,413	4,150	5,850	תכנית העשרה*
-	1,699	1,449	714	יום העשרה שבועי במגזר הלא יהודי-מרכזי מחוננים
תכנית לתלמידים מצטיינים				
54,154	24,502	-	-	סך הכל**
33,968	11,543	-	-	תכנית למצטייני בית ספר - "אמירים"
11,297	7,261	-	-	תלמידים מצטיינים במרכזי מחוננים ובגופים נתמכי האגף
4,866	-	-	-	כיתות נחשון
2,251	-	-	-	תכנית חינוך לפסגות למצטיינים בפריפריה חברתית/גיאוגרפית
1,328	-	-	-	תכנית אקדמיה בתיכון
444	-	-	-	מדעני וממציאי העתיד / אודיסאה

מקור: משרד החינוך, האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים, שנים שונות.

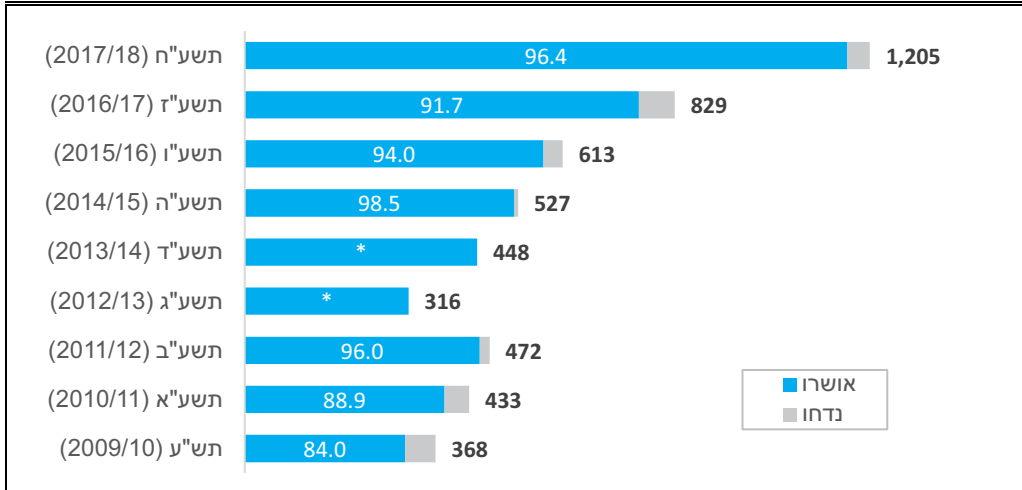
* בתשנ"ג ובתש"ס הכוונה לחוגי העשרה אחר הצהריים. בשנת תש"ע הכוונה לתלמידים מקבלי מלגות המשלבים לימודים אקדמיים (488), לתלמידים מחוננים בבי"ס וירטואלי (950) ולתלמידים מחונני על (15 תלמידים). בתשע"ח הכוונה לתלמידים באמנויות-במה לכתובה וקולנוע (850), תלמידים מחוננים בבי"ס וירטואלי (733), תלמידים בתכנית אחריות אזורית (500), תלמידים מחוננים המשלבים לימודים אקדמיים (מקבלי מלגות) (397), תלמידים בתכנית "אלפא" (280), תלמידים בתכנית בוגרים-הגיגים (100), תלמידים מחונני על (15 תלמידים). בתשע"ח הכוונה לתלמידים מחוננים המשלבים לימודים אקדמיים (מקבלי מלגות) (1,814), תלמידים באמנויות-במה לכתובה וקולנוע (993), תלמידים מחוננים בבי"ס וירטואלי (649), תלמידים בתכנית אחריות אזורית (461), בתכנית "אלפא" (478), תלמידים מחונני על (16 תלמידים). ** בתש"ע כולל 951 תלמידים מצטיינים בבתי ספר לאמנויות ו-4,747 תלמידים מצטיינים במרכזי מחוננים ובגופים נתמכי האגף. בתשע"ז כולל 930 תלמידים בתכנית אקדמיה בתיכון ו-375 תלמידים בכיתות מדעני וממציאי העתיד. - אין נתונים.

הערות: ילד עשוי להשתתף ביותר מבפעילות אחת.

עם השנים עולה מספר התלמידים הנוטלים חלק בפעילות האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים במשרד החינוך.

ילדים הלומדים בחינוך ביתי (תרשים 5.35) ולוח

תרשים 5.35: בקשות שהוגשו לפטור מחוק לימוד חובה במסגרת חינוך ביתי, לפי סטטוס קבלה (מספרים ואחוזים) / תש"ע (2009/10) - תשע"ח (2017/18)



מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף יישומי חוק ומדיניות בחינוך, 2018.
* בשנה זו אין מידע במערכת לגבי בקשות שנדחו.

מאז תש"ע הסתמנה מגמת עלייה במספר הבקשות שהוגשו לפטור מחוק לימוד חובה במסגרת חינוך ביתי. רוב הבקשות שהוגשו אושרו.

לוח 5.35: מספר הילדים הלומדים במסגרת חינוך ביתי, לפי מחוז תש"ע (2009/10) - תשע"ח (2017/18)

שנה	סך הכל	צפון	תל אביב	חיפה	מרכז	ירושלים	דרום	חרד*י	מנח"י**	התייש-בות***
תש"ע	309	116	42	30	47	12	46	0	15	1
תשע"א	385	129	18	33	66	32	75	0	23	6
תשע"ב	453	112	75	42	56	86	82	0	0	0
תשע"ג	316	87	53	41	38	42	55	0	0	0
תשע"ד	448	129	59	65	32	77	57	0	29	0
תשע"ה	519	145	97	67	32	82	53	9	24	10
תשע"ו	576	157	92	95	17	85	66	22	32	10
תשע"ז	760	216	146	126	113	66	48	15	17	13
תשע"ח	1,162	223	180	159	105	87	75	35	32	12

מקור: משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף יישומי חוק ומדיניות בחינוך, 2018.

* המחוז החרדי הינו מחוז בפריסה ארצית בפיקוח ייחודי למאפייני התרבות החרדית. ** מנח"י - מינהל חינוך ירושלים - הכוונה לעיר ירושלים, שנחשבת למחוז בפני עצמו. *** המינהל לחינוך התיישבותי פועל במועצות אזוריות ובתי הספר והינו בפריסה ארצית, בשל מאפייני החינוך הייחודיים לו.
1,162 ילדים לומדים בחינוך ביתי בשנת הלימודים תשע"ח.

חניכים במסגרות צבאיות (לוח 5.36)

לוח 5.36: חניכים במסגרות צבאיות, לפי סוג מסגרת (מספרים ואחוזים)
תשע"ה (2014/15) - תשע"ח (2016/17)

2017		2016		2015		מסגרת	
אחוזים	מספרים	מספרים	מספרים	מספרים	מספרים		
100.0	5,927	100.0	5,681	100.0	5,440	סך הכל	
מהם:							
98.0	5,808	97.6	5,542	95.3	5,186	סך הכל	שוחרים*
80.0	4,742	81.7	4,641	75.5	4,107	בית הספר הטכני של חיל האוויר	
7.0	413	15.9	901	19.8	1,079	חיל טכנולוגיה ואחזקה	
5.6	330					חיל תקשוב	
4.9	285					חיל הים	
0.6	38					חיל לוגיסטיקה	
2.0	119	2.4	139	4.7	254	סך הכל	פנימייה
1.6	93	1.8	100	2.9	159	פנימייה צבאית ליד בית הספר הריאלי בחיפה	
0.4	26	0.7	39	1.8	95	פנימייה צבאית ליד הישיבה התכונת "אור עציון"	

מקור: צה"ל, מיטב, עיבודים מיוחדים, שנים שונות.
* תלמידי בית הספר אינם לומדים בתנאי פנימייה.

בשנים 2015-2017 רוב התלמידים שלמדו במסגרות צבאיות היו שוחרים ולמדו בבית הספר הטכני של חיל האוויר.

השכלת המיועדים לגיוס ודירוגם הפסיכוטכני (לוח 5.37 ותרשים 5כא')

לוח 5.37: דירוג פסיכוטכני של המתגייסים לצה"ל (אחוזים) / 1995-2017*

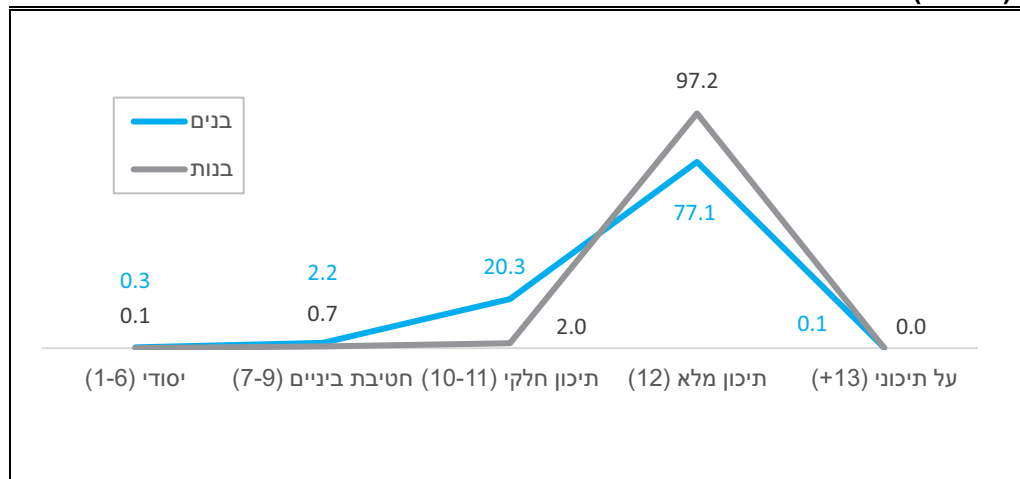
בנות					בנים					דירוג פסיכוטכני **
2017	2015	2010	2000	1995	2017	2015	2010	2000	1995	
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל
32.8	31.5	35.8	30.8	26.0	31.2	32.9	38.8	32.8	27.0	נמוך
41.3	43.1	42.3	42.2	48.1	36.2	36.6	34.7	39.1	41.0	בינוני
25.9	25.4	22.0	27.0	25.9	32.6	30.5	26.5	28.1	32.0	גבוה

מקור: צה"ל, מיטב, עיבודים מיוחדים, שנים שונות.

* הנתונים מתייחסים לאוכלוסיית המתגייסים לשירות החובה בצה"ל בחודש יולי בשנות הגיוס הנקובות בלוח.
** הדירוג הפסיכוטכני נעשה לצורכי צה"ל ולפי מדדים המתאימים להשתלבות בצבא. אין הוא מעיד בהכרח על השכלת המתגייסים לצה"ל, על החינוך שקיבלו, או על כושרם האינטלקטואלי. הוא נקבע על פי ארבעה מבחנים פסיכוטכניים ובודק יכולת אינטלקטואלית ביחס לקריטריונים של הצלחה בשירות.

בנים מדורגים כבעלי ציון פסיכוטכני גבוה מבנות (32.6% לעומת 25.9%).

תרשים 5כא': מספר שנות לימוד של המיועדים לשירות ביטחון*, לפי מין (אחוזים) / 2017

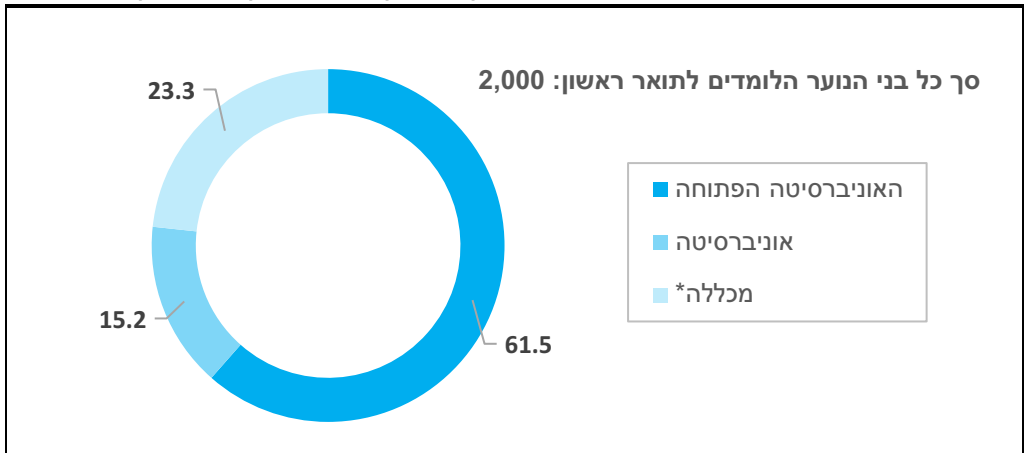


מקור: צה"ל, מיטב, עיבודים מיוחדים, 2018.
* מי שהגיע לגיל 18 בשנת 2017.

מרבית המיועדים לשירות בטחון בשנת 2017 סיימו בית ספר תיכון במלואו. בנות יותר מבנים.

בני נוער הלומדים לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה (תרשימים 5כב'-5כח')

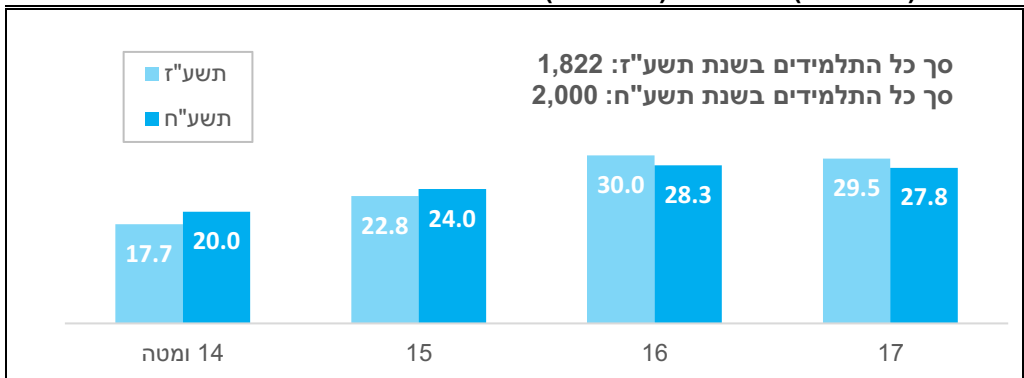
תרשים 5כב': בני נוער הלומדים לתואר ראשון (אחוזים) / תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 11. נובמבר 2018.

* 134 תלמידים במכללות המתוקצבות בידי משרד החינוך ו-332 תלמידים במכללות הלא מתוקצבות). בשנת הלימודים תשע"ח למדו 2,000 בני נוער לתואר ראשון, כשני שלישים מהם למדו באוניברסיטה הפתוחה.

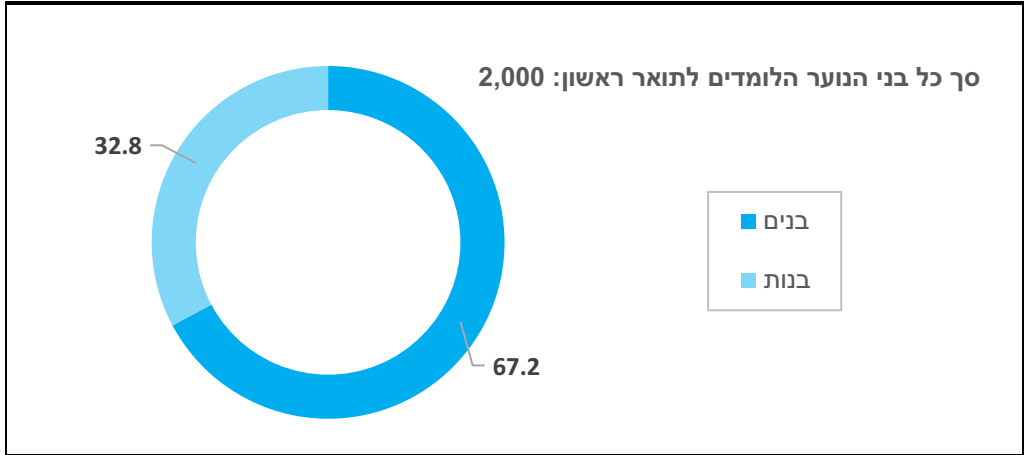
תרשים 5כג': בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי גיל (מספרים ואחוזים)
תשע"ז (2016/17) - תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, לוח ו', עמ' 11. נובמבר 2018.

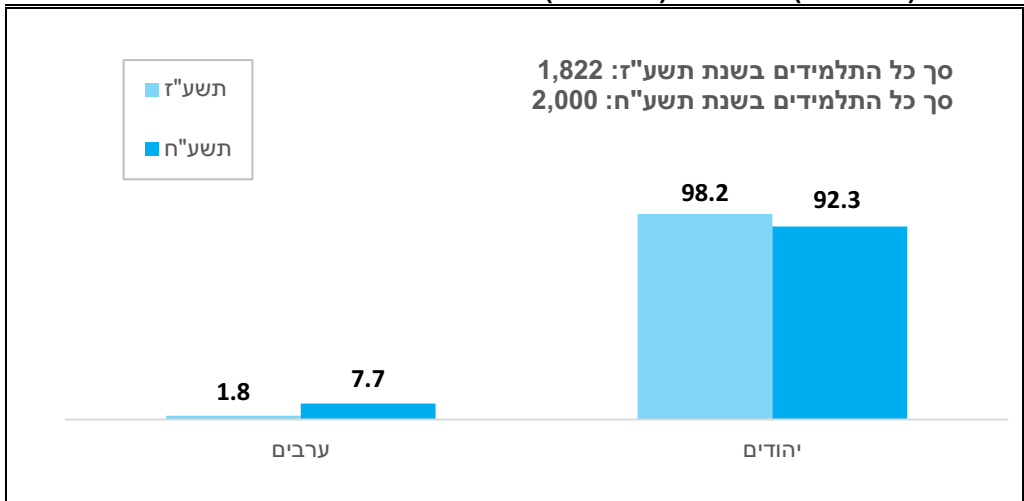
בשנת 2017 עלה מספר בני הנוער הלומדים לתואר ראשון ב-9.8%. אחוז בני הנוער עד גיל 15 עלה במקצת לעומת שנת 2016, ובמקביל אחוז בני הנוער בני 16 ומעלה ירד. כ-30% מבני הנוער שלמדו לתואר ראשון היו בני 16 או 17, כחמישית היו בני 15 ומטה.

תרשים 5כד': בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי מין (אחוזים) / תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 13. נובמבר 2018.
 בשנת תשע"ח שני שלישים מבני הנוער שלמדו לתואר ראשון היו בנים.

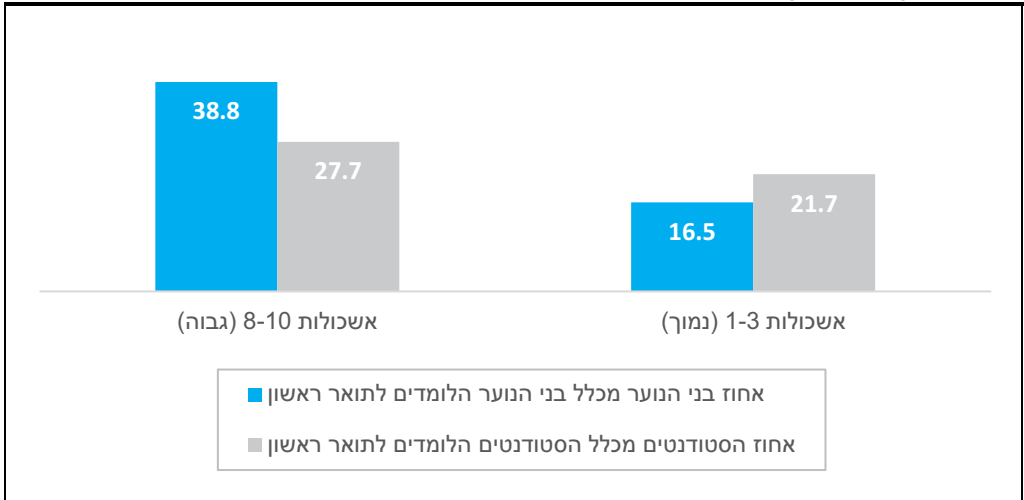
תרשים 5כה': בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי קבוצת אוכלוסייה (אחוזים)
 תשע"ז (2016/17) - תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 13. נובמבר 2018.

בשנת הלימודים תשע"ח עלה חלקם של בני הנוער הערבים מכלל בני הנוער הלומדים לתואר ראשון.

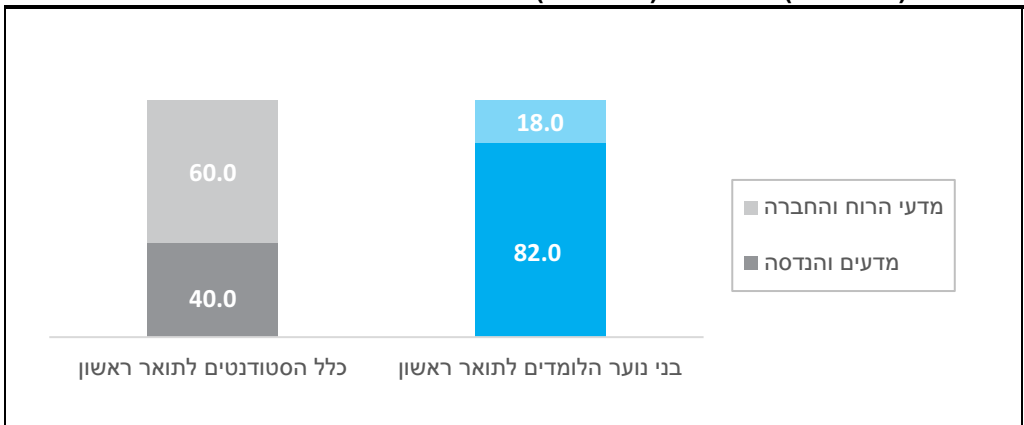
תרשים 5כנ': בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי אשכול חברתי-כלכלי (אחוזים) תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 13. נובמבר 2018.

בשנת הלימודים תשע"ח בני הנוער מכלל בני גילם הלומדים לתואר ראשון היה גבוה באשכולות 8-10 ונמוך באשכולות 1-3, בהשוואה לכלל הסטודנטים (בכל הגילים) שלמדו לתואר ראשון.

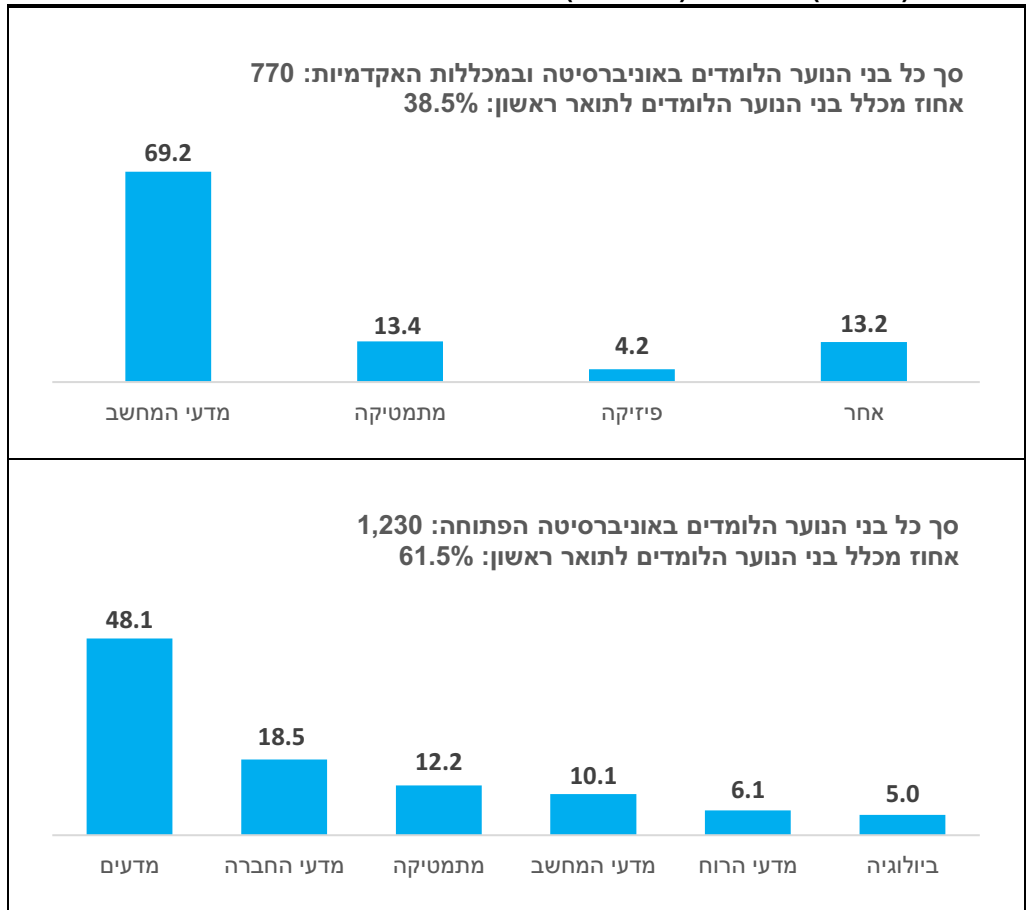
תרשים 5כז': תחומי הלימוד של בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי שנה (אחוזים) תשס"ט (2008/09) - תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017, עמ' 12. נובמבר 2017.

רוב בני הנוער שלמדו בשנת תשע"ח לתואר ראשון, למדו מקצוע מתחום המדעים והנדסה. זאת לעומת 40% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים) שלמדו מקצוע מתחום זה.

תרשים 5 כח': המקצועות הנלמדים בקרב בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי המוסד הלימודי (אחוזים) / תשע"ח (2017/18)



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017, עמ' 13. נובמבר 2017.

כשני שלישים מבני הנוער שלמדו לתואר ראשון למדו באוניברסיטה הפתוחה. כמחצית מהם למדו למדו מדעים. 70% מבני הנוער שלמדו לתואר ראשון באוניברסיטה או במכללות אקדמיות למדו מדעי המחשב.

6

ילדים ועולם הפנאי

מבוא

לפעילויות הפנאי של ילדים תפקיד מרכזי בתהליך התפתחותם. הספרות המחקרית העלתה, שפעילויות אלה תורמות להתפתחותם הקוגניטיבית, החברתית, הרגשית והפיזיולוגית. יש בהן פוטנציאל נכבד לקידום, החל בשיפור הישגיהם הלימודיים ועבור לחיזוק ביטחונם העצמי ולפיתוח אחריותם האזרחית. היא אף מורה, כי נוסף על ההנאה מעצם הפעילות, השתתפות בפעילויות פנאי מאפשרת לילדים ולבני נוער למצות כישורים ולספק נטיות אישיות שאינם יכולים לבוא לידי ביטוי מלא בבית הספר או במסגרות אחרות. השתתפות בפעילויות פנאי חיוביות היא לא רק גורם המקדם התפתחות, אלא גם חיסון מפני מצבי סיכון.

ידוע, שבד בבד עם תרומתן החיובית של פעילויות הפנאי לילדים, לפעילויות אלה עלולות להיות גם השפעות שליליות. תחום שזכה למחקר נרחב בהקשר זה הוא הצפייה בטלוויזיה והשימוש באינטרנט. ילדים צעירים פגיעים במיוחד להשפעות של פעילויות אלה, ולפיכך נתונים אודות השתתפותם בפעילויות הללו חשובים להבנת מצבם ולדאגה לשלומם.

בעשורים האחרונים ניכרים שינויים בולטים בהרגלי הפנאי של ילדים. זאת בעקבות שינויים בתנאים החברתיים והכלכליים שהתחוללו בעולם המערבי ואשר לא פסחו על הילדים בישראל. הקשר בין הילד להוריו במשך שעות היום הולך ומצטמצם לשהייה עם הורה אחד בזמן מסוים, בו בזמן שהורה השני "חופשי" לעבוד. גם פעילויות שנחשבו בעבר כ"משפחתיות", כגון ארוחה משותפת, צפייה משותפת בטלוויזיה וזמן השינה, הפכו לפעילויות, שהילד מבצע לבדו בהיעזרו באמצעים טכנולוגיים שונים. למעשה, לילדים יש היום פחות ופחות "זמן הורים" וזמן הולך וגדל לפעילויות פנאי אינדיבידואליות. כתוצאה מהתמעטות הזמן המוקדש לבילוי המשותף של ילדים והורים אנו עדים להתרבותם של מתקנים ושל מוסדות, שבהם יש השגחה על הילד, ושל מבחר חוגים.

נוסף על צריכת בידור וקניות, ילדים תורמים מזמנם לפעולות התנדבות בקהילה שבה הם חיים. זאת במסגרת פרויקט מחויבות של בית הספר, אך גם שלא במסגרת זו. נתונים על כך מוצגים בהמשך.

השינויים מהירים, אך הידע על אודות עולם הפנאי של ילדים בישראל חלקי בלבד, ואין בו די להסקת מסקנות אופרטיביות. לפיכך, אנו מציגים בנושא הפנאי פרק קצר בהרבה מכפי שהיינו חפצים. פרק מצומצם זה משקף את הידע הדל שלנו על הקצאות הזמן של ילדים ושל בני נוער בשעות הפנאי. אין אנו יודעים די על איכות המתקנים שבהם הם מבלים, על טיב המבוגרים השוהים איתם, על שביעות רצונם מעולם הפנאי שלהם ועל נגישותם של שירותי פנאי הולמים לאוכלוסיות המגוונות של ילדים החיים בישראל.

הנתונים המוצגים בפרק מורים, כי המחשב והטלפון הנייד הפכו לזמינים יותר ויותר לילדים ולבני נוער, וכי כבר תפסו את מקומה של הטלוויזיה כמדיה עיקרית. זאת במיוחד לשם שמירה על קשרים חברתיים ומשחקים.

למרות השעות הרבות שילדים ובני נוער בישראל מבלים מול מסך המחשב, הטלוויזיה והטלפון הנייד, אין אנו יודעים די הצורך על תכני התוכניות שבהן הם צופים ועל מעורבות ההורים בצפייה. חשוב לבחון לעומקה את החשיפה של ילדים בישראל לתכנים השונים ואת המסרים שהם מקנים להם. זאת במיוחד לאור אחת התופעות שהיקפה מתרחב, "מסחור הילדות". הכוונה לחדירת מסרים מעולם הפרסום והמסחר לעולמם של ילדים באמצעות כלי התקשורת: טלוויזיה, אינטרנט, רדיו, עיתונות, פרסום חוצות וכדו'. מסרים אלה משפיעים במידה רבה על האופן שבו ילדים לומדים

ומשחקים, ואף על דברי המזון שהם אוכלים. הם גם מעצבים את האופן שבו ילדים רואים את עצמם ואת העולם - ערכיהם, שאיפותיהם, בריאותם ואף דימוים העצמי.

בהקשר זה יש לציין, שהטלוויזיה, האינטרנט והרדיו נגישים מבחינה כלכלית (עלות) ומבחינה פיזית הרבה יותר מחוגים וממסגרות בילוי אחרות. הנתונים על מספר הילדים החיים מתחת לקו העוני, המוצגים בפרק 10, חושפים את דלות המשאבים העומדים לרשות הילדים הללו וזורים אור על המניעים שמעצבים את אופן ניצול הזמן של ילדים ובני נוער בשעות הפנאי.

כמו כן, יש לתת את הדעת לגורמים טכניים, כגון קרבה גיאוגרפית לשירותי פנאי שמוותאמים לילדים, ואף לנגישותם של שירותי פנאי לילדים בעלי צרכים מיוחדים. לא אחת אין לילדים החיים בפריפריה מסגרות מתאימות לבילוי, ועליהם להסתפק במתקנים המתוכננים עבור מבוגרים, כגון קניונים ומרכזים מסחריים.

למרות הקושי לפרוס יריעה רחבה של נתונים לגבי ניצול שעות הפנאי של ילדים, עלה בידינו השנה להציג נתונים שקובצו מסקרים שונים, הגם שמטרות הסקרים וקבוצות הגיל שהתייחסו אליהן לא תמיד אפשרו לערוך את ההשוואה הרצויה.

תרשימים 6א'-6ו' עוסקים בשימוש באמצעים דיגיטליים.

תרשימים 6ז'-6יב' עוסקים באוריינות של תלמידי כיתה ד'.

לוחות 6.1-6.2 ותרשימים 6ג'-6יד' נוגעים לפעילות התנדבותית של בני נוער.

לוחות 6.3-6.4 ותרשים 6טו' עוסקים בהשתתפות תלמידים בחוגים ובפעילויות חברתיות.

תרשימים 6טז'-6כ' ולוח 6.5 ענינו ילדים ובני נוער שעוסקים בספורט.

לוחות 6.6-6.9 מתייחסים לטיולים, לביקורים באתרי טבע וליציאה לחו"ל.

לוחות 6.10-6.11 ותרשים 6כא' ענינם מורשים לנהוג.

הגדרות

אינסטרגם - יישום (אפליקציה) לטלפונים ניידים חכמים המשמש לשיתוף תמונות וסרטוני וידאו קצרים ברשתות החברתיות ובדואר האלקטרוני. כמו כן הוא מאפשר מעקב אחרי משתמשים נוספים, וזאת באמצעות הרשת החברתית של אינסטרגם, שבה ניתן לצפות ולהגיב על פוסטים של אחרים.

וואטסאפ - יישום (אפליקציה) לטלפונים ניידים חכמים המשמש להעברת מסרים מיידים, תמונות, קטעי וידאו וקול.

סנאפצ'ט - אפליקציה לשיתוף תמונות. המשתמשים בה יכולים לשלוח תמונות, להקליט קטעי וידאו, להוסיף טקסט וצוירים ולשלוח אותם לאנשי קשר. (לתמונות וקטעי וידאו אלו נהוג לקרוא סנאפס (SNAPS)).

פייסבוק - אתר אינטרנט המשמש כרשת חברתית המקוונת הגדולה בעולם, זמין ביותר מ-70 שפות. המשתמשים בו יוצרים פרופילים אישיים, שכוללים תמונות אישיות ותחומי עניין אישיים. האתר מאפשר ליצור עם המשתמש גם קשר פרטי, וכך רק המוען והנמען שותפים לשיחה, וגם קשר פומבי, שבו ההודעות גלויות לעיני כול. ניתן גם ליצור קבוצות חברים, המגבילה את הצפייה בפרופיל אך ורק למשתמשים מאותה הרשת ולמשתמשים המוגדרים כ"חברים".

תכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית - התכנית הינה פיתוח של תכנית המחויבות האישית שהייתה נהוגה בבתי הספר בעבר. התכנית מבוססת על הגישה הפדגוגית של "למידה מתוך שירות" (learning service) שמושמת ברחבי העולם מאז ראשית שנות השמונים של המאה שעברה. הגישה שעומדת בבסיסה היא קידום תהליך של למידה משמעותית הכולל שלושה מרכיבים: שירות קהילתי משמעותי; תהליכים מובנים של עיבוד ורפלקציה על ההתנסות; לימוד עיוני. נוסף על הובלת תהליכים של למידה משמעותית, התכנית מיועדת להעצים את התלמידים ולקדם מעורבות חברתית ואזרחית. שנת הלימודים תשע"ז הייתה השנה השלישית להפעלתה והיא יושמה לראשונה במלוא היקפה, על פני שלוש שכבות גיל: י', י"א, י"ב. חובת ההשתתפות בתכנית מוטלת על כלל התלמידים והיא תנאי לקבלת תעודת בגרות. התכנית כוללת שילוב בין התנסות מעשית במעורבות חברתית (באופן פרטני וקבוצתי) לבין למידה עיונית. המחקר כלל שילוב של הערכה איכותנית וכמותית. ההערכה האיכותנית כללה 13 בתי ספר. בהערכה הכמותית הועברו שאלונים בקרב תלמידי כיתות י' ו-י"א. השאלונים הועברו במהלך החודשים ינואר-מרץ 2016. במחקר השתתפו 268 בתי ספר, 109 כיתות י' מתוכם 2,230 תלמידי כיתות ו-1,252 תלמידי כיתות י"א.

מקור הנתונים

רוב הנתונים בפרק זה לקוחים מסקרים וממחקרים שנערכו ביוזמה פרטית. מיעוטם לקוח מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: המסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בעניין הרישוי לנהוג ברכב והיציאות לחו"ל, ומלקט הנתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017 בעניין בני נוער העוסקים בספורט תחרותי. נתונים נוספים בעניין זה מקורם ממשד המדע, התרבות והספורט.

רשות הטבע והגנים היא המקור בנושא הכניסה לאתרי הרשות.

הנתונים על שימוש באמצעים דיגיטליים, נלקחו מה-STS - מאגר נתונים של איגוד האינטרנט הישראלי על האינטרנט בישראל, מדוח בזק 2017 הסוקר את הרגלי השימוש וההתנהגות של הישראלים בעידן הדיגיטלי. הדוח מבוסס על מחקר מעמיק שערכה החברה על האינטרנט בישראל, המגמות השולטות בו ושימושי השונים, וכן על נתונים מפעילות החברה ומערכתה. לצורך הדוח נערך סקר בשיתוף מכון המחקר TNS בקרב 1,300 נדגמים, מתוכם נדגמו כ-120 בני נוער בגילאי 13-17. הסקר ונתוני התשתיות שנאספו ממערכות בזק בצרוף אנליזה של נתוני השוק, משקפים תמונת מצב של החיים בעידן הדיגיטלי לשנת 2017.

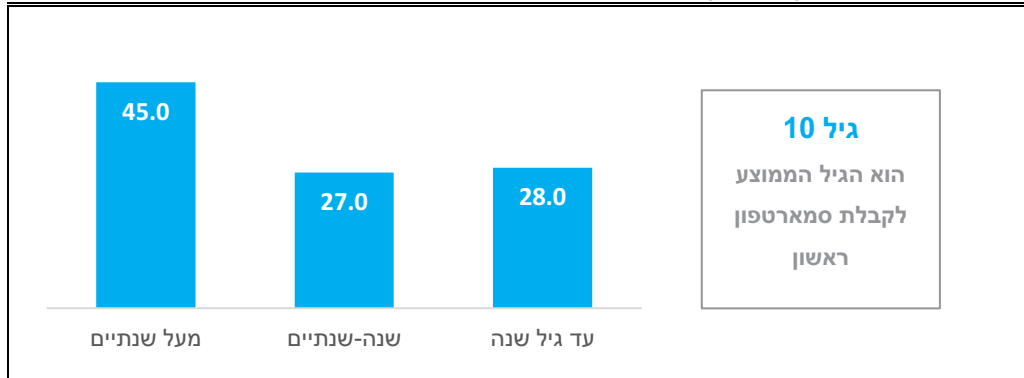
הנתונים על השתתפות תלמידי כיתות י'-י"ב בתכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית בשנת הלימודים תשע"ז מקורם בראמ"ה. התכנית החלה לפעול בבתי הספר העל-יסודיים בשנת תשע"ה. תשע"ז היא השנה השלישית להפעלת התכנית והיא יושמה לראשונה במלוא היקפה, על פני שלוש שכבות גיל: י', י"א, י"ב. התכנית היא בגדר חובה לכלל התלמידים וההשתתפות בה היא תנאי לקבלת תעודת בגרות. המחקר כלל שילוב של הערכה איכותנית וכמותית. בשנת תשע"ז ההערכה האיכותנית כללה 12 בתי ספר. בהערכה הכמותית הועברו שאלונים לתלמידים. השאלונים הועברו במהלך החודשים מרץ-יוני 2017. במחקר השתתפו 267 בתי ספר, מתוכם 4,612 תלמידי כיתות י"ב.

הנתונים על קריאה נלקחו ממחקר פירלס (Progress in International Reading Literacy Study) בתחום החינוך שנועד להשוות בין הישגי תלמידים בקריאה בבתי-ספר במדינות שונות לאורך זמן. המחקר נערך על ידי הארגון הבין-לאומי להערכת הישגים בחינוך (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, ובקיצור IEA). מאז מחזור המחקר הראשון, בשנת 2001, המחקר נערך במחזוריות של אחת לחמש שנים בקרב תלמידי כיתות ד' במדינות שונות ברחבי העולם. במחזור הנוכחי של המחקר השתתפו 50 מדינות. בכל אחת מהמדינות או הרשויות

החינוכיות הבוחרות להיכלל במחקר משתתפים כ-4,000 תלמידי כיתות ד' הלומדים בכ-200-150 בתי-ספר, המייצגים את האוכלוסייה הרלוונטית למחקר. במחקר פירלס 2016 השתתפו כ-288,000 תלמידי כיתות ד' מ-50 מדינות ברחבי העולם. המחקר נערך בישראל במהלך החודשים מאי-יוני 2016, בקרב מדגם ארצי מייצג של 4,041 תלמידי כיתות ד' מ-159 בתי-ספר (דוברי עברית בפיקוח הממלכתי והממלכתי-דתי ודוברי ערבית). בכל בית-ספר נדגמה באופן אקראי כיתה אחת מבין כיתות ד' בבית-הספר. התלמידים שנדגמו השיבו על מבחן המעריך את אוריינות הקריאה ומילאו שאלון רקע, ואילו מנהל בית הספר, מורה השפה של התלמידים שנדגמו והורי התלמידים השיבו על שאלוני רקע.

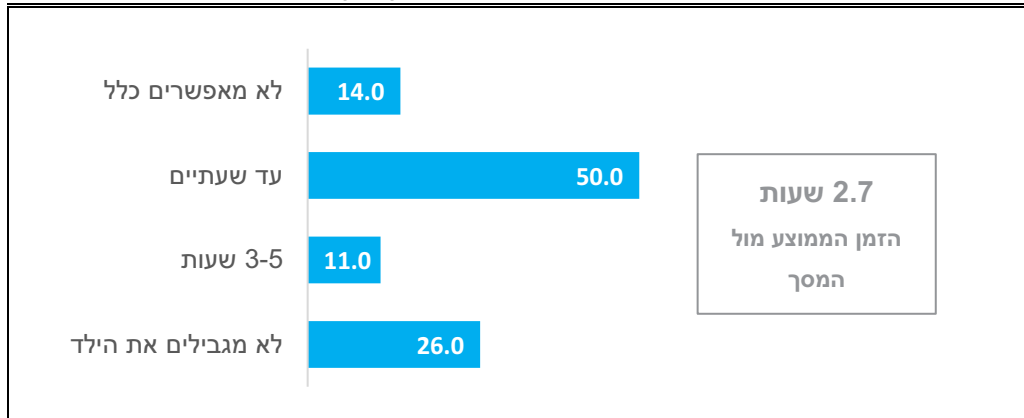
שימוש באמצעים דיגיטליים (תרשימים 6א'-16')

תרשים 6א': דיווחי הורים על "זמן מסך" של ילדיהם* והגיל הממוצע לקבלת סמארטפון ראשון (אחוזים) / 2017



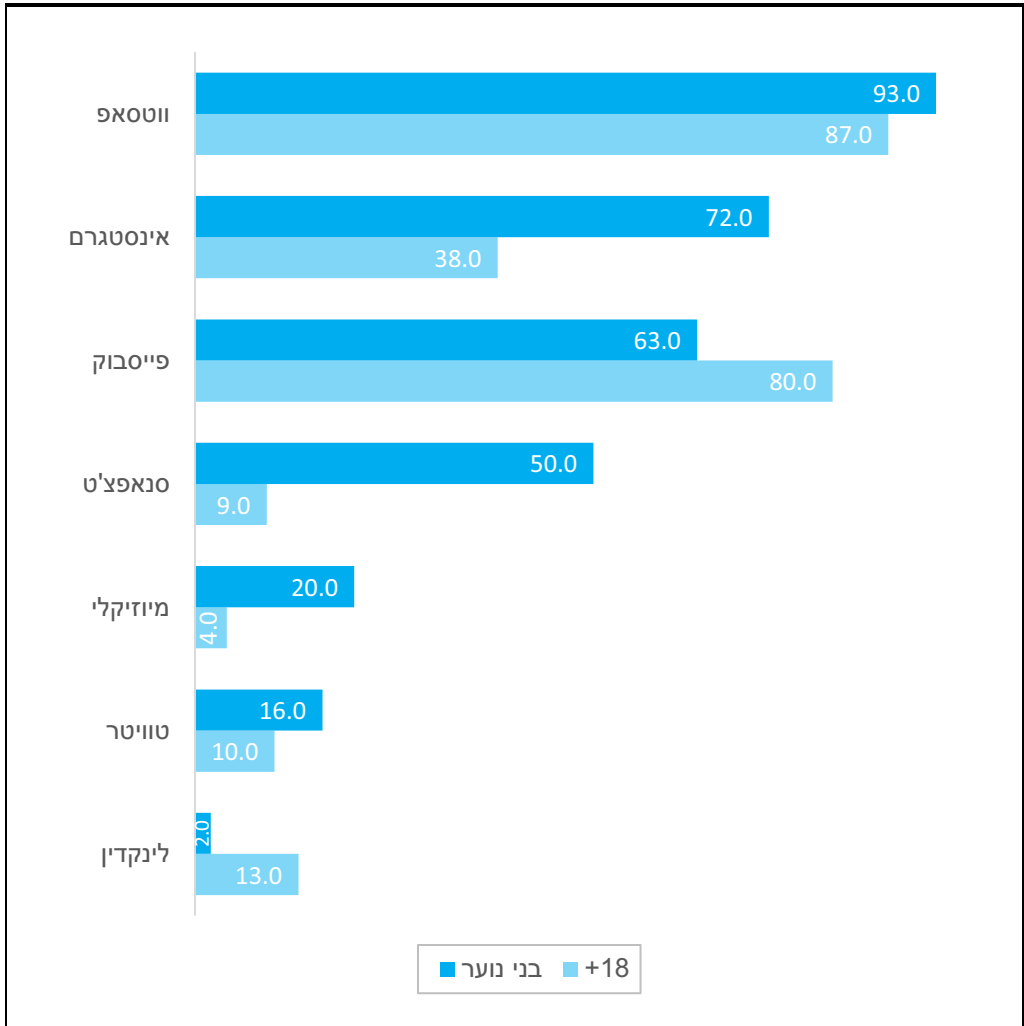
מקור: החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק 2017. עמ' 16. מתוך: STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018.
* ההורים נשאלו: באיזה גיל התחלת לאפשר לילדיך עד גיל 6 "זמן מסך"?
10 הוא הגיל הממוצע לקבלת סמארטפון ראשון.
כ-30% מההורים מושיבים תינוקות עד גיל שנה מול המסך.

תרשים 6ב': דיווחי הורים על "זמן מסך" של ילדיהם (6-9) / 2017



מקור: החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק, עמ' 18. מתוך: STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018.
* ההורים נשאלו: כמה זמן ביום אתם מאפשרים לילד שלכם להשתמש בטאבלט / בסמארטפון / במחשב? ילדים בני 6-9 נמצאים מול המסך כמעט 3 שעות ביום.
מחצית מההורים מאפשרים לילדיהם (בני 6-9) "זמן מסך" של שעתיים, רבע מההורים לא מגבילים את ילדיהם ב"זמן מסך" כלל.

תרשים 6: פעילות של בני נוער (13-17) ברשתות חברתיות* (אחוזים) / 2017

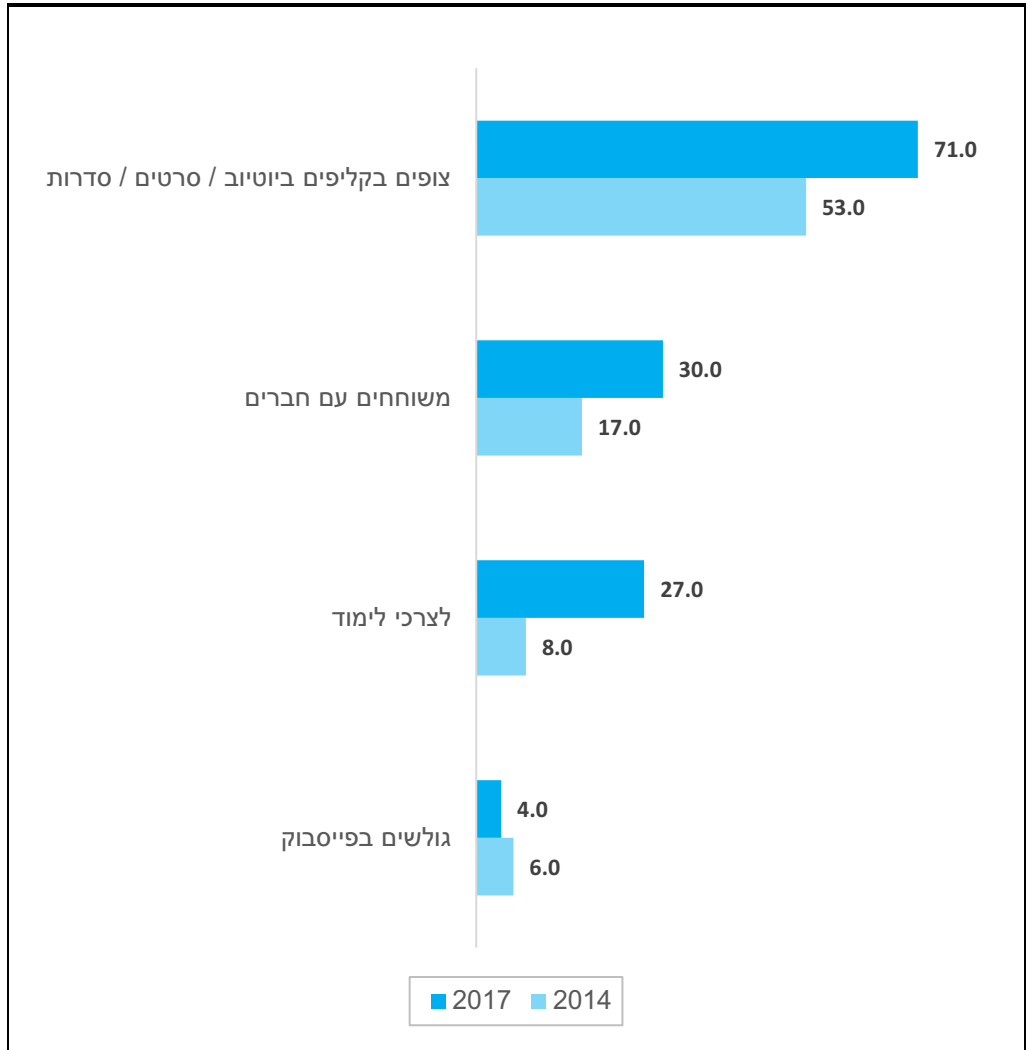


מקור: החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק. מתוך: STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018.

* הנסקרים נשאלו: מבין הרשתות החברתיות הבאות, באילו רשתות חברתיות אתה פעיל?

רובם המוחלט של בני הנוער פעילים בוואטסאפ, קצת יותר מבני ה-18+. 72% מבני הנוער פעילים באינסטגרם, 63% פעילים בפייסבוק, כמחצית פעילים בסנאפצ'ט וחמישית פעילים במיזיקלי.

תרשים 6ד': שימוש של ילדים בגיל 6-9 באינטרנט* (אחוזים) / 2014-2017

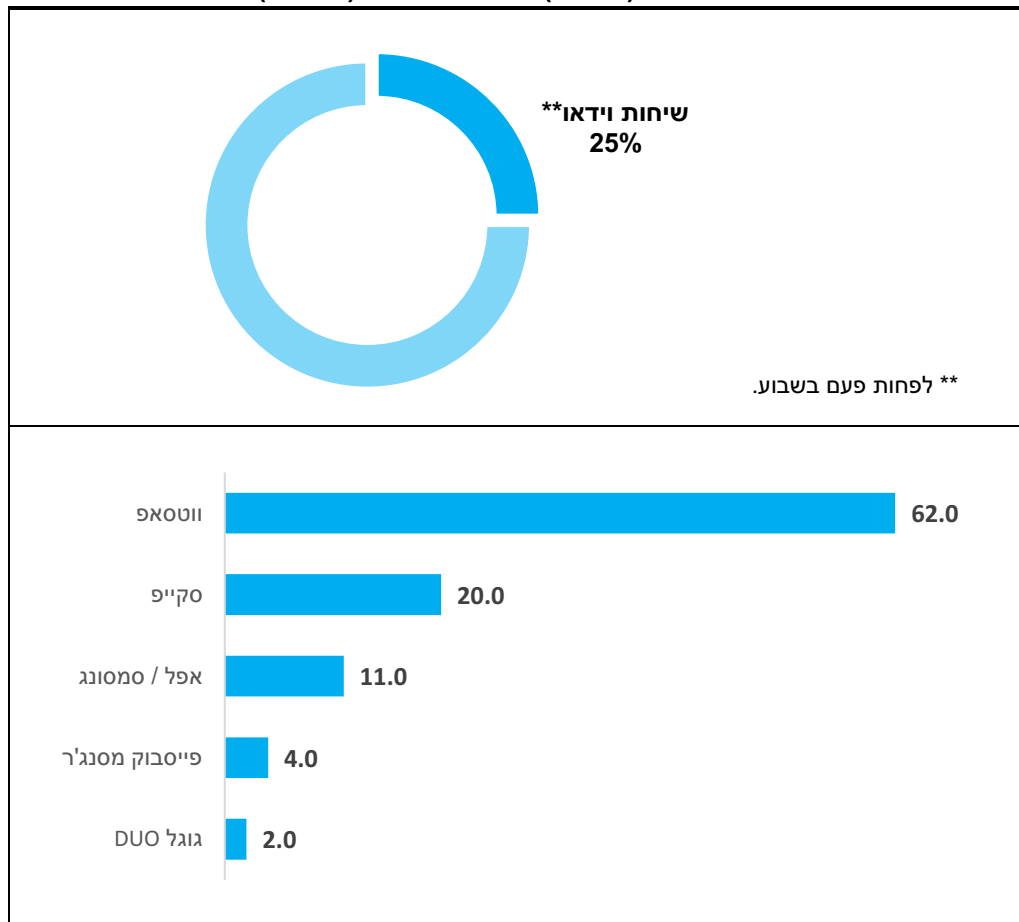


מקור: החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק, עמ' 17. מתוך: STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018.

* ההורים נשאלו: האם אתה יודע מה הילדים שלך עושים באינטרנט?

בין השנים 2014 ל-2017 חלה עלייה בשימוש של ילדים בגיל 6-9 באינטרנט. השימוש השכיח ביותר הוא צפייה בקליפים ביוטיוב / סרטים / סדרות, במקום השני צפייה שיחה עם חברים ובמקום השלישי שימוש לצרכי לימוד.

תרשים 6ה': שימוש של בני נוער (13-17) בשיחות וידאו* (אחוזים) / 2017



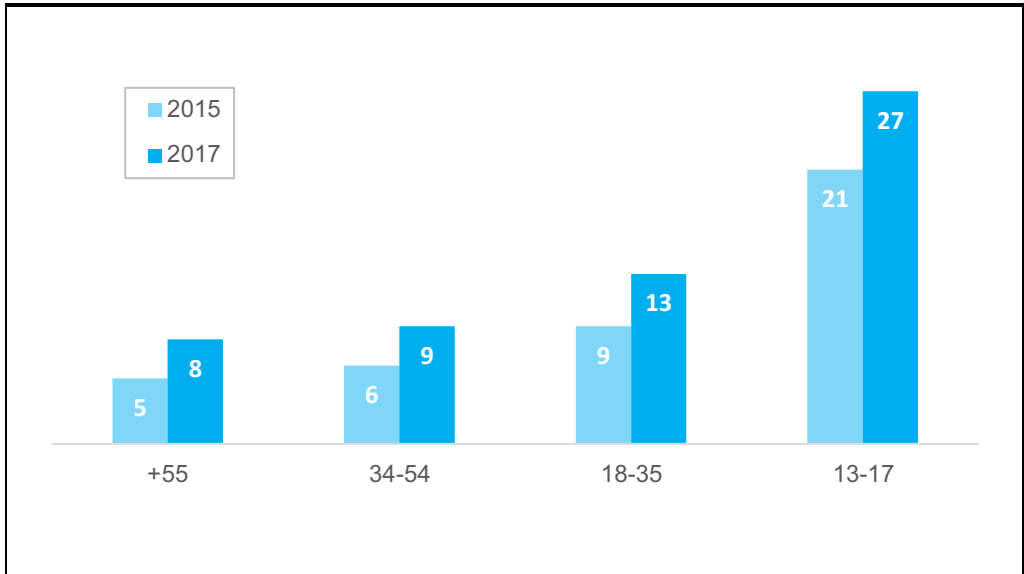
מקור: החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק 2017. עמ' 12. מתוך: STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018.

* בני הנוער נשאלו: האם אתה נוהג לבצע שיחות וידאו? אם כן, באיזו תדירות? / באיזה אמצעים או אפליקציות אתה משתמש כדי לבצע שיחות וידאו?

** לפחות פעם בשבוע.

רבע מבני הנוער מבצעים שיחות וידאו לפחות פעם בשבוע. כשליש משיחות הוידאו של בני הנוער מתבצעות באמצעות אפליקציית ווטסאפ, וכחמישית בסקייפ.

תרשים 16: מספר הקבוצות בווטסאפ* של בני נוער (13-17) / 2015-2017



מקור: החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק. מתוך: STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018.

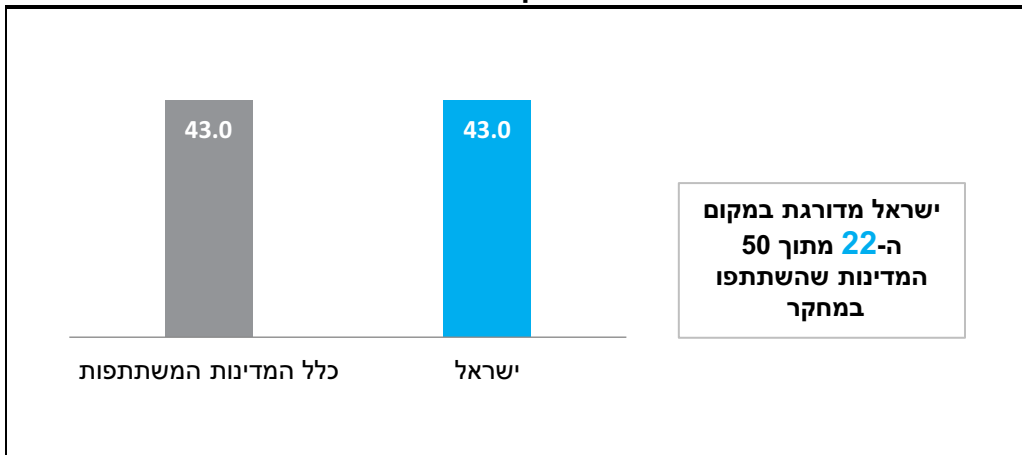
* הנסקרים נשאלו: כמה קבוצות יש לך בווטסאפ?

בשנת 2017 היו לבני הנוער (13-17) 27 קבוצות ווטסאפ בממוצע. פי שניים ממוצע קבוצות הוטסאפ שהיו לבני 18-34, ופי 3 ממוצע קבוצות הוטסאפ שהיו לבני +35.

אוריינות של תלמידי כיתה ד' (תרשימים 6ז'-6יב')

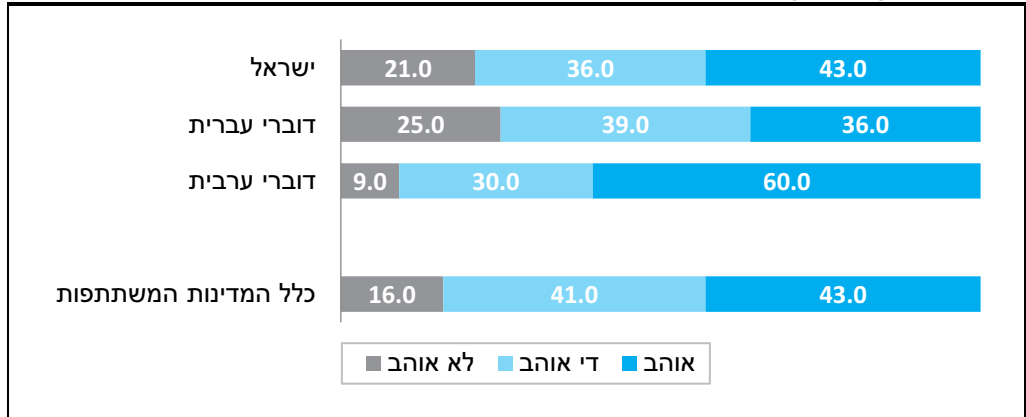
בחלק זה מוצגים נתוני דוח פירלס (Progress in International Reading Literacy Study) בתחום החינוך שנועד להשוות בין הישגי תלמידים בקריאה בבתי-ספר במדינות שונות לאורך זמן. המחקר נערך על ידי הארגון הבין-לאומי להערכת הישגים בחינוך (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, ובקיצור IEA). המחקר נערך במחזוריות של אחת לחמש שנים בקרב תלמידי כיתות ד' בכ-50 מדינות שונות ברחבי העולם.

תרשים 6ז': אחוז תלמידי כיתה ד' שדיווחו שהם מאוד אוהבים לקרוא, בהשוואה לממוצע כלל המדינות המשתתפות במבחן פירלס / 2016



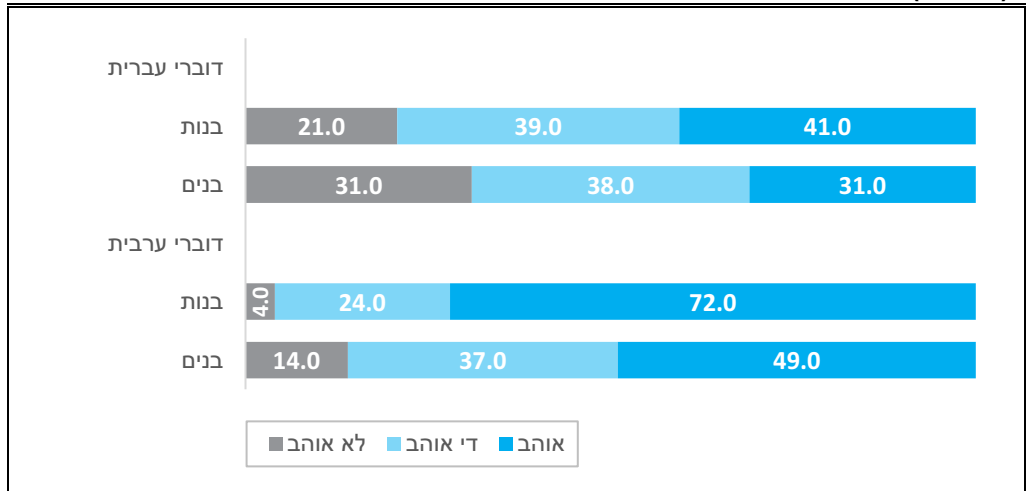
מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי, תרשים 6.1, עמ' 100. אוגוסט 2018.
43% מהתלמידים בישראל דיווחו שהם מאוד אוהבים לקרוא, שיעור זהה לממוצע כלל המדינות המשתתפות.

תרשים ח'6: דיווח של תלמידי כיתה ד' על מידת אהבתם לקריאה, לפי קבוצת אוכלוסייה (אחוזים) / 2016



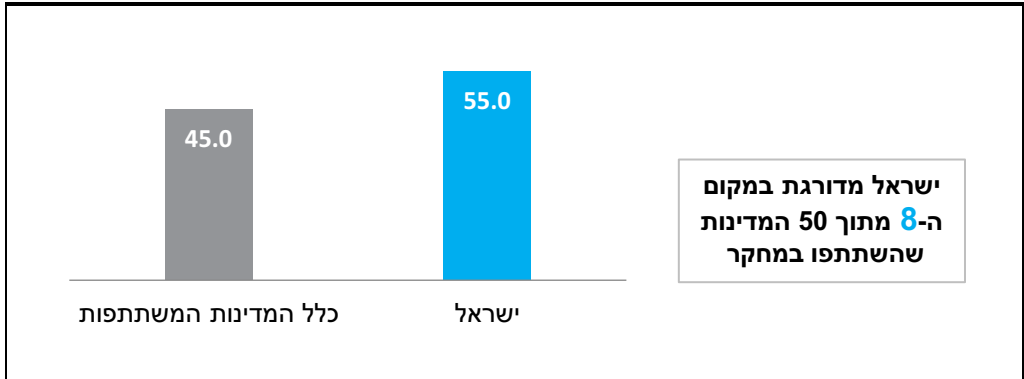
מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי, תרשים 6.2, עמ' 100. אוגוסט 2018.
 ככלל, שיעור התלמידים שדיווחו שהם אוהבים לקרוא ודי אוהבים לקרוא גדול משיעור התלמידים שאינם אוהבים לקרוא. חמישית מהתלמידים בישראל לא אוהבים לקרוא, שיעור זה גבוה מהשיעור הממוצע המקביל של כלל המדינות המשתתפות (16%). תלמידים דוברי ערבית דיווחו שהם אוהבים לקרוא יותר משתלמידים דוברי עברית דיווחו על כך (36% לעומת 60% בהתאמה).

תרשים ט'6: דיווח של תלמידי כיתה ד' על מידת אהבתם לקריאה, לפי מין (אחוזים) / 2016



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי. לוח כ-1, עמ' 113. אוגוסט 2018.
 בנות דיווחו יותר שהן אוהבות לקרוא, תלמידות דוברות ערבית דיווחו בשיעור גבוה בהרבה משאר המדווחים.

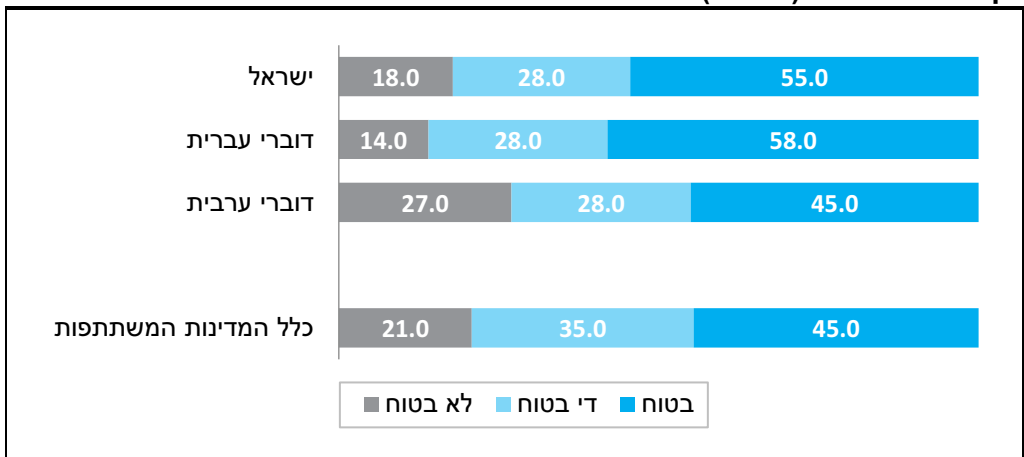
תרשים 6'א: אחוז תלמידי כיתה ד' שדיווחו שהם מאוד בטוחים ביכולתם לקרוא, בהשוואה לממוצע כלל המדינות המשתתפות במבחן פירלס / 2016



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי, תרשים 6.1, עמ' 100. אוגוסט 2018.

יותר ממחצית מהתלמידים בישראל דיווחו שהם מאוד בטוחים ביכולתם לקרוא, שיעור זה גבוה מממוצע כלל המדינות המשתתפות במחקר.

תרשים 6'א: אחוז תלמידי כיתה ד' שדיווחו שהם מאוד בטוחים ביכולתם לקרוא, לפי קבוצת אוכלוסייה (אחוזים) / 2016

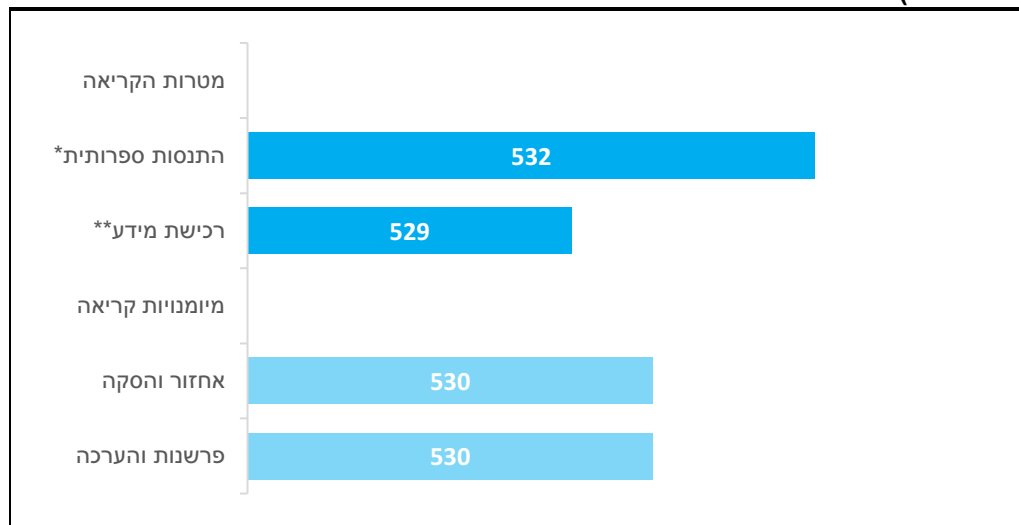


מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי, תרשים 6.4, עמ' 104. אוגוסט 2018.

שיעור התלמידים שדיווחו שהם בטוחים ביכולתם לקרוא גדול משיעור התלמידים שדיווחו שאינם בטוחים ביכולתם לקרוא.

כחמישית מהתלמידים בישראל לא בטוחים ביכולתם לקרוא, שיעור זה נמוך מהשיעור הממוצע המקביל של כלל המדינות המשתתפות. תלמידים דוברי עברית דיווחו שהם בטוחים ביכולתם לקרוא יותר משתלמידים דוברי ערבית דיווחו על כך (86% לעומת 73% בהתאמה).

תרשים 6'ב': מטרות הקריאה ומיומנות הקריאה של תלמידי כיתה ד' (ממוצע ההישגים) 2016



תחום ההישגים	סף הישג	רמת הישג
625 נקודות ומעלה	625	הצטיינות
מ-550 נקודות ועד 625 נקודות (לא כולל)	550	גבוהה
מ-475 נקודות ועד 550 נקודות (לא כולל)	475	בינונית
מ-400 נקודות ועד 475 נקודות (לא כולל)	400	נמוכה
פחות מ-400 נקודות	-	מתחת לסף

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי. תרשים 4.14, עמ' 65. אוגוסט 2018.
* קריאה לשם הנאה. ** קריאה לשם השגת מידע ושימוש בו.

הערה: מבחן פירלס מבדיל בין קריאה לצורך התנסות ספרותית ובין קריאה לצורך רכישת מידע. בהתאם למטרת הקריאה העיקרית, המבחן המודפס כולל שתי סוגות של טקסט: טקסט ספרותי וטקסט מידעי. במסגרת המושגית של המחקר הוגדרו גם מיומנויות הקריאה: מיומנויות פשוטות של אחזור מידע והסקה ישירה (להלן "אחזור והסקה"), ומיומנויות מורכבות של פרשנות, שילוב מידע, הערכה וביקורתיות (להלן "פרשנות והערכה").

אין הבדל של ממש בממוצעי ההישגים בין מטרות הקריאה השונות (קריאה לשם התנסות ספרותית-התנסות ספרותית לעומת קריאה לשם השגת מידע) וכן בין מיומנויות הקריאה השונות.

פעילות התנדבותית של בני נוער (לוחות 6.1-6.2 ותרשימים 6'ג'-6'ד')

לוח 6.1: עידוד בית הספר למעורבות חברתית ואזרחית של תלמידי כיתות י-יא'
לפי מגזר (אחוזים) / תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה'-ו'		
56.0	50.0	65.0	סך הכל	מאמצי בית הספר למעורבות חברתית- סך הכל
55.0	47.0	60.0	חינוך עברי	
58.0	58.0	77.0	חינוך ערבי	
64.0	49.0	60.0	סך הכל	בית הספר מעודד אותי לעזור בפעילות התנדבותית למען הקהילה
66.0	47.0	53.0	חינוך עברי	
60.0	55.0	77.0	חינוך ערבי	
65.0	66.0	81.0	סך הכל	בבית הספר מעודדים תלמידים לגלות מנהיגות, למשל להתנדב למועצת תלמידים, ליזום פרויקטים של שיפור בית ספרי ועוד
62.0	63.0	80.0	חינוך עברי	
72.0	74.0	86.0	חינוך ערבי	
47.0	45.0	53.0	סך הכל	בבית הספר מעודדים את התלמידים להיות חברים בתנועות הנוער
43.0	41.0	47.0	חינוך עברי	
55.0	56.0	69.0	חינוך ערבי	
45.0	39.0	54.0	סך הכל	בית הספר מעודד אותי לקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים כמו להתעניין בנושאים אקטואליים שעל סדר היום הציבורי בקהילה, במדינה וכד'
43.0	35.0	47.0	חינוך עברי	
49.0	50.0	73.0	חינוך ערבי	
57.0	51.0	75.0	סך הכל	בית הספר מעודד אותי לקחת חלק במסגרות למעורבות חברתית כמו מועצת תלמידים, חונכות וכד'
58.0	49.0	73.0	חינוך עברי	
56.0	58.0	80.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

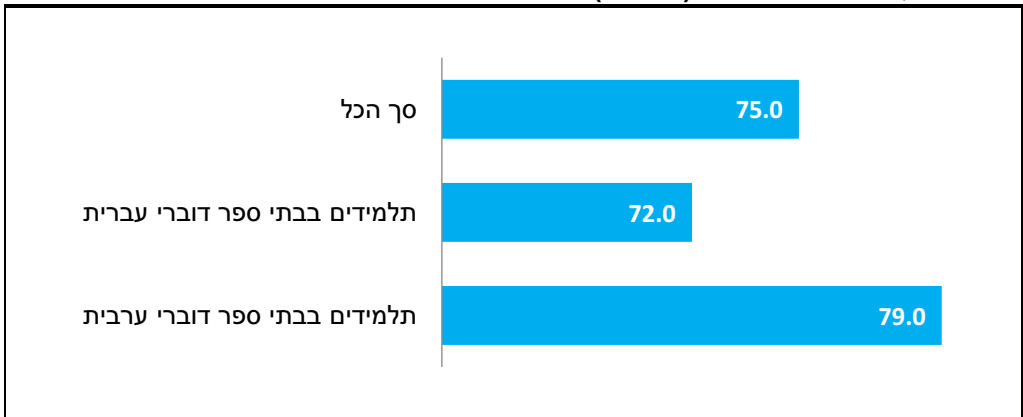
* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

כשני שלישים מן התלמידים בכיתות ה'-ו' וכמחצית מן התלמידים בכיתות ז'-ט' ו-י-יא' דיווחו כי בית ספרם משקיע מאמצים לעידוד תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית. אחוז זה גדול בבתי ספר דוברי ערבית יותר מאשר בבתי ספר דוברי העברית.

התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית היא פיתוח של תכנית המחויבות האישית שהייתה נהוגה בבתי הספר בעבר. שנת הלימודים תשע"ז הייתה השנה השלישית להפעלתה והיא ייושמה במלואה בכיתות י', י"א ו-י"ב. חובת ההשתתפות בתכנית מוטלת על כלל התלמידים והיא תנאי לקבלת תעודת בגרות. במסגרת התכנית התלמיד נדרש לבצע שעות התנסות אישית בהיקף של 60 שעות שנתיות בכיתה י' ו-30 שעות שנתיות בכיתה י"א. תלמידי כיתה י"ב אינם מחויבים לעסוק בהתנסות אישית. עם זאת, כ-60% מהתלמידים דיווחו כי עסקו בהתנסות אישית בכיתה י"ב ו-2% מהתלמידים עסקו בהתנסות בתור השלמה מכיתה י"א. עוד על התכנית – ראו במבוא לפרק זה.

תרשים 6'ג': השתתפות תלמידי כיתות י"ב* בתכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית, לפי מגזר וכיתה (אחוזים) / תשע"ז



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, הערכת תכנית 'התפתחות אישית ומעורבות חברתית' בשנה"ל תשע"ז, לוח 1, עמ' 15. אוקטובר 2018.
* לפי דיווחי התלמידים.

75% מתלמידי כיתות י"ב לקחו חלק בתכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית של משרד החינוך. תלמידים בחינוך הערבי יותר מאשר תלמידים בחינוך העברי.

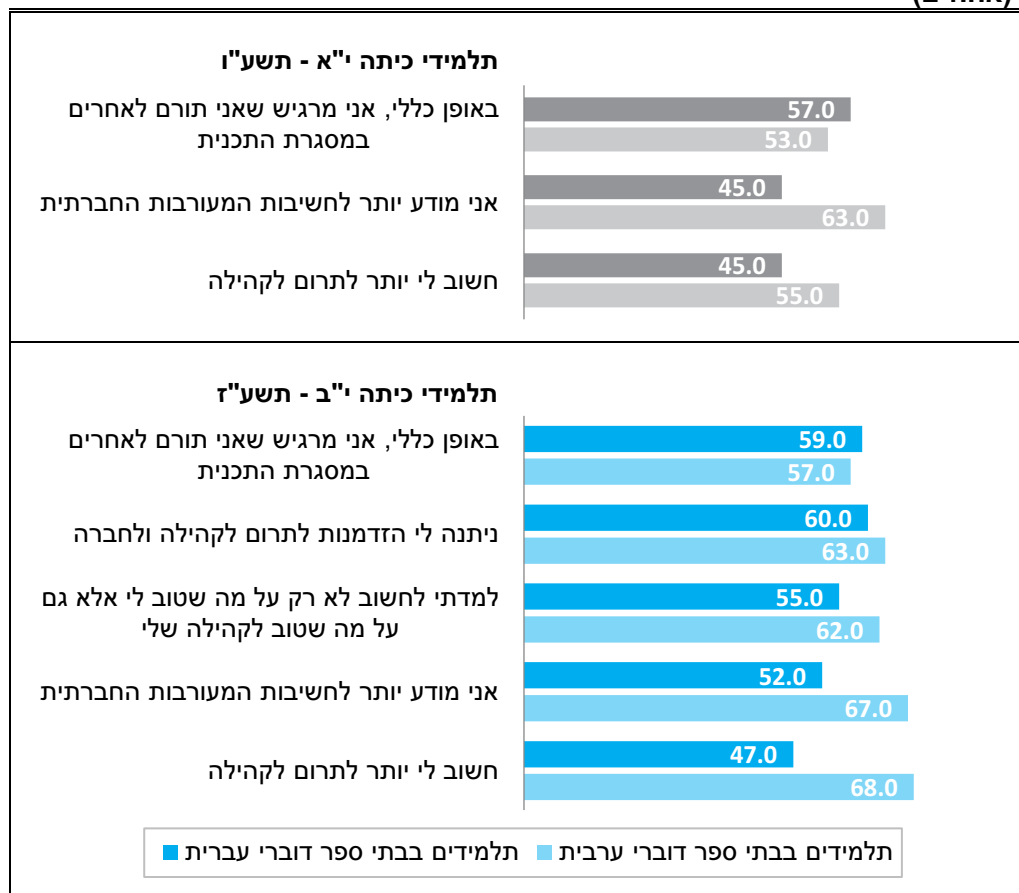
לוח 6.2: השתתפות תלמידי כיתות י"ב* בתכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית, לפי מגזר ומקום ההתנסות (אחוזים) / תשע"ז

תלמידים דוברי ערבית			תלמידים דוברי עברית			מקום ההתנסות
תשע"ז	תשע"ו		תשע"ז	תשע"ו		
כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	
21.0	16.0	19.0	34.0	34.0	37.0	תנועות נוער, ארגוני נוער
16.0	9.0	8.0	17.0	12.0	17.0	חונכות (לימודית, חברתית, אוכלוסיות מיוחדות)
16.0	14.0	18.0	16.0	13.0	12.0	תרבות, ספורט, אמנות
17.0	11.0	8.0	15.0	7.0	6.0	מועצת תלמידים
17.0	17.0	19.0	14.0	10.0	11.0	חירום והצלה
5.0	4.0	4.0	13.0	10.0	8.0	אוכלוסיות מיוחדות בקהילה (בזקקים, משפחות שכולות, פצועי צה"ל, אסירים)
23.0	16.0	18.0	12.0	9.0	12.0	מנהיגות צעירה
27.0	25.0	28.0	10.0	11.0	16.0	מוסדות חינוך (צהרונים, גני ילדים)
14.0	10.0	9.0	8.0	4.0	7.0	איכות סביבה, קיימות, טבע, טיפול בבעלי חיים
13.0	10.0	9.0	8.0	8.0	5.0	תכניות בין-דוריות
10.0	6.0	7.0	6.0	4.0	2.0	ספרייה, ארכיון, תחזוקה
9.0	8.0	8.0	5.0	4.0	2.0	תקשורת, אינטרנט, מחשב
5.0	3.0	4.0	2.0	1.0	1.0	עמיתים ונאמנים

מקור: משרד החינוך, רמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, הערכת תכנית 'התפתחות אישית ומעורבות חברתית' בשנה"ל תשע"ז, לוח 3, עמ' 20. אוקטובר 2018.
* לפי דיווחי התלמידים.

שליש ויותר מהתלמידים בבתי ספר דוברי עברית השתתפו במסגרת התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית בתנועות נוער וארגוני נוער, 17% התנסו בחונכות (לימודית, חברתית, אוכלוסיות מיוחדות), ו-16% התנסו בפעילויות תרבות ספורט ואמנות.
27% מהתלמידים בבתי ספר דוברי ערבית השתתפו במסגרת התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית במוסדות חינוך (צהרונים, גני ילדים), כרבע התנסו במנהיגות צעירה וכחמישית השתתפו בפעילויות בתנועות נוער וארגוני נוער.

תרשים 6'ד': תרומת ההתנסות האישית של תלמידי כיתות י"ב* שהשתתפו בתכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית, בהשוואה לתלמידי כיתות י"א בשנת תשע"ו (אחוזים)



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, הערכת תכנית 'התפתחות אישית ומעורבות חברתית' בשנה"ל תשע"ז, תרשים 20, עמ' 59. אוקטובר 2018.
* לפי דיווחי התלמידים.

ניכרת עלייה במודעות למעורבות חברתית ובתפיסת החשיבות שלה בעיני התלמידים. יותר ממחצית מהתלמידים דיווחו כי הם למדו לחשוב לא רק על מה שטוב להם אלא גם על מה שטוב לקהילה, שהם מודעים יותר לחשיבות המעורבות החברתית ושחשוב להם לתרום לקהילה.

השתתפות תלמידים בחוגים ובפעילויות חברתיות (לוחות 6.3-6.4 ותרשים 6טו')

הלוחות והתרשימים הבאים מציגים נתונים על פעילויות פנאי של תלמידים (א'-יא'), המתקיימות בדרך כלל באופן מאורגן אחרי שעות הלימודים (חוגי אומנות, חוגי ספורט, חוגי העשרה וכן פעילויות חברתיות מאורגנות כמו תנועות נוער, תכניות מנהיגות ופעילויות התנדבות. כל אחד מן המדדים המסכמים מייצג את שיעורי התלמידים שדיווחו על השתתפות בלפחות פעילות פנאי אחת באופן קבוע (לפחות שעה בשבוע מתחילת השנה).

לוח 6.3: השתתפות תלמידים בחוגים, לפי מגזר ושלב חינוך (אחוזים*)
תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה'-ו'		
57.0	68.0	84.0	סך הכל	השתתפות בחוגים-סך הכל
60.0	71.0	85.0	חינוך עברי	
52.0	61.0	82.0	חינוך ערבי	
26.0	37.0	57.0	סך הכל	השתתפות בחוג אמנויות (מוזיקה, מחול, ציור, דרמה, עיצוב וכו')
25.0	37.0	55.0	חינוך עברי	
28.0	36.0	62.0	חינוך ערבי	
45.0	51.0	63.0	סך הכל	השתתפות בחוג או באימון ספורט (כדורגל, כדורסל וכו')
48.0	54.0	65.0	חינוך עברי	
40.0	43.0	60.0	חינוך ערבי	
16.0	20.0	34.0	סך הכל	השתתפות בחוגי העשרה אחרים (שחמט, נוער שוחר מדע, טיסנות, לגו, בישול, בע"ח וכו')
16.0	17.0	29.0	חינוך עברי	
25.0	28.0	46.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

הערה: הנתונים מציגים תלמידים שהשתתפו בלפחות פעילות פנאי אחת (ציינו לפחות פעילות אחת מתוך שלוש הפעילויות האפשריות: חוג אמנויות, חוג ספורט או חוג העשרה).

84% מתלמידי כיתות א'-ו', 68% מתלמידי כיתות ז'-ט' ו-57% מתלמידי כיתות י-יא' השתתפו בחוג אחד לפחות. ככל שיווירד הגיל כך אחוז ההשתתפות יורד.

תלמידים בחינוך הערבי דיווחו יותר מתלמידים בחינוך העברי על השתתפות בחוגי אומנות ובחוגי העשרה, ואילו תלמידים בחינוך העברי דיווחו יותר מתלמידים בחינוך הערבי על השתתפות בפעילויות ספורט.

לוח 6.4: השתתפות תלמידים בפעילויות חברתיות, לפי מגזר ושלב חינוך (אחוזים*)
תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
72.0	58.0	69.0	סך הכל	פעילויות חברתיות-סך הכל
73.0	60.0	71.0	חינוך עברי	
70.0	54.0	66.0	חינוך ערבי	
42.0	41.0	48.0	סך הכל	השתתפתי בתנועת נוער / ארגון נוער
43.0	44.0	51.0	חינוך עברי	
40.0	35.0	40.0	חינוך ערבי	
25.0	22.0	22.0	סך הכל	השתתפתי בתכנית מנהיגות (מש"צים, מד"צים, מנהיגות צעירה, ליד קו הזינוק וכו')
21.0	19.0	18.0	חינוך עברי	
34.0	30.0	33.0	חינוך ערבי	
59.0	36.0	49.0	סך הכל	התנדבתי באופן קבוע (בחונכות, התנדבות בבתי חולים, איסוף וחלוקת מצרכי מזון לנזקקים וכו')
59.0	36.0	48.0	חינוך עברי	
57.0	37.0	52.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח.

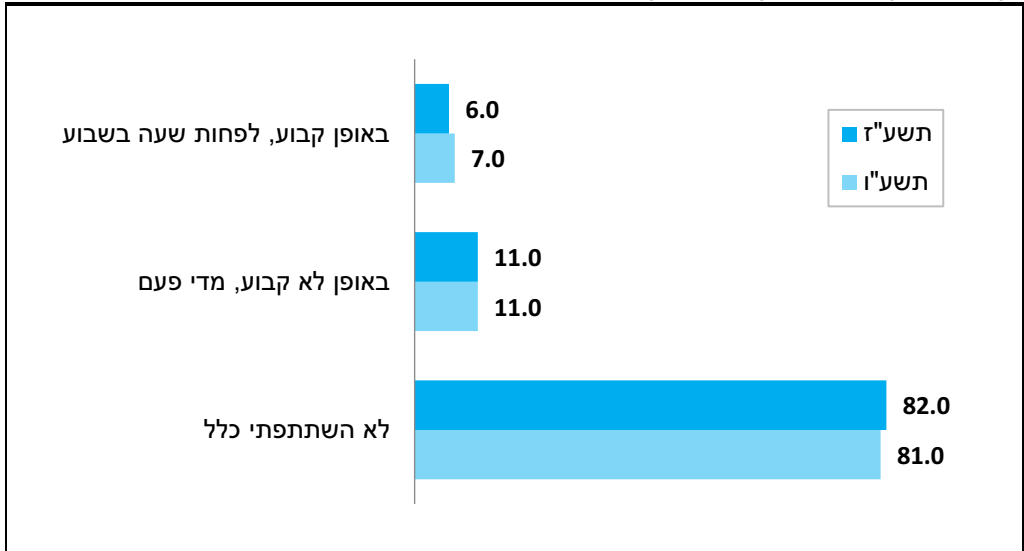
** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

הערה: הנתונים מציגים תלמידים שהשתתפו בלפחות פעילות פנאי אחת באופן קבוע (ציינו לפחות פעילות אחת מתוך שלוש הפעילויות האפשריות: פעילות נוער, תכנית מנהיגות, פעילות התנדבותית).

69% מתלמידי כיתות א'-ו', 58% מתלמידי כיתות ז'-ט' ו-72% מתלמידי כיתות י-יא' השתתפו בפעילות חברתית אחת לפחות.

תלמידים בחינוך העברי דיווחו יותר מתלמידים בחינוך הערבי על השתתפות בתנועות נוער, ואילו תלמידים בחינוך העברי דיווחו יותר מתלמידים בחינוך הערבי על השתתפות בתכנית מנהיגות. הדיווח על השתתפות בפעילות התנדבותית היה דומה בשני המגזרים.

תרשים 6טו': השתתפות תלמידים (בחט"ע) בפעילויות הכנה לשירות בצה"ל*
(אחוזים) ** / תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

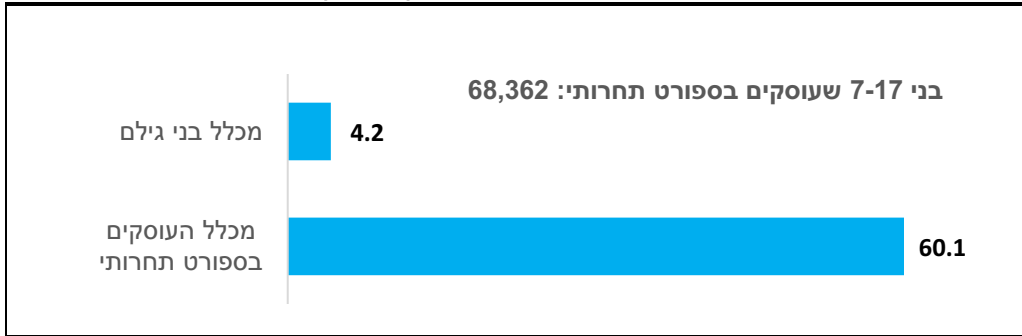
* תלמידים בחינוך העברי בלבד.

** האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח.

כ-20% מהתלמידים דיווחו על השתתפות בפעילויות הכנה לצה"ל בשנים תשע"ו-תשע"ז.

ילדים ובני נוער העוסקים בספורט (תרשימים 6טז'-6כ' ולוח 6.5)

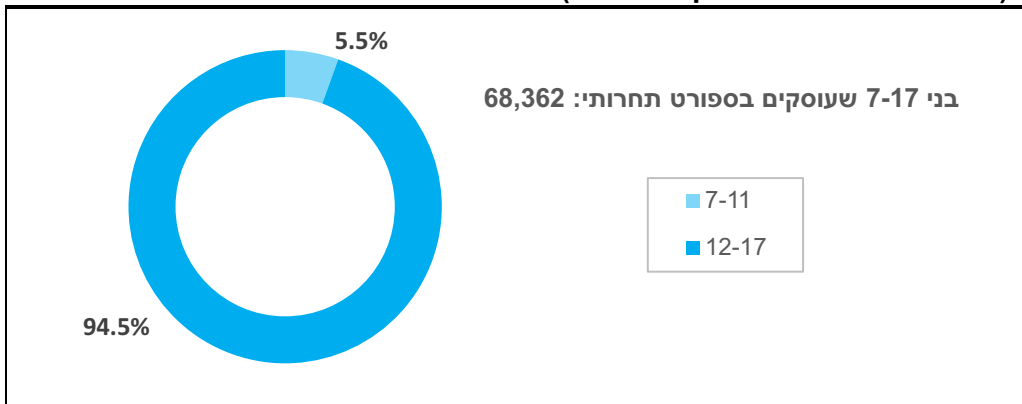
תרשים 6טז': חלקם של ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי* מכלל אוכלוסיית העוסקים בספורט תחרותי ומכלל בני גילם (אחוזים) / 2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 9.21, 2018.
* ספורטאי פעיל נקבע על פי שני קריטריונים: 1. ספורטאי הרשום בהתאחדות/באיגוד כדון, והלוקח חלק בפעילות ספורט תחרותית ובמספר תחרויות מינימלי אשר נקבע במינהל הספורט במשרד התרבות והספורט. 2. סף עליון של שנת לידה, רק מי שנולד עד אותה שנה שנקבעה כשנת סף ייחשב לספורטאי פעיל (סף שנת הלידה מותנה בענף).

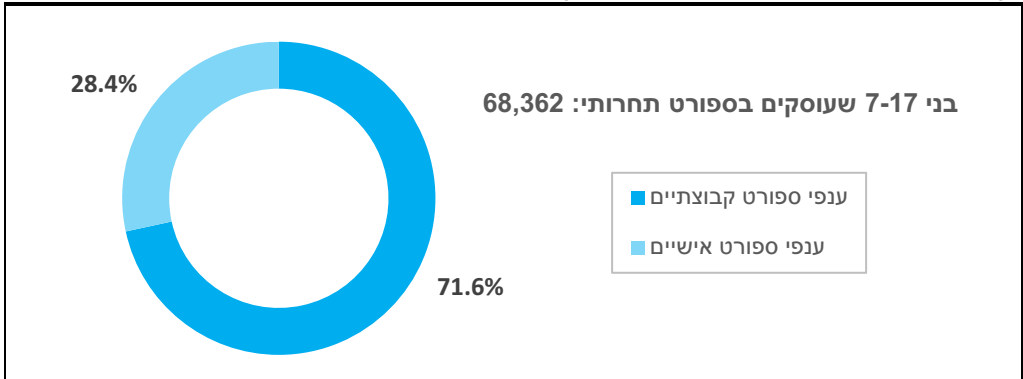
68,362 ילדים ובני נוער עסקו בספורט תחרותי בשנת 2017. הללו מנו 4.2% מכלל הילדים בני גילם (7-17) ו-60.1% מכלל העוסקים בספורט תחרותי.

תרשים 6ז': ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי*, לפי גיל (אחוז מכלל בני גילם שעוסקים בספורט) / 2017



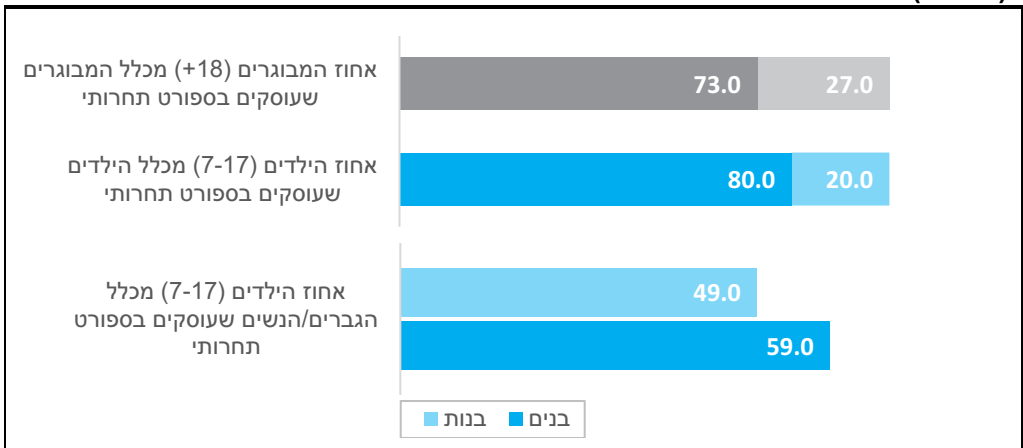
מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 9.21, 2018.
* ספורטאי פעיל נקבע על פי שני קריטריונים: 1. ספורטאי הרשום בהתאחדות/באיגוד כדון, והלוקח חלק בפעילות ספורט תחרותית ובמספר תחרויות מינימלי אשר נקבע במינהל הספורט במשרד התרבות והספורט. 2. סף עליון של שנת לידה, רק מי שנולד עד אותה שנה שנקבעה כשנת סף ייחשב לספורטאי פעיל (סף שנת הלידה מותנה בענף).
רובם המוחלט של הילדים ובני הנוער שעסקו בספורט תחרותי היו בני 12-17.

תרשים 6'ח': ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי*, לפי גיל (אחוז מכלל בני גילם שעוסקים בספורט) / 2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 9.21, 2018.
 * ספורטאי פעיל נקבע על פי שני קריטריונים: 1. ספורטאי הרשום בהתאחדות/באיגוד כדון, והלוקח חלק בפעילות ספורט תחרותית ובמספר תחרויות מינימלי אשר נקבע במינהל הספורט במשרד התרבות והספורט. 2. סף עליון של שנת לידה, רק מי שנולד עד אותה שנה שנקבעה כשנת סף ייחשב לספורטאי פעיל (סף שנת הלידה מותנה בענף).
 71.6% מהילדים ובני הנוער שעסקו בספורט תחרותי עסקו בו במסגרת קבוצה.

תרשים 6'ט': ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי*, לפי מין (אחוזים) / 2017



מקור: משרד התרבות והספורט, המחלקה לספורט תחרותי, עיבוד מיוחד, 2018.
 * ספורטאי פעיל נקבע על פי שני קריטריונים: 1. ספורטאי הרשום בהתאחדות/באיגוד כדון, והלוקח חלק בפעילות ספורט תחרותית ובמספר תחרויות מינימלי אשר נקבע במינהל הספורט במשרד התרבות והספורט. 2. סף עליון של שנת לידה, רק מי שנולד עד אותה שנה שנקבעה כשנת סף ייחשב לספורטאי פעיל (סף שנת הלידה מותנה בענף).
 בשנת 2017 80% מהילדים (7-17) שעסקו בספורט תחרותי היו בנים. אחוז זה גבוה יותר מהאחוז המקביל של בני ה-18+ מכלל הבוגרים שעסקו בספורט תחרותי.
 59% מכלל הגברים שעסקו בספורט תחרותי היו נערים (7-17) וכמחצית מכלל הנשים שעסקו בספורט תחרותי היו נערות (7-17).

לוח 6.5: ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי*, לפי ענף ספורט וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017

גיל				סך הכל			ענף ספורט	
12-17		7-11		אחוז מכלל העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים	מספרים		
אחוז מכלל הילדים (7-17) העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים	אחוז מכלל הילדים (7-17) העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים					
-	64,574	-	3,788	-	-	68,362	מספרים	סך הכל
94.5	100.0	5.5	100.0	60.1	100.0	-	אחוזים	
15,641	-	-	3,788	-	-	19,387	מספרים	ענפי ספורט אישיים
80.7	100.0	19.3	100.0	48.3	100.0	-	אחוזים	
84.5	100.0	15.5	10.0	70.0	12.4	2,411		טניס
33.2	13.0	66.8	35.4	95.8	10.2	1,986		התעמלות אמנותית
75.1	4.2	24.9	13.2	91.6	10.2	1,985		שחייה
100.0	9.5	0.0	**	80.4	9.6	1,852		ג'ודו
43.3	11.8	56.7	17.3	93.5	5.9	1,145		התעמלות מכשירים
100.0	3.2	0.0	**	62.2	5.6	1,081		אתלטיקה
100.0	6.9	0.0	0.0	54.5	5.3	1,035		טקוונדו (מסורתי)
100.0	6.6	0.0	0.0	68.1	3.1	609		כדורעף חופים
99.3	3.9	0.7	0.1	33.4	3.0	575		שחמט
100.0	3.6	0.0	0.0	60.6	3.0	573		רכיבה
53.7	3.7	46.3	6.2	82.9	2.6	502		אושו קונג פו
98.9	1.7	1.1	0.1	41.0	2.4	469		אופניים
100.0	3.0	0.0	**	78.6	2.3	437		שיט
99.9	2.8	0.1	**	56.9	2.2	420		סמבו
100.0	2.7	0.0	0.0	55.1	2.0	391		היאבקות
100.0	2.5	**	**	60.2	1.9	368		קיקבוקסינג
97.9	2.4	2.1	0.2	65.5	1.9	365		קראטה
84.3	2.3	15.7	1.5	28.6	1.9	360		טניס שולחן
100.0	1.9	0.0	0.0	37.5	1.8	343		טריאתלון
100.0	2.2	0.0	0.0	68.4	1.8	341		סייף
38.6	2.2	61.4	4.9	95.8	1.5	298		שחייה אמנותית
37.7	0.7	62.3	4.8	84.7	1.5	286		החלקה על הקרח
40.5	0.7	59.5	4.4	97.1	1.4	280		גלגיליות אמנותיות
58.7	0.7	41.3	2.5	89.9	1.2	231		ריקודים סלונים
100.0	0.9	0.0	0.0	23.9	1.1	220		אגרוף

לוח 6.5: ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי*, לפי ענף ספורט וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

גיל				סך הכל			ענף ספורט
12-17		7-11		אחוז מכלל העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים	מספרים	
אחוז מכלל הילדים (7-17) העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים	אחוז מכלל הילדים (7-17) העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים				
ענפי ספורט אישיים (המשך)							
100.0	1.4	0.0	0.0	47.3	1.1	206	ג'יו ג'יטסו
100.0	1.3	0.0	0.0	15.5	0.7	131	ביליארד
83.3	0.8	16.7	0.6	52.0	0.7	131	טיסנאות
100.0	0.7	0.0	0.0	68.4	0.6	118	קיאקים
86.5	0.8	13.5	0.4	32.3	0.6	113	בדמינטון
100.0	0.6	0.0	0.0	30.9	0.5	100	קרלינג
100.0	0.6	0.0	0.0	12.4	0.5	96	קליעה
99.9	0.6	0.1	**	23.1	0.4	83	סקווש
100.0	0.5	0.0	**	19.7	0.4	76	ניוט
100.0	0.5	0.0	0.0	28.3	0.4	74	סקי מים
100.0	0.5	0.0	0.0	1.4	0.4	72	ברידג'
100.0	0.5	0.0	0.0	17.3	0.3	58	הרמת משקולות
100.0	0.4	0.0	0.0	22.1	0.2	48	קשתות
99.9	0.3	0.1	**	9.9	0.2	35	פטאנק
100.0	0.2	0.0	0.0	10.3	0.1	13	דמקה
100.0	0.1	0.0	0.0	4.9	0.1	13	נכים אישי
100.0	0.1	0.0	0.0	1.5	0.0	7	כדורת
-	48,933	-	42	-	-	48,975	מספרים
99.9	100.0	0.1	100.0	66.5	100.0	-	ענפי ספורט קבוצתיים
100.0	44.8	0.0	0.0	67.7	44.7	21,905	כדורגל
99.9	36.9	0.1	34.3	75.3	36.9	18,087	כדורסל
100.0	8.2	0.0	**	72.7	8.2	3,999	כדורעף
99.8	4.0	0.2	7.3	69.7	4.0	1,939	כדוריד
100.0	1.4	0.0	0.0	67.1	1.4	708	כדור מים
98.9	1.0	1.1	13.7	79.0	1.0	503	כדור בסיס (בייסבול)
99.9	0.9	0.1	**	58.4	0.9	463	סופטבול
99.9	0.9	0.1	**	55.7	0.9	443	הוקי גלגליות
100.0	0.8	0.0	**	43.2	0.8	414	רוגבי 7

לוח 6.5: ילדים ובני נוער (7-17) שעוסקים בספורט תחרותי*, לפי ענף ספורט וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

גיל				סך הכל			ענף ספורט
12-17		7-11		אחוז מכלל העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים	מספרים	
אחוז מכלל הילדים (7-17) העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים	אחוז מכלל הילדים (7-17) העוסקים בספורט תחרותי	אחוזים				
98.7	0.8	1.3	12.4	54.9	0.8	401	ענפי ספורט קבוצתיים (המשך)
100.0	0.7	0.0	0.0	45.1	0.7	327	הוקי קרח אין ליין
100.0	0.6	0.0	0.0	45.9	0.6	292	משיכת חבל
100.0	0.6	0.0	0.0	45.9	0.6	292	הוקי גלגליות קלאסי
100.0	0.4	0.0	0.0	52.5	0.4	218	הוקי קרח
100.0	0.4	0.0	0.0	17.4	0.4	178	צלחות מעופפות
100.0	0.1	0.0	0.0	12.7	0.1	44	פוטבול אמריקאי
100.0	0.0	0.0	0.0	26.1	0.0	13	כדורסל נכים
							כדור שער נכים

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 9.21, 2018.

* ספורטאי פעיל נקבע על פי שני קריטריונים: 1. ספורטאי הרשום בהתאחדות/באיגוד כדון, והלוקח חלק בפעילות ספורט תחרותית ובמספר תחרויות מינימלי אשר נקבע במינהל הספורט במשרד התרבות והספורט. 2. סף עליון של שנת לידה, רק מי שנולד עד אותה שנה שנקבעה כשנת סף ייחשב לספורטאי פעיל (סף שנת הלידה מותנה בענף).

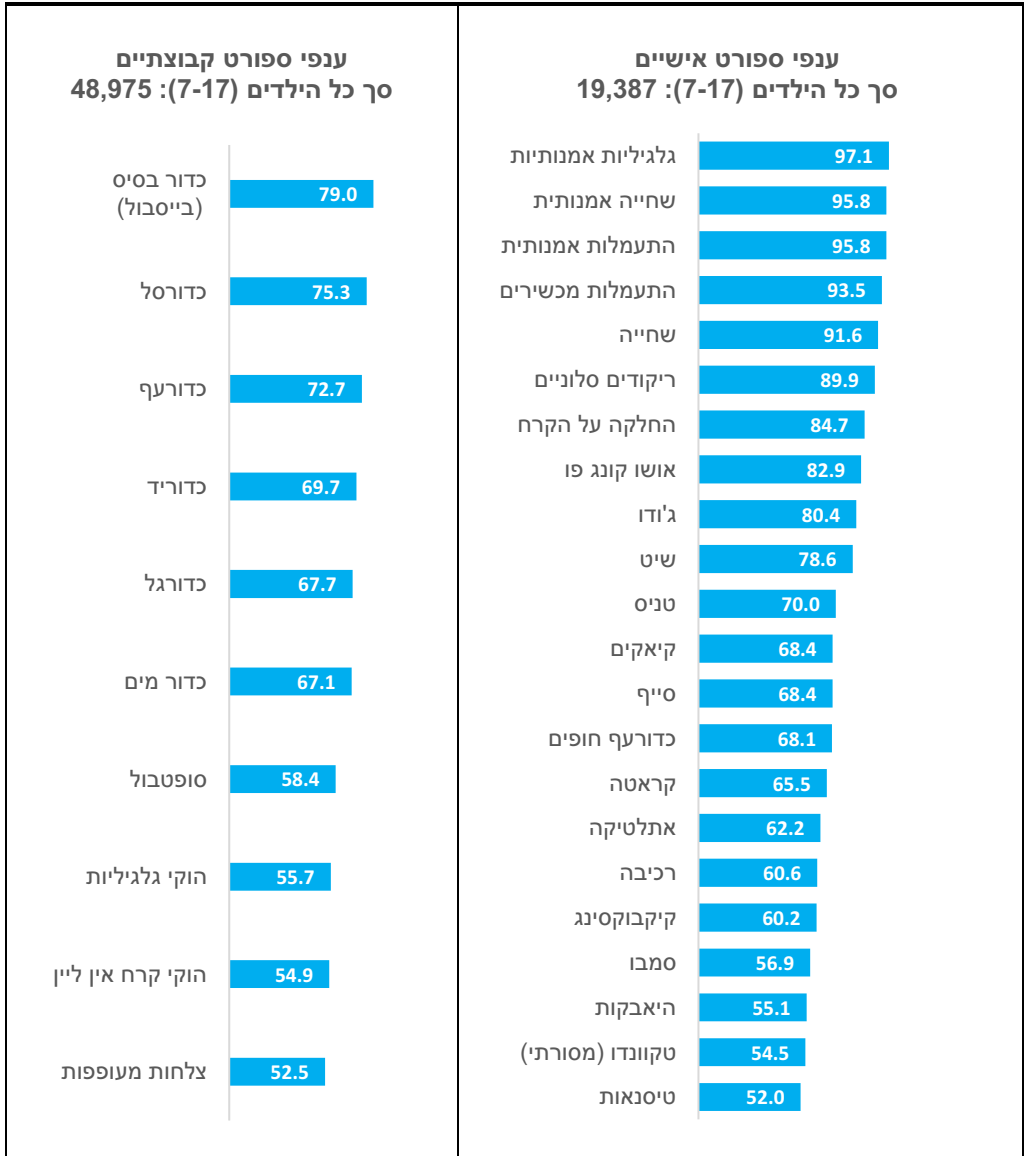
** נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

60.1% מכלל העוסקים בספורט תחרותי היו ילדים ובני נוער (7-17). כמחצית מהעוסקים בענפי אישיים וכשני שלישים מהעוסקים בענפי ספורט קבוצתיים היו ילדים ובני נוער.

כעשירית מהילדים שעסקו בענפי ספורט אישיים עסקו בטניס (12.4%), בהתעמלות אומנותית (10.2%) או בשחייה (10.2%). רובם היו בני 12-17.

44.7% מהילדים שעסקו בענפי ספורט קבוצתיים עסקו בכדורגל ו-36.9% עסקו בכדורסל. רובם היו בני 12-17.

תרשים 6: ענפי ספורט תחרותי* שבהם ילדים ובני נוער (7-17) מנו 50% ויותר מכלל העוסקים בענף (אחוזים) / 2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 9.21, 2018.

* ספורטאי פעיל נקבע על פי שני קריטריונים: 1. ספורטאי הרשום בהתאחדות/באיגוד כדון, והלוקח חלק בפעילות ספורט תחרותית ובמספר תחרויות מינימלי אשר נקבע במינהל הספורט במשרד התרבות והספורט. 2. סף עליון של שנת לידה, רק מי שנולד עד אותה שנה שנקבעה כשנת סף ייחשב לספורטאי פעיל (סף שנת הלידה מותנה בענף).

טיולים, ביקורים באתרי טבע ויציאה לחוץ לארץ (לוחות 6.6-6.9)

לוח 6.6: טיולים וספורים של תלמידים במסגרת בית הספר, לפי מגזר ושלב חינוך (אחוזים) * תשע"ז (2016/17)

מגזר**			שלב חינוך	האם מאז תחילת השנה השתתפת בטיול או בספור מטעם בית הספר?
חינוך ערבי	חינוך יהודי	סך הכל		
93.0	88.0	89.0	יסודי (ה'ו')	כן, התקיים טיול או ספור והשתתפתי בו
90.0	92.0	92.0	חטיבת ביניים (ז'ט')	
75.0	82.0	81.0	חטיבה עליונה (י'יא')	
5.0	4.0	4.0	יסודי (ה'ו')	התקיים טיול או ספור, אך לא השתתפתי בו
7.0	5.0	6.0	חטיבת ביניים (ז'ט')	
14.0	9.0	10.0	חטיבה עליונה (י'יא')	
2.0	8.0	6.0	יסודי (ה'ו')	לא, לא התקיים טיול או ספור מאז תחילת השנה
3.0	3.0	3.0	חטיבת ביניים (ז'ט')	
11.0	7.0	8.0	חטיבה עליונה (י'יא')	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח.

** חינוך יהודי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

רוב התלמידים (בכיתות ה'יא') דיווחו כי השתתפו בספור או טיול מטעם בית הספר. תלמידי כיתות ה'ו' בבתי ספר דוברי עברית דיווחו בשיעורים גבוהים יותר מתלמידים בבתי ספר דוברי עברית כי השתתפו בטיול/ספור (93% לעומת 88% בהתאמה).

לוח 6.7: טיולים וספורים של תלמידים במסגרת בית הספר, לפי מגזר וכיתה (אחוזים) *
תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
54.0	54.0	71.0	סך הכל	טיולים וספורים בבית הספר-סך הכל
52.0	50.0	66.0	חינוך עברי	
58.0	63.0	82.0	חינוך ערבי	
50.0	50.0	73.0	סך הכל	אני מרגיש שלמדתי בטיול דברים חדשים ומעניינים
49.0	46.0	69.0	חינוך עברי	
51.0	59.0	81.0	חינוך ערבי	
77.0	79.0	90.0	סך הכל	נהנית בטיול
78.0	79.0	89.0	חינוך עברי	
76.0	80.0	92.0	חינוך ערבי	
58.0	63.0	81.0	סך הכל	הטיול גרם לי להכיר טוב יותר את האזור שבו טיילתי
56.0	60.0	78.0	חינוך עברי	
65.0	71.0	88.0	חינוך ערבי	
48.0	47.0	66.0	סך הכל	אני מרגיש שהטיול חיזק בי את תחושת השייכות לארץ
45.0	42.0	61.0	חינוך עברי	
54.0	61.0	80.0	חינוך ערבי	
34.0	36.0	54.0	סך הכל	התכנים בטיול היו קשורים לנושאים שלמדתי בבית הספר
31.0	31.0	48.0	חינוך עברי	
41.0	46.0	70.0	חינוך ערבי	
57.0	48.0	67.0	סך הכל	הטיול היה משמעותי עבורי ואני אזכור אותו למשך זמן רב
48.0	43.0	62.0	חינוך עברי	
58.0	62.0	82.0	חינוך ערבי	
58.0	54.0	63.0	סך הכל	הטיול גיבש את הכיתה, כלומר, הפך את התלמידים לחברים טובים יותר ואכפתיים יותר זה כלפי זה
55.0	50.0	56.0	חינוך עברי	
63.0	65.0	79.0	חינוך ערבי	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המפורטים בלוח.

** חינוך עברי-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, חינוך ערבי-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבי.

כ-70% מתלמידי ה'ו' וכמחצית ויותר מתלמידי כיתות ז'-יא' הביעו עמדות חיוביות כלפי הטיולים או הסיורים בהם השתתפו. תלמידים בחינוך הערבי דיווחו יותר מתלמידים בחינוך העברי.

לוח 6.8: ביקורי ילדים בשמורות טבע ובגנים לאומיים, לפי מחוז (מספרים) 2005-2017						
שנה	סך הכל*	מחוז				
		צפון	דרום	מרכז	יו"ש	
אילת						
ילדים בודדים						
2005	354,168	191,182	91,076	71,908	-	-
2010	389,412	219,789	77,587	65,767	26,269	10,967
2015	431,905	217,460	100,787	86,380	14,871	12,407
2017	792,779	501,078	128,151	130,007	33,543	**
ילדים בקבוצות						
2005	750,831	363,713	246,030	131,898	-	-
2010	1,015,590	568,058	260,492	153,755	33,769	13,978
2015	981,195	539,315	242,241	178,161	12,925	8,553
2017	1,449,021	903,064	272,221	243,176	30,560	**

מקור: רשות הטבע והגנים, שנים שונות.

* לא כולל ילדים הנכנסים עם כרטיס מנוי משפחתי, או ילדים המגיעים בקבוצות תיירים ונספרים כתיירים.

** אילת נכללה במחוז דרום.

מאז 2005 גדל מספר הילדים המבקרים בשמורות טבע ובגנים לאומיים. מספר המבקרים הגדול ביותר נצפה בצפון הארץ.

לוח 6.9: יציאת ילדים ונוער לחוץ לארץ, לפי קבוצת גיל (אלפים ואחוזים) 1995-2017

גיל	1995	2000	2005	2010	2015	2017
אחוז היוצאים בגיל 0-19 מכלל היוצאים	13.5	13.8	14.0	14.7	16.5	17.1
אחוז ממספר הילדים* הממוצע לשנה	15.6	22.7	22.3	25.1	32.1	41.4
סך הכל (אלפים)	305.8	488.6	518.2	627.2	969.6	1,302.7
0-4	44.4	83.0	94.0	113.6	166.2	222.3
**5-9	-	-	111.8	134.8	215.0	292.7
**10-14	145.3	235.3	135.5	170.7	261.6	354.5
15-19	116.1	170.3	176.9	208.1	326.8	433.2

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 2.19 ולוח 23.3, שנים שונות. עיבוד אחוזים: המועצה לשלום הילד.

* העיבוד נעשה על פי מספרם הממוצע של הילדים בישראל בכל שנה, לא על פי מספרם בסוף שנה כפי שהיה בעבר. ** בשנים 1995 ו-2000 קבוצת הגיל 5-9 הייתה כלולה בקבוצת הגיל 10-14.

מספר הילדים ובני הנוער היוצאים לחו"ל וחלקם בכלל הילדים בגיל 0-19 גדל בהתמדה בשנים 1995-2017.

מורשים לנהוג (לוחות 6.10-6.11 ותרשים 6כא')

לוח 6.10: מורשים לנהוג עד גיל 18, לפי מין וסוג רכב (מספרים ואחוזים) 2010-2017

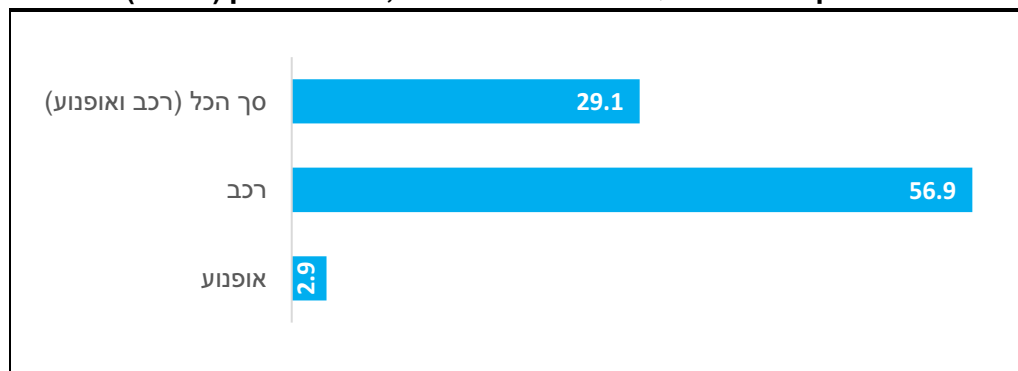
שנה	סוג רכב	סך הכל	בנים		בנות		
			מספרים	אחוז מכלל המורשים עד גיל 18	מספרים	אחוז מכלל המורשים עד גיל 18	
2010	סך הכל	77,221	49,129	63.6	28,092	36.4	
	מספרים אחוז מכלל המורשים	2.2	-	-	-	-	
2015	סך הכל	79,756	49,840	62.5	29,916	37.5	
	רכב	76,251	46,514	61.0	29,737	39.0	
	אופנוע	סך הכל	1,318	1,295	98.3	23	1.7
		126-500 סמ"ק	8,117	7,708	95.0	409	5.0
2017	סך הכל	80,134	49,510	61.8	30,624	38.2	
	רכב	76,280	45,810	60.0	30,470	40.0	
	אופנוע	סך הכל	1,148	1,127	98.2	21	1.8
		126-500 סמ"ק	7,931	7,579	95.6	352	4.4
	501+ סמ"ק	1,130	1,121	99.2	9	0.8	
	501+ סמ"ק	0	0	0.0	0	0.0	

מקור: אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מורשים לנהוג 2017, לוח 3, שנים שונות.

הערה: המספרים לפי סוג רכב אינם מסתכמים לסך הכל היות שחלק מהנהגים מורשה לנהוג במספר סוגי רכב.

בשנת 2017 כ-77,400 בני נוער היו מורשים לנהוג ברכב מנועי (4 גלגלים ויותר), וכ-7,930 באופנוע. מספר הבנים המחזיקים ברשיון נהיגה היה גדול ממספר הבנות, אך מאז 2010 מסתמנת עלייה במספר הבנות ובחלקן מכלל המורשים עד גיל 18.

תרשים 6כא': חלקם של נהגים עד גיל 18 מכלל בני גילם, לפי סוג רשיון (אחוזים) / 2017



מקור: אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מורשים לנהוג 2017, לוח 3, עיבוד: המועצה הלאומית לשלום הילד, על בסיס לוח 2.3, שנתון סטטיסטי לישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2018.
* גיל 17 כשמדובר במורשים לנהוג על רכב, וגיל 16-17 כשמדובר במורשים לנהוג על אופנוע.

ליותר ממחצית מבני הנוער שטרם מלאו להם 18 יש רשיון נהיגה ברכב.

לוח 6.11: בני נוער עד גיל 18 עם הגבלות נהיגה לפי סוג הגבלה (מספרים ואחוזים) / 2017

אחוזים	מספרים	הגבלה
100.0	80,134	סך הכל
6.3	4,806	נהיגה בלא הגבלות*
93.7	75,328	נהיגה עם הגבלות
100.0	93,879	סך כל ההגבלות**
20.6	19,332	חובה להרכיב משקפיים או עדשות מגע בעת הנהיגה
0.1	49	רשות לנהוג רק ברכב עם סידורים מיוחדים לנכים***
0.0	7	חובה להיבדק רפואית או להציג אישור על מחלות
79.3	74,441	נהג חדש (הגבלה למשך שנתיים)
0.1	50	אחר

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מורשים לנהוג 2017, לוח 8, 2018.
* מורשים לנהוג באופנוע.

** מספר הגבלות הנהיגה גדול ממספר הנהגים בעלי ההגבלות היות שיש נהגים שלהם יותר מהגבלה אחת. לפיכך האחוזים אינם מסתכמים ל-100.

*** לא כולל מוגבלים לנהיגה ברכב עם תיבת הילוכים אוטומטית.

ב-2017 ל-80,134 בני נוער עד גיל 18 היה רשיון נהיגה. רובם (79.3%) היו נהגים חדשים. לרובם המוחלט היו הגבלות נהיגה. כחמישית מהנהגים בגיל זה היו חייבים להרכיב משקפיים בעת נהיגה או להיעזר בעדשות מגע.

7

ילדים עם חוגבלויות

מבוא

13% בקירוב מהילדים בישראל, כלומר כ- 370,000 במספר, הם ילדים עם מוגבלויות. כלולים בהם 247,200, כלומר 8.5% מילדי ישראל, שלהם מוגבלות חמורה, מחלה כרונית או נכות הפוגעות בתפקודם היומיומי. לשאר - מחלה כרונית או ליקוי שאינם משפיעים על תפקודם. כך העלה אומדן על סמך נתוני מחקר שערך מכון ברוקדייל בשנים 1995-1997. לצערנו, מאז טרם נערך מחקר נוסף השופך אור על מלוא היקפה של התופעה, ולפיכך הנתונים הבלתי מעודכנים משמשים היום בסיס לאומדנים בלבד.

במערכת החינוך יש שלוש מסגרות, שתפקידן לשלב ילדים עם מוגבלות: גן/בית ספר לחינוך מיוחד, כיתת חינוך מיוחד בגן/בית ספר רגיל וכיתה רגילה בבית ספר רגיל שבו משולבים תלמידים מהחינוך המיוחד. חוק חינוך מיוחד, שנחקק בשנת 1988 כדי להבטיח את זכויותיו של תלמיד עם מוגבלות במערכת החינוך קבע, כי כל ילד בגיל 3-21 שהוא עם מוגבלות גופנית, שכלית נפשית או התנהגותית זכאי לחינוך מיוחד, באזור מגוריו, או קרוב ככל האפשר לביתו, וזאת בחינם. תיקון מספר 7 לחוק חינוך מיוחד, המכונה פרק השילוב משנת 2002, קובע מה הן זכויותיהם של תלמידים המשולבים בחינוך הרגיל. כפועל יוצא מיישום החוק בידי משרד החינוך, גדל מספר התלמידים המשולבים בחינוך הרגיל, במיוחד מספרם של ילדים עם לקויות מורכבות. עם זאת, עדיין רבים מהילדים שיכולים היו להשתלב בחינוך הרגיל נשארו במסגרת החינוך המיוחד.

לפי נתוני משרד החינוך, בתשע"ה למדו בחינוך המיוחד בסך הכל כ-224,000 תלמידים, מהם 45,117 ילדים עם מוגבלות שלמדו בגני ילדים ובבתי ספר מיוחדים, 45,517 ילדים בכיתות מיוחדות בחינוך הרגיל, ועוד 133,426 ילדים ששולבו בחינוך הרגיל.

בשנים האחרונות רווחת הנטייה לשלב את הילדים עם מוגבלות בבתי ספר רגילים, נטייה המאפיינת מדינות מערביות רבות. פסיקה תקדימית של בג"צ בשנת 2003 חייבה את מערכת החינוך לממן את צרכיהם של ילדים אלה במסגרת בתי הספר הרגילים. למרות זאת, הדרך עד לשילובם המלא בחברת הילדים הרגילה עדיין ארוכה. קיצוץ התקציב, היעדר השקעה הולמת בהכשרת מורים ואי מתן כלים מספיקים להתמודד עם בעיות הילדים בין כותלי בית הספר מונעים שילוב ראוי של תלמידים אלה. רוב הילדים שלהם נכויות קשות עודם לומדים בבתי ספר מיוחדים.

קבוצה מובחנת של ילדים, הנופלת בין הכסאות, היא זו של ילדים עם מוגבלות חמורה (נכות כרונית או אחרת), שתפקודם היומיומי לקוי. רק 19.6% מן הילדים עם מוגבלות חמורה עומדים בקריטריונים של המוסד לביטוח לאומי לקבלת קצבת ילד נכה. הסיוע לילד נכה ניתן לפי הנכות "העיקרית". לפיכך, ילדים עם מספר נכויות, כגון מוגבלות שכלית התפתחותית ונכות מוטורית, זוכים לתמיכה בגין נכות אחת בלבד. ילדים נוספים עם מוגבלות חמורה (מחלה כרונית או ליקויים המשפיעים על תפקודם היומיומי במידה רבה, או המצריכים מעקב קבוע) אינם זוכים לקבל קצבה כלל.

זאת ועוד, ילדים רבים הסובלים מנכות הנחשבת "קלה" יותר, כגון ליקוי למידה, אינם מקבלים סיוע הולם מהמדינה. ילדים אלה מטופלים בעיקר בידי גורמים פרטיים. כתוצאה מכך לעיתים קרובות רק ילדים, שיד הוריהם משגת, זוכים לטיפול הנחוץ להם.

מספר ארגונים וולונטריים, המופעלים לא אחת בידי הורים של ילדים עם מוגבלות, מנסים לתת מענה לילדים הנופלים בין כסאות הביורוקרטיה. נראה, כי להורים תפקיד מכריע בהגנה על זכויותיהם של ילדים המוגדרים מוגבלים.

בפרק שלפנינו לא כלולים ילדים עד גיל 3 השוהים במעונות יום שיקומיים, למשרד הבריאות/הרווחה אין נתונים מלאים אודות ילדים אלה. נתונים על ילדים השוהים במוסדות רפואיים והחיים מחוץ לביתם מוצגים בפרק 4.

החלק הראשון מציג נתונים על כלל הילדים עם מוגבלות:

תרשימים 7א'-7ג' מציגים את חלקם של הילדים עם נכויות ו/או מחלות כרוניות בכלל הילדים בישראל. תרשימים 7ד' ו-7ה' ולוחות 7.1-7.7 מתייחסים לתלמידים בחינוך המיוחד ובתלמידים הזכאים לסל שילוב.

תרשימים 7ו'-7ז' ולוחות 7.8-7.10 עוסק בילדים שעניינם נדון בוועדות השמה של משרד החינוך. תרשימים 7ח'-7יא' ולוחות 7.11-7.12 מתייחסים לילדים שהוכרו כנכים על ידי המוסד לביטוח לאומי והמקבלים קצבת ילד נכה.

החלק השני מציג נתונים אודות ילדים עם צרכים פיזיים מיוחדים:

לוח 7.13 מציג בעיות גנטיות המתגלות ביילודים.

לוח 7.14 מתייחס לילדים ובני נוער עיוורים.

לוחות 7ב' ו-7ג' ולוחות 7.15-7.17 עוסקים בילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ותסמונת דאון.

החלק השלישי עוסק בילדים עם מוגבלות התפתחותית:

לוחות 7.18-7.20 ותרשימים 7ג' מתייחסים לילדים מוגבלים פיסית שקיבלו עזרים רפואיים במימון משרד הבריאות.

הגדרות

אוטיזם - הפרעה התפתחותית נרחבת הנגרמת מצירופם של מספר גורמים: תורשה, זיהום ויראלי וזיהום סביבתי. להפרעה זו אופייני תפקוד לקוי בתחום הקשרים החברתיים, והיא מתגלה לפני גיל שלוש. שיעור האוטיזם הוא לידה אחת לכל 500 לידות.

ההפרעה פוגעת בשלושה תחומים:

1. מיומנויות חברתיות- היעדר עניין בקשר עם הזולת או הנאה ממנו, וקושי ליצור יחסים הדדיים, רגשיים וחברתיים.
2. מיומנויות תקשורת- לקות בשימוש בשפה המאפשרת תקשורת עם הזולת, ולקות בשימוש באמצעים לא מילוליים, כמו שפת גוף או שפת סימנים. היעדר כושר משחק דמיוני או חיקוי התנהגות חברתית.
3. תבניות התנהגותיות- תנועה חוזרת של חלקי גוף, התעניינות חריגה בעניין או בחפץ מסוים, והתנגדות לשינויים בסביבה הפיזית או בשגרת הפעילות.

בתי-ספר מיוחדים - בתי-ספר שכל תלמידיהם אובחנו כילדים עם מוגבלות.

חינוך מיוחד - מכלול גישות ושירותים חינוכיים, פסיכולוגיים, רפואיים וסוציאליים הניתנים במסגרת מערכת החינוך לילדים שאובחנו עם מוגבלות גופנית, שכלית ונפשית. שירות זה הוא שירות מונע, וככזה הוא מתערב בטיפול בילד, שניכרים אצלו סימנים ראשונים של קשיי הסתגלות.

ועדת השמה - ועדה הדנה בזכאותו של תלמיד עם צרכים מיוחדים / עם לקות ניכרת לחינוך מיוחד ואת השמתו במסגרות חינוכית ההולמת את צרכיו. ועדת ההשמה משמשת גם כוועדת ערר על החלטת ועדת השילוב המוסדית. טיבה וסמכויותיה של ועדת השמה מוגדרים בחוק החינוך המיוחד, התשמ"ח-1988.

חוק השילוב - ראו להלן התיקון לחוק חינוך מיוחד.

חוק החינוך המיוחד, התשמ"ח-1988 - מסדיר את זכויותיהם של ילדים עם מוגבלות במערכת החינוך. הוא קובע את הליכי השמת ילד בחינוך המיוחד, כולל מינוי ועדות ההשמה, הרכבן וסמכויותיהן. כמו כן, קובע החוק את משך שנת הלימודים, את אורך יום הלימודים, את הכישורים הנדרשים מן המורים והמטפלים, וכללים לגבי מועד הצגת תכנית הלימודים האישית של כל תלמיד.

יש שלושה סוגים של שירותי חינוך מיוחד, ולכל אחד סמכות מאשרת משלו:

1. סל שילוב (מכלול השירותים הניתנים לילדים על פי חוק, כשהם משולבים בחינוך הרגיל) – נקבע בידי ועדת שילוב בית ספרית, שמנהל בית הספר יושב הראש שלה (בגני ילדים מפקחת המחוז מכהנת כיושבת ראש).

2. כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל. על לימוד בכיתה זו מחליטה ועדת השמה.

3. בית ספר לחינוך מיוחד. על לימוד בבית ספר זה מחליטה ועדת השמה.

התיקון לחוק חינוך מיוחד ("חוק השילוב") - (2002): תיקון זה נוגע לשילוב ילד עם מוגבלות בחינוך הרגיל. עיקרו הוא ש"במסגרת לימודיו במוסד חינוך רגיל תלמיד משולב זכאי לתוספת של הוראה ולימוד וכן לשירותים מיוחדים", כגון עזרים מסייעים, שירותי סיוע, שירותים פסיכולוגיים, שירותים פרה-רפואיים וכו'. זכאותו של התלמיד נקבעת בוועדת שילוב הפועלת במוסד החינוך הרגיל.

שינוי נוסף בחוק העניק להחלטות של ועדות השילוב תוקף משפטי, והוא מאפשר להורים לערער בפני ועדת השמה. לפי החוק חובה להזמין לוועדת השילוב, ולהם זכויות וחובות.

חריש - מי ששמיעתו לקויה עד כדי כך שאינו יכול להפיק תועלת מכל מכשיר שמיעה שהוא.

נזקק מחמת עיוורון - אדם הממציא תעודה מאת רופא עיניים המוסמך לכך לפי תקנות העוסקים ברפואה (אישור תואר מומחה), תשכ"ד-1964, בה מאושר שהאדם לוקה באחד מאלה:

1. היעדר ראייה מוחלט,

2. חדות ראייה שאינה עולה על 3/60 או על 10/200 בעין הבריאה יותר, אף לא בעזרת משקפיים,

3. צמצום שדה הראייה עד כדי כך שזווית הראייה אינה גדולה מ-20 מעלות.

נזקק מחמת עיוורון רשאי לקבל תעודה ממשרד הרווחה.

מוגבלות שכלית התפתחותית - (עד 2012 המונח היה פיגור שכלי) - ליקוי שמאפיינת אותו מגבלות ניכרות בתפקוד האינטלקטואלי וכן בהתנהגות הסתגלנית, הניכרות בכישורים הפרקטיים, החברתיים והתפיסתיים. מוגבלות זו מופיעה לראשונה לפני גיל 18. יש לגביה חמש הנחות יסוד:

1. היא נקבעת יחסית לתפקוד הנורמטיבי של בני הגיל בסביבתו התרבותית של הילד,

2. להבדלי תרבות ולשון יש חלק בתקשורת הסנסורית, המוטורית וההתנהגותית,

3. על פי בדיקה, המוגבלות עשויה לדור בכפיפה אחת עם יכולות,

4. תיאור המוגבלויות נועד לקביעת פרופיל, שעל פיו תוצע התמיכה הדרושה,

5. בדרך כלל סיוע ותמיכה אישית ממושכים מסייעים לשיפור תפקודיו היומיומיים של הסובל ממוגבלות שכלית התפתחותית.

בהוראת שר הרווחה ב-18.6.2012 שונה המונח הרשמי מפיגור שכלי למוגבלות שכלית התפתחותית.

מכשיר FM - מערכת אלחוטית בעלת טכנולוגיות מתקדמות להעברת קול המספקת תמיכה נוספת לכבדי שמיעה, במיוחד בכיתת לימוד רועשת. המידע מועבר באמצעות דיבור המועבר על-ידי המערכת בצליל / קול נקי וברור.

P.K.U. - פנילקטונוריה - מחלה תורשתית המאופיינת בחוסר אנזים הגורם למוגבלות שכלית התפתחותית. החולים במחלה זו זקוקים לדיאטה מיוחדת, שעשויה לרפאם. בישראל מתבצעת בדיקת דם לכל יילוד לשם בירור האם הוא נושא את המחלה.

קצבת ילד נכה - גמלה המשולמת בידי המוסד לביטוח לאומי למשפחות, אשר בהן חי ילד שאובחן נככה על פי קריטריונים של המוסד לביטוח לאומי. לרוב מדובר בנכות פיזית, לא בנכות נפשית.

קבוצות זכאות: תלוי בעזרת הזולת - ילד שמלאו לו 3 שנים, וכתוצאה ממחלה, תסמונת, תאונה או מום מלידה הוא תלוי בעזרת הזולת באופן חריג מהמקובל בקרב בני גילו לשם ביצוע פעולות היום-יום (לבישה, אכילה, רחצה, היגיינה אישית וניידות בבית). זקוק לנוכחות מתמדת או להשגחה קבועה - ילד שמלאו לו 90 יום ובשל ליקוי רפואי חמור, מחלה כרונית קשה, הפרעת התנהגות חמורה או פיגור שכלי, אי אפשר להשאירו בלא השגחה קבועה או שהוא זקוק לנוכחות מתמדת של הזולת, לשם מניעת סכנת חיים לעצמו או לאחרים. ליקוי מיוחד הקבוע בתקנות - עיכוב התפתחותי, סיוע בתקשורת, ירידה בשמיעה, ליקוי ראייה, אוטיזם או פסיכوزה, תסמונת דאון. זקוק לטיפול רפואי מיוחד - מלאו לו 90, יום ובשל מחלה כרונית הוא זקוק לטיפול רפואי מיוחד (כמפורט בחוק).

שילובית - מערכת ממוחשבת של משרד החינוך המאפשרת מתן תמונה כוללת על התלמיד במסגרת פעילות השילוב, ויצירת תיק תלמיד המשמש יחידת מידע לגבי נתוני התלמיד בתכנית השילוב. המערכת מאפשרת דיווח של תהליכי עבודה נוספים עבור תלמידים במסגרות שילוב לקראת תחילת שנה"ל, וכן בניית תוכנית שילוב כוללת לתלמידים, הקצאת המשאבים בתחילת התוכנית, ובהמשך - יישום התוכנית בשטח.

תת-תריסיות - חוסר פעילות מלידה של בלוטת התריס הניתן לגילוי בבדיקה שגרתית של היילוד, ואשר בלא טיפול הורמונלי עלול לגרום למוגבלות שכלית התפתחותית.

מקור הנתונים

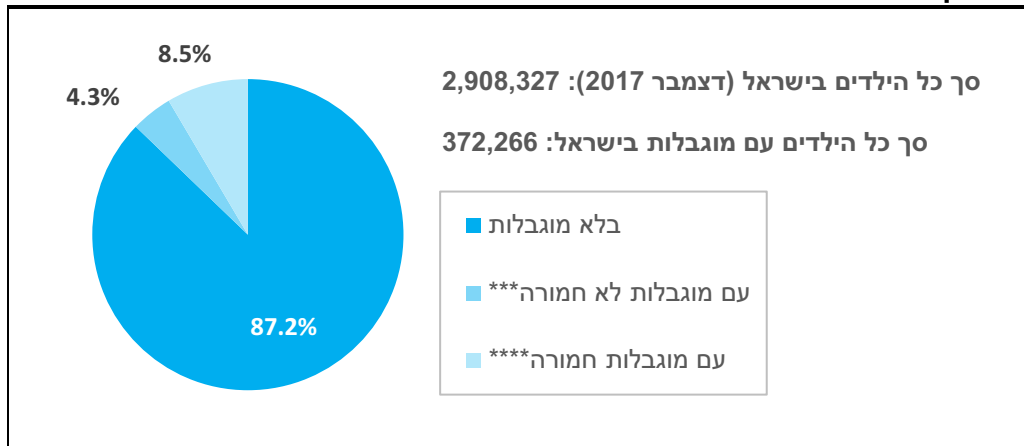
מקור הנתונים הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד החינוך, ג'וינט ישראל-מרכז המידע, המוסד לביטוח לאומי-מינהל המחקר והתכנון, מכון לואיס של משרד הבריאות, האגף לשיקום והאגף לטיפול באדם המפגר במשרד העבודה והרווחה, המרכזים להתפתחות הילד, ארגונים וולונטריים שונים והתכנית הארצית למניעת מומים במשרד הבריאות.

חלקו הראשון של הפרק נסמך על ממצאי סקר ארצי בעניין ילדים עם נכויות בישראל. סקר זה הוא חלק ממחקר ארצי מקיף על ילדים עם נכויות בישראל, שנערך בשנים 1995-1997 בידי מאיירס-ג'וינט מכון ברוקדייל, ביזמת המוסד לביטוח לאומי ובשיתוף עמו. הסקר נערך בקרב מדגם מייצג שמנה 5,691 משפחות, שלהן ילדים עד גיל 18, בשמונים יישובים עירוניים שבהם יותר מ-2,000 נפש. כמו כן, נבנה תת-מדגם מיוחד, שהבטיח ייצוג הולם של המגזר הערבי.

ילדים עם נכות ו/או מחלה כרונית (תרשימים 7א'-7ג')

נתוני תרשים 7א' נסמכים על סקר ארצי, שנערך בשנים 1995-1997 בידי מאיירס-ג'וינט מכון ברוקדייל בעניין ילדים עם נכויות בישראל המתגוררים בביתם. לצערנו, לא נערך מאז סקר חוזר, ואלה הם הנתונים היחידים שעל פיהם ניתן לאמוד את גודלה של קבוצת הילדים עם מוגבלויות בישראל. לא נכללו בסקר זה ילדים עם נכויות ו/או מחלות כרוניות החיים מחוץ לביתם. המונחים מוגבלות חמורה ומוגבלות מתונה המופיעים בפרק זה, שאולים מן ההגדרות שניתנו בפרסום "אנשים עם מוגבלות בישראל 2010", שהוציאה הנציבות לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים. פרסום זה מתייחס לילדים הלוקים במחלה כרונית הדורשת טיפול או מעקב רפואי קבוע, או עם נכות המשפיעה על תפקודם היומיומי.

תרשים 7א': חלקם של ילדים עם מוגבלות מכלל אוכלוסיית הילדים (אחוזים*) אומדן 2017**



מקור: דניז נאון, ברנדה מורגנשטיין, מלכה שימעל וגלית ריבליס, ג'וינט מכון ברוקדייל והמוסד לביטוח לאומי, ילדים עם צרכים מיוחדים הערכת צרכים וכיסיים על ידי השירותים, ינואר 2000. המספרים חושבו על על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לסוף דצמבר 2017.

* אחוז הילדים החולים וילדים עם נכויות אינו משקף את מלוא חלקם של ילדים אלה מכלל אוכלוסיית הילדים, כיוון שאין הוא כולל ילדים עם נכויות המתגוררים בפנימיות או במוסדות, שמנו בשנים שבהן בוצע הסקר כ-4% מכלל אוכלוסיית הילדים (2007 היא השנה האחרונה שיש נתון לגביה - 3.8%).

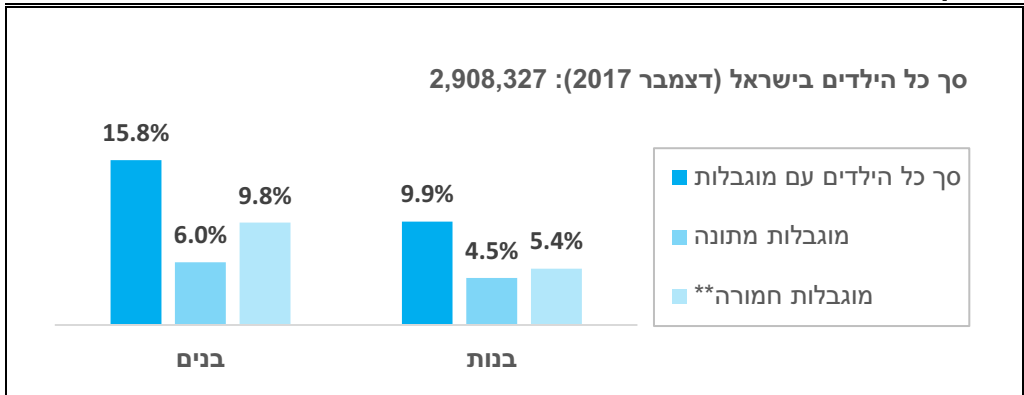
** נסמך על סקר ארצי מ-1995-1997 (ראו הסבר בהקדמה לתת פרק זה). אומדן לדצמבר 2016 על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

*** עם מחלות כרוניות או עם ליקויים שאינם משפיעים במידה משמעותית על תפקודם היומיומי, או אינם מצריכים מעקב רפואי קבוע.

**** עם מחלה כרונית הדורשת טיפול או מעקב רפואי קבוע, או נכות המשפיעה על תפקודם היומיומי. לא כולל חולי אסטמה שאינם מסוגלים להשתתף בשיעורי התעמלות.

אחוז הילדים עם מוגבלות כלשהי מכלל ילדי ישראל הוא 12.8% (כ-372,260 בשנת 2017). מהם 8.5% עם מוגבלות חמורה (כ-247,200 ילדים).

תרשים 7ב': חומרת המוגבלות של ילדים, לפי מין (אחוז מסך כל הילדים)
אומדן 2017*

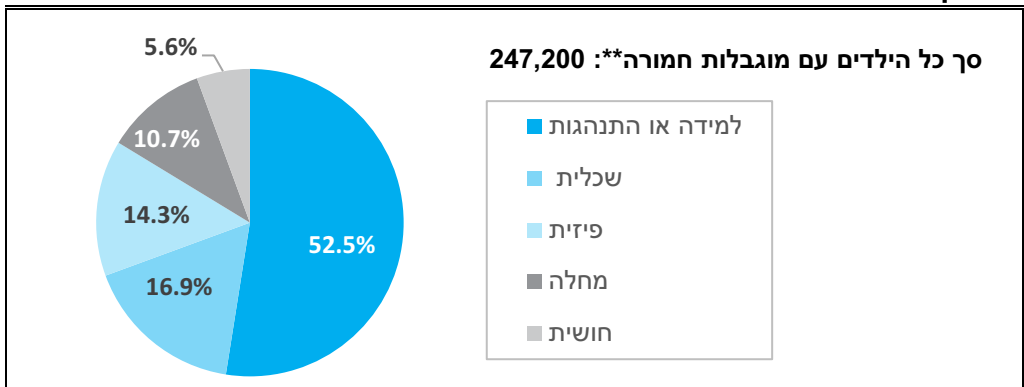


מקור: המועצה לשלום הילד, עיבוד על פי נתוני משרד המשפטים, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אנשים עם מוגבלות בישראל 2010, מוגבלות והשתלבות בחיי החברה בישראל, מבט השוואתי רב שנתי. בעריכת: אליהו בן משה, ליאורה רופמן וישראל הבר, 2011.

* נסמך על סקר ארצי מ-1995-1997 (ראו הסבר בהקדמה לתת פרק זה). אומדן לדצמבר 2016 על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. ** עם מחלה כרונית הדורשת טיפול או מעקב רפואי קבוע, או נכות המשפיעה על תפקודם היומיומי. לא כולל חולי אסטמה שאינם מסוגלים להשתתף בשיעורי התעמלות.

אחוז הבנים עם המוגבלות גבוה מזה של הבנות, וזאת בכל דרגות חומרת המוגבלות.

תרשים 7ג': סוג מוגבלות עיקרי של ילדים עם מוגבלות חמורה (אחוזים)
אומדן 2017*



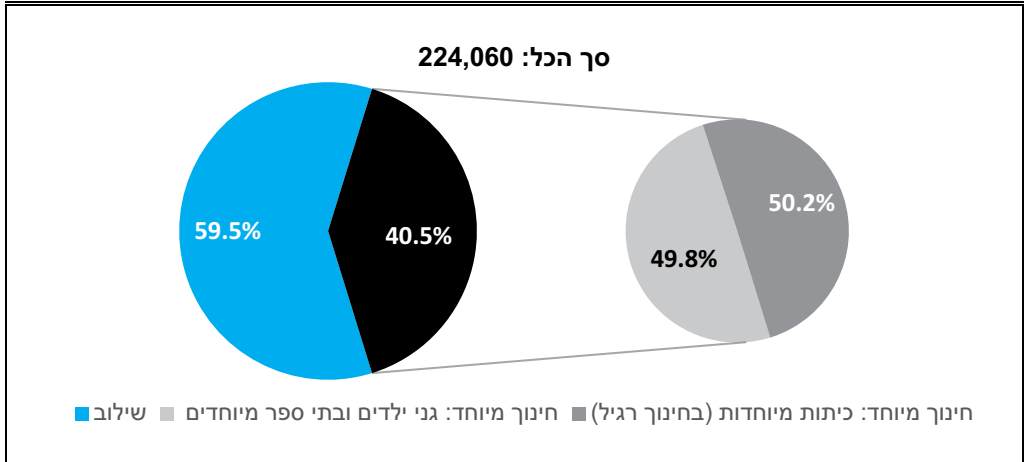
מקור: אומדן על בסיס נתוני משרד המשפטים, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אנשים עם מוגבלות בישראל 2009, מוגבלות והשתלבות בחיי החברה בישראל, מבט השוואתי רב שנתי. בעריכת: אליהו בן משה, ליאורה רופמן וישראל הבר, 2009.

* נסמך על סקר ארצי מ-1995-1997 (ראו הסבר בהקדמה לתת פרק זה). אומדן לדצמבר 2016 על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. ** עם מחלה כרונית הדורשת טיפול או מעקב רפואי קבוע, או נכות המשפיעה על תפקודם היומיומי. לא כולל חולי אסטמה שאינם מסוגלים להשתתף בשיעורי התעמלות.

בשנת 2017 מחצית ויותר מהילדים שאובחנו עם מוגבלות חמורה היו בעלי ליקוי למידה או לקות התנהגותית.

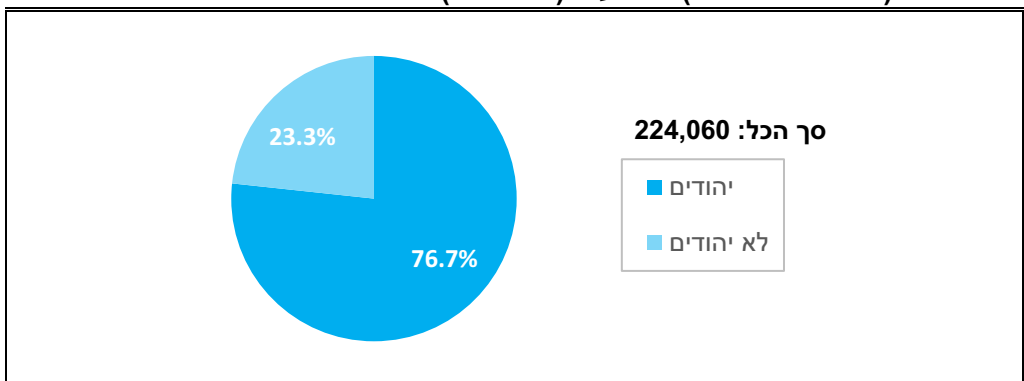
תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד ובשילוב (תרשימים 7ד'-7ה' ולוחות 7.1-7.3)

תרשים 7ד': תלמידים (גני ילדים עד חטיבה עליונה) במסגרות לחינוך מיוחד ובשילוב, לפי סוג מסגרת (אחוזים) / תשע"ז (2016/17)



59.5% מהתלמידים עם מוגבלות שלמדו במערכת החינוך בישראל היו זכאים בתשע"ז לסל שילוב. מתוך התלמידים שלמדו במסגרות של החינוך המיוחד 50.2% למדו בכיתות מיוחדות בבתי ספר רגילים, והיתר (49.8%) בגני ילדים ובבתי ספר מיוחדים.

תרשים 7ה': תלמידים (גני ילדים עד חטיבה עליונה) במסגרות לחינוך מיוחד ובשילוב, לפי מגזר (אחוזים ומספרים) / תשע"ז (2016/17)



בתשע"ז יותר משלושה רבעים מהתלמידים במסגרות החינוך המיוחד היו יהודים. שיעור זה דומה לשיעור הילדים היהודים מכלל הילדים בישראל (71%).

לוח 7.1: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי סוג לקות ומסגרת
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

מסגרת				סך הכל		סוג לקות
כיתות מיוחדות בחינוך רגיל		גנים ובתי ספר מיוחדים				
אחוז מסוג הלקות	מספרים	אחוז מסוג הלקות	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	45,517	100.0	45,117	100.0	90,634	סך הכל
59.9	27,280	13.6	6,143	36.9	33,423	ליקויי למידה רב בעייתי
22.3	10,130	11.9	5,352	17.1	15,482	הפרעות התנהגותיות/רגשיות קשות
8.3	3,775	13.2	5,969	10.8	9,744	אוטיזם
1.7	787	15.6	7,043	8.6	7,830	מעוכבי התפתחות
1.2	538	21.8	9,825	11.4	10,363	מוגבלות שכלית**
1.0	453	13.2	5,971	7.1	6,424	מעוכבי שפה
0.2	80	4.8	2,157	2.5	2,237	הפרעות נפשיות קשות (פגועי נפש)
0.2	111	3.8	1,695	2.0	1,806	סי.פי. ונכויות פיזיות קשות (רב בעייתי)
2.0	929	1.6	714	1.8	1,643	חרשים/כבדי שמיעה (רב בעייתי)
2.7	1,247	0.0	0	1.4	1,247	משכל גבולי (רב בעייתי)
0.0	0	0.4	182	0.2	182	עוררים/ליקויי ראייה (רב בעייתי)
0.4	187	0.1	66	0.3	253	לקות לא מסווגת

מקור: משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

* כיתות מיוחדות בחינוך הרגיל וגנים ובתי ספר מיוחדים.

** כולל: חשד למוגבלות שכלית התפתחותית, חשד למוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, חשד למוגבלות שכלית קשה/עמוקה/סייעודית, מוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, מוגבלות שכלית התפתחותית מבינונית מורכבת, מוגבלות שכלית התפתחותית קלה.

הלקות השכיחה ביותר של תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד היא לקות למידה (רב בעייתי). מספרם בולט מאוד בכיתות המיוחדות בחינוך הרגיל.

לוח 7.2: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי סוג לקות**, שלב חינוך ומגזר (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

מגזר				סך הכל		סוג לקות
לא יהודי***		יהודי		אחוזים	מספרים	
אחוז מסוג הלקות	מספרים	אחוז מסוג הלקות	מספרים			
21.6	19,548	78.4	71,086	100.0	90,634	סך הכל
24.5	8,203	75.5	25,220	36.9	33,423	ליקויי למידה רב בעייתי
10.4	1,603	89.6	13,879	17.1	15,482	הפרעות התנהגותיות/רגשיות קשות
9.6	935	90.4	8,809	10.8	9,744	אוטיזם
16.1	1,257	83.9	6,573	8.6	7,830	מעוכבי התפתחות
36.1	3,745	0.0	0	11.4	10,363	מוגבלות שכלית**
16.8	1,079	83.2	5,345	7.1	6,424	מעוכבי שפה
5.2	116	94.8	2,121	2.5	2,237	הפרעות נפשיות קשות (פגועי נפש)
24.4	440	75.6	1,366	2.0	1,806	ס.פי. ונכויות פיזיות קשות (רב בעייתי)
54.0	887	46.0	756	1.8	1,643	חרשים/כבדי שמיעה (רב בעייתי)
81.7	1,019	18.3	228	1.4	1,247	משכל גבולי (רב בעייתי)
61.5	112	38.5	70	0.2	182	עורים/ליקויי ראייה (רב בעייתי)
60.1	152	0.0	0	0.3	253	לקות לא מסווגת

מקור: משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

* כיתות מיוחדות בחינוך הרגיל וגנים ובתי ספר מיוחדים.

** הנתונים לגבי סוג הלקות הם על פי סוג הכיתה שבה לומד התלמיד.

*** 16.1% תלמידים ערבים, 3.8% תלמידים בדואים, 1.7% תלמידים דרוזים ומספר תלמידים צ'רקסים.

**** כולל: חשד למוגבלות שכלית קלה רב בעייתי, מוגבלות שכלית קלה רב בעייתי, מוגבלות שכלית בינונית, מוגבלות שכלית בינונית מורכבת, מוגבלות שכלית קשה/עמוקה/סיעודית.

אחוז התלמידים שלהם מנת משכל גבולי במגזר הלא יהודי גדול מזה של התלמידים במגזר היהודי (81.7% לעומת 18.3% בהתאמה).

לוח 7.3: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי היישוב שבו הם לומדים
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

שלב חינוך				סך הכל	יישוב	
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		מספרים אחוזים	סך הכל**
13,413	14,931	42,743	19,547	90,634		
14.8	16.5	47.2	21.6	100.0		
עירויות						
2,317	1,196	5,016	2,276	10,805		ירושלים
460	647	1,618	687	3,412		תל אביב- יפו
310	557	1,055	537	2,459		חיפה
120	114	425	124	783		אום אל-פחם
56	36	181	98	371		אופקים
109	61	347	134	651		אור יהודה
40	61	102	60	263		אור עקיבא
45	141	251	78	515		אילת
74	15	341	272	702		אלעד
20	69	125	68	282		אריאל
330	336	1,148	581	2,395		אשדוד
152	231	509	215	1,107		אשקלון
25	25	111	57	218		באקה אל גרביה
265	383	1,012	266	1,926		באר שבע
29	67	122	46	264		בית שאן
301	155	947	595	1,998		בית שמש
127	2	485	260	874		ביתר עילית
255	54	987	1,016	2,312		בני ברק
192	230	643	270	1,335		בת ים
17	23	62	51	153		גבעת שמואל
56	13	110	128	307		גבעתיים
38	53	96	47	234		דימונה
73	73	169	123	438		הוד השרון
90	100	233	237	660		הרצליה
134	181	436	133	884		חדרה
250	505	827	352	1,934		חולון
89	129	306	138	662		טבריה
42	79	302	78	501		טייבה
27	59	217	43	346		טירה

לוח 7.3: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי היישוב שבו הם לומדים (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך הכל	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
עירויות (המשך)					
29	63	141	67	300	טירת כרמל
42	70	194	42	348	טמרה
41	76	222	129	468	יבנה
29	44	84	60	217	יהוד
67	104	155	61	387	יקנעם עלית
51	78	123	58	310	כפר יונה
89	175	318	184	766	כפר סבא
22	54	141	46	263	כפר קאסם
55	121	204	102	482	כרמיאל
111	139	636	239	1,125	לוד
53	47	163	41	304	מגדל העמק
269	237	531	353	1390	מודיעין עילית
100	2	482	496	1080	מודיעין-מכבים-רעות
227	271	256	113	867	מעלה אדומים
67	46	107	46	266	מעלות-תרשיחא
48	132	241	103	524	נהריה
30	41	128	78	277	נס ציונה
158	48	350	84	640	נצרת
84	120	185	67	456	נצרת עילית
21	39	77	44	181	נשר
37	30	260	107	434	נתיבות
158	440	872	471	1,941	נתניה
20	46	120	30	216	סח'נין
55	139	278	124	596	עכו
156	145	251	115	667	עפולה
25	37	94	40	196	עראבה
17	31	58	36	142	ערד
278	408	991	539	2,216	פתח-תקווה
53	68	219	90	430	צפת
27	29	186	65	307	קלנסווה
31	27	100	129	287	קריית אנו

לוח 7.3: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי היישוב שבו הם לומדים
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך הכל	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
עירויות (המשך)					
59	152	266	197	674	קריית אתא
54	47	144	65	310	קריית ביאליק
68	61	218	103	450	קריית גת
38	54	176	82	350	קריית ים
40	53	150	90	333	קריית מוצקין
32	40	142	60	274	קריית מלאכי
33	80	154	59	326	קריית שמונה
61	108	253	221	643	ראש העין
233	260	760	368	1621	ראשון לציון
64	176	387	85	712	רהט
147	191	559	466	1363	רחובות
77	108	498	174	857	רמלה
120	41	427	263	851	רמת-גן
34	30	88	84	236	רמת השרון
73	196	145	136	550	רעננה
23	33	77	27	160	שדרות
49	64	160	40	313	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)					
11	30	72	22	135	אבו סנאן
15	23	31	17	86	אבן יהודה
21	15	43	26	105	אזור
13	19	43	16	91	אכסאל
8	18	39	12	77	אעבלין
21	31	96	59	207	באר יעקב
13	14	45	13	85	בית ג'ן
24	28	48	10	110	בנימינה-גבעת עדה
35	26	96	65	222	גבעת זאב
17	69	102	20	208	ג'דידה-מכר
23	34	128	67	252	גדרה
37	61	87	56	241	גן יבנה
19	12	46	38	115	גני תקווה
35	66	232	58	391	ג'סר א-זרקא

לוח 7.3: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי היישוב שבו הם לומדים (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך הכל	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)					
13	6	45	29	93	ג'ת
9	37	95	38	179	דאלית אל כרמל
13	34	88	38	173	דיר אל אסד
28	20	136	21	205	זכרון יעקב
18	3	106	25	152	חורה
16	30	69	19	134	טורעאן
45	22	80	27	174	יפיע
7	32	107	26	172	ירכא
23	9	72	19	123	כאבול
10	33	133	17	193	כסיפה
32	13	107	32	184	כפר כנא
27	49	95	34	205	כפר מנדא
23	20	94	41	178	כפר קרע
14	25	56	21	116	לקייה
67	52	84	34	237	מבשרת ציון
15	32	65	36	148	מג'אר
20	25	65	35	145	מג'ד אל כרום
3	11	28	13	55	מג'דל שמס
13	17	36	29	95	מזכרת בתיה
27	16	67	30	140	מעלה עירון
21	28	86	42	177	נחף
8	20	53	28	109	עוספיה
30	33	84	6	153	עין מאהל
40	45	103	51	239	ערערה
9	19	81	23	132	ערערה בנגב
13	7	157	44	221	פורידיס
61	77	174	59	371	פרדס חנה-כרכור
49	50	83	14	196	קדימה-צורן
7	21	55	27	110	קריית טבעון
36	12	48	13	109	קריית עקרון
35	12	88	24	159	ריינה
19	4	72	55	150	רכסים

לוח 7.3: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי היישוב שבו הם לומדים (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך הכל	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)					
18	30	36	23	107	שוהם
21	22	43	15	101	תל מונד
25	17	128	57	227	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)					
18	13	60	15	106	אבו גוש
16	12	15	10	53	אורנית
8	19	34	13	74	אלפי מנשה
92	15	170	48	325	אפרתה
5	27	73	23	128	בועיינה נוג'דאת
6	10	28	4	48	בוקעאתא
9	9	60	20	98	ביר אל מכסור
18	7	75	20	120	בית אל
4	14	24	10	52	בית דגן
6	6	41	16	69	בני עי"ש
10	23	86	33	152	בסמ"ה
9	12	32	14	67	בסמת טבעון
11	16	67	14	108	בענה
4	1	25	5	35	ג'וליס
11	24	121	22	178	ג'לג'וליה
18	14	48	22	102	דבורייה
7	18	34	5	64	דייר חנא
5	18	33	12	68	זמר
7	15	56	18	96	זרזיר
8	16	61	4	89	חורפיש
10	30	44	14	98	חצור הגלילית
8	32	73	12	125	טובא זנגרייה
12	18	36	12	78	יאנוח ג'ת
8	21	63	19	111	ירוחם
25	13	22	5	65	כוכב יאיר
5	12	30	13	60	כסרא-סמיע
17	20	17	1	55	כפר ורדים
9	18	57	16	100	כפר יאסיף

לוח 7.3: תלמידים במסגרות לחינוך מיוחד*, לפי היישוב שבו הם לומדים (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך				סך הכל	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	גני ילדים		
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)					
8	1	3	3	15	להבים
6	1	12	6	25	מיתר
6	5	19	8	38	מצפה רמון
20	12	43	10	85	משהד
4	2	4	4	14	עומר
8	7	33	8	56	עילבון
14	1	42	17	74	עילוט
9	6	19	2	36	פקיעין (בוקייעה)
5	10	17	4	36	פרדסיה
26	17	75	32	150	קצרין
39	42	77	28	186	קריית ארבע
14	33	66	35	148	קרני שומרון
6	17	33	1	57	ראמה
13	3	14	5	35	רמת ישי
5	13	38	15	71	שבלי-אום אל-גנם
8	17	59	11	95	שגב שלום
15	33	49	15	112	שלומי
9	18	34	9	70	שעב

מקור: משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

* חינוך מיוחד-בתי ספר מיוחדים וכיתות מיוחדות בבתי ספר רגילים.

כמחצית מן הילדים הלומדים במסגרות לחינוך מיוחד, לומדים בחינוך היסודי.

הלוחות הבאים מציגים נתונים על ילדים הזכאים לסל שילוב בחינוך הרגיל. הנתונים נסמכים על עיבוד שנערך בידי משרד החינוך בהסתמך על נתוני מערכת השילובית.

לוח 7.4: תלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי פיקוח ושלב חינוך (מספרים ואחוזים) תשע"ז (2016/17)

סוג פיקוח			סך הכל	שלב חינוך
חרדי	ממלכתי-דתי	ממלכתי		
23,958	21,380	88,088	133,426	מספרים
100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל אחוזים
4.5	3.0	2.3	2.8	טרום חובה
14.1	11.0	8.0	9.6	חובה
67.7	60.6	59.3	61.0	יסודי
*0.0	18.3	22.6	17.8	חט"ב
13.7	7.1	7.9	8.8	חט"ע

מקור: משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

* במגזר החרדי הרוב המוחלט של הכיתות מוגדרות כיסודי או חט"ע. רק כיתות בודדות הוגדרו בחט"ב ומכאן האחוז הנמוך.

הערה: ילדים בגיל טרום חובה המשולבים שילוב אישי במסגרת גנים רגילים מקבלים תמיכות שילוב שלא בהליך של ועדות שילוב.

כ-60% מהתלמידים הזכאים לסל שילוב נמנים על החינוך היסודי. כך בכל סוגי הפיקוח. חלקם של התלמידים בפיקוח החרדי בחטיבה העליונה הזכאים לסל שילוב גדול ביחס לזה הארצי וכמעט כפול מחלקם של תלמידים בחינוך הממלכתי והממלכתי דתי.

לוח 7.5: סוג לקות של התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי שלב חינוך (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

שלב חינוך					סך הכל		לקות
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרום חובה	אחוזים	מספרים	
11,773	23,816	81,368	12,748	3,721	-	133,426	מספרים סך הכל
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	אחוזים
79.8	80.5	60.3	4.0	2.2	58.6	78,197	לקות למידה / AD(H)D
0.2	0.2	13.5	60.6	54.2	15.6	20,782	עיכוב שפתי
5.3	4.6	7.0	4.2	1.8	6.0	8,046	הפרעות התנהגותיות / רגשיות / AD(H)D
0.0	0.0	4.4	20.2	18.5	5.1	6,857	עיכוב התפתחותי תפקודי ושפתי
4.4	3.0	3.1	3.8	8.0	3.4	4,511	אוטיזם / A.S.D
0.9	3.6	3.1	1.8	4.4	2.9	3,878	חרשות/כבדות שמיעה
2.4	1.8	2.8	1.0	1.2	2.4	3,159	הפרעות נפשיות
2.5	1.2	1.0	0.9	3.2	1.2	1,616	שיתוק מוחין/נכות פיזית קשה
1.2	0.7	1.1	1.3	3.1	1.1	1,496	מחלה/תסמונת נדירה
0.5	1.2	1.1	0.9	2.5	1.1	1,414	עוורון/לקות ראייה
2.0	0.9	1.0	0.1	0.0	1.0	1,293	AD(H)D
0.5	1.7	0.8	0.2	0.1	0.9	1,153	משכל גבולי
0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	107	מוגבלות שכלית*
0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	60	לקות מוחרגת
0.2	0.5	0.7	0.9	0.7	0.6	857	אחר

מקור: משרד החינוך, אגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

* כולל: חשד למוגבלות שכלית התפתחותית, חשד למוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, חשד למוגבלות שכלית קשה/עמוקה/סיעודית, מוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, מוגבלות שכלית התפתחותית מבינונית מורכבת, מוגבלות שכלית התפתחותית קלה.

הערה: ילדים בגיל טרום חובה המשולבים שילוב אישי במסגרות גנים רגילים, מקבלים תמיכות שילוב שלא בהליך של ועדות שילוב.

לקות למידה מאפיינת כ-60% מהתלמידים הזכאים לסל שילוב. מספר התלמידים עם לקויות חמורות כגון מוגבלות שכלית, אוטיזם וכדומה, המשולבים בחינוך הרגיל קטן מאוד ביחס לחלקם באוכלוסיית הילדים עם מוגבלות.

לוח 7.6: סוג לקות של התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי מגזר (מספרים ואחוזים)
תשע"ז (2016/17)

מגזר				סך הכל		סוג לקות
לא יהודי*		יהודי		אחוזים	מספרים	
אחוז מסוג הלקות	מספרים	אחוז מסוג הלקות	מספרים			
24.5	32,714	75.5	100,712	100.0	133,426	סך הכל
24.3	19,023	75.7	59,174	58.6	78,197	לקות למידה/AD(H)D
24.7	5,126	75.3	15,656	15.6	20,782	עיכוב שפתי
19.4	1,559	80.6	6,487	6.0	8,046	הפרעות התנהגותיות / רגשיות / AD(H)D
32.5	2,230	67.5	4,627	5.1	6,857	עיכוב התפתחותי תפקודי ושפתי
4.0	179	96.0	4,332	3.4	4,511	אוטיזם/A.S.D.
26.6	1,033	73.4	2,845	2.9	3,878	חרשות/כבדות שמיעה
4.0	125	96.0	3,034	2.4	3,159	הפרעות נפשיות
45.0	728	55.0	888	1.2	1,616	שיתוק מוחין/נכות פיזית קשה
39.0	583	61.0	913	1.1	1,496	מחלה/תסמונת נדירה
46.0	650	54.0	764	1.1	1,414	עורון/לקות ראייה
17.0	220	83.0	1,073	1.0	1,293	AD(H)D
81.0	934	19.0	219	0.9	1,153	משכל גבולי
18.9	20	81.1	86	0.1	107	מוגבלות שכלית**
5.0	3	95.0	57	0.0	60	לקות מוחרגת
35.0	300	65.0	557	0.6	857	אחר

מקור: משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

* 15.6% ערבים, 6.8% בדווים, 2.1% דרוזים ו-0.1% צ'רקסים.
** כולל: חשד למוגבלות שכלית התפתחותית, חשד למוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, חשד למוגבלות שכלית קשה/עמוקה/סיעודית, מוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, מוגבלות שכלית התפתחותית מבינונית מורכבת, מוגבלות שכלית התפתחותית קלה.

אחוז התלמידים שלהם מנת משכל גבולי במגזר הלא יהודי גדול מזה של התלמידים במגזר היהודי (80.0% לעומת 19.0% בהתאמה).

לוח 7.7: מספר התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי היישוב שבו לומד התלמיד
תשע"ז (2016/16)

שלב חינוך					סך הכל מספרים	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרומ חובה		
11,773	23,816	81,368	12,748	3,721	133,426	סך הכל
עיריות						
1,129	984	4,821	517	51	7,502	ירושלים
343	886	2,990	401	68	4,688	תל אביב- יפו
239	394	1,780	257	36	2,706	חיפה
60	190	455	66	41	812	אום אל-פחם
57	66	341	83	23	570	אופקים
29	66	314	68	3	480	אור יהודה
26	72	151	34	14	297	אור עקיבא
44	170	509	88	55	866	אילת
156	25	791	174	49	1,195	אלעד
6	34	156	31	4	231	אריאל
352	620	2,428	412	73	3,885	אשדוד
164	320	1,065	139	11	1,699	אשקלון
10	98	236	19	2	365	באקה אל-גרביה
295	622	2,209	293	49	3,468	באר שבע
52	47	216	40	15	370	בית שאן
282	173	1,317	239	79	2,090	בית שמש
192	3	901	212	89	1,397	ביתר עילית
568	49	2,150	663	371	3,801	בני ברק
95	326	814	112	10	1,357	בת ים
32	86	210	19	2	349	גבעת שמואל
103	12	445	59	7	626	גבעתיים
36	105	284	46	29	500	דימונה
55	154	477	92	9	787	הוד השרון
58	191	539	39	13	840	הרצליה
114	224	712	52	11	1,113	חדרה
124	422	1,109	198	11	1,864	חולון
55	136	351	96	39	677	טבריה
15	297	629	98	17	1,056	טייבה
76	182	350	14	30	652	טירה
23	44	161	21	1	250	טירת כרמל
80	205	452	87	55	879	טמרה

לוח 7.7: מספר התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי היישוב שבו לומד התלמיד
תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך					סך הכל מספרים	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרומ חובה		
עיריות (המשך)						
44	154	452	71	6	727	יבנה
12	97	177	27	4	317	יהוד
41	88	217	47	12	405	יקנעם עלית
27	56	263	66	17	429	כפר יונה
95	247	739	116	13	1,210	כפר סבא
83	184	294	47	27	635	כפר קאסם
56	122	426	94	1	699	כרמיאל
71	109	673	126	55	1,034	לוד
31	99	289	57	7	483	מגדל העמק
152	434	657	125	10	1,378	מודיעין עלית
274	0	936	422	156	1,788	מודיעין-מכבים-רעות
37	141	190	65	25	458	מעלה אדומים
29	46	200	59	26	360	מעלות-תרשיחא
26	194	533	107	61	921	נהריה
34	156	444	48	6	688	נס ציונה
365	389	1,129	86	19	1,988	נצרת
101	132	445	59	8	745	נצרת עלית
20	70	163	13	3	269	נשר
70	96	643	109	47	965	נתיבות
275	532	1,919	242	21	2,989	נתניה
15	162	368	81	47	673	סח'נין
46	155	374	76	42	693	עכו
42	205	595	83	4	929	עפולה
16	159	317	33	20	545	עראבה
13	48	178	37	17	293	ערד
204	589	1,681	318	43	2,835	פתח-תקווה
46	52	404	67	8	577	צפת
48	159	198	46	18	469	קלנסווה
16	109	317	30	3	475	קריית אונו
53	203	477	61	6	800	קריית אתא
46	90	314	40	4	494	קריית ביאליק
41	159	592	111	45	948	קריית גת

לוח 7.7: מספר התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי היישוב שבו לומד התלמיד
תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך					סך הכל מספרים	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרומ חובה		
עירויות (המשך)						
29	67	238	40	6	380	קריית ים
29	95	235	19	1	379	קריית מוצקין
26	66	279	34	24	429	קריית מלאכי
18	78	287	54	20	457	קריית שמונה
45	131	428	68	24	696	ראש העין
190	685	1,597	206	18	2,696	ראשון לציון
127	425	1,012	63	13	1,640	רהט
130	345	1,214	166	20	1,875	רחובות
110	176	864	119	90	1,359	רמלה
229	42	1,307	105	14	1,697	רמת-גן
63	125	367	49	5	609	רמת השרון
100	212	579	66	4	961	רעננה
21	64	208	31	17	341	שדרות
38	161	462	89	50	800	שפרעם
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)						
0	50	160	23	20	253	אבו סנאן
12	30	110	20	0	172	אבן יהודה
10	27	93	14	2	146	אזור
18	72	181	20	14	305	אכסאל
33	37	217	15	15	317	אעבלין
3	72	196	32	3	306	באר יעקב
3	83	111	29	20	246	בית ג'ן
25	55	155	26	2	263	בנימינה-גבעת עדה
35	27	194	26	10	292	גבעת זאב
44	134	246	44	47	515	ג'דידה-מכר
18	108	232	39	5	402	גדרה
56	117	277	20	4	474	גן יבנה
11	46	129	19	5	210	גני תקווה
4	69	108	27	11	219	ג'סר א-זרקא
1	13	96	1	5	116	ג'ת
27	62	118	20	8	235	דאלית אל כרמל

לוח 7.7: מספר התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי היישוב שבו לומד התלמיד
תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך					סך הכל מספרים	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרומ חובה		
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)						
9	38	86	27	27	187	דיר אל אסד
64	8	253	25	2	352	זכרון יעקב
39	182	382	54	0	657	חורה
8	66	169	14	7	264	טורעאן
41	80	187	24	12	344	יפיע
10	95	171	23	29	328	ירכא
2	61	142	18	32	255	כאבול
44	76	265	63	1	449	כסייפה
40	130	254	28	17	469	כפר כנא
7	142	346	63	57	615	כפר מנדא
5	20	177	31	8	241	כפר קרע
19	99	174	6	0	298	לקייה
20	59	129	17	5	230	מבשרת ציון
36	74	203	31	14	358	מג'אר
11	67	212	36	24	350	מג'ד אל כרום
1	59	110	12	7	189	מג'דל שמס
12	58	144	23	2	239	מזכרת בתיה
12	109	141	46	17	325	מעלה עירון
14	43	139	22	19	237	נחף
23	38	110	19	10	200	עוספיה
17	57	222	14	23	333	עין מאהל
3	43	213	38	26	323	ערערה
25	97	317	59	35	533	ערערה בנגב
2	30	120	34	9	195	פורידיס
40	102	365	59	4	570	פרדס חנה-כרכור
44	102	186	25	2	359	קדימה-צורן
9	37	106	19	4	175	קרית עקרונ
32	41	127	14	1	215	קריית טבעון
48	42	274	13	10	387	ריינה
23	3	149	45	10	230	רכסים
21	72	175	11	1	280	שוהם

לוח 7.7: מספר התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי היישוב שבו לומד התלמיד
תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך					סך הכל מספרים	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרומ חובה		
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)						
41	71	140	24	6	282	תל מונד
71	155	434	86	2	748	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)						
2	1	13	1	2	19	אבו גוש
15	20	115	17	2	169	אורנית
22	23	91	14	2	152	אלפי מנשה
23	23	135	22	6	209	אפרתה
30	74	134	3	2	243	בועיינה נוג'דאת
10	34	66	1	1	112	בוקעאתא
4	34	138	11	13	200	ביר אל מכסור
6	0	79	10	3	98	בית אל
4	26	83	14	1	128	בית דגן
8	26	59	14	0	107	בני עי"ש
9	30	100	14	15	168	בסמ"ה
9	47	136	14	1	207	בסמת טבעון
7	75	99	21	11	213	בענה
18	15	62	10	5	110	ג'וליס
6	86	148	12	7	259	גלג'וליה
33	73	171	5	2	284	דבורייה
5	76	120	11	9	221	דייר חנא
29	23	94	18	9	173	זמר
5	44	104	21	3	177	זרזיר
1	25	56	11	7	100	חורפיש
19	36	113	29	8	205	חצור הגלילית
11	37	104	11	2	165	טובא זנגרייה
9	4	73	7	9	102	יאנוח ג'ת
26	51	138	16	9	240	ירוחם
13	39	38	5	1	96	כוכב יאיר
11	38	116	13	15	193	כסרא-סמיע
33	27	50	5	4	119	כפר ורדים
1	46	90	14	6	157	כפר יאסיף
25	39	60	6	2	132	להבים

לוח 7.7: מספר התלמידים הזכאים לסל שילוב, לפי היישוב שבו לומד התלמיד
תשע"ז (2016/17) (המשך)

שלב חינוך					סך הכל מספרים	יישוב
חטיבה עליונה	חטיבת ביניים	יסודי	חובה	טרומ חובה		
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)						
19	27	67	4	3	120	מיתר
3	28	62	9	7	109	מצפה רמון
15	38	115	12	2	182	משהד
35	45	73	12	1	166	עומר
8	9	44	2	7	70	עילבון
26	38	124	17	10	215	עילוט
11	44	69	11	14	149	פקיעין (בוקייעה)
2	11	41	10	0	64	פרדסיה
22	7	87	14	1	131	קצרין
7	20	92	17	3	139	קריית ארבע
16	14	138	26	11	205	קרני שומרון
6	18	55	10	8	97	ראמה
0	38	87	10	0	135	רמת ישי
6	24	128	15	4	177	שבלי-אום אל-גנם
10	56	188	29	9	292	שגב שלום
14	27	87	13	2	143	שלומי
7	44	154	7	3	215	שעב

מקור: משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.

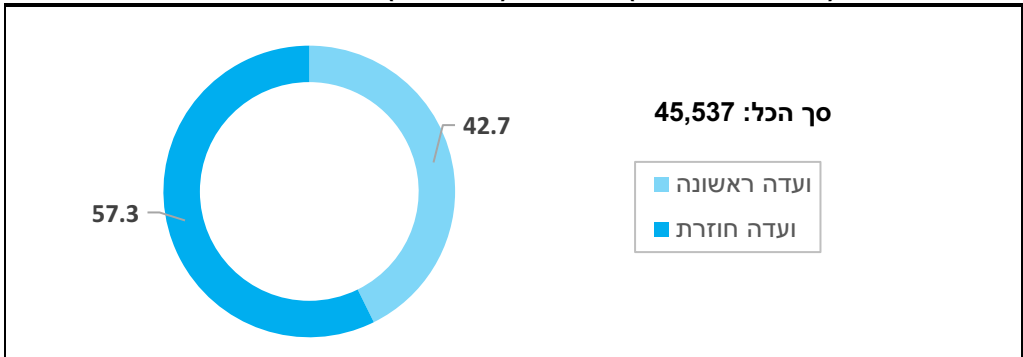
הערה: ילדים בגיל טרום חובה המשולבים שילוב אישי במסגרות גנים רגילים, מקבלים תמיכות שילוב שלא בהליך של ועדות שילוב.

133,426 תלמידים היו זכאים בשנת תשע"ז לסל שילוב, אלה מנו 6% מכלל התלמידים שלמדו במערכת החינוך בתשע"ז.

ילדים שעניינם נדון בוועדות השמה של משרד החינוך (תרשימים 7'ו'-7ז' ולוחות 7.8-7.10)

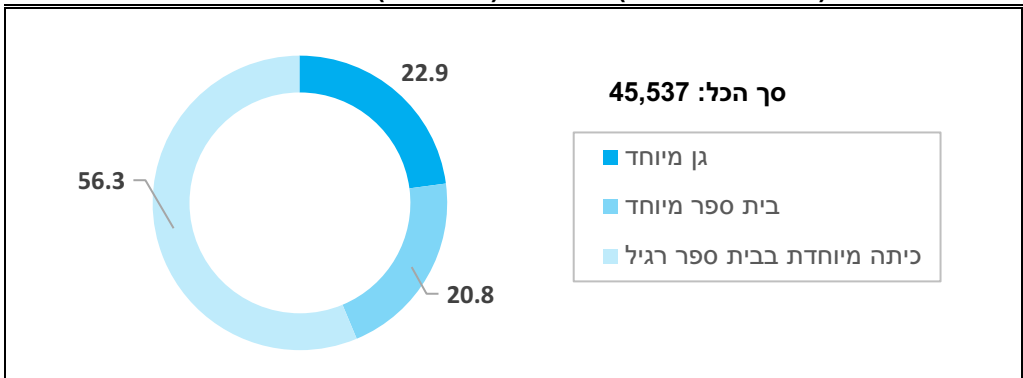
בלוחות ובתרשימים שלפנינו נתונים על ילדים שעניינם נדון בוועדות השמה של משרד החינוך בשנת הלימודים תשע"ז (2016/17). השנה מוצגים רק נתונים על החלטות שהתקבלו לגבי השמה בחינוך מיוחד (ללא שילוב בחינוך הרגיל): גן בחינוך המיוחד, בית ספר בחינוך המיוחד או כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל.

תרשים 7'ו': ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם על השמה בחינוך מיוחד, לפי סוג וועדה (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, 2018.
בתשע"ז 45,537 ילדים שעברו ועדת השמה, מתוכם 42.7% עברו אותה בפעם הראשונה.

תרשים 7'ז': ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם השמה בחינוך מיוחד, לפי סוג השמה (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, 2018.
בתשע"ז יותר ממחצית הילדים שעברו ועדת השמה והופנו לחינוך מיוחד, הופנו להשמה בכיתה מיוחדת בבית ספר רגיל.

לוח 7.8: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג ועדה ויישוב*
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

סוג השמה			סך הכל**	יישוב
כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל	בית ספר מיוחד	גן מיוחד		
25,653	19,884	10,414	45,537	סך הכל תשע"ז*
-	-	-	2.0	אחוז מכלל התלמידים
עיריות				
2,974	1,259	1,294	5,527	ירושלים
761	459	374	1,594	תל אביב- יפו
591	178	266	1,035	חיפה
130	77	52	259	אום אל-פחם
126	27	59	212	אופקים
125	68	61	254	אור יהודה
77	22	25	124	אור עקיבא
176	33	46	255	אילת
195	75	128	398	אלעד
98	27	41	166	אריאל
610	177	283	1,070	אשדוד
299	68	95	462	אשקלון
45	18	20	83	באקה אל- גרביה
580	224	181	985	באר שבע
83	36	17	136	בית שאן
586	246	327	1,159	בית שמש
270	103	152	525	ביתר עילית
361	257	458	1,076	בני ברק
327	176	176	679	בת ים
34	23	24	81	גבעת שמואל
40	53	45	138	גבעתיים
60	21	24	105	דימונה
84	60	57	201	הוד השרון
127	56	72	255	הרצליה
279	116	93	488	חדרה
439	176	157	772	חולון
182	102	75	359	טבריה
238	37	38	313	טייבה
142	17	21	180	טירה

לוח 7.8: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג ועדה ויישוב*
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

סוג השמה			סך הכל**	יישוב
כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל	בית ספר מיוחד	גן מיוחד		
עירויות (המשך)				
99	29	36	164	טירת כרמל
121	46	18	185	טמרה
117	28	82	227	יבנה
65	29	35	129	יהוד
107	56	32	195	יקנעם עלית
66	53	35	154	כפר יונה
232	85	124	441	כפר סבא
134	12	29	175	כפר קאסם
152	26	43	221	כרמיאל
381	88	173	642	לוד
77	52	21	150	מגדל העמק
410	62	184	656	מודיעין-מכבים- רעות
209	142	280	631	מודיעין עלית
254	50	60	364	מעלה אדומים
64	18	20	102	מעלות תרשיחא
145	56	56	257	נהריה
74	23	47	144	נס ציונה
78	110	37	225	נצרת
96	57	28	181	נצרת עלית
55	17	26	98	נשר
150	36	48	234	נתיבות
596	208	289	1,093	נתניה
60	24	12	96	סח'נין
177	69	50	296	עכו
159	85	67	311	עפולה
53	25	23	101	עראבה
54	9	37	100	ערד
595	298	370	1,263	פתח-תקווה
132	62	45	239	צפת
205	48	25	278	קלנסווה
71	25	31	127	קריית אונו

לוח 7.8: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג ועדה ויישוב*
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

סוג השמה			סך הכל**	יישוב
כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל	בית ספר מיוחד	גן מיוחד		
עיריות (המשך)				
211	51	93	355	קריית אתא
81	12	37	130	קריית ביאליק
150	28	66	244	קריית גת
85	32	45	162	קריית ים
88	22	47	157	קריית מוצקין
105	19	41	165	קריית מלאכי
119	29	19	167	קריית שמונה
166	68	88	322	ראש העין
395	150	223	768	ראשון לציון
218	90	36	344	רהט
308	100	239	647	רחובות
233	72	100	405	רמלה
199	118	131	448	רמת גן
53	21	24	98	רמת השרון
165	45	66	276	רעננה
45	12	25	82	שדרות
80	60	11	151	שפרעם
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר)				
37	**	**	49	אבו סנאן
18	**	**	42	אבן יהודה
22	**	**	41	אזור
21	15	12	48	אכסאל
14	**	**	35	אעבלין
56	16	31	103	באר יעקב
24	**	**	40	בית ג'ן
35	**	**	73	בנימינה
77	34	45	156	גבעת זאב
49	21	17	87	ג'דידה-מכר
71	**	**	117	גדרה
76	11	31	118	גן יבנה
28	12	30	70	גני תקווה
94	21	17	132	ג'סר א-זרקא

לוח 7.8: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג ועדה ויישוב*
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

סוג השמה			סך הכל**	יישוב
כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל	בית ספר מיוחד	גן מיוחד		
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)				
23	**	**	37	ג'ת
53	**	**	77	דאלית אל-כרמל
35	13	20	68	דייר אל-אסד
91	**	**	122	זכרון יעקב
53	**	**	85	חורה
41	**	**	65	טורעאן
21	**	**	43	יפיע
77	**	**	102	ירכא
26	**	**	56	כאבול
44	24	13	81	כסיפה
39	26	14	79	כפר כנא
46	39	15	100	כפר מנדא
75	**	**	97	כפר קרע
69	**	**	103	לקיה
76	34	23	133	מבשרת ציון
57	18	16	91	מגאר
36	**	**	69	מג'ד אל-כרום
19	**	**	34	מג'דל שמש
32	**	**	57	מזכרת בתיה
31	29	13	73	מעלה עירון
59	**	**	87	נחף
34	12	13	59	עספיא
33	**	**	52	עין מאהל
41	24	14	79	ערערה
42	**	**	59	ערערה-בנגב
54	34	17	105	פורידיס
89	61	44	194	פרדס חנה-כרכור
38	40	13	91	קדימה
36	**	**	68	קרית טבעון
38	**	**	65	קרית עקרון
44	33	14	91	ריינה
34	30	29	93	רכסים

לוח 7.8: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג ועדה ויישוב*
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

סוג השמה			סך הכל**	יישוב
כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל	בית ספר מיוחד	גן מיוחד		
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)				
34	16	11	61	שוהם
24	26	11	61	תל מונד
95	27	28	150	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)				
33	**	**	52	אבו גוש
33	**	**	52	אורנית
25	**	**	41	אלפי מנשה
118	**	**	153	אפרתה
47	**	**	63	בועיינה-נוג'ידאת
42	**	**	52	בוקעאתא
19	**	**	38	ביר אל-מכסור
70	**	**	84	בית אל
14	**	**	22	בית דגן
23	**	**	38	בני עי"ש
38	**	**	51	בסמ"ה
28	**	**	39	בסמת טבעון
48	**	**	59	בענה
13	**	**	26	ג'ולס
34	**	**	54	ג'לג'וליה
20	**	**	45	דבוריה
14	**	**	25	דייר חנא
25	**	**	36	זמר
28	**	**	47	זרזיר
**	**	**	2	חורפיש
46	**	**	68	חצור הגלילית
40	**	**	55	טובא-זנגריה
27	**	**	30	יאנוח-ג'ת
44	**	**	66	ירוחם
**	**	**	16	כוכב יאיר
12	**	**	25	כסרא-סמיע
25	**	**	33	כפר ורדים
26	**	**	37	כפר יאסיף

לוח 7.8: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג ועדה ויישוב*
(מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17) (המשך)

סוג השמה			סך הכל**	יישוב
כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל	בית ספר מיוחד	גן מיוחד		
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)				
**	**	**	**	להבים
**	**	**	15	מיתר
**	**	**	17	מצפה רמון
18	**	**	31	משהד
**	**	**	**	עומר
15	**	**	29	עיילבון
12	**	**	27	עילוט
12	**	**	14	פקיעין (בוקייעה)
15	**	**	23	פרדסיה
50	**	**	71	קצרין
85	12	18	115	קרית ארבע
39	14	31	84	קרני שומרון
16	**	**	25	ראמה
**	**	**	12	רמת ישי
37	**	**	59	שבלי - אום אל-גנם
55	**	**	72	שגב-שלום
59	**	**	81	שלומי
27	**	**	40	שעב

מקור: משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
* כולל תלמידים ללא סיווג ומקרים שבהם טרם התקבלה החלטת ההורים, לכן בחלק מהקטגוריות המספרים אינם מסתכמים לסך הכל.

** 1-10 מקרים. הנתונים אינם מוצגים מטעמי שמירה על צנעת הפרט.

הערות: 1. מדובר רק ביישובים שדיווחו למשרד החינוך. 2. החלטת הוועדה להשמה בגן או בבית ספר רגילים אין פירושה שהילד לומד בפועל במסגרת הלימודית עליה החליטה הוועדה. חלקם יעברו לטיפולן של ועדת שילוב או לוועדות אחרות בעניינם.

לוח 7.9: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי סוג לקות וסוג ועדה (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

השמה בגן/בית ספר מיוחד			השמה בכיתה מיוחדת בבית ספר רגיל			סך הכל		סוג לקות
ועדה חוזרת	ועדה ראשונה	סך הכל	ועדה חוזרת	ועדה ראשונה	סך הכל	מספרים	אחוזים	
9,204	10,680	19,884	16,868	8,785	25,653	45,537	-	מספרים
46.3	53.7	42.7	65.8	34.2	57.3	100.0	-	סך הכל* אחוזים
1726	694	2,420	9,011	5,665	14,674	37.5	17,094	לקות למידה/AD(H)D
1640	943	2,583	3,431	1,951	5,382	17.5	7,965	הפרעות התנהגותיות / רגשיות / AD(H)D
458	3472	3,930	357	149	506	9.7	4,436	עיכוב התפתחותי תפקודי ושפתי
1273	1307	2,580	1,583	176	1,759	9.5	4,339	אוטיזם/A.S.D
226	3228	3,454	168	65	233	8.1	3,687	עיכוב התפתחותי תפקודי בתחום השפתי
445	49	494	1,376	591	1,967	5.4	2,461	משכל גבולי
1572	61	1,633	180	9	189	4.0	1,822	מוגבלות שכלית התפתחותית**
498	231	729	51	58	109	1.8	838	הפרעות נפשיות
128	162	290	408	32	440	1.6	730	חרשות/כבדות שמיעה
340	170	510	74	6	80	1.3	590	שיתוק מוחין/נכות פיזית קשה
49	33	82	7	2	9	0.2	91	עוררן/לקות ראייה
28	37	65	6	2	8	0.2	73	מחלה/תסמונת נדירה
0	1	1	1	2	3	0.0	4	אחר

מקור: משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, עיבוד מיוחד, 2018. חישוב האחוזים בוצע בידי המועצה לשלום הילד.
* כולל תלמידים ללא סיווג ומקרים שבהם טרם התקבלה החלטת ההורים, לכן בחלק מהקטגוריות המספרים אינם מסתכמים לסך הכל.

** כולל: חשד למוגבלות שכלית התפתחותית, חשד למוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, חשד למוגבלות שכלית קשה/עמומה/סיעודית, מוגבלות שכלית התפתחותית בינונית, מוגבלות שכלית התפתחותית מבינונית מורכבת, מוגבלות שכלית התפתחותית קלה.

לקות למידה/AD(H)D היה סוג הלקות השכיח ביותר של ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם.

לוח 7.10: ילדים שוועדת השמה קיבלה החלטה בעניינם, לפי מקור הפנייה, סוג החלטה וסוג ועדה (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)

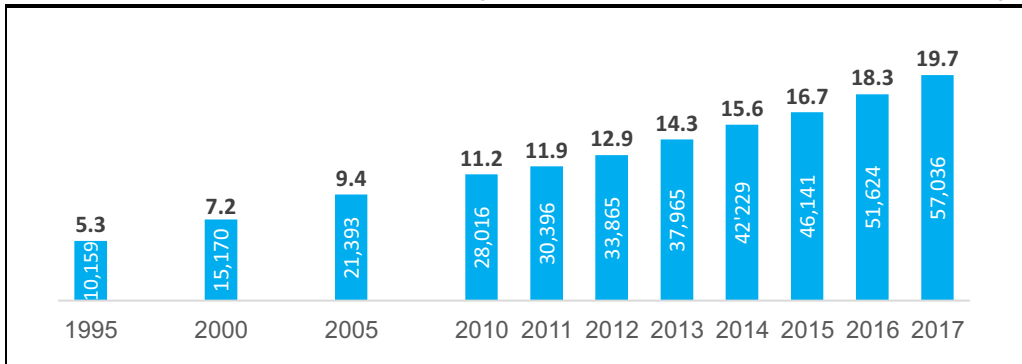
השמה בגן/בית ספר מיוחד			השמה בכיתה מיוחדת בבית ספר רגיל			סך הכל		מקור הפנייה	
ועדה חוזרת	ועדה ראשונה	סך הכל	ועדה חוזרת	ועדה ראשונה	סך הכל	אחוזים	מספרים	מספרים אחוזים	סך הכל**
9,204	10,680	19,884	16,868	8,785	25,653	100.0	45,537		
46.3	53.7	42.7	65.8	34.2	57.3	-	-		
4,883	1,254	19,884	10,304	5,322	15,626	47.8	21,763		מנהל בית ספר
1,391	3,067	6,137	1,785	323	2,108	14.4	6,566		גנת
746	2,692	4,735	807	741	1,548	10.9	4,986		הורים-סך הכל**
897	1,020	3,274	1,540	825	2,365	9.4	4,282		ועדת השמה
566	264	1,917	1,434	1,036	2,470	7.2	3,300		מורה יועצת
480	674	830	622	320	942	4.6	2,096		פסיכולוג
33	798	1,154	20	19	39	1.9	870		מכון להתפתחות הילד
11	399	377	41	71	112	1.1	522		וועדת השילוב המוסדית
63	200	410	18	39	57	0.7	320		עובד סוציאלי
13	11	145	10	10	20	0.1	44		קצין ביקור סדיר
3	8	24	21	8	29	0.1	40		ועדת ערר
4	21	11	1	2	3	0.1	28		נציג ארגון ציבורי
5	1	18	4	4	4	0.0	10		אופוטרופוס
1	2	6	2	1	3	0.0	6		התלמיד
108	269	831	259	68	327	1.5	704		אחר

מקור: משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, עיבוד מיוחד, 2018. חישוב האחוזים בוצע בידי המועצה לשלום הילד.
 * כולל תלמידים ללא סיווג ומקרים שבהם טרם התקבלה החלטת ההורים, לכן בחלק מהקטגוריות המספרים אינם מסתכמים לסך הכל.
 ** שני ההורים / אב / אם / קרוב משפחה.

כמחצית הפניות לוועדת השמה של ילדים שבעניינם התקבלה החלטה, היו של מנהל/ת בית הספר.

ילדים המקבלים קצבת ילד נכה מהמוסד לביטוח לאומי (תרשימים 7ח'-7יא' ולוחות 7.11-7.12)

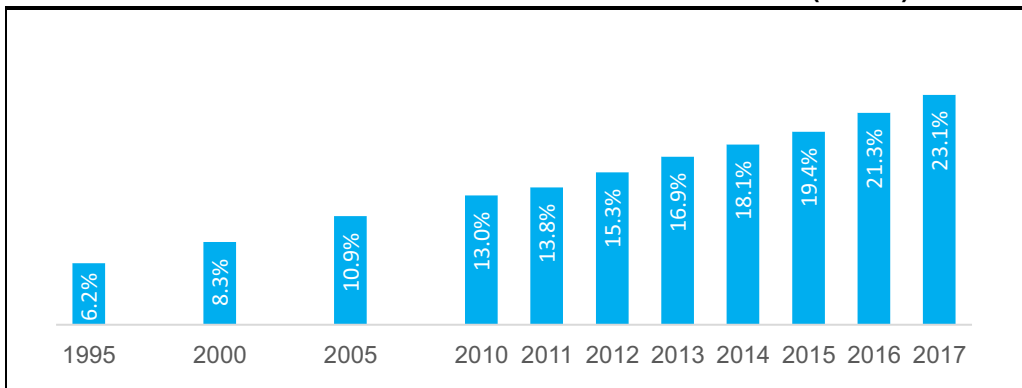
תרשים 7ח': ילדים המקבלים קצבת ילד נכה
(מספרים ושיעור לאלף מכלל הילדים בישראל) / 1995-2017*



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ ילד נכה, שנים שונות. חישוב השיעורים: המועצה לשלום הילד. * יולי בכל שנה.

מאז 1995 ועד ל-2017 גדל שיעורם לאלף של ילדים המקבלים קצבת ילד נכה בשיעור של כ-270%. גידול זה ניתן לייחס בין היתר להגמשת הקריטריונים לקבלת הגמלה.

תרשים 7ט': חלקם של ילדים המקבלים קצבת ילד נכה מכלל הילדים עם מוגבלות
חמורה* (אחוזים) / 1995-2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ ילד נכה, שנים שונות. חישוב השיעורים: המועצה לשלום הילד, על בסיס האומדן. ראו הערה לתרשים 7א', שנים שונות.

* מחלה כרונית הדורשת טיפול או מעקב רפואי קבוע, או נכות המשפיעה על התפקוד היומיומי. המונה בחישוב האחוזים הוא מספר המקבלים קצבת ילד נכה, ואילו המכנה הוא אומדן מספר הילדים עם מוגבלות חמורה בכלל אוכלוסיית הילדים בדצמבר בכל שנה (8.5%). (פירוט נוסף ראו בתרשים 7א'). למרות גידול מתמיד בחלקם, מאז 1995 רק 23.1% מהילדים עם המוגבלות החמורה בישראל קיבלו קצבת ילד נכה.

לוח 7.11: עילת הזכאות לקבלת קצבת ילד נכה, לפי גיל (מספרים ואחוזים) 2005-2017

גיל**				סך הכל		עילת הזכאות
15-17	10-14	5-9	0-4	אחוזים	מספרים	
4,496	6,662	7,074	2,948	100.0	21,393	סך הכל 2005
7,077	9,284	8,785	2,870	100.0	28,016	סך הכל 2010
9,354	15,919	16,301	10,050	100.0	51,624	סך הכל 2015
10,233	17,200	18,165	11,438	100.0	57,036	סך הכל 2017
2,617	4,994	5,965	3,442	29.8	17,018	ספקטרום האוטיזם
2,480	4,878	5,506	2,997	27.8	15,861	נוכחות ו/או השגחה קבועה
1,481	2,358	2,259	759	12.0	6,857	תלות לחלוטין בזולת
910	1,422	1,238	812	7.7	4,382	ליקוי שמיעה
1,100	1,324	551	70	5.3	3,045	סכרת
431	479	419	106	2.5	1,435	תלות רבה בזולת
10	54	509	649	2.1	1,222	סיוע בתקשורת
271	385	281	255	2.1	1,192	ליקוי ראייה
144	255	362	325	1.9	1,086	ליקוי בגפיים
119	218	211	311	1.5	859	תסמונת דאון
176	182	174	133	1.2	665	בדיקות תכופות מחוץ לבית
144	191	168	154	1.2	657	שלושה טיפולים
0	0	0	619	1.1	619	עיכוב התפתחותי
41	60	100	413	1.1	614	הזנה תוך גופית
106	121	128	72	0.7	427	תסמונת נדירה
78	96	79	94	0.6	347	ליקוי בדרכי השתן
66	80	94	76	0.6	316	מחלה ממארת
36	49	52	35	0.3	172	ליקוי בעצמות
12	27	33	94	0.3	166	טיפול נשימתי
11	27	36	22	0.2	96	דחף בלתי נשלט לאכילה

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ ילד נכה, שנים שונות.
* דצמבר בכל שנה.

** בשנים 2005 ו-2010 חלוקת הגיל לקבוצות הייתה כדלקמן: 0-3, 4-8, 9-13, 14-17.
מאז 2005 מספר הילדים הזכאים לקבלת קצבת ילד נכה גדל בהתמדה. בשנת 2017 עילת הזכאות השכיחה לקבלת קצבת ילד נכה הייתה אוטיזם (29.8%), ובמקום השני הצורך בנוכחות ו/או השגחה קבועה.

לוח 7.12: ילדים המקבלים קצבת ילד נכה, לפי יישוב* (מספרים ושיעור לאלף)
**1995-2017

2017		2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
שיעור לאלף מכלל ילדי היישוב	מספרים						
סך הכל ארצי							
-	57,036	46,141	28,016	21,393	15,170	10,159	מספרים
19.7	-	16.5	11.2	9.4	7.2	5.3	שיעור לאלף בכלל ילדי היישוב*
עירויות							
16.8	6,150	15.1	11.1	10.0	7.4	5.5	ירושלים
18.7	1,945	17.0	10.5	8.7	6.0	4.0	תל אביב-יפו
23.9	1,635	20.5	12.1	10.3	8.7	5.8	חיפה
17.9	375	16.5	11.9	10.4	9.8	7.2	אום אל-פחם
24.0	243	20.0	10.7	8.8	6.6	5.9	אופקים
22.2	251	21.6	14.0	10.3	6.7	4.5	אור יהודה
21.7	110	18.0	11.3	11.3	8.4	-	אור עקיבא
26.2	370	21.3	11.3	9.3	7.3	4.9	אילת
17.5	487	14.6	8.9	5.8	-	-	אלעד
20.1	92	16.0	8.2	8.2	5.4	4.0	אריאל
23.8	1,777	20.0	12.4	7.7	6.2	5.3	אשדוד
30.7	1,085	24.0	18.0	21.7	9.2	6.2	אשקלון
15.1	202	15.5	8.3	8.0	9.3	-	באקה אל גרביה
28.8	2,012	31.3	16.4	11.7	8.2	5.6	באר-שבע
21.3	131	19.2	12.3	9.8	6.9	5.4	בית שאן
19.7	1,065	15.6	9.5	7.4	7.8	6.1	בית שמש
17.4	560	14.0	9.5	7.0	5.3	-	ביתר עילית
15.9	1,530	14.7	10.0	9.1	6.7	5.0	בני ברק
27.4	906	25.4	13.1	9.4	5.4	4.4	בת ים
11.6	167	15.2	10.5	7.0	3.1	3.2	גבעתיים
28.5	258	15.3	9.3	8.5	6.0	3.3	גבעת שמואל
22.3	304	25.5	11.7	8.5	6.1	3.9	דימונה
21.8	325	17.1	11.2	8.8	7.5	4.4	הוד השרון
17.7	411	15.7	9.0	7.7	5.6	4.0	הרצליה
22.7	538	17.5	10.8	8.3	5.0	3.8	חדרה
27.6	1,400	21.8	12.7	9.5	5.9	4.0	חולון
37.4	525	31.2	13.5	11.6	8.2	11.5	טבריה

לוח 7.12: ילדים המקבלים קצבת ילד נכה, לפי יישוב* (מספרים ושיעור לאלף)
 1995-2017** (המשך)

2017		2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
שיעור לאלף מכלל ילדי היישוב	מספרים						
עירויות (המשך)							
18.2	285	15.7	12.0	9.7	8.3	6.4	טייבה
15.6	125	12.1	7.8	8.1	7.0	6.7	טירה
28.0	150	24.7	12.2	9.6	10.0	7.0	טירת כרמל
14.6	171	12.6	9.4	9.2	8.2	6.1	טמרה
23.0	260	14.8	11.2	10.5	9.1	5.3	יבנה
21.5	172	14.2	8.8	9.4	5.8	5.0	יהוד
20.9	133	15.4	11.4	10.6	7.5	7.0	יקנעם עילית
22.3	145	15.2	10.8	9.4	8.3	-	כפר יונה
22.4	558	17.7	11.0	10.6	6.9	4.6	כפר סבא
21.8	190	17.6	10.8	10.5	12.9	12.8	כפר קאסם
21.2	260	19.8	11.8	8.4	6.3	3.7	כרמיאל
25.1	667	21.0	12.9	9.9	8.9	6.1	לוד
27.4	214	20.0	13.6	11.6	8.1	6.0	מגדל העמק
27.3	818	14.9	9.4	6.8	5.0	-	מודיעין עילית
15.1	663	16.9	12.0	9.8	11.4	-	מודיעין-מכבים- רעות
20.9	272	17.4	11.1	8.5	5.3	2.6	מעלה אדומים
20.2	128	19.2	10.3	11.6	9.5	5.2	מעלות-תרשיחא
24.0	384	20.1	8.5	7.0	4.1	3.2	נהריה
20.3	253	13.6	11.0	8.3	5.8	4.8	נס ציונה
15.2	387	13.9	10.0	9.6	7.7	5.6	נצרת
22.5	224	18.7	9.7	7.0	6.8	4.6	נצרת עילית
20.6	118	19.9	11.8	9.1	6.8	8.3	נשר
21.2	302	16.5	8.0	6.3	5.0	4.1	נתיבות
21.7	1,331	18.1	10.8	8.6	6.3	4.4	נתניה
16.7	190	13.0	10.4	11.1	10.2	10.3	סחנין
22.0	331	21.0	11.6	8.2	5.2	4.3	עכו
26.9	324	19.2	14.0	12.7	8.9	6.0	עפולה
14.0	139	12.3	10.1	11.1	10.0	8.6	עראבה
21.6	263	32.0	17.3	11.3	8.0	3.8	ערד
21.3	1,453	16.2	10.8	9.6	6.7	4.3	פתח תקווה

לוח 7.12: ילדים המקבלים קצבת ילד נכה, לפי יישוב* (מספרים ושיעור לאלף)
 1995-2017** (המשך)

2017		2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
שיעור לאלף מכלל ילדי היישוב	מספרים						
עירויות (המשך)							
21.1	331	18.8	10.6	9.3	8.3	5.9	צפת
17.3	152	13.5	9.4	10.5	8.4	7.1	קלנסווה
16.0	163	12.2	10.3	8.1	3.8	3.1	קריית אונו
26.9	379	21.6	12.4	9.1	8.1	5.7	קריית אתא
23.8	222	20.4	12.6	10.1	8.3	6.9	קריית ביאליק
22.7	378	17.9	11.6	9.2	6.1	5.4	קריית גת
23.9	226	22.7	11.8	8.0	7.4	5.4	קריית ים
27.0	259	23.3	11.8	7.2	2.3	4.1	קריית מוצקין
23.0	192	20.0	12.2	9.4	7.9	5.7	קריית מלאכי
33.2	226	25.6	13.1	9.5	7.8	5.9	קריית שמונה
21.4	264	15.1	9.8	9.3	6.1	5.3	ראש העין
21.9	1,352	18.1	12.6	10.2	6.6	4.4	ראשון לציון
20.6	653	17.1	13.4	10.6	10.9	8.5	רהט
23.6	953	18.6	10.9	9.1	6.7	4.5	רחובות
25.6	627	21.5	12.4	9.3	8.0	6.0	רמלה
19.8	722	17.9	11.7	9.2	5.3	3.8	רמת גן
15.7	190	12.5	8.5	8.8	5.5	2.6	רמת השרון
19.4	418	18.5	9.9	9.4	6.8	4.3	רעננה
22.3	158	18.6	11.3	8.9	7.4	5.5	שדרות
16.1	210	13.8	11.3	8.9	8.7	6.0	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)							
26.2	110	18.8	14.8	-	12.9	8.7	אבו סנאן
20.0	69	11.9	7.6	7.8	6.8	4.7	אבן יהודה
21.0	69	14.8	7.5	7.4	7.4	4.6	אזור
16.9	92	13.7	9.0	8.4	7.3	8.2	אכסאל
15.6	67	13.8	12.8	2.3	11.4	11.2	אעבלין
26.9	148	17.4	17.3	9.3	5.2	4.0	באר יעקב
13.8	50	15.3	10.8	11.4	7.6	5.7	בית ג'ן
16.6	70	11.2	9.6	6.4	-	-	בנימינה - ג.עדה
17.1	105	11.3	10.5	9.4	-	-	גבעת זאב
14.5	97	11.8	9.4	7.2	8.5	-	ג'דידה-מכר

לוח 7.12: ילדים המקבלים קצבת ילד נכה, לפי יישוב* (מספרים ושיעור לאלף)
 1995-2017** (המשך)

2017		2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
שיעור לאלף מכלל ילדי היישוב	מספרים						
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)							
19.2	158	13.7	12.2	9.6	6.3	4.2	גדרה
22.0	132	12.9	9.5	7.9	7.9	-	גן יבנה
19.7	89	13.8	8.3	-	4.7	5.4	גני תקווה
26.4	166	21.4	15.2	13.6	8.8	10.9	ג'סר א-זרקא
38.3	39	6.6	-	-	5.5	-	ג'ת
16.1	101	16.8	9.6	9.8	10.2	-	דאלית אל כרמל
25.9	73	14.3	32.0	-	9.6	8.7	דייר אל אסד
18.8	118	11.1	9.2	6.3	3.5	4.8	זכרון יעקב
17.3	162	11.5	10.8	9.5	6.3	-	חורה
14.1	74	14.2	9.7	11.0	10.4	1.3	טורעאן
17.7	117	14.4	12.5	10.4	9.4	6.5	יפיע
14.5	81	12.6	11.1	-	6.4	3.9	ירכא
20.3	87	16.3	15.6	13.8	10.7	8.2	כאבול
17.1	122	10.8	13.5	10.2	10.0	-	כסיפה
16.1	135	15.0	11.8	11.6	9.4	5.4	כפר כנא
18.7	146	17.7	12.1	11.5	10.0	6.9	כפר מנדא
17.5	107	14.5	11.2	11.4	9.0	7.1	כפר קרע
25.6	163	18.8	14.4	8.7	-	-	לקייה
17.4	133	16.4	10.9	9.6	6.5	1.0	מבשרת ציון
22.4	165	18.4	14.1	14.3	14.5	11.2	מג'אר
12.4	104	15.9	8.2	-	5.5	4.2	מג'ד אל כרום
11.5	38	8.3	8.1	9.0	6.7	12.3	מג'דל שמש
19.3	64	12.9	9.1	11.5	8.8	-	מזכרת בתיה
19.8	108	19.1	11.1	9.2	11.2	-	מעלה עירון
22.7	117	21.0	16.6	13.6	9.5	7.4	נחף
17.9	39	11.4	24.9	-	7.0	4.4	עוספיה
16.5	79	16.3	14.1	12.5	10.2	7.3	עין מאהל
17.9	125	11.4	9.9	9.8	9.0	4.3	ערערה
17.1	143	11.9	11.7	7.3	5.9	-	ערערה בנגב
19.6	92	17.9	11.4	9.9	9.7	6.6	פורידיס
23.4	245	15.6	9.6	7.9	8.5	3.1	פרדס חנה-כרכור

לוח 7.12: ילדים המקבלים קצבת ילד נכה, לפי יישוב* (מספרים ושיעור לאלף)
 1995-2017** (המשך)

2017		2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
שיעור לאלף מכלל ילדי היישוב	מספרים						
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)							
26.5	129	15.3	11.8	8.3	6.3	-	קדימה- צורן
19.1	73	12.0	12.5	9.0	13.3	7.6	קריית טבעון
18.7	60	13.4	8.8	8.1	7.9	-	קריית עקרון
16.6	92	11.7	10.7	10.9	10.2	9.6	ריינה
13.2	76	12.4	7.0	5.3	8.1	-	רכסים
17.8	95	14.3	11.7	11.5	9.3	-	שוהם
24.1	84	16.6	9.7	10.1	7.4	-	תל מונד
25.7	284	21.4	15.5	12.7	11.2	4.3	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)							
24.3	59	18.7	17.2	13.7	-	-	אבו גוש
21.3	45	12.5	13.6	7.7	-	-	אורנית
21.0	51	15.4	8.2	-	-	-	אלפי מנשה
18.9	68	18.3	14.8	12.2	7.9	-	אפרתה
21.0	78	15.4	15.7	11.8	13.0	-	בועיינה נוג'ידאת
14.6	30	13.3	13.8	14.6	-	-	בוקעתא
23.1	86	20.5	15.0	13.8	13.1	-	ביר אל-מכסור
14.8	49	14.6	9.7	-	-	-	בית אל
17.9	33	11.9	7.6	6.3	-	-	בית דגן
21.8	36	23.6	14.6	10.7	7.0	-	בני עי"ש
20.4	81	18.1	11.7	6.4	9.2	-	בסמ"ה
14.5	40	14.4	12.8	14.3	1.3	-	בסמת טבעון
26.8	49	14.2	25.1	-	10.7	-	בענה
20.7	37	20.7	17.3	-	-	-	ג'וליס
19.6	73	17.2	13.6	11.9	8.3	-	גלג'וליה
12.0	44	10.3	8.4	9.0	7.2	8.6	דבוריה
20.1	70	13.0	9.6	9.0	11.0	10.2	דייר חנא
16.9	39	10.6	10.6	8.2	-	-	זמר
18.1	59	17.4	9.4	10.9	7.4	-	זרזיר
19.8	41	24.6	19.4	17.6	-	-	חורפיש
18.3	66	19.3	11.7	7.2	6.0	3.9	חצור הגלילית
20.5	49	14.4	11.5	10.8	-	-	טובא זנגרייה

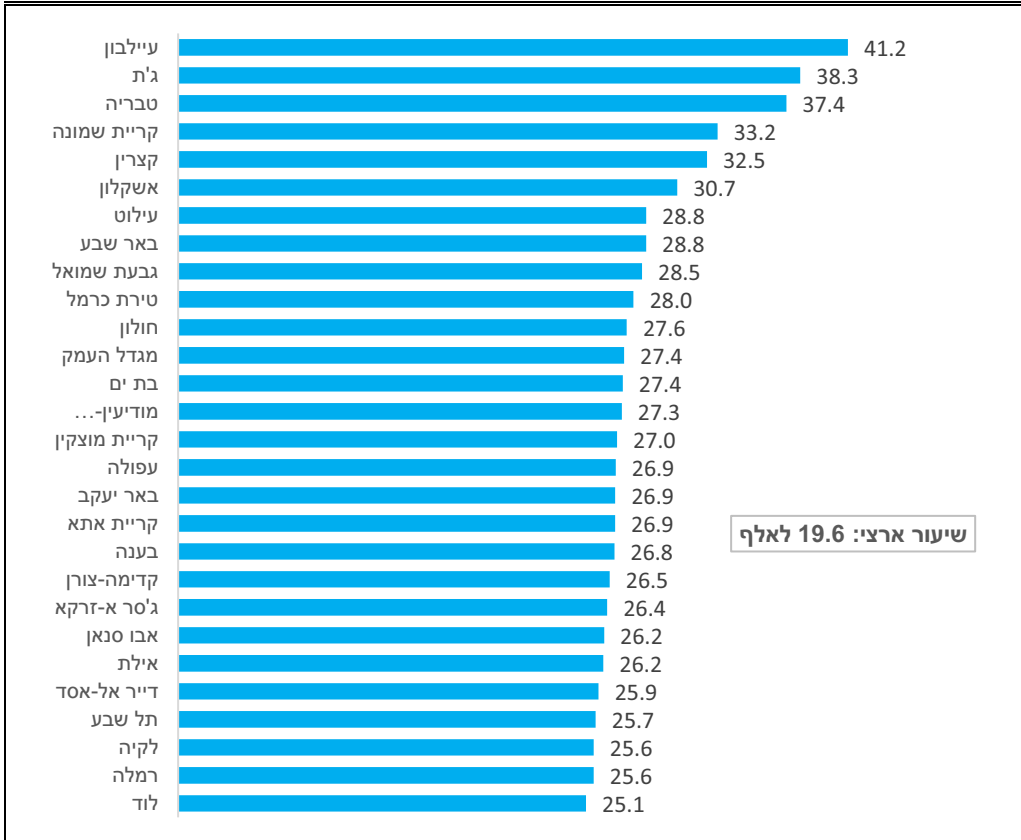
לוח 7.12: ילדים המקבלים קצבת ילד נכה, לפי יישוב* (מספרים ושיעור לאלף)
 1995-2017** (המשך)

2017		2015	2010	2005	2000	1995	יישוב
שיעור לאלף מכלל ילדי היישוב	מספרים						
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)							
17.7	38	19.2	16.9	-	-	-	יאנוח-ג'ת
18.5	75	17.7	9.6	8.3	5.8	6.8	ירוחם
18.0	37	14.2	9.4	11.9	2.8	-	כוכב יאיר
18.1	59	14.4	11.9	14.8	11.8	-	כסרא-סמיע
23.4	31	17.0	12.1	11.1	-	-	כפר ורדים
16.1	46	11.9	8.8	6.8	5.1	3.1	כפר יאסיף
22.3	32	13.8	13.9	8.7	-	-	להבים
22.8	46	19.2	12.7	5.9	7.1	-	מיתר
20.6	50	23.0	-	-	-	-	מצפה רמון
19.3	65	22.3	17.1	20.2	18.3	-	משהד
15.8	42	33.6	25.1	16.5	6.9	2.1	עומר
41.2	67	18.2	-	-	-	-	עילבון
28.8	89	25.1	17.8	14.6	14.9	-	עילוט
15.5	27	15.6	2.7	-	-	-	פקיעין (בוקייעה)
13.6	16	12.0	10.5	6.4	3.1	-	פרדסיה
32.5	66	26.7	9.9	7.0	7.6	-	קצרין
8.0	28	6.3	5.6	6.7	6.3	-	קריית ארבע
15.1	42	13.8	8.2	8.1	7.9	-	קרני שומרון
16.2	40	14.6	12.2	9.8	6.6	5.7	ראמה
13.1	24	8.3	7.7	7.1	4.0	-	רמת ישי
16.5	41	15.7	-	-	-	-	שבלי אום אל-גנם
13.9	68	11.0	10.0	7.1	-	-	שגב שלום
22.9	47	20.4	6.0	8.1	7.4	-	שלומי
19.9	49	17.1	14.5	13.2	11.2	-	שעב

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ ילד נכה, שנים שונות.
 * יישובים בני 5,000 נפש ויותר שבהם 6 ילדים ויותר קיבלו קצבת ילד נכה.
 ** בדצמבר בכל שנה.
 - נתון חסר.

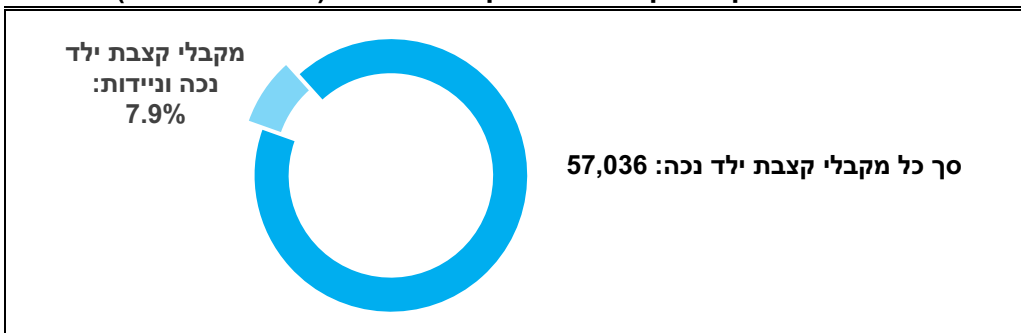
מאז 1995 גדל פי שלושה ויותר שיעורם לאלף של המקבלים קצבת ילד נכה.

תרשים 7: יישובים בהם ילדים המקבלים קצבת ילד נכה מנו 25 לאלף ויותר
מאכלוסיית הילדים ביישוב / 2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ ילד נכה, 2018.

תרשים 7א: ילדים המקבלים קצבת נידות וקצבת ילד נכה (מספרים ואחוזים) / 2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון, 2018.
רק 7.9% מכלל הילדים המקבלים קצבת ילד נכה זכאים גם לקצבת נידות.

ילדים עם מחלות גנטיות (לוח 7.13)

לוח 7.13: יילודים שנסקרו לשם אבחון P.K.U. ותת-תריסיות*, לפי קבוצת אוכלוסייה (מספרים ושיעור לאלף לידות חי) / 1995-2017**

מזה: התגלו						סך כל היילודים	שנה
תת-תריסיות (HPT)			P.K.U				
שיעור לאלף	מספרים		שיעור לאלף	מספרים			
	לא יהודים	יהודים		לא יהודים	יהודים		
0.5	19	36	0.1	5	4	116,886	1995
0.4	17	43	0.1	4	5	136,390	2000
0.4	14	40	0.1	4	9	143,913	2005
0.4	19	50	0.1	5	5	166,255	2010
0.6	25	82	0.0	4	1	166,296	**2011
0.7	29	91	0.1	3	6	170,940	2012
0.5	21	61	0.1	8	5	171,444	2013
0.5	29	65	0.0	2	3	176,427	2014
0.5	21	73	0.0	5	4	178,723	2015
0.5	28	65	0.0	1	5	181,405	2016
0.5	22	61	0.1	6	7	183,648	2017

מקור: משרד הבריאות, המחלקה לגנטיקה קהילתית, עיבודים מיוחדים, שנים שונות. נתוני יילודים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.11, שנים שונות.

* מחלות תורשתיות המאובחנות אצל יילודים מיד לאחר הלידה (ראו הגדרות במבוא).

** שיטת החישוב שונתה בשנת 2011.

שיעורם לאלף של יילודים עם P.K.U היה יציב בשנים 1995-2017.

ילדים ובני נוער עיוורים (לוח 7.14)

לוח 7.14: ילדים עיוורים ולקויי ראייה, לפי גיל, מחוז, מין ורמת לקות (מספרים)
2015-2017

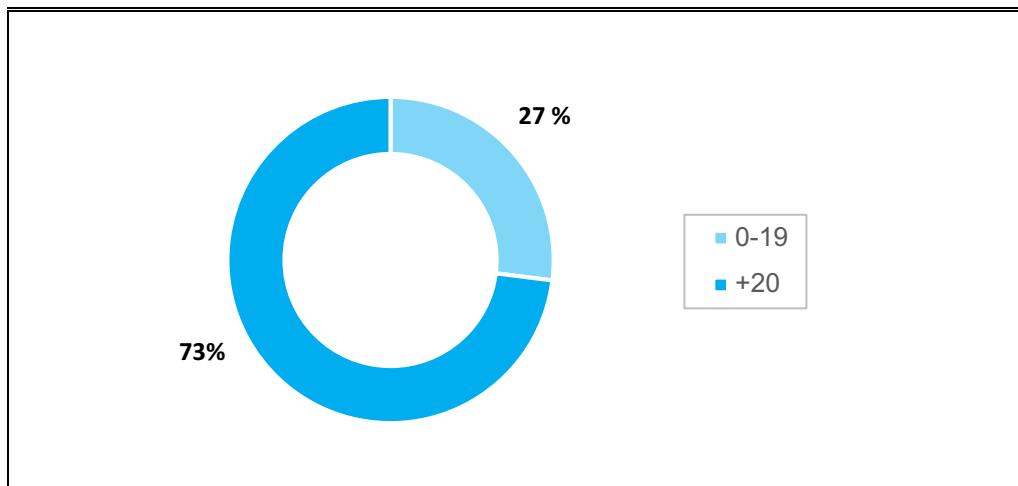
גיל				סך הכל		מחוז/מין/רמת לקות
6-18		0-5		2017	2015	
2017	2015	2017	2015	2017	2015	
908	1,058	187	131	1,095	1,189	סך הכל
מחוז						
230	274	72	55	302	329	ירושלים
264	282	53	31	317	313	תל אביב
306	382	50	37	356	419	חיפה
108	120	12	8	120	128	באר שבע
מין						
500	596	117	74	617	670	זכר
408	462	170	57	578	519	נקבה
רמת לקות						
288	324	73	56	361	380	עיוורון מוחלט
159	174	50	24	209	198	חדות ראייה עד 1/60
318	437	61	48	379	485	חדות ראייה עד 3/60
50	35	1	0	51	35	שדה ראייה עד 10°
93	88	2	3	95	91	שדה ראייה עד 20°

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, אגף השיקום, השירות לעיוור, שנים שונות.

רמת הלקות השכיחה ביותר היא חדות ראייה עד 3/60, ובמקום השני עיוורון מוחלט.

ילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ותסמונת דאון (תרשים 7'ב' ולוחות 7.15-7.17)

תרשים 7'ב': חלקם של בני 0-19 עם מוגבלות שכלית התפתחותית* מכלל האוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית* הרשומים במשרד הרווחה** / 2016



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2016, נובמבר 2017.
* פיגור שכלי. ** הרישום של סוג מוגבלות זה נעשה בעת הפנייה למחלקה לשירותים חברתיים, ולעיתים אף לפני החלטה של ועדת אבחון בעניינו. לפיכך, ילדים שטרם אובחנו עשויים להיות רשומים כבעלי מוגבלות שכלית. במקביל, ילדים שטרם אובחנו ואף לא נדרשו עדיין לטיפול של המחלקה לשירותים חברתיים אינם רשומים.

ב-2016 בני ה-0-19 עם מוגבלות שכלית התפתחותית היוו יותר מרבע מכלל האוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית הרשומים במשרד הרווחה.

לוח 7.15: בני 0-19 עם מוגבלות שכלית התפתחותית* הרשומים במשרד הרווחה**, לפי גיל ומין (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל המתאימה) / 2014-2016

2016			2015			2014			מין/גיל
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	אחוזים	מספרים	שיעור לאלף בקבוצת הגיל	אחוזים	מספרים	שיעור לאלף בקבוצת הגיל	אחוזים	מספרים	
3.0	100.0	9,348	2.9	100.0	8,895	2.9	100.0	8,622	סך הכל
מין									
2.7	42.7	3,990	3.3	42.6	3,791	3.3	57.7	4,973	בנים***
3.4	57.3	5,358	2.6	57.4	5,104	2.6	42.3	3,649	בנות
גיל									
0.9	8.2	771	0.8	7.9	704	0.8	8.0	694	0-4
2.7	23.1	2,156	2.6	22.7	2,023	2.6	22.5	1,938	5-9
4.3	33.0	3,088	4.1	33.2	2,949	4.1	32.9	2,839	10-14
5.0	35.7	3,333	5.0	36.2	3,219	5.0	36.5	3,151	15-19

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים, שנים שונות. השיעור לאלף בשורת הסך הכל חושב בידי המועצה הלאומית לשלום הילד לפי נתוני לוח 2.3 של הלמ"ס.
* פיגור שכלי.

** הרישום של סוג מוגבלות זה נעשה בעת הפנייה למחלקה לשירותים חברתיים, ולעיתים אף לפני החלטה של ועדת אבחון בעניינו. לפיכך, ילדים שטרם אובחנו עשויים להיות רשומים כילדים עם מוגבלות שכלית. במקביל, ילדים שטרם אובחנו ואף לא נדרשו עדיין לטיפול של המחלקה לשירותים חברתיים אינם רשומים.
*** מספרם ושיעורם של הבנים עם מוגבלות שכלית התפתחותית הגדולים יותר מאלה של הבנות הוא תופעה מוכרת בעולם, וככל הנראה היא קשורה לכך שכרומוזום X אצל בנים רגיש יותר לפגיעות גנטיות אחרות.

ב-2016 3.0 לאלף מבני ה-0-19 בישראל היו רשומים במשרד הרווחה כילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (פיגור שכלי).

עם הגיל הולך וגדל מספרם של הילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. על פי משרד הרווחה, הדבר נזקף לכך שילדים בגילים הצעירים בעלי רמת מוגבלות שכלית קלה או קלה-בינונית שוהים במערכת החינוך, שממנה הם מקבלים שירותים. לפיכך לא תמיד פונים לקבלת שירותים המגיעים להם ממשרד הרווחה. מגמה זו משתנה עם סיום הלימודים. אז גדל במידה ניכרת מספר הלוקים במוגבלות זו שרשומים במשרד הרווחה בשל צורך לקבל שירותים.

לוח 7.16: מקום המגורים של ילדים וצעירים עד גיל 21 עם מוגבלות שכלית התפתחותית הרשומים במשרד הרווחה* (מספרים ואחוזים) / 2016

מקום מגורים				סך הכל		גיל
בדיר חוץ ביתי*		בבית		אחוזים	מספרים	
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
12.0	1,280	88.0	9,424	100.0	10,704	סך הכל
7.5	82	92.5	1,007	10.2	1,089	0-5
12.5	1,198	87.5	8,417	89.8	9,615	6-21

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2016, נובמבר 2017.

* לאנשים עם מוגבלות שכלית השהים במסגרת חוץ ביתית בדרך כלל אופיינית רמת מוגבלות שכלית קשה, או יכולת מועטה יותר של המשפחה לתמוך בהם בביתם. ילדים וצעירים עד גיל 21 נזקקים יותר מאחרים לטיפול סיעודי הקשור למצבם הרפואי המיוחד.

הערה: עוד נתונים על ילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ראו בלוחות המופיעים בתחילת פרק זה.

רוב הילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית הרשומים במשרד הרווחה מתגוררים בביתם.

לוח 7.17: יילודים עם תסמונת דאון, לפי קבוצת אוכלוסייה
(מספרים ושיעור לאלף לידות חי) / 1980-2017

ערבים	יהודים ואחרים	סך הכל	
			1980
33	74	107	לידות-מספרים
1.4	1.0	1.6	שיעור לאלף
			1990
33	70	104	לידות-מספרים
1.2	1.0	1.0	שיעור לאלף
			2000
37	95	133	לידות-מספרים
0.8	1.0	1.0	שיעור לאלף
			2005
49	108	157	לידות-מספרים
1.3	1.0	1.1	שיעור לאלף
			2010
40	119	159	לידות-מספרים
0.9	0.9	1.0	שיעור לאלף
			2015
35	87	122	לידות-מספרים
0.9	0.6	0.7	שיעור לאלף
			2017
34	94	128	לידות-מספרים
0.8	0.7	0.7	שיעור לאלף

מקור: משרד הבריאות, המחלקה לגנטיקה קהילתית, עיבודים מיוחדים, שנים שונות. השיעור לאלף בשורת הסך הכל חושב בידי המועצה הלאומית לשלום הילד לפי נתוני לוח 3.11 של הלמ"ס.

הערה: לא כל דיווח המתקבל במחלקה לגנטיקה קהילתית מתקבל בשנה העוקבת, ולכן הרישום ממשיך להתעדכן במשך שנים אחדות.

מאז 1980 שיעור הנולדים עם תסמונת דאון נע בין 0.7-1.6 לאלף לידות.
בשנת 2017 חלה עלייה במספרם ובשיעורם של יילודים עם תסמונת דאון בקרב היהודים.

ילדים מוגבלים פיסית שקיבלו עזרים רפואיים במימון משרד הבריאות (לוחות 7.18-7.20 ותרשים 7'ג')

הנתונים על מכשירי הליכה, נעליים רפואיות ותותבות המוצגים בתת-פרק זה מתייחסים לילדים הזקוקים לסיוע בניידות, ולמי שנמצאו זכאים לעזרים רפואיים לפי הקריטריונים של משרד הבריאות. השתתפות משרד הבריאות מגיעה ל-75% מעלות המכשיר, או מתקרת ההשתתפות העצמית שנקבעה (ובמקרים חריגים היא מגיעה ל-90%). אין זה מן הנמנע, שחלק מהפונים, שאושר להם מכשיר, לא מימשו את זכאותם מחמת עלותו הגבוהה וקשיי מימון. ילדים הזקוקים לעזרים שלא לשם ניידות, או כאלה שלא עמדו במבחן ניידות, אינם זכאים להם.

הנתונים אינם כוללים בקשות למכשירי שיקום וניידות שהוגשו באשקלון וסביבתה. כמו כן הם אינם כוללים בקשות למכשירי הליכה, כגון אורטוזות ונעליים רפואיות, אשר ממומנים באמצעות מכון לואיס.

לוח 7.18: בקשות למכשירי ניידות שהוגשו ללשכות הבריאות של משרד הבריאות, לפי גיל וסוג מכשיר (מספרים) / 2016-2017

2017			סך הכל 2016	סוג המכשיר	
גיל					
13-17	7-12	0-6	סך הכל		
1,198	1,189	1,133	3,520	3,123	סך הכל
72	36	6	1,114	104	מיטה מיוחדת
324	351	185	860	493	כיסא גלגלים
166	148	219	533	491	כיסא שירותים ורחצה
27	75	273	375	584	טיולון
47	77	187	311	269	עמידון
82	117	80	279	185	תקשורת תומכת חלופית (תת"ח)
93	78	33	204	213	אינסרט (מערכת ישיבה)
41	64	89	194	194	אביזרי הליכה*
97	76	14	187	207	כרית למניעת פצעי לחץ
79	56	13	148	99	כיסא ממונע
65	36	6	107	73	מנוף
9	3	1	13	22	מזרן אויר
10	6	5	21	31	זחליל
86	66	22	174	158	אחר

מקור: משרד הבריאות, היחידה הארצית למכשירי שיקום וניידות, שנים שונות.

* אביזרי הליכה כוללים הליכון וקביים/מקל הליכה.

הבקשה השכיחה ביותר למכשירי ניידות ב-2017 הייתה מיטה מיוחדת. זאת לעומת שנת 2016 בה הבקשה השכיחה ביותר למכשירי ניידות הייתה טיולון.

לוח 7.19: בקשות למכשירי ניידות שהוגשו ללשכות הבריאות של משרד הבריאות, לפי גיל ואזור מגורים (מספרים) / 2017

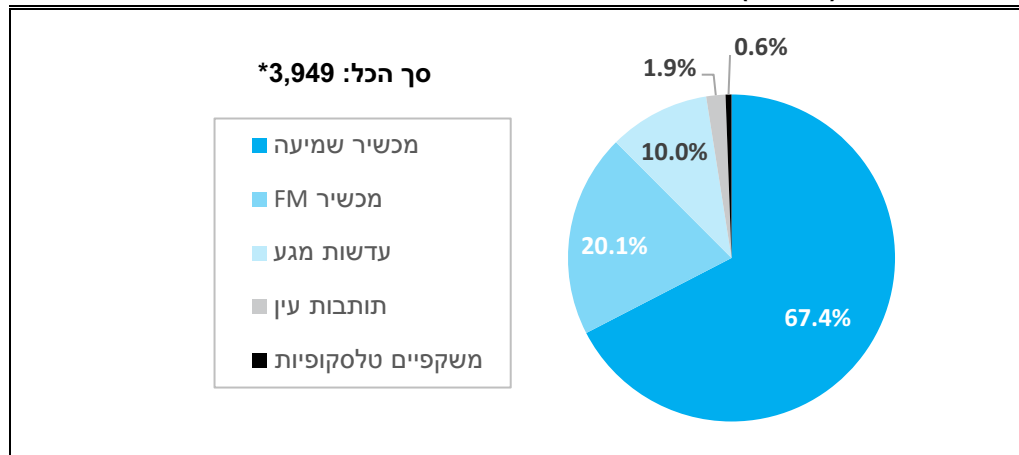
גיל						סך הכל		לשכת בריאות
13-17		7-12		0-6		אחוזים	מספרים	
אחוזים בשורה	מספרים	אחוזים בשורה	מספרים	אחוזים בשורה	מספרים			
34.0	1,198	33.8	1,189	32.2	1,133	100.0	3,520	סך הכל
19.5	98	42.7	215	37.8	190	14.3	503	ירושלים
15.6	72	43.4	200	41.0	189	13.1	461	דרום
18.1	53	35.2	103	46.8	137	8.3	293	תל אביב
19.5	45	40.7	94	39.8	92	6.6	231	עכו
7.2	15	46.9	98	45.9	96	5.9	209	פתח תקוה
14.5	29	44.0	88	41.5	83	5.7	200	רמלה
15.1	26	45.3	78	39.5	68	4.9	172	חדרה
17.9	29	43.8	71	38.3	62	4.6	162	חיפה
19.1	29	40.1	61	40.8	62	4.3	152	רחובות
19.7	27	38.7	53	41.6	57	3.9	137	נתניה
28.2	33	43.6	51	28.2	33	3.3	117	עפולה
20.0	15	44.0	33	36.0	27	2.1	75	נצרת
24.2	16	34.8	23	40.9	27	1.9	66	טבריה
22.5	9	52.5	21	25.0	10	1.1	40	צפת

מקור: משרד הבריאות, היחידה הארצית למכשירי שיקום וניידות, 2018.

יותר מ-13% מתוך 3,520 הבקשות למכשירי ניידות שהוגשו ללשכות הבריאות של משרד החינוך הוגשו בלשכת הבריאות ירושלים ובלשכת הבריאות דרום (14.3% ו-13.1% בהתאמה).

ברוב לשכות הבריאות כ-80% מהבקשות היו של ילדים בני 6-12.

תרשים 7: בקשות למכשירי שיקום שהוגשו ללשכות הבריאות של משרד הבריאות, לפי סוג מכשיר (אחוזים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, היחידה הארצית למכשירי שיקום וניידות, 2018.
* עד גיל 21.

בשנת 2017 יותר משני שלישים מהמגישים בקשה למכשירי שיקום ביקשו מכשיר שמיעה.

לוח 7.20: מספר הילדים בגיל 0-17 שנמצאו זכאים למכשירי הליכה ולנעליים רפואיות או לתותבות לגפיים במימון משרד הבריאות / 1995-2017

מכשיר הליכה/נעליים רפואיות		תותבות		סך הכל	שנה / גיל
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים		
88.1	583	11.9	79	662	1995
92.8	1,067	7.2	83	1,150	2000
93.2	1,043	6.8	76	1,119	2005
96.1	2,116	3.9	86	2,202	2010
93.6	1,279	6.4	87	1,366	2015
96.5	2,230	3.5	80	2,310	2017
מזה (אחוז בקבוצה המתאימה):					
22.3	498	16.3	13	445	0-4
38.4	856	35.0	28	825	5-9
27.1	605	27.5	22	612	10-14
12.2	271	21.3	17	250	15-17

מקור: משרד הבריאות, מכון לואיס, תל השומר, שנים שונות.

רוב הזכאים למכשיר הליכה/נעליים רפואיות היו בגיל 5-9.

8

ילדים ובריאות

מבוא

בריאותם של ילדים במובנה הרחב נוגעת לכל תחומי חייהם. היבטים שונים של מצב הבריאות משמשים מדדים למצבו של הילד ולרווחתו הכללית.

בפרק זה הושקע מאמץ ניכר להציג נתונים אודות מצב הבריאות של ילדים, בריאים כחולים. זאת למרות שרוב הנתונים הנאספים במערכת הבריאות מתייחסים לילדים חולים בלבד.

בפרק מוצגים נתונים על מספר התינוקות הנולדים בעודם פגים. ב-2017 משקלם של 7.7% מכלל היילודים בישראל היה קטן מ-2,500 גרם. לתינוקות הנולדים במשקל לידה נמוך סיכויים גדולים יותר לסבול ממומים, מנכויות ומלקויות למידה.

שיעור התמותה המשמש מדד בינלאומי לבריאות הילדים קטן בישראל בהתמדה. עם זאת, שיעור הפטירות של תינוקות לא יהודים, במיוחד של תינוקות בדווים בנגב, עודנו גדול מזה של תינוקות יהודים. הוא אף גדול משיעור התינוקות המוסלמים. הפערים מצביעים על חולשתה של מערכת הבריאות ועל אי הצלחתה להגיע לכל שכבות הציבור, בעיקר לאוכלוסיות חלשות מבחינה כלכלית. נתונים נוספים המוצגים בפרק מעידים אף הם על כך.

מערכת בריאות הציבור בישראל, וטיפות החלב במרכזה, אוניברסלית באופיה ומפותחת. בפרק זה מוצגים נתונים אודות תינוקות וילדים מחוסנים. הם מעידים על אחוזים גבוהים של מקבלי חיסון בישראל. נתונים נוספים על השלמת חיסונים הם של שירותי הבריאות לתלמיד. אוכלוסיית היעד של שירותים אלה היא כל התלמידים הלומדים במוסדות חינוך יסודיים ובחטיבות הביניים. למרות יתרונותיו המוכחים של שירות הבריאות לתלמיד המעוגן בחוק ביטוח בריאות ממלכתי ולמרות ההכרה הבינלאומית שזכה לה, בשנים האחרונות חלה שחיקה בשירות זה. משנת 2018-2017 השירות ניתן במחוזות דרום, אשקלון וצפון באמצעות משרד הבריאות, ובמחוזות ירושלים, חיפה ותל אביב מרכז בידי ספקים פרטיים. קיצוצים אלה והפרטת שירותי הבריאות לתלמיד, במיוחד הפחתת מספרן של אחיות בתי הספר, נותנים את אותותיהם ומעוררים דאגה. מנתונים על תלמידי בתי ספר שנבדקו וחוסנו עולה, שאחוז התלמידים שחוסנו ונבדקו בתשע"א בבדיקות הנהוגות בידי שירותי הבריאות לתלמיד אמנם ירד במידה ניכרת, אך בתשע"ו היקף הכיסוי חזר ואף היה גבוה מזה שנצפה בתשס"ט.

בפרק נתונים מדאיגים על עודף משקל ותת-משקל אצל תלמידים בכיתות א'-ז'. כמו כן מוצגים נתונים על אודות גובהם של ילדים ומתגייסים. נראה כי עודף המשקל, שאנו עדים לו אצל מתגייסים, תחילתו ניכרת כבר בגילים הצעירים מאוד. זאת אצל יהודים (להוציא חרדים) ואצל ערבים כאחד (להוציא בדווים). לעומת זאת, לחרדים ולבדווים אופייניים תת-משקל וגובה נמוך.

בשנת 2017 פנו לחדרי המיון 607,162 ילדים. 19.7% מהם אושפזו. כשני שלישים מהילדים פנו לחדר מיון עקב מחלה, והשאר - כתוצאה מהיפגעות בתאונה. (נתונים מפורטים על היפגעות ילדים בתאונות מוצגים בפרק הבא, פרק 9). קבוצת הגיל הגדולה ביותר של ילדים שפנו לחדרי מיון הייתה זו של בני ה-4-0. רובם פנו בשעות 12:00-24:00.

גם השנה מוצגים נתונים אודות סיעות רפואיות לתלמידים בחינוך הרגיל. בשנים האחרונות גדל במידה ניכרת שיעור הסיעות הרפואיות שהוקצו לתלמידים בגני הילדים ובבתי הספר. בולט הגידול במספר הבקשות שאושרו לסייעות שהוקצו לצורך "השגחה מונעת". רובן הגדול הוקצו בשל רגישות (אלרגיות) למוצרי מזון.

חלק ניכר של הפרק עוסק בבריאות הנפש של ילדים. לפי נתוני משרד הבריאות יש מגמת ירידה במספר הפניות למרפאות הממשלתיות לבריאות הנפש. ב-2017 טופלו כ-8,500 ילדים ובני נוער במרפאות הממשלתיות לבריאות הנפש לעומת 10,258 בשנת 2010. רובם היו בגיל 6-12, בדרך כלל

הם טופלו בידי קופת חולים הכללית. כ-930 ילדים ובני נוער התקבלו לאשפוז פסיכיאטרי, וכ-40% מהם אושפזו אשפוז חוזר ומלא. סיבת האשפוז הנפוצה ביותר הייתה הפרעות בגיל הילדות. גם השנה מוצגים נתונים על אחוז הקבלות הכפויות של ילדים ונוער לאשפוז פסיכיאטרי לפי גיל (ראו בהגדרות בריאות הנפש: אשפוז קטין ואשפוז כפוי).

הפרק חולק לעשרה סעיפי משנה:

- תרשים א' ולוחות 8.1-8.4 עוסקים בתוחלת החיים של היילודים ובמשקלם בשעת היוולדם.
- לוחות 8.5-8.8 מתייחסים לבדיקות ולחיסונים של תינוקות ותלמידים.
- לוחות 8.9-8.13 עוסקים במשקל וגובה של ילדים ובני נוער והמתגייסים לצבא.
- לוח 8.14 ותרשימים ג'8'-8' עניינם הייגנה, תזונה והרגלי בריאות של ילדים ובני נוער.
- לוחות 8.15-8.17 מתמקדים בילדים החולים במחלות שונות.
- לוחות 8.18-8.23 עניינם ילדים בשירותי בריאות ובבתי חולים.
- תרשימים ח'8'-8' עניינם פניות של ילדים למרפאות טרם.
- תרשימים יג'8'-8' עוסקים באסתמה וסוכרת אצל ילדים ובני נוער.
- לוחות 8.24-8.25 ותרשים ט' עניינם ילדים עם אלרגיה ובקשות לסייעות רפואיות לתלמידים.
- תרשימים טז'8'-8' כא' ולוחות 8.26-8.30 עוסקים בבריאות הנפש של ילדים.
- לוחות 8.31-8.35 ותרשים כב' מתמקדים בפטירות של תינוקות ושל ילדים.

הגדרות

שירותי הבריאות לתלמיד – מטרת-העל של שירותי הבריאות בבית-הספר לאפשר לתלמידים לממש את מלוא הפוטנציאל הלימודי והחברתי שלהם. אוכלוסיית התלמידים מצויה בגיל קריטי מבחינת ההתפתחויות הגופניות, הקוגניטיביות והחברתיות. היא חשופה למחלות זיהומיות, להפרעות בתזונה, להתפתחות מצוקות אישיות ולהתנהגויות סיכוניות.

בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, בתוספת השלישית, נקבע כי במסגרת שירותי הרפואה המונעת זכאי תלמיד בית הספר לבדיקות שגרתיות, לחיסונים ולמעקב והדרכה בידי רופא ואחות. לפי התיקון לסעיף 21א לחוק שנכנס לתוקפו ב-17 ביולי 1997, שירותי הבריאות לתלמידים בבתי הספר אמורים להינתן בידי משרד הבריאות. סעיף 69א לחוק קובע, ששירותי הבריאות לתלמידי כיתות א'-ט' הלומדים מכוח חוק לימוד חובה, סעיף 6(ד), התש"ט-1949, ימומנו מאוצר המדינה.

מטרות השירות הספציפיות:

1. לקדם את בריאותו של הילד בסביבת הלמידה, בחברת בית הספר ובמשפחתו,
2. למנוע מחלות וסטיות ממצב בריאות תקין ולגלותן מוקדם ככל האפשר,
3. לקדם סביבה פיזית מתאימה להתפתחות התלמיד בבית הספר (תברואה ובטיחות),
4. לאמוד צורכי בריאות של תלמידים לשם יזום שירותים, תוכניות התערבות ומתן ייעוץ לתכונם,
5. להנחות את התלמיד ולהדריכו לקבל אחריות למצב בריאותו.

אלרגיה - תגובה חיסונית לא צפויה ולא רצויה של הגוף לחומרים, שבדרך כלל אינם מעוררי מחלות.
בדיקות סינון בבית הספר - בדיקות הסינון הן כלי חשוב לגילוי מוקדם של ליקויי בריאות ושל סטיות מטווח הנורמה. ילדים בגיל בית ספר עלולים לפתח בעיות בריאות שונות, הניתנות לגילוי מוקדם

ולטיפול. הבעיות העיקריות, שאותן אגף הסיעוד בשירותי בריאות הציבור מבקש לאתר, הן אלה המופיעות בתחומי הראייה, השמיעה, הגדילה או כאלה המתגלות בבדיקת רופא. אוכלוסיית היעד היא כל תלמידי בתי הספר, להוציא אלה שכבר אובחנה אצלם בעיה מהסוג הנבדק.

חיסון נגיף הפפילומה האנושי (HPV) - נגיף הפפילומה האנושי הוא הזיהום השכיח ביותר בעולם המערבי המועבר במגע מיני ואשר הוא המחולל הבלעדי של סרטן צוואר הרחם ויבלות באיברי המין. הזנים מסוג 16 ו-18 אחראים לכ-70% ממספר החולות בסרטן צוואר הרחם מסוג תאי קשקש ול-80% מהחולות באדנוקריצינומה של צוואר הרחם. הזנים 6 ו-11 גורמים לכ-90% מהיבלות החרוטיות (Condyloma acuminata), לכמעט כל המקרים של יבלות חוזרות בדרכי הנשימה בילדות וכן לנגעים טרום ממאירים בדרגה נמוכה באברי המין. הנגיף שכיח מאוד באוכלוסייה, כך שהסיכוי המצטבר של אישה להידבק במשך החיים בנגיף הינו כ-80%.

טראומה - כל פנייה לחדר מיון שאינה בגין מחלה, בין אם כתוצאה מפציעה, מתאונה, מאלימות או מסיבה אחרת.

לידת חי (על פי הגדרת ארגון הבריאות העולמי) - לידה של עובר, לאחר היפרדו מהאם (בין אם חבל הטבור נותק ובין אם לא, ובין אם השלייה עדיין קשורה או לא) מגלה את אחד מסימני החיים הבאים: נשימה, דפיקות לב, דופק חבל הטבור, תנועות ברורות של שרירים רצוניים.

לידת מת (על פי הגדרת ארגון הבריאות העולמי) - לידת עובר שנולד במשקל 500 גרם ויותר או לאחר היריון שנמשך 20 שבועות לפחות, ואשר אינו מגלה סימני חיים.

מיועדים לשירות ביטחון (מלש"בים) - כל מי שעד ליום גיוסו או עד ליום קבלת פטור מגיוס מלאו לו 17 על פי הלוח העברי (הנולדים מא' בתשרי ועד ל' באדר נחשבים כאילו נולדו בא' בתשרי. הנולדים מ-א' בניסן ועד ל' באלול נחשבים כאילו נולדו ב-א' בניסן).

משקל לידה נמוך - משקל נמוך של תינוק מוגדר כפחות מ-2.5 ק"ג.

סיבת מוות - הסיבה היסודית שהביאה לשרשרת האירועים שגרמו לפטירה, ואשר נבחרה מרשימת סיבות המוות שנרשמו בידי הרופא בהודעת הפטירה, בהתאם להגדרות ולכללי הסיווג הבינלאומי.

סב-לידתי (conditions originating in the perinatal period) - מתייחס לתקופה שבין שבועות אחדים לפני הלידה עד לשבועות מספר לאחריה. כולל את כל הסיבות הקשורות בהיריון ובלידה (אצל היילוד), לדוגמה - סיבוכי היריון או מצב של האם שהשפיע על העובר, הפרעות הקשורות למשך ההיריון ולגדילה תוך רחמית, בעיות בלידה, זיהומים הקשורים בתקופה זו ועוד.

פג - תינוק שנולד לפני שמלאו להיריון שלושים ושבעה שבועות. רוב הלידות הרגילות מתרחשות במהלך השבוע ה-40 של ההיריון. פג רגיש יותר למחלות ולסיכויי בריאות, כגון: שיתוק מוחין, בעיות במערכת הנשימה, בעיות עיכול, פיגור שכלי, בעיות ראייה, בעיות שמיעה, וכן צהבת זיהומים שונים. זאת מאחר שלידה בטרם עת מתרחשת לפני סיום התפתחותן של כלל המערכות בגופו של התינוק, לרבות מערכת החיסון.

תוחלת חיים - מספרן הממוצע של שנות החיים הצפויות לאדם שהגיע לגיל מסוים.

תינוק - יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

תמותה ניאונטלית - תמותה עד גיל חודש.

תגובה אנפילקטית - תגובה אלרגית לא תקינה ומהירה של מערכת החיסון לאלרגן מסוים, בה משתחרר היסטמין מן הרקמות וגורם לתסמינים מקומיים או ממושטים.

שהייה ממוצעת - מספר הימים של שהייה ממוצעת בבית חולים, אך לא במחלקת יילודים, לא כולל העברה ממחלקה למחלקה בבית חולים.

בריאות הנפש

אשפוז קטין - חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 סעיף 4ב. קובע, כי קטין שמלאו לו חמש עשרה שנים רשאי לבקש להתאשפז מרצונו בבית חולים ולתת הסכמתו לאשפוז לפי הוראות סעיף 4;

ואולם, בהיעדר הסכמת האחראי עליו, לא יאושפז הקטין אלא באישור בית המשפט לפי סעיף 23 לחוק הנוער (ראו גם: אשפוז כפוי).

אשפוז פסיכיאטרי – אשפוז למטרת טיפול פסיכיאטרי בבית חולים פסיכיאטרי, או במחלקה פסיכיאטרית בבית חולים כללי, המתבצע בשתי מסגרות: אשפוז מלא ואשפוז יום.

אשפוז מלא בבית חולים פסיכיאטרי – שהייה בבית החולים ביום ובלילה.

אשפוז יום – שהייה בבית חולים מספר פעמים בשבוע, מספר שעות ביום, בלא לינה בו.

משך שהייה במסגרת אשפוז מלא/אשפוז יום (ברוטו) בבית חולים פסיכיאטרי ובמחלקה פסיכיאטרית – מספר הימים, ברוטו, מיום הקבלה לאשפוז מלא או לאשפוז יום ועד ליום השחרור, כולל ימים שבהם המאושפז לא לן בבית החולים: ימי חופשה, היעדרות, בריחה ואשפוז בבית חולים כללי.

ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ונוער – על פי תיקון לחוק טיפול בחולי נפש התשנ"א-1991 ולחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, ניתן לאשפוז קטין בבית חולים פסיכיאטרי בניגוד לרצונו, אף אם מצבו אינו תואם את דרישות החוק לטיפול בחולי נפש לאשפוז כפוי, כאשר מתמלאים התנאים המפורטים בחוק הנוער לעניין זה. אשפוז כזה יכול להיעשות בצו של בית משפט לנוער, הנסמך על חוות דעת של ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ונוער. גם הארכה של אשפוז נקבעת בידי בית המשפט על סמך המלצתה של הוועדה. את הוועדה ממנה שר הבריאות, וחברים בה משפטן (כיו"ר), פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער, פסיכולוג קליני מומחה לטיפול בילדים ועובד סוציאלי בעל ניסיון בטיפול בילדים.

קבלה לבית חולים פסיכיאטרי ולמחלקה פסיכיאטרית – קבלה לבית חולים לאשפוז פסיכיאטרי שנמשך יותר מ-24 שעות. אפשרית יותר מקבלה אחת בתקופה מסוימת.

קבלה ראשונה לבית חולים פסיכיאטרי ולמחלקה פסיכיאטרית – קבלה ראשונה לאשפוז פסיכיאטרי בחייו של אדם בישראל.

קבלה חוזרת לבית חולים פסיכיאטרי ולמחלקה פסיכיאטרית – קבלה שנייה או יותר לאשפוז פסיכיאטרי בחייו של אדם בישראל.

מתקבל (בתקופה) לבתי חולים פסיכיאטריים ולמחלקה פסיכיאטרית – אדם שהתקבל לאשפוז פסיכיאטרי לפחות פעם אחת בתקופה מסוימת.

מאושפז (בתאריך או בתקופה) בבית חולים פסיכיאטרי ובמחלקה פסיכיאטרית – אדם ששהה באשפוז פסיכיאטרי בתאריך או בתקופה מסוימים.

פנייה – בקשה לאבחון ו/או לטיפול, שבמהלכם נעשים בדיקה ראשונית/מיון (אינטייק) ואבחון ראשוני, ובאם הפונה מתקבל לטיפול- נקבעת עבורו תוכנית טיפולית. אדם יכול לפנות יותר מפעם אחת בתקופה.

שחרור – שחרור מבתי חולים פסיכיאטריים.

אשפוז כפוי – לפי החוק, טיפול או אשפוז כפויים יכולים להתבצע בהוראת הפסיכיאטר המחוזי או על-פי צו בית המשפט. החוק קובע שהפסיכיאטר המחוזי רשאי להוציא הוראה לבדיקה פסיכיאטרית כפויה דחופה בתנאים הבאים:

1. האדם חולה, וכתוצאה ממחלתו כושר שיפוטו או כושרו לביקורת המציאות פגום במידה ניכרת,

2. האדם עלול לסכן את עצמו או את זולתו סיכון פיזי מידי,

3. האדם מסרב להיבדק בידי פסיכיאטר.

כאשר הפסיכיאטר המחוזי משוכנע כי התנאים 1 ו-2 קיימים וכי יש ביניהם קשר סיבתי, הוא רשאי לתת הוראת אשפוז כפוי דחוף.

כמו כן, הפסיכיאטר המחוזי רשאי לתת הוראה לבדיקה פסיכיאטרית כפויה לא דחופה בתנאים הבאים:

1. האדם חולה, וכתוצאה ממחלתו כושר שיפוטו או כושרו לביקורת המציאות

פגומים במידה ניכרת.

2. מתקיים בו אחד התנאים האלה:

א. הוא עלול לסכן את עצמו או את זולתו סיכון פיזי שאינו מידי,

ב. יכולתו לדאוג לצרכיו הבסיסיים לקויה במידה רבה,

ג. הוא גורם סבל נפשי חמור לזולתו באופן הפוגע באורח חייו התקין, או פוגע פגיעה חמורה ברכוש,

3. הוא מסרב להיבדק בידי פסיכיאטר.

כשקיימים תנאים 1 ו-2, וכאשר יש קשר סיבתי ביניהם, רשאי הפסיכיאטר המחוזי לתת הוראת אשפוז כפוי לא דחוף.

צו בית משפט לאשפוז כפוי – יכול להינתן, בין היתר, כאשר בית המשפט סבור כי נאשם אינו מסוגל לעמוד לדין פלילי מחמת היותו חולה נפש, או כי העבירה הפלילית בוצעה כתוצאה ישירה מהמחלה.

צו הסתכלות – צו שבית משפט רשאי להוציא לשם עריכת בדיקה והסתכלות בנאשם החשוד, לכאורה, בביצוע עבירה פלילית, מחמת חשש/חשד להיותו חולה נפש.

ODD - הפרעה מרדנית – Oppositional Defiant Disorder הפרעה המתבטאת בהתנגדות לבעל סמכות ובאי ציות לחוקים חברתיים. הפרעה זו נקבעת לפי עוצמת ההתנגדות לסמכות ואי הציות להוראות, והיא מאובחנת בידי פסיכיאטר שמקבל את המידע מהוריו של הילד ומן המסגרות שבהן הוא שוהה.

מקור הנתונים

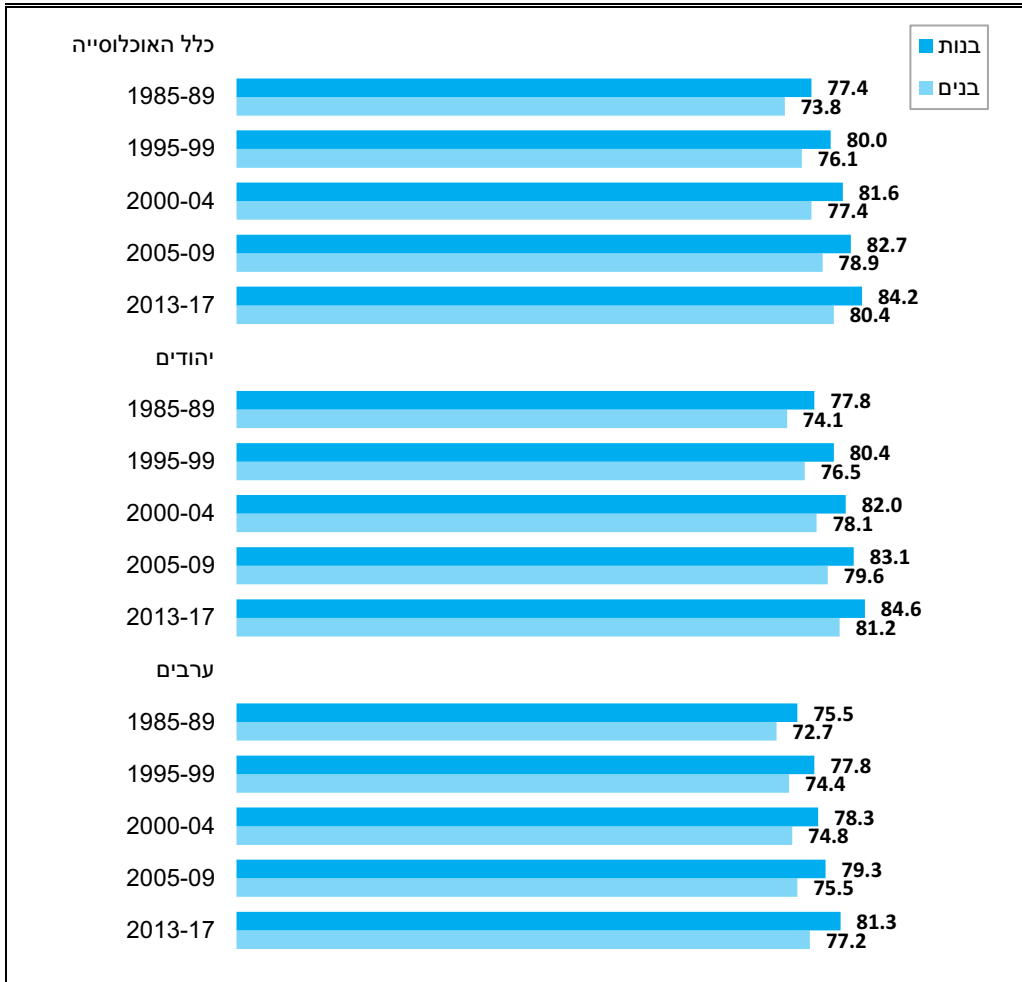
מקור הנתונים המוצגים בפרק זה הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; משרד הבריאות- שירותי מידע ומחשוב; שירותי בריאות הנפש – המחלקה למידע והערכה; משרד החינוך - תחום הבריאות; משרד החינוך – מיצ"ב תשע"ז; המחלקה לאפידמיולוגיה; שירותי בריאות הציבור; המחלקה לאם, לילד ולמתבגר; המרכז הישראלי לרישום סרטן ומחלות ממאירות אחרות; מינהל הגיוס לצה"ל; קופות החולים השונות, מרפאות טרם - רשת מרכזים לרפואה דחופה.

הנתונים על עודף משקל והשמנת יתר, על בני נוער הסובלים מאסתמה וסוכרת, על פניות לשירותי תזונה ודיאטה, על ביקורים אצל רופאים מומחים ועל פניות למיון מקורם בסקר של שירותי בריאות כללית, אשר בחן את צריכת שירותי הבריאות בקרב בני נוער במהלך שנת 2016. הנתונים נאספו מתוך מאגר של כ-343,300 מתבגרים בגילאי 13 עד גיל 18 המבוטחים ב'כללית'.

בתחתיתו של כל לוח מצוין מקורו המדויק. יש להעיר, כי חלק מהנתונים מקורו בסקרים, ואילו חלקם האחר מבוסס על מידע מדווח. כאשר הנתונים אינם מלאים, הדבר מצוין במפורש בהערה ללוח.

תוחלת חיים ומשקל בעת הלידה (תרשים א' ולוחות 8.1-8.4)

תרשים א': תוחלת חיים בלידה* לפי קבוצת אוכלוסייה ומין (ממוצע חמש שנתי)
1985/89-2013/17



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.25, 2018.

* המושג תוחלת חיים בלידה מתייחס למספר שנות החיים הממוצע הצפויות לנולד על פי שיעור התמותה בשנת היוולדו.

תוחלת החיים הולכת ועולה עם השנים בקרב יהודים ולא יהודים כאחד, בשני המינים. עם זאת, נותר בעינו הפער בתוחלת החיים בין שתי קבוצות אוכלוסייה אלה - לטובת היהודים, ובין המינים לטובת הבנות.

לוח 8.1: משקל לידה של תינוקות לפי מגזר (אחוזים) / 2000-2017

שנה					משקל (ק"ג)
2017	2015	2010	2005	2000	
סך הכל*					
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל
7.7	8.0	8.2	8.2	8.5	עד 2.5 ק"ג
0.2	0.3	0.3	0.3	0.4	פחות מ-1.0
0.6	0.6	0.7	0.7	0.8	1.0-1.4
1.5	1.5	1.6	1.6	1.7	1.5-1.9
5.5	5.6	5.6	5.6	5.5	2.0-2.4
92.2	91.9	91.8	91.8	91.5	מעל 2.5 ק"ג
5.3	5.2	5.4	5.6	6.3	מעל 4.0
0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	לא ידוע
יהודים					
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל
7.4	7.9	8.1	8.3	8.8	עד 2.5 ק"ג
0.2	0.3	0.3	0.3	0.4	פחות מ-1.0
0.5	0.6	0.6	0.7	0.8	1.0-1.4
1.4	1.5	1.5	1.6	1.8	1.5-1.9
5.3	5.6	5.6	5.7	5.8	2.0-2.4
92.6	92.1	91.9	91.7	91.2	מעל 2.5 ק"ג
5.4	5.2	5.4	5.5	6.1	מעל 4.0
0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	לא ידוע
ערבים					
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל
8.8	8.7	8.5	8.0	7.8	עד 2.5 ק"ג
0.3	0.4	0.3	0.4	0.4	פחות מ-1.0
0.8	0.7	0.8	0.8	0.8	1.0-1.4
1.7	1.8	1.8	1.5	1.5	1.5-1.9
6.0	5.9	5.6	5.4	5.0	2.0-2.4
91.1	91.2	91.4	92.0	92.2	מעל 2.5 ק"ג
4.6	4.7	5.1	5.9	6.6	מעל 4.0
0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	לא ידוע

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום בריאות ותנועה טבעית, שנים שונות.
* כולל יהודים, ערבים ואחרים.

בעוד שבקרב היהודים הסתמנה מגמת ירידה באחוז הנולדים במשקל עד 2.5 ק"ג, בקרב הערבים הסתמנה מגמת עלייה.

לוח 8.2: יילודים במשקל לידה נמוך מאוד (1.5 ק"ג או פחות) ושרידותם (מספרים ואחוזים) / 1995-2016

שנה	סך הכל	אחוז מכלל לידות החי	אחוז השורדים
1995	1,196	1.0	73.3
2000	1,645	1.2	80.8
2005	1,497	1.0	83.0
2010	1,626	1.0	81.9
2015	1,608	0.9	85.3
2016	1,556	0.9	84.8

מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, היחידה לחקר בריאות האישה והילד, שנים שונות. מאז 1995 ניכרת יציבות באחוז היילודים שמשקלם בלידה נמוך מאד. במקביל, אחוז השורדים נמצא במגמת עלייה.

לוח 8.3: תמותה, תמותה ניאונטלית* והישרדות של יילודים במשקל נמוך מאוד, לפי משקל לידה (אחוזים) / 2016

משקל לידה	אחוז תמותה	אחוז תמותה ניאונטלית* (עד 28 יום)	אחוז השורדים
499 גרם ופחות	86.4	71.8	13.6
500-749 גרם	57.6	51.9	42.4
750-999 גרם	15.7	12.6	84.3
1,000-1,249 גרם	4.8	4.5	95.2
1,250-1,500 גרם	2.4	2.2	97.6

מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, היחידה לחקר בריאות האישה והילד, 2017. * לאחר הלידה.

כצפוי, ככל שמשקל היילודים גדול יותר, גדל אחוז השורדים.

לוח 8.4: תמותה, תמותה ניאונטלית* והישרדות של יילודים במשקל לידה נמוך מאוד, לפי שבוע הלידה (אחוזים) / 2016

שבוע לידה	אחוז תמותה	אחוז תמותה ניאונטלית (עד 28 יום)	אחוז השורדים
23 ופחות	94.7	90.8	5.3
24-25	51.1	45.6	48.9
26-27	17.6	14.3	82.4
28-29	4.4	3.5	95.6
30-31	1.1	0.6	98.9
32-33	1.3	1.3	98.7
34 ויותר	6.0	6.0	94.0

מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, היחידה לחקר בריאות האישה והילד, 2017. * לאחר הלידה.

אחוז היילודים השורדים גדל ככל ששבוע ההיריון מתקדם יותר. בשבוע ה-34 ומעלה אחוז השורדים קטן. הסיבה לכך היא שתינוקות הנולדים בשבועות ההיריון מתקדמים במשקל נמוך מקילו וחצי סובלים מפיגור גדילה תוך-רחמית, וסיכוי התמותה שלהם גבוה יותר.

בדיקות וחיסונים של תינוקות ותלמידים (לוחות 8.5-8.8)

לוח 8.5: אחוז הילדים המחוסנים* בהגיעם לגיל שנתיים, לפי שנה ונפה / 2010-2014

דלקת קרום המוח Hib	דלקת כבד נגיפית			חצבת-חזרת-אדמת *MMRV **	פוליו** IPV בזריקה	חיסון משולש-אסכרה-פלצת-שעלת 4 מנות **DTaP	שנה	מחוז ונפה
	דלקת כבד A+B		דלקת כבד ****B					
	2#	1#						
95.0	90.0	93.0	97.0	96.0	95.0	95.0	2010	כל הארץ
96.0	91.0	96.0	94.0	98.0	96.0	96.0	2013	
95.0	89.0	94.0	97.0	97.0	95.0	95.0	2014	
95.0	92.0	94.0	94.0	96.0	95.0	95.0	2010	צפת
95.0	91.0	96.0	96.0	97.0	96.0	92.0	2013	
93.0	91.0	94.0	95.0	97.0	94.0	94.0	2014	
97.0	95.0	97.0	98.0	99.0	97.0	97.0	2010	כנרת
96.0	90.0	96.0	96.0	98.0	96.0	96.0	2013	
95.0	89.0	94.0	97.0	97.0	95.0	95.0	2014	
97.0	89.0	93.0	99.0	96.0	95.0	95.0	2010	עפולה
98.0	97.0	99.0	99.0	99.0	98.0	98.0	2013	
98.0	96.0	98.0	99.0	99.0	98.0	98.0	2014	
99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	2010	נצרת
99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	2013	
99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	2014	
98.0	98.0	99.0	97.0	99.0	99.0	99.0	2010	עכו
98.0	93.0	98.0	99.0	98.0	98.0	98.0	2013	
99.0	95.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	2014	
92.0	88.0	90.0	98.0	93.0	92.0	92.0	2010	חיפה
96.0	89.0	96.0	97.0	97.0	96.0	96.0	2013	
96.0	90.0	96.0	98.0	97.0	97.0	97.0	2014	
96.0	93.0	94.0	96.0	97.0	96.0	96.0	2010	חדרה
96.0	90.0	95.0	96.0	97.0	96.0	96.0	2013	
94.0	86.0	94.0	96.0	97.0	96.0	96.0	2014	

לוח 8.5: אחוז הילדים המחוסנים* בהגיעם לגיל שנתיים, לפי שנה ונפה / 2010-2014 (המשך)

דלקת קרום המוח Hib	דלקת כבד נגיפית			חצבת-חזרת-אדמת MMRV ***	פוליו** IPV בזריקה	חיסון משולש-אסכרה-פלצת-4 מנות **DTaP	שנה	מחוז ונפה
	דלקת כבד Atd		דלקת כבד ****B					
	2#	1#						
97.0	88.0	89.0	96.0	95.0	97.0	98.0	2010	השרון
98.0	93.0	98.0	98.0	98.0	98.0	98.0	2013	
97.0	91.0	97.0	98.0	98.0	97.0	97.0	2014	
96.0	99.0	94.0	99.0	89.0	96.0	96.0	2010	פתח תקווה
96.0	94.0	97.0	97.0	98.0	97.0	96.0	2013	
96.0	92.0	95.0	97.0	97.0	96.0	95.0	2014	
95.0	89.0	92.0	97.0	98.0	95.0	95.0	2010	רמלה
96.0	93.0	96.0	96.0	97.0	96.0	96.0	2013	
94.0	91.0	95.0	97.0	97.0	94.0	94.0	2014	
99.0	94.0	99.0	99.0	98.0	99.0	99.0	2010	רחובות
97.0	93.0	97.0	98.0	97.0	97.0	97.0	2013	
96.0	91.0	96.0	98.0	97.0	97.0	97.0	2014	
93.0	72.0	87.0	94.0	95.0	93.0	92.0	2010	תל אביב
96.0	90.0	96.0	96.0	98.0	97.0	96.0	2013	
95.0	88.0	94.0	96.0	97.0	95.0	95.0	2014	
89.0	84.0	88.0	97.0	95.0	89.0	89.0	2010	ירושלים
93.0	89.0	95.0	94.0	97.0	94.0	93.0	2013	
90.0	83.0	91.0	93.0	96.0	91.0	90.0	2014	
93.0	84.0	91.0	96.0	92.0	94.0	95.0	2010	אשקלון
97.0	91.0	96.0	97.0	98.0	97.0	97.0	2013	
96.0	87.0	94.0	97.0	98.0	96.0	95.0	2014	
92.0	84.0	91.0	99.0	95.0	92.0	92.0	2010	באר שבע
96.0	89.0	97.0	97.0	99.0	96.0	96.0	2013	
94.0	87.0	94.0	97.0	98.0	95.0	95.0	2014	

מקור: משרד הבריאות, המחלקה לאפידמיולוגיה, שנים שונות.

* אחוז הכיסוי כולל את אלה שחוסנו בעבר. מידת הכיסוי של החיסונים היא היחס (באחוזים) בין מספר מקבלי החיסון למספר הילדים, שעליהם נתקבלו הודעות בלשכות הבריאות והרשומים בטיפות חלב, בקופות חולים, בבתי-חולים החייבים מכוח חוק לדווח למשרד הבריאות, וכן כאלה הרשומים אצל רופאים פרטיים (אחדות מן המרפאות הפרטיות מדווחות למשרד הבריאות לפי רצונן). לפיכך, הנתונים אינם כוללים את כלל הילדים בני הגיל המסוים בנפה, אלא רק את רובם הגדול. כמו כן, אין זה מן הנמנע שחלק מהילדים שעליו אין מידע חוסן במרפאות פרטיות או אצל רופאים פרטיים שלא דיווחו, או לא חוסן בשל הזנחה או מבחירה. לפי לשכות הבריאות, כיסוי

חיסון נמוך באוכלוסייה היהודית יש לזקוף למיעוט ביקורים של ההורים בטיפת חלב ולא קבלת חיסונים לאחר שנת החיים הראשונה של הילד. ** שנת 2004 הייתה שנת מעבר מתכנית החיסונים שהייתה נהוגה בשנים 1990-2004 (3 מנות IPV ו-3 מנות OPV) לתכנית המסתפקת במתן תרכיב IPV בלבד. לפי לשכות הבריאות, כיסוי חיסון נמוך ב-OPV במספר לשכות, במיוחד בירושלים, נובע מסירוב ההורים לקבל OPV ומהעדפה לתרכיב IPV. dTap-IPV - חיסון משולב כנגד דיפיתריה (אסכרה), טטנוס (צפדת), שעלת ופוליו. *** MMRV - חיסון משולב כנגד חצבת, חזרת, אדמת ואבעבועות רוח. נתוני שנתונים 2009-2011 אף הם כוללים את הנתון על אבעבועות הרוח (V) ונשמטו מהכותרת בטעות. **** חיסון נגד הומפילוס B הגורם בין היתר לדלקת קרום המוח. כולל שלוש מנות חיסון לילדים, שהוריהם אינם רוצים שיקבלו חיסון נגד שעלת.

#1=מנה ראשונה ושנייה של החיסון ניתנות עד גיל 18 חודשים.

#2=מנה שלישית של החיסון ניתנת לאחר גיל 18 חודש (נתוני 2012 מתייחסים לילידי 2009).

- אין נתונים לשנה זו.

הערות: 1. שנת 2010 = ילידי 2008, שנת 2013 = ילידי 2011, שנת 2014 = ילידי 2012. 2. לא התקבל עדכון ללוח, לפיכך מוצגים הנתונים בשנית.

לוח 8.6: תלמידי בתי ספר שנבדקו וחוסנו לפי סוג בדיקה/חיסון וכיתה (מספרים ואחוזים) / תשס"ט (2008/09) - תשע"ח (2017/18)

אחוז הכיסוי				סך כל המועמדים				סוג בדיקה/ חיסון
תשע"ח	תשע"ה	תשע"א	תשס"ט	תשע"ח	תשע"ה	תשע"א	תשס"ט	
בדיקות								
								ראייה
98.2	98.3	75.0	94.7	155,546	149,967	137,932	131,868	כיתות א'
95.1	96.6	60.0	90.6	100,671	95,708	112,063	97,783	כיתות ח'
								שמיעה*
96.8	97.3	54.0	90.6	163,424	159,647	141,539	135,449	כיתות א'
חיסונים								
								MMRV
96.0	96.8	85.0	92.4	166,614	159,605	141,919	137,324	כיתות א'
								dTap-IPV
95.2	94.9	85.0	91.8	163,555	148,272	146,901	133,115	כיתות ב'
								שפעת**
49.9	-	-	-	163,552	-	-	-	כיתות ב'
41.8	-	-	-	158,283	-	-	-	כיתות ג'
								***dTap
94.5	94.4	81.0	93.2	140,592	133,156	127,410	133,115	כיתות ח'

מקור: משרד הבריאות, דוח סיכום שירותי בריאות לתלמיד, שנים שונות.

* הבדיקה מבוצעת באמצעות מכשיר אודיומטר. ** החל משנת הלימודים תשע"ז נוסף חיסון השפעת לשגרת החיסונים לתלמידי כיתות ב' ומשנת הלימודים תשע"ח נוסף חיסון השפעת לשגרת החיסונים לתלמידי כיתות ג' בבתי הספר. *** בשנת הלימודים תשע"ה היה מחסור ארצי בתרכיב החיסון.

הערה: בוטלו בדיקות הרופא שהתבצעו לתלמידי כיתות א' ו-ז' שלא נבדקו לפני כניסתם לבית הספר.

בשנת תשע"ח אחוז תלמידי כיתות א' ו-ב' שנבדקו וחוסנו היה גדול יותר מאשר בשנת תשע"א.

לוח 8.7: תלמידי כיתה ח' בבתי ספר שנבדקו וחוסנו כנגד נגיף הפפילומה האנושי (HPV)* (מספרים ואחוזים) / תשע"ד (2013/14) - תשע"ח (2017/18)

שנה	סך כל המועמדים	מנה 1		מנה 2		מנה 3	
		חוסנו	אחוז כיסוי	חוסנו	אחוז כיסוי	חוסנו	אחוז כיסוי
תשע"ד	-	-	53.2	-	-	-	-
תשע"ה	64,845	41,557	64.0	41,053	63.3	38,757	59.8
תשע"ו	135,539	89,268	65.9	80,330	59.3	-	-
תשע"ז	145,451	75,708	52.1	68,686	47.2	-	-
תשע"ח	140,591	76,926	54.7	67,540	48.0	-	-

מקור: משרד הבריאות, דוח סיכום שירותי בריאות לתלמיד, שנים שונות.

הערה: חיסון HPV הוכנס בשנת הלימודים תשע"ד לבנות בלבד, בשלוש מנות ומשנת הלימודים תשע"ו החיסון ניתן בשתי מנות, לבנים ולבנות.

- נתון חסר במקור.

לא נמצא הבדל באחוז כיסוי החיסונים בין בנים ובנות.

לוח 8.8: תלמידי בתי הספר שנבדקו בדיקות גדילה, לפי כיתה (מספרים ואחוזים) תשע"א (2010/11) - תשע"ח (2017/18)

כיתה	סך כל המועמדים			נבדקו			אחוז הכיסוי		
	תשע"א	תשע"ה	תשע"ח	תשע"א	תשע"ה	תשע"ח	תשע"א	תשע"ה	תשע"ח
א'	141,919	158,954	166,617	108,097	155,117	162,260	76.2	97.5	97.6
ז'	121,536	134,619	145,091	74,683	127,083	133,650	61.4	94.4	92.5

מקור: משרד הבריאות, דוח סיכום שירותי בריאות לתלמיד, שנים שונות.

הערה: עד שנת תשע"ב נבדקו תלמידים גם בכיתות ג', ה' ו-ט'.

בין תשע"א לתשע"ח גדל באופן ניכר אחוז התלמידים בכיתות א' ו-ז' שנבדקו.

משקל וגובה של ילדים ובני נוער (לוחות 8.9-8.13 ותרשים 8ב')

בשנת תשע"א אימץ משרד הבריאות את עקומות WHO של ארגון הבריאות העולמי (נקודות החיתוך בהן הן 2 סטיות תקן, המקבילות לאחוזונים 97% ו-3%, ולא לאחוזונים 95% ו-5% כפי שהיה נהוג לפני כן). על פי עקומות אלה ילדים רבים יותר אובחנו כבעלי משקל עודף או שמנים.
נקודות החיתוך בשימוש של העקומות ה-WHO הם 2 סטיות תקן המקבילות לאחוזונים 97% ו-3% ולא 95% ו-5% כפי שהיה לפני תשע"א. (ילדים עם משקל עודף – אחוזון 85%-97%. ילדים שמנים - אחוזון גדול מ-97%).

לוח 8.9: תלמידי כיתות א'-ז' בתת-משקל*, לפי כיתה (אחוז בקבוצה המתאימה)
תשע"א (2010/11) - תשע"ח (2017/18)

שנה	כיתה	סך הכל	מגזר				
			יהודים		חרדים	ערבים	בדווים בדרום
			ממלכת ישראל	ממלכת דת			
תשע"א (2010/11)	א'	3.2	3.1	3.3	3.6	3.0	2.9
	ז'	4.0	4.1	4.6	6.0	2.6	5.9
תשע"ב (2011/12)	א'	2.9	2.6	2.9	4.1	2.4	3.7
	ז'	3.6	3.5	4.7	5.3	2.2	5.5
תשע"ג (2012/13)	א'	2.8	2.7	3.4	3.2	1.9	4.2
	ז'	3.8	3.7	4.5	5.6	2.2	5.4
תשע"ד (2013/14)	א'	2.6	2.6	2.8	2.7	1.9	3.2
	ז'	4.1	4.1	4.4	5.7	2.3	5.5
תשע"ה (2014/15)	א'	1.8	1.8	2.0	1.9	1.8	2.7
	ז'	3.5	3.5	4.0	4.4	2.5	5.1
תשע"ו (2015/16)	א'	2.0	2.0	2.1	2.1	2.0	2.7
	ז'	3.6	3.6	4.4	4.9	2.5	4.7
תשע"ז (2016/17)	א'	1.8	1.8	2.0	1.8	1.6	2.5
	ז'	3.5	3.5	4.1	4.9	2.2	4.7
תשע"ח (2017/18)	א'	1.9	2.0	2.2	2.0	1.5	3.0
	ז'	3.5	3.4	4.0	4.8	2.5	4.6

מקור: משרד הבריאות, שרותי בריאות הציבור, שנים שונות.
* BMI קטן מ-3% לגיל.

הערה: בדיקות גדילה מתבצעות בכיתות א' ו-ז' בלבד.
מאז תשע"א הסתמנה מגמת ירידה בתופעת תת המשקל בכיתות א' ו-ז' (מ-3.2% ל-1.9% בכיתות א' וירידה מתונה בהרבה בכיתות ז' מ-4.0% ל-3.5%). תופעת תת משקל שיכחה בכל המגזרים בכיתה ז' יותר מאשר בכיתה א'. היא בולטת בעיקר בקרב תלמידי המגזרים החרדי והבדווי.

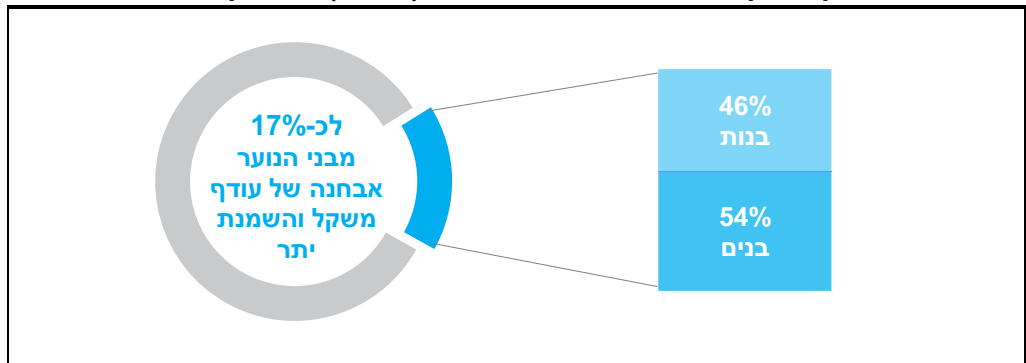
לוח 8.10: תלמידי כיתות א'-ז' במשקל עודף ובהשמנה*, לפי כיתה (אחוזים)
תשע"א (2010/11) - תשע"ח (2017/18)

שנה	כיתה	סך הכל	מגזר				
			יהודים	חרדים	ערבים		
						ממלכתי	ממלכתי דתי
תשע"א (2010/11)	א'	20.1	23.9	20.5	14.2	20.4	9.0
	ז'	31.0	31.7	27.7	23.5	35.7	23.5
תשע"ה (2014/15)	א'	20.3	23.2	19.9	13.8	20.6	12.2
	ז'	30.6	30.0	28.9	24.2	36.3	26.1
תשע"ו (2015/16)	א'	18.4	20.9	18.2	13.4	18.4	11.1
	ז'	30.1	30.0	27.9	23.5	35.6	26.1
תשע"ז (2016/17)	א'	18.3	20.9	17.5	12.9	18.9	11.6
	ז'	29.7	28.7	27.4	23.6	36.5	27.1
תשע"ח (2017/18)	א'	18.3	20.5	17.7	13.2	19.5	11.2
	ז'	30.3	29.9	29.1	23.7	36.8	27.1

מקור: משרד הבריאות, שרותי בריאות הציבור, שנים שונות.

* BMI גבוה מהאחוזון (85) - (97+) של הגיל. מדד ה-BMI (Body Mass Index) – מדד למשקל הגוף: משקל (ק"ג) x גובה (בס"מ). הערה: בדיקות גדילה מתבצעות בכיתות א' ו-ז' בלבד. אחוז התלמידים שמשקלם עודף נוטה לגדול מכיתה א' עד ז'. כך בכל השנים ובכל המגזרים. אחוז הילדים הבדוים בדרום בכיתות א' במשקל עודף ובהשמנה קטן מהאחוז המקביל במגזרים הממלכתי, הממלכתי דתי, החרדי והערבי, ואילו אחוז הילדים החרדים בכיתה ז' במשקל עודף ובהשמנה קטן מהאחוז המקביל במגזרים האחרים.

תרשים 8ב': עודף משקל והשמנת יתר של בני נוער (13-17), לפי מין / 2016



מקור: שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.

הערה: התרשים מתייחס למבוטחי קופ"ח כללית בלבד.

ל-17% מבני הנוער אבחנה של עודף משקל והשמנת יתר, מתוכם 54% בנים ו-46% בנות.

לוח 8.11: תלמידי כיתות א'-ז' בגובה נמוך*, לפי כיתה (אחוז בקבוצה המתאימה)
תשע"א (2010/11) - תשע"ח (2017/18)

מגזר					סך הכל	כיתה	שנה
בדווים בדרום	ערבים	חרדים	יהודים				
			ממלכתי דתי	ממלכתי			
4.2	1.6	4.8	3.4	2.2	2.7	א'	תשע"א (2010/11)
7.7	3.2	7.6	5.1	2.8	4.0	ז'	
4.1	1.5	4.6	3.1	1.7	2.5	א'	תשע"ב (2011/12)
5.9	2.9	7.5	4.7	2.8	3.8	ז'	
2.8	1.4	4.6	3.0	1.6	2.4	א'	תשע"ג (2012/13)
5.3	2.8	6.7	4.9	2.6	3.7	ז'	
3.0	1.4	5.2	3.7	1.9	2.7	א'	תשע"ד (2013/14)
6.8	2.5	6.8	4.8	2.6	3.8	ז'	
2.9	1.6	5.0	2.9	1.5	2.4	א'	תשע"ה (2014/15)
5.5	2.8	6.8	4.9	2.3	3.6	ז'	
2.8	1.4	5.1	2.9	1.4	2.4	א'	תשע"ו (2014/15)
4.1	2.4	6.6	4.2	2.2	3.3	ז'	
2.6	1.3	4.8	2.4	1.3	2.2	א'	תשע"ז (2016/17)
3.8	2.2	5.8	3.8	2.1	3.0	ז'	
2.3	1.5	4.5	2.8	1.2	2.2	א'	תשע"ח (2017/18)
4.6	2.6	6.0	4.1	1.9	3.2	ז'	

מקור: משרד הבריאות, שרותי בריאות הציבור, שנים שונות.
* מתחת לאחוזון 3% לגובה המתאים לגיל, על פי עקומות ה-2007 WHO.
הערה: בדיקות גדילה מתבצעות בכיתות א' ו-ז' בלבד.

בשנים תשע"א-תשע"ח הסתמנה מגמת ירידה באחוז התלמידים בכיתות א' ו-ז' שגובהם נמוך (מ-2.7% ל-2.2% בכיתה א' ומ-4.0% ל-3.2% בכיתה ז').
באוכלוסיות החרדית אחוז התלמידים הנמוכים בכיתות א' ו-ז' גדול פי שניים מהמוצע הארצי.

לוח 8.12: משקל המתגייסים לצה"ל, לפי מין (אחוזים) / 1983-2017*

משקל המתגייסים										שנת גיוס*
בנות					בנים					
+81 ק"ג	71-80 ק"ג	61-70 ק"ג	51-60 ק"ג	עד 50 ק"ג	+81 ק"ג	71-80 ק"ג	61-70 ק"ג	51-60 ק"ג	עד 50 ק"ג	
1.7	5.1	20.2	47.6	25.3	6.6	15.4	37.9	34.4	5.7	ממוצע 1989-1983
2.6	6.0	20.5	45.9	25.0	9.4	18.2	38.1	29.7	4.6	1995
3.1	6.1	19.9	43.8	27.1	10.8	17.3	36.0	30.6	5.2	2000
3.6	6.4	19.1	43.1	27.8	12.4	17.7	35.4	29.3	5.2	2005
4.6	7.2	20.6	42.4	25.2	15.7	19.6	34.1	26.4	4.2	2010
5.2	8.0	21.0	42.3	23.5	17.7	20.1	33.6	24.4	4.2	2015
5.6	8.2	21.6	42.1	22.5	17.0	20.5	33.0	25.2	4.3	2017

מקור: צה"ל, מיטב, שנים שונות.

* נכון ליולי בכל שנה.

מאז 1983 גדל ביותר פי 2.5 יותר אחוז הבנים והבנות שמשקלם בעת הגיוס 81 ק"ג ויותר.

לוח 8.13: גובהם של המתגייסים לצה"ל, לפי מין (אחוזים) / 1983-2017*

גובה המתגייסים (ס"מ)										שנת גיוס*
בנות					בנים					
+181	171-180	161-170	151-160	עד 150	+191	180-191	171-180	161-170	151-160	
0.2	7.5	53.5	36.3	2.5	0.7	13.8	52.8	30.2	2.5	ממוצע 1989-1983
0.3	9.2	51.8	36.1	2.6	1.0	16.3	52.9	27.6	2.2	1995
0.3	8.4	50.6	37.8	2.9	1.0	16.4	52.5	28.0	2.2	2000
0.2	8.0	51.1	37.6	3.0	0.9	15.5	52.1	29.0	2.5	2005
0.3	8.5	52.1	36.1	3.0	1.0	16.3	53.3	27.4	2.0	2010
0.2	8.0	48.9	39.7	3.2	0.8	15.5	53.0	28.6	2.1	2015
0.2	8.7	50.4	37.8	2.9	1.0	16.2	53.2	27.7	1.9	2017

מקור: צה"ל, מיטב, שנים שונות.

* נכון ליולי בכל שנה.

מאז 1983 לא מסתמנת מגמת שינוי ברורה בגובהם של הבנים ושל הבנות המתגייסים לצה"ל.

היגיינה, תזונה והרגלי בריאות של ילדים ובני נוער (לוח 8.14 ותרשימים 8ג'-18')

לוח 8.14: הסביבה הפיזית בבית הספר, לפי מגזר וכיתה (אחוזים*)
תשע"ז (2016/17)

כיתה			מגזר**	היגד
י-יא'	ז-ט'	ה-ו'		
47.0	46.0	66.0	סך הכל	סביבה מטופחת ונקייה - סך הכל
44.0	42.0	60.0	יהודים	
52.0	57.0	79.0	ערבים	
59.0	58.0	76.0	סך הכל	חצר בית הספר יפה ומטופחת
57.0	55.0	73.0	יהודים	
61.0	66.0	86.0	ערבים	
43.0	45.0	70.0	סך הכל	הכיתה שלי יפה ומטופחת
38.0	38.0	64.0	יהודים	
56.0	64.0	86.0	ערבים	
28.0	24.0	39.0	סך הכל	השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין
24.0	19.0	31.0	יהודים	
36.0	37.0	61.0	ערבים	
57.0	58.0	77.0	סך הכל	הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו'
58.0	57.0	74.0	יהודים	
55.0	62.0	85.0	ערבים	

מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תרשים 48, נובמבר 2017.

* האחוזים הם של העונים בחיוב על כל אחד מההיגדים המצוינים בלוח.

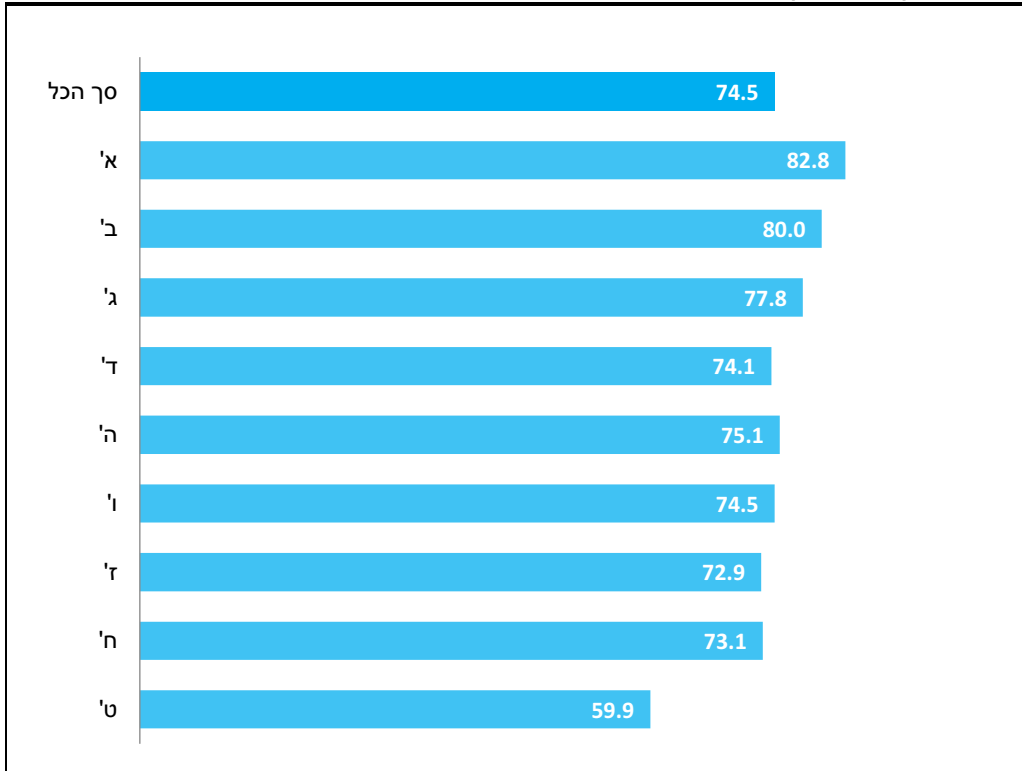
** יהודים-תלמידים בבתי ספר דוברי עברית, ערבים-תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

בשנת תשע"ז שני שלישים מתלמידי כיתות ה-ו' וכמחצית מתלמידי כיתות ז-יא' דיווחו כי הסביבה הפיזית בבית ספרם נקייה, מטופחת ומתאימה ללמידה.

אחוזי הדיווח גבוהים בהרבה בבתי ספר דוברי ערבית בהשוואה לבתי ספר דוברי עברית.

רק 39% מתלמידי כיתות ה-ו', 24% מתלמידי כיתות ז-ט' ו-28% מתלמידי כיתות י-יא' דיווחו על שירותים נקיים ותקינים.

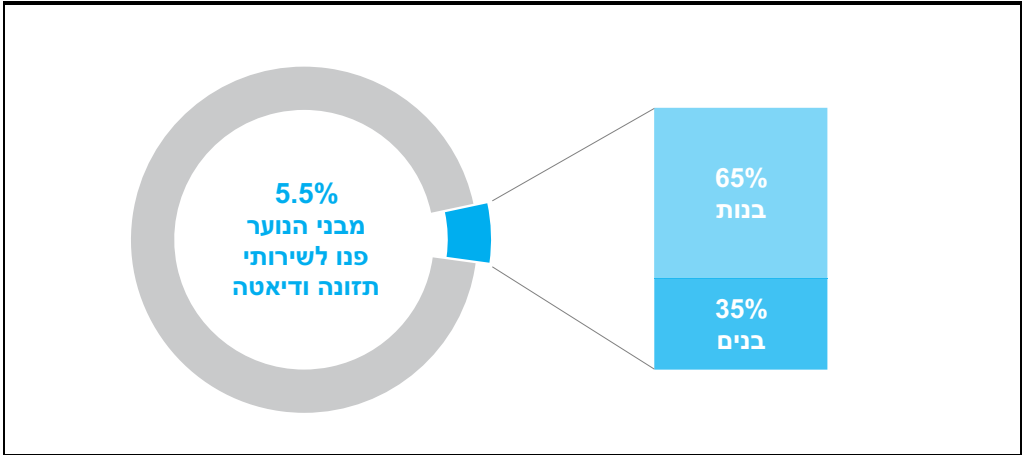
תרשים ג'8: אחוז תלמידי בתי ספר שלמדו חינוך לבריאות*, לפי כיתה
תשע"ח (2017/18)



מקור: משרד הבריאות, דוח סיכום שירותי בריאות לתלמיד, שנים שונות.
* הנושאים לחינוך לבריאות ניתנים בהתאם לגיל התלמידים, במטרה לקדם אורח חיים בריא ולמנוע התנהגויות מסכנות בריאות. הנושאים נבחרים ומתבצעים בשיתוף עם הצוות החינוכי על פי חוזר ראש השירות כגון מניעת היפגעויות ותאונות, תזונה נבונה ופעילות גופנית.

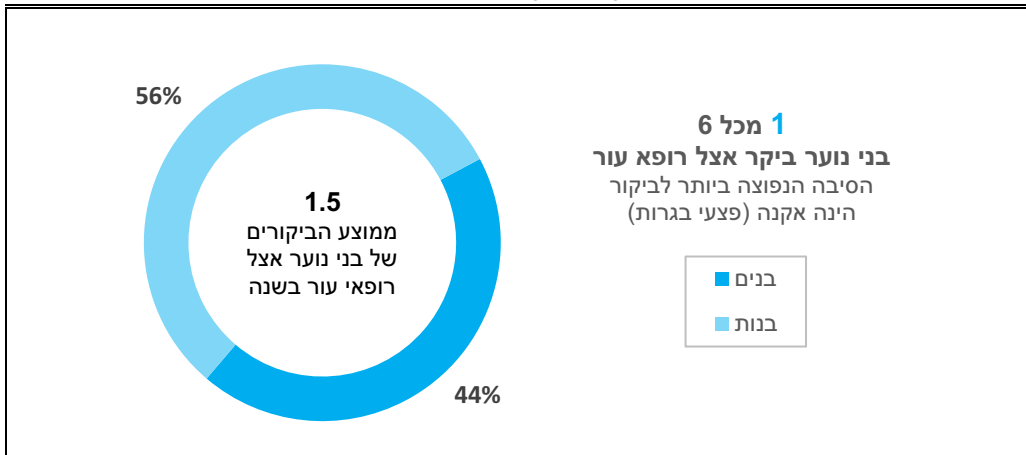
74.5% מהתלמידים למדו חינוך לבריאות בשנת הלימודים תשע"ח.

תרשים 8ד': בני נוער (13-17) שפנו לשירותי תזונה ודיאטה, לפי מין / 2016



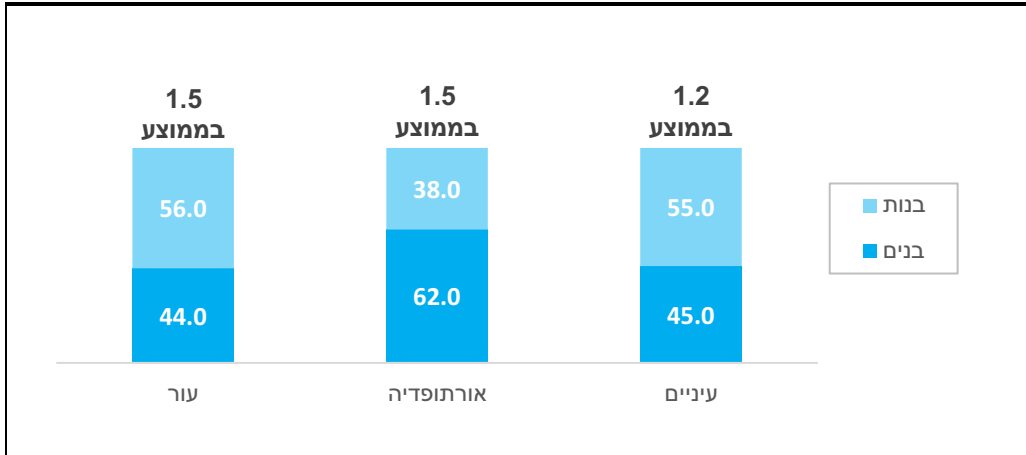
מקור: שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.
 הערה: התרשים מתייחס למבוטחי קופ"ח כללית בלבד.
 5.5% מבני הנוער פנו לשירותי תזונה ודיאטה, מתוכם 65% בנות ו-35% בנים.

תרשים 8ה': ביקורים של בני נוער (13-17) אצל רופאי עור, לפי מין / 2016



מקור: שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.
 הערה: התרשים מתייחס למבוטחי קופ"ח כללית בלבד.
 1 מכל 6 בני נוער ביקר אצל רופא עור, לרוב בשל אקנה (פצע בגרות). בנות פנו לרופא עור יותר מבנים (56% לעומת 44% בהתאמה).

תרשים 18: ממוצע הביקורים השנתי של בני נוער (13-17) אצל רופאים,
לפי סוג רופא ומין / 2016



מקור: שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.

הערה: התרשים מתייחס למבוטחי קופ"ח כללית בלבד.
ממוצע הביקורים אצל רופאי עור, לרוב בשל אקנה (פצעי בגרות). בנות פנו לרופא עור יותר מבנים (56% לעומת 44% בהתאמה).

ילדים החולים במחלות שונות* (לוחות 8.15-8.17)

לוח 8.15: מחלות מידבקות וזיהומיות נבחרות אצל ילדים בני 0-14 לפי גיל (שיעור ל-100,000 בקבוצת הגיל) / 1990-2017

שנה	אדמת		חצבת		דלקת עוצבה *חדה*		סלמונלזיס של דרכי העיכול		שיגליזיס		קמפילובקטריזיס	
	לא יהודים	יהודים	לא יהודים	יהודים	לא יהודים	יהודים	לא יהודים	יהודים	לא יהודים	יהודים	לא יהודים	יהודים
1990												
0	-	0.0	-	48.8	182.6	234.3	267.9	43.9	100.4	29.3	62.2	-
1-4	7.1	-	18.3	42.2	52.2	66.1	220.5	37.4	593.3	61.4	80.2	6.7
5-9	8.5	0.0	6.0	42.4	14.7	31.5	39.7	8.8	215.9	9.8	20.0	-
10-14	1.7	0.0	3.7	6.1	8.2	19.2	26.0	6.1	56.4	-	10.0	0.0
2010												
0	0.0	0.0	3.3	0.0	29.1	50.4	167.4	167.9	225.6	59.9	406.3	832.1
1-4	0.0	0.0	1.1	0.6	5.0	6.0	110.0	59.1	801.1	119.3	277.9	148.9
5-9	0.0	0.0	0.6	0.0	3.3	2.3	17.7	5.9	205.0	41.0	92.4	19.8
10-14	0.0	0.0	0.7	0.0	2.1	1.5	11.2	4.9	42.4	12.2	70.3	10.3
2015												
0	0.0	0.0	2.3	2.3	40.7	48.2	152.3	133.0	60.3	41.3	264.7	500.0
1-4	0.0	0.0	1.2	0.0	6.7	4.4	101.0	45.7	228.0	55.1	227.8	132.2
5-9	0.0	0.0	0.2	0.0	2.7	1.4	21.0	5.6	55.8	18.6	81.0	20.5
10-14	0.0	0.0	0.4	0.0	1.2	2.6	13.4	4.8	10.0	5.7	73.3	14.0
2017												
0	0.0	0.0	2.2	2.1	101.4	74.8	203.6	89.7	71.1	4.3	230.9	232.9
1-4	0.0	0.0	0.6	0.0	19.0	19.5	181.0	35.7	318.0	9.7	241.0	130.4
5-9	0.0	0.0	0.5	0.0	9.6	15.1	42.5	12.4	87.7	5.3	80.1	14.7
10-14	0.0	0.0	0.2	0.0	2.7	4.5	27.8	4.5	10.2	2.2	71.4	9.9

מקור: משרד הבריאות, המחלקה לאפידמיולוגיה, שנים שונות.
* כולל דלקת עוצבה חיידקית, דלקת עוצבה נגיפית ודלקת עוצבה.
- פחות מ-6 מקרים מדווחים.

הערה: מידת הדיווח למשרד הבריאות על המחלות השונות אינה אחידה ואינה משקפת לאשורו את מידת התחלואה באוכלוסייה. כשמדובר במחלות דוגמת סלמונלזיס ושיגליזיס, הדיווח קרוב לוודאי לוקה בחסר. שכיחות התחלואה באדמת נגזרת ממידת החיסונים מפניה. שיעור התחלואה בחצבת משקף אי קבלת חיסונים בקבוצות אוכלוסייה ספציפיות (בדווים, חרדים ועוד), ו/או את היות החצבת מחלה החוזרת ומתפרצת אחת למספר שנים.

הערה: נתונים נוספים על מחלה אצל ילדים ראו בהמשך, בלוח המוקדש לביקורים במיון עקב מחלה.

לוח 8.16: ילדים חולי סרטן* בגיל 0-14, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין (מספרים ושיעור ל-100,000) / 2010-2014 (ממוצע חמש-שנתי**)

לא יהודים		יהודים		מקום או סוג המחלה	
בנות	בנים	בנות	בנים	סך הכל	2010-2014
				שיעור ל-100,000	
183	206	418	543		
14.4	15.4	13.8	17.1		
2.9	2.2	2.4	3.0		מוח
1.3	2.7	2.1	2.3		לוקמיה לימפוציטית
0.3	0.8	0.6	0.7		לוקמיה מיאולידית
1.4	1.9	1.2	2.2		לימפ' לא הודגקין
0.6	1.5	0.7	1.0		לימפ' הודגקין
0.7	0.5	0.6	0.7		רקמת חיבור
0.6	0.8	0.8	1.0		עצם
0.9	0.8	0.8	0.8		כליה
0.5	0.7	0.5	0.5		עין
0.2	0.3	0.2	0.1		צפק
0.3	0.0	0.2	0.1		בלוטת התריס
0.3	-	0.3	-		שחלה
0.6	0.5	0.7	0.8		מקום לא ידוע

מקור: משרד הבריאות, המרכז הישראלי לרישום סרטן ומחלות ממאירות אחרות, 2018.

* כולל סרטן באזורי גוף שאינם מצוינים בלוח.

** ממוצע המשוקלל לפי האוכלוסייה בגיל זה.

ככלל, בשתי האוכלוסיות, היהודית והלא יהודית, מספרם ושיעורם של הבנים החולים בסרטן גדולים מאלה של הבנות הלוקות בו.

לוח 8.17: מקרים חדשים של שאתות ממאירות בילדים בגיל 0-14, לפי מין (מספרים ואחוזים) / 2015

מין		סך הכל			סוג המחלה
בנות	בנים	שיעור לאלף מכלל המקרים החדשים באוכלוסייה	אחוזים	מספרים	
147	175	10.6	100.0	322	סך הכל
מזה:					
15	30	34.1	14.0	45	לוקמיה
0	38	28.5	11.8	38	לימפומה ממאירה
2	2	1.3	1.2	4	מעי גס וחלחולת
2	0	1.2	0.6	2	שלפוחית השתן
1	1	0.2	0.3	1	שד

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 6.13, 2018. חישוב השיעורים לאלף: המועצה לשלום הילד.

10.6 לאלף מקרים חדשים של שאתות ממאירות שנרשמו ב-2015 היו של ילדים בני 0-14.

ילדים בשירותי בריאות (קופות חולים) ובבתי חולים (לוחות 8.18-8.23 ותרשים 8ז')

לוח 8.18: גיל הילדים המבוטחים בקופות חולים, לפי קופה (מספרים ואחוזים)
*2017-2018

2018					סך הכל 2017		גיל
קופת החולים							
לאומית	מאוחדת	מכבי	כללית	סך הכל			
713,273	1,487,078	251,183	474,013	2,925,547	2,604,169	מספרים אחוזים	סך הכל
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
40,830	97,322	15,334	28,858	182,344	167,040	מספרים אחוזים	0
5.7	6.5	6.1	6.1	6.2	6.4		
165,165	383,157	59,563	115,020	722,905	647,197	מספרים אחוזים	1-4
23.2	25.8	23.7	24.3	24.7	24.9		
394,671	800,675	136,980	260,133	1,592,459	1,414,528	מספרים אחוזים	5-14
55.3	53.8	54.5	54.9	54.4	54.3		
112,607	205,924	39,306	70,002	427,839	375,404	מספרים אחוזים	15-17
15.8	13.8	15.6	14.8	14.6	14.4		

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון, שנים שונות.

* ינואר בכל שנה.

הערה: יש להדגיש, שהקבצים המצויים בידי המוסד לביטוח לאומי מבוססים על נתוני תושבות (כולל שוהים בחו"ל שעדיין מוכרים כתושבים, ותושבים שאינם אזרחים), ואילו נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באשר למספר הילדים בישראל מתייחסים לאוכלוסייה קבועה, שלגביה נערכים אומדנים מדי שנה. מכאן הפער במספר הילדים בין לוח זה לבין לוח 1.1 בפרק 1.

יותר ממחצית הילדים המבוטחים בקופות חולים הם בגיל 5-14.

הנתונים המוצגים בהמשך בדבר פניות לחדרי מיון בשנים 2015-2017 הם סיכומי שלוש שנים ומבוססים על דיווח מ-29 בתי חולים לאשפוז כללי, לא כולל בית החולים מעייני הישועה ובתי חולים במזרח ירושלים. הדיווח מקיף כ-95% מכל הפניות. יש לציין, שבשנת 2008 התווספו נתוני בית החולים ביקור חולים.

לוח 8.19: פניות של ילדים לחדר מיון ואשפוזם* (מספרים ואחוזים) / 1995-2017

אחוז האשפוזים מן הפניות	מספר הפניות					בית חולים
	2017	2015	2010	2000	1995	
19.7	607,162	594,719	597,060	532,436	483,895	סך הכל*
17.8	30,432	30,553	30,652	23,250	24,425	איכילוב-סוראסקי, תל אביב
17.8	2,477	-	-	-	-	אסותא, אשדוד
15.6	29,582	30,728	29,093	23,910	29,527	אסף הרופא, צריפין
1.2	3,362	6,244	7,468	11,454	8,490	בילינסון-רבין, פתח תקווה**
-	-	-	4,527	-	-	ביקור חולים, ירושלים
36.3	8,813	9,635	12,309	12,564	10,016	בני ציון, חיפה
15.1	20728	21,341	20,076	21,325	23,374	ברזילי, אשקלון
22.9	17,570	15,325	18,326	16,758	13,483	הדסה הר הצופים, ירושלים
33.5	16,558	14,572	15,562	15,228	13,995	הדסה עין כרם, ירושלים
22.6	25,034	24,712	21,965	15,755	13,390	הלל יפה, חדרה
3.5	5,107	5,675	5,714	-	-	המשפחה הקדושה
6.3	11,435	12,484	12,833	11,331	-	הסקוטי, נצרת
20.1	28,158	29,917	32,215	33,970	34,184	העמק, עפולה
18.1	23,627	23,578	22,608	23,577	24,332	וולפסון, חולון
22.8	16,161	15,865	15,927	14,341	14,187	זיו, צפת
8.2	10,053	10,113	12,497	11,378	9,802	יוספטל, אילת
24.7	12,896	13,544	13,185	16,649	20,312	כרמל, חיפה
22.6	14,165	13,798	12,247	7,933	-	לניאדו, נתניה
16.4	34,292	32,438	31,736	29,695	34,284	מאיר, כפר סבא

לוח 8.19: פניות של ילדים לחדר מיון ואשפוזם* (מספרים ואחוזים) / 1995-2017
(המשך)

אחוז האשפוזים מן הפניות	מספר הפניות					בית חולים
	2017	2015	2010	2000	1995	
28.4	11,646	11,743	14,486	-	-	מעייני הישועה, בני ברק
23.0	23,546	24,030	24,887	26,015	22,580	נהריה
24.6	54,091	51,071	51,830	47,954	44,647	סורוקה, באר שבע
21.9	14,397	13,521	12,839	-	-	סנט וינסנט
20.3	16,713	16,371	14,786	14,594	13,857	פוריה, טבריה
18.6	31,609	30,098	27,125	29,256	29,831	קפלן, רחובות
1.1	534	491	1,117	2,274	5,991	רבין-קמפוס גולדה, פתח תקווה
23.7	27,701	25,519	22,664	21,218	21,223	רמב"ם, חיפה
18.3	29,642	27,858	31,746	26,045	25,933	שיבא, תל השומר
13.9	54,323	55,218	55,457	-	-	שניידר**
18.6	32,510	28,277	21,183	12,146	9,587	שערי צדק, ירושלים

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות.

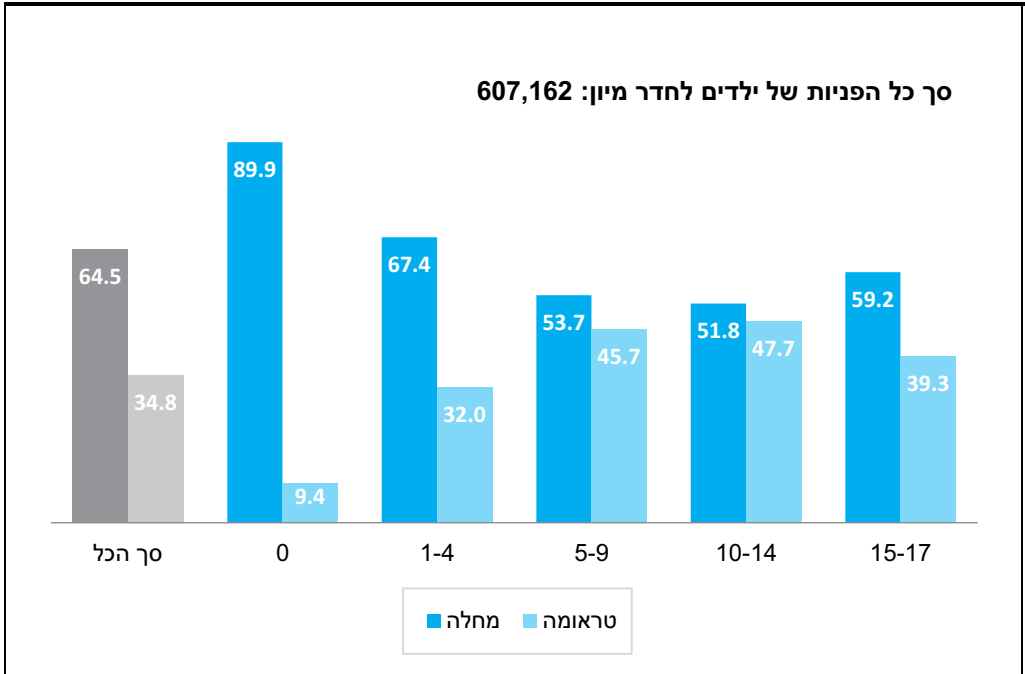
* אשפוזים – נתון הנסמך על מאגר הביקורים במיון.

** בשנים 2010-2013 נכללו נתוני בית החולים שניידר בנתונים של בית החולים בלינסון-רבין פתח תקווה ומכאן ההבדל הגדול במספר הפניות שנצפה מאז 1995 והירידה בשנים 2015-2016.
- הנתון חסר במקור.

הערה: נתונים נוספים על אשפוזים של ילדים בבתי חולים עקב תאונות מוצגים בפרק 9, ילדים ותאונות.

מ-1995 ועד 2017 גדל מספר הפניות של ילדים למיון ב-25.5%.
במרוצת שנת 2017 הגיעו לחדרי מיון-607,162 ילדים. כחמישית מן הילדים שפנו אושפזו.
בתי החולים הבולטים במספר הילדים שפנו ב-2017 לחדרי המיון שלהם הם שניידר בפתח תקווה וסורוקה בבאר שבע.

תרשים 8ז': סיבת הפנייה של ילדים לחדר מיון לפי גיל (אחוזים מקבוצת הגיל) 2017



מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, תחום מידע, 2018.

הערה: לא כולל לידות ופניות שסיבתן אינה ידועה. לכן האחוזים בכל קבוצת גיל אינם מסתכמים ב-100%. מחלה שכיחה בהרבה מטראומה כסיבה לפנייה לחדר מיון. שכיחותה פוחתת יחסית עד גיל 14 ואז שבה וגדלה. שכיחות הפנייה עקב טראומה גדלה עד גיל 14.

לוח 8.20: שעת קבלה של ילדים בגיל 0-17 לחדר מיון, לפי בית חולים
(מספרים ואחוזים) / 2017

מזה : שעת קבלה (באחוזים)					בית חולים
עד 18:00 23:59	עד 12:00 17:59	עד 06:00 11:59	עד 24:00 5:59	סך הכל (מספרים)	
38.0	33.0	19.0	10.0	607,162	סך כולל*
36.0	32.0	22.0	10.0	30,432	איילוב-סוראסקי, תל אביב
41.0	30.0	19.0	9.0	2,477	אסותא, אשדוד
41.0	30.0	17.0	11.0	29,582	אסף הרופא, צריפין
32.0	30.0	11.0	26.0	3,362	בילינסון- רבין
36.0	32.0	23.0	9.0	8,813	בני ציון, חיפה
36.0	34.0	20.0	11.0	20728	ברזילי, אשקלון
38.0	34.0	16.0	11.0	17,570	הדסה הר הצופים, ירושלים
39.0	35.0	17.0	9.0	16,558	הדסה עין כרם, ירושלים
40.0	33.0	16.0	10.0	25,034	הלל יפה, חדרה
45.0	35.0	13.0	7.0	5,107	המשפחה הקדושה
47.0	34.0	14.0	5.0	11,435	הסקוטי, נצרת
40.0	33.0	18.0	9.0	28,158	העמק, עפולה
39.0	31.0	18.0	12.0	23,627	וולפסון, חולון
40.0	35.0	17.0	9.0	16,161	רבקה זיו, צפת
36.0	33.0	20.0	12.0	10,053	יוספטל, אילת
37.0	33.0	21.0	9.0	12,896	כרמל, חיפה
40.0	31.0	16.0	13.0	14,165	לניאדו, נתניה
38.0	33.0	19.0	10.0	34,292	מאיר, כפר סבא
40.0	32.0	17.0	11.0	11,646	מעייני הישועה
39.0	33.0	18.0	10.0	23,546	נהריה
32.0	38.0	22.0	8.0	54,091	סורוקה, באר שבע
41.0	31.0	16.0	12.0	14,397	סנט וינסנט
41.0	33.0	17.0	10.0	16,713	פוריה, טבריה
40.0	31.0	19.0	10.0	31,609	קפלן, רחובות
41.0	36.0	17.0	6.0	534	רבין-קמפוס גולדה, פתח תקוה
37.0	33.0	20.0	10.0	27,701	רמב"ם, חיפה
39.0	31.0	20.0	11.0	29,642	שיבא, תל השומר
36.0	32.0	22.0	9.0	54,323	שניידר
40.0	33.0	17.0	10.0	32,510	שערי צדק, ירושלים

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, תחום מידע, 2018.

שעות הפנייה השכיחות לחדרי המיון הן שעות אחר הצהריים והערב המאוחרות (12:00-23:59).

לוח 8.21: פניות ילדים (0-17) לחדרי מיון לפי סיבה ויישוב (מספרים ושיעור לאלף)
(נתון תלת שנתי) 2015-2017

שיעורים			מספרים			יישוב
סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	
73.0	137.4	211.8	618,554	1,164,278	1,795,086	סך הכל ארצי
עירויות						
44.0	83.6	128.2	45,647	86,708	133,042	ירושלים
100.7	182.7	284.6	27,443	49,786	77,545	תל אביב- יפו
68.5	164.7	234.0	13,142	31,614	44,918	חיפה
84.2	141.1	226.2	5,447	9,123	14,625	אום אל-פחם
65.2	137.6	203.3	1,753	3,698	5,466	אופקים
84.9	187.7	275.3	2,647	5,855	8,586	אור יהודה
130.7	233.9	367.9	1,861	3,329	5,236	אור עקיבא
112.3	364.4	534.3	4,361	14,146	20,739	אילת
52.1	89.8	143.2	4,256	7,338	11,705	אלעד
69.1	148.6	218.3	935	2,012	2,956	אריאל
29.7	86.0	118.6	6,178	17,902	24,699	אשדוד
136.1	224.6	362.6	14,795	24,427	39,426	אשקלון
98.5	117.0	216.5	3,319	3,943	7,295	באקה אל גרביה
93.5	200.0	294.9	15,293	32,722	48,250	באר שבע
84.8	192.3	277.6	1,378	3,124	4,510	בית שאן
19.4	41.9	61.6	3,232	6,979	10,261	בית שמש
23.9	41.8	65.9	2,253	3,946	6,219	ביתר עילית
59.7	121.6	182.8	15,676	31,918	47,964	בני ברק
93.6	199.4	294.5	7,554	16,095	23,767	בת ים
71.8	130.8	204.0	1,915	3,490	5,443	גבעת שמואל
71.8	149.6	222.5	2,961	6,171	9,177	גבעתיים
81.5	179.0	262.5	2,362	5,185	7,606	דימונה
79.0	152.3	232.0	4,107	7,921	12,068	הוד השרון
63.7	127.6	192.0	4,239	8,492	12,784	הרצליה
100.0	178.1	279.8	7,298	12,999	20,424	חדרה
77.5	154.9	233.3	11,431	22,857	34,422	חולון
107.4	188.4	297.7	4,159	7,294	11,524	טבריה
74.0	131.1	205.9	3,602	6,381	10,025	טייבה
95.9	197.2	294.3	2,479	5,099	7,609	טירה
78.9	286.7	366.8	1,191	4,329	5,539	טירת כרמל

לוח 8.21: פניות ילדים (0-17) לחדרי מיון לפי סיבה ויישוב (מספרים ושיעור לאלף)
2017-2018 (נתון תלת שנתי) (המשך)

שיעורים			מספרים			יישוב
סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	
עירויות (המשך)						
62.5	90.5	153.3	2,300	3,333	5,644	טמרה
80.7	217.2	299.3	3,243	8,723	12,020	יבנה
84.8	163.3	250.0	2,098	4,042	6,188	יהוד
56.5	122.5	179.5	1,206	2,616	3,835	יקנעם עלית
76.8	126.3	209.2	1,742	2,864	4,744	כפר יונה
86.0	166.3	252.9	6,867	13,278	20,192	כפר סבא
102.5	184.9	288.6	2,780	5,014	7,829	כפר קאסם
34.5	94.9	130.0	1,158	3,184	4,363	כרמיאל
97.2	172.4	271.1	7,131	12,657	19,895	לוד
89.9	178.8	269.4	1,998	3,974	5,988	מגדל העמק
26.6	50.4	77.4	3,362	6,377	9,797	מודיעין עילית
27.7	56.4	84.6	2,824	5,762	8,642	מודיעין-מכבים-רעות
37.6	91.6	129.6	1,419	3,461	4,896	מעלה אדומים
83.2	131.8	215.6	1,463	2,318	3,792	מעלות תרשיחא
80.2	153.9	234.9	3,440	6,600	10,073	נהריה
67.4	118.7	186.7	3,150	5,552	8,734	נס ציונה
151.7	295.4	449.5	11,480	22,351	34,003	נצרת
108.4	266.4	376.0	3,025	7,431	10,488	נצרת עילית
63.3	195.1	259.1	995	3,067	4,072	נשר
62.8	111.6	175.2	2,530	4,495	7,056	נתיבות
96.7	174.6	288.4	16,792	30,327	50,093	נתניה
79.4	129.7	209.7	2,648	4,325	6,992	סח'נין
79.4	153.7	233.7	3,134	6,062	9,219	עכו
113.7	240.1	354.5	4,270	9,014	13,310	עפולה
84.6	116.3	202.2	2,551	3,510	6,099	עראבה
110.4	224.8	337.7	2,412	4,909	7,376	ערד
88.7	198.8	288.5	18,382	41,223	59,816	פתח-תקווה
137.1	162.1	300.3	5,557	6,571	12,171	צפת
78.3	143.7	223.1	2,155	3,954	6,138	קלנסווה
78.6	150.5	231.2	2,773	5,309	8,153	קריית אונו
59.5	157.1	217.2	2,566	6,773	9,364	קריית אתא

לוח 8.21: פניות ילדים (0-17) לחדרי מיון לפי סיבה ויישוב (מספרים ושיעור לאלף)
 2015-2017 (נתון תלת שנתי) (המשך)

שיעורים			מספרים			יישוב
סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	
עירויות (המשך)						
52.7	167.5	221.3	1,444	4,587	6,060	קריית ביאליק
48.6	111.6	161.3	2,321	5,325	7,697	קריית גת
53.8	163.8	218.1	1,303	3,966	5,281	קריית ים
51.2	165.1	216.6	1,405	4,532	5,947	קריית מוצקין
67.1	189.0	258.2	1,428	4,020	5,490	קריית מלאכי
71.0	146.9	219.3	1,279	2,647	3,952	קריית שמונה
76.6	161.4	239.2	3,077	6,486	9,610	ראש העין
69.6	137.0	207.5	12,550	24,719	37,439	ראשון לציון
83.8	141.6	227.7	8,400	14,195	22,825	רהט
84.5	179.9	265.1	10,353	22,054	32,502	רחובות
107.9	224.0	333.3	7,295	15,153	22,543	רמלה
72.0	159.3	232.9	7,379	16,318	23,861	רמת-גן
55.4	98.2	154.1	2,097	3,718	5,834	רמת השרון
72.8	136.4	210.0	4,171	7,819	12,036	רעננה
114.1	222.0	337.6	2,304	4,482	6,818	שדרות
71.7	123.1	195.6	2,933	5,036	7,999	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)						
101.7	135.0	238.4	1,405	1,864	3,292	אבו סנאן
74.7	113.6	191.3	990	1,506	2,535	אבן יהודה
88.4	182.0	271.6	871	1,793	2,675	אזור
111.0	206.4	318.8	1,797	3,342	5,160	אכסאל
70.3	132.3	203.7	972	1,831	2,819	אעבלין
88.4	195.2	284.1	1,928	4,256	6,196	באר יעקב
78.1	132.6	211.2	854	1,451	2,311	בית ג'ן
83.4	98.3	182.2	1,339	1,579	2,926	בנימינה- ג. עדה
103.4	131.6	236.0	2,303	2,930	5,255	ג'דידה-מכר
104.4	186.3	293.6	1,937	3,457	5,448	ג'סר א-זרקא
55.3	103.7	159.4	681	1,277	1,962	ג'ת
77.6	136.5	214.9	2,294	4,035	6,352	גדרה
48.4	120.8	172.5	1,159	2,896	4,133	גן יבנה
87.0	163.4	252.7	1,430	2,685	4,152	גני תקווה

לוח 8.21: פניות ילדים (0-17) לחדרי מיון לפי סיבה ויישוב (מספרים ושיעור לאלף)
 2015-2017 (נתון תלת שנתי) (המשך)

שיעורים			מספרים			יישוב
סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)						
90.1	191.1	282.0	1,365	2,894	4,271	דאלית אל-כרמל
52.2	98.2	151.4	720	1,353	2,086	דייר אל-אסד
70.9	95.6	168.0	1,612	2,174	3,821	זכרון יעקב
72.6	108.0	182.6	2,467	3,667	6,202	חורה
131.5	163.0	295.9	2,054	2,546	4,622	טורעאן
135.0	271.3	408.4	2,715	5,457	8,213	יפיע
111.5	131.7	244.0	1,992	2,353	4,361	ירכא
62.7	96.1	159.4	969	1,486	2,465	כאבול
45.4	84.8	130.7	1,431	2,674	4,121	כסיפה
104.3	189.4	295.5	2,694	4,892	7,632	כפר כנא
105.1	201.8	308.2	2,498	4,798	7,328	כפר מנדא
95.2	119.5	215.5	1,842	2,313	4,170	כפר קרע
93.1	142.7	237.5	1,765	2,706	4,504	לקייה
41.9	99.6	142.0	850	2,018	2,877	מבשרת ציון
75.1	107.0	182.9	1,296	1,848	3,157	מג'ד אל-כרום
108.6	161.2	271.1	2,413	3,581	6,023	מגאר
93.2	167.3	261.0	1,290	2,316	3,613	מזכרת בתיה
105.1	157.0	264.0	1,763	2,634	4,430	מעלה עירון
50.6	115.2	166.5	769	1,752	2,531	נחף
98.0	260.4	359.6	1,426	3,787	5,230	עין מאהל
100.7	221.6	322.9	1,082	2,380	3,469	עספיה
74.4	105.9	180.9	2,066	2,939	5,020	ערערה
72.0	92.7	165.7	1,946	2,504	4,476	ערערה-בנגב
85.7	175.8	262.5	1,221	2,505	3,740	פורידיס
103.7	155.0	260.5	3,899	5,828	9,796	פרדס חנה-כרכור
62.1	103.2	168.3	1,312	2,183	3,558	קדימה-צורן
64.1	109.6	174.5	872	1,491	2,374	קריית טבעון
105.6	277.1	384.4	946	2,481	3,442	קריית עקרון
107.6	275.3	385.0	2,185	5,592	7,820	ריינה
53.2	103.6	158.0	1,064	2,074	3,163	שוהם
71.6	124.8	198.9	908	1,583	2,523	תל מונד
80.5	133.1	215.7	2,583	4,270	6,917	תל שבע

לוח 8.21: פניות ילדים (0-17) לחדרי מיון לפי סיבה ויישוב (מספרים ושיעור לאלף)
(המשך) 2015-2017 (נתון תלת שנתי)

שיעורים			מספרים			יישוב
סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)						
57.4	109.2	168.3	445	846	1,304	אבו גוש
74.8	147.3	223.7	678	1,335	2,027	אורנית
81.2	132.5	213.9	653	1,066	1,721	אלפי מנשה
34.3	55.1	89.7	358	574	935	אפרתה
130.0	177.9	309.6	1,428	1,954	3,402	בועינה-נג'ידאת
76.9	107.0	184.5	501	697	1,202	בוקעאתא
34.7	37.7	73.1	314	341	661	בית אל
85.8	151.2	238.1	540	951	1,498	בית דגן
89.0	206.7	296.5	422	980	1,406	בני עיי"ש
96.2	121.3	219.0	1,091	1,375	2,483	בסמ"ה
71.2	118.7	190.6	604	1,007	1,617	בסמת טבעון
49.4	98.1	147.9	453	900	1,356	בענה
92.4	129.7	222.7	520	730	1,253	ג'ולס
108.7	176.5	286.2	1,258	2,043	3,313	ג'לג'וליה
113.5	188.6	302.6	1,278	2,123	3,406	דבורייה
94.1	168.1	262.7	990	1,768	2,763	דייר חנא
81.7	135.3	218.0	598	990	1,595	זמר
99.1	177.9	278.0	908	1,630	2,547	זרזיר
124.2	172.4	297.0	783	1,087	1,873	חורפיש
131.1	190.6	323.2	1,142	1,661	2,816	חצור הגלילית
164.3	240.7	406.6	1,187	1,739	2,938	טובא-זנגרייה
125.8	145.0	271.8	845	974	1,825	יאנוח-ג'ת
71.4	134.1	206.2	689	1,294	1,990	ירוחם
70.5	103.9	174.8	499	736	1,238	כוכב יאיר
92.5	117.0	210.2	888	1,124	2,019	כסרא-סמיע
68.1	85.6	154.8	315	396	716	כפר ורדים
115.4	145.4	261.7	1,038	1,308	2,354	כפר יאסיף
66.2	87.1	154.0	368	484	856	להבים
78.3	116.8	195.2	816	1,217	2,034	מג'דל שמס
89.0	143.0	232.8	657	1,055	1,718	מיתר

לוח 8.21: פניות ילדים (0-17) לחדרי מיון לפי סיבה ויישוב (מספרים ושיעור לאלף)
 2015-2017 (נתון תלת שנתי) (המשך)

שיעורים			מספרים			יישוב
סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	סיבות חיצוניות**	מחלה	סך הכל*	
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)						
60.4	102.7	164.5	315	535	857	מצפה רמון
136.6	320.9	459.1	1,280	3,006	4,301	משהד
112.7	187.8	301.2	722	1,203	1,930	עומר
114.6	205.8	321.7	608	1,092	1,707	עילבון
143.9	271.0	417.9	1,341	2,525	3,893	עילוט
91.1	149.0	240.5	460	752	1,214	פקיעין (בוקייעה)
104.6	159.2	269.8	429	653	1,107	פרדסיה
117.6	146.2	265.4	684	850	1,543	קצרין
42.2	69.5	113.6	388	638	1,043	קריית ארבע
75.5	122.2	197.7	553	895	1,448	קרני שומרון
71.0	123.5	194.8	463	805	1,270	ראמה
59.0	95.2	154.7	974	1,570	2,552	רכסים
68.2	147.9	216.9	449	973	1,427	רמת ישי
152.8	224.4	377.5	1,073	1,576	2,651	שבלי אום אל-גנם
85.0	119.8	208.2	1,290	1,817	3,159	שגב-שלום
100.8	176.7	278.5	566	992	1,563	שלומי
71.3	127.8	200.3	532	953	1,494	שעב

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, 2018.

* לא כולל ביקורים שסיבתם אינה ידועה, ולכן המספרים אינם מסתכמים לסך הכל.

** סיבות חיצוניות-כולל תאונות ופציעות.

הערה: הנתונים אינם כוללים את בית החולים מעייני הישועה בבני ברק ואת בתי החולים במזרח ירושלים, ולכן אינם מלאים.

מספר הפונים הגבוה ביותר לחדרי מיון היה באילת (534.3 לאלף), במקום השני משהד (459.1 לאלף) ובמקום השלישי נצרת (449.5 לאלף).

מספרם ושיעורם של הפונים מחמת מחלה גדול ממספרם ושיעורם של הפונים עקב סיבות חיצוניות. כך בכל היישובים.

לוח 8.22: תנועת ילדים חולים, לפי מחלקה בבית החולים (מספרים ואחוזים) 2005-2017

מחלקה				סך הכל	שנה
טיפול נמרץ ילדים	טיפול מיוחד ביילוד	כירורגיה ילדים	ילדים		
7,553	13,959	35,006	110,296	166,814	2005
7,594	15,810	35,234	111,483	170,121	2010
8,120	17,195	36,647	105,125	167,087	2015
8,487	17,128	37,783	106,539	169,937	2017
146	803	344	1,061	2,354	מספר מיטות בתקן
2.5	2.4	0.1	0.1	0.5	אחוז פטירות
72.7	72.3	71.2	85.6	77.0	אחוז תפוסה בתקן
4.6	12.0	2.4	3.1	4.0	מספר ימי שהייה ממוצע של חולה

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, תחום מידע, מוסדות האשפוז והיחידות לטיפול יום בישראל, שנים שונות.

מאז 2005 לא מסתמנת מגמה ברורה במספר הקבלות בבתי חולים. מספר הקבלות למחלקת ילדים גדול בהרבה ממספר הקבלות לכל שאר המחלקות.

לוח 8.23: מספר ימי אשפוז ממוצע* של ילדים בבתי חולים כלליים, לפי קבוצת גיל 1995-2016

שנה					סך הכל	שנה
15-17	10-14	5-9	1-4	0		
ימי אשפוז						
3.8	3.6	2.9	2.9	6.7	4.1	2000
3.7	3.6	2.9	2.9	6.3	4.0	2005
3.7	3.5	2.7	2.7	6.1	3.9	2010
3.6	3.5	2.8	2.6	6.0	3.9	2011
3.7	3.4	2.8	2.6	6.1	3.8	2012
3.8	3.5	2.8	2.7	6.1	3.9	2013
3.6	3.4	2.8	2.6	6.0	3.9	2014
3.6	3.5	2.8	2.6	6.0	3.9	2015
3.7	3.3	2.8	2.6	6.0	3.9	2016
3.5	3.4	2.7	2.6	5.9	3.8	2017

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, שנים שונות.

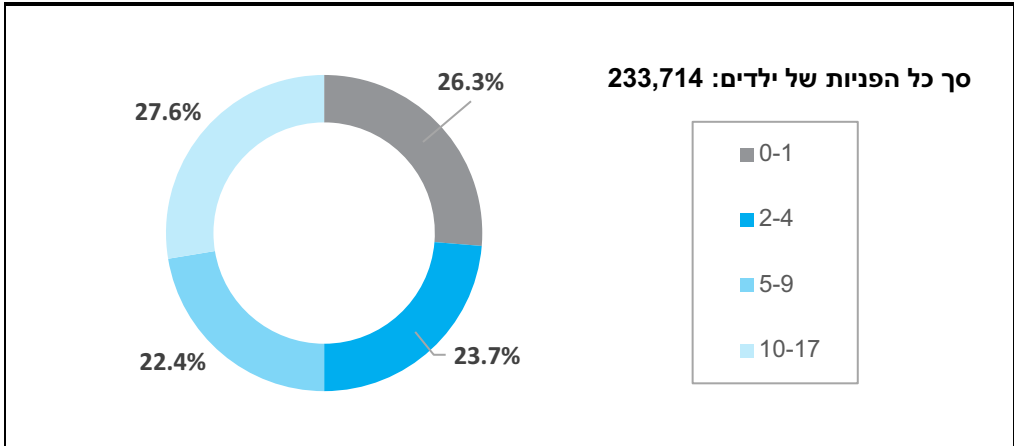
* ימי אשפוז - סך כל הימים שהחולים היו באשפוז מיום הקבלה עד יום השחרור מהאשפוז.
הערה: הנתונים מבוססים על מאגר האשפוזים המנוהל בתחום מידע, האגף למידע ומחשוב במשרד הבריאות, וכוללים מידע מכל בתי החולים לאשפוז כללי, להוציא מעייני הישועה ובתי החולים במזרח ירושלים.

מאז 2010 נשאר יציב מספר ימי האשפוז הממוצע של גילאי 0-17.
 מספר ימי האשפוז הממוצע בבית חולים גדול כשמדובר בתינוקות עד גיל שנה (גיל 0) יותר מאשר כשמדובר בגילים הגבוהים יותר.

פניות ילדים למרפאות טרם (תרשימים 8'ח-8'יב')

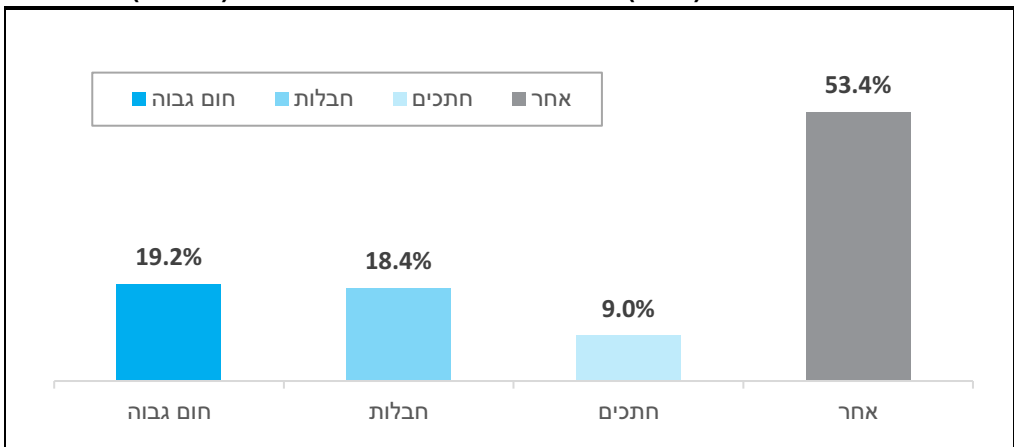
לא התקבל עדכון לשנת 2017, לפיכך מוצגים נתוני 2016 בשנית.

תרשים 8'ח: פניות ילדים (0-17) למרפאות טרם, לפי גיל (אחוזים) / 2016



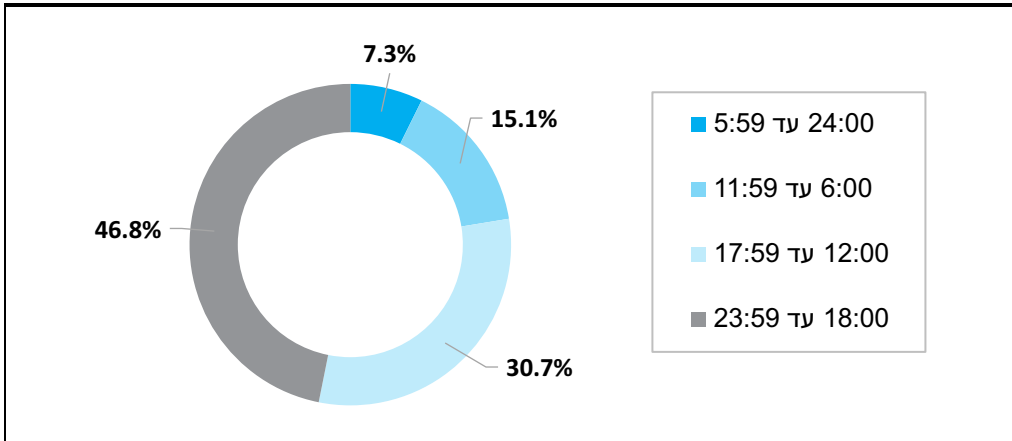
מקור: טרם, רשת מרכזים לרפואה דחופה, 2017.
 בשנת 2016 היו 233,714 פניות של ילדים למרפאות טרם.

תרשים 8'ט: פניות ילדים (0-17) למרפאות טרם לפי סיבת הפנייה (אחוזים) / 2016



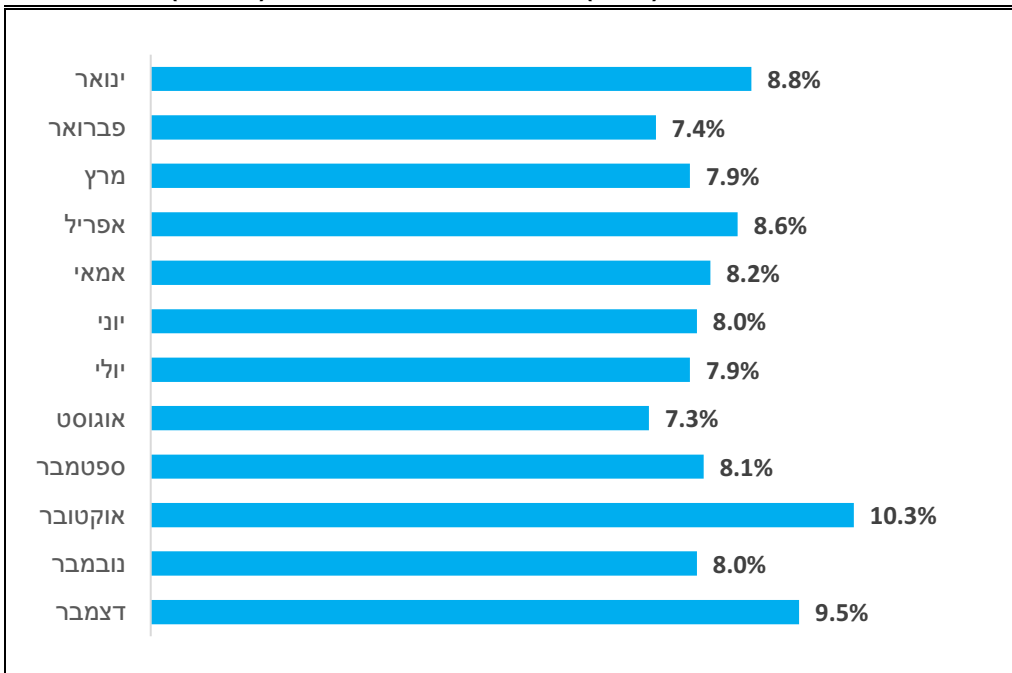
מקור: טרם, רשת מרכזים לרפואה דחופה, 2017.
 חמישית מהפניות של ילדים למרפאות טרם היו בגלל חום גבוה ועוד כחמישית בשל חבלות. 10% מהפניות היו בשל חתכים.

תרשים 8: שעת קבלה של ילדים (0-17) למרפאות טרם (אחוזים) / 2016



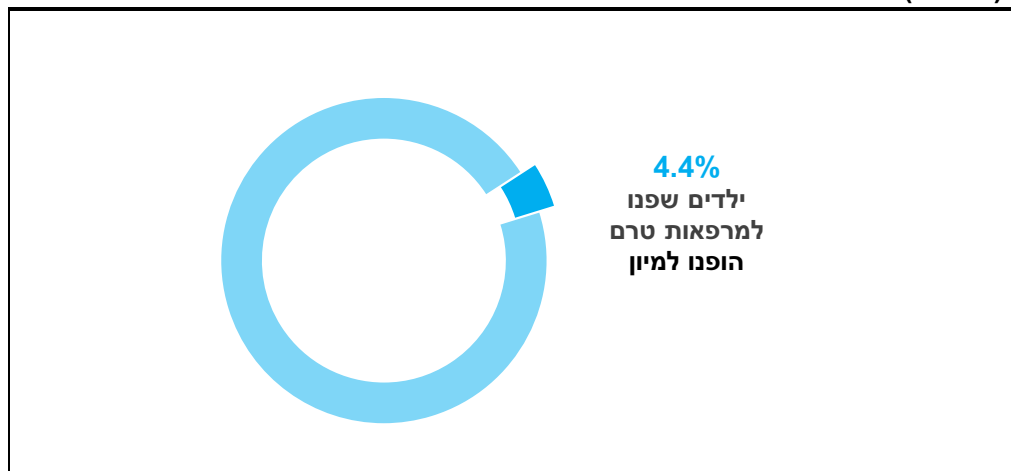
מקור: טרם, רשת מרכזים לרפואה דחופה, 2017.
שעות הפנייה השכיחות למרפאות טרם הן שעות אחר הצהריים והערב המאוחרות (12:00-23:59).

תרשים 8יא': פניות של ילדים (0-17) למרפאות טרם, לפי חודש (אחוזים) / 2016



מקור: טרם, רשת מרכזים לרפואה דחופה, 2017.
אחוז הפניות הגדול ביותר בשנת 2016 למרפאות טרם נרשם בחודשים אוקטובר, דצמבר, ינואר ואפריל.

תרשים 8יב': הפנייה למיין של ילדים (0-17) שהתקבלו לטיפול במרפאות טרם
2016 / (אחוזים)

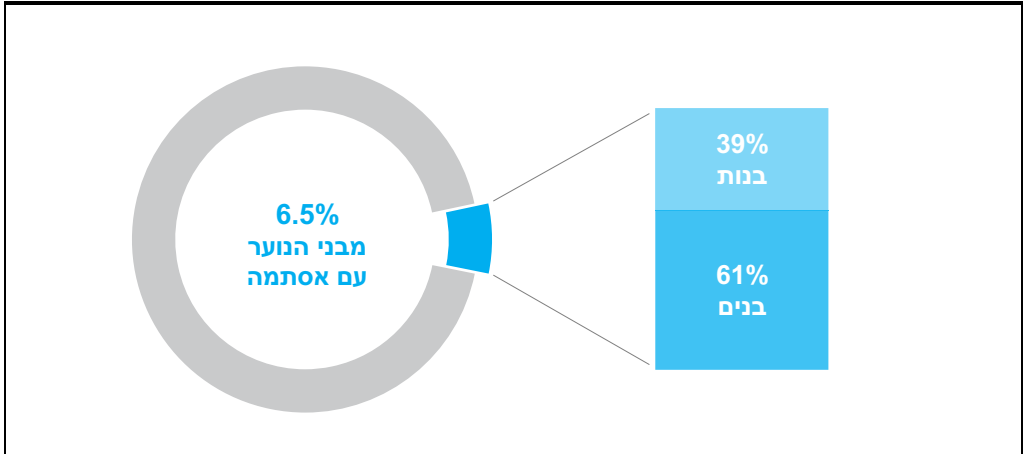


מקור: טרם, רשת מרכזים לרפואה דחופה, 2017.

בשנת 2016 4.4% מתוך 233,714 הילדים שפנו למרפאות טרם, הופנו למיין.

אסתמה וסוכרת בקרב בני נוער (תרשימים 8-יג'-'8-יג')

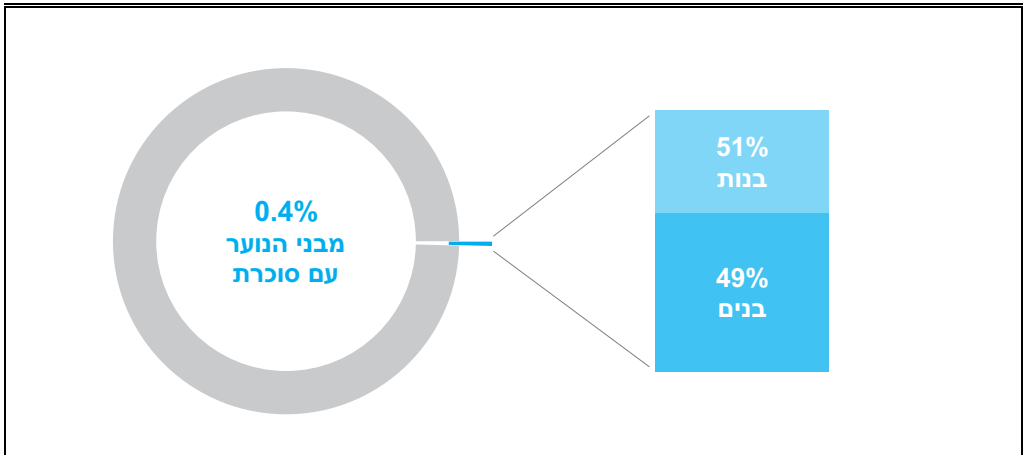
תרשים 8-יג': בני נוער (13-17) עם אסתמה, לפי מין / 2016



מקור: שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.
 הערה: התרשים מתייחס למבוטחי קופ"ח כללית בלבד.

6.5% מבני הנוער עם אסתמה, מתוכם 61% בנים ו-39% בנות.

תרשים 8-יג': בני נוער (13-17) עם סוכרת, לפי מין / 2016



מקור: שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.
 הערה: התרשים מתייחס למבוטחי קופ"ח כללית בלבד.

0.4% מבני הנוער עם סוכרת, מתוכם 49% בנים ו-51% בנות.

אלרגיה וסייעות רפואיות (לוחות 8.24-8.25 ותרשים 8טו')

לוח 8.24: אשפוז ילדים בגין תגובה אלרגית/אנפילקטית*, לפי גיל ושנה
(מספרים ואחוזים) / 2017-2010

אבחנה עיקרית או משנית			אבחנה עיקרית			סך הכל		שנה/גיל
דחוף מהמיון	אלקטיבי **	סך הכל	דחוף מהמיון	אלקטיבי **	סך הכל	אחוזים	מספרים	
1,279	138	1,417	44	2	46	100.0	1,463	2010
1,125	119	1,244	58	1	59	100.0	1,303	2011
1,273	154	1,427	65	1	66	100.0	1,493	2012
1,669	204	1,669	72	3	75	100.0	1,744	2013
1,446	297	1,763	78	2	80	100.0	1,843	2014
1,726	339	2,065	124	4	128	100.0	2,193	2015
1,981	347	2,328	150	8	158	100.0	2,486	2016
1,995	429	2,424	180	11	191	100.0	2,424	2017
554	53	607	66	1	67	25.8	674	עד שנה
510	107	617	29	5	34	24.9	651	1-2
164	75	239	23	2	25	10.1	264	3-4
292	85	377	26	1	27	15.4	404	5-9
169	39	208	9	1	10	8.3	218	10-12
114	21	135	13	0	13	5.7	148	13-14
192	49	241	14	1	15	9.8	256	15-17

מקור: משרד הבריאות, מאגר האשפוזים, אגף המידע, שנים שונות.
* ראו הגדרות במבוא לפרק זה.

** אשפוזים שהגיעו ישירות למחלקה ולא דרך המיון.

הערה: במהלך האשפוז נרשמות למואשפז הרבה אבחנות בכל המחלקות בהן שהה. באבחנה עיקרית הכוונה למספר האשפוזים עם האבחנה, כפי שנרשמו כאבחנה עיקרית. באבחנה עיקרית או משנית נכללים כל האשפוזים שבמהלך האשפוז נרשמה האבחנה כעיקרית או כמשנית (אבחנה עיקרית נכללת בקבוצה של אבחנה עיקרית או משנית).

בשנים 2012-2017 הסתמנה מגמת עלייה במספר הילדים שאושפזו בגין תגובה אלרגית/אנפילקטית, רובם בשל אבחנה עיקרית או משנית שהופנו באופן דחוף מהמיון.
ב-2017 מחצית (50.7%) מהילדים שאושפזו בגין תגובה אלרגית/אנפילקטית היו ילדים עד גיל שנתיים, וכרבע נוסף ילדים היו בגיל 3-9 (25.5%).

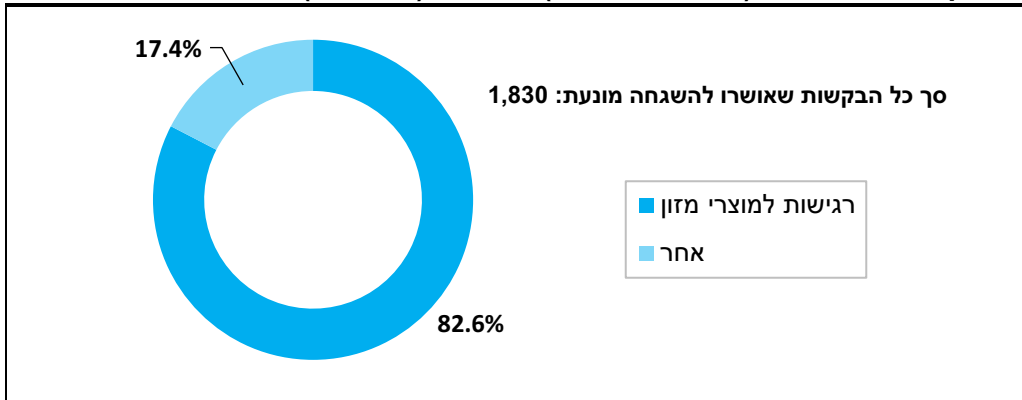
לוח 8.25: בקשות לסייעות רפואיות לתלמידים בחינוך הרגיל
לפי שנה (מספרים ואחוזים) / תשע"א (2010/11) - תשע"ח (2017/18)

בקשות שנדחו	בקשות שאושרו			סך כל הבקשות	שנה
	מתוכן:		סך הכל		
	השגחה מונעת	טיפולים פולשניים			
302	19.2	80.8	511	843	תשע"א
292	29.8	70.2	765	1,119	תשע"ב
439	43.7	56.9	1,215	1,746	תשע"ג
660	49.3	50.7	1,266	1,926	תשע"ד
465	60.0	40.0	2,171	2,636	תשע"ה
706	74.9	25.1	2,208	2,914	תשע"ו
773	73.5	20.6	2,491	3,299	תשע"ז
2,010	61.9	21.8	5,600	7,611	תשע"ח

מקור: משרד החינוך, תחום הבריאות, 2018.

בשנת הלימודים תשע"ח נמשכה מגמת העלייה בבקשות לסייעות רפואיות. בעוד שרוב גדול של הבקשות שאושרו בשנת תשע"א היו לטיפולים פולשניים (80.8%), בשנת תשע"ח 62% מהבקשות שאושרו היו להשגחה מונעת.

תרשים 8טו': בקשות שאושרו לסייעות רפואיות לתלמידים בחינוך הרגיל
לצורך השגחה מונעת (מספרים ואחוזים) / תשע"ז (2016/17)



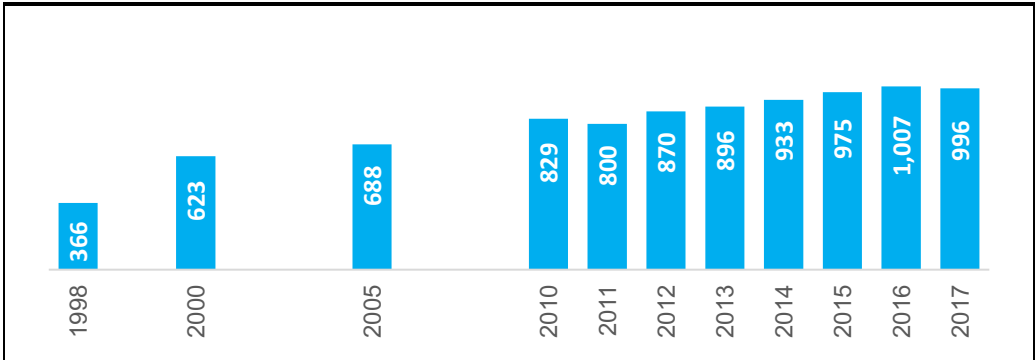
מקור: משרד החינוך, תחום הבריאות, 2017.

* אפילפסיה, מושתלי כבד, קוצבי לב וכד'.

הערה: לא התקבל עדכון לשנת תשע"ח, לפיכך מוצגים נתוני תשע"ז בשנית. 82.6% מהבקשות שאושרו לסייעות לצורך השגחה מונעת הוקצו בשל רגישות (אלרגיות) למוצרי מזון.

בריאות הנפש של ילדים (לוחות 8.26-8.30 ותרשימים 8טז'-8כא')

תרשים 8טז': מספר תיקי הילדים שעניינם נדון בוועדות פסיכיאטריות מחוזיות לילדים ונוער* / 1998-2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, שנים שונות.
* אין אפשרות לקבל נתונים על בני-נוער המאושפזים מכוח הוראת הפסיכיאטר המחוזי והמגיעים לוועדות פסיכיאטריות מחוזיות רגילות.
בשמונה עשרה השנים 1998-2017 הסתמנה מגמת עלייה במספר התיקים של ילדים שעניינם נדון בוועדות פסיכיאטריות מחוזיות לילדים ונוער.

לוח 8.26: פניות של ילדים ובני נוער המבוטחים בקופות חולים למרפאות ממשלתיות לבריאות הנפש, לפי גיל (מספרים ואחוזים) / 2010-2017*

2017								2010		קופת חולים
13-17		6-12		עד גיל 5		סך הכל		מספרים	אחוזים	
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים			
1,384	100.0	2,522	100.0	240	100.0	4,146	100.0	5,841	100.0	סך הכל
674	48.7	1,352	53.6	127	52.9	2,153	51.9	2,819	48.3	כללית
373	27.0	553	21.9	35	14.6	961	23.2	561	9.6	מכבי
169	12.2	393	15.6	59	24.6	621	15.0	1,635	28.0	מאוחדת
163	11.8	222	8.8	19	7.9	404	9.7	781	13.4	לאומית
5	0.4	2	0.1	0	0.0	7	0.2	45	0.8	אחר/לא ידוע

מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל – שנתון סטטיסטי, שנים שונות.

* דצמבר בכל שנה.

כמחצית מהפונים ב-2017 למרפאות ממשלתיות לבריאות הנפש היו מבוטחי קופת-חולים כללית, וכרבע היו מבוטחי קופת חולים מכבי.

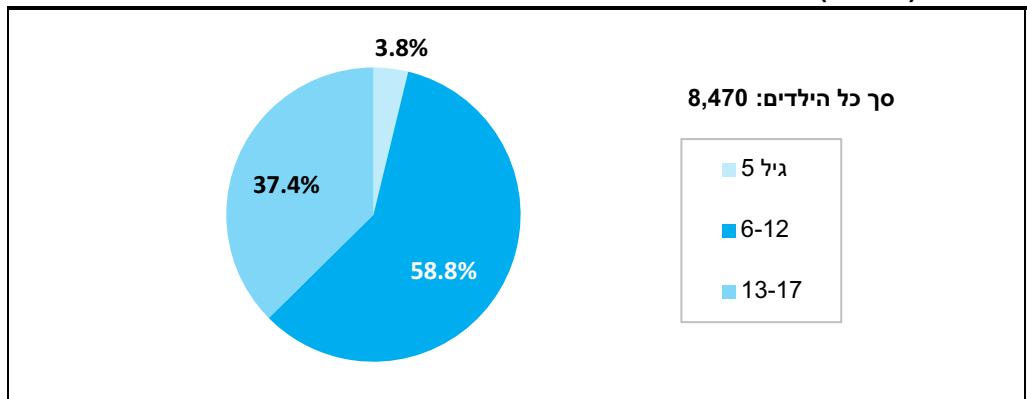
לוח 8.27: ילדים ובני נוער מבוטחים בקופות חולים שטופלו* במרפאות ממשלתיות לבריאות הנפש, לפי גיל (מספרים ואחוזים) / 2010-2017**

2017								2010		קופת חולים
13-17		6-12		עד גיל 5		סך הכל 0-17		סך הכל 0-17		
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
100.0	3,167	100.0	4,980	100.0	323	100.0	8,470	100.0	10,258	סך הכל
50.5	1,599	53.4	2,661	53.3	172	52.3	4,432	48.4	4,965	כללית
26.9	851	23.7	1,178	15.5	50	24.5	2,079	27.8	2,853	מכבי
13.0	411	15.0	747	24.5	79	14.6	1,237	13.2	1,354	מאוחדת
9.4	299	7.8	389	6.8	22	8.4	710	9.4	965	לאומית
0.2	7	0.1	5	0.0	0	0.1	12	1.2	121	אחר/לא ידוע

מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל – שנתון סטטיסטי, שנים שונות.

* כולל מטופלים שהטיפול בהם החל ב-2017, וכאלה שהטיפול בהם החל בשנים קודמות ונמשך גם ב-2017.
** דצמבר בכל שנה.

תרשים 8ז': ילדים ובני נוער המטופלים במרפאות ממשלתיות לבריאות הנפש לפי גיל (אחוזים) / 2017*



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל – שנתון סטטיסטי, 2018.
* נכון לדצמבר.

כ-60% מן הילדים שטופלו ב-2017 במרפאות ממשלתיות לבריאות הנפש היו בגיל 6-12.

לוח 8.28: ילדים ובני נוער שהתקבלו* לאשפוז פסיכיאטרי**, לפי מין וגיל (מספרים ושיעור ל-100,000 בקבוצת הגיל ***) / 1993-2017

התקבלו							מין
2017	2015	2010	2005	2000	1995	1993	
סך הכל							
927	947	848	821	794	447	404	סך הכל
32.6	34.2	32.6	35.3	36.9	22.8	21.4	שיעור ל-100,000
486	526	507	472	438	268	223	בנים
441	421	341	349	356	179	181	בנות
עד גיל 11							
164	171	205	141	110	58	43	סך הכל
8.4	8.8	11.2	8.7	7.4	4.3	..	שיעור ל-100,000
128	134	162	117	83	48	32	בנים
36	37	43	24	27	10	11	בנות
גילאי 12-17							
763	776	643	680	683	389	361	סך הכל
88.1	94.1	83.5	96.8	101.6	63.2	..	שיעור ל-100,000
358	392	345	355	355	220	191	בנים
405	384	298	325	329	169	170	בנות

מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל – שנתון סטטיסטי, שנים שונות. חישוב שיעורים-המועצה הלאומית לשלום הילד, על בסיס נתוני ממוצעים שנתיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. * מספר קבלות של ילדים.

** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום.

*** השיעורים חושבו בידי המועצה לשלום הילד על בסיס גודל האוכלוסייה הממוצע בכל שנה, כפי שקבעה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מאז 1993 ועד ל-2017 חל גידול חד של כ-130% במספר הילדים ובני הנוער שהתקבלו לאשפוז פסיכיאטרי.

בכל שנה ובכל גיל מספר הבנים היה גדול ממספר הבנות.

לוח 8.29: אבחנה שבגינה התקבלו ילדים ובני נוער לאשפוז* פסיכיאטרי**
לפי מין וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017

גיל (אחוזים מקבוצת האבחנה)		סך הכל		מין	אבחנה
12-17	עד 11	אחוזים	מספרים		
939	177	100.0	1,116	סך הכל	סך הכל
429	138	50.8	567	בנים	
510	39	49.2	546	בנות	
239	96	30.0	335	סך הכל	הפרעות בגיל הילדות
118	73	17.1	191	בנים	
121	23	12.9	144	בנות	
204	13	19.4	217	סך הכל	הפרעות אפקטיביות
72	12	7.5	84	בנים	
132	1	11.9	133	בנות	
132	32	14.7	164	סך הכל	הפרעות נאורוטיות
45	22	6.0	67	בנים	
87	10	8.7	97	בנות	
146	4	13.4	150	סך הכל	הפרעות פסיכוטיות חריפות
91	4	8.5	95	בנים	
55	0	4.9	55	בנות	
72	3	6.7	75	סך הכל	סכיזופרניה
42	2	3.9	44	בנים	
30	1	2.8	31	בנות	
37	0	3.3	37	סך הכל	הפרעות אישיות
4	0	0.4	4	בנים	
33	0	3.0	33	בנות	
10	9	1.7	19	סך הכל	מצבים אורגניים
8	6	1.3	14	בנים	
2	3	0.4	5	בנות	
10	0	0.9	10	סך הכל	סמים ואלכוהול
7	0	0.6	7	בנים	
3	0	0.3	3	בנות	

לוח 8.29: אבחנה שבגינה התקבלו ילדים ובני נוער לאשפוז* פסיכיאטרי** לפי מין וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

גיל (אחוזים מקבוצת האבחנה)		סך הכל		מין	אבחנה
12-17	עד 11	אחוזים	מספרים		
7	0	0.6	7	סך הכל	פיגור שכלי
4	0	0.4	4	בנים	
3	0	0.3	3	בנות	
82	20	9.1	102	סך הכל	סיבות פניה אחרות***
38	19	5.1	57	בנים	
44	1	4.0	45	בנות	

מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל - שנתון סטטיסטי, 2018.
 * מדובר בקבלות לאשפוז של ילדים ולא במספר הילדים שאושפזו. קבלות למסגרת אשפוז פסיכיאטרי שנמשך לפחות 24 שעות. ** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום. ב-2017 רוב הקבלות לאשפוז פסיכיאטרי היו של בני נוער בגיל 12-17. 30% מהילדים ובני הנוער שהתקבלו לאשפוז פסיכיאטרי ב-2017 אובחנו כסובלים מהפרעות בגיל הילדות, כחמישית בגלל הפרעות אפקטיביות, 14.7% אושפזו בגין הפרעות נאורוטיות, 13.4% בגלל הפרעות פסיכוטיות חריפות ו-6.7% בגלל סכיזופרניה.

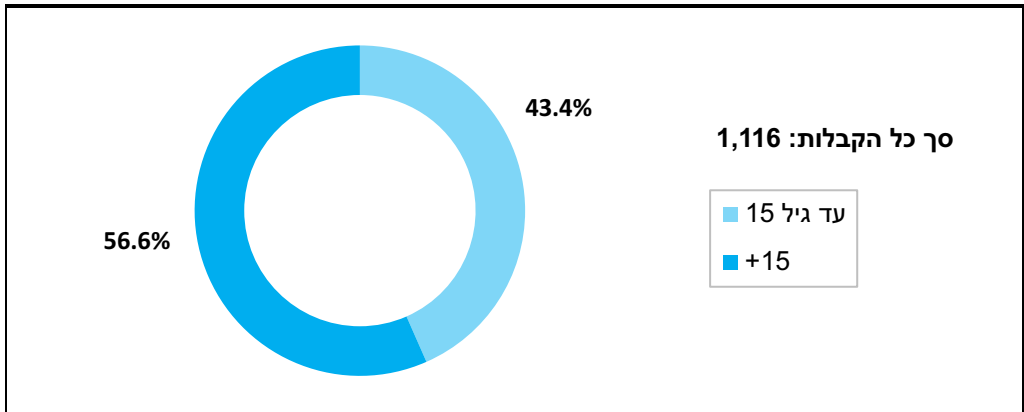
לוח 8.30: קבלות* של ילדים ובני נוער לאשפוז** פסיכיאטרי לפי שנה, גיל וסטטוס חוקי בקבלה (מספרים ואחוזים) / 1997-2017

סטטוס חוקי בקבלה			סך הכל	
צו	בכפייה/הוראה	בהסכמה		
-	14.0	86.0	671	1997
-	17.0	83.0	993	2000
-	23.0	77.0	1,011	2005
-	23.8	76.2	1,020	2010
-	26.5	73.5	1,174	2015
10.7	17.6	71.7	1,139	2016
9.8	15.6	74.6	1,116	2017
10.3	9.7	80.0	484	עד גיל 15
9.3	20.1	70.6	632	+15

מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל - שנתון סטטיסטי, שנים שונות.
 * מדובר בקבלות לאשפוז של ילדים ולא במספר הילדים שאושפזו. קבלות למסגרת אשפוז פסיכיאטרי שנמשך לפחות 24 שעות. ** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום. - נתון חסר במקור.

הערה: על אשפוז בכפייה ראו במבוא לפרק זה בהגדרות בריאות הנפש: אשפוז קטין ואשפוז כפוי. מספר הקבלות לאשפוז פסיכיאטרי של ילדים ונוער גדל בכמעט פי שניים במהלך שני העשורים האחרונים. אחוז הקבלות לאשפוז בכפייה גדל מ-14% ב-1997 ל-15.6% ובמקביל עמד בסימן ירידה אחוז הקבלות לאשפוז בהסכמה (מ-86% ל-75%). עשירית מהקבלות לאשפוז פסיכיאטרי נעשו בצו.

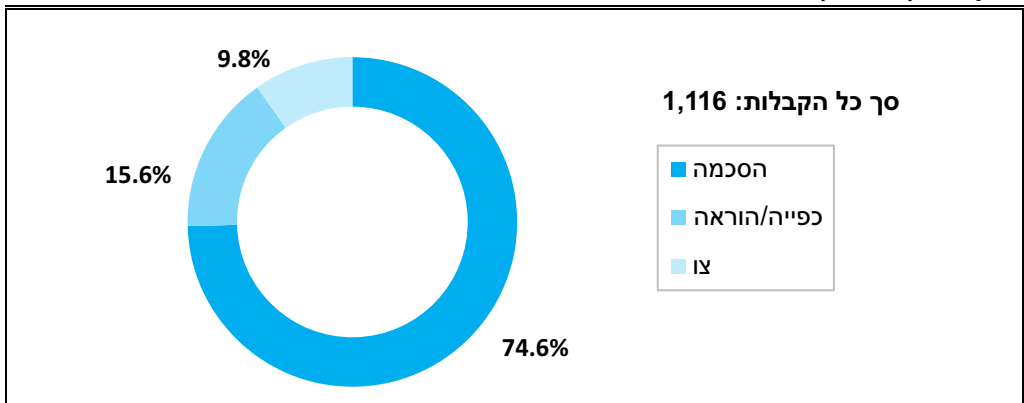
תרשים 8'יח': **קבלות*** של ילדים ובני נוער לאשפוז** פסיכיאטרי, לפי גיל (אחוזים) 2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל - שנתון סטטיסטי, 2018.
* מדובר בקבלות לאשפוז של ילדים ולא במספר הילדים שאושפזו. קבלות למסגרת אשפוז פסיכיאטרי שנמשך לפחות 24 שעות. ** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום.
הערה: על אשפוז בכפייה ראו במבוא לפרק זה בהגדרות בריאות הנפש: אשפוז קטין ואשפוז כפוי.

יותר ממחצית הקבלות לאשפוז ב-2017 היו של ילדים בני 15 ומעלה.

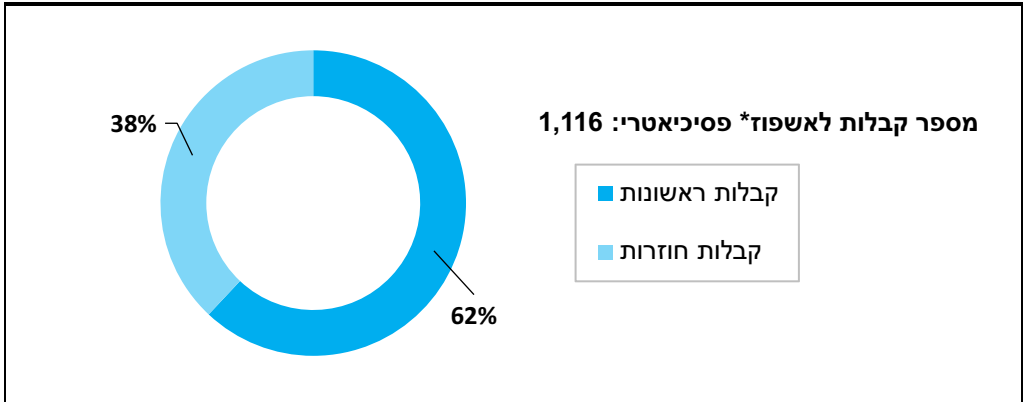
תרשים 8'יח': **קבלות*** של ילדים ובני נוער לאשפוז** פסיכיאטרי, לפי סטטוס חוקי בקבלה (אחוזים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל - שנתון סטטיסטי, 2018.
* מדובר בקבלות לאשפוז של ילדים ולא במספר הילדים שאושפזו. קבלות למסגרת אשפוז פסיכיאטרי שנמשך לפחות 24 שעות. ** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום.
הערה: על אשפוז בכפייה ראו במבוא לפרק זה בהגדרות בריאות הנפש: אשפוז קטין ואשפוז כפוי.

בשנת 2017 74.6% מהקבלות לאשפוז פסיכיאטרי נעשו בהסכמה, 15.6% נעשו בכפייה ו-9.8% בצו.

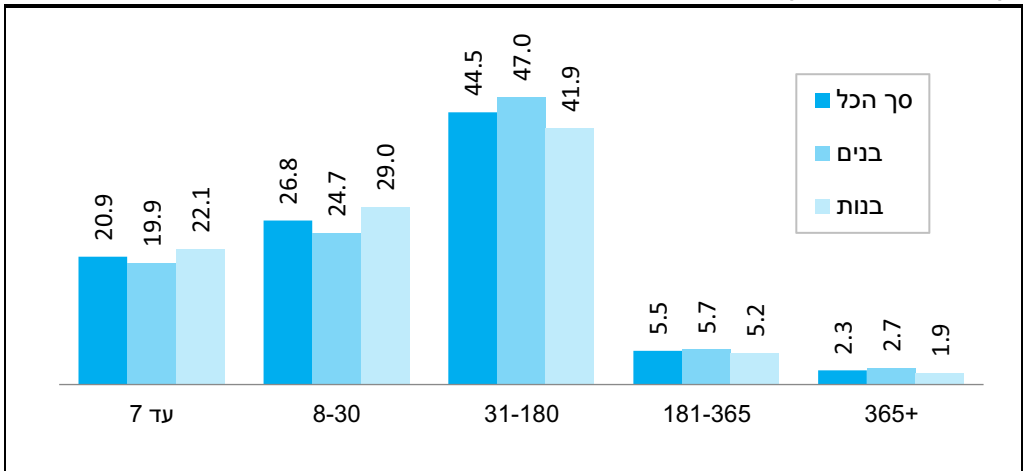
תרשים 8כ': קבלות* של ילדים ונוער לאשפוז** פסיכיאטרי, לפי מספר הקבלה: ראשונה/חוזרת (אחוזים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל - שנתון סטטיסטי, 2018. * מדובר בקבלות לאשפוז של ילדים ולא במספר הילדים שאושפזו. קבלות למסגרת אשפוז פסיכיאטרי שנמשך לפחות 24 שעות. ** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום.

בשנת 2017 38% מהקבלות של ילדים ונוער לאשפוז פסיכיאטרי היו קבלות חוזרות.

תרשים 8כא': שחרור* ילדים ונוער מאשפוז פסיכיאטרי**, לפי משך השהייה ומין (אחוז מהשחרורים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל - שנתון סטטיסטי 2018. * מספר השחרורים ממסגרת אשפוז במהלך השנה. ** מי שהתקבל לאשפוז לפחות פעם אחת במהלך השנה. כולל אשפוז מלא ואשפוז יום.

משך האשפוז הפסיכיאטרי השכיח ב-2017 היה 31-180 יום. אשפוזים קצרים היו שכיחים בהרבה יותר מאשפוזים ממושכים. אחוז הבנים שאושפזו 181-365 יום ומעלה היה גדול מאחוז הבנות.

פטירה של תינוקות ושל ילדים (לוחות 8.31-8.35 ותרשים 8 כב')

לוח 8.31: תמותת תינוקות, לפי דת (שיעור לאלף לידות חי) / 1970-2017

שנה	סך הכל	יהודים	מוסלמים	נוצרים	דרוזים
1974-1970	23.5	18.7	40.1	29.6	33.9
1979-1975	18.9	15.0	32.6	20.9	32.1
1984-1980	14.4	11.8	23.0	18.0	22.7
1989-1985	10.9	8.8	17.4	12.1	16.0
1994-1990	8.8	6.8	13.8	9.5	13.6
1999-1995	6.3	5.0	9.7	5.2	8.4
2000-2004	5.1	3.8	8.9	2.8	5.9
2005-2009	4.0	2.9	7.5	2.3	5.2
2010-2014	3.4	2.5	6.8	2.1	4.2
2010	3.7	2.7	7.4	(2.8)	(3.2)
2011	3.5	2.6	6.8	(2.3)	(3.6)
2012	3.6	2.7	7.0	..	(3.8)
2013	3.1	2.3	6.6	..	(4.3)
2014	3.1	2.3	6.2	(2.5)	(6.3)
2015	3.2	2.2	6.7	(4.1)	(3.4)
2016	3.1	2.3	6.3	..	(4.9)
2017	3.0	2.4	5.3	(2.8)	(5.1)

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.1, 2018.
 .. נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.
 () מבוסס על 5-19 מקרי פטירה של תינוקות.

מאז שנות ה-70 ועד ל-2017 נצפתה מגמת ירידה בשיעורי תמותת כלל התינוקות. שיעור תמותת התינוקות עדיין גבוה באוכלוסייה המוסלמית יותר מאשר בשאר האוכלוסיות.

לוח 8.32: תמותת תינוקות לפי מחוז (שיעור לאלף לידות חי) 2005-2017

מחוז							סך הכל		שנה
דרום		חיפה	צפון	ירושלים	מרכז	תל אביב			
מזה: נפת באר שבע*	סך הכל								
9.6	2.8	3.9	5.7	3.9	3.1	3.5	4.5	סך הכל יהודים ואחרים ערבים***	2005
4.2	2.7	2.1	4.1	3.4	2.8	3.6	3.3		
14.2	14.1	7.4	7.2	6.2	5.2	(5.9)	8.0		
7.8	2.8	4.1	4.4	4.1	2.4	2.7	3.7	סך הכל יהודים ואחרים ערבים***	2010
4.8	3.8	3.0	3.3	2.8	2.0	2.7	2.7		
11.0	11.0	6.2	6.9	6.8	5.9	(5.1)	6.8		
7.1	5.4	3.5	4.1	3.0	2.3	2.2	3.1	סך הכל יהודים ואחרים ערבים***	2015***
3.3	2.8	2.7	2.8	2.2	1.7	2.0	2.2		
11.0	11.0	4.3	4.8	5.5	5.1	(6.0)	6.2		
6.2	4.9	2.8	3.5	3.4	2.2	2.1	3.0	סך הכל יהודים ואחרים ערבים***	2017***
2.9	2.8	2.3	2.9	3.1	2.0	2.1	2.4		
9.3	9.3	4.1	3.9	4.0	4.2	2.2	5.2		

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 3.11, שנים שונות. * בדוויים בנגב.

** נתונים ארעיים. ב-2015: שיעורים ממוצעים לשנים 2013-2015. ב-2017: שיעורים ממוצעים לשנים 2015-2017.

*** כולל יישובים ישראלים באזור יהודה והשומרון.

() נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

גם ב-2017 שיעור התמותה באוכלוסייה הערבית בדרום ובנפת באר שבע היה גדול יותר מבשאר אזורי הארץ. עם זאת, אנו עדים למגמת ירידה בשיעור זה מאז 2005.

לוח 8.33: הסיבה לתמותת תינוקות (שיעור לאלף לידות חי) 1990-2015
(ממוצע ארבע שנות)

שיעור לאלף לידות חי				סיבת המוות
2015-2016	2010-2014	2000-2004	1990-1994	
כל האוכלוסייה				
3.1	3.4	5.1	8.8	סך הכל - שיעורים
..	(0.0)	(0.0)	0.0	מחלות זיהומיות של המעיין
(0.0)	0.1	0.1	0.2	כל המחלות הזיהומיות והטפיליות האחרות
..	(0.0)	(0.0)	0.1	דלקת ריאות
1.0	1.1	1.3	2.5	מומים מולדים
1.4	1.5	2.5	3.8	סיבות סב-לידתיות
0.1	0.1	0.1	0.3	סיבות חיצוניות
0.6	0.6	1.1	1.9	אחר/לא מוגדר
יהודים ואחרים				
2.2	2.5	3.8	6.8	סך הכל - שיעורים
..	(0.0)	(0.0)	..	מחלות זיהומיות של המעיין
(0.0)	0.0	(0.0)	0.1	כל המחלות הזיהומיות והטפיליות האחרות
(0.0)	(0.0)	(0.0)	0.1	דלקת ריאות
0.6	0.7	0.8	1.7	מומים מולדים
1.1	1.3	2.3	3.6	סיבות סב-לידתיות
(0.0)	0.0	0.1	0.2	סיבות חיצוניות
0.4	0.4	0.6	1.2	אחר/לא מוגדר
ערבים				
6.3	6.4	8.4	13.5	סך הכל - שיעורים
..	(0.0)	(0.1)	0.1	מחלות זיהומיות של המעיין
(0.1)	0.2	0.1	0.3	כל המחלות הזיהומיות והטפיליות האחרות
..	..	(0.0)	0.2	דלקת ריאות
2.4	2.5	2.6	4.2	מומים מולדים
2.3	2.2	3.1	4.3	סיבות סב-לידתיות
(0.2)	0.1	0.2	0.5	סיבות חיצוניות
1.3	1.3	2.3	3.8	אחר/לא מוגדר

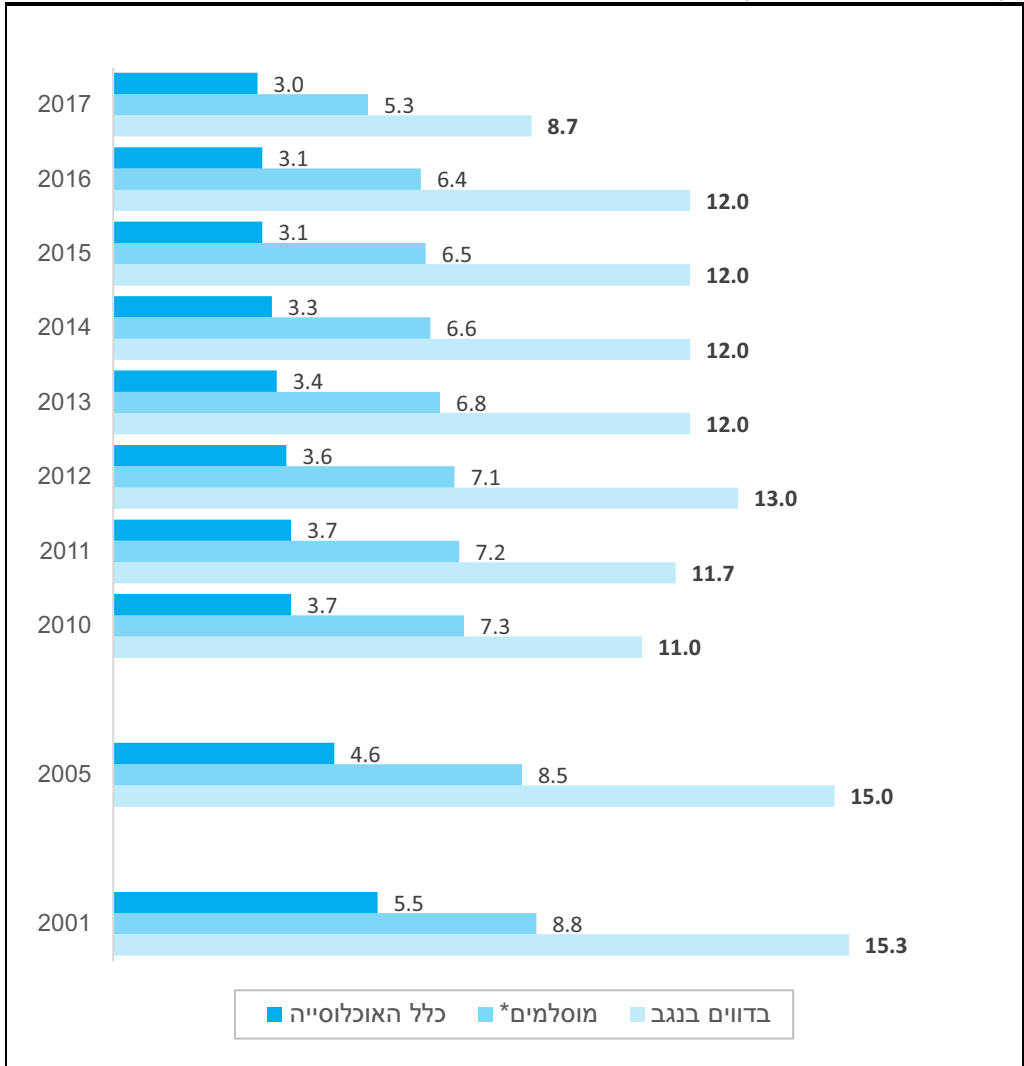
מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2017, לוח 3.32, שנים שונות.
.. נתון בלתי ידוע או שאינו ניתן לפרסום.

() נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המבוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

הערה: החל בשנת 2000 סיבות המוות סומלו לפי ICD-10.

שיעור תמותת התינוקות גבוה בקרב הערבים גבוה יותר מאשר בקרב היהודים. הגורם השכיח ביותר לתמותת תינוקות בישראל הוא סיבות סב-לידתיות, שיעור התמותה מגורם זה נמצא במגמת ירידה. בקרב הערבים גורם המוות השכיח כמעט באותה מידה הוא מומים מולדים.

תרשים 8כב': תמותת תינוקות מוסלמים ותינוקות בדווים בנגב (שיעור לאלף לידות חי) / 2001-2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 3.12, שנים שונות.

* כולל בדווים בנגב.

שיעור התמותה בקרב תינוקות בדווים נמצא במגמת ירידה מאז תחילת העשור הקודם. עם זאת, שיעור זה היה גבוה בכל השנים משל שאר קבוצות האוכלוסייה.

לוח 8.34: תמותת תינוקות ביישובים נבחרים (יישובים המונים 5,000 תושבים ויותר)
 (ממוצעים ושיעור לאלף לידות חי) / 2013-2017

שיעור תמותת תינוקות ל-1,000 לידות חי - ממוצע חמש שנתי	מספר ממוצע של פטירות תינוקות בשנה	יישוב
3.1	556	סך הכל
	עיריות	
3.6	84.8	ירושלים
1.5	13.0	תל-אביב-יפו
2.0	8.6	חיפה
(3.3)	3.6	אום אל-פחם
(2.2)	1.6	אופקים
..	0.8	אור יהודה
(2.9)	1.0	אור עקיבא
(1.8)	1.6	אילת
(2.2)	3.2	אלעד
..	0.4	אריאל
2.2	10.2	אשדוד
2.8	6.8	אשקלון
(5.6)	3.2	באקה-אל-גרביה
4.0	14.2	באר שבע
(3.7)	1.4	בית שאן
1.9	7.0	בית שמש
2.8	6.0	ביתר עילית
3.3	22.6	בני ברק
2.6	5.2	בת ים
(1.9)	1.0	גבעת שמואל
(2.2)	2.4	גבעתיים
(2.8)	1.8	דימונה
(1.8)	1.6	הוד השרון
(1.5)	2.0	הרצליה
3.0	4.6	חדרה
1.9	5.8	חולון
4.6	4.0	טבריה
4.9	4.0	טייבה
(3.9)	1.8	טירה
(2.8)	1.0	טירת כרמל
(4.3)	2.6	טמרה

לוח 8.34: תמותת תינוקות ביישובים נבחרים (יישובים המונים 5,000 תושבים ויותר)
(ממוצעים ושיעור לאלף לידות חי) / 2013-2017 (המשך)

שיעור תמותת תינוקות ל-1,000 לידות חי - ממוצע חמש שנתי	מספר ממוצע של פטירות תינוקות בשנה	יישוב
	עירויות (המשך)	
(2.1)	2.0	יבנה
(3.0)	1.4	יהוד
(2.9)	1.0	יקנעם עילית
..	0.6	כפר יונה
(1.0)	1.6	כפר סבא
(6.9)	3.4	כפר קאסם
(2.4)	1.6	כרמיאל
2.9	4.8	לוד
(3.0)	1.4	מגדל-העמק
(1.6)	2.2	מודיעין-מכבים-רעות
2.4	7.4	מודיעין עילית
(1.4)	1.0	מעלה אדומים
(6.0)	2.2	מעלות-תרשיחא
(2.5)	2.2	נהריה
..	0.6	נס ציונה
4.6	6.2	נצרת
(4.1)	2.4	נצרת עילית
..	0.2	נשר
4.4	4.2	נתיבות
2.0	7.8	נתניה
(3.4)	2.2	סח'נין
(2.9)	2.6	עכו
(1.9)	1.6	עפולה
(4.2)	2.2	עראבה
(3.3)	2.0	ערד
1.5	6.6	פתח תקווה
(3.5)	3.4	צפת
(2.1)	1.0	קלנסווה
..	0.6	קריית אונו
(2.0)	1.8	קריית אתא
(2.6)	1.6	קריית ביאליק
(3.0)	3.6	קריית גת

לוח 8.34: תמותת תינוקות ביישובים נבחרים (יישובים המונים 5,000 תושבים ויותר)
(ממוצעים ושיעור לאלף לידות חי) / 2013-2017 (המשך)

שיעור תמותת תינוקות ל-1,000 לידות חי - ממוצע חמש שנתי	מספר ממוצע של פטירות תינוקות בשנה	יישוב
עירויות (המשך)		
(1.8)	1.0	קריית ים
(2.3)	1.4	קריית מוצקין
(1.8)	1.0	קריית מלאכי
(2.5)	1.0	קריית שמונה
(2.5)	2.0	ראש העין
2.0	8.0	ראשון לציון
9.9	20.4	רהט
1.8	5.0	רחובות
(2.3)	3.6	רמלה
1.7	4.2	רמת גן
(1.5)	1.0	רמת השרון
(1.9)	2.0	רעננה
(3.9)	2.2	שדרות
6.0	4.0	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)		
(5.4)	1.2	אבו סנאן
..	0.2	אבן יהודה
..	0.6	אזור
..	0.8	אכסאל
(4.4)	1.0	אעבלין
..	0.2	באר יעקב
..	0.6	בית ג'ן
..	0.2	בנימינה – גבעת עדה
(2.8)	1.4	גבעת זאב
(4.2)	1.4	ג'דידה-מכר
(2.4)	1.0	גדרה
(3.7)	1.2	גן יבנה
..	0.4	גני תקווה
(5.9)	2.2	ג'סר א-זרקה
..	0.6	דאלית אל כרמל
..	0.2	דיר אל אסד
..	0.4	זכרון יעקב

לוח 8.34: תמותת תינוקות ביישובים נבחרים (יישובים המונים 5,000 תושבים ויותר) (ממוצעים ושיעור לאלף לידות חי) / 2013-2017 (המשך)

שיעור תמותת תינוקות ל-1,000 לידות חי - ממוצע חמש שנתי	מספר ממוצע של פטירות תינוקות בשנה	יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)		
9.9	5.8	חורה
..	0.8	טורעאן
(4.6)	1.6	יפיע
(6.4)	1.8	ירכא
(4.3)	1.0	כאבול
13.1	7.4	כסייפה
(7.4)	3.4	כפר כנא
(5.8)	2.6	כפר מנדא
(4.1)	1.4	כפר קרע
10.9	5.2	לקייה
..	0.2	מבשרת ציון
(4.1)	1.6	מג'אר
..	0.8	מג'ד אל כרום
..	0.4	מג'דל שמש
..	0.2	מזכרת בתיה
(4.2)	1.2	מעלה עירון
(5.6)	1.6	נחף
..	0.2	עוספיה
(7.7)	2.0	עין מאהל
(8.2)	2.8	ערערה
(6.1)	3.4	ערערה בנגב
(6.4)	1.8	פורידיס
(2.9)	2.0	פרדס חנה-כרכור
..	0.2	קדימה-צורן
..	0.4	קריית טבעון
..	0.2	קריית עקרון
(6.0)	1.8	ריינה
(7.7)	3.2	רכסים
11.7	8.0	תל שבע

לוח 8.34: תמותת תינוקות ביישובים נבחרים (יישובים המונים 5,000 תושבים ויותר) (ממוצעים ושיעור לאלף לידות חי) / 2013-2017 (המשך)

שיעור תמותת תינוקות ל-1,000 לידות חי - ממוצע חמש שנתי	מספר ממוצע של פטירות תינוקות בשנה	יישוב
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)		
..	0.6	אבו גוש
..	0.2	אפרתה
..	0.8	בועיינה נוג'דאת
..	0.2	בוקעאתא
(5.6)	1.2	ביר אל מכסור
..	0.6	בית אל
..	0.4	בני עי"ש
(6.0)	1.4	בסמ"ה
(12.0)	1.8	בסמת טבעון
(7.8)	1.2	בענה
..	0.2	ג'וליס
(4.5)	1.0	ג'לג'וליה
..	0.6	דבורייה
(5.3)	1.0	דייר חנא
(6.7)	1.0	זמר
..	0.8	זרזיר
(10.2)	1.2	חורפיש
..	0.8	חצור הגלילית
..	0.6	טובא זנגרייה
(11.7)	1.4	יאנוח ג'ת
(6.2)	1.4	ירוחם
..	0.4	כוכב יאיר
(5.4)	1.0	כסרא-סמיע
..	0.2	כפר ורדים
..	0.8	כפר יאסיף
..	0.8	מצפה רמון
(6.1)	1.2	משהד
(6.7)	1.2	עילוט
..	0.2	פקיעין (בוקיעה)
..	0.2	קצרין
..	0.2	רמת ישי

לוח 8.34: תמותת תינוקות ביישובים נבחרים (יישובים המונים 5,000 תושבים ויותר) (ממוצעים ושיעור לאלף לידות חי) / 2013-2017 (המשך)

שיעור תמותת תינוקות ל-1,000 לידות חי - ממוצע חמש שנתי	מספר ממוצע של פטירות תינוקות בשנה	יישוב
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)		
..	0.4	שבלי-אום אל-גנם
13.5	4.4	שגב שלום
..	0.2	שלומי
..	0.8	שעב

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד, 2018.

.. נתון בלתי ידוע או שאינו ניתן לפרסום.
() נתונים המבוססים על 5-19 מקרים.

היישובים שבהם בולט שיעור תמותת התינוקות לאלף לידות חי היו בעיקר יישובים ערביים.

לוח 8.35: מין, קבוצת אוכלוסייה ודת של בני 0-19 שנפטרו, לפי גיל (מספרים ושיעור ל-1,000 בקבוצת הגיל) / 2016

בנות					בנים					גיל
דת		קבוצת אוכלוסייה		סך הכל*	דת		קבוצת אוכלוסייה		סך הכל*	
מוסלמיות	יהודיות	ערביות	יהודיות ואחרות		מוסלמים	יהודים	ערבים	יהודים ואחרים		
194	215	206	224	430	265	290	290	303	593	מספרים
0.6	0.2	0.5	0.2	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	0.4	שיעורים
6.3	2.1	5.8	2.1	2.9	6.9	2.5	6.7	2.4	3.4	0
0.4	-0.1	0.4	0.1	0.2	0.5	0.1	0.5	0.1	0.2	1-4
0.2	-0.1	-0.2	-0.1	0.1	0.3	-0.1	0.3	0.1	0.1	5-9
0.2	-0.1	0.2	-0.1	0.1	0.2	-0.1	0.2	-0.1	0.1	10-14
0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.6	0.3	0.6	0.3	0.4	15-19

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2017, לוח 3.27, חישוב על בסיס לוח 2.19.

* שורת סך הכל היא תוצאת עיבוד של המחלקה למחקר ומידע במועצה לשלום הילד, שנעשה על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על גודל האוכלוסייה הממוצע ב-2016.
() נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המבוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

שיעור הילדים הנפטרים עד גיל שנה גדול באוכלוסייה הערבית יותר מאשר באוכלוסייה היהודית. שכיחות התמותה הגבוהה ביותר בשתי קבוצות האוכלוסייה הייתה ב-2016 בגיל לידה עד שנה.

9

ילדים ותאונות

מבוא

היפגעות מתאונות היא סיבת המוות השכיחה ביותר של ילדים בישראל. עד לאחרונה היה תחום זה של ילדים ותאונות לוט בערפל בגלל היעדר נתונים.

ילדים עלולים להיפגע מתאונות במקומות ובמצבים שונים. מקובל להבחין בין ארבעה סוגי תאונות:

1. **תאונות בית וחצר** – סוג תאונות זה של ילדים ובני נוער הוא אחד הנפוצים, אך גם בין הפחות מוכרים והפחות מדווחים. הוא סיבת הפנייה השכיחה ביותר למיון וסיבת האשפוז העיקרית בבתי חולים. בפרק נתונים המרחיבים את יריעת הידע על התופעה.

2. **תאונות דרכים** – היפגעות ילדים ובני נוער בתאונות דרכים כהולכי רגל, כנוסעים או כנהגים - כלומר כגורמים לתאונה וכנפגעים ממנה. למרות שסוג תאונה זה פחות נפוץ, חומרת הפגיעה מתאונות דרכים ושיעור התמותה כתוצאה מהן גבוהים. השנה מוצגים לראשונה נתונים אודות היפגעות ילדים בתאונות, שהיו מעורבים בהן אופניים או קורקינט חשמליים.

3. **תאונות במערכת החינוך** – היפגעות של ילדים מנפילות, מפציעות וכד' בשטח בית הספר או הגן במרוצת שעות הלימודים. הנתונים המוצגים לגבי תאונות מסוג זה הם נתונים מדווחים בלבד, ולמערכת החינוך ידוע, כי אלה מייצגים את התופעה רק בחלקה. בלוח הפותח את הפרק מוצגים נתונים על פניות של תלמידים לחדר מיון.

4. **תאונות עבודה** – היפגעות של ילדים ובני נוער בשעות העבודה ובמסגרתה, בדרך לעבודה או ממנה. כיוון שעבודת ילדים מתחת לגיל 15 אינה חוקית, אין בידינו נתונים על אודות היפגעות של ילדים מתחת לגיל זה. לפיכך, נתוני הפרק מתייחסים להיפגעות בני נוער בגיל 15-17, שעבדו במקום עבודה מסודר ושהוכרו כעובדים על ידי המוסד לביטוח לאומי, וכן לביקורים במיון עקב תאונות מסוג זה.

תרשימים 9א'-9ח' ולוחות 9.6-9.1 מציגים נתונים על פניות של ילדים לחדרי מיון עקב היפגעות בתאונות.

תרשימים 9ט'-9יג' ולוחות 9.9-9.7 מתייחסים להיפגעות ילדים בתאונות דרכים.

תרשימים 9יד'-9יט' ולוחות 9.11-9.10 מציגים נתונים על היפגעות ילדים בתאונות אופניים / קורקינט חשמליים.

לוחות 9.12-9.14 ותרשימים 9כ' עניינם היפגעות ילדים בשל הישארותם לבד ברכב.

תרשימים 9כא'-9כב' ולוחות 9.16-9.15 מתייחסים למוות של ילדים בחופשת הקיץ.

תרשימים 9כג'-9כד' ולוחות 9.18-9.17 מתייחסים להיפגעות ילדים מהרעלה.

תרשימים 9כה' ולוחות 9.20-9.19 מציגים נתונים על היפגעות תלמידים בתאונות במערכת החינוך.

הגדרות

אשפוז – מספר האשפוזים נמנה לפי מספר השחרורים מבית חולים, להוציא שחרור ממחלקות יילודים, או העברה ממחלקה למחלקה בבית חולים מסוים.

הרוגים – מי שנפטר תוך חודש מיום תאונת הדרכים, שבה נפגע על פי רישום המשטרה.

שהייה ממוצעת – שהייה ממוצעת בבית חולים, להוציא שחרור ממחלקות יילודים או העברה ממחלקה למחלקה בבית חולים מסוים.

תאונת דרכים קטלנית – תאונה שלפחות אחד הנפגעים בה נפטר תוך חודש מיום התאונה.

מקור הנתונים

מקור הנתונים לפרק זה הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחלקת הבטיחות של משרד החינוך, משטרת ישראל, המוסד לביטוח לאומי – ענף נפגעי עבודה, בתי חולים (ובכלל זה המרכז הארצי להיפגעות מהרעלות בבית החולים רמב"ם), משרד הבריאות, הרלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, ארגון בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS-מאגר היפגעויות מהתקשורת והמרכז למחקר ופיתוח של המועצה לשלום הילד.

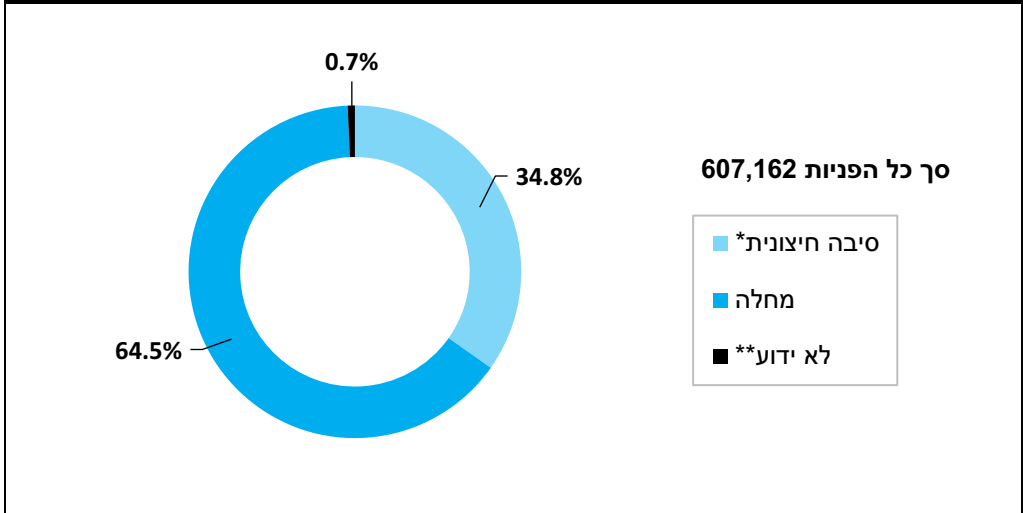
הנתונים על אודות תאונות ילדים ובני נוער, הלקוחים מרישום הטראומות ביחידות לחקר טראומה של משרד הבריאות, קובצו מעשרה בתי החולים, שבהם חמישה מרכזי-העל לטראומה של מדינת ישראל: בילינסון-שניידר (מרכז רבין), הדסה עין-כרם, סורוקה, רמב"ם ושיבא, וחמישה בתי חולים אזוריים: אסף הרופא, הלל יפה, קפלן, בית החולים לגליל המערבי-נהרייה ושערי-צדק.

הנתונים על היפגעות של רוכבי אופניים חשמליים והולכי רגל שנפגעו כתוצאה מתאונה בה היו מעורבים אופניים חשמליים, מקורם בנתוני הרשם הלאומי לחקר טראומה. הנתונים מתבססים על מאושפדים בלבד ב-18 בתי חולים בין השנים 2014-2018. המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות. (הרישום אינו כולל מתים בשטח או מטופלים שלא אושפזו לאחר הביקור במיון).

בתחיתו של כל לוח מצוין מקור הנתונים המדויק.

פניות לחדרי מיון ואשפוזים עקב היפגעות בתאונות (תרשימים 9א'-9ח' ולוחות 9.6-9.1)

תרשים 9א': פניות ילדים לחדרי מיון לפי סיבת הפנייה (אחוזים) / 2017



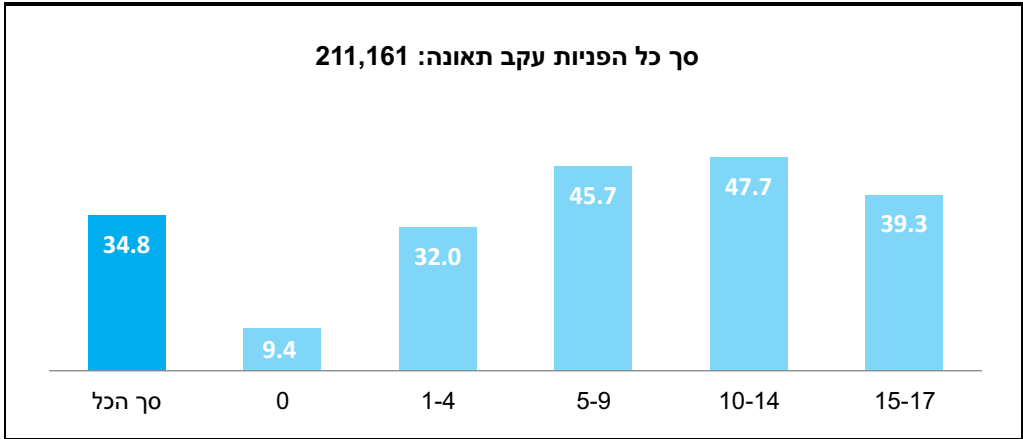
מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, 2018.

* כולל תאונות ופציעות מכל סוג שהוא.

** כולל לידות.

ב-2017 פניות בעקבות מחלה מנו כשני שלישים בקירוב מכלל הפניות לחדרי מיון.

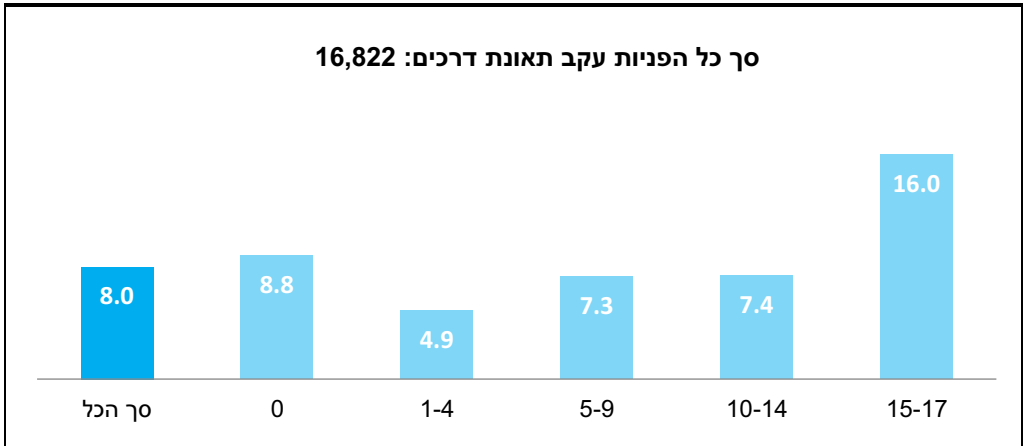
תרשים 9ב': פניות ילדים לחדרי מיון עקב סיבות חיצוניות*, לפי גיל (אחוז מקבוצת הגיל מכלל הפניות למיון) / 2017



מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, 2018.
* כולל תאונות ופציעות מכל סוג שהוא.

בטווח הגילים 0-14 ככל שהגיל גבוה יותר אחוז הפונים גדול יותר. בגיל 15-17 מספרם קטן.

תרשים 9ג': פניות ילדים לחדרי מיון עקב תאונת דרכים, לפי גיל (אחוז מכלל הפניות עקב סיבות חיצוניות בקבוצה המתאימה) / 2017



מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, 2018.

פניות לחדרי מיון עקב תאונות דרכים מונות 8.0% מכלל התאונות של ילדים. שתי קבוצות הגיל שבהן תאונות דרכים היו שכיחות יותר מבאחרות הן 15-17 (16.0%) ותינוקות עד גיל שנה (8.8%).

לוח 9.1: גיל הילדים הפונים לחדר מיון, לפי סיבת פנייה שנרשמה בעת הפנייה
(מספרים ואחוזים) / 2015-2017

2017					סך הכל	סך הכל 2015	סיבת הפנייה
גיל							
15-17	10-14	5-9	1-4	0			
78,057	114,785	118,746	193,348	102,226	607,162	594,714	מספרים סך הכל** אחוזים
12.9	18.9	19.6	31.8	16.8	100.0	100.0	
46,185	59,510	63,815	130,255	91,920	391,685	389,338	מספרים מחלה אחוזים
11.8	15.2	16.3	33.3	23.5	100.0	100.0	
633	0	0	0	0	633	621	לידה
30713	54699	54275	61913	9561	211,161	202,293	מספרים סיבות חיצוניות** אחוזים
14.5	25.9	25.7	29.3	4.5	100.0	100.0	
4,916	4,072	3,939	3,053	842	16,822	17,887	מזה: תאונות דרכים
654	19	0	0	0	673	703	תאונות עבודה
18	21	9	1	2	51	136	פעולת איבה
1,724	941	228	98	21	3,012	2,605	פגיעה מכוונת - סך הכל
56	40	32	27	9	164	225	אלימות במשפחה***
145	82	42	36	0	305	227	תקיפה מינית
905	502	105	25	5	1,542	1,407	תקיפה/קטטה
549	294	33	0	0	876	606	נסיון התאבדות****
69	23	16	10	7	125	140	אחר
14,799	30,982	34,611	45,380	7,399	133,171	124,226	פגיעה לא מכוונת - סך הכל
12,745	27,476	30,083	38,195	6,365	114,864	103,333	נפילה, חבלה, חתך
881	1,182	1,527	2,326	276	6,192	5,676	חדירת גוף זר
162	210	248	935	182	1,737	1,686	כווייה
123	84	66	552	79	904	996	הרעלה
20	14	11	47	2	94	96	טביעה
14	21	15	24	5	79	43	מכת חום/חשמל
12	13	13	29	4	71	73	שאיפה
11	18	13	13	11	66	75	שריפה
831	1,964	2,635	3,259	475	9,164	11,936	אחר

לוח 9.1: גיל הילדים הפונים לחדר מיון, לפי סיבת פנייה שנרשמה בעת הפנייה (מספרים ואחוזים) / 2015-2017 (המשך)

2016					סך הכל	סך הכל 2015	סיבת הפנייה
גיל							
15-17	10-14	5-9	1-4	0			
8,602	18,664	15,488	13,381	1,297	57,432	57,046	פגיעה אחרת - סך הכל
1,924	7,660	4,781	570	0	14,935	15,090	תאונה בבית ספר****
932	1,465	1,684	1,649	161	5,891	5,410	פגיעת בעלי חיים
0	0	424	1,487	24	1,935	1,833	תאונה בגן ילדים
409	516	126	0	0	1,051	1,123	תאונת ספורט
23	27	28	15	0	93	61	גוף זר בעין
5,314	8,996	8,445	9660	1,112	33,527	33,529	תאונה אחרת
526	576	656	1180	745	3,683	2,462	לא ידוע

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות.

* סך הכל כולל מחלות, סיבות חיצוניות, סיבה לא ידועה ולידות. ** סיבות חיצוניות כוללות תאונות ופציעות מכל סוג שהוא. *** זו סיבת הפנייה שנרשמה בחדר המיון. מקרים נוספים עשויים להתגלות אגב פנייה בעניין אחר. **** עוד על נסיונות אובדניים ראו פרק 14. ***** עוד על תאונות בגני ילדים ובבתי ספר ראו בהמשך. - חוסר מקרים.

גם ב-2017 הפנייה השכיחה ביותר לחדר מיון הייתה מחלה, ובמקום השני סיבות חיצוניות (תאונות).

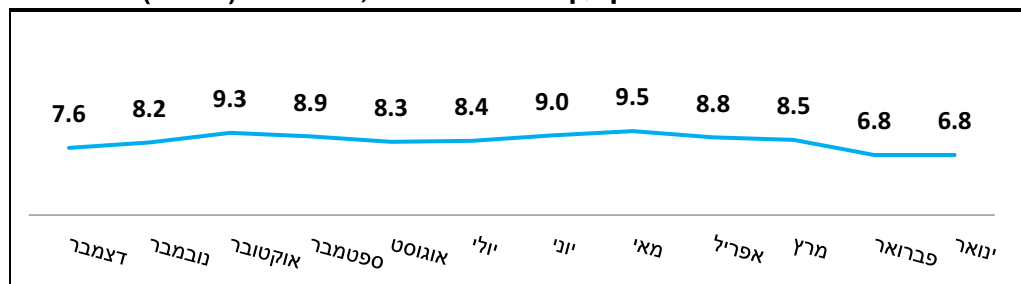
לוח 9.2: סיבה חיצונית* (תאונה) לפניית ילדים לחדר מיון, לפי שנה וחודש (מספרים ואחוזים) 2010-2017

סיבת הפנייה (אחוז מהשורה)						סך הכל		שנה/ חודש
פגיעה אחרת	פגיעה מכוונת	פעולת איבה	תאונת עבודה	תאונת דרכים	פגיעה לא מכוונת**	אחוזים	מספרים	
53,726	3,226	67	1,042	17,963	114,005	100.0	190,029	2010
28.3	1.7	0.0	0.5	9.5	60.0			
57,046	2,605	136	703	17,887	123,918	100.0	202,295	2015
28.2	1.3	0.1	0.3	8.8	61.3			
57,432	3,012	51	673	16,822	133,171	100.0	211,161	2017
27.2	1.4	0.0	0.3	8.0	63.1			
30.5	1.5	0.0	0.3	7.9	59.8	6.8	14,348	ינואר
31.1	1.6	0.1	0.2	7.8	59.2	6.8	14,392	פברואר
29.4	1.6	0.0	0.3	7.9	60.7	8.5	18,021	מרץ
25.0	1.2	0.0	0.3	7.6	65.9	8.8	18,527	אפריל
27.9	1.4	0.0	0.2	7.8	62.6	9.5	19,986	מאי
27.8	1.4	0.1	0.2	8.5	61.9	9.0	19,089	יוני
21.9	1.3	0.0	0.5	8.6	67.6	8.4	17,720	יולי
20.5	1.3	0.0	0.6	9.3	68.3	8.3	17,607	אוגוסט
27.1	1.3	0.0	0.3	7.7	63.7	8.9	18,747	ספטמבר
28.1	1.3	0.0	0.3	7.2	63.0	9.3	19,535	אוקטובר
30.6	1.5	0.0	0.2	7.1	60.6	8.2	17,216	נובמבר
27.7	1.6	0.0	0.3	8.2	62.2	7.6	15,973	דצמבר

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות.

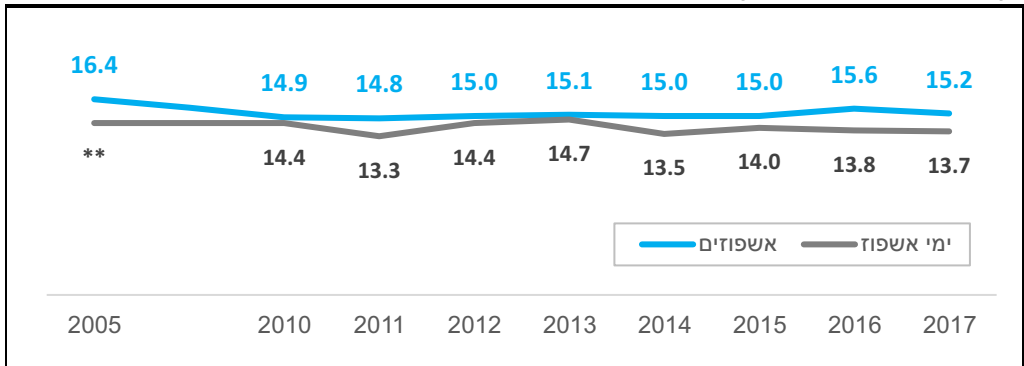
* הסיבה שנרשמה בעת הפנייה. ** פגיעות עקב סיבה חיצונית בלתי מכוונת שלרוב מתרחשת בבית ובסביבתו, בהן הרעלה, כווייה, נפילה, חבלה, חתך, חדירת גוף זר, מכת חום/חשמל, טביעה, שריפה ושאיפה. מאז 2010 נצפתה מגמת ירידה במספר הפניות של ילדים לחדרי מיון עקב פגיעה מכוונת (הכוונה בעיקר לתקיפה) מ-3,226 ל-3,012 ב-2017, וגדל והלך מספר הפניות עקב פגיעה לא מכוונת (תאונות בית וחצר) מ-114,005 ל-133,171 (גידול ב-16.8%).

תרשים 9: פניות ילדים לחדרי מיון עקב סיבות חיצוניות, לפי חודש (אחוזים) / 2017



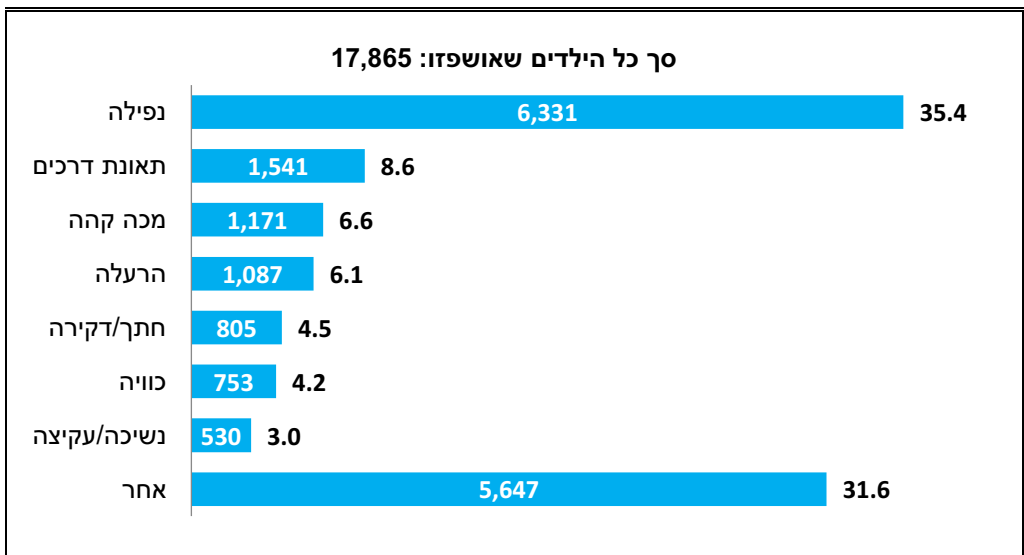
מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, 2018.

תרשים 9ה': אשפוזים של ילדים עקב סיבה חיצונית (תאונה)
 (אחוז מכלל האשפוזים) / 2017



מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, שנים שונות.
 * הנתונים מתייחסים לכ-90% מהאשפוזים בבתי החולים הכלליים ומבוססים על רישום וקידוד נסיבות הפגיעה לפי אבחנת ה-E-Codes ברשימת האשפוזים. רק לכמחצית מהאשפוזים עקב פגיעה נרשמה אבחנת E-Codes כלשהי. לפיכך היקף התופעה לפי כוונת הפגיעה או סוג הפגיעה אינו מוצג במלואו. ** נתון חסר.
 מאז 2010 נותר יציב פחות או יותר חלקם של הילדים שהתאשפזו עקב סיבה חיצונית (מכלל האשפוזים).

תרשים 19': הסיבה החיצונית (תאונה) שגרמה לאשפוז* (מספרים ואחוז מהאשפוזים) 2017



מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, 2018.
 * הנתונים מתייחסים לכ-90% מהאשפוזים בבתי החולים הכלליים ומבוססים על רישום וקידוד נסיבות הפגיעה לפי אבחנת ה-E-Codes ברשימת האשפוזים. רק לכמחצית מהאשפוזים עקב פגיעה נרשמה אבחנת E-Codes כלשהי. לפיכך היקף התופעה לפי כוונת הפגיעה או סוג הפגיעה אינו מוצג במלואו.
 הסיבה השכיחה ביותר לאשפוז ילדים כתוצאה מפגיעה בשנת 2017 הייתה נפילה (35.4%).

לוח 9.3: סוג פגיעה חיצונית* (תאונה) בילדים שאושפזו, לפי גיל (אחוזים)
2000-2017

שנה/גיל	סך הכל	נפילה	תאונת דרכים	מכה קהה	הרעלה	חתך/דקירה	כוויה	נשיכה/עקיצה	אחר
2000	100.0	38.4	14.2	4.1	8.5	3.1	6.1	5.3	20.3
2005	100.0	37.5	12.3	4.9	7.6	3.8	5.2	4.5	24.1
2015	100.0	35.3	9.3	7.0	6.4	4.3	4.2	3.4	30.1
2017	100.0	35.4	8.6	6.6	6.1	4.5	4.2	3.0	31.6
0	100.0	54.4	2.7	2.9	2.9	0.5	4.1	0.6	31.8
1-4	100.0	38.5	3.9	6.1	7.5	2.9	9.4	3.9	27.9
5-9	100.0	40.2	10.0	8.2	1.2	4.3	2.5	3.2	30.4
10-14	100.0	31.9	12.1	7.9	3.9	5.6	1.7	3.2	33.8
15-17	100.0	17.7	13.4	5.3	15.3	8.4	1.3	2.1	36.6

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, שנים שונות.

* הנתונים מתייחסים לכ-90% מהאשפוזים בבתי החולים הכלליים ומבוססים על רישום וקידוד נסיבות הפגיעה לפי אבחנת ה-E-Codes ברשימת האשפוזים. רק לכמחצית מהמאושפזים עקב פגיעה נרשמה אבחנת E-Codes כלשהי. לפיכך היקף התופעה לפי כוונת הפגיעה או סוג הפגיעה אינו מוצג במלואו.

בשנים 2000-2017 נטה לרדת אחוז האשפוזים בגין תאונת דרכים. ירידה נצפתה גם באחוז המאושפזים עקב הרעלה, כוויה, נשיכה/עקיצה ונפילה. אחוז האשפוזים בגין מכה קהה וחתך/דקירה נטה לגדול.

אחוז האשפוזים בגין נפילה או כוויה הולך וקטן עם עליית הגיל. אך עם הגיל גדל אחוז המאושפזים מחמת תאונת דרכים, חתך/דקירה, מכה קהה, נשיכה/עקיצה והרעלה (ראו גם בפרק 14 על נסיון התאבדות באמצעות חשיפה לרעלים).

לוח 9.4: נסיבות הפגיעה החיצונית* (תאונה) שגרמה לאשפוז, לפי גיל (אחוזים) 2000-2017

נסיבות הפגיעה							סך הכל	שנה/גיל
התערבות חוקית ****	תקיפה	לחימה ***	השפעה מאוחרת **	כוונה לא ברורה	פגיעה עצמית	ללא כוונה		
0.0	1.8	0.0	0.6	0.5	2.8	94.1	100.0	2000
0.0	2.2	0.1	0.7	1.2	3.0	92.8	100.0	2005
0.1	1.9	0.0	0.7	0.8	3.0	93.5	100.0	2010
0.1	1.6	0.2	0.5	1.4	2.3	93.3	100.0	2015
0.1	1.8	0.1	0.9	1.3	2.4	93.5	100.0	2017
0.1	0.5	0.0	0.3	0.2	0.1	98.9	100.0	0
0.0	0.2	0.1	0.4	0.2	0.1	99.0	100.0	1-4
0.0	0.4	0.1	0.7	0.2	0.1	98.4	100.0	5-9
0.1	2.5	0.1	1.2	1.3	2.5	92.3	100.0	10-14
0.2	5.9	0.1	1.7	5.2	10.5	76.4	100.0	15-17

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, שנים שונות.

* הנתונים מתייחסים לכ-90% מהאשפוזים בבתי החולים הכלליים ומבוססים על רישום וקידוד נסיבות הפגיעה לפי אבחנת ה-E-Codes ברשימת האשפוזים. רק לכמחצית מהמאושפזים עקב פגיעה נרשמה אבחנת E-Codes כלשהי.

לפיכך היקף התופעה לפי כוונת הפגיעה או סוג הפגיעה אינו מוצג במלואו.

** השפעות בריאותיות שנגרמו עקב פגיעה חיצונית שלא באופן מיידי בזמן הפגיעה עצמה.

*** פגיעה שהתרחשה בזמן מלחמה.

**** פגיעה שהתרחשה בעקבות התערבות חוקית-משפטית או עקב פעולת טורר.

הסיבה החיצונית לאשפוזם של רוב רובם של הילדים הייתה פגיעה שלא במתכוון. כך בכל השנים. שיחותה של פגיעה שלא במתכוון קטנה עם עליית הגיל.

לוח 9.5: אשפוזים* ימי אשפוז של ילדים בגיל 0-17 עקב פגיעה חיצונית**
(מספרים ואחוזים) 2000-2017

גיל					סך הכל***		שנה
15-17	10-14	5-9	1-4	0	אחוזים	מספרים	
אשפוזים							
12.8	19.9	24.2	32.2	11.0	100.0	24,409	2000
13.9	20.7	23.4	31.5	10.5	100.0	25,282	2005
15.5	21.4	24.2	28.5	10.4	100.0	23,847	2010
15.4	21.6	22.5	28.7	11.8	100.0	25,353	2015
16.7	21.8	22.3	27.8	11.4	100.0	25,275	2017
ימי אשפוז							
13.3	17.4	20.9	27.3	21.0	100.0	93,138	2000
13.1	18.8	21.2	30.2	16.7	100.0	99,194	2005
15.1	19.5	19.6	25.6	20.3	100.0	97,466	2010
15.1	19.5	16.6	25.6	20.3	100.0	95,958	2015
17.6	20.5	17.1	24.5	20.3	100.0	91,527	2017
משך שהייה ממוצע (ימים)							
4.0	3.3	3.3	3.2	7.3	3.8		2000
3.7	3.6	3.5	3.8	6.2	3.9		2005
4.0	3.7	3.3	3.7	8.0	4.1		2010
4.2	3.5	3.1	3.3	6.2	3.8		2015
3.8	3.4	2.8	3.2	6.4	3.6		2017

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, שנים שונות.
* אשפוזים עקב פגיעות חיצוניות כוללים את כל האשפוזים, שבמהלכם נרשמו למושפזים אבחנות 800-999 או E-Codes.

** הנתונים מתייחסים לכ-90% מן האשפוזים בבתי החולים לאשפוז כללי.

*** עקב עדכונים שנעשו במאגר המידע במשרד הבריאות, המידע שהוצג בשנתונים קודמים עודכן מחדש.

בשנים 2000-2017 הגיל השכיח של הילדים המאושפזים בכל שנה היה 1-4. השהייה הממוצעת הממושכת ביותר (יותר מ-5 ימים) הייתה של ילדים מתחת לגיל שנה.

לוח 9.6: מקרי מוות של ילדים עקב פגיעה לא מכוונת, לפי מגזר (מספרים ושיעור למאה אלף בקבוצה המתאימה) / 2013-2017

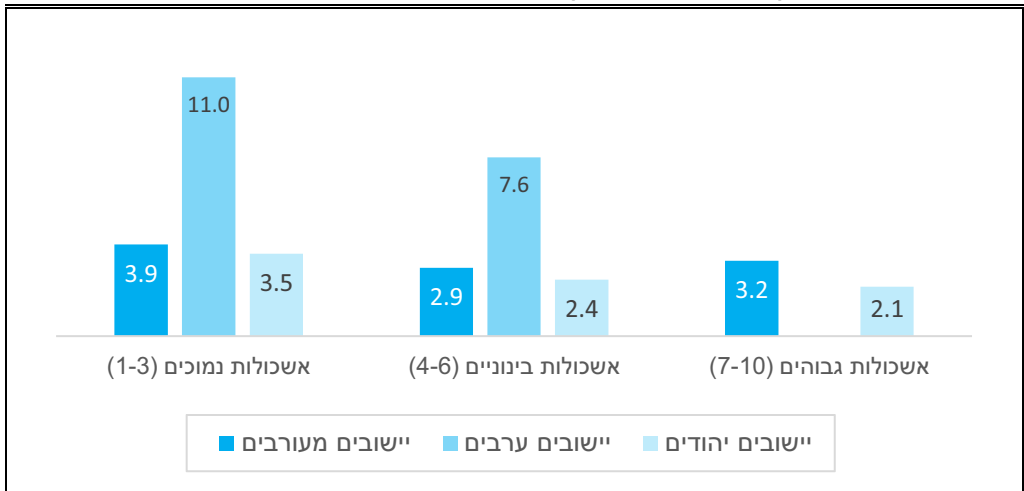
שנה	מספרים					שיעור ל-100,000
	סך הכל	יהודים	ערבים	אחר/לא ידוע*	יהודים	
2013	117	42	66	9	2.2	9.4
2014	125	52	65	8	2.7	9.2
2015	106	49	50	7	2.4	7.0
2016	119	55	57	7	2.7	8.0
2017	144	59	82	3	2.8	11.4
2013-2016	611	257	320	34	2.6	9.0

מקור: בטרם, המערך הלאומי לנתוני היפגעות ובטיחות ילדים (NAPIS), דו"ח תמותת ילדים מהיפגעות בלתי מכוונת בשנת 2017, ינואר 2018, לאום (מגזר): לוח 3, עמ' 20. פרסום מספר 1104.

* ילדי מהגרים / פליטים, לא ידוע.

שיעור מקרי המוות כתוצאה מפגיעה בלתי מכוונת היה בכל השנים גדול במגזר הערבי יותר מאשר במגזר היהודי. ב-2017 הסיכון של ילד ערבי להיהרג כתוצאה מהיפגעות בלתי מכוונת היה גדול פי 4 מזה של ילד יהודי.

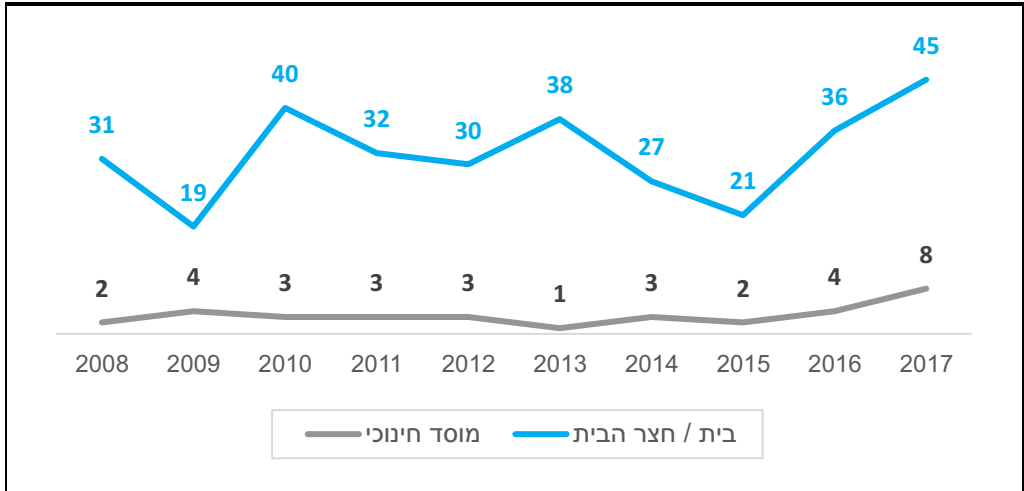
תרשים 9: תמותת ילדים עקב פגיעה לא מכוונת (תאונות) לפי דירוג חברתי-כלכלי של יישוב מגוריהם (שיעור למאה אלף) / 2013-2017



מקור: בטרם, המערך הלאומי לנתוני היפגעות ובטיחות ילדים (NAPIS), דו"ח תמותת ילדים מהיפגעות בלתי מכוונת בשנת 2017, ינואר 2018, אשכולות חברתיים-כלכליים: תרשים 10, עמ' 22. פרסום מספר 1104.

תמותת ילדים עקב פגיעה לא מכוונת הייתה בכל השנים שכיחה ביישובים בעלי דירוג חברתי-כלכלי נמוך או בינוני, יותר מאשר ביישובים בעלי הדירוג הגבוה יותר. שיעור תמותת ילדים המתגוררים ביישובים יהודים בעלי דירוג חברתי-כלכלי נמוך גבוהה מזו של ילדים יהודים המתגוררים ביישובים בעלי דירוג חברתי-כלכלי גבוה.

תרשים 9ח': מספר מקרי תמותה של תינוקות וילדים מגיל לידה עד גיל ארבע מהיפגעות לא מכוונת בבית ובמוסד חינוכי / 2008-2017



מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך, תרשים מס' 3, עמ' 4. נתוני בטרם - המערך הלאומי לנתוני היפגעות ובטיחות ילדים, יולי 2018.

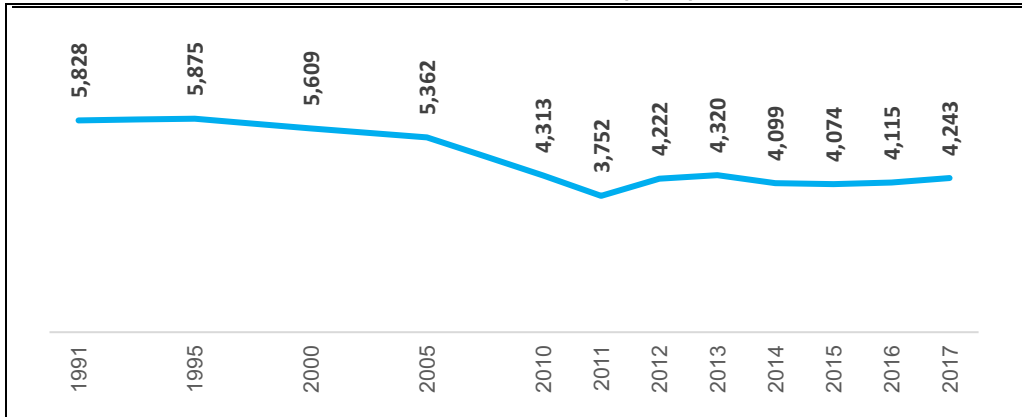
הערה: לא כולל את יתר זירות ההיפגעות של תינוקות וילדים: דרך, מרחב ציבורי ומקום שאינו ידוע.

בשנים 2008-2017 אירעו 33 מקרי מוות של תינוקות וילדים (0-4) מסיבה בלתי מכוונת במוסדות חינוך.

בכל שנה בעשור האחרון אירעו מקרי תמותה אחדים מסיבה בלתי מכוונת במוסדות חינוך, בהשוואה למקרי תמותה בבית ובסביבתו. בשנת 2017 מספר מקרי התמותה מסיבה בלתי מכוונת הן בבית והן במוסדות חינוך הגבוה ביותר בעשור האחרון (45 ו-8 בהתאמה).

היפגעות ילדים בתאונות דרכים (תרשימים 9ט'-9יג' ולוחות 9.7-9.9)

תרשים 9ט': מספר הילדים (0-17) שנפגעו בתאונות דרכים / 1991-2017



מקור: משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, שנים שונות. מאז 1991 חלה ירידה בשיעור של כ-30% במספר הקטינים שנפגעו בתאונות דרכים.

לוח 9.7: ילדים (0-17) שנפגעו בתאונות דרכים, לפי חומרת פגיעה (מספרים, אחוזים ושיעור למאה אלף בקבוצת הגיל) 1991-2017

שנה	חומרת הפגיעה			סך הכל	
	פגיעה קשה	פגיעה קלה	מוות*	שיעור לאלף	מספרים
1991	17.9	81.0	1.2	323.8	5,828
1995	14.5	84.1	1.4	298.2	5,875
2000	9.8	88.9	1.2	260.6	5,609
2005	9.5	89.3	1.2	230.5	5,362
2010	8.1	90.4	1.5	171.2	4,313
2011	11.4	85.8	2.8	147.2	3,752
2012	**	**	**	160.8	4,222
2013	8.2	90.9	0.9	162.8	4,320
2014	7.3	91.7	0.1	151.2	4,099
2015	8.1	90.8	1.1	147.1	4,074
2016	8.1	90.8	1.1	145.7	4,074
2017	8.1	90.6	1.2	147.3	4,243

מקור: משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, שנים שונות. השיעורים חושבו בידי המועצה הלאומית לשלום הילד, המרכז למחקר ופיתוח, על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ממוצע בכל שנה.

* נפטרו תוך חודש ממועד התאונה. ** נתון חסר.

בשנים 1991-2017 ירד שיעורם למאה אלף של ילדים שנפגעו בתאונות דרכים. רובם נפצעו קל.

לוח 9.8: ילדים (0-17) שנפגעו בתאונות דרכים, לפי קבוצת אוכלוסייה / 2017

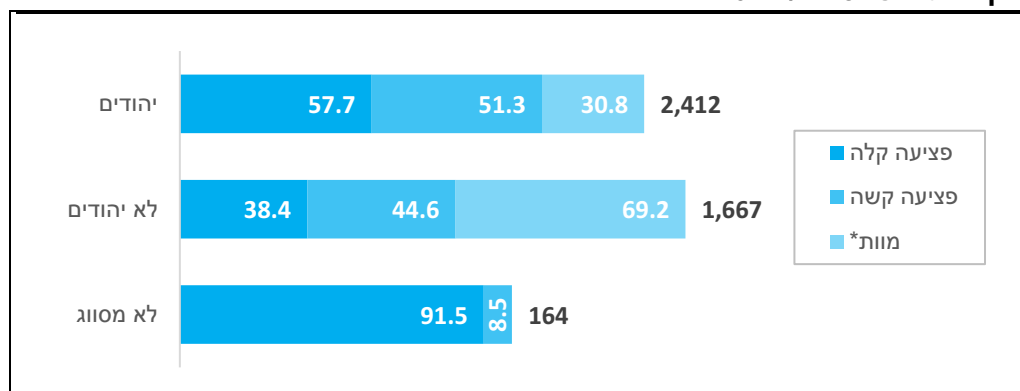
חומרת הפגיעה			סך הכל		קבוצת אוכלוסייה
מוות*	פגיעה קשה	פגיעה קלה			
52	345	3,846	4,243	מספרים אחוזים	סך הכל
1.2	8.1	90.6	100.0		
16	177	2,219	2,412	מספרים אחוז מוחמרת הפגיעה אחוזים	יהודים
30.8	51.3	57.7	56.8		
0.7	7.3	92.0	100.0		
36	154	1,477	1,667	מספרים אחוז מוחמרת הפגיעה אחוזים	לא יהודים
69.2	44.6	38.4	39.3		
2.2	9.2	88.6	100.0		
0	14	150	164	מספרים אחוז מוחמרת הפגיעה אחוזים	לא מסווג
0.0	4.1	3.9	3.9		
0.0	8.5	91.5	100.0		

מקור: משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, 2018.

* נפטרו תוך חודש ממועד התאונה.

בשנת 2017 נפגעו 4,243 ילדים בתאונות דרכים, 56.8% מהם היו יהודים ו-39.3% היו לא יהודים. חלקם של ילדים לא יהודים שנפצעו קל או קשה מכלל הילדים הלא יהודים גדול יותר מחלקם המקביל של ילדים יהודים.

תרשים 9: חלקם של ילדים (0-17) שנפגעו בתאונות דרכים, לפי חומרת הפגיעה קבוצת אוכלוסייה / 2017



מקור: משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, 2018.

* נפטרו תוך חודש ממועד התאונה.

ככל שחומרת הפגיעה קשה יותר כך פוחת חלקם של הילדים היהודים מכלל הנפגעים, ואילו בקרב ילדים לא יהודים ככל שחומרת הפגיעה קשה יותר כך עולה חלקם מכלל הנפגעים. כ-70% מהילדים שנהרגו היו ילדים לא יהודים.

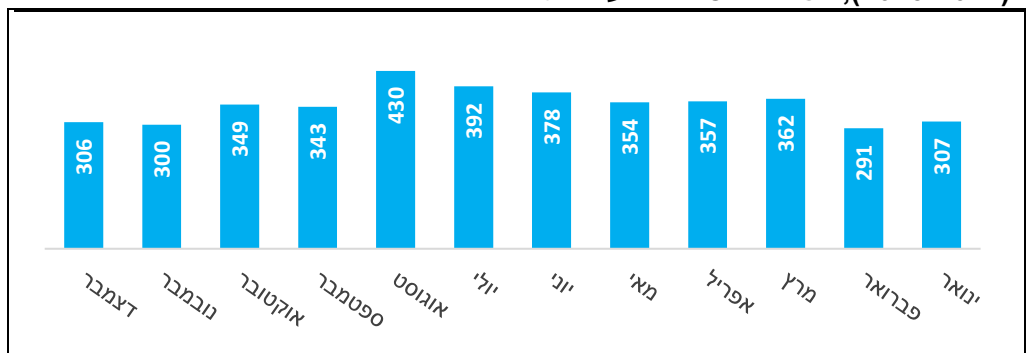
לוח 9.9: תאונות דרכים שבהן מעורבים ילדים בגיל 0-17, לפי החודש בו אירעה התאונה, חומרת פגיעה וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017

חודש	סך הכל		חומרת הפגיעה			גיל		
	מספרים	אחוזים	פצועים קל	פצועים קשה	מוות*	0-4	5-15	16-17
סך הכל	4,243	-	3,846	345	52	22.2	56.8	21.0
		100.0	90.6	8.1	1.2			
ינואר	310	7.3	284	20	6	65	167	78
פברואר	312	7.4	288	24	0	65	180	67
מרץ	353	8.3	328	23	2	79	201	73
אפריל	350	8.2	317	29	4	68	215	67
מאי	430	10.1	377	50	3	85	257	88
יוני	427	10.1	382	36	9	105	226	96
יולי	401	9.5	360	34	7	99	220	82
אוגוסט	413	9.7	382	27	4	104	240	69
ספטמבר	338	8.0	317	17	4	75	202	61
אוקטובר	315	7.4	272	39	4	79	164	72
נובמבר	269	6.3	244	22	3	59	157	53
דצמבר	325	7.7	295	24	6	60	180	85

מקור: משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, שנים שונות. * נפטרו תוך חודש ממועד התאונה.

בשנת 2017 מספר הילדים שנפגעו בתאונות דרכים היה גדול בחודשים מאי-אוגוסט יותר מברוב חודשי השנה. יותר ממחצית הנפגעים היו בגיל 5-15, רוב הנפגעים נפצעו קל.

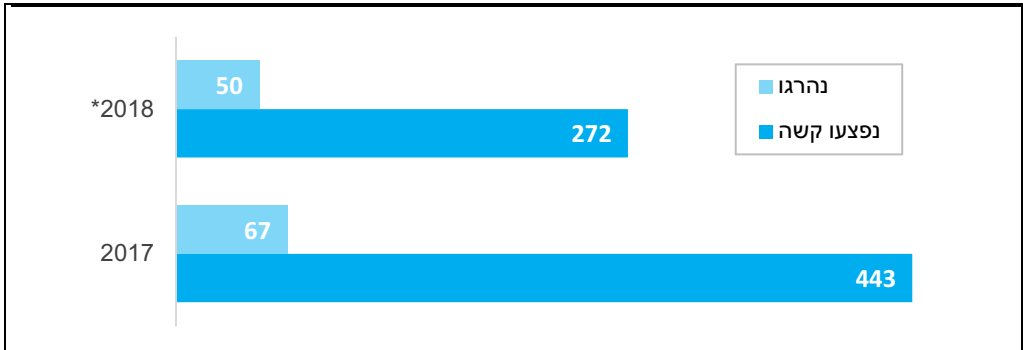
תרשים 9'א': ממוצע הילדים שנפגעו בתאונות דרכים בחמש השנים האחרונות (2013-2017), לפי החודש בו אירעה התאונה



מקור: משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, שנים שונות. הערה: נתוני 2012 חסרים.

בחמש השנים האחרונות ממוצע הילדים שנפגעו בתאונות דרכים היה גבוה בעיקר בחודשי הקיץ ובמיוחד בחודש אוגוסט.

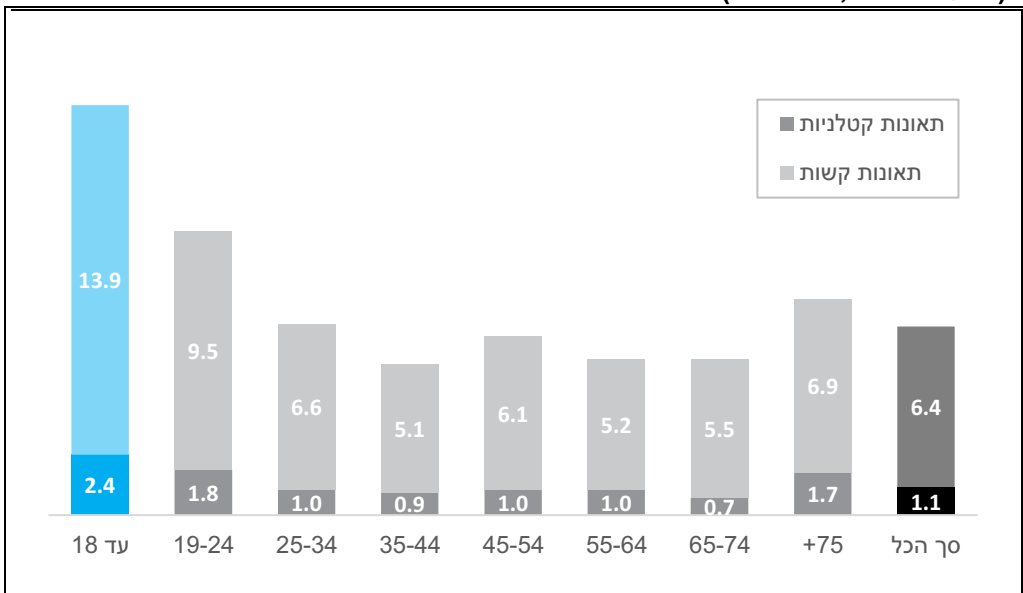
תרשים 9יב': מספר הילדים* שנפצעו קשה או שנהרגו בתאונות דרכים / 2017-2018**



מקור: רלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, מצגת: חינוך תעבורתי, תמונת מצב 2018, נובמבר 2018.
 * עד גיל 19. ** 2017 – ינואר-דצמבר, 2018 ינואר-6.11.18.

בשנת 2018 ירד מספר הילדים שנפצעו קשה או שנהרגו בתאונות דרכים.

תרשים 9יג': נהגים עד גיל 18 המעורבים בתאונות דרכים, לפי חומרת תאונה (שיעור ל-10,000 נהגים) / 2017



מקור: רלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, מצגת: חינוך תעבורתי, תמונת מצב 2018, נובמבר 2018.

שיעור הנהגים עד גיל 18 שהיו מעורבים בתאונות דרכים חמורות גבוה בהשוואה לנהגים ביתר קבוצות הגיל, וכפול מסך כל הנהגים (2.4 לעומת 1.1 בתאונות קטלניות ו-13.9 לעומת 6.4 בתאונות חמורות).

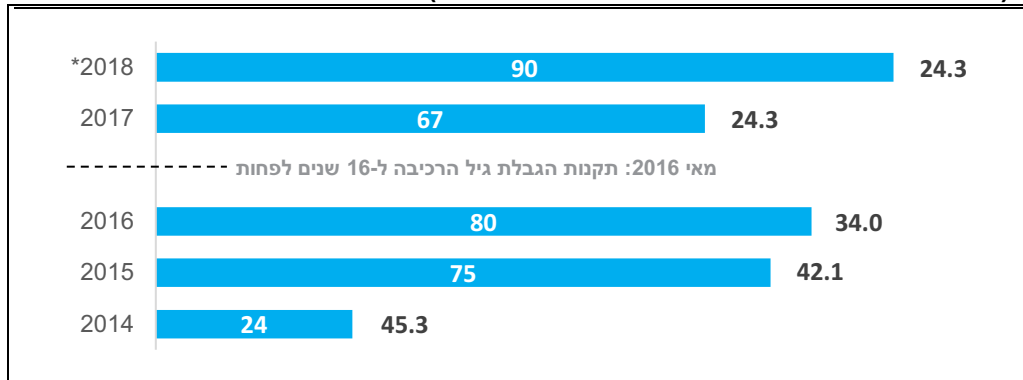
היפגעות ילדים בתאונות אופניים / קורקינט חשמליים (תרשימים 9'ד-9'יט' ולוחות 9.10-9.11)

הנתונים הבאים מתייחסים להיפגעות ילדים בתאונות אופניים / קורקינט חשמליים. להלן תמצית הוראות החוק והתקנות הנוגעות לאופניים / קורקינט חשמליים:

קורקינט חשמלי	אופניים חשמליים	גיל מינימאלי לנהיגה
16 ומעלה	16 ומעלה	גיל מינימאלי לנהיגה
חובה בכל גיל	עד גיל 18 חובה בכל סוג דרך מגיל 18 חובה בדרך שאינה עירונית	חובת חבישת קסדה
על שביל אופניים בהעדר שביל אופניים - על הכביש	על שביל אופניים בהעדר שביל אופניים - על הכביש	אזור רכיבה מותר
מותר בדרך עירונית ולא עירונית וחל איסור לרכוב בדרך מהירה	מותר בדרך עירונית ולא עירונית וחל איסור לרכוב בדרך מהירה	סוג דרך מותרת לרכיבה
עד 25 קמ"ש	אין הגבלת מהירות, אך כאשר האופניים מגיעים למהירות של 25 קמ"ש המנוע מפסיק לעבוד	מהירות
אסור להרכיב	מותר להרכיב רק ילד שטרם מלאו לו 8 שנים, ורק באופניים המצוידים במושב נפרד המבטיח את שלום הילד	הרכבת אדם נוסף

מקור: רלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, חטיבת מידע ומחקר, תאונות אופניים חשמליים: נתונים, גרמי סיכון, התנהגויות ואמצעים להתמודדות עם התופעה, ד"ר יעל הדר. נספח 1, עמ' 13. אוקטובר 2018.

תרשים 9'ד: רוכבי אופניים חשמליים עד גיל 16 שנפגעו ואושפזו (מספרים ואחוזים מכלל הרוכבים שנפגעו ואושפזו) *2014-2018



מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה: עלייה במספר הנפגעים כתוצאה מתאונות של אופניים חשמליים במחצית הראשונה של שנת 2018. תרשים 3.

* המחצית הראשונה בכל שנה (ינואר-יוני).

במחצית הראשונה של 2018 חלה עלייה משמעותית במספר רוכבי האופניים החשמליים עד גיל 16 שנפגעו ואושפזו, לעומת התקופות המקבילות בשנים קודמות.

במחצית הראשונה של 2018-2017 כרבע מכלל רוכבי האופניים החשמליים שנפגעו ואושפזו היו עד גיל 16.

לוח 9.10: רוכבי אופניים/קורקינט חשמליים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים, לפי גיל, סוג כלי ממונע ודיווח למשטרה (מספרים ואחוזים) / 2017

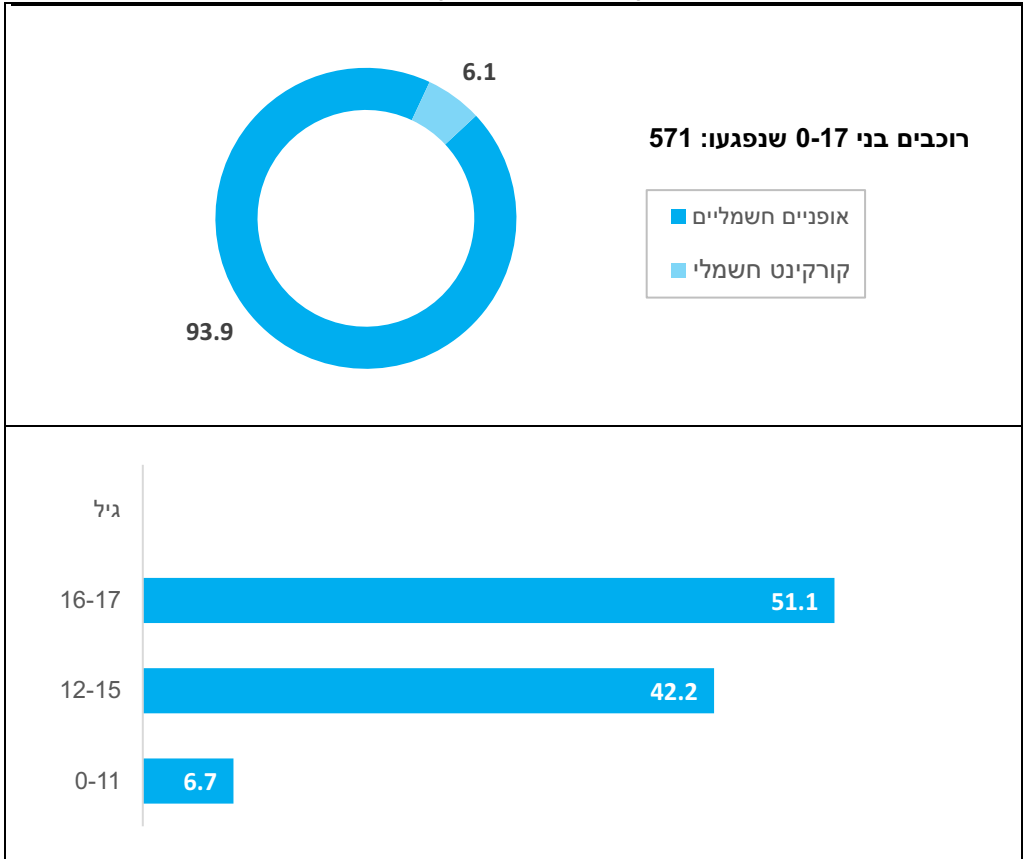
קורקינט חשמלי			אופניים חשמליים			סך הכל	גיל
אושפזו בבית חולים אך לא דווחו למשטרה	נפגעו ודווחו למשטרה	סך הכל	אושפזו בבית חולים אך לא דווחו למשטרה	נפגעו ודווחו למשטרה	סך הכל		
26	68	94	389	1,311	1,700	1,794	סך כל הנפגעים באוכלוסייה
12	23	35	179	357	536	571	סך כל הנפגעים בגיל 0-17
-	-	37.2	-	-	31.5	31.8	אחוז הנפגעים בני 0-17 מכלל הנפגעים
5	13	18	9	11	20	38	0-11
5	8	13	83	145	228	241	12-15
2	2	4	87	201	288	292	16-17

מקור: אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: תאונות דרכים עם נפגעים-סיכום שנת 2017, לוח ד' עמ' 6 ולוח ה' עמ' 7. מאי 2018.

הערה: הנתונים לא כוללים נוסעים נוספים על האופניים / הקורקינט או אנשים שנפגעו מהם.

בשנת 2017 נפגעו 1,794 בני אדם בתאונות דרכים שבהן היו מעורבים אופניים חשמליים וקורקינטים חשמליים. 571 מהם היו בגיל 0-17. רוב בני ה-0-17 נפגעו מאופניים חשמליים. כ-70.0% מבני ה-0-17 שנפגעו דיווחו למשטרה וכ-30% מהם אושפזו בבית חולים אך לא דיווחו למשטרה.

תרשים 9טו': רוכבי אופניים/קורקינט חשמליים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונת דרכים, לפי סוג כלי ממונע וגיל (מספרים ואחוזים) / 2017



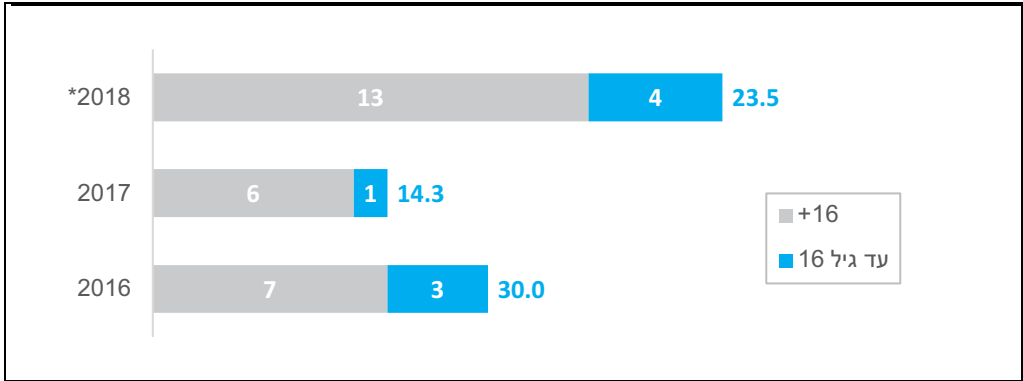
מקור: אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: תאונות דרכים עם נפגעים-סיכום שנת 2017, לוח ד' עמ' 6 ולוח ה' עמ' 7. מאי 2018.

הערה: הנתונים לא כוללים נוסעים נוספים על האופניים / הקורקינט או אנשים שנפגעו מהם.

מחצית מהילדים (0-17) רוכבי אופניים/קורקינט חשמליים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונת דרכים היו בני מתחת לגיל 16.

ככל שעולה הגיל כך עולה שיעור רוכבי האופניים/הקורקינט החשמליים שנפגעו ואושפזו.

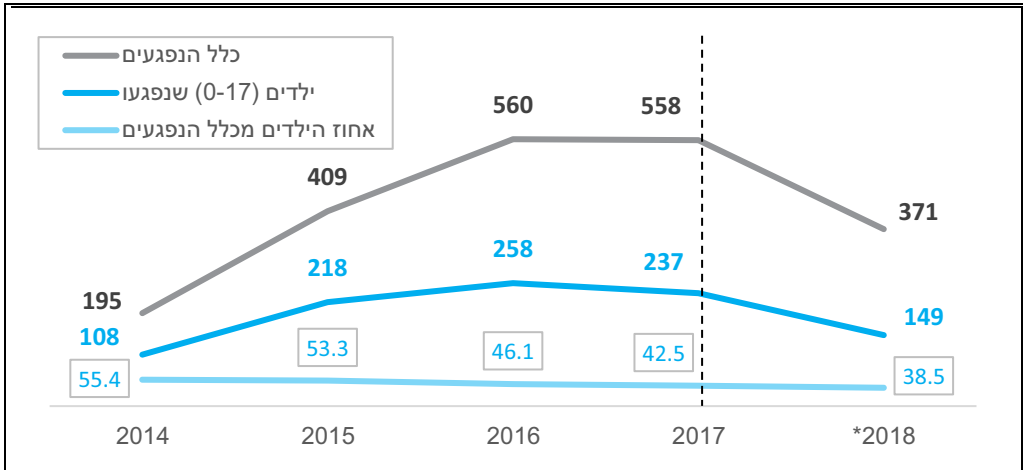
תרשים 9טז': רוכבי אופניים חשמליים עד גיל 16 שנהרגו בתאונות דרכים וחלקם מכלל ההרוגים שנהרגו בתאונות אלה / *2016-2018



מקור: רלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, מצגת: חינוך תעבורתי, תמונת מצב 2018, נובמבר 2018. * ינואר עד 6.11.18.

בשנת 2018 עלה מספר ההרוגים רוכבי האופניים החשמליים ובהם מספר ההרוגים עד גיל 16. כרבע מההרוגים רוכבי האופניים החשמליים היו עד גיל 16.

תרשים 9טז': מספר רוכבי האופניים החשמליים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים וחלקם של הילדים (0-17) מכלל הרוכבים שנפגעו ואושפזו בתאונות אלה 2014-2018



מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, עיבוד מיוחד, 2018. * המחצית הראשונה של 2018 (ינואר-יוני).

מאז 2014-2017 הסתמנה מגמת עלייה במספר רוכבי האופניים החשמליים ובהם מספר הילדים הרוכבים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים. במקביל, חלה ירידה בחלקם של הילדים מכלל רוכבי האופניים החשמליים שנפגעו ואושפזו.

במחצית הראשונה של שנת 2018 נפגעו ואושפזו 149 ילדים שרכבו על אופניים חשמליים.

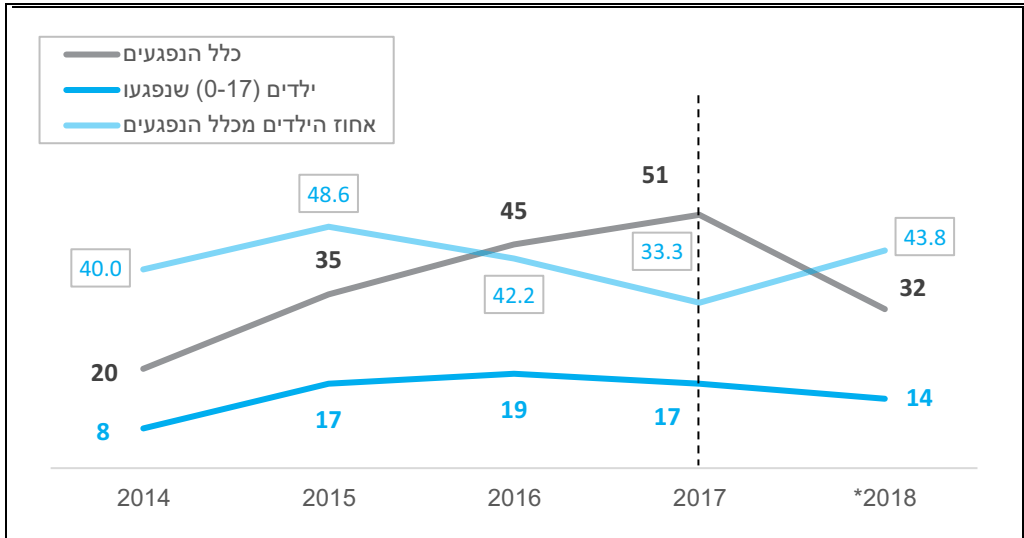
לוח 9.11: רוכבי אופניים חשמליים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים, לפי גיל וחומרת פגיעה (מספרים ואחוזים) / 2014-2018

חומרת הפגיעה								סך הכל		גיל	שנה
אנוש		קשה		בינוני		קל		מספרים	אחוזים		
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים				
0.9	1	3.7	4	23.1	25	72.2	78	100.0	108	סך הכל	2014
0.0	0	0.0	0	0.0	0	100.0	1	0.9	1	0-4	
0.0	0	0.0	0	14.3	1	85.7	6	6.5	7	5-9	
1.2	1	4.9	4	23.5	19	70.4	57	75.0	81	10-15	
0.0	0	0.0	0	26.3	5	73.7	14	17.6	19	16-17	
1.8	4	5.5	12	15.1	33	77.5	169	100.0	218	סך הכל	2015
0.0	0	0.0	0	0.0	0	100.0	4	1.8	4	0-4	
0.0	0	0.0	0	11.1	1	88.9	8	4.1	9	5-9	
1.3	2	5.1	8	16.6	26	77.1	121	72.0	157	10-15	
4.2	2	8.3	4	12.5	6	75.0	36	22.0	48	16-17	
1.9	5	8.1	21	21.3	55	68.6	177	100.0	258	סך הכל	2016
0.0	0	0.0	0	0.0	0	100.0	2	0.8	2	0-4	
0.0	0	16.7	2	16.7	2	66.7	8	4.7	12	5-9	
2.9	5	7.0	12	25.6	44	64.5	111	66.7	172	10-15	
0.0	0	9.7	7	12.5	9	77.8	56	27.9	72	16-17	
3.4	8	5.5	13	19.8	47	71.3	169	100.0	237	סך הכל	2017
0.0	0	0.0	0	25.0	2	75.0	6	3.4	8	0-4	
0.0	0	0.0	0	0.0	0	100.0	4	1.7	4	5-9	
5.3	7	6.9	9	21.4	28	66.4	87	55.3	131	10-15	
1.1	1	4.3	4	18.1	17	76.6	72	39.7	94	16-17	
2.1	3	5.6	8	17.5	25	74.8	107	100.0	143	סך הכל	*2018
0.0	0	0.0	0	25.0	1	75.0	3	2.8	4	0-4	
0.0	0	0.0	0	33.3	1	66.7	2	2.1	3	5-9	
2.5	2	6.3	5	16.5	13	74.7	59	55.2	79	10-15	
1.8	1	5.3	3	17.5	10	75.4	43	39.9	57	16-17	

מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, עיבוד מיוחד, 2018.
* המחצית הראשונה של 2018 (ינואר-יוני).

כ-70% מהילדים רוכבי האופניים החשמליים שאושפזו נפגעו קל. עד 2016 כשני שלישים ויותר מהילדים שנפגעו ואושפזו היו מתחת לגיל 16, אך בשנת 2017 ובמחצית הראשונה של שנת 2018 חלקם מכלל הילדים שנפגעו ואושפזו ירד לכמחצית וחלקם של בני ה-16-17 עלה.

תרשים 9'ח': מספר הילדים הולכי הרגל שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים שהיו מעורבים בה אופניים חשמליים, וחלקם מכלל הולכי הרגל שנפגעו ואושפזו בתאונות אלה / 2014-2018

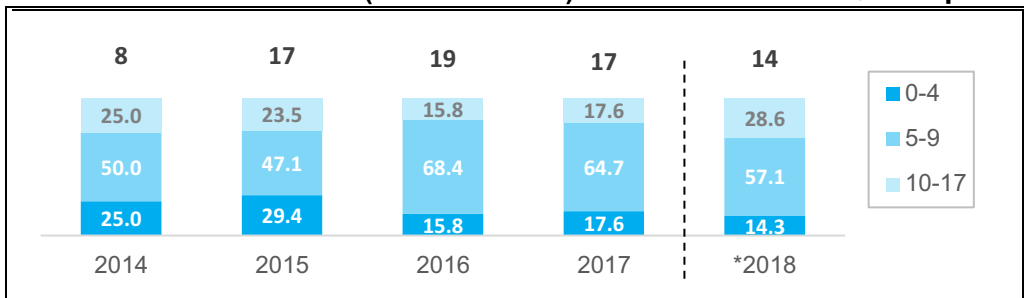


מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, עיבוד מיוחד, 2018. * המחצית הראשונה של 2018 (ינואר-יוני).

מאז 2014-2017 עלה מספרם של כלל הולכי הרגל שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים שהיו מעורבים בה אופניים חשמליים. מספרם של הילדים הנפגעים היה יציב מאז 2015 אך חלקם מכלל הולכי הרגל שנפגעו ואושפזו ירד.

במחצית הראשונה של שנת 2018 נפגעו ואושפזו 14 ילדים הולכי רגל כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים שהיו מעורבים בה אופניים חשמליים. חלקם מכלל הולכי הרגל שנפגעו ואושפזו היה 43.8%.

תרשים 9'ט': גילם של ילדים הולכי רגל שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים שבהן היו מעורבים אופניים חשמליים (מספרים ואחוזים) / 2014-2018



מקור: מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, עיבוד מיוחד, 2018. * המחצית הראשונה של 2018 (ינואר-יוני).

מאז 2016 הסתמנה מגמת עלייה בחלקם של הילדים בני 5-9 שנפגעו כהולכי רגל בתאונות דרכים שבהן היו מעורבים אופניים חשמליים, ופחת חלקם של הילדים בני 0-4 שנפגעו ואושפזו בתאונות אלה.

היפגעות ילדים בגלל שהושארו או נלכדו לבד ברכב (לוחות 9.12-9.14 ותרשים 9'כ')

לוח 9.12: סיבת הפגיעה, מין ומגזר של ילדים שנפגעו בגלל שהושארו / נלכדו לבד ברכב (מספרים ואחוזים) / 2008-2017

מגזר*		מין*		סיבת הפגיעה		סך הכל	שנה
ערבי	יהודי	בנות	בנים	הילכדות/ נעילה ברכב	השארת ילדים לבד ברכב		
0	18	13	27	4	36	40	2008
0.0	45.0	32.5	67.5	10.0	90.0	100.0	
03	25	10	19	28	10	38	2009
7.9	65.8	26.3	50.0	73.7	26.3	100.0	
4	41	18	29	18	36	54	2010
7.4	75.9	33.3	53.7	33.3	66.7	100.0	
2	31	15	19	11	23	34	2011
5.9	91.2	44.1	55.9	32.4	67.6	100.0	
2	47	15	41	26	33	59	2012
3.4	79.7	25.4	69.5	44.1	55.9	100.0	
6	49	18	44	27	39	66	2013
9.1	74.2	27.3	66.7	40.9	59.1	100.0	
0	17	5	36	15	37	52	2014
0.0	32.7	9.6	69.2	28.8	71.2	100.0	
4	48	12	45	30	31	61	2015
6.6	78.7	19.7	73.8	49.2	50.8	100.0	
12	74	27	62	57	35	92	2016
13.0	80.4	29.3	67.4	62.0	38.0	100.0	
3	96	23	75	82	20	102	2017
2.9	94.1	22.5	73.5	80.4	19.6	100.0	
36	446	156	397	298	300	598	2008- 2017
6.0	74.6	26.1	66.4	49.8	50.2	100.0	

מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS - מאגר היפגעויות מהתקשורת, שנים שונות.
* לא כולל ללא סיווג ולכן המספרים והאחוזים לא מסתכמים לסך הכל.

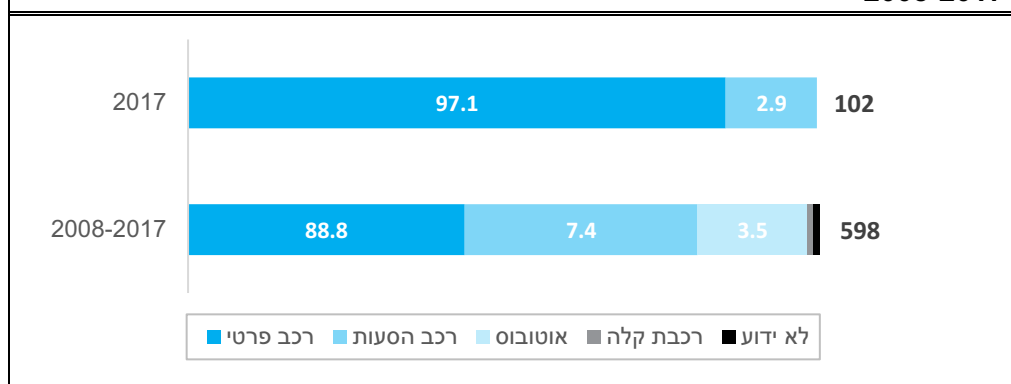
בשנים 2008-2017 מחצית הילדים נפגעו בגלל שהושארו או נלכדו לבד ברכב (50.2%). כשני שלישים מהם היו בנים ו-74.6% היו יהודים.

לוח 9.13: גיל וחומרת הפגיעה של ילדים שהושארו / נלכדו לבד ברכב
(מספרים ואחוזים) / 2008-2017

2017		2008-2017		סך הכל
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	102	100.0	598	
גיל				
27.5	28	25.4	152	עד שנה
54.9	56	53.0	317	1-3
17.6	18	15.1	90	4-5
0.0	0	4.8	29	6-14
0.0	0	1.7	10	ללא סיווג
חומרת הפגיעה				
13.7	14	14.7	88	קל
2.0	2	2.2	13	בינוני
0.0	0	0.7	4	קשה
0.0	0	0.3	2	אנוש
2.9	3	4.5	27	מוות
0.0	0	1.3	8	לא ידוע
81.4	83	76.3	456	ללא נפגעים

מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS - מאגר היפגעויות מהתקשורת, שנים שונות.
בשנים 2017 27.5% מהנפגעים בגלל שהושארו או נלכדו לבד ברכב היו ילדים עד גיל שנה, יותר ממחצית הילדים היו בגיל 1-3 שנים. רוב הילדים יצאו בלא פגע. 3.0% מהילדים מתו כתוצאה מהשארתם לבד ברכב.

תרשים 9: ילדים שהושארו או נלכדו לבד ברכב, לפי סוג רכב (מספרים ואחוזים)
2008-2017



מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS - מאגר היפגעויות מהתקשורת, שנים שונות.

רוב הילדים שנפגעו הושארו או נלכדו לבד ברכב פרטי.

לוח 9.14: החודש שבו ילדים נפגעו בגלל שהושארו או נלכדו לבד ברכב
(מספרים ואחוזים) / 2008-2017

2017		2008-2017		חודש
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	102	100.0	598	סך הכל
6.9	7	5.0	30	ינואר
2.0	2	4.8	29	פברואר
6.9	7	5.5	33	מרץ
8.8	9	6.5	39	אפריל
13.7	14	10.7	64	מאי
8.8	9	9.2	55	יוני
9.8	10	12.9	77	יולי
9.8	10	12.2	73	אוגוסט
8.8	9	11.7	70	ספטמבר
7.8	8	7.7	46	אוקטובר
10.8	11	8.2	49	נובמבר
5.9	6	5.5	33	דצמבר

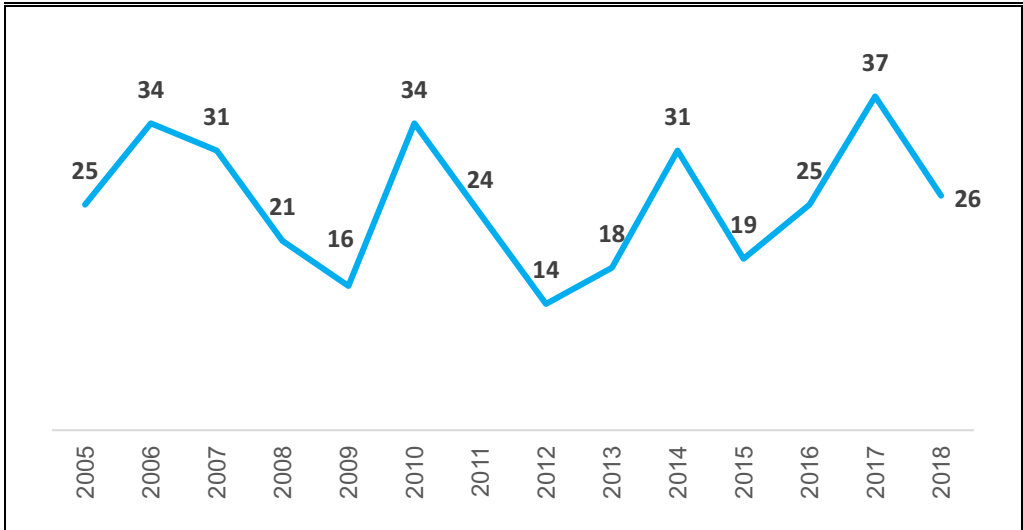
מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS - מאגר היפגעויות מהתקשורת, שנים שונות.

בשנים 2008-2017 אחוז הילדים שנפגעו בגלל שנשארו או נלכדו לבד ברכב היה גדול בחודשים מאי עד ספטמבר יותר מבשאר חודשי השנה.

מוות של ילדים בחופשת הקיץ (תרשימים 9כא'-9כב' ולוחות 9.15-9.16)

הנתונים המוצגים לשנים 2013-2018 מתייחסים לחופשת הקיץ בתאריכים 21.6-31.8 בכל שנה.

תרשים 9כא': מספר הילדים שנהרגו במהלך חופשת הקיץ, לפי שנה / 2005-2018



מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS - מאגר היפגעויות מהתקשורת, 2013-2018. המועצה הלאומית לשלום הילד, 2005-2012.

בקיצ 2018 ירד מספר הילדים ובני הנוער שנהרגו במהלך החופש הגדול לעומת שנת 2017.

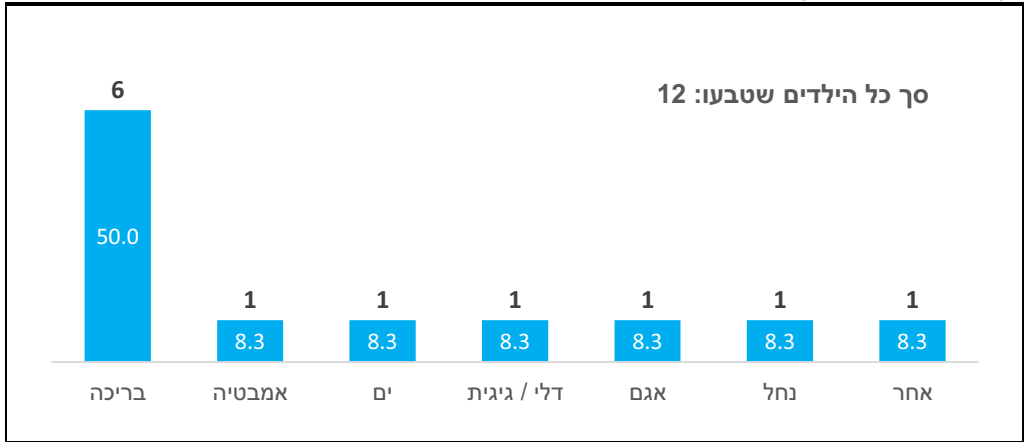
לוח 9.15: מוות של ילדים בחופשת הקיץ, לפי מין, מגזר, גיל וסיבת המוות
(מספרים ואחוזים) / 2018-2013

2018		2013-2018		סך הכל
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	26	100.0	153	
מין				
69.2	18	62.1	95	בנים
30.8	8	37.9	58	בנות
מגזר*				
69.2	18	52.9	81	יהודי
30.8	8	45.8	70	ערבי
גיל*				
38.5	10	39.9	61	0-4
23.1	6	17.6	27	5-9
15.4	4	16.3	25	10-14
19.2	5	25.5	39	15-17
סיבת המוות*				
46.2	12	30.1	46	טביעה
30.8	8	36.6	56	תאונת דרכים
3.8	1	7.2	11	נפילה
3.8	1	0.7	1	כוויה
0.0	0	2.6	4	הרעלה / כוויה (כתוצאה משריפה)
3.8	1	2.6	4	מכה / חבלה
3.8	1	0.7	1	חתך / דקירה
0.0	0	5.2	8	מכת חום/התייבשות (כתוצאה מהישארות לבד ברכב)
0.0	0	3.9	6	חנק
0.0	0	1.3	2	מכת חום / התייבשות
0.0	0	1.3	2	התחשמלות
0.0	0	1.3	2	הילכדות בין או בתוך עצמים / מכשיר
0.0	0	1.3	2	אלרגיה
3.8	1	0.7	1	חתך / דקירה
7.7	2	5.2	8	אחר

מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS - מאגר היפגועויות מהתקשורת, 2018.

* לא כולל ללא סיווג ולכן בחלק מהקטגוריות המספרים והאחוזים לא מסתכמים לסך הכל. ב-2018 נהרגו 26 ילדים בחופשת הקיץ עקב סיבה חיצונית (תאונות). 38.5% ילדים היו בגיל 0-4, 23.1% היו בגיל 5-9, 15.4% היו בגיל 10-14 ו-19.2% היו בגיל 15-17. כ-46% מהילדים מתו כתוצאה מטביעה וכ-30% מהילדים מתו בתאונת דרכים.

תרשים 9 כב': ילדים שנהרגו בטביעה במהלך חופשת הקיץ, לפי נסיבות הטביעה (מספרים ואחוזים) / 2018



מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS- מאגר היפגעויות מהתקשורת, 2018.

ב-2018 מתו 12 ילדים בטביעה, כמחצית מהם מתו בבריכה.

לוח 9.16: מוות של ילדים בחודשי הקיץ, לפי מקום ההיפגעות (מספרים ואחוזים) 2013-2018

2018		2013-2018		
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	26	100.0	153	סך הכל
34.6	9	27.5	42	מרחב ציבורי (כולל מוסד ציבורי)
30.8	8	37.9	58	דרכים
23.1	6	30.1	46	בית וחצר הבית
7.7	2	2.6	4	מקום עבודה
0.0	0	0.7	1	מוסדות חינוך
3.8	1	1.3	2	לא ידוע / אחר

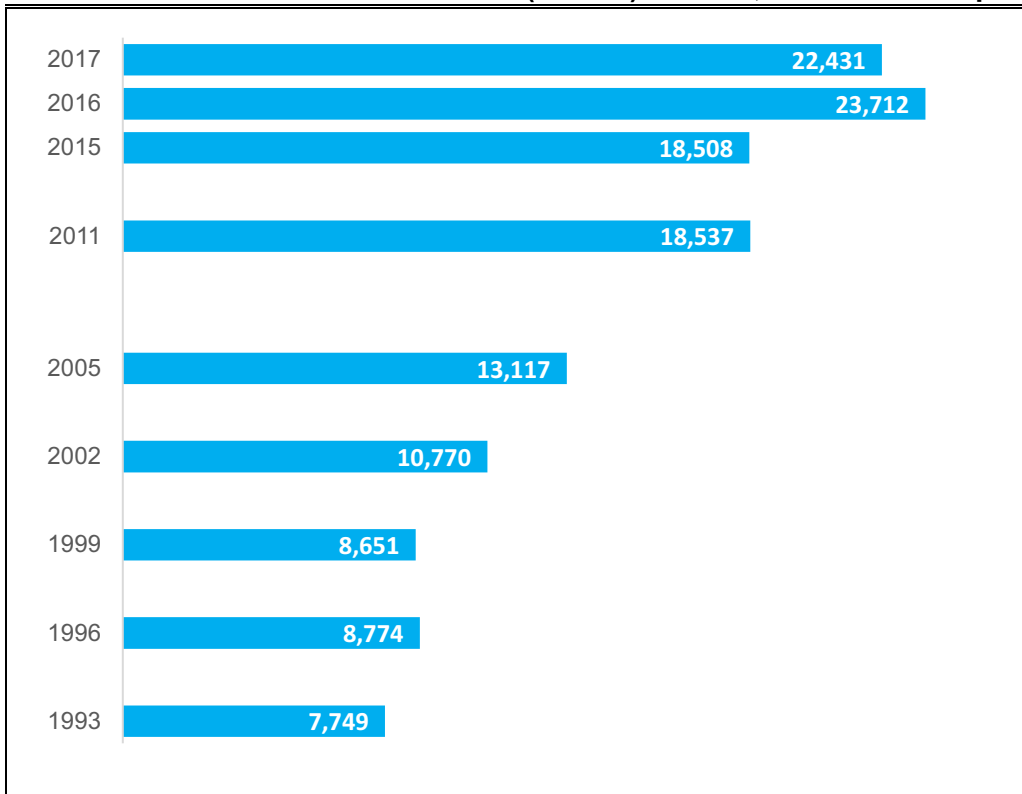
מקור: בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS- מאגר היפגעויות מהתקשורת, 2018.

9 מתוך 26 הילדים שנהרגו בחופשת הקיץ בשנת 2018 נהרגו בתאונות שאירעו במרחב הציבורי, 8 נהרגו בתאונות שאירעו בדרכים, 6 נהרגו בתאונות בבית/חצר הבית ו-2 נהרגו במקום העבודה.

היפגעות ילדים מהרעלה (תרשימים 9 כג' - 9 כד' ולוחות 9.17-9.18)

הנתונים בחלק זה של הפרק חלקיים ומייצגים אך ורק את הפונים למרכז הארצי לייעוץ רפואי בעניין הרעלות, לא את מלוא מספרם של המורעלים. זאת, היות שאין חובת דיווח למרכז על מקרי הרעלה.

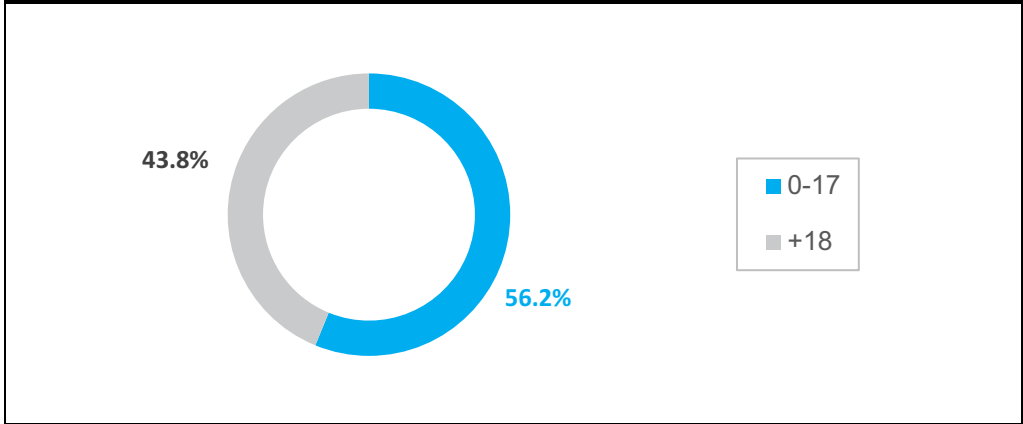
תרשים 9 כג': פניות ילדים עד גיל 17 למכון הארצי למידע רפואי בהרעלות עקב חשיפה לרעלים*, לפי שנה (מספרים) / 1993-2017



מקור: משרד הבריאות, מרכז רפואי רמב"ם והפקולטה לרפואה בטכניון, המכון הארצי למידע בהרעלות, שנים שונות.
* כולל מקרי חשד לחשיפה לרעלים.

מאז 1993 הסתמנה מגמת עלייה במספר הפניות של ילדים למכון הארצי למידע אודות הרעלות עקב חשיפה, או חשד לחשיפה לרעלים.

תרשים 9 כד': פניות ילדים עד גיל 17 למכון הארצי למידע רפואי בהרעלות עקב חשיפה לרעלים*, לפי גיל (אחוזים) / 2017



מקור: משרד הבריאות, מרכז רפואי רמב"ם והפקולטה לרפואה בטכניון, המכון הארצי למידע בהרעלות, 2018.
* כולל מקרי חשד לחשיפה לרעלים.

אחוז הפניות של ילדים למכון הארצי למידע אודות הרעלות עקב חשיפה, או חשד לחשיפה לרעלים היה 56.2% מכלל הפניות למרכז.

לוח 9.17: מין הילדים הפונים למכון הארצי למידע בהרעלות עקב חשיפה לרעלים*, לפי גיל (מספרים ואחוזים) / 2017

מין	גיל						סך הכל		סך הכל**
	13-18		6-12		0-5		אחוזים	מספרים	
	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
בנים	41.7	597	58.2	1,243	55.8	10,471	54.9	12,311	22,431**
בנות	56.9	815	40.0	855	43.0	8,074	43.4	9,744	
לא ידוע	1.5	21	1.7	37	1.1	212	1.2	270	
סך הכל	100.0	1,433	100.0	2,135	100.0	18,757	100.0	22,431	
אחוזים	6.4	-	9.5	-	83.6	-			

מקור: משרד הבריאות, מרכז רפואי רמב"ם והפקולטה לרפואה בטכניון, המכון הארצי למידע בהרעלות, 2018.
* כולל מקרי חשד לחשיפה לרעלים.
** כולל 106 ילדים שגילם המדויק אינו ידוע.

רוב רובן של פניות ילדים (83.6%) למרכז עקב הרעלה נגעו לילדים בגיל 0-5. עוד 9.5% נגעו לילדים בגיל 6-12, והיתר לבני ה-13-18.

לוח 9.18: אופן, אתר ונסיבות החשיפה לרעל* של ילדים הפונים למכון הארצי למידע בהרעלות לפי גיל** (מספרים ואחוזים) / 2017

גיל			סך הכל**	
13-18	6-12	0-5		
אופן חשיפה***				
1,455	2,178	19,184	22,932	מספרים
100.0	100.0	100.0	100.0	אחוזים
68.0	69.9	81.5	79.4	בליעה
6.8	9.4	4.6	5.2	עין
5.4	4.8	3.3	3.6	עור
7.6	5.8	2.7	3.4	שאיפה
0.0	0.4	1.6	1.4	רקטלי
4.7	3.4	0.4	1.0	עקיצה
1.2	1.8	0.2	0.4	הזרקה
6.3	4.5	5.5	5.5	אחר/לא ידוע
אתר חשיפה				
1,436	2,135	18,763	22,440	מספרים
100.0	100.0	100.0	100.0	אחוזים
76.2	83.2	91.8	89.9	בית
7.4	6.7	1.8	2.7	מחוץ לבית
4.9	3.8	0.6	1.2	בית ספר
0.5	0.3	0.3	0.3	מרפאה/בית חולים
0.7	0.0	0.0	0.0	עבודה (חקלאות/תעשייה)
0.5	0.1	0.0	0.1	ים
9.9	5.9	5.4	5.8	אחר***
נסיבות חשיפה****				
1,432	2,207	18,747	22,386	מספרים
100.0	100.0	100.0	100.0	אחוזים
18.5	49.7	72.1	66.5	כללי****
0.0	0.0	0.0	2.0	תעסוקתי
5.0	3.4	0.5	1.3	עקיצה/נשיכה
0.1	0.3	0.3	1.1	סביבתי
25.6	30.9	18.7	1.0	טעות בשימוש או בטיפול
4.3	2.4	0.9	0.3	תאונה
1.0	1.0	1.1	0.2	מזון

לוח 9.18: אופן, אתר ונסיבות החשיפה לרעל* של ילדים הפונים למכון הארצי למידע בהרעלות לפי גיל*** (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

גיל			סך הכל	
13-17	6-12	0-5		
נסיבות חשיפה**** (המשך)				
0.3	0.6	2.9	2.5	מידע תרופתי
29.5	0.9	0.0	2.0	נסיון התאבדות
4.7	2.3	0.6	1.0	מידע כימי
1.0	4.0	0.0	0.5	זדון
2.4	0.0	0.0	0.2	שימוש בסמים
7.5	4.6	2.9	3.3	לא ידוע/אחר***
גורם ההרעלה				
1,433	2,135	18,757	22,325	סך הכל*****
56.7	47.5	47.0	50.7	תרופות
32.4	38.9	44.1	45.6	כימקליים
6.8	6.4	2.8	3.6	צמחים ובע"ח ארסיים

מקור: משרד הבריאות, מרכז רפואי רמב"ם והפקולטה לרפואה בטכניון, המכון הארצי למידע בהרעלות, 2018.

* כולל מקרי חשד לחשיפה לרעלים.

** לא כולל ילדים שגילם המדויק אינו ידוע.

*** במקרים מסוימים החשיפה לחומר הרעיל התרחשה ביותר מבאופן אחד, ולכן המספר לא תמיד שווה לסך הכל.

**** כולל: מקרים של נטילת מוצרים ותכשירים שונים עקב סקרנות, אי הבנה ואי ידיעה, החורגים מקטיגוריות הסיווג

האחרות, ומקרים שהתרחשו במסגרת הצבא. לכן המספר לא תמיד שווה לסך הכל.

***** מחושב לפי סך כל מקרי חשיפות הילדים לרעל.

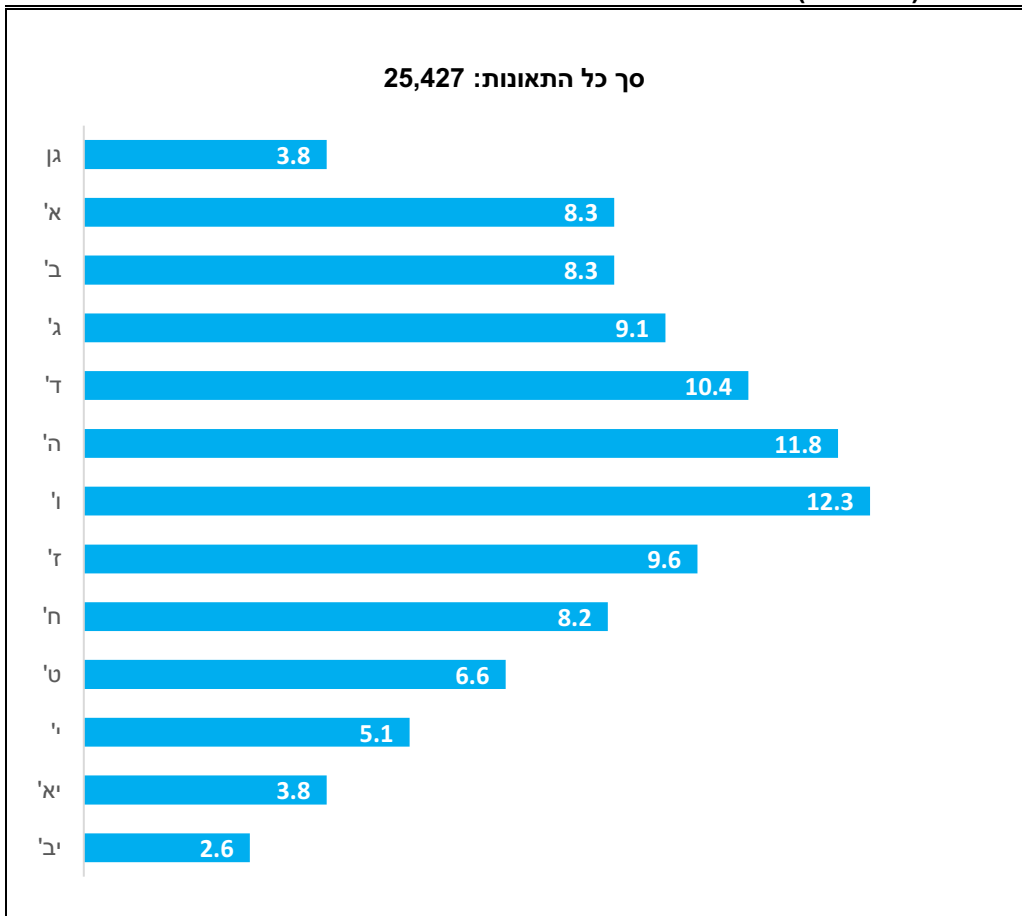
אופן החשיפה לרעל היה על פי רוב בליעה (79.4%). אתר החשיפה ברוב רובם של המקרים היה הבית (89.9%).

כ-30% מבני הנוער בגיל 13-17 שפנו למכון נחשפו לרעלים עקב נסיון התאבדות. עם הגיל גדל אחוז הפונים עקב נסיון התאבדות כנסיבת החשיפה.

היפגעות תלמידים בתאונות (תרשים 9 כה' ולוחות 9.19-9.20)

הנתונים הבאים מציגים דיווחים על תאונות תלמידים במערכת החינוך (פגיעות קלות וחמורות כאחד). לפי חוזר מנכ"ל, בתי-הספר חייבים לדווח למשרד החינוך על כל פגיעה המתרחשת בשטח בית-הספר או בדרך אליו. לא התקבל עדכון לשנת הלימודים תשע"ז, לפיכך מתפרסמים נתוני תשע"ו בשנית.

תרשים 9 כה': תאונות של תלמידים במערכת החינוך, לפי שלב חינוך (אחוזים) תשע"ו (2015/16)



מקור: משרד החינוך, האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושעת חירום, 2017.

בשנת הלימודים תשע"ו אירעו 25,427 תאונות במערכת החינוך.

האחוז הגבוה, יחסית, של נפגעים נצפה בכיתות ה'-ו'.

לוח 9.19: תאונות של תלמידים במערכת החינוך, לפי מסגרת הפעילות ומקום ההיפגעות (מספרים ואחוזים) / תשע"ו (2015/16)

אחוזים	מספרים	
100.0	25,427	סך הכל
	מסגרת הפעילות	
56.6	14,256	הפסקה
19.3	4,873	חינוך גופני
14.7	3,692	שיעור
6.2	1,559	טיול/חוץ בית ספרי
3.3	819	אחר
	מקום ההיפגעות	
35.0	8,591	חצר
18.0	4,419	מגרש ספורט/מתקני משחק
17.2	4,221	כיתה
8.5	2,091	אולם התעמלות
7.4	1,819	מסדרון
6.8	1,661	מחוץ למוסד
4.2	1,033	מדרגות
1.0	241	שירותים
0.2	50	מעבדה
0.1	31	חדר מלאכה
0.1	24	סדנא
1.6	394	אחר

מקור: משרד החינוך, האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושעת חירום, 2017.

יותר ממחצית מן התאונות שהתרחשו במערכת החינוך קרו בזמן הפסקה, יותר משליש מהן בחצר.

לוח 9.20: תאונות של תלמידים במערכת החינוך, לפי האיבר שנפגע
(מספרים ואחוזים) / תשע"ו (2015/16)

אחוזים	מספרים	
100.0	*33,237	סך הכל
38.6	12,841	גפיים תחתונות
20.5	6,802	גפיים עליונות
10.0	3,337	אצבעות
9.6	3,198	פנים
9.4	3,112	ראש
5.2	1,731	שיניים
2.5	831	עיניים
2.0	659	גב
0.6	188	בטן
0.6	210	צוואר
0.4	142	חזה
0.3	87	איבר מין
0.2	82	גוף
0.1	17	אחר

מקור: משרד החינוך, האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושעת חירום, 2017.

* בחלק מהאירועים נפגע יותר מאיבר אחד.

69.1% מהפגיעות שהתרחשו כתוצאה מתאונות במערכת החינוך היו בגפיים, וכרבע מהפגיעות היו באזור הראש והפנים (24.1%).

10

ילדים וכלכלה

מבוא

ילדים בישראל נוטלים חלק נכבד בכלכלת המדינה, אך דומה כי אין מודעות מספקת לתופעה זו. מחד גיסא ילדים הם "תורמי הוצאות" – הן של משפחתם והן של המדינה – בגין צרכיהם השונים, ומאידך גיסא הם "תורמי הכנסות" כמי שנוטלים חלק נכבד בשוק העבודה ובהרגלי הצריכה המקומיים. זאת, בעידן שבו תופעת "מסחור הילדות" (שדובר בה בפרק 6) והיחשפותם של ילדים למסרים השייכים לעולם הפרסום והמסחר רק גוברת והולכת, והשפעתה ניכרת בכל תחומי חייהם ומגדילה את מעורבותם בשדה הכלכלה.

בנושא ילדים וכלכלה ראוי, לדעתנו, להציג נתונים בשלושה מישורים: הראשון הוא המשאבים הכלכליים העומדים לרשות הילדים ומשפחותיהם. במישור זה היה באפשרותנו להציג נתונים רבים, יחסית, ולכן חלקם בפרק ניכר. המשתנים הבולטים הם תחולת העוני בקרב ילדים, והמצוקות הכלכליות שבהן שרויים ילדים ומשפחותיהם. (נתונים המשווים את ישראל למדינות אחרות בנושא זה ראו בפרק 15).

כמעט כל ילד שלישי בישראל חי בעוני. אחוז זה הוא הגבוה ביותר במדינות העולם המערבי. אין זו רק תוצאה של הגזירות הכלכליות שנגזרו בישראל בשנים האחרונות או של המיתון הכללי עולמי, אלא תהליך מתמשך, שאפיין כבר את שנות ה-90 ובמיוחד את העשור האחרון. עם השנים קצבאות הילדים נשחקו מאוד, והן מצליחות לצמצם את ממדי העוני רק במקצת. בשנת 2016 תרומתם של תשלומים אלה לצמצום ממדי העוני הייתה 10.9% בלבד לעומת 29.4% בשנת 2000. יכולתן לצמצם את הפערים נשחקה איפוא בכמחצית מאז אמצע שנות ה-90. קוצצו גם קצבאות נוספות, בהן דמי אבטלה, שנתונים לגביהן מוצגים בפרק זה. מדאיגה לא פחות העובדה, שבישראל כמעט כל ילד ערבי שני הוא עני. אין ספק, שתמונת המצב דורשת חשיבה יסודית כדי להקל את הבעיה ואף למצוא לה פתרונות. (נתונים נוספים על העוני ראו בפרק 15).

המישור השני נוגע בילדים כ"תורמי הכנסה" וכשחקנים כלכליים אקטיביים, הן כשמדובר במשק הבית שבו הם חיים, והן כשמדובר בחברה בכללותה. הכנסה כזאת עשויה להתקבל כשכר על עבודה, או מעבודה שלא בשכר. כזו, לדוגמה, היא שמירתו של אח בוגר על אחיו הצעירים, המאפשר כך להוריו לצאת לעבוד ולהשתכר.

בישראל ילדים רבים עובדים בגילים שונים. עבודת בני נוער בגיל 15 (ומעל גיל 14 בחופשות) היא תופעה חוקית, מוכרת וחשופה, יחסית, ולפיכך היא זוכה לרובה של ההתייחסות בפרק זה. הילדים ובני הנוער נחלקים לשתי קבוצות: האחת – בני נוער בגיל 15-17 (ובקיץ 14-17), אשר חלקם משלב לימודים ועבודה, וחלקם לומד במסגרות חינוכיות מיוחדות לבני נוער המשלבות לימודי מקצוע ועבודה. השנייה – בני נוער מתחת לגיל 15 (בעת חופשות מתחת לגיל 14), אשר עבודתם אינה חוקית ופוגעת במימוש חוק חינוך החובה החל על ילדים בגיל זה (חוק עבודת נוער התשי"ג-1953). לעבודה זו נלוות בדרך כלל תופעות של ניצול ושל רמיסת זכויות הילדים. מאחר שעבודת ילדים מתחת לגיל המותר אינה חוקית, המידע אודותיה חלקי בלבד.

יש להבחין בין ארבעה סוגים של בני נוער עובדים ושל מניעיהם:

1. בני נוער אשר נוסף על לימודיהם עובדים כדי להרוויח דמי כיס וכדי לסייע לתקציב המשפחה,
2. בני נוער המתחנכים במסגרות המשלבות לימוד מקצוע ועבודה, ולפיכך הם עובדים כחלק מלימודיהם,
3. בני נוער שעובדים ושאין לומדים בדרך כלל, לאחר שנפלטו ממערכת החינוך עקב קשיים בלימודים והישיגים נמוכים, מחמת צרכי פרנסת המשפחה, או בשל שני הגורמים גם יחד,

4. בני נוער העובדים בחופשת הקיץ.

המישור השלישי הוא הוצאות על ילדים, או כפי שנהוג להגדיר זאת "מחיר הילדות" או "מחיר הילדים". במספר ארצות ניסו חוקרים להתמודד עם שאלת "מחיר הילדים", או לפחות עם מחיר גידולם. זאת הן במישור הנורמטיבי בניסיון לקבוע מהו המחיר המינימלי הדרוש לגידול ילדים, והן במישור האמפירי בניסיון למדוד את ההוצאות בפועל על גידולם. לגבי מישור זה אנו מציגים נתונים על הוצאות של משקי-בית עם ילדים, אולם הנתונים רחוקים מלשקף את התמונה במלואה.

תרשימים 10א'-10ב' ולוח 10.1 מציגים ילדים לפי שיוכם לאשכול החברתי-כלכלי של יישוב מגוריהם. תרשימים 10ג'-10ח' ולוחות 10.2-10.3 מתייחסים לילדים החיים מתחת לקו העוני. בלוחות 10.4-10.5 ובתרשימים 10ט'-10י' נתונים על ילדים החיים במשפחות שמקבלות גמלת הבטחת הכנסה. לוח 10.6 ותרשימים 10יא'-10יב' עניינם ילדים החיים במשקי בית עם/ללא מועסקים ובמשפחות שבהן לפחות אחד ההורים מקבל דמי אבטלה. בתרשים 10יג' ובלוחות 10.7-10.8 נתונים על ילדים עובדים. לוחות 10.9-10.10 מתמקדים בעבודת ילדים בפרסומות ובהופעות ציבוריות. לוחות 10.11-10.14 ותרשימים 10יד'-10טו' עוסקים בילדים ובני נוער עובדים שהועסקו באופן לא חוקי או נוצלו בידי מעסיקיהם, ובתיקים שנפתחו בעניינם. תרשימים 10טז'-10יט' ולוחות 10.15-10.17 עניינם הוצאה והכנסה של משקי בית עם ילדים ובעלות על מוצרים.

הגדרות

דמי אבטלה – גמלה המשולמת באמצעות המוסד לביטוח לאומי למי שמובטל וצבר ימי עבודה הנחשבים לתקופת אכשרה לפני שהפך למובטל. גמלה זו משולמת לתקופה קצובה (תלוי בגיל המובטל ובמצבו המשפחתי). הגמלה משולמת גם לחיילים משוחררים בשנה הראשונה לאחר שחרורם, שזכאותם איננה מותנית בתקופת עבודה קודמת.

הבטחת הכנסה – גמלה המשולמת באמצעות המוסד לביטוח לאומי למי שאין בידו מקורות פרנסה, או הכנסתו נמוכה מרמה שנקבעה בחוק, ואשר אין ביכולתו להשיג עבודה.

חוק עבודת הנוער, תשי"ג-1953: **שעות המנוחה השבועית (תיקון מס' 16) תשע"ד-2014** (א) לא יועסק נער במנוחה השבועית. (ב) (1) המנוחה השבועית של הנער היא לפחות שלושים ושש שעות רצופות כולל, – לגבי נער יהודי – את יום השבת; (2) לגבי נער שאינו יהודי – את יום השבת או את היום הראשון או את היום השישי בשבוע, הכול לפי המקובל עליו כיום המנוחה השבועית שלו.

כוח העבודה האזרחי – מאז שנת 1985 כל האנשים מגיל 15 ומעלה, שהיו "מועסקים" או "בלתי מועסקים" ב"שבוע הקובע", לפי ההגדרות להלן. עד 1984 כוח העבודה כלל אנשים בני 14 ויותר.

מועסקים – אנשים שבשבוע הקובע (השבוע שקדם לסקר כוח אדם) עבדו לפחות שעה אחת בעבודה כלשהי תמורת שכר, רווח או תמורה אחרת; כל העובדים בקיבוצים (בין אם בשירותים

ובין אם בענפים אחרים); בני משפחה שעבדו בלא תשלום 15 שעות ויותר בשבוע; אנשים השוהים במוסדות שעבדו 15 שעות ויותר בשבוע; אנשים שנעדרו זמנית מעבודתם הרגילה ולא חיפשו עבודה אחרת.

בלתי מועסקים – אנשים שלא עבדו גם שעה אחת בשבוע הקובע, ואשר בארבעת השבועות שקדמו לפקידתם בסקר חיפשו עבודה באופן פעיל באמצעות רישום בלשכות העבודה של שירות התעסוקה, פנייה אישית או פנייה בכתב למעסיק, או בדרכים אחרות, והיו יכולים להתחיל לעבוד בשבוע הקובע, לו הוצעה להם עבודה מתאימה ("זמינות לעבודה").

משק בית - קבוצת אנשים הגרים יחד בדירה באופן קבוע רוב ימי השבוע, ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון, או אדם הגר בגפו. במשק בית יכולים להיכלל אדם אחד או יותר ואף אנשים שאינם קרובי משפחה.

עבדו עבודה חלקית – עובדים שעבדו 1-34 שעות בשבוע הקובע.

קו העוני – 50% מההכנסה החציונית הפנויה (ההכנסה בתוספת תשלומי העברה, אך בלא המיסים הישירים) לנפש סטנדרטית בישראל. חישוב הנפש הסטנדרטית מבוסס על הנחה, כי תוספת ההכנסה הנחוצה למשפחה על מנת לשמור על רמת חיים קבועה הולכת ופוחתת כל אימת שגדל מספר הנפשות בה. הבסיס לחישוב הנפש הסטנדרטית הוא משפחה בת שתי נפשות, שמייוחד לה ערך של שתי נפשות סטנדרטיות. על בסיס זה פותח סולם שקילות המאפשר למדוד את הצרכים של משפחות בהשוואה למשפחה בגודל בסיסי.

רמה חברתית-כלכלית – הבסיס לקביעת הרמה הוא מפקד האוכלוסין והדיר 1995 (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) ונתוני הכנסות וקבלת גמלאות (המוסד לביטוח לאומי). באמצעות ניתוח נתונים רב-משתני הופק מדד המשקף את הרמה החברתית-כלכלית של אוכלוסיית הרשויות המקומיות. דירוג היישובים על פי הרמה החברתית-כלכלית אומץ מדו"ח מחקר, שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ערכה ביזמת משרד הפנים בכל העיריות והמועצות המקומיות.

הרשויות המקומיות חולקו לעשר קבוצות הומוגניות על פי המדד החברתי-כלכלי. דירוג נעשה בשלושה שלבים: 1. בחירת המשתנים הרלוונטיים לאפיון מצבו החברתי-כלכלי של היישוב, 2. בניית קובץ הנתונים עבור המשתנים השונים, 3. עיבוד סטטיסטי של הנתונים, שמגמתו צירוף המשתנים השונים למדד חברתי-כלכלי משותף.

להלן דוגמאות למרכיביה של רמה חברתית-כלכלית של תושבי רשות מקומית:

- א. מקורות כספיים (מעבודה, קצבאות וכו') של התושבים,
- ב. דיר - צפיפות, איכות וכד',
- ג. ציוד הדירה - מזגן, מחשב אישי, וידאו, וכד',
- ד. רמת מינוע - מספר כלי הרכב ואיכותם,
- ה. חינוך והשכלה,
- ו. אפיוני תעסוקה ואבטלה,
- ז. מצוקות חברתיות-כלכליות.

אמנם אפשר למנות מרכיבים נוספים, אך אין רשימה רשמית או אחידה שלהם. יש להדגיש, כי ברשימה כלולים רק מרכיבים השייכים לעולם התוכן החברתי-כלכלי של האוכלוסייה.

תחולת העוני של ילדים – אחוז הילדים החיים מתחת לקו העוני (ראו הגדרה לעיל).

תקנות עבודת נוער, העסקת ילד בהופעה או בדוגמנות – תקנות עבודת הנוער (תיווך להעסקת ילד בהופעה או בפרסומת), התשנ"ט-1999; תקנות עבודת הנוער (העסקת ילד בהופעה או בפרסומת), התשנ"ט-1999. על ביצוע התקנות מופקד מינהל הסדרה ואכיפה במשרד התמ"ת.

מקור הנתונים

מקור הנתונים של פרק זה הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מאיר-ס-ג'וינט-מכון ברוקדייל, שירות התעסוקה, הסתדרות הנוער העובד והלומד ונתוני מינהל הסדרה ואכיפה שבמשרד התמ"ת.

בתחיתו של כל לוח צוין המקור המדויק.

נתוני דוח ממדי העוני מקורם במוסד לביטוח לאומי. בשנת 2012 שונה מבנה הסקר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שעליו מתבסס דוח ממדי העוני והפערים החברתיים המופק בידי המוסד לביטוח לאומי. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שינתה את המתכונת של סקר ההכנסות - מסקר אשר בשנים 1997 עד 2011 שילב סקר הוצאות משק הבית שלה (כ-40% מתצפיות הסקר) לבין תוצאות שאלון על הכנסות בקרב חלק מנדגמי סקר כוח אדם (כ-60% מהתצפיות). ב-2011 נדגמו בסקר ההכנסות המשולב קרוב ל-15,000 משקי בית. ב-2012 שונה המרכיב שאינו שייך לסקר הוצאות, ובמקביל גדל מספר משקי הבית הנשאלים על הכנסותיהם והוצאותיהם לכ-9,000.

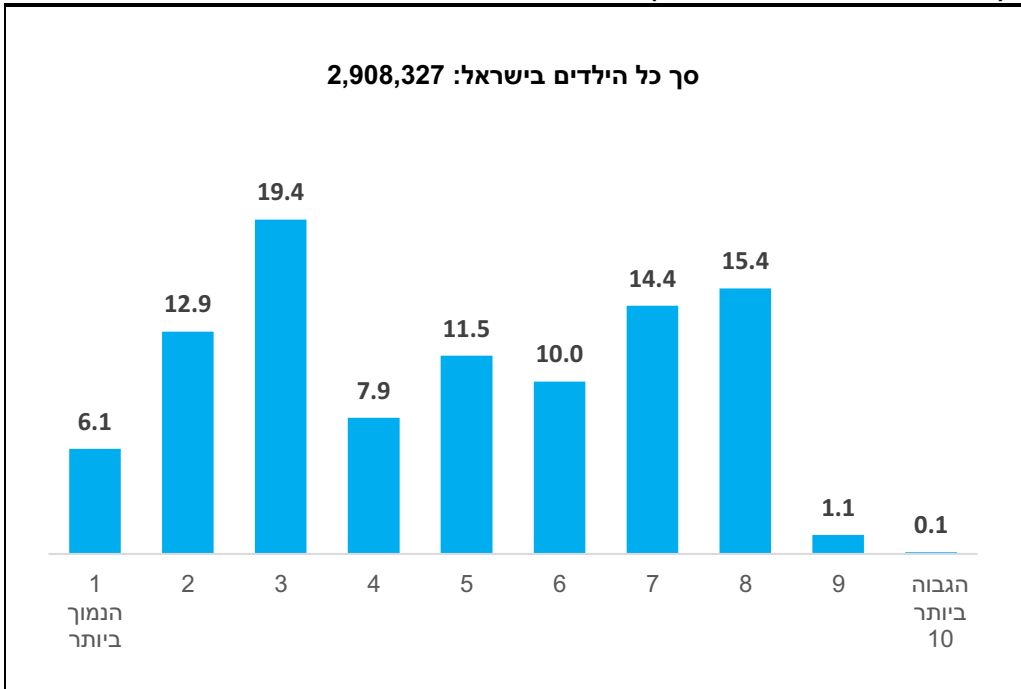
בנוסף הגדילה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את מספר הנדגמים בסקר הוצאות המשפחה, את כיסוי האוכלוסייה הערבית בצפון, וכללה לראשונה קיבוצים מתחדשים. בדומה לשינוי שעשתה הלשכה בסקר כוח אדם, היא כללה במניין המועסקים שנכללו בסקר הוצאות המשפחה גם חיילים בשירות סדיר, אך בלי לשנות את שיטת הדגימה.

עקב קושי גדול לכסות את האוכלוסייה הבדווית בדרום, למעשה הלשכה לא כללה אותה בשנים 2013-2015 בסקר, אך בשנת 2016 הצליחה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לראשונה לאחר 3 שנים של חוסר הצלחה לאסוף מידע על המצב החברתי-כלכלי של אוכלוסייה זו. מאחר שמדובר באוכלוסייה עם ממדי עוני גבוהים וחמורים במיוחד, גם אם שיעורה קטן בהשוואה לכלל האוכלוסייה, עובדה זו משבשת את ההסתכלות על השינוי במצב העוני בין 2015 ל-2016, שכן נתוני 2013 עד 2015 נמוכים מדי עקב היעדר נתונים חברתיים-כלכליים על הבדואים בסטטיסטיקה. ועל כן יש להתייחס בזירות להשוואה של שנים 2012-2015 לשנים קודמות.

הנתונים על הוצאות ובעלות על מוצרים במשקי בית עם ילדים מקורם בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בלקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017.

ילדים לפי דירוג חברתי-כלכלי של יישוב המגורים (תרשימים 10א'-10ב' ולוח 10.1)

תרשים 10א': התפלגות אוכלוסיית הילדים בישראל, לפי אשכול* חברתי-כלכלי
(אחוז מכלל אוכלוסיית הילדים) / 2017

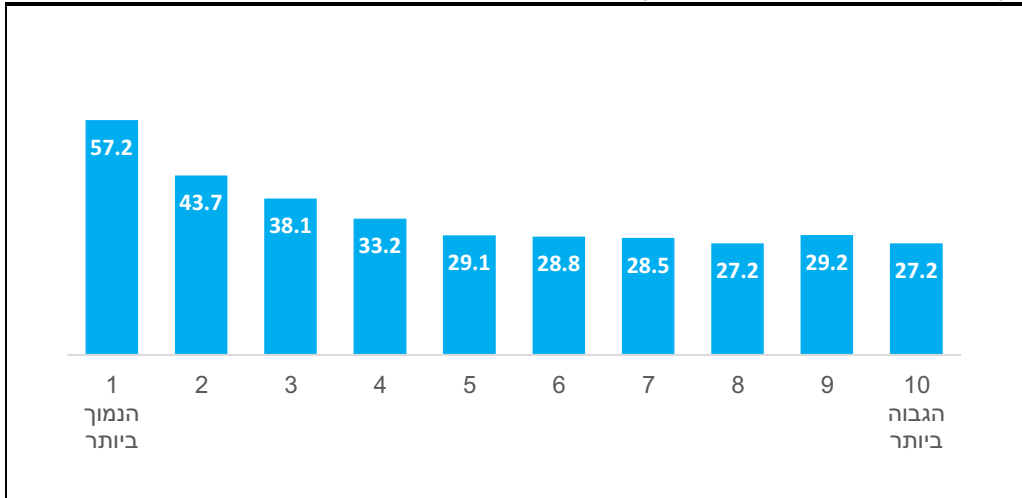


מקור: המרכז למחקר ופיתוח של המועצה לשלום הילד: עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ הרשויות המקומיות 2016, יולי 2018, עיבוד האחוזים על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום דמוגרפיה ואוכלוסיה, עיבוד מיוחד עבור המועצה לשלום הילד, נתוני דצמבר 2017.

* דירוג היישובים וצירופם לאשכולות נעשו בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על פי נתוני שנת 2013.
הערה: הנתונים אינם מסתכמים ל-100% היות שרק חלק מן היישובים בישראל דורגו לפי מצבם החברתי-כלכלי.

שני שלישים מהילדים בישראל חיו ב-2017 ביישובי האשכולות 2-3, 30% חיו ביישובי האשכולות 4-6 ו-30% נוספים חיו ביישובי האשכולות 7-8. רק 1.2% ילדים חיו ביישובי האשכולות 9-10.

תרשים 10ב': אחוז הילדים בעשרת אשכולות היישובים המדרגים חברתית-כלכלית
(אחוז מכלל אוכלוסיית האשכול) / 2017



מקור: המרכז למחקר ופיתוח של המועצה לשלום הילד: עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ הרשויות המקומיות 2016, יולי 2018, עיבוד האחוזים על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום דמוגרפיה ואוכלוסיה, עיבוד מיוחד עבור המועצה לשלום הילד, נתוני דצמבר 2017.

ככלל, ככל שהאשכול החברתי-כלכלי נמוך יותר במדרג (כלומר, רמתו החברתית-כלכלית נמוכה יותר), כך גדול יותר אחוז הילדים באוכלוסייתו. יש לציין, שבאשכול העשירי כלולים רק שני יישובים (ראו לוח 10.1).

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 1	
57.2	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
51.9	אל קסום
61.5	ביתר עילית
56.6	חורה
53.6	כסיפה
52.0	לקייה
64.4	מודיעין עילית
53.9	נווה מדבר
54.5	ערערה בנגב
51.6	רהט
53.2	שגב שלום
55.4	תל שבע
אשכול 2	
43.7	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
39.2	אום אל-פחם
39.4	אל בטוף
59.2	אלעד
36.3	בוסתן אל מרג'
38.6	בועינה נוג'ידאת
32.8	בוקעאתא
38.4	ביר אל-מכסור
52.1	בית שמש
47.4	בני ברק
40.5	בסמ"ה
36.3	בסמת טבעון
37.0	בענה
35.2	ג'דידה-מכר
39.6	ג'לג'וליה
43.1	ג'סר א-זרקא
39.6	זרזיר
37.0	טובא זנגרייה
36.7	טמרה
37.9	כאבול

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 2 (המשך)	
39.5	כעביה-טבאש-חג'אג'רה
38.9	כפר כנא
41.1	כפר מנדא
37.3	מג'ד אל-כרום
33.0	מגאר
35.1	מסעדה
37.8	מעלה עירון
38.5	משהד
40.3	נחף
39.8	עילוט
37.1	עין מאהל
34.4	עין קנייא
50.7	עמנואל
40.1	עראבה
37.4	פורידיס
40.6	צפת
41.1	קלנסווה
42.1	קריית ארבע
49.4	קריית יערים
49.6	רכסים
36.1	שעב
אשכול 3	
38.1	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
35.9	אבו גוש
33.3	אבו סנאן
35.1	אופקים
38.0	אכסאל
34.9	אעבלין
38.3	באקה אל-גרביה
47.6	בית אל
30.8	בית ג'ן
36.5	דבורייה
37.7	דייר אל-אסד

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 3 (המשך)	
34.3	דייר חנא
36.6	זמר
48.5	חריש
37.6	טורעאן
38.2	טייבה
34.6	יאנוח-ג'ת
44.1	יבנאל
35.5	יפיע
39.4	ירושלים
35.1	ירכא
36.4	כאוכב אבו אל-היג'א
38.2	כסרא-סמיע
42.0	כפר ברא
39.8	כפר קאסם
31.5	מג'דל שמש
33.4	מצפה רמון
32.2	נצרת
42.2	נתיבות
32.7	סאג'ור
36.6	סח'נין
39.1	ע'ג'ר
37.2	ערערה
33.3	קריית מלאכי
35.3	ריינה
39.7	שבלי - אום אל-גנם
32.7	שפרעם
אשכול 4	
33.2	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
30.8	בית שאן
29.6	ג'ולס
35.2	ג'ת
29.2	דאלית אל-כרמל
28.9	דימונה

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 4 (המשך)	
49.5	הר חברון
42.0	חבל יבנה
33.4	חורפיש
33.1	חצור הגלילית
30.4	טבריה
33.5	טירה
25.9	טירת כרמל
35.0	ירוחם
30.2	כפר יאסיף
35.0	כפר קרע
33.6	לוד
29.3	מגדל העמק
27.9	מזרעה
48.1	מטה בנימין
49.8	נחל שורק
31.1	עיילבון
27.5	עכו
29.4	עספיא
30.9	ערד
29.4	פקיעין (בוקיעה)
31.4	קריית גת
28.4	ראמה
30.6	רמלה
29.3	שדרות
41.0	שפיר
אשכול 5	
29.1	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
28.5	אור יהודה
27.7	אור עקיבא
31.3	אשדוד
27.8	אשקלון
26.8	באר שבע
23.2	בני ע"ש

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 5 (המשך)	
21.0	בת ים
46.0	גוש עציון
34.9	הגלבע
32.1	חבל אילות
26.8	כפר כמא
30.9	מגדל
32.0	מעלה אפרים
27.4	מעלות-תרשיחא
34.0	מרום הגליל
40.3	מרחבים
23.5	נצרת עילית
32.8	עמק המעיינות
41.0	עמק לוד
27.9	עפולה
26.6	פסוטה
47.0	קדומים
27.8	קצרין
20.9	קריית ים
27.8	קריית עקרון
26.1	קריית שמונה
35.6	קרני שומרון
40.9	שדות נגב
48.2	שומרון
30.0	שלומי
אשכול 6	
28.8	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
25.8	אילת
31.3	אליכין
41.2	אפרת
24.2	אריאל
34.5	אשכול
28.5	ג'ש (גוש חלב)
41.6	גבעת זאב

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 6 (המשך)	
38.9	גולן
29.6	הגליל העליון
37.9	הגליל התחתון
32.1	זבולון
27.3	חדרה
26.1	חולון
32.2	יבנה
24.7	כרמיאל
38.8	לכיש
33.1	מטה אשר
35.2	מנשה
25.8	מעיליא
33.0	מעלה אדומים
26.1	נהרייה
27.9	נתניה
27.8	עמק הירדן
42.2	ערבות הירדן
26.2	קריית אתא
37.5	רמת נגב
26.3	תמר
אשכול 7	
28.5	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
26.7	אזור
37.0	אלקנה
33.7	באר טוביה
37.0	באר יעקב
35.0	בית אריה
29.2	בית דגן
39.7	בני שמעון
36.2	גדרה
34.4	גן יבנה
35.5	הערבה התיכונה
35.8	חבל מודיעין

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 7 (המשך)	
36.5	חוף אשקלון
23.1	חיפה
37.9	יואב
32.2	יקנעם עילית
34.1	כפר יונה
28.6	מבואות החרמון
31.1	מגידו
39.3	מגילות ים המלח
35.4	מטה יהודה
31.7	מעלה יוסף
36.6	משגב
22.6	נשר
32.9	פרדס חנה-כרכור
29.9	פתח תקווה
23.8	קריית ביאליק
23.0	קריית מוצקין
30.4	ראש העין
28.2	ראש פינה
24.3	ראשון לציון
31.0	רחובות
30.0	שער הנגב
אשכול 8	
27.2	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
33.0	אבן יהודה
34.7	אורנית
36.7	אלונה
34.4	אלפי מנשה
35.5	בנימינה-גבעת עדה*
34.6	ברנר
34.7	גבעת שמואל
23.9	גבעתיים
34.6	גזר
32.0	גן רווה

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 8 (המשך)	
32.9	גני תקווה
33.7	דרום השרון
30.2	הוד השרון
24.2	הרצלייה
33.0	זכרון יעקב
32.0	חוף כרמל
28.2	חוף השרון
28.2	יהוד
30.8	יסוד המעלה
27.7	כפר סבא
32.4	כפר תבור
32.1	לב השרון
27.7	מבשרת ציון
37.0	מודיעין-מכבים-רעות*
35.7	מזכרת בתיה
21.1	מטולה
32.8	נס ציונה
33.0	עמק חפר
34.5	עמק יזרעאל
24.8	פרדסיה
33.3	קדימה-צורן
31.1	קריית אונו
25.3	קריית טבעון
22.5	רמת גן
29.4	רמת ישי
26.7	רעננה
21.0	תל אביב-יפו
33.9	תל מונד
אשכול 9	
29.2	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
31.8	גדרות
32.3	הר אדר
25.1	כוכב יאיר

לוח 10.1: אחוז הילדים מאוכלוסיית היישובים בעשרת האשכולות המדורגים
חברתית-כלכלית / 2017 (המשך)

אחוז הילדים מאוכלוסיית היישוב	יישוב
אשכול 9 (המשך)	
26.8	כפר ורדים
28.2	להבים
33.2	מיתר
29.1	עומר
28.5	רמת השרון
30.8	שוהם
אשכול 10	
27.2	אחוז הילדים מאוכלוסיית האשכול
26.0	כפר שמריהו
27.7	סביון

מקור: המרכז למחקר ופיתוח של המועצה לשלום הילד: עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ הרשויות המקומיות 2016, יולי 2018, עיבוד האחוזים על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום דמוגרפיה ואוכלוסיה, עיבוד מיוחד עבור המועצה לשלום הילד, נתוני דצמבר 2017.

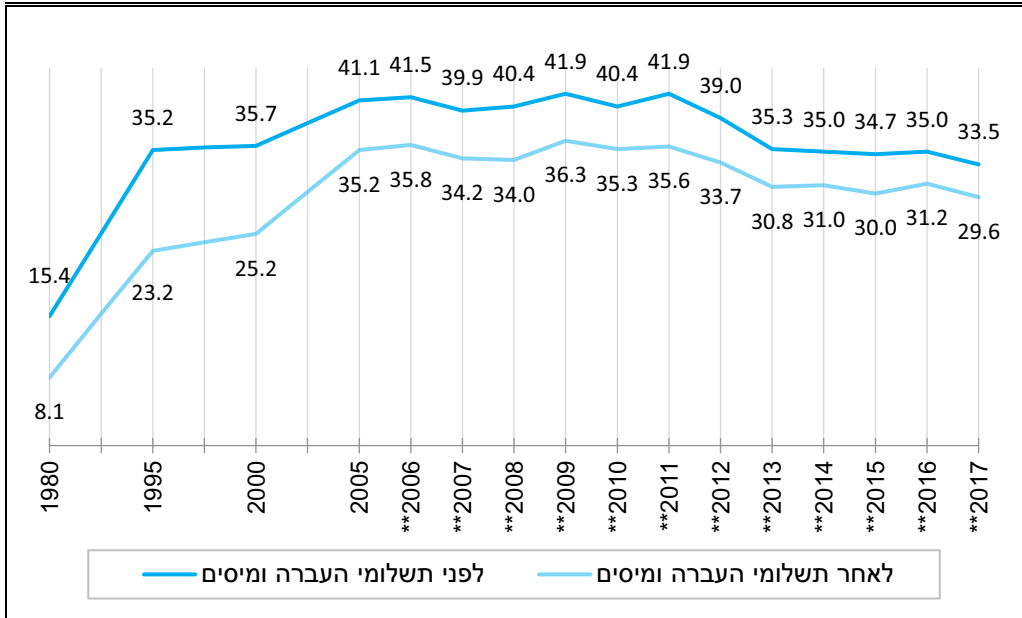
ככלל, ככל שאשכול מדורג חברתית-כלכלית כגבוה יותר, כך אחוז הילדים מאוכלוסייתו קטן. אשכולות 1-3 מונים על פי רוב יישובי בדווים וערבים וכן מספר יישובים שאוכלוסייתם יהודית-דתית (רכסים, אופקים, נתיבות, בית שמש ובני ברק).

ילדים עניים (תרשימים ג'10-ח' ולוחות 10.2-10.3)

בשנת 2012 שונה מבנה הסקר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שעליו מתבסס דוח ממדי העוני והפערים החברתיים, המופק בידי המוסד לביטוח לאומי. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שינתה את המתכונת של סקר ההכנסות המשולב. דוח 2012 התבסס לראשונה על נתוני סקר הוצאות משקי בית (פירוט השינויים מופיע בסעיף מקור הנתונים שבמבוא לפרק זה).

עקב קושי גדול לכסות את האוכלוסייה הבדווית בדרום, לא נכללה אוכלוסייה זו בסקרים של 2013-2015. אך בשנת 2016 הצליחה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לאסוף מידע על המצב החברתי-כלכלי של אוכלוסייה זו והיא שבה ונכללה בסקר. בשל שינויים אלה נוצר שבר בסדרה הסטטיסטית המתמשכת, ועל כן יש להתייחס בזהירות להשוואת נתוני שנים אלו לשנים קודמות.

תרשים ג': תחולת העוני* בקרב ילדים** (אחוזים) / 1980-2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממדי העוני והפערים החברתיים-דו"ח שנתי, שנים שונות.

* ילדים החיים מתחת לקו העוני, כפי שהגדיר המוסד לביטוח לאומי (נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה).

** עד לשנת 2001 הנתונים לא כללו את ילדי מזרח ירושלים. מ-2002 ואילך ילדים אלה כלולים בנתונים. נתוני

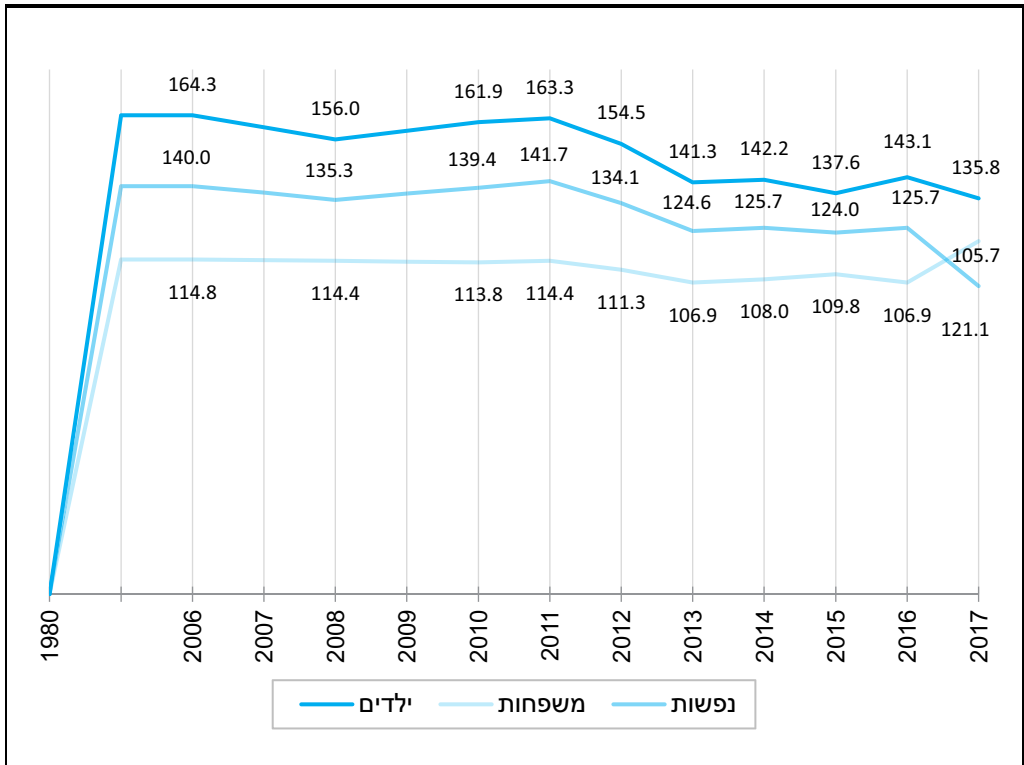
השנים 1997-2010 מבוססים על מדגם, שהיקף נתוניו אודות העוני גדול ממשנים הקודמות.

הערה: הנתונים לשנים 2013-2015 כללו את השלכות הקיצוץ בקצבאות הילדים (אוגוסט 2013).

בשנת 2017 29.6% מהילדים בישראל, דהיינו כמעט כל ילד שלישי, חיו מתחת לקו העוני. בשלושת העשורים האחרונים גדל שיעור הילדים העניים בכמעט פי 4 (מ-8.1% ב-1980 ל-29.6% ב-2017). עד לתחילת שנות ה-2000 תרמו תשלומי ההעברה והמיסים לצמצום תחולת העוני בקרב ילדים וליציבותה היחסית, אך מאז יכולתם של תשלומים אלו לצמצם את ממדי העוני בקרב ילדים נשחקה, ובשנת 2017 תרומתם של תשלומים אלה לצמצום ממדי העוני הייתה 11.6% בלבד לעומת 29.4% בשנת 2000.

מספרם של הילדים, כולל ילדי מזרח ירושלים, **שחיו מתחת לקו העוני** (לאחר תשלומי העברה ומיסים) היה בתקופת הסקר **814,800**. חישוב עדכני שלנו (אחוז הילדים העניים הנ"ל מסך כל הילדים בדצמבר 2017) העלה, כי מספרם בדצמבר 2017 היה **860,865**.

תרשים 10ד': השינוי בתחולת העוני בקרב ילדים, נפשות ומשפחות (אחוזים) *1998-2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממדי העוני והפערים החברתיים-דו"ח שנתי, שנים שונות. חישוב האחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד, 2014-2017.
 * שנת 1998 נבחרה כבסיס להשוואה (=100%).

לוח 10.2: תחולת העוני בקרב ילדים והכנסה פנויה ממוצעת של משפחות, לפי מגזר ומחוז (אחוזים) / 2000-2017*

תחולת העוני - אחוז מכלל הילדים במחוז					מחוז/איזור
2017	2015	2010	2005	2000	
29.6	30.0	35.3	35.2	--	כלל האוכלוסייה- כולל מזרח ירושלים ויו"ש
26.5	26.8	34.4	33.8	25.2	לא כולל מזרח ירושלים
19.6	19.8	24.1	24.4	17.2	יהודים
60.7	65.6	65.8	64.2	52.8	ערבים
מחוזות					
52.2	56.1	57.7	55.6	-	ירושלים
38.4	42.7	47.6	40.6	-	צפון
26.6	31.9	34.9	27.8	-	חיפה
14.2	12.7	17.4	17.7	-	המרכז
17.9	19.1	23.7	26.0	-	תל אביב
29.8	25.0	36.8	34.2	-	דרום

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממדי העוני והפערים החברתיים-דו"ח שנתי, שנים שונות.

* עד לשנת 2001 הנתונים לא כללו את ילדי מזרח ירושלים. מ-2002 ואילך ילדים אלה כלולים בהם. נתוני השנים 1997-2010 מבוססים על מדגם, שהיקף נתוניו אודות העוני גדול מבשנים שקדמו לו.

בשנת 2017 **כחמישית** מן הילדים היהודים וכ-**60%** מהילדים הלא יהודים חיו מתחת לקו העוני.

בולטים פערים גדולים בתחולת העוני בין המחוזות השונים. במחוזות ירושלים והצפון (54.7% לעומת 38.5%) תחולת העוני כמעט כפולה מזו שבמחוזות תל אביב והמרכז (17.9% ו-14.2% בהתאמה).

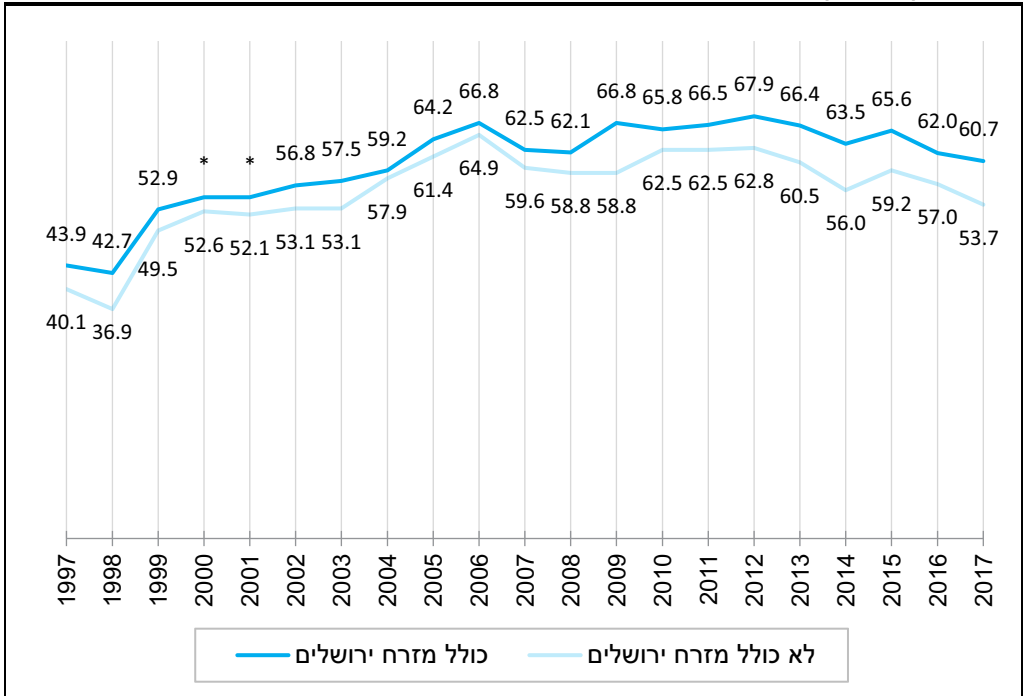
לוח 10.3: תחולת העוני בקרב משפחות עם ילדים לפני תשלומי העברה ומסים ולאחריהם לפי מספר הילדים במשפחה (אחוזים) / 2005-2017

שיעור הירידה בתחולת העוני לאחר תשלומי העברה ומסים				לאחר תשלומי העברה ומסים				לפני תשלומי העברה ומסים				מספר ילדים במשפחה
2017	2015	2010*	2005	2017	2015	2010*	2005	2017	2015	2010*	2005	
11.6	13.5	17.0	19.1	29.6	30.0	26.6	26.2	33.5	34.7	32.0	32.4	סך כל המשפחות עם ילדים
מספר ילדים במשפחה												
22.1	23.2	21.5	23.6	15.9	17.0	20.1	20.1	20.4	22.2	26.0	26.3	משפחה עם 1-3 ילדים
6.6	7.4	8.3	9.5	49.3	49.7	57.1	58.1	52.8	53.7	65.5	64.2	משפחה עם 4 ילדים ויותר
5.7	9.8	8.2	-	61.2	61.8	69.5	-	64.9	68.5	75.9	-	משפחה עם 5 ילדים ויותר
משפחות חד-הוריות												
36.0	43.4	35.1	39.0	24.4	21.8	30.5	32.5	38.2	38.4	49.3	53.3	משפחה חד-הורית

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממדי העוני והפערים החברתיים-דו"ח שנתי, שנים שונות. * ב-2010 כולל תושבי מזרח ירושלים.

ככל שמספר הילדים במשפחה גדול יותר, כך גדלה תחולת העוני של המשפחות.

תרשים 10ה': תחולת העוני בקרב ילדים ערבים בישראל לאחר תשלומי העברה ומיסים (אחוזים) / 1997-2017

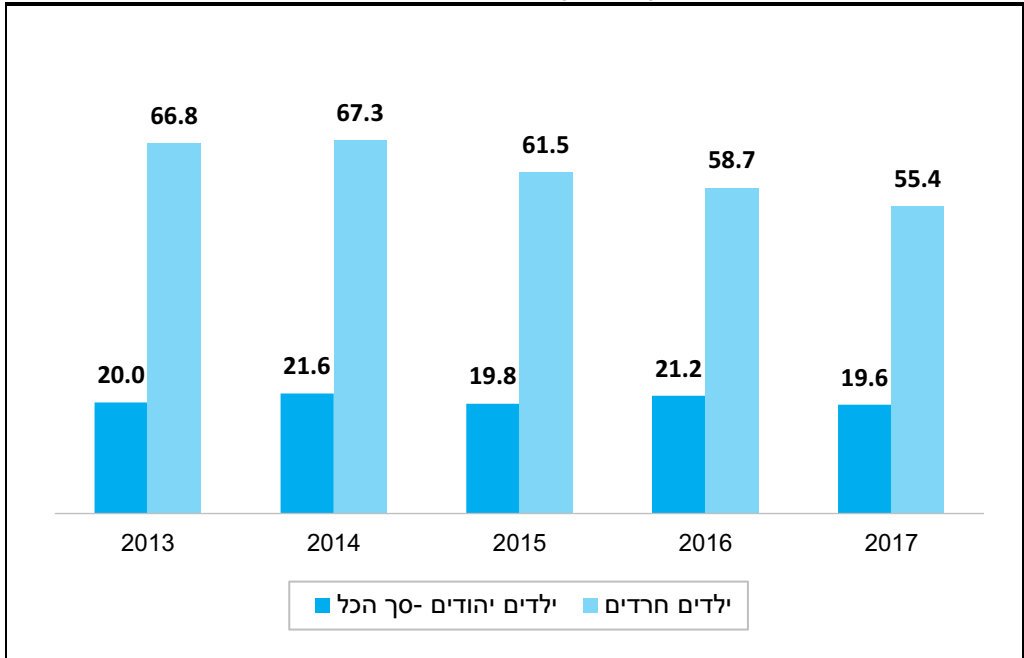


מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עוני, חינוך ותעסוקה בחברה הערבית-בדווית: מבט השוואתי (אנגלית), כתבו: סלימן אבו בדר וד"ר דניאל גוטליב, יוני 2009. המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד מיוחד, שנים שונות. * בשנים 2000 ו-2001 הנתון חסר במקור.

הערה: לדברי הביטוח הלאומי, ניתן לייחס את הירידה בתחולת העוני של ילדים ערבים בשנים 2013-2014 לשינויים דמוגרפיים הקשורים בדגימה של הסקר בשנים אלו. על פי נתוני הסקרים, מספר הנפשות הממוצע במשפחות ערביות ירד בין 2013 ל-2014 מ-5 נפשות ל-4.6.

גם בשנת 2017 שיעור הילדים הערבים היה גבוה ונשאר מתחת לקו העוני (יותר מכל ילד שני היה מתחת לקו העוני).

תרשים 10: תחולת העוני בקרב ילדים חרדים ובקרב ילדים יהודים בישראל
לאחר תשלומי העברה ומיסים (אחוזים) / 2000-2017

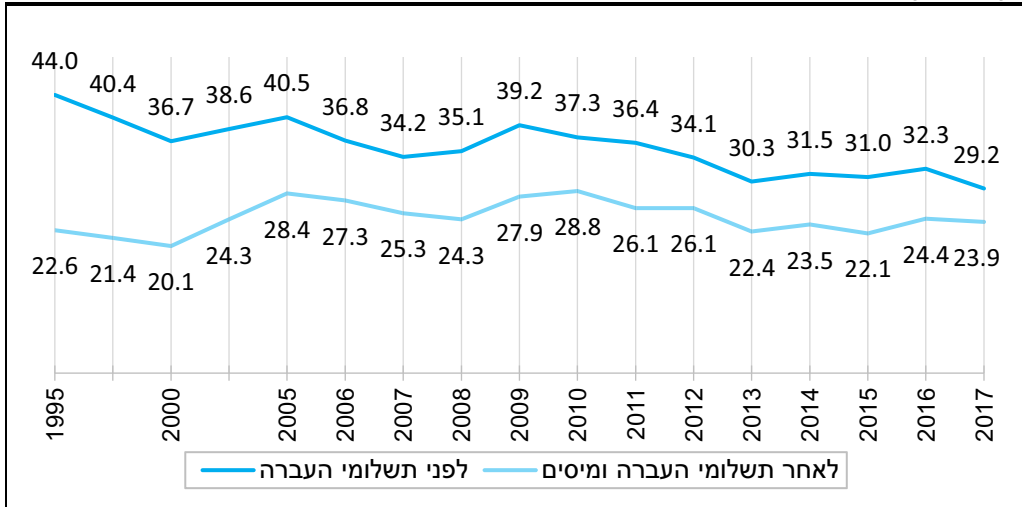


מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד מיוחד, שנים שונות.

כמעט כל שניים מתוך שלושה ילדים חרדים נמצא מתחת לקו העוני.

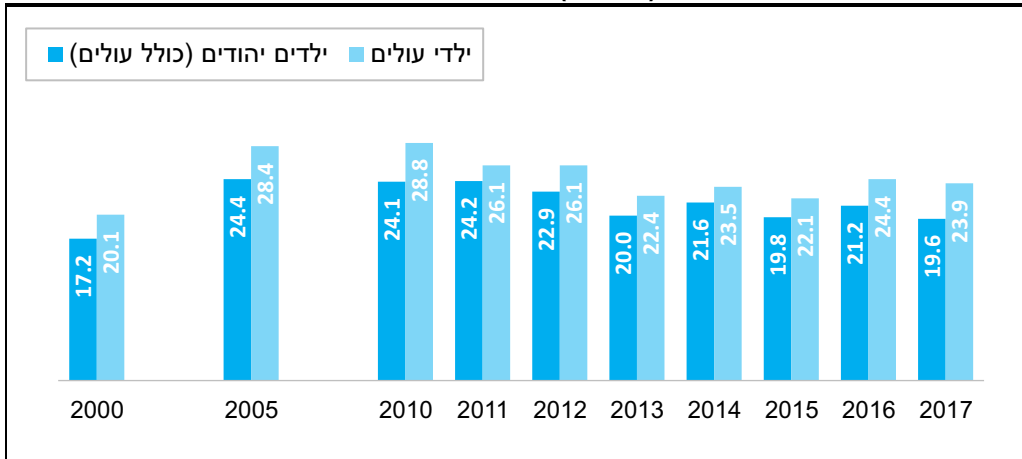
תחולת העוני בקרב ילדים בחברה החרדית גדולה פי שלושה ויותר מתחולת העוני בקרב ילדים יהודים ובכלל.

תרשים 10: תחולת העוני בקרב ילדי עולים* לפני תשלומי העברה ומסים ולאחריהם (אחוזים) / 1995-2017**



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
 * ילדי עולים- ילדים שעלו בעצמם מאז 1990, או כאלה שנולדו בישראל למשפחות שעלו במרוצת שנים אלה.
 ** נתוני השנים 1997-2009 נסמכים על המדגם המשולב של המוסד לביטוח לאומי, שהיקף נתוניו על אודות העוני היה גדול מבשנים שקדמו.

תרשים 10: תחולת העוני בקרב ילדי עולים* ובקרב ילדים יהודים בישראל לאחר תשלומי העברה ומיסים (אחוזים) / 2000-2017



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
 * ילדים שעלו בעצמם מאז 1990, או כאלה שנולדו בישראל למשפחות שעלו במרוצת שנים אלה.

תחולת העוני בקרב ילדי עולים הייתה מאז שנת 2000 גבוהה יותר מאשר בכלל הילדים היהודים.

ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה (לוחות 10.4-10.5 ותרשימים 10ט'-10י')

לוח 10.4: ילדים* במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה, לפי ותק בארץ
(מספרים ואחוזים) / 2002-2017**

אחוז השינוי 2002-2017	אחוזים				מספרים				ותק
	2017	2010	2005	2002	2017	2010	2005	2002	
-55.2	100.0	100.0	100.0	100.0	99,979	133,439	165,528	242,717	סך הכל
-47.8	88.7	87.1	80.5	76.8	88,649	116,246	133,276	186,394	ותיקים (יהודים ולא יהודים)
-79.8	11.3	12.9	19.5	23.2	11,330	17,193	32,252	56,323	סך הכל ילדי עולים***
מזה לפי שנת עליה של ההורה:									
-85.3	2.5	3.5	5.4	7.3	2,510	4,614	6,240	17,863	1990-1992
-82.3	3.6	4.3	6.6	8.5	3,586	5,759	7,666	20,742	1993-1997
-71.2	5.2	5.1	7.4	7.3	5,234	6,820	8,903	17,718	1998- ****2016
-	3.5	5.3	7.1	10.9	-	-	-	-	אחוז מכלל הילדים בישראל

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון, קובץ הבטחת הכנסה, שנים שונות; חישוב אחוזים: המועצה לשלום הילד על בסיס נתוני הביטוח הלאומי, שנים שונות.

* ילדים עד גיל 17 בלבד.

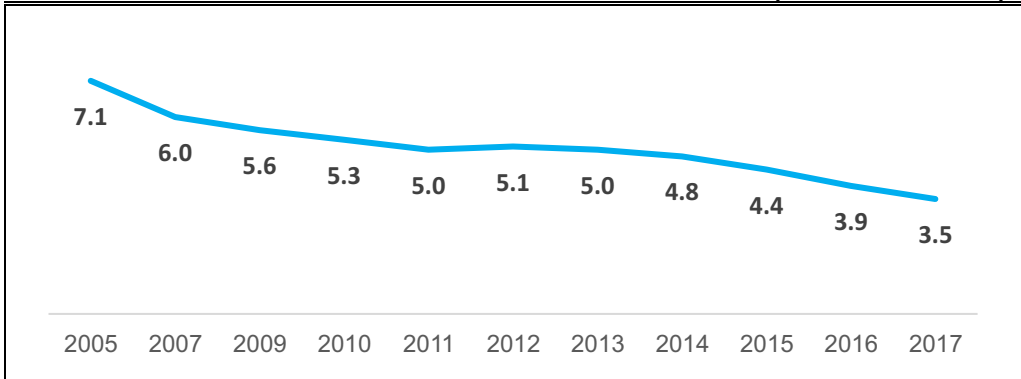
** דצמבר בכל שנה.

*** ילדים שנולדו בארץ להורים שעלו ארצה מאז 1990 או ילדי חו"ל.

**** נתוני 2005 מתייחסים לשנים 1998-2006.

מאז שנת 2002 קטן בהתמדה מספר הילדים החיים בישראל במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה, וקטן חלקם בקרב כלל ילדי ישראל ובקרב ילדי העולים (זאת למרות גידול מספרם של הילדים בישראל בשנים אלה). במקביל, גדל חלקם בקרב הוותיקים.

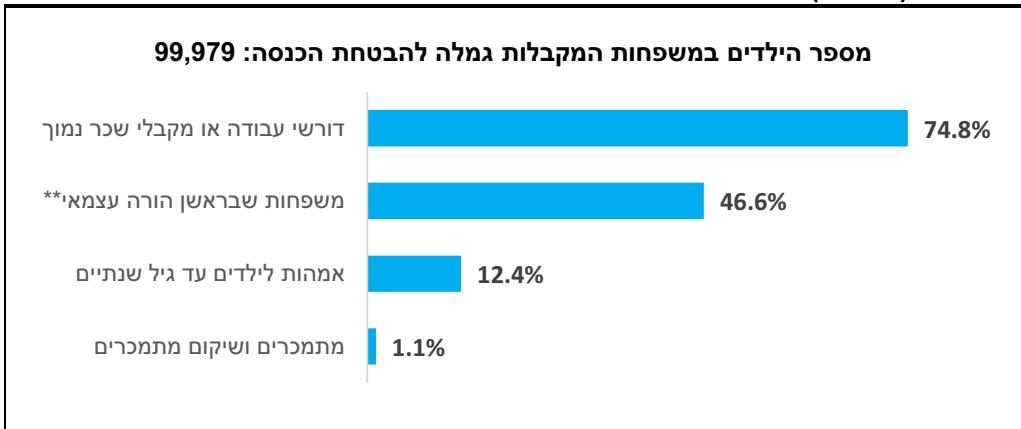
**תרשים ט': ילדים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה
(אחוז מכלל הילדים) *2005-2017**



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון, קובץ הבטחת הכנסה, שנים שונות. * דצמבר בכל שנה.

מאז 2005 חלה ירידה באחוז ילדי העולים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה. חשוב לציין כי הירידה אינה מעידה על צמצום בממדי העוני, אלא על החמרה בתנאי הזכאות לקבלת הגמלה, ומכאן שנתונים אלה עשויים דווקא להעיד על החמרת העוני והעמקתו.

**תרשים י'10: ילדים חיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה, לפי עילות*
נבחרות (אחוזים) / דצמבר 2017**



מקור: המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון, קובץ הבטחת הכנסה, 2018; חישוב אחוזים: המועצה הלאומית לשלום הילד.

* עילה- כולל אי תעסוקה, או חוסר הכשרה מקצועית ואבחון תעסוקתי. דורשי עבודה חייבים במבחן תעסוקה, כלומר התייצבות בשירות תעסוקה או במרכזי תעסוקה. מספר ימי הזכאות לדמי אבטלה נקבע לפי מספר ימי ההתייצבות בשירות/מרכזים אלה. שאר העילות, שבגינן מקבלים גמלה, אינן מחייבות מבחן תעסוקה. אימהות לילדים עד גיל שנתיים, לדוגמה, פטורות ממבחן זה. ** משפחות חד הוריות. שלושה רבעים מהילדים החיים בישראל במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה, חיים במשפחות שבהן הורה דורש עבודה (מובטל) או בעל שכר נמוך.

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה, לפי עילה*
 וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2017-2002

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים**:			משפחות שבראשן הורה עצמאי			
	עילת קבלת הגמלה		דורשי עבודה או שכר נמוך				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים	גיל שנתיים					
-	12,976	74,816	46,637	99,979	242,717	סך הכל מספרים	
3.5	13.0	74.8	46.6	100.0	100.0	אחוזים	
עיריות							
2.2	1,645	5,357	2,181	8,142	16,442	ירושלים	
1.6	396	866	1,272	1,609	6,782	תל אביב - יפו	
3.5	406	1,598	1,807	2,431	7,600	חיפה	
10.7	177	1,875	460	2,235	3,170	אום אל-פחם	
5.5	130	379	410	561	1,730	אופקים	
1.7	41	105	160	191	644	אור יהודה	
3.2	29	103	139	162	894	אור עקיבא	
2.2	87	125	265	305	872	אילת	
0.4	***	72	38	103	207	אלעד	
0.9	22	***	39	39	230	אריאל	
2.7	299	1,434	1,211	1,987	8,681	אשדוד	
4.8	358	883	1,366	1,682	6,943	אשקלון	
1.6	37	151	82	221	1,197	באקה אל גרביה	
4.2	596	1,827	2,046	2,917	14,357	באר שבע	
6.7	78	301	278	412	684	בית שאן	
1.7	138	668	397	940	1,428	בית שמש	
2.3	14	693	107	746	482	ביתר עילית	
0.9	104	634	395	883	3,396	בני ברק	
2.4	158	484	680	811	3,366	בת ים	
0.3	***	***	19	28	286	גבעת שמואל	
0.3	13	25	44	47	95	גבעתיים	
8.1	194	774	806	1,106	2,787	דימונה	
0.2	***	16	25	30	261	הוד השרון	

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה לפי עילה* וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2017-2002 (המשך)

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים:**			משפחות שבראשן הורה עצמאי			
	עילת קבלת הגמלה		דורשי עבודה או שכר נמוך				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים	גיל שנתיים					
עיריות (המשך)							
0.5	36	56	106	118	549	הרצליה	
3.2	172	473	658	753	3,297	חדרה	
1.3	126	361	571	648	3,006	חולון	
7.0	171	667	609	980	2,120	טבריה	
6.5	110	753	352	1,016	1,729	טייבה	
2.3	62	57	73	181	523	טירה	
5.3	40	178	251	285	864	טירת כרמל	
6.6	45	626	200	767	3,167	טמרה	
2.1	49	136	188	240	1,189	יבנה	
0.9	14	37	65	68	202	יהוד	
1.9	24	93	77	123	354	יקנעם עילית	
1.1	14	36	69	71	307	כפר יונה	
0.6	37	65	119	140	670	כפר סבא	
1.1	***	84	54	97	173	כפר קאסם	
2.8	38	263	302	343	1,118	כרמיאל	
6.2	427	934	837	1,640	3,823	לוד	
4.9	58	246	318	382	1,177	מגדל העמק	
0.1	***	22	23	26	141	מודיעין מכבים-רעות	
0.5	20	143	74	216	169	מודיעין עילית	
0.6	16	51	63	79	146	מעלה אדומים	
3.7	37	150	173	236	774	מעלות תרשיחא	
4.7	87	566	502	757	1,344	נהריה	
0.7	***	65	75	83	444	נס ציונה	
5.5	82	1,165	422	1,408	7,159	נצרת	
9.1	157	584	820	901	2,018	נצרת עילית	
1.6	11	63	84	91	458	נשר	

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה לפי עילה* וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2017-2002 (המשך)

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים**:			משפחות שבראשן הורה עצמאי			
	עילת קבלת הגמלה		דורשי עבודה או שכר נמוך				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים						
עירויות (המשך)							
4.3	47	493	266	618	1,449	נתיבות	
2.1	263	802	1,002	1,296	6,500	נתניה	
8.7	20	915	160	994	2,118	סחנין	
10.6	165	1,229	862	1,596	3,405	עכו	
5.1	121	375	537	614	1,713	עפולה	
9.7	26	867	160	960	1,852	עראבה	
3.0	77	256	221	367	2,289	ערד	
1.0	143	415	541	683	2,193	פתח תקווה	
8.2	124	1,053	370	1,283	1,618	צפת	
5.3	53	345	155	464	1,152	קלנסווה	
0.6	***	31	55	63	148	קריית אנו	
3.2	83	291	391	455	1,573	קריית אתא	
3.3	67	197	267	308	874	קריית ביאליק	
5.7	143	667	719	949	2,677	קריית גת	
4.5	78	278	357	422	1,789	קריית ים	
3.3	49	209	254	315	890	קריית מוצקין	
5.3	88	292	301	442	1,674	קריית מלאכי	
4.0	44	167	236	275	644	קריית שמונה	
1.2	40	78	110	152	450	ראש העין	
1.1	139	434	584	692	3,302	ראשון לציון	
10.4	295	2,775	814	3,317	8,894	רהט	
1.9	113	526	533	770	3,564	רחובות	
3.1	179	371	505	771	2,637	רמלה	
0.7	60	144	237	255	1,065	רמת גן	
0.3	13	25	36	40	135	רמת השרון	
0.3	12	30	58	69	267	רעננה	
5.8	62	293	325	413	1,241	שדרות	
5.4	66	573	205	708	3,215	שפרעם	

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה לפי עילה* וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2017-2002 (המשך)

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים:**			עילת קבלת הגמלה			
	משפחות שבראשן הורה עצמאי		מספרים				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים	דורשי עבודה או שכר נמוך					
מועצות מקומיות (יותר מ-10,000 תושבים)							
5.9	***	226	55	246	539	אבו סנאן	
***	***	***	***	***	50	אבן יהודה	
0.8	***	***	27	27	123	אזור	
3.8	21	174	43	208	662	אכסאל	
3.9	28	116	61	168	790	אעבלין	
0.8	18	17	32	46	241	באר יעקב	
2.5	***	76	28	89	202	בית ג'ן	
0.9	***	28	34	38	134	בנימינה-גבעת עדה	
0.6	***	25	12	35	35	גבעת זאב	
9.4	52	541	144	632	1,724	ג'דידה מר	
1.0	27	46	76	86	525	גדרה	
1.1	***	42	39	66	227	גן יבנה	
0.7	***	19	26	33	51	גני תקווה	
3.8	42	80	70	239	590	ג'סר א-זרקה	
6.0	***	49	16	61	-	ג'ת	
1.1	***	61	31	68	-	דאלית אל כרמל	
5.6	***	139	42	158	-	דיר אל אסד	
0.4	***	24	14	26	95	זכרון יעקב	
18.3	213	1,366	717	1,717	1,739	חורה	
2.3	***	100	17	119	1,074	טורעאן	
4.1	***	231	64	272	1,354	יפיע	
2.5	***	132	19	140	352	ירכא	
5.2	***	195	37	224	810	כאבול	
28.7	117	1,808	609	2,047	2,205	כסייפה	
5.5	15	408	53	465	2,256	כפר כנא	
8.7	26	625	113	679	2,972	כפר מנדא	
2.4	25	110	57	149	420	כפר קרע	
26.8	77	1,521	408	1,708	-	לקייה	

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה לפי עילה* וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2017-2002 (המשך)

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים:**			משפחות שבראשן הורה עצמאי			
	עילת קבלת הגמלה		דורשי עבודה או שכר נמוך				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים						
מועצות מקומיות (יותר מ-10,000 תושבים)							
0.9	11	54	42	67	430	מבשרת ציון	
10.1	30	682	61	744	1,203	מג'אר	
2.0	***	148	31	171	-	מג'ד אל כרום	
4.3	***	134	35	143	226	מג'דל שמש	
1.3	***	33	39	44	107	מזכרת בתיה	
6.3	41	291	74	342	579	מעלה עירון	
4.6	14	197	74	235	701	נחף	
4.0	11	66	35	86	-	עוספיה	
2.6	0	120	24	126	1,484	עין מאהל	
4.0	32	212	107	282	1,799	ערערה	
28.3	174	2,041	783	2,361	933	ערערה בנגב	
1.2	***	38	15	58	399	פורידיס	
1.3	14	96	125	137	974	פרדס חנה-כרכור	
1.1	17	22	43	52	129	קדימה-צורן	
0.7	***	16	26	26	111	קריית טבעון	
3.3	22	72	84	107	337	קריית עקרון	
3.6	12	170	55	200	941	ריינה	
3.6	0	205	13	208	-	רכסים	
***	0	***	***	***	-	שולם	
0.6	***	17	20	20	76	תל מונד	
24.2	283	2,119	1,178	2,674	3,223	תל שבע	
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)							
3.0	***	57	20	72	177	אבו גוש	
***	0	0	***	***	15	אלפי מנשה	
***	0	***	***	***	-	אפרתה	
5.0	21	135	57	185	993	בועינה נוג'ידאת	
6.8	***	132	14	140	214	בוקעאתא	
3.3	***	102	36	121	639	ביר אל-מכסור	

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה לפי עילה* וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2017-2002 (המשך)

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים:**			משפחות שבראשן הורה עצמאי			
	עילת קבלת הגמלה		דורשי עבודה או שכר נמוך				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים	גיל שנתיים					
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)							
***	0	***	***	***	11	בית אל	
***	***	***	***	***	58	בית דגן	
3.3	***	47	41	54	170	בני עי"ש	
5.6	14	186	30	224	402	בסמ"ה	
3.6	***	88	41	99	461	בסמת טבעון	
9.5	12	145	53	173	-	בענה	
2.4	***	37	***	43	79	ג'ולס	
2.7	22	52	42	99	48	גלג'וליה	
2.9	***	96	36	107	282	דבורייה	
5.9	***	175	34	205	710	דייר חנא	
2.3	0	39	29	53	114	זמר	
2.8	15	64	49	90	280	זרזיר	
1.1	0	21	16	23	74	חורפיש	
2.8	12	81	59	101	310	חצור הגלילית	
5.2	***	110	28	124	527	טובא זנגרייה	
0.5	0	***	***	11	44	יאנוח ג'ת	
5.4	37	167	106	218	464	ירוחם	
***	***	0	***	***	-	כוכב יאיר	
2.6	***	78	33	85	228	כסרא סמיע	
***	0	***	***	***	-	כפר ורדים	
7.5	***	186	56	215	475	כפר יאסיף	
***	0	0	***	***	-	להבים	
***	***	***	***	***	-	מיתר	
4.3	***	85	71	105	-	מצפה רמון	
2.7	***	87	***	92	595	משהד	
***	0	***	***	***	140	עומר	
4.3	12	49	30	70	-	עילבון	
5.5	***	136	40	170	746	עילוט	
1.9	0	27	***	34	111	פקיעין (בוקייעה)	

לוח 10.5: ילדים החיים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה לפי עילה* וחלקם בילדי היישוב (מספרים ואחוזים) דצמבר 2002-2017 (המשך)

אחוז מכלל ילדי היישוב	2017				סך הכל מספרים	2002 סך הכל	יישוב
	מזה באחוזים**:						
	עילת קבלת הגמלה		משפחות שבראשן הורה עצמאי				
	אמהות לילדים עד גיל שנתיים	דורשי עבודה או שכר נמוך					
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)							
***	***	***	***	***	-	פרדסיה	
3.6	***	48	61	73	184	קצרין	
1.1	15	22	35	37	137	קריית ארבע	
***	***	***	***	***	35	קרני שומרון	
3.0	***	68	11	73	344	ראמה	
1.2	***	14	22	22	26	רמת ישי	
2.0	***	48	22	51	-	שבלי אום אל-גנם	
19.0	156	669	300	928	1,002	שגב שלום	
4.0	***	64	64	81	212	שלומי	
11.0	11	246	31	271	555	שעב	

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ הבטחת הכנסה, שנים שונות. חישוב אחוזים: המועצה לשלום הילד על בסיס נתוני הביטוח הלאומי.

* עילה- כולל אי תעסוקה, או חוסר הכשרה מקצועית ואבחון תעסוקתי. דורשי עבודה חייבים במבחן תעסוקה, כלומר התייצבות בשירות תעסוקה או במרכזי תעסוקה. מספר ימי הזכאות לדמי אבטלה נקבע לפי מספר ימי ההתייצבות בשירות/מרכזים אלה. שאר העילות, שביניהן מקבלים גמלה, אינן מחייבות מבחן תעסוקה. אימהות לילדים עד גיל 2 (לפני 2003- אימהות לילדים עד גיל 7), לדוגמה, פטורות ממבחן זה. ** האחוזים אינם מסתכמים ל-100% היות שבקטגוריה חד-הוריות כלולים גם ילדים שהם ילדי מתמכרים ו/או ילדים המשתכרים שכר נמוך. *** ביישובים אלה מספר אחוז הילדים במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה אינו מוצג מטעמי שמירה על צנעת הפרט. - נתון חסר. הערה: שנת 2002 היא השנה הראשונה שבה נספרו ילדים בגיל 0-17. לפני 2002 הוצגו נתונים על טווח הגילים 0-21.

ביישובים הבאים ילדי המשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה מנו 10%-20% מילדי היישוב: שגב שלום (19.0%), חורה (18.3%), שעב (11.0%), אום אל-פחם (10.7%), עכו (10.6%), רהט (10.4%), מג'אר (10.1%).

ביישובים הבאים ילדי המשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה מנו 21% ויותר מילדי היישוב: כסיפה (28.7%), ערערה בנגב (28.3%), לקייה (26.8%), תל שבע (24.2%).

ילדים החיים במשקי בית עם/ללא מועסקים ובמשפחות שבהן לפחות אחד ההורים מקבל דמי אבטלה (תרשימים 10יא'-10יב' ולוח 10.6)

לוח 10.6: ילדים שחיו במשקי בית, לפי מספר המועסקים במשק הבית וקבוצת אוכלוסייה (אחוז מכלל הילדים בישראל) / 2017

קבוצת אוכלוסייה		סך הכל	מספר המועסקים במשק הבית	
ערבים	יהודים		מספרים (באלפים) אחוזים	סך הכל
675.0	2,010.3	2,733.9		
100.0	100.0	100.0		
88.0	95.0	93.3	משקי בית עם מועסקים	
47.7	73.9	67.7	מזה: משק בית עם שני מועסקים	
12.0	5.0	6.7	משקי בית ללא מועסקים	

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, לוח ד', נובמבר 2018.

93.3% מהילדים בישראל חיו במשקי בית עם מועסקים, ילדים יהודים יותר מילדים ערבים.

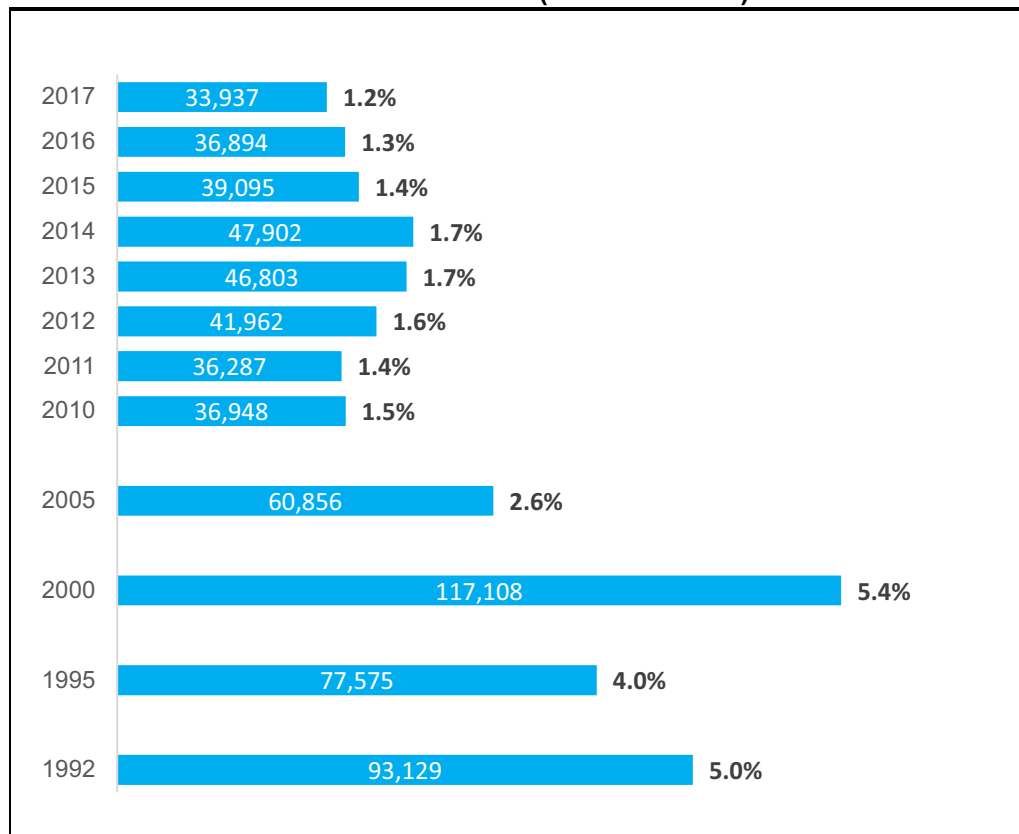
תרשים 10יא': ילדים שחיו במשקי בית ללא מועסקים, לפי קבוצת אוכלוסייה (אחוז מכלל הילדים בקבוצה המתאימה) / 2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, לוח ד'. נובמבר 2018.

בשנת 2017 חיו בישראל 183,000 ילדים במשקי בית ללא מועסקים. הללו היוו 6.7% מכלל הילדים בישראל. אחוז הילדים הערבים שחיו במשקי בית ללא מועסקים היה גדול משמעותית מהאחוז המקביל בקרב ילדים יהודים ומהאחוז המקביל של כלל הילדים.

תרשים 10: ילדים במשפחות שבהן לפחות אחד ההורים מקבל דמי אבטלה, וחלקם מכלל הילדים בישראל (מספרים ואחוזים) / 1992-2017

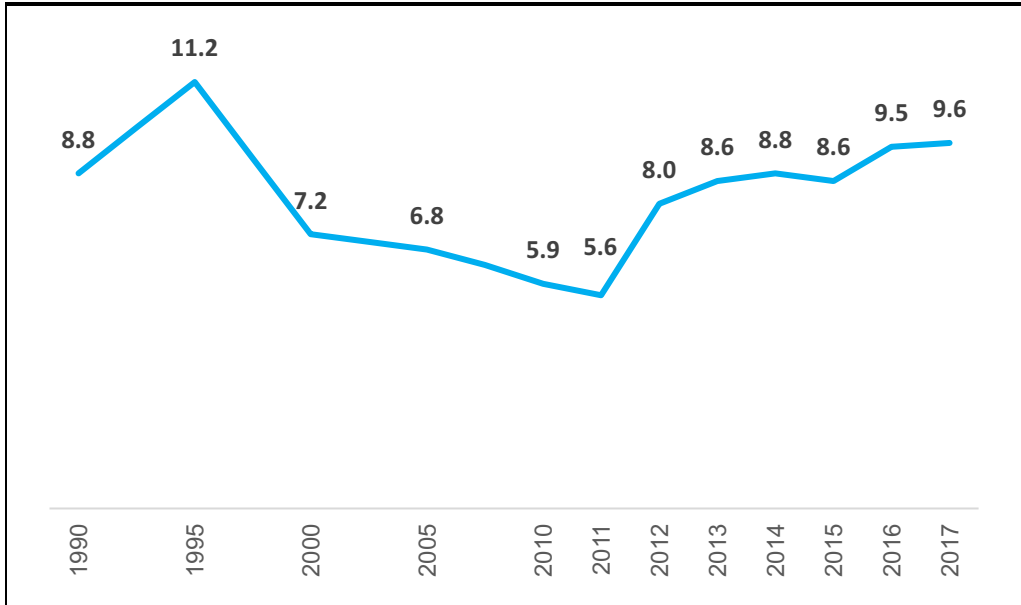


מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ דמי אבטלה, שנים שונות. חישוב אחוזים: המועצה לשלום הילד, על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנים שונות.

מאז 2015 הסתמנה מגמת ירידה במספרם של הילדים החיים במשפחות שבהן לפחות אחד ההורים מקבל דמי אבטלה, ובחלקם מכלל הילדים בישראל.

ילדים עובדים (תרשים 10'ג' ולוחות 10.7-10.8)

תרשים 10'ג': בני 15-17 שעובדים* (אחוז מקבוצת הגיל) / 1990-2017



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 12.31, שנים שונות.

* עובדים פירושו מועסקים. לא עובדים כולל בלתי-מועסקים וכאלה שאינם בכוח העבודה. מדובר בעובדים המדווחים בלבד.

מאז שנת 2011 גדל חלקם של בני ה-15-17 העובדים בקרב בני גילם. זאת לאחר ירידה מתמדת שנצפתה מאז 1995.

לוח 10.7: עבודה* ולימודים של בני נוער בגיל 15-17, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין (אלפים ואחוזים) / 1990-2017

ערבים			יהודים			כל האוכלוסייה**			
2017	2000	1990	2017	2000	1990	2017	2000	1990	
125.2	76.6	63.2	291.0	255.1	206.5	422.0	331.7	269.7	סך הכל אלפים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	אחוזים
3.3	4.2	8.2	12.4	8.1	8.8	9.6	7.2	8.8	עובדים
1.5	-	(0.6)	11.1	7.0	6.8	8.2	5.6	5.3	מזה: לומדים
1.8	3.1	7.4	1.3	1.1	2.0	1.5	1.6	3.3	לא לומדים**
96.7	95.8	91.8	87.6	91.9	91.2	90.4	92.8	91.4	לא עובדים
87.6	83.3	70.1	83.2	85.7	83.9	84.6	85.1	80.7	מזה: לומדים
9.1	12.5	21.4	4.4	6.2	7.3	5.8	7.7	10.7	לא לומדים**
64.8	39.3	32.5	149.3	131.1	105.5	217.3	170.4	138.0	בנים אלפים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100	100.0	100.0	אחוזים
5.5	6.9	13.0	9.8	8.5	9.9	8.5	8.1	10.7	עובדים
2.1	-	(1.2)	8.7	7.0	7.5	6.7	5.6	6.0	מזה: לומדים
3.3	5.6	11.7	1.2	1.4	2.4	1.8	2.4	4.6	לא לומדים**
94.5	93.1	87.0	90.2	91.5	90.1	91.5	91.9	89.3	לא עובדים
85.7	79.1	74.0	84.9	85.1	81.7	85.2	83.7	79.9	מזה: לומדים
8.8	14.0	13.0	5.3	6.4	8.4	6.4	8.2	9.4	לא לומדים**
60.4	37.3	30.7	141.7	124.0	101.0	204.7	161.3	131.7	בנות אלפים
100.0	98.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	אחוזים
1.0	-	(2.9)	15.1	7.7	7.5	10.9	6.3	6.5	עובדות
0.8	-	-	13.6	6.9	6.0	9.8	5.6	4.6	מזה: לומדות
-	-	(2.9)	1.5	0.9	1.5	1.1	0.7	1.9	לא לומדות**
99.0	98.7	87.8	84.9	92.3	91.1	89.1	93.7	93.5	לא עובדות
89.7	87.7	66.3	81.5	86.3	86.1	83.9	86.6	81.5	מזה: לומדות
9.4	11.0	30.7	3.4	6.0	6.2	5.2	7.1	11.9	לא לומדות**

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 12.31, שנים שונות.

* עובדים פירושו מועסקים. לא עובדים כוללים בלתי-מועסקים וכאלה שאינם בכוח העבודה האזרחי.

** כולל בני נוער שלא ידוע האם לומדים.

- נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

() נתונים המבוססים על הערכה, על מספר מקרים קטן, או על טעות דגימה גבוהה יחסית.

מאז 1990 ועד 2017 גדל שיעור כלל בני הנוער העובדים בכ-10%. בקרב בני הנוער היהודים העובדים חל גידול בשיעור של 41%, במקביל, חלה ירידה בשיעור של 60% בקרב בני הנוער הערבים שעובדים.

אחוז בני הנוער שעובדים ולומדים עלה בקרב שני המגזרים. אחוז כלל הבנות העובדות עומד בסימן גידול מאז שנת 1990.

לוח 10.8: אחוז בני הנוער היהודים בכוח העבודה האזרחי* מקבוצת הגיל, לפי מין
ויבשת לידה (אחוז מכלל בני ה-15-17 בכל תא) / 2005-2017

2017			סך הכל 2015	סך הכל 2010	סך הכל 2005	
בנות	בנים	סך הכל				
17.8	12.1	14.9	15.8	9.4	10.7	סך הכל
יבשת לידה						
17.8	12.3	15.0	14.8	9.1	10.3	סך הכל – ישראל
17.9	12.2	15.0	14.8	8.9	8.9	אב יליד: ישראל
16.1	11.9	13.9	14.8	9.8	9.8	אסיה-אפריקה
18.5	13.3	15.8	14.9	9.3	9.3	אירופה-אמריקה

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 12.5, שנים שונות.

* כוח העבודה האזרחי – מאז שנת 1985 כל האנשים מגיל 15, שהיו מועסקים או מובטלים בשבוע הקובע (ראו הגדרות במבוא). עד לשנת 1984 - אנשים בני 14 ויותר.

בשנת 2017 אחוז בני הנוער היהודים בכוח העבודה האזרחי היה גדול מבשנים 2005-2010 אך נמוך במקצת מבשנת 2015. שיעור בני הנוער העולים יוצאי אירופה-אמריקה העובדים גדול יותר מזה של בני הנוער שאביהם ילידי הארץ. חלקן של הבנות בכוח העבודה האזרחי גדול מזה של הבנים.

עבודת ילדים בפרסומות ובהופעות ציבוריות (לוחות 10.9-10.10)

לוח 10.9: עבודת ילדים בגיל 1-15 בפרסומות ובהופעות ציבוריות* במרוצת השנה
ובחופשת הקיץ (מספרים ואחוזים) / 2000-2017

מספר היתרים**		שנה
מזה: עבודה חופשת הקיץ	מספרים	
34.0	1,642	2000
20.9	3,075	***2005
21.0	3,116	2006
22.8	3,002	2007
23.5	3,245	2008
19.0	3,990	2009
23.5	2,923	2010
27.5	3,054	2011
29.6	2,974	2012
22.3	3,353	2013
24.9	3,642	2014
20.9	3,745	2015
25.5	4,831	2016
29.6	5,146	2017

מקור: משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, מנהל ההסדרה והאכיפה (אגף הרישוי), שנים שונות.
* התקנות בדבר העסקת ילדים בהופעות ובפרסומות מאפשרות העסקת ילדים בגיל שנה עד גיל 15 ועד בכלל.
העסקת ילדים מתחת לגיל שנה דורשת אישור של הוועדה המוסמכת לכך. ילדים שלא מלאו להם שנתיים לא
קיבלו היתר לעבוד.

** מספר ההיתרים אינו מעיד על מספר הילדים, מאחר שילד עשוי לקבל יותר מהיתר אחד בשנה.

*** סך הכל לא כולל 1,000 ילדים שהשתתפו בפתיחת המכבייה (תחילת יולי).

מספר ההיתרים גדל בהתמדה מאז 2012. בשנת 2017 ניתנו ל-5,146 ילדים היתרי עבודה
בפרסומות ובהופעות ציבוריות, 30% מהם ניתנו לילדים שעבדו בקיץ.

לוח 10.10: היתרים להעסקת ילדים ובני נוער, לפי סוג היתר, גיל, מין ואזור מגורים (מספרים ואחוזים) / 2016-2017

מספר היתרים				סוג הופעה		
2017		2016				
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
-	122	-	104	-	היתרי העסקת בני נוער בלילה*	
-	2,246	-	2,337	-	היתרי תיווך**	
100.0	5,146	100.0	4,831	-	היתרי העסקה בפרסומות ובהופעות ציבוריות***	
מהם:						
14.3	738	14.8	714	כל הופעה	גיל	
6.2	317	6.0	289	כל הופעה		
29.6	1,524	24.3	1,553	הופעה ציבורית פרסומת		
25.6	1,316	24.3	1,175	הופעה ציבורית פרסומת		
14.9	768	16.6	802	הופעה ציבורית פרסומת		
4.8	247	4.9	238	הופעה פרסומת	12-15	
42.1	2,169	46.1	2,226	כל הופעה	בנים	מין****
57.9	2,977	53.9	2,605	כל הופעה	בנות	
78.0	4,004	78.1	3,775	כל הופעה	תל אביב / מרכז	אזור
11.0	593	12.0	579	כל הופעה	חיפה והצפון	
5.9	303	4.6	222	כל הופעה	ירושלים	
4.0	204	4.1	196	כל הופעה	באר שבע	
0.8	42	1.2	59	כל הופעה	לא ידוע	

מקור: משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, מנהל ההסדרה והאכיפה (אגף הרישוי), שנים שונות.

* מדובר בפעילות הרגולטור אל מול מעסיקים שונים בעבודת משמרות אשר מעוניינים בהעסקת בני נוער (16-17) עד השעה 23:00 בלילה. ההיתרים מייצגים את מספר המעסיקים ולא את מספר הילדים. בשנת 2016 התקבלו היתרים עבור כ-9,840 ילדים ובשנת 2017 התקבלו היתרים עבור כ-11,120 ילדים. ** התקנות קובעות כי יש לקבל היתר תיווך על כל ילד מתחת לגיל 15 אשר ישנה כוונה להעבידו בהופעה ציבורית ובפרסומות. תחום עבודת הנוער פועל כרגולטור בעניין זה ובוחן בקשות לתיווך עבור כל סוכן ילדים (מתווך) בהתאם לתקנות שנקבעו. בשנת 2016 ההיתרים ניתנו ל-23 סוכנויות וב-2017 ל-41 סוכנויות. *** התקנות בדבר העסקת ילדים בהופעות ובפרסומות מאפשרות העסקת ילדים בגיל שנה עד גיל 15 ועד בכלל. העסקת ילדים מתחת לגיל שנה דורשת אישור של הוועדה המוסמכת לכך. ילדים שלא מלאו להם שנתיים לא קיבלו היתר לעבוד. יש לציין שמספר ההיתרים אינו מעיד על מספר הילדים, מאחר שילד עשוי לקבל יותר מהיתר אחד בשנה. ההיתרים בשנת 2016 ניתנו ל-748 מעסיקים וב-2017 ניתנו ל-889 מעסיקים. **** כולל היתרים שניתנו באופן ידני ולא נכנסו למאגר הממוחשב והיתרים לבני +15 שניתנו בהתאם לסעיף 25 לחוק עבודת נוער, תשי"ג-1953.

גילם השכיח של המקבלים היתר להופיע בפרסומת או בהופעה ציבורית היה 6-11. רוב ההיתרים ניתנו לילדים באזור תל-אביב והמרכז (78%).

ילדים ובני נוער עובדים שהועסקו באופן לא חוקי או נוצלו בידי מעסיקים, ותיקים שנפתחו בעניינם (לוחות 10.11-10.14 ותרשימים 10-יד'-10טו')

הסתדרות הנוער העובד והלומד מייצגת ילדים, בני נוער וצעירים העובדים בישראל. הארגון רשאי לפעול רק כאשר הילדה/ או נערה/ פונה בבקשה לקבלת סיוע ולהתערבות. ילדים ובני נוער אף רשאים לפנות למחלקה לאכיפת חוקי עבודה במשרד התמ"ת לשם הגשת התלונה.

נערים, נערות, ילדים וילדות רבים פונים לאיגוד המקצועי לנוער השייך להסתדרות הנוער העובד והלומד. רבות מן הפניות הן לשם התייעצות בעניין זכויות, ואולם רק כחמישית מן הפניות הופכות ל"תיק" הנפתח נגד מעסיק. כדי לפתוח תיק נגד מעסיק יש להגיש רישום של ימי ושעות העבודה, המוכיח כי הנערה/ אכן עבדו כמדווח, ומה מגיע לו/לה. רבים מבני הנוער העובדים אינם מנהלים רישום מסודר, והדבר מקשה על פתיחת תיקים. משנפתח תיק נגד מעסיק, פונה מזכיר האיגוד המקצועי לנוער אל המעסיק, תחילה בטלפון או בביקור במקום העבודה. אם למרות פנייה זו המעסיק אינו מוכן לשלם לנערה/ את המגיע לו/לה כחוק, נשלח אליו לפחות מכתב אחד, המתריע כי ייתבע לדין בבית הדין לעבודה. אם המעסיק מתמיד בסירובו, מוגשת כנגדו תביעה לבית הדין לעבודה. במסגרת האיגוד המקצועי לילדים, נוער וצעירים, פועלים היום כ-100 מתנדבים. אלה הוסמכו לשמש כמזכירי איגוד מקצועי, ועל פי תקנות בית הדין לעבודה הם רשאים לייצג בו נערים ונערות עובדים.

לוח 10.11: פניות* של ילדים ובני נוער עובדים להסתדרות הנוער העובד והלומד, לפי מין וקבוצת אוכלוסייה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

אחוזים			מספרים			מין/קבוצת אוכלוסייה
2017	2010	2005	2017	2010	2005	
-	-	-	5,355	5,645	4,188	סך כל הפניות
100.0	100.0	100.0	1,154	1,198	791	סך כל התיקים שנפתחו
מין						
56.0	58.3	62.6	669	698	495	בנים
42.0	41.7	37.4	485	500	296	בנות
קבוצת אוכלוסייה						
97.0	78.7	80.4	1,118	943	636	יהודים
-	9.4	16.7	-	113	132	מזה: עולים חדשים
3.1	21.7	19.6	36	260	155	בני לאומים אחרים**
		-			-	מבקשי מקלט

מקור: הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, שנים שונות.
 * פניות שהגיעו לתא הקולי / לאתר האינטרנט / לדף הפייסבוק / למזכירי האיגוד המקצועי לנוער בשטח.
 ** כולל ערבים, דרוזים ובדווים.
 - נתון חסר.

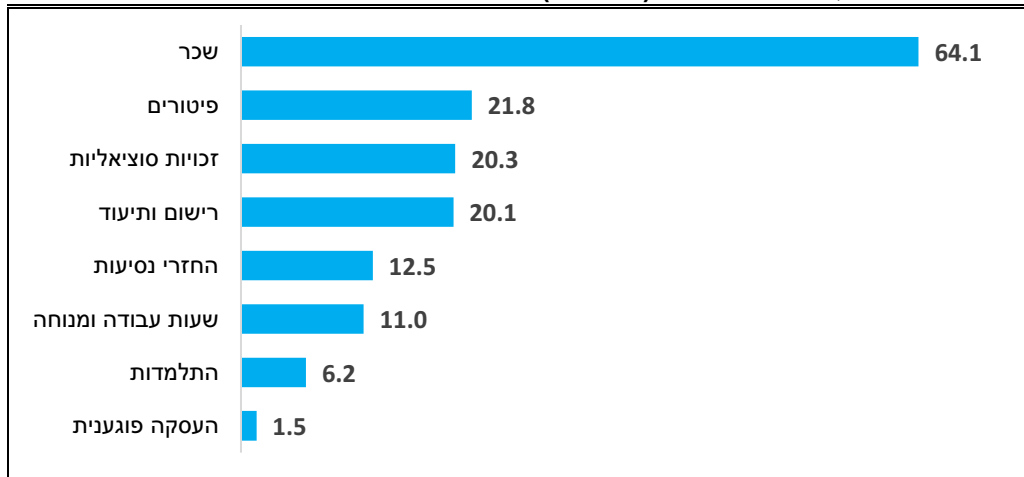
בשנת 2017 התקבלו 5,355 פניות בהסתדרות הנוער העובד והלומד מבני נוער וצעירים בבקשה לייעוץ ו/או סיוע פרטני לגבי מקום עבודתם. מספר הבנים המתלוננים על ניצול מעסיקיהם היה גדול ממספר הבנות. רובם המוחלט של המתלוננים היו יהודים.

לוח 10.12: תיקים שנפתחו בעניינם של בני נוער בעקבות פנייתם אל הסתדרות הנוער העובד והלומד / 2016-2017

2017		2016		
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
5,355	100.0	4,870	100.0	סך כל הפניות*
1,154	22.0	1,454	30.0	מהן: תיקים שנפתחו
1,713	-	1,357	-	סך כל התיקים שנסגרו (כולל משנים קודמות)
860	75.0	863	64.0	מהם: תיקים שנפתחו ונסגרו במהלך השנה הנוכחית
74	-	213	-	סך כל התביעות שהוגשו בבית הדין לעבודה (כולל תביעות משנים קודמות)
38	3.0	167	3.0	מהן: תביעות שהוגשו על מקרי טיפול משנת 2017

מקור: הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, הדוח המסכם לשנת 2017, מאי 2018.
 * פניות שהגיעו לתא הקולי / לאתר האינטרנט / לדרך הפייסבוק / למזכירי האיגוד המקצועי לנוער בשטח.
 בשנת 2017 ירד מספר התיקים שנפתחו בעניינם של בני נוער בעקבות פנייתם אל הסתדרות הנוער העובד והלומד וירד חלקם מכלל הפניות. עם זאת, עלה מספר התיקים שנסגרו וחלקם מכלל התיקים שנפתחו במהלך 2017 לעומת שנת 2016.
 מספר התביעות שהוגשו בשנת 2017 ירד אך חלקן מכלל הפניות נותר יציב.

תרשים 10 יד': פניות של ילדים ובני נוער עובדים לתא הקולי של הסתדרות הנוער העובד והלומד, לפי סוג תלונה (אחוזים) / 2017



מקור: הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, שנים שונות.
 * בכל תיק עשוי להיות יותר מסעיף אחד, ולכן סך כל האחוזים אינו מסתכם ל-100%.
 ב-2017 הפניות השכיחות שהגיעו להסתדרות הנוער העובד והלומד התייחסו לשכר. כ-20% מהפניות היו בגין פיטורים ו/או זכויות סוציאליות ו/או רישום ותיעוד.

לוח 10.13: תיקים שנפתחו בעניינם של בני נוער בעקבות פנייתם* אל הסתדרות הנוער העובד והלומד, לפי מעסיק/מקום תעסוקה (מספרים ואחוזים) / 2017

מספרים	מספרים	מעסיק / מקום תעסוקה
100.0	1,154	סך הכל
18.1	209	מסעדות ובתי קפה
15.3	176	מזון מהיר
10.1	117	אולמות אירועים וחברות קייטרינג
10.1	116	מוכרנות
4.7	54	טלמרקטינג, פרסום ושיווק
3.4	39	חברות כח אדם ונקיין
3.4	39	רשתות שיווק
3.3	38	הפעלת מתקנים
2.9	34	מעסיק פרטי
1.8	21	קייטנות וגני ילדים
1.7	20	בתי מלון
0.9	10	תחנות דלק
0.8	9	בתי קולנוע ושעשועים
0.7	8	שמירה ואבטחה
0.6	7	מפלגות
0.6	7	עולם הבמה
0.6	7	רכב ומוסכים
0.3	3	חקלאות
0.2	2	חשמל ומיזוג אויר
0.2	2	מספרות
0.2	2	עיריות ושלטון מקומי
0.2	2	פקידות ומנהל
0.2	2	שמרטפות
0.1	1	בניין
0.1	1	דוכנים
0.1	1	מתכת ופלסטיק
0.3	4	אחר

מקור: הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, הדוח המסכם לשנת 2017, מאי 2018.
* פניות שהגיעו לתא הקולי / לאתר האינטרנט / לדף הפייסבוק / למזכירי האיגוד המקצועי לנוער בשטח.

מקומות התעסוקה השכיחים ביותר, שלגביהם נתקבלו תלונות של בני נוער עובדים בקו החם של הסתדרות הנוער העובד והלומד, היו מסעדות ובתי קפה, מזון מהיר, אולמות אירועים וחברות קייטרינג ומוכרנות.

לוח 10.14: התראות*, קנסות וכתבי אישום של מינהל הסדרה ואכיפה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, כנגד מעסיקים מפירי חוק עבודת הנוער (מספרים) / 2013-2017

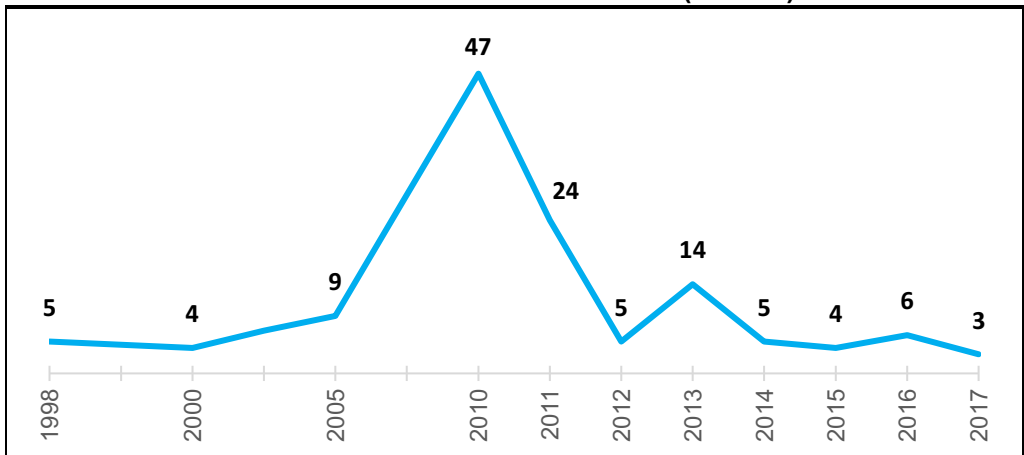
שנה					
2017	2016	2015	2014	2013	
233	201	430	563	329	סך כל ההתראות שניתנו
-	201	430	554	320	מהן: התראות שניתנו במסלול המינהלי
-	0	0	9	9	התראות שניתנו במסלול הפלילי
14	17	42	86	76	סך כל הקנסות שהוטלו
-	8	14	21	10	מהן: קנסות שהוטלו במסלול המינהלי
-	9	28	65	66	קנסות שניתנו במסלול הפלילי
3	6	4	5	14	כתבי אישום שהוגשו במסלול הפלילי

מקור: הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, הדוח המסכם, שנים שונות. * התראה על הטלת קנס. – נתון חסר במקור.

הערה: ההפניה למסלול מינהלי או פלילי נקבעת בהתאם לנהלים הפנימיים של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (חומרה, עבירות חוזרות וכו').

מאז 2014 הסתמנה מגמת ירידה במספר ההתראות והקנסות שניתנו בידי המינהל להסדרה ואכיפה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, כנגד מעסיקים מפירי חוק עבודת הנוער.

תרשים 10טו': כתבי אישום שהגישה היחידה לאכיפת חוקי עבודה* נגד מעסיקים שניצלו** בני נוער (מספרים) / 1998-2017

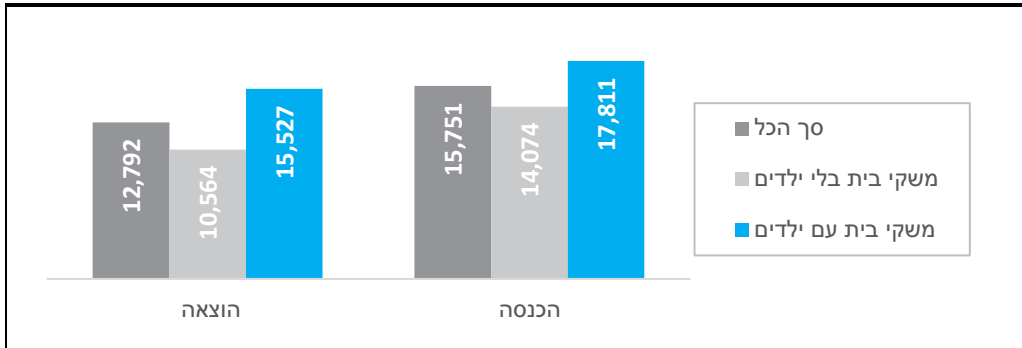


מקור: הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, הדוח המסכם לשנת 2017, מאי 2018. * מינהל הסדרה ואכיפה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. ** רוב העבירות, שבגינן הוגשו כתבי אישום, היו העסקת בני נוער בחופשת הקיץ בלא אישור רפואי ובלא פנקס עבודה. במרבית מקרי התלונה מפקחים השאירו במקום העבודה מכתב התראה, ועד לביקורם החוזר הליקויים תוקנו, והמסמכים הומצאו.

מאז 2013 הסתמנה מגמת ירידה במספר כתבי האישום שהוגשו נגד מעסיקים שניצלו בני נוער.

הוצאה והכנסה של משקי בית עם ילדים ובעלות על מוצרים (תרשימים 10טז'-10יט' ולוחות 10.15-10.17)

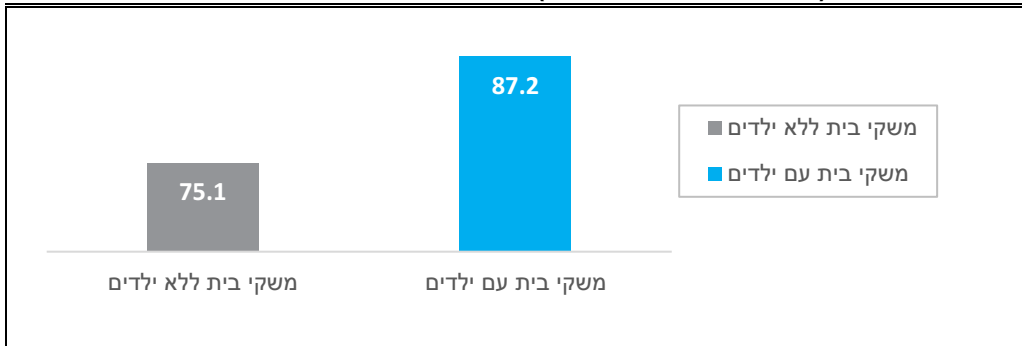
תרשים 10טז': הוצאות והכנסות* של משקי בית עם ילדים (ממוצע חודשי בש"ח) 2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 15. נובמבר 2018.
 * הכנסה כספית נטו למשק בית: הכנסה כספית ברוטו לאחר ניכוי תשלומי החובה (ביטוח לאומי, ביטוח בריאות ומס הכנסה). הוצאה כספית: הוצאה כספית שמשק הבית הוציא בפועל על צריכת מוצרים ושירותים, ללא אומדן הוצאה על שירותי דיור.

בשנת 2016 ההכנסה הכספית הממוצעת נטו למשק בית עם ילדים הייתה גבוהה פי 1.3 מההכנסה למשק בית ללא ילדים (17,811 ש"ח לעומת 14,074 ש"ח בהתאמה), וההוצאה הכספית הממוצעת הייתה גבוהה פי 1.5 (15,527 ש"ח לעומת 10,564 ש"ח בהתאמה).

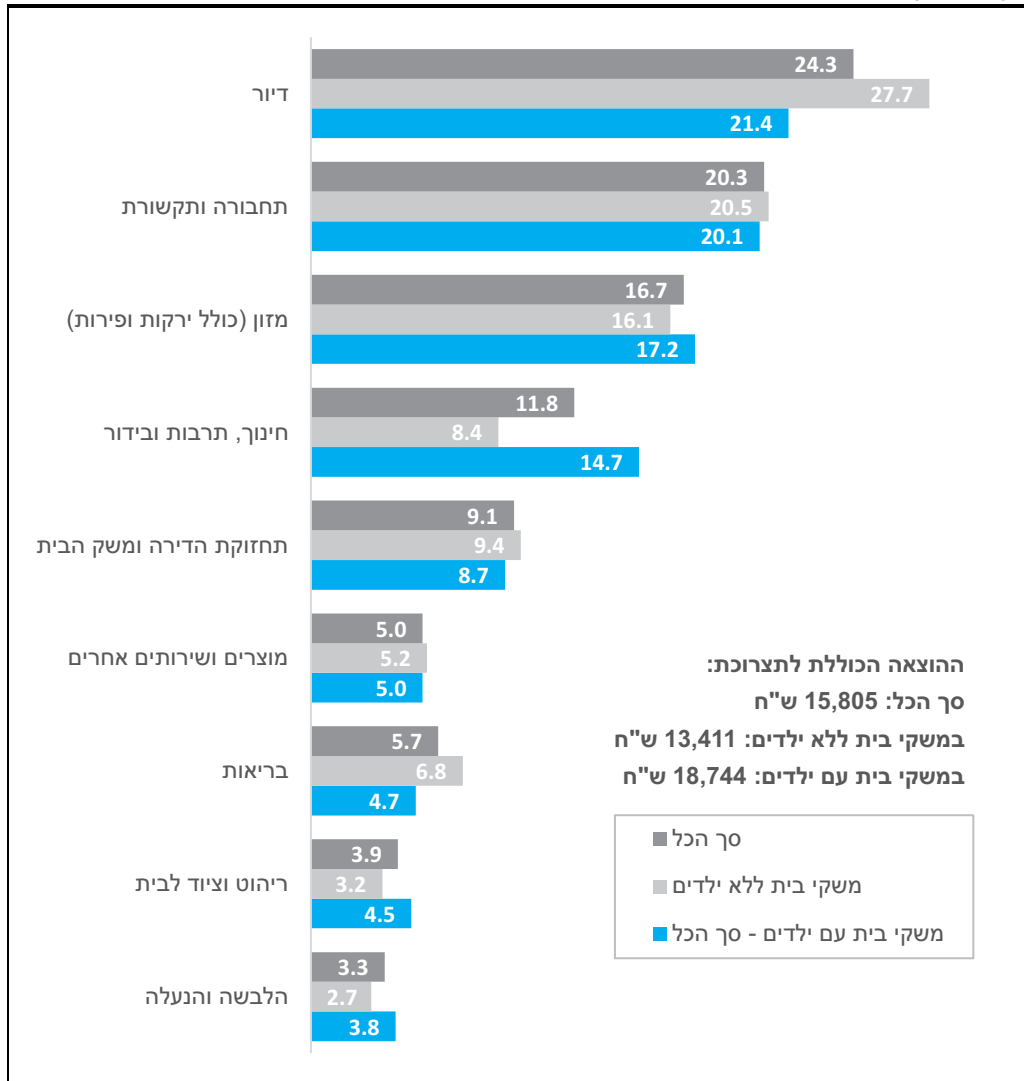
תרשים 10יז': ממוצע ההוצאה* החודשית של משקי בית עם ילדים בהשוואה למשקי בית ללא ילדים (אחוז ממוצע ההכנסות) / 2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 15. נובמבר 2018.
 * הכנסה כספית נטו למשק בית: הכנסה כספית ברוטו לאחר ניכוי תשלומי החובה (ביטוח לאומי, ביטוח בריאות ומס הכנסה). הוצאה כספית: הוצאה כספית שמשק הבית הוציא בפועל על צריכת מוצרים ושירותים, ללא אומדן הוצאה על שירותי דיור.

בשנת 2016 ההוצאה הכספית הממוצעת נטו במשק בית עם ילדים הייתה 87.2% מההכנסה, לעומת 75.1% במשקי בית ללא ילדים.

תרשים 10יח': הוצאה חודשית לתצרוכת* למשקי בית עם ילדים, לפי סוג הוצאה (אחוזים) / 2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, עמ' 16-17. נובמבר 2018.
 * תצרוכת: סך כל התשלומים שמשלם משק הבית על קניית מוצרים או שירותים, וכן זקיפת הוצאה לצריכת שירותי דירה ורכב (קניית מוצרים אלה מוגדרת כהשקעה ולא כתצרוכת).
 בכל משקי הבית הוצאה הגדולה ביותר היא על דיור, במקום השני על תחבורה ותקשורת, ובמקום השלישי והרביעי - מזון, חינוך ותרבות.
 בשנת 2016 הוצאה הכוללת לתצרוכת במשקי בית עם ילדים הייתה 18,744 ₪ לחודש בממוצע. אחוז הוצאה על מזון ועל חינוך, תרבות ובידור היה גבוה במקצת מהאחוז המקביל בכלל משקי הבית ובמשקי בית ללא ילדים.

לוח 10.15: הוצאה חודשית ממוצעת לתצרוכת* למשקי בית עם ילדים, לפי סוג הוצאה ומספר הילדים (הוצאה לתצרוכת - ש"ח) / 2016

סוג הוצאה										
הלבשה והנעלה	ירקות ופירות	ריהוט וציוד לבית	מוצרים ושירותים אחרים	בריאות	תחזוקת הדירה ומשק הבית	חינוך, תרבות ובידור	מזון (ללא ירקות ופירות)	תחבורה ותקשורת	דיור	
518	520	614	798	900	1,431	1,857	2,116	3,204	3,846	סך כל הוצאה בכלל משקי הבית בישראל
משקי בית עם מבוגר אחד										
533	345	463	580	717	1,157	1,633	1,570	1,677	3,246	סך הכל
477	339	376	594	830	1,116	1,319	1,518	1,745	3,079	ילד אחד
588	347	552	565	603	1,198	1,949	1,621	1,609	3,415	שני ילדים ויותר
משקי בית עם שני מבוגרים										
347	504	454	642	1,017	1,388	1,200	1,802	3,056	3,923	בלי ילדים
559	455	758	863	781	1,336	2,043	2,114	3,487	3,789	ילד אחד
666	505	743	846	834	1,543	2,918	2,427	3,939	3,957	שני ילדים
782	582	1,017	986	986	1,752	3,174	2,663	3,648	4,157	שלושה ילדים ויותר
משקי בית עם שלושה מבוגרים ויותר										
582	725	691	1,039	1,189	1,827	1,784	2,484	4,284	4,156	בלי ילדים
847	761	930	1,162	1,220	1,824	2,732	3,160	4,921	4,364	ילד אחד
664	766	766	988	1,237	1,935	2,880	3,382	4,321	4,311	שני ילדים
808	810	777	872	875	1,716	2,742	3,375	3,346	3,676	שלושה ילדים ויותר

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 5.29, 2018.
 * תצרוכת: סך כל התשלומים שמשלם משק הבית על קניית מוצרים או שירותים, וכן זקיפת הוצאה לצריכת שירותי דירה ורכב (קניית מוצרים אלה מוגדרת כהשקעה ולא כתצרוכת).
 בכל משקי הבית ההוצאה הגדולה ביותר היא על דיור, במקום השני על תחבורה ותקשורת, ובמקום השלישי והרביעי - מזון, חינוך ותרבות.

לוח 10.16: הוצאה חודשית ממוצעת על מבחר מוצרים למשקי בית עם ילדים בישראל
(הוצאה לתצרוכת - ש"ח) / 2016

עם ילדים			ללא ילדים	סך הכל	סוג מוצר
שלושה ויותר	עד שני ילדים	סך הכל			
422	580	519	386	446	ארוחות מחוץ לבית
196	198	197	132	162	טלפון נייד, חשבון שוטף
123	156	143	133	138	סיגריות, טבק וצורכי עישון
144	62	94	46	68	תרומות למפעלים ומוסדות
68	53	59	44	51	נסיעה באוטובוס
66	42	51	18	33	חטיפים
52	44	47	56	52	טלפון נייד, חשבון שוטף
50	39	43	19	30	מעדני חלב וגבינה
52	32	40	15	26	פיתות
40	28	33	13	22	לחמניות וכעכים
39	27	32	10	20	דגני בוקר
21	25	23	27	25	לחם מיוחד
13	7	10	5	7	לחם פרוס
8	11	10	14	12	נסיעה במונית מיוחדת
11	9	9	3	6	ממרח שוקולד וממרח קקאו
5	2	3	2	3	לחם אחיד שחור ולבן

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017, לוח ח', עמ' 15. נובמבר 2017.

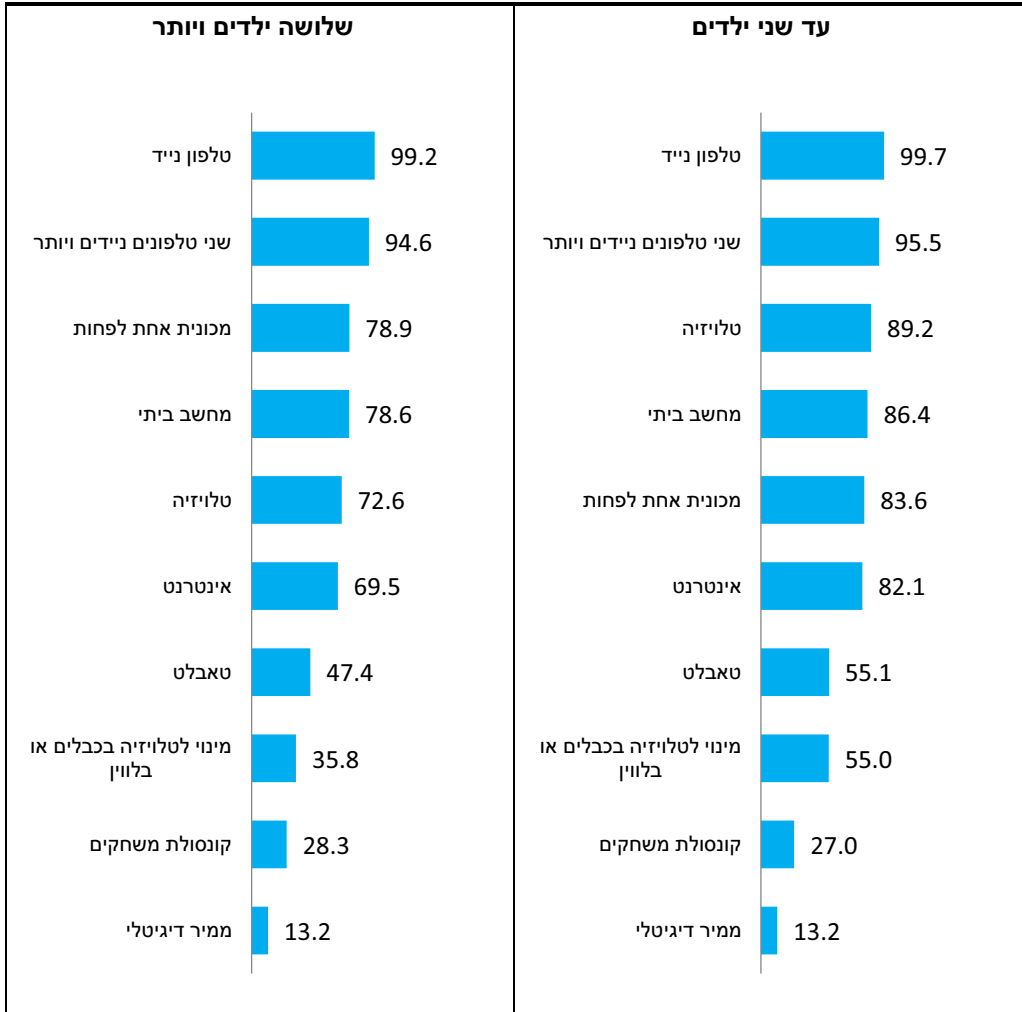
לרוב, ככל שמספר הילדים במשק בית עולה, כך עולה ההוצאות. בכל סוגי משקי הבית (עם ילדים ובלי ילדים) ההוצאה החודשית הגבוהה ביותר הייתה על ארוחות מחוץ לבית, ואחריה הוצאות על טלפון נייד וסיגריות. משקי בית עם ילדים תורמים פי שניים ממשקי בית ללא ילדים, ומשקי בית עם שלושה ילדים ויותר תורמים פי 2.3 ממשקי בית שבהם עד שני ילדים (144 ש"ח בחודש לעומת 62 ש"ח בהתאמה).

לוח 10.17: בעלות על מוצרי תחבורה ותקשורת נבחרים במשקי בית עם ילדים בישראל, לפי מספר הילדים (אחוזים) / 2016

עם ילדים			ללא ילדים	סך הכל	סוג מוצר
שלושה ויותר	עד שני ילדים	סך הכל			
99.2	99.7	99.5	95.2	97.1	טלפון נייד
94.6	95.5	95.2	60.3	75.9	שני טלפונים ניידים ויותר
78.6	86.4	83.4	73.8	78.1	מחשב ביתי
72.6	89.2	82.8	90.9	87.3	טלוויזיה
78.9	83.6	81.8	60.9	70.3	מכונית אחת לפחות
69.5	82.1	77.2	73.9	75.4	אינטרנט
47.4	55.1	52.1	31.3	40.7	טאבלט
35.8	55.0	47.6	62.7	55.9	מינוי לטלוויזיה בכבלים או בלווין
28.3	27.0	27.5	5.7	15.5	קונסולת משחקים
13.2	13.2	13.2	9.5	11.2	ממיר דיגיטלי

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017, לוח ט', עמ' 16. נובמבר 2017.
 בכל סוגי משקי הבית (עם ילדים ובלי ילדים) אחוזי הבעלות על טלפון נייד, מחשב ביתי, טלוויזיה, מכונית ואינטרנט היו גבוהים.

תרשים 10: בעלות על מוצרי תחבורה ותקשורת נבחרים במשקי בית עם ילדים בישראל, לפי מספר הילדים (אחוזים) / 2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2017, לוח ט', עמ' 16. נובמבר 2017.

במשקי בית עם ילד אחד או שניים אחוז הבעלות על תחבורה ותקשורת גבוה יותר מאשר במשקי בית עם שלושה ילדים ויותר.

11

ילדים בעולם המשפט

מבוא

ככל האזרחים גם ילדים באים במגע עם מערכת המשפט ונתונים לטיפול. פרק זה מוקדש למעורבותם של ילדים בעולם המשפט, בעיקר בתחום האזרחי. הפרקים שלאחריו, 12-13, עוסקים בתחום המשפט הפלילי. הלוחות המופיעים בהם מתייחסים לתיקים ו/או לעניינים, לאו דווקא למספר הילדים.

מערכת בתי המשפט בישראל כוללת מספר ערכאות, אשר לכל אחת מהן מבנה היררכי משלה. המערכת האזרחית היא המרכזית שבהן, ובה מתבררים העניינים האזרחיים הנוגעים במספר ערכאות: הערכאה הראשונה היא בתי משפט השלום, שבמסגרתם פועלים בתי משפט שלום לנוער, ובשנים האחרונות גם בתי המשפט לענייני משפחה. הערכאה השנייה היא בתי המשפט המחוזיים, ואילו הערכאה השלישית היא בית המשפט העליון.

הנתונים המוצגים בפרק זה מתייחסים רק לעניינים הנוגעים לילדים, שנדונו בבתי משפט שלום לנוער, בבתי משפט מחוזיים ובבתי משפט לענייני משפחה. לשמחתנו, גם השנה עלה בידינו להשיג נתונים עדכניים לגבי תיקים אזרחיים בעניינם של קטינים. עדיין אין בידינו נתונים לגבי עניינים הקשורים לילדים, הנדונים בבית המשפט העליון בשבתו כערכאת ערעורים, או כבג"ץ.

כאמור, מערכות נוספות של בתי המשפט הן בתי הדין האזרחיים והמערכות המעין שיפוטיות: בתי הדין לעבודה, בתי הדין לשכירות; ופעולות מעין שיפוטיות של רשמי המשכונות, רשמי החברות, רשמי הפטנטים ולשכות הוצאה לפועל. לצערנו, אין נתונים על עניינים הנוגעים לילדים שנדונו במערכות אלו, ולכן פרק זה של השנתון אינו מתייחס אליהם.

כמו כן, קיימת מערכת בתי הדין הדתיים. מערכת זו כוללת את בתי הדין הרבניים האזוריים, את בית הדין הרבני הגבוה ואת בתי הדין השרעיים, הנוצרים והדרוזים. בפרק זה מוצגים נתונים בעניינים הקשורים בילדים שנדונו בבתי דין רבניים ובבתי דין דרוזיים ושרעיים. בישראל בתי הדין הדתיים מוסמכים לדון בגירושין ובנישואין ובעניינים הכרוכים בהם, כגון החזקה ומשמורת של ילדים.

ייצוג המשפטי של ילדים בהליכים אזרחיים הוא נושא שטרם הוסדר בחקיקה הישראלית באופן מלא. על כן, למרות שילדים ובני נוער מיוצגים מעת לעת בידי עורכי דין מטעם האגף לסיוע משפטי או מטעם ארגונים התנדבותיים דוגמת המועצה לשלום הילד, לצערנו, אין בידינו נתונים מסודרים אודות היקף הייצוג ואופיו.

מבנה הפרק:

לוח 11.1 ותרשים 11א' מציגים נתונים על עניינים הקשורים לילדים, שנדונו בבתי משפט שלום לנוער ובבתי משפט מחוזיים.

לוח 11.2 מציג נתונים על עניינים הקשורים לילדים, שנדונו בבתי משפט למשפחה.

תרשים 11ב' מתייחס לבקשות לאישור נישואי קטינות.

לוחות 11.3-11.4 מיוחדים לעניינים הקשורים לילדים, שנדונו בבתי משפט דתיים (רבניים, דרוזיים, שרעיים).

הגדרות

הליך אזרחי – בפרק זה הכוונה להליך משפטי הננקט בהתאם לחוק הנוער טיפול והשגחה, התש"ך (1960).

בית משפט לענייני משפחה – בית משפט שלום העוסק בעניינים כגון החזקת ילדים, מזונות, אישור הסכמי נישואין או גירושין, אלימות במשפחה, אימוץ וכיו"ב מכוח חוק בית המשפט לענייני משפחה (1995). בעבר, בטרם התקבל החוק, טופלו עניינים אלה בבתי המשפט המחוזיים.

בית משפט שלום לנוער – בית משפט שלום אשר שופטיו הוסמכו לשפוט קטינים על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 וחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.

החזקת ילדים (משמורת) – הסמכות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו. ככלל, לאחד ההורים הסמכות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו.

חוק גיל הנישואין התש"י-1950 – חוק האוסר נישואי קטינה או קטין מתחת לגיל 18, כולל השאת קטינים או סיוע בעריכת נישואיהם. החוק מפרט את דרכי הטיפול בנישואין מסוג זה. (א) על אף האמור בחוק רשאי בית משפט לענייני משפחה לתת היתר לנישואי קטין או קטינה שמלאו להם 16 שנים, ולדעת בית המשפט קיימות נסיבות מיוחדות הקשורות בטובת הקטין או הקטינה, לפי העניין, המצדיקות מתן היתר זה. בית המשפט לענייני משפחה יכריע בבקשה למתן היתר לאחר ששמע את הקטין או הקטינה, לפי העניין. (ב) לא יכריע בית המשפט לענייני משפחה בבקשה להיתר נישואין של קטין או קטינה שמלאו להם 16 שנים אך טרם מלאו להם 17 שנים, אלא לאחר שקיבל תסקיר מאת עובד סוציאלי לפי חוק גיל הנישואין.

בקשה להיתר נישואין - לפי סעיף 5 תוגש על ידי הקטינה או הקטין או על ידי אחד מהוריהם או אפוטרופוסייהם או על ידי מי שמבקש להינשא להם.

קטין נזקק – על פי הגדרת חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך – 1960, קטין נזקק הוא קטין שמתקיים בו אחד מאלה:

- לא נמצא אחראי עליו,
- האחראי עליו אינו מסוגל לטפל בו או להשגיח עליו, או מזניח את הטיפול או את ההשגחה,
- הוא עשה מעשה הנחשב עבירה פלילית ולא הובא בפלילים,
- נמצא משוטט, פושט יד או רוכל בניגוד לחוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953,
- נתון להשפעה רעה או חי במקום המשמש דרך קבע כמקום עבירה,
- שלומו הגופני או הנפשי נפגע או עלול להיפגע מכל סיבה אחרת,
- נולד כשהוא סובל מתסמונת התמכרות לסם (סינדרום גמילה).

מקור הנתונים

מקורות הנתונים הם מחלקת המחקר של הנהלת בית המשפט, משרד הדתות, משרד הפנים ועוד. בתחתיתו של כל לוח צוין המקור המדויק.

בלוחות מסוימים יש התייחסות לשלבי הפעולה לפי עניינים שהוגשו ולפי עניינים שנתבררו. כשמדובר בעניינים שהוגשו, הכוונה לסך כל העניינים שהוגשו לטיפול בשנה מסוימת, לסך כל המקרים שנתבררו במרוצתה - גם אם הוגשו בשנים קודמות, ולסך כל העניינים שטרם נתבררו - כולל אלה שהוגשו בשנים קודמות, אך עדיין אין החלטה לגביהם.

ילדים בבתי משפט שלום לנוער (לוח 11.1 ותרשים 11א')

בבית משפט שלום לנוער מתנהלים הליכים אזרחיים על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 וכן הליכים פליליים על פי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971. ככלל, כשמדובר בתיקים פליליים, בית משפט שלום מוסמך לדון רק בפשעים שהעונש עליהם הוא עד שבע שנות מאסר, ואילו בית משפט שלום לנוער מוסמך לדון, לפי צו מפורש, במרבית הפשעים (לרבות עבירות מין, עבירות לפי פקודת הסמים ועוד). במקרים יוצאי דופן, כאשר עניינה של המשפחה כבר נדון בבית משפט לענייני משפחה, מכוח הסמכות המוקנית לו בחוק הנוער (טיפול והשגחה) בית המשפט לענייני משפחה הוא שדן בעניינו של הקטין, לא בית משפט לנוער.

בכל הלוחות שבהם מופיע המונח "נתבררו" הכוונה למקרים שנתבררו באותה שנה, גם אם הוגשו לבית המשפט לשם בירור בשנים שקדמו לה.

לוח 11.1: מספר התיקים* בבתי משפט שלום לנוער, לפי סוג תיק ושלב פעולה 2008-2017

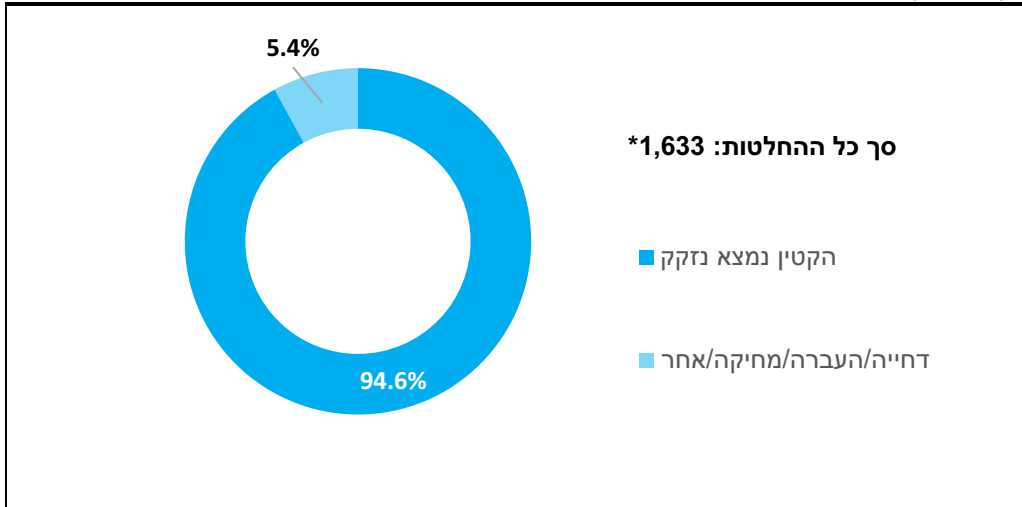
2017	2015	2010	2008	סוג התיק ושלב הפעולה
14,646	14,071	12,883	8,994	הוגשו
14,616	15,365	14,376	8,739	נתבררו
				מזה:
2,811	2,421	1,892	2,138	אזרחי הוגשו
2,824	3,177	2,093	2,038	נתבררו
11,835	11,650	10,991	6,856	פליליים הוגשו
12,792	12,188	12,283	6,701	נתבררו

מקור: משרד המשפטים, הנהלת בית המשפט, מחלקת מחקר, דו"חות והערכה, שנים שונות.

* תיקי נוער (אזרחיים ופליליים). לא כולל בקשות שונות בהליך ותיקי מעצרים בהליך.

מאז 2008 הסתמן גידול במספר התיקים האזרחיים והפליליים שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער.

תרשים א'11: החלטות של בתי משפט שלום לנוער בעניין הכרזת קטין כנזקק*
2017 / (אחוזים)



מקור: משרד המשפטים, הנהלת בית המשפט, עיבוד מיוחד, 2018.

* על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה).

** מספר ההחלטות לגבי תיקים-הליכים (לא מספר הילדים).

רוב מוחלט של ההליכים האזרחיים שהתנהלו בבתי משפט לנוער הסתיימו בהכרזה על הקטין כעל נזקק.

ילדים בבתי משפט לענייני משפחה (לוח 11.2)

לוח 11.2: תיקים שנדונו בבתי משפט לענייני משפחה, לפי מקום בית המשפט וסוג עניין (מספרים) / 2010-2017

2017				סך הכל	סך הכל 2010	מקום בית המשפט
סוג עניין						
אחר***	חטיפת ילדים**	תובענה בעניין קטין*	אבהות/ אימהות			
הוגשו						
80,702	25	7,010	1,231	88,968	71,628	סך הכל
832	0	92	10	934	611	אילת
4,136	0	426	101	4,663	3,235	אשדוד
4,556	2	518	346	5,422	4,299	באר שבע
2,572	2	194	20	2,788	1,781	חדרה
6,741	1	463	110	7,315	6,564	חיפה
1,353	0	136	24	1,513	1,348	טבריה
9,263	2	895	60	10,220	8,709	ירושלים
3,767	1	328	57	4,153	3,342	נצרת
11,148	1	929	81	12,159	9,569	פתח תקוה****
588	0	49	9	646	-	צפת
5,986	2	518	64	6,570	5,393	קרית
1,388	1	150	54	1,593	1,244	קרית גת
672	0	55	4	731	990	קרית שמונה
10,024	4	924	111	11,063	8,368	ראשון לציון
17,676	9	1,333	180	19,198	16,175	תל אביב
נתבררו						
81,181	20	6,933	1,335	89,469	75,456	סך הכל
810	0	80	14	904	641	אילת
4,159	0	379	97	4,635	3,389	אשדוד
4,709	2	541	334	5,586	4,332	באר שבע
2,536	1	210	29	2,776	1,943	חדרה
6,427	0	471	130	7,028	6,652	חיפה
1,370	0	124	24	1,518	1,520	טבריה

לוח 12.7: **תיקים שנפתחו לקטינים*** החשודים בביצוע עבירות נגד קטינים, לפי סוג עבירה (מספרים) / 2005-2017 (המשך)

מזה: תיקים פליליים				סך הכל				סוג עבירה**
2017	2015	2010	2005	2017	2015	2010	2005	
4	6	1	0	5	6	1	0	עבירות תנועה – סך הכל
0	0	1	0	0	0	1	0	חגורות בטיחות
4	6	1	0	5	6	1	0	עבירות טכניות
0	1	0	0	0	1	0	0	התנהגות רוכבי אופניים
3	4	27	11	3	4	30	13	רישוי – סך הכל
0	0	0	1	0	0	0	2	רדיו וטלוויזיה
0	1	0	0	0	1	0	0	אחרים
3	1	27	10	3	3	30	11	עבירות תעבורה
1	0	1	0	1	0	1	0	עבירות כלכליות – סך הכל
2	10	30	9	17	23	31	9	שאר עבירות***

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל תיקים שמעורבים בהם בגירים.

** העבירות המצוינות בלוח נוסחו על פי המעשה או ההתנהגות, לא על פי הגדרתה של העבירה בחוק.

*** שאר עבירות וסעיפי הגדרה.

בשנים 2010-2017 נצפתה מגמת הירידה במספר התיקים (פליליים וט.מ.) שנפתחו לקטינים בחשד לעבירות נגד קטינים, אך גדל מספר התיקים הפליליים שנפתחו לקטינים אלה בעבירות מוסר, ביטחון, מרמה, ח"י אדם ותנועה.

העבירות השכיחות ביותר, שבגינן נפתחו תיקים פליליים לקטינים בחשד לעבירה נגד קטינים, היו כלפי גופו של אדם.

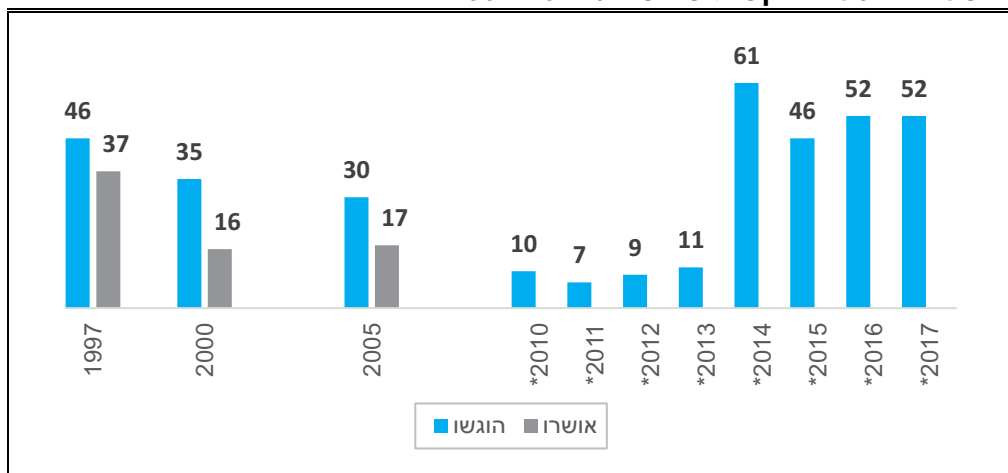
בקשות לאישור נישואי קטינות שהוגשו לבתי משפט (תרשים '11ב')

על פי חוק, נישואי קטינים וקטינות אסורים לפני גיל 18 (החוק שונה בנובמבר 2013, והגיל הועלה מ-17 ל-18). במקרים מיוחדים ניתן לפנות לבית המשפט לענייני משפחה בבקשה לאשר נישואי קטין/ה אף אם טרם מלאו לו/ה 18.

היות שנתוני הנהלת בתי המשפט אינם מקודדים לפי מין, אי אפשר לקבוע במדויק מה היה מין הקטין הפונה בבקשה. ככל הידוע, על פי רוב מדובר בקטינות, ולפיכך כותרתו של תת-פרק זה מתייחסת לקטינות בלבד.

לא התקבלו נתונים לגבי מספר הבקשות שאושרו בשנים 2008-2017.

תרשים '11ב': מספר הבקשות לאישור נישואי קטינות שהוגשו לבית המשפט לענייני משפחה ומספר הבקשות שאושרו / 1997-2017



מקור: המרכז לקידום מעמד האישה ע"ש רות ועמנואל רקמן, אוניברסיטת בר-אילן, הפקולטה למשפטים, שנתון נשים ומשפחה בישראל 2007, דו-שנתון סטטיסטי, 2007. הנהלת בתי המשפט, שנים שונות.

* משנת 2008 לא התאפשר להנהלת בתי המשפט לספק את הנתון לגבי בקשות שאושרו.

הערה: בנובמבר 2013 שונה חוק גיל הנישואין, והגיל הועלה מ-17 ל-18. על כן נתוני השנים 1997-2012 מתייחסים לחוק הישן.

בשנת 2014 גדל מספר הבקשות לאישור נישואי קטינות. הגידול נבע ככל הנראה משינוי חוק גיל הנישואין (ראו הערה). בשנת 2015 מספר הבקשות לאישור נישואי קטינות קטן אך בשנת 2016 הוא שב ועלה ונשאר יציב גם ב-2017.

מספר זה גבוה בהרבה ממספר הבקשות שהוגשו בשנים 2010-2013.

ילדים בבתי משפט דתיים (רבניים, שרעיים ודרוזיים) (לוחות 11.3-11.4)

לוח 11.3: מספר תיקי החזקת ילדים והסדרי ראייה שנפתחו בבתי דין רבניים,
לפי מקום בית הדין / 1996-2017

מספר התיקים שנפתחו							בית הדין
2017	2016	2015	2010	2005	2000	1996	
1,748	2,209	2,711	2,522	1,867	1,695	1,472	סך הכל
18	33	29	14	7	14	14	אריאל
98	118	141	162	114	70	57	אשדוד
92	102	116	109	77	57	63	אשקלון
93	135	166	141	88	42	96	באר שבע
127	96	85	46	45	386	17	בית הדין הגדול
249	296	400	377	342	305	247	חיפה
30	23	42	47	14	9	6	טבריה
322	457	496	544	379	149	192	ירושלים
172	239	287	180	148	104	88	נתניה
145	206	243	169	165	92	195	פתח תקווה
38	55	84	103	18	16	6	צפת
57	73	100	103	43	23	31	רחובות
307	376	522	527	427	428	460	תל אביב

מקור: משרד הפנים, מאגר מידע בתי הדין הרבניים, www.rbc.gov.il, שנים שונות. הנהלת בתי הדין הרבניים, שנים שונות.

מאז 1996 ועד 2016 מספר תיקי החזקת ילדים והסדרי ראייה שנפתחו בבתי דין רבניים עמד בסימן גידול, אך בשנת 2017 חלה ירידה במספרם.

לוח 11.4: מספר ענייני* החזקת ילדים שהוגשו ונתבררו בבתי דין שרעיים ודרוזיים, לפי שלב פעולה / 1995-2017

בית דין דרוזי***		בית דין שרעי**		שנה
נתבררו	הוגשו	נתבררו	הוגשו	
5	2	249	199	1995
9	9	377	586	2000
3	4	738	954	2005
-	-	722	1,028	2010
88	98	1,008	1,411	2015
45	54	1,114	1,709	2017

מקור: משרד המשפטים, הנהלת בתי הדין השרעיים והדרוזיים, שנים שונות.

* מספר העניינים שנתבררו עשוי להיות גדול ממספר העניינים שהוגשו, כיוון שבמשך שנה מסוימת מגיע לסיים הטיפול בעניינים שהחלו להתברר בשנים קודמות.

** עד ל-2006 מספרם של התיקים שהוגשו לבתי דין שרעיים כלל רק תיקים חדשים. מאז 2008 התאפשר לקבל מבתי הדין השרעיים רק את מספר תיקי הגירושין. לפיכך, בכל תיק עשויים להיות רשומים מספר קטינים. תיקי משמורת ילדים כוללים את הנושאים: סדרי ראייה ואירוח, בקשות לשינוי מקום המשמורת, משמורת ילדים-מסירת קטינים, משמורת ילדים- פס"ד הצהרתי.

*** עד 2013 הנתונים מתייחסים לתיקים שהוגשו ונתבררו כתיקים בנפרד, החל ב-2013 הנתונים כוללים גם תיקים שנדונו במסגרת תיקי גירושין.
- נתון חסר במקור.

מאז 1995 הסתמנה מגמת גידול במספר העניינים שהוגשו לטיפול בבתי דין שרעיים ודרוזיים או נתבררו.

12

ילדים עוברי חוק

מבוא

פרק זה מתייחס ברובו לקטינים בגיל 12-17, היות שגיל 12 הוא הגיל המינימלי לנשיאת הקטין באחריות פלילית ולנקיטת הליכים פליליים כלפיו. למרות זאת, באחדים מן הלוחות התייחסנו גם לקטינים שגילם גבוה מ-17 בשל חשיבות הנתונים. קטינים אשר עברו על החוק, או החשודים בעבירה עליו, מטופלים בידי שש מערכות שונות:

- **משטרת ישראל** אשר תפקידה למנוע אירועים פליליים ועבירות על החוק, לחקור אותם לאחר התרחשותם, להעמיד עבריינים לדין ולשמור על הסדר הציבורי.
- **שירות המבחן לנוער במשרד הרווחה** - מטפל בקטינים שנחשדו על ידי המשטרה בביצוע עבירה ושהופנו על ידה לשירות המבחן לנוער. לפי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971, חובה על המשטרה להפנות קטין לשירות המבחן לנוער כאשר מתגלה יסוד להעמידו לדין, וחובה על השירות להגיש תסקיר של קצין מבחן לנוער לבית המשפט בטרם ייגזר דינו. שירות המבחן לנוער מטפל גם בקטינים שעברו עבירה פלילית, ואשר המשטרה החליטה לא להגיש כתב אישום נגדם (ט.מ)*. כמו כן, שירות המבחן במשרד הרווחה מטפל בקטינים שנמצאו חייבים בדין וחויבו להישאר בפיקוחו של קצין מבחן לנוער ובטיפולו.
- **הסניגוריה הציבורית במשרד המשפטים** - מעניקה שירותי ייצוג משפטי לקטינים החשודים בביצוע עבירות ואשר הוגשה בעניינם בקשת מעצר, או לקטינים אשר הוגש כתב אישום נגדם, או לקטינים אשר הוגשה בקשה לבית המשפט להעברתם ממעון נעול למאסר.
- **מערכת בתי המשפט לנוער** (בערכאות שלום ומחוזי) - עורכת דיונים הן בעניין מעצרם של קטינים לפני משפט והן בעניינם של קטינים, שהוגש נגדם כתב אישום. מערכת זו קובעת האם הקטין זכאי או חייב בדין ומחליטה מה יהיה עונשו, או מה תהייה דרכי הטיפול בו.
- **רשות חסות הנוער במשרד הרווחה** - אחראית על הטיפול והשיקום של קטינים שנמצאו חייבים בדין ונשלחו למעונות חסות, כעונש או כאמצעי טיפולי. הרשות אחראית, בין היתר, לעריכת אבחונים לקטינים לפני שדינם נגזר. נתונים לגבי ילדים ברשות חסות הנוער ראו בפרק 14 - ילדים במצבי מצוקה.
- **שירות בתי הסוהר** - אחראי על אחזקת קטינים שהורשעו בדין, ואשר נגזר עליהם עונש מאסר בפועל או עבודות שירות. בבתי הסוהר מוחזקים גם קטינים שעניינם טרם הוכרע והעצורים עד תום ההליכים (ראו גם הגדרה: מעצר עד תום ההליכים).

* ראו הגדרה בסעיף ההגדרות.

בפרק חמישה חלקים המציגים נתונים על היקף התופעה של קטינים עוברי חוק ועל מאפייניה.

בחלק הראשון נתונים על קטינים החשודים בביצוע עבירות:

לוחות 12.1-12.13 ותרשימים 12א'-12ד', מתייחסים לקטינים אשר נחשדו כמעורבים בביצוע עבירות, שבגינן נפתח להם תיק פלילי, או החל בעניינם הליך של ט.מ. במשטרת ישראל ואף למצב התיקים ולסיבות לסגירתם.

לוחות 12.14-12.15 ותרשימים 12ה' מציגים נתונים על עבירות של בני נוער במוסדות חינוך.

תרשימים 12ו'-12ז' ולוחות 12.16-12.18 מתייחסים למעצר קטינים.

בחלק השני של הפרק נתונים על קטינים חשודים, נאשמים או חייבים בדין הנתונים בטיפולו של שירות המבחן לנוער.

תרשימים ח'12-ט'12 ולוחות 12.19-12.22 נוגעים לילדים בטיפולו של שירות המבחן לנוער.

בחלק השלישי נתונים על קטינים שבענינם מתנהלים הליכים פליליים בבתי משפט.

לוחות 21.27-12.23 ותרשימים י'12-יא'12 מתייחסים לקטינים בהליכים פליליים.

החלק הרביעי מוקדש לקטינים אשר חויבו בדין בביצוע עבירות ולכאלה המרצים עונש מאסר.

לוחות 12.28-12.34 ותרשימים יב'12-טו'12 מתייחסים לקטינים שחויבו בדין, למרצים עונש מאסר ולקטינים מועדים.

החלק החמישי עניינו לנתוני רקע חברתיים כלכליים של בעלי התיקים הפליליים.

לוחות 12.35-12.38 מציגים את הרכב המשפחה והשתייכות למסגרת לימודית של בעלי התיקים פליליים.

הגדרות

בית משפט שלום לנוער – בית משפט שלום אשר שופטיו מונו לשפוט קטינים על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה) התש"ך-1960 וחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971.

גיל אחריות פלילית של קטין - גיל 12 ומעלה. הסיווג לקטין/בגיר על פי מערכת המחשוב החדשה של המשטרה נעשה לפי הקריטריונים הבאים: גיל בעת ביצוע העבירה, גיל בעת הגשת כתב האישום, ובית המשפט שבו נשפט הפרט. קטין נחשב מי ששניים משלושת הקריטריונים מצביעים על היותו קטין. שאר המקרים ייחשבו כבגירים.

גיל מורשעים בדין - הגיל בעת הגשת כתב האישום.

החלטה - באם קבע בית משפט לנוער כי הקטין ביצע את העבירה, יחליט על אחת האפשרויות הבאות:

1. הרשעת הקטין וגזירת דינו. במסגרת גזר הדין בסמכות בית המשפט להטיל על הקטין אחת מדרכי הענישה דלהלן:

א. מאסר בכפוף למגבלה הקבועה בסעיף 25 לחוק, שלפיה לא יוטל עונש מאסר על קטין שבשעת גזירת דינו טרם מלאו לו ארבע עשרה שנה.

ב. מאסר על תנאי.

ג. החזקת הקטין במעון נעול במקום הטלת מאסר או מאסר על תנאי.

2. לצוות על אחת מדרכי הטיפול דלהלן:

א. טיפול והשגחת אדם ראוי – מסירת קטין לטיפולו של אדם הראוי לכך, שאינו הורה של הקטין, על פי סעיף 26(1) בחוק.

ב. צו מבחן – העמדת הקטין במבחן לפי סעיף 26(2) בחוק.

ג. התחייבות – קבלת התחייבות (בערובה או בלי ערובה) מן הקטין או מהורהו בדבר התנהגותו של הקטין בעתיד, לפי סעיף 26(3) לחוק.

ד. צו מעון – החזקת הקטין במעון, או במעון נעול, במשך פרק זמן שקובע בית המשפט, לפי סעיף 26(4), 26(5) לחוק.

ה. קנס ופיצוי – חיוב הקטין בהוצאות המשפט, בתשלום קנס או בפיצוי האדם שניזוק מן העבירה, לפי סעיפים 26(7), 26(8) בחוק.

ו. כל הוראה אחרת – מתן הוראה אחרת בדבר התנהגות הקטין, כאשר לדעת בית המשפט הדבר דרוש לטיפול בו, לפי סעיף 26(6) בחוק.

3. מתן פטור לקטין בלא צו.

הרשעה/מורשעים בדין - כל חיוב של אדם בדין בגין האשמה שהוגשה נגדו בבית משפט.

חיוב/חויב בדין – קטין אשר בית המשפט קבע כי ביצע את העבירה שיוחסה לו. ככלל, אחוז ההרשעות נמוך עקב שיקולים הנוגעים לשיקום הקטין.

חשוד/נילון - מעורב שקיים נגדו חשד לכאורה לעבירה פלילית שבגינה נפתח תיק פ"א/ט"מ, בין שנחקר על כך ובין אם לאו. ההבדל בין נילון לחשוד הוא באופן הטיפול המשפטי: לנילון לא נלקחת טביעת אצבע, החשד נגדו נמוך, לא יוגש נגדו כתב אישום והוא לא יופיע במב"ד. רק נילון יופנה לטיפול מותנה.

זיכוי - זיכוי הקטין בבית המשפט.

טיפול מותנה (ט"מ) - הליך שנועד למנוע את תיוגו של קטין כעבריין. בעבירות מסוימות ניתן למשטרה שיקול הדעת שלא לחקור בעניין העבירה ולסגור את התיק בלא רישום פלילי וללא שמירת פרטי הקטין במאגרים המשטרתיים. כמו כן, חומר החקירה בעניינו ייגזז. מדובר בהליך חד-פעמי המחייב הודאה של הקטין בביצוע העבירה ונכונות להתנצל בפני הקרבן. באם הקטין ישוב ויבצע עבירה, ניתן יהיה לפתוח את התיק מחדש ולנהל חקירה פלילית שעלולה להסתיים בהעמדה לדין.

ייצוג קטינים בידי סניגור ציבורי – קטינים זכאים לייצוג בידי סניגור ציבורי בהליכים פליליים המתנהלים נגדם (הליכי מעצר והליכים משפטיים לאחר הגשת כתב אישום) מתוקף חוק הסניגוריה הציבורית (זכאות לייצוג קטינים נוספים), התשנ"ח – 1998.

זכאותו של קטין לייצוג בהליכים השונים מוסדרת אף בהוראות חוק הנוער - שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א – 1971 (סעיף 10' סעיף 18(א) ו-18(ב) וכן סעיף 25'א' לחוק). כמו כן, חובה למנות לקטין סניגור במקרים המצוינים בסעיף 15 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב, תשמ"ד – 1982).

מאסר - חלק מהעונש שנקבע לאחר ההרשעה וגזר הדין.

מועדות – למועדות מספר הגדרות. הגדרת שירות המבחן לנוער: הרשעה של קטין שכבר התקבלו לגביו החלטה, או החלטות קודמות, על עבירות שביצע בישראל עד לסוף שנת החקירה. הגדרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: נאשמים ומורשעים בדין ייחשבו כמועדים אם חיובו בדין בשתי הרשעות או יותר עד סוף השנה הנחקרת. נאשמים ומורשעים חדשים נחשבים מי שחיובו בדין עד סוף השנה הנחקרת בהרשעה אחת בלבד, גם אם כללה יותר מאשר עבירה אחת שבגינה הורשעו. מקרים שבהם נאשמים הורשעו בדין והרשעתם נמחקה לאחר ביצוע עונשם ייחשבו גם הם כ"חדשים". הגדרת השב"ס: חזרתו של אסיר משוחרר למאסר כשפוט (כולל מאסר שהומר בעבודות שירות) נמדדת כמועדות (רצידיביזם). ההגדרה אינה כוללת חזרה למעצר.

מעצר - טרם הגשת כתב אישום (מעצר ימים) או לאחר הגשתו (מעצר עד תום ההליכים).

מעצר בית – אחת החלופות למעצר, שבה שחרורו של העצור מותנה באיסור יציאתו ממקום המגורים בכל שעות היממה, או בחלק ממנה, במשך תקופה קצובה. חלופה זו נועדה להבטיח שחירויותיו של העצור תיפגענה במידת המינימום ההכרחי.

מעצר ימים - מעצר חשוד בטרם הגשת כתב אישום.

מעצר ימים לקטין - קטין שטרם מלאו לו 14 שנים יובא בפני שופט לא יאוחר מ-12 שעות משעת מעצרו. בנסיבות מסוימות יוכל קצין ממונה להשהות הבאת קטין עצור שטרם מלאו לו 14 שנים לפני שופט, לפרק זמן שאינו עולה על 24 שעות מתחילת המעצר. קטין שמלאו לו 14 יובא בפני שופט תוך 24 שעות מתחילת מעצרו.

קטין חשוד לא יוחזק במעצר יותר מ-10 ימים, אולם מעת לעת רשאי שופט להאריך את המעצר לפרקי זמן שלא יעלו על 10 ימים. קטין חשוד לא יוחזק במעצר יותר מ-20 ימים, אלא אם כן הבקשה למעצר נוסף מוגשת באישור היועץ המשפטי לממשלה.

מעצר עד תום ההליכים - מעצר נאשם משעה שהוגש כתב אישום נגדו ועד לסיום משפטו והכרעת דינו.

מעצר עד תום ההליכים לקטין - לא ניתן לעצור קטין מתחת לגיל 14 עד לתום ההליכים.

נאשם קטין שמלאו לו 14 שנים, העצור שישה חודשים וטרם ניתנה הכרעת דין בעניינו, ישוחרר מן המעצר. בנסיבות מסוימות ניתן להאריך מעצר של קטין זה אף ליותר משישה חודשים.

נאשם/האשמה - (ההגדרה נוגעת לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) פסק דינו של אדם כנאשם מתייחס לתיק משפטי אחד או יותר. תיק עשוי לכלול אישום ביותר מעבירה אחת כנגד אותו אדם. כל פסק דין נמנה פעם אחת, גם אם נדונים בו מספר תיקים או אירועים פליליים שבוצעו במועדים ובמקומות שונים. כאשר נדונים מספר תיקים ("איחוד תיקים"), התיק שאליו מתייחסים הנתונים הוא התיק העיקרי.

סוג עבירה - (ההגדרה מתייחסת לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) פסק דין ותיק בית משפט עשויים לכלול אישום בהפרה של יותר מאשר סעיף חוק אחד. בנתונים המוצגים בפרק זה סוג העבירה נקבע על פי סעיף החוק החמור ביותר המופיע בהאשמה ובהרשעה כולה. זאת בהתאם לעונש המירבי הצפוי לנאשמים לפי חוק, ולחומרת העבירה הנקבעת לפי הדירוג של משטרת ישראל.

עבריו - (בהתאם להגדרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) קטין שנשפט בבית משפט השלום לנוער.

פסק דין (הכרעה מחושבת) - (ההגדרה מתייחסת לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) הכרעה בדין יכולה להירשם בקבצי הנתונים של המשטרה במספר רמות פירוט: רמה כללית של פסק הדין בלבד, רמת תיק בית המשפט, רמת תיק החקירה ורמת העבירה המפורטת. הכרעה מחושבת נקבעת החל מרמת העבירה ועד לרמת פסק הדין. היא נחשבת כהרשעה אם נרשמת הרשעה לפחות באחת הרמות הללו. אם לא, ההכרעה נרשמת כאי-הרשעה. בפרק זה מוצגת ההכרעה המחושבת ברמת פסק הדין בלבד, לא בשאר הרמות.

צעירים שפוטם במעונות - צעירים עוברי חוק השוהים במעונות של רשות חסות הנוער מכוח צו של בית משפט.

קטין - על פי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, מי שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה. הדיון בעניינו של נאשם, שביום הגשת כתב האישום נגדו מלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 19 וביום ביצוע העבירה היה מתחת לגיל 18, מתנהל בבית המשפט לנוער.

קטין שאינו בר עונשין - קטין אשר בעת ביצוע המעשה טרם מלאו לו 12 שנה.

קטינים לאחר החלטה - קטינים שבית המשפט הכריע את דינם ואף גזר את עונשם או קבע דרכי טיפול בהם לאחר שנקבע כי ביצעו עבירה.

רשויות התביעה - יחידות התביעה של משטרת ישראל ופרקליטויות המחוז.

שירות המבחן לנוער - יחידה השייכת למשרד הרווחה המטפלת בקטינים, אשר הופנו אליה בידי המשטרה בשל חשד לביצוע עבירה.

תיק גלוי - תיק שזהות העברייין בו ידועה. נתוני המשטרה מבוססים על תיקים מסוג זה.

תיק פלילי - תיק הנוגע לאירועים פליליים שנפתחה בגינם חקירה ואשר הסתיימו ברישום פלילי.

מקור הנתונים

מקור הנתונים המוצגים בפרק זה הוא משטרת ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שירות המבחן לנוער, שירות בתי הסוהר והסניגוריה הציבורית במשרד המשפטים. המקור המדויק מצוין בתחתית כל לוח.

יש לשים לב להבדל בין נתוני המשטרה לבין נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. נתוני המשטרה מתייחסים לחשודים ולנאשמים, וכוללים בהם גם תיקים שנסגרו בלא שהובאו בפני שופט. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לעומת זאת, מתייחסים לקטינים שחויבו בדיון.

קטינים החשודים בביצוע עבירות שבגינן נפתח תיק פלילי או הנמצאים בהליך של טיפול מותנה (לוחות 12.1-12.13 ותרשימים 12א'-12ד')

הנתונים בחלק זה מתייחסים לקטינים אשר נחשדו בביצוע עבירות, ושנפתחה חקירה בעניינם. מדובר בקטינים שהיה להם חלק גם בתיקים פליליים מעורבים (כלומר, תיקים שקטינים ובגירים היו קשורים בהם), ובקטינים שעניינם הסתיים בטיפול מותנה. מדובר אך ורק בתיקים גלויים, שבהם ידועה זהות החשוד, והחשוד הוא קטין.
 החל משנתון 2016 כלולים בנתונים גם נילונים (ולא רק חשודים) ולכן ישנם הבדלים בנתונים עצמם ובאופן הצגת הנתונים בהשוואה לשנים קודמות.
 נתוני 2017 אינם סופיים ויתעדכנו במהלך שנת 2018. (נתוני 2016 עודכנו בשנתון זה ולפיכך אינם תואמים את נתוני השנתון הקודם).

לוח 12.1: קטינים חשודים עם תיקים פליליים וחלקם בקבוצת הגיל (12-17) לפי קבוצת אוכלוסייה ומין (מספרים ואחוזים) / 2010-2017

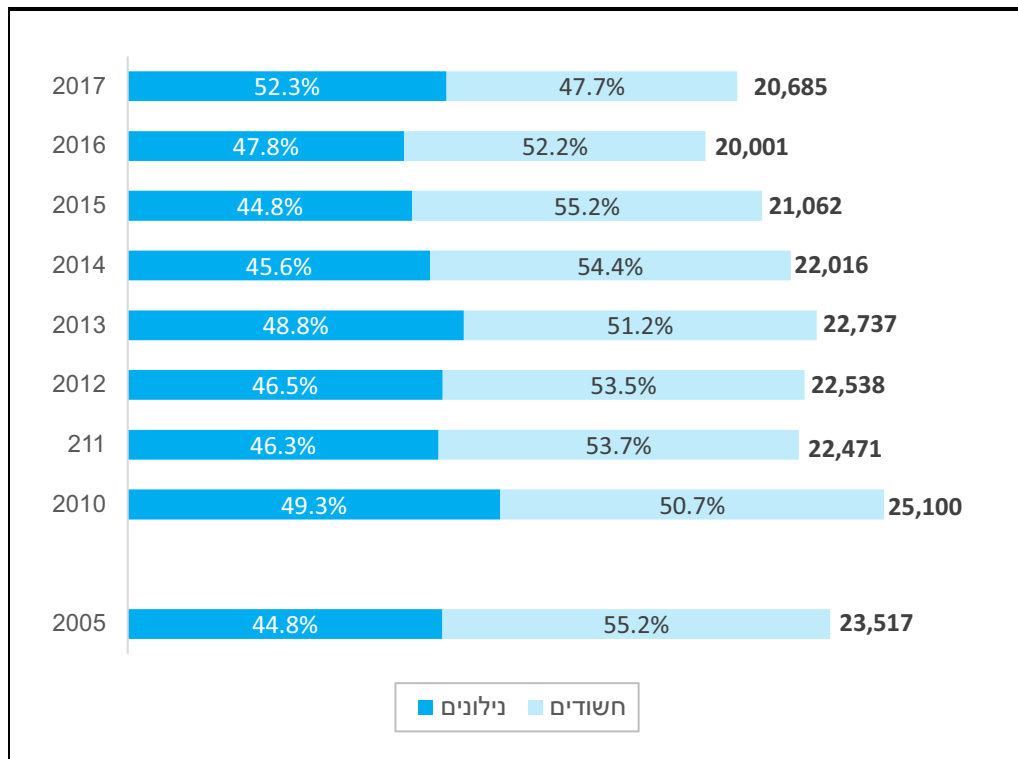
מין		קבוצת אוכלוסייה			סך הכל*	שנה
בנות	בנים	לא יהודים	יהודים			
			מזה: עולים	סך הכל		
2,694	22,245	10,793	2,139	14,307	25,100	2010
2,550	19,921	9,667	1,847	12,804	22,471	2011
2,619	19,919	9,898	1,562	12,640	22,538	2012
2,694	20,043	9,976	1,333	12,761	22,737	2013
2,341	19,675	9,900	1,132	12,116	22,016	2014
2,326	18,736	9,562	969	11,500	21,062	2015
2,478	17,523	7,441	805	12,560	20,001	2016
2,433	18,252	7,972	737	12,713	20,685	2017
אחוז הקטינים מקבוצת הגיל המתאימה (12-17)						
0.7	5.9	4.6	4.4	2.8	3.4	2010
0.7	5.1	4.1	4.2	2.5	3.0	2011
0.7	5.0	4.0	3.5	2.4	2.9	2012
0.7	5.0	3.9	3.6	2.4	2.9	2013
0.6	4.8	3.8	3.6	2.2	2.7	2014
0.6	4.4	3.2	2.9	2.1	2.6	2015
0.6	4.1	2.6	2.7	2.2	2.4	2016
0.6	4.2	2.9	2.5	2.2	2.4	2017

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. המועצה הלאומית לשלום הילד: חישוב אחוזים על בסיס נתוני הלמ"ס, ממוצע בכל שנה (יהודים/לא יהודים) ומשרד העלייה והקליטה (עולים).

* כולל מחוז ש"י וכן ילדים מתחת לגיל 12 שנחקרו בידי המשטרה, אך אין הם בני עונשין.

בשנים 2010-2017 הסתמנה מגמת ירידה במספרם ובחלקם של הקטינים החשודים עם תיקים פליליים. בכל השנים חלקם של הקטינים הלא יהודים החשודים עם תיקים פליליים בקבוצת גילם היה גדול מזה של הקטינים היהודים, וחלקם של הבנים היה גדול פי שבעה ויותר מחלקן של הבנות.

תרשים א'12: **קטינים חשודים ונילונים עם תיקים פליליים* (מספרים ואחוזים) 2005-2017**



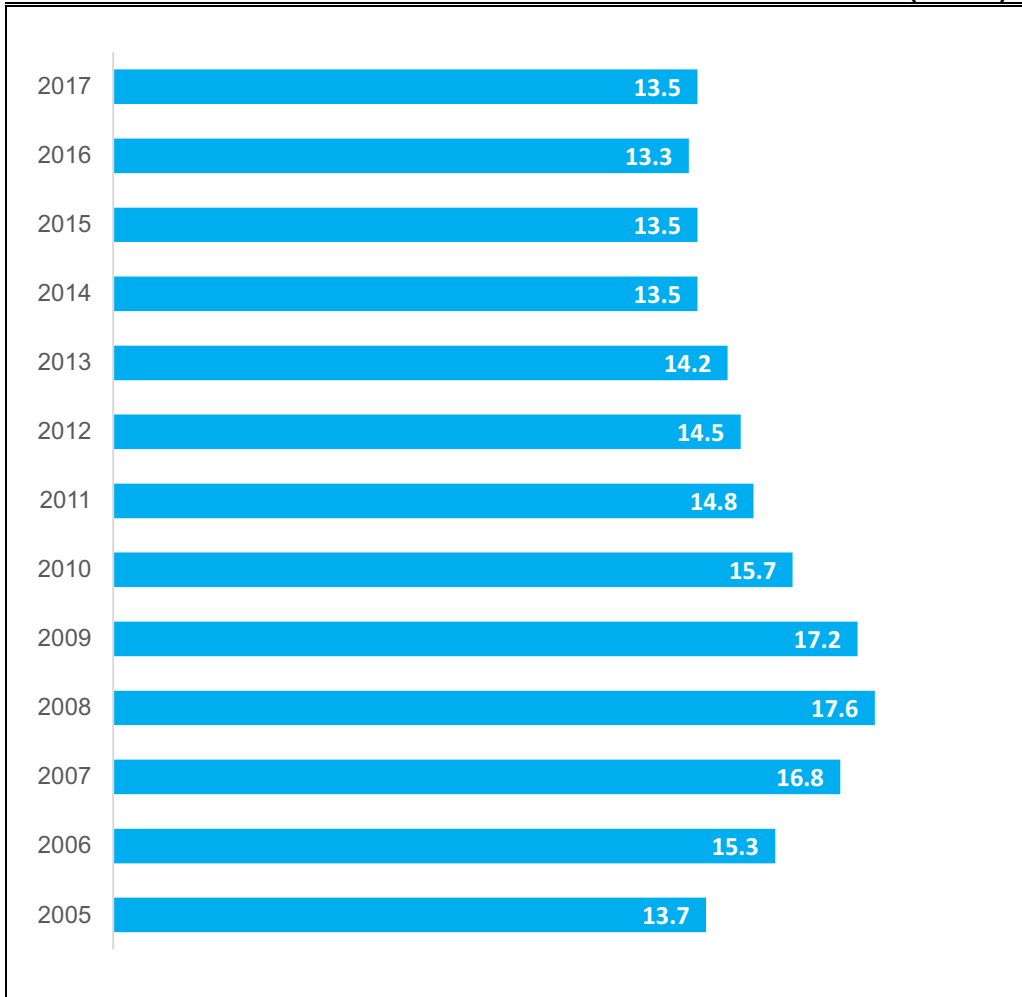
מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. חישוב האחוזים, המועצה הלאומית לשלום הילד.

* הנתונים מתייחסים למספר הקטינים שהיו מעורבים בתיקים פליליים, שכל הקשורים בהם היו קטינים; ואף לקטינים מתחת לגיל 12, גיל האחריות הפלילית, שנחקרו בידי המשטרה, אך אינם בני עונשין.

הערה: הלוח מציג את סך כל הקטינים החשודים והנילונים כאשר כל קטין נספר פעם אחת בלבד, אך יש לציין כי קטין יכול להיות חשוד בתיק אחד ונילון בתיק אחר.

ברוב השנים חלקם של הקטינים החשודים גדול במעט מחלקם של הקטינים הנילונים.

תרשים 12 ב': חלקם של קטינים חשודים* עם תיקים פליליים** מכלל החשודים***
2000-2017 / (אחוזים)



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. חישוב האחוזים, המועצה הלאומית לשלום הילד.

* כולל נילונים (ראו הגדרת חשוד/נילון במבוא לפרק זה). ** הנתונים כוללים את מחוז ש"י. כמו כן, הם מתייחסים למספר הקטינים שהיו מעורבים בתיקים פליליים, שכל הקשורים בהם היו קטינים; ואף לקטינים מתחת לגיל 12, גיל האחריות הפלילית, שנחקרו בידי המשטרה, אך אינם ברי עונשין. *** בכל הגילים.

בשנים 2005-2008 אחוז הקטינים החשודים מכלל החשודים הלך וגדל, אך אחוז זה במגמת ירידה מאז ועד לשנת 2017.

לוח 12.2: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. בעבירות שמעורבים בהם קטינים חשודים***,
לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

שנה										סוג עבירה
2017		2015		2010		2005		2000		
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	24,688	100.0	25,226	100.0	31,312	100.0	32,183	100.0	17,989	סך הכל
44.7	11,047	44.2	11,150	38.3	11,979	37.4	12,033	33.6	6,037	סדר ציבורי
23.2	5,723	16.6	4,191	12.9	4,047	11.8	3,788	13.9	2,493	מוסר**
22.6	5,587	24.8	6,258	32.6	10,222	35.5	11,439	40.8	7,338	רכוש
22.6	5,575	23.4	5,912	21.5	6,737	20.4	6,550	17.8	3,199	גופו של אדם
7.0	1,732	9.3	2,358	8.7	2,712	9.0	2,908	8.0	1,442	ביטחון
2.6	651	2.8	702	2.5	783	2.1	680	2.3	417	מין
1.6	384	2.3	581	1.4	441	1.4	452	1.9	335	מרמה
0.5	128	0.4	98	0.0	1	0.0	0	0.0	0	תנועה
0.4	100	0.4	94	0.2	65	0.5	146	0.2	39	חיי אדם
0.3	77	0.3	64	1.6	510	1.4	450	2.2	391	רישוי
0.1	25	0.1	16	0.2	61	0.1	34	0.1	26	כלכליות
0.1	22	0.1	14	1.2	370	0.5	175	2.1	369	שאר עבירות
0.3	86	0.6	152	0.4	128	0.3	101	0.2	32	אחר***

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
 ** כולל: נילונים (ראו הגדרת חשוד/נילון במבוא לפרק זה) וקטינים במחוז ש"י.
 ** כולל בעיקר עבירות סמים.
 *** כולל עבירות מנהליות, סעיפי הגדרה ולא ידוע.

בשנים 2005-2017 נצפתה ירידה מתמדת במספר התיקים הפליליים ותיקי הט.מ. שהיו מעורבים בהם קטינים.

התיקים השכיחים ביותר בכל השנים היו תיקי סדר ציבורי.

לוח 12.3: סוג התיק שמעורב בו קטיין חשוד*, לפי עבירה (מספרים ואחוזים) / 2017

סוג תיק				סך כל התיקים		עבירה
ט.מ.ט+		פלילי		מספרים	אחוזים בעמדה	
אחוזים בשורה	סך הכל	אחוזים בשורה	סך הכל			
31.3	7,735	68.7	16,953	100.0	24,688	סך הכל**
24.6	2,716	75.4	8,331	44.7	11,047	סדר ציבורי
43.9	2,513	56.1	3,210	23.2	5,723	מוסר**
21.9	1,222	78.1	4,365	22.6	5,587	רכוש
35.2	1,960	64.8	3,615	22.6	5,575	גופו של אדם
2.8	48	97.2	1,684	7.0	1,732	ביטחון
16.9	110	83.1	541	2.6	651	מין
20.1	77	79.9	307	1.6	384	מרמה
7.8	10	92.2	118	0.5	128	תנועה
1.0	1	99.0	99	0.4	100	חיי אדם
20.8	16	79.2	61	0.3	77	רישוי
36.0	9	64.0	16	0.1	25	כלכליות
9.1	2	90.9	20	0.1	22	שאר עבירות
84.9	73	15.1	13	0.3	86	אחר****

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018. חישוב האחוזים, המועצה הלאומית לשלום הילד.
 * כולל נילונים (ראו הגדרת חשוד/נילון במבוא לפרק זה).
 ** כולל קטינים במחוז ש"י.
 *** כולל בעיקר עבירות סמים.
 **** כולל עבירות מנהליות, סעיפי הגדרה ולא ידוע.

ב-2017 68.7% מהתיקים שנפתחו במשטרה ושהיו מעורבים בהם קטינים היו תיקים פליליים. רובם נפתחו בגין עבירות סדר ציבורי.
 חלקם של תיקי ט.מ. מכלל התיקים בעבירות השונות בולט יחסית כשמדובר בעבירות מוסר (43.9%), בעבירות כלכליות (36.0%) ובעבירות נגד גוף אדם (35.2%).

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים* לפי היישוב שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017**

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
28.5	31.3	68.7	24,688	25,226	31,301	32,181	סך הכל
עירויות							
26.6	13.7	86.3	2,808	2,779	2,832	3,865	ירושלים
61.4	24.6	75.4	1,449	1,510	1,737	2,213	תל אביב- יפו
49.5	57.3	42.7	923	897	1,315	2,100	חיפה
10.4	35.4	64.6	79	119	127	42	אום אל-פחם
31.6	11.4	88.6	79	118	179	130	אופקים
25.7	25.0	75.0	80	74	121	134	אור יהודה
54.1	39.4	60.6	71	91	64	150	אור עקיבא
60.9	35.1	64.9	242	283	441	383	אילת
12.7	21.0	79.0	105	104	82	32	אלעד
51.1	52.4	47.6	63	36	95	70	אריאל
16.1	26.7	73.3	341	506	775	624	אשדוד
32.1	20.3	79.7	335	438	639	538	אשקלון
10.0	40.0	60.0	40	124	108	67	באקה אל גרביה
52.8	27.3	72.7	836	825	1,173	1,109	באר שבע
44.1	45.3	54.7	75	127	102	209	בית שאן
19.1	19.0	81.0	300	329	320	366	בית שמש
10.4	26.7	73.3	86	98	96	55	ביתר עילית
8.6	17.0	83.0	212	280	216	410	בני ברק
46.4	27.1	72.9	361	384	450	679	בת ים
6.9	50.0	50.0	18	31	24	46	גבעת שמואל
12.7	24.4	75.6	45	47	72	77	גבעתיים
45.6	21.7	78.3	143	181	195	243	דימונה
16.7	35.6	64.4	90	62	87	95	הוד השרון
53.0	30.7	69.3	349	340	290	379	הרצליה
59.3	37.6	62.4	434	364	457	664	חדרה
26.0	27.7	72.3	379	408	493	626	חולון
61.3	40.8	59.2	245	253	286	282	טבריה
11.5	21.2	78.8	66	68	102	51	טייבה
24.1	11.0	89.0	73	57	93	47	טירה

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים*** לפי היישוב שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
עיריות (המשך)							
65.1	32.7	67.3	98	84	156	152	טירת כרמל
29.4	20.0	80.0	130	85	124	20	טמרה
35.4	48.8	51.2	121	74	99	150	יבנה
15.5	34.1	65.9	41	46	80	32	יהוד
9.9	50.0	50.0	24	51	59	41	יקנעם עילית
32.4	11.0	89.0	73	63	224	230	כפר סבא
39.9	31.2	68.8	308	226	33	36	כפר קאסם
16.3	11.5	88.5	52	70	253	146	כרמיאל
43.0	57.9	42.1	152	149	459	302	לוד
34.7	18.9	81.1	249	300	126	108	מגדל העמק
32.5	50.6	49.4	77	74	245	107	מודיעין-מכבים-רעות
18.2	32.7	67.3	214	196	30	46	מודיעין עילית
8.0	15.2	84.8	79	55	171	118	מעלה אדומים
37.4	44.4	55.6	151	182	135	73	מעלות תרשיחא
61.4	38.4	61.6	112	72	331	218	נהריה
45.7	51.4	48.6	214	180	78	56	נס ציונה
12.3	39.0	61.0	59	61	200	367	נצרת
23.1	43.3	56.7	203	244	262	375	נצרת עילית
84.1	34.5	65.5	258	281	44	90	נשר
18.9	50.0	50.0	30	40	188	161	נתיבות
39.9	12.9	87.1	155	129	544	413	נתניה
27.6	33.3	66.7	462	541	43	26	סחנין
11.8	39.5	60.5	43	57	435	374	עכו
66.7	52.6	47.4	274	241	251	290	עפולה
18.5	23.0	41.0	64	64	41	40	עראבה
59.1	36.0	64.0	228	252	147	156	ערד
26.9	28.9	71.1	540	440	475	370	פתח תקוה
50.1	50.0	50.0	194	130	179	159	צפת
12.0	45.9	54.1	37	42	59	30	קלנסווה

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים* לפי היישוב שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
עירויות (המשך)							
12.1	56.1	43.9	41	30	42	64	קריית אונו
45.5	27.8	72.2	198	218	286	241	קריית אתא
53.9	46.2	53.8	143	156	220	249	קריית ביאליק
28.3	37.5	62.5	128	159	242	316	קריית גת
29.5	36.6	63.4	71	101	217	193	קריית ים
46.2	41.2	58.8	131	104	185	151	קריית מוצקין
38.7	28.8	71.2	73	98	136	167	קריית מלאכי
72.3	49.3	50.7	136	93	108	94	קריית שמונה
24.5	26.0	74.0	104	91	105	47	ראש העין
28.8	30.8	69.2	542	498	585	471	ראשון לציון
22.3	5.5	94.5	236	148	151	104	רהט
20.8	25.2	74.8	226	283	358	544	רחובות
33.1	15.3	84.7	215	285	286	280	רמלה
24.3	35.3	64.7	238	153	230	364	רמת גן
15.9	31.1	68.9	61	40	120	108	רמת השרון
15.6	48.0	52.0	102	140	170	150	רעננה
37.9	44.6	55.4	65	70	146	85	שדרות
25.5	27.1	72.9	129	70	100	59	שפרעם
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)							
15.4	50.0	50.0	26	38	43	***	אבו סנאן
12.2	16.7	83.3	18	13	***	***	אבן יהודה
14.7	16.7	83.3	12	43	16	50	אזור
9.0	52.9	47.1	17	***	14	19	אכסאל
25.4	35.7	64.3	42	50	49	18	אעבלין
21.0	11.1	88.9	36	43	29	29	באר יעקב
5.5	85.7	14.3	***	***	20	10	בית ג'ן
10.6	50.0	50.0	20	32	50	39	בנימינה – גבעת עדה
14.5	52.2	47.8	23	12	13	37	גבעת זאב
18.2	39.2	60.8	51	31	53	43	ג'דידה-מכר

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים*** לפי היישוב שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)							
20.7	34.7	65.3	72	25	75	69	גדרה
9.3	60.7	39.3	28	73	59	79	גן יבנה
10.1	47.1	52.9	17	13	20	26	גני תקווה
46.1	26.3	73.7	95	119	144	182	ג'סר א-זרקה
12.5	38.9	61.1	18	18	0	0	ג'ת
10.5	64.7	35.3	17	14	17	35	דאלית אל כרמל
11.2	66.7	33.3	18	***	29	0	דיר אל אסד
19.8	70.4	29.6	54	133	73	58	זכרון יעקב
12.9	0.0	100.0	44	26	41	19	חורה
23.3	17.1	82.9	41	31	12	29	טורעאן
15.4	44.4	55.6	36	16	34	16	יפיע
18.5	17.9	82.1	39	21	44	56	ירכא
9.0	25.0	75.0	16	14	17	*	כאבול
6.7	0.0	100.0	21	17	26	***	כסיפה
18.3	12.7	87.3	55	42	23	21	כפר כנא
24.0	22.7	77.3	66	52	104	13	כפר מנדא
23.2	35.3	64.7	51	89	131	62	כפר קרע
16.1	3.1	96.9	32	35	27	12	לקייה
26.2	36.4	63.6	55	59	59	97	מבשרת ציון
9.3	37.5	62.5	24	28	12	25	מג'אר
24.3	40.0	60.0	50	50	39	24	מג'ד אל כרום
9.7	66.7	33.3	12	12	***	***	מג'דל שמס
22.7	38.9	61.1	36	33	24	20	מזכרת בתיה
2.4	60.0	40.0	***	15	***	***	מעלה עירון
7.8	35.7	64.3	14	17	25	10	נחף
12.8	62.5	37.5	16	16	20	***	עוספיה

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים*** לפי היישוב שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)							
13.4	20.8	79.2	24	15	***	***	עין מאהל
11.1	21.6	78.4	37	61	50	36	ערערה
11.6	0.0	100.0	32	35	11	12	ערערה בנגב
10.6	17.6	82.4	17	24	62	57	פורידיס
44.8	62.0	38.0	166	127	139	134	פרדס חנה-כרכור
11.7	50.0	50.0	28	23	16	***	קדימה-צורן
37.7	38.2	61.8	55	89	30	63	קריית טבעון
24.2	28.6	71.4	21	43	29	22	קריית עקרון
14.4	41.2	58.8	34	12	25	18	ריינה
12.7	55.0	45.0	20	14	20	14	רכסים
15.3	38.6	61.4	44	28	22	12	שוהם
34.6	0.0	100.0	56	89	34	42	תל מונד
24.4	2.4	97.6	83	59	72	30	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)							
54.1	4.3	95.7	47	48	23	29	אבו גוש
24.8	22.7	77.3	22	19	15	16	אורנית
10.4	44.4	55.6	***	***	***	18	אלפי מנשה
8.4	60.0	40.0	10	11	14	52	אפרתה
23.7	56.7	43.3	30	15	***	21	בועינה נוג'ידאת
21.4	87.5	12.5	16	***	0	***	בוקעאתא
8.1	33.3	66.7	***	***	***	***	ביר אל מכסור
5.2	16.7	83.3	***	***	39	13	בית אל
47.0	14.3	85.7	35	***	***	11	בית דגן
6.0	100.0	0.0	***	***	11	***	בני עי"ש
3.7	60.0	40.0	***	***	15	***	בסמ"ה
19.3	15.0	85.0	20	16	18	***	בסמת טבעון

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים* לפי היישוב** שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)							
16.1	16.7	83.3	18	16	13	0	בענה
58.1	47.5	52.5	40	68	16	***	גוליס
27.5	21.1	78.9	38	20	21	13	גלג'וליה
9.0	50.0	50.0	12	19	14	18	דבורייה
7.4	55.6	44.4	***	***	12	10	דייר חנא
22.5	14.3	85.7	***	11	12	0	זמר
22.5	45.5	54.5	22	23	28	19	זרזיר
11.9	55.6	44.4	***	***	***	***	חורפיש
31.4	39.3	60.7	28	28	33	34	חצור הגלילית
57.7	25.5	74.5	47	44	30	23	טובא זנגרייה
1.3	0.0	100.0	***	***	***	16	יאנוח ג'ת
12.0	41.7	58.3	12	22	35	17	ירוחם
7.6	57.1	42.9	***	***	***	***	כוכב יאיר
7.5	62.5	37.5	***	***	14	16	כסרא-סמיע
31.4	94.7	5.3	19	13	14	4	כפר ורדים
18.7	45.0	55.0	20	18	32	13	כפר יאסיף
5.5	50.0	50.0	***	***	***	16	להבים
20.2	5.6	94.4	18	26	13	16	מיתר
17.8	30.0	70.0	***	22	31	20	מצפה רמון
7.9	37.5	62.5	***	***	***	15	משהד
25.6	40.0	60.0	20	15	31	20	עומר
32.0	68.4	31.6	19	21	***	***	עילבון
12.1	46.2	53.8	13	***	12	***	עילוט
3.4	100.0	0.0	***	***	***	***	פקיעין (בוקיעה)
2.1	100.0	0.0	***	***	***	***	פרדסייה
63.2	30.8	69.2	39	38	34	45	קצרין
24.8	23.8	76.2	21	17	36	31	קריית ארבע

לוח 12.4: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים* לפי היישוב** שבו נפתח התיק (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

2017				2015	2010	2005	יישוב
שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ. (אחוזים)	תיקים פליליים (אחוזים)	סך הכל (מספרים)				
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)							
27.5	35.0	65.0	20	***	***	20	קרני שומרון
30.9	33.3	66.7	24	12	15	***	ראמה
20.6	53.3	46.7	15	28	***	11	רמת ישי
18.6	26.7	73.3	15	27	23	***	שבלי-אום אל-גנם
30.6	2.0	98.0	51	56	40	***	שגב שלום
26.1	81.3	18.8	16	13	25	29	שלומי

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. עיבוד נתונים: המועצה הלאומית לשלום הילד.

* כולל נילונים (ראו הגדרת חשוד/נילון במבוא לפרק זה).

** יישובים שמונים 5,000 נפש ויותר.

*** 1-10 תיקים. הנתון אינו מוצג מטעמי צנעת הפרט.

מאז 2005 ועד ל-2017 מספרם של התיקים הפליליים ותיקי ט.מ. של קטינים חשודים עמד בסימן ירידה.

ביישובים הבאים שיעור התיקים לאלף מכלל הילדים בקבוצת הגיל היה גבוה פי שניים ויותר מהשיעור הארצי (28.5 לאלף): אילת (72.5 לאלף), נצרת עלית (84.1 לאלף), קריית שמונה (72.3 לאלף), עכו (66.7 לאלף), טירת כרמל (65.1 לאלף), קצרין (63.2 לאלף), מעלות תרשיחא (61.4 לאלף), תל אביב (61.4 לאלף), טבריה (61.3 לאלף), חדרה (59.3 לאלף), עפולה (59.1 לאלף), ג'וליס (58.1 לאלף), טובא זנגרייה (57.7 לאלף).

לוח 12.5: מצב הטיפול בתיקים פליליים שנפתחו לקטינים החשודים* בעבירות, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2017

מזה:				סך הכל	סוג עבירה	
סגור		פתוח				
בלא שנדון	נדון	בפרקליטות***	במשטרה**	סך הכל	מספרים אחוזים	
14,414	620	6,046	3,608			
58.4	2.5	24.5	14.6	100.0		
5,268	242	1,647	954	44.7		סדר ציבורי
3,319	55	1,206	885	23.2		מוסר**
1,942	64	1,181	685	22.6		רכוש
3,082	38	866	718	22.6		גופו של אדם
370	202	646	144	7.0		ביטחון
164	4	302	129	2.6		מין
121	9	87	51	1.6		מרמה
21	2	50	25	0.5		תנועה
8	0	25	5	0.4		חיי אדם
26	1	22	6	0.3		רישוי
15	1	3	3	0.1		כלכליות
4	1	4	0	0.1		שאר עבירות
74	1	7	3	0.3		אחר****

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.
* כולל נילונים (ראו הגדרת חשוד/נילון במבוא לפרק זה).

** התיק עדיין בחקירה.

*** בפרקליטות- תביעה, תיקים שהטיפול בהם לא הסתיים, וטרם הוחלט האם יוגש כתב אישום.

**** כולל סעיפי הגדרה ולא ידוע.

הערה: הנתונים אינם מסתכמים לסך הכל היות שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

בשנת 2017 כ-60% מהתיקים הפליליים, שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות, נסגרו.

לוח 12.6: סיבת הסגירה של **תיקים פליליים שנפתחו לקטינים החשודים*** בעבירות, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

אחר**	מזה:				סך כל התיקים שנסגרו	סוג עבירה
	אין עניין לציבור		חוסר ראיות			
	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים		
2,255	35.8	11,394	19.8	6,293	31,799	2005
2,242	44.8	13,743	21.8	6,692	30,708	2010
907	53.6	12,075	26.8	6,051	22,550	2015
689	71.6	10,620	20.9	3,105	14,842	2017
144	63.0	4,259	12.8	865	6,759	סדר ציבורי
294	61.5	2,103	20.0	685	3,422	גוף אדם
4	83.4	2,848	13.7	467	3,413	מוסר
137	36.7	1,023	28.1	782	2,785	רכוש
16	29.3	169	32.1	185	576	ביטחון
50	19.7	34	46.2	80	173	מין
4	61.0	94	14.9	23	154	מרמה
2	55.6	20	11.1	4	36	רישוי
0	63.6	14	31.8	7	22	תנועה
0	87.5	14	6.3	1	16	כלכליות
3	0.0	0	35.7	5	14	חיי אדם
1	42.9	3	0.0	0	7	שאר עבירות
34	52.0	39	1.3	1	75	אחר**

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

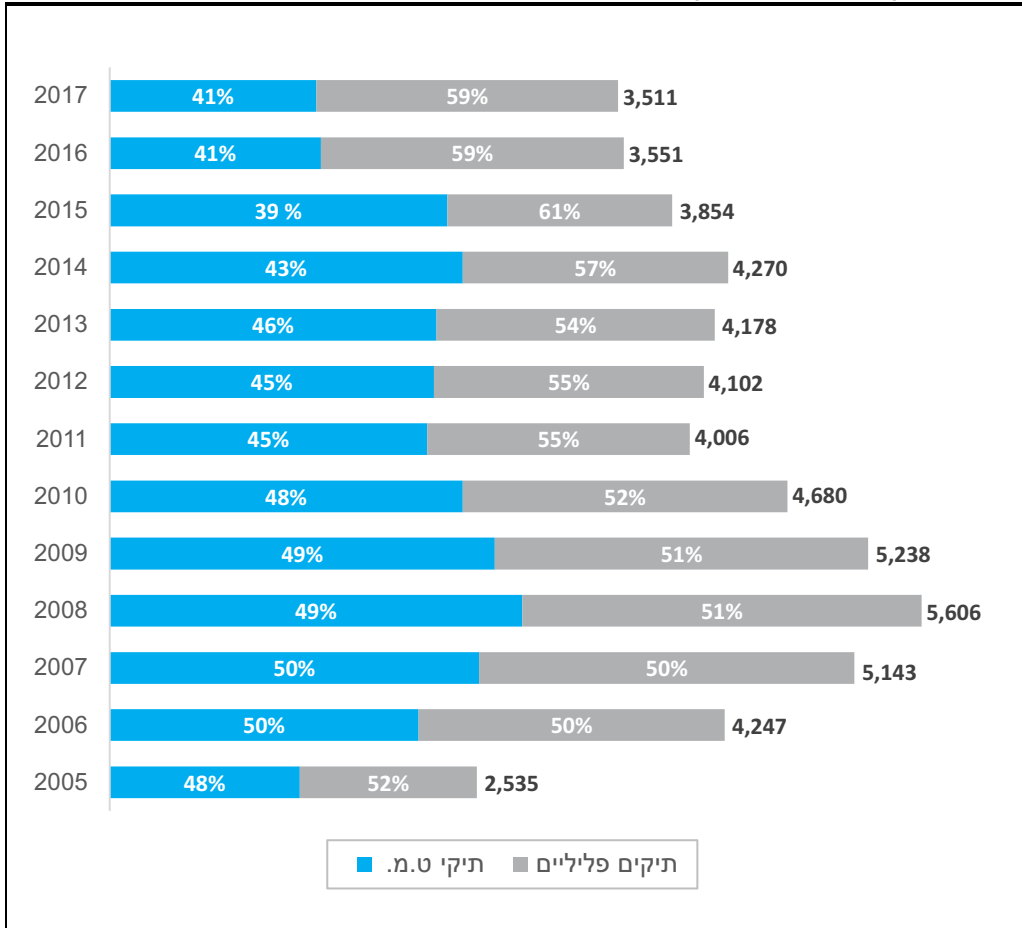
* כולל נילונים (ראו הגדרת חשוד/נילון במבוא לפרק זה).

** כולל: לא ידוע, נדון, חע"צ - אי איתור נאשם או חשוד, חנינה, מות חשוד/נאשם, התיישנות, העברה לרשות אחרת, חוסר עניין לציבור/עד מדינה. *** כולל עבירות מנהליות, סעיפי הגדרה ולא ידוע.

הערה: הנתונים אינם מסתכמים לסך הכל היות שתיקי יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

בשנים 2005-2017 מספר התיקים שנסגרו הלך וקטן. כ-70% מהתיקים נסגרו מחוסר עניין לציבור. 46% מהתיקים שנפתחו לקטינים בגין עבירות מין, 35.7% מהתיקים שנפתחו בגין עבירות נגד חיי אדם, 32.1% מהתיקים שנפתחו בגין עבירות ביטחון ו-31.8% תיקים שנפתחו בגין עבירות תנועה נסגרו מחוסר ראיות.

תרשים ג'12: **תיקים שנפתחו לקטינים*** החשודים בביצוע עבירות נגד קטינים,
לפי שנה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל תיקים שמעורבים בהם בגירים.

בשנים 2009-2017 הסתמנה מגמת ירידה במספר תיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים בחשד לעבירות נגד קטינים, אך גדל חלקם של התיקים הפליליים שנפתחו לקטינים אלה.

לוח 12.7: **תיקים שנפתחו לקטינים*** החשודים בביצוע עבירות נגד קטינים, לפי סוג עבירה (מספרים) / 2005-2017

מזה: תיקים פלייליים				סך הכל				סוג עבירה**
2017	2015	2010	2005	2017	2015	2010	2005	
2,083	3,511	2,437	1,312	2,324	3,849	4,680	2,535	סך הכל
1,146	1,267	1,363	681	2,131	2,283	2,920	1,529	כלפי גופו של אדם – סך הכל
120	135	141	68	127	144	150	76	חבלה גופנית חמורה
7	4	2	2	8	4	4	2	תקיפת עובדי ציבור בתפקיד
1,062	1,173	1,282	627	2,038	2,178	2,817	1,467	תקיפה (למעט עובד ציבור)
14	11	14	3	19	15	29	5	רשלנות ופחזות פלילית
10	7	6	4	11	9	6	4	חטיפה, כפייה ומאסר שווא
0	3	0	2	0	3	0	2	השלכת בקבוק תבערה
1	0	1	1	1	0	1	1	הקמת מחסום
1	0	0	0	1	0	0	0	אחר
916	941	928	445	1,438	1,466	1,401	756	כלפי הסדר הציבורי – סך הכל
1	1	0	0	2	1	0	0	התקהלות או התאגדות
7	6	11	2	11	12	20	5	קטטה והפרעות במוסדות
52	68	65	36	55	71	98	48	קטטה והפרעות ברחובות
17	18	44	15	23	24	53	32	הסגת גבול
0	1	0	0	0	1	0	0	הכשלת עובד ציבור
591	584	605	306	1,014	992	1,054	566	איומים
103	112	117	42	110	113	128	46	עבירות הנוגעות לנחלת המשפט
0	1	0	0	0	2	0	0	משחקים אסורים והימורים
0	1	0	0	0	1	0	0	עבירות המיוחסות לדת
5	1	1	1	5	1	1	2	עבירות הנוגעות לנישואין
2	1	2	1	3	2	3	2	מטרד, רעש, חסימת דרך
281	303	240	99	377	411	336	123	עבירות נגד הסדר הציבורי
42	44	47	26	44	45	52	30	תקיפת שוטר והכשלתו
2	3	5	1	2	3	5	1	תקיפת שוטר בניסבות חמורות
2	3	14	9	2	3	14	10	עבירות על חוק הכניסה לארץ
60	43	24	4	75	59	33	10	פגיעה בפרטיות

לוח 12.7: **תיקים שנפתחו לקטינים*** החשודים בביצוע עבירות נגד קטינים, לפי סוג עבירה (מספרים) / 2005-2017 (המשך)

מזה: תיקים פליליים				סך הכל				סוג עבירה**
2017	2015	2010	2005	2017	2015	2010	2005	
463	474	443	183	546	584	633	335	עבירות מין – סך הכל
98	90	67	11	100	92	67	12	אינוס בכוח או באיומים
110	119	118	34	116	127	140	43	אינוס ובעילה שלא כחוק
52	41	9	3	67	50	11	5	הטרדה מינית
318	301	280	138	374	377	427	268	מעשה מגונה בכוח
7	25	41	9	13	32	46	17	מעשה מגונה שלא בכוח
12	16	24	9	17	27	44	13	מעשה מגונה בפומבי
3	2	1	0	3	2	1	0	עבירות בלתי טבעיות
407	509	606	437	534	670	892	580	עבירות כלפי רכוש – סך הכל
15	15	33	18	28	28	34	18	שוד בנסיבות חמורות
29	45	43	25	30	47	43	26	שוד
16	23	42	26	20	25	46	29	תקיפה לשם גניבה
68	81	112	71	78	97	154	80	סחיטה
3	3	11	8	3	4	12	9	התפרצות לבית עסק או למוסד
8	10	16	7	8	10	17	7	התפרצות לבית/דירה
3	3	5	1	4	6	5	3	החזקת כלי פריצה
16	6	27	23	18	7	34	27	גניבה/שימוש ברכב ללא רשות
6	3	10	4	6	3	11	5	גניבה מתוך רכב
26	30	4	12	31	35	10	20	גניבת אופניים
0	1	0	0	0	1	0	0	כייסות
159	212	280	217	216	286	427	300	גניבות אחרות
7	11	8	11	9	13	10	11	קבלת רכוש גנוב
36	41	104	28	46	51	155	39	החזקת רכוש גנוב
0	4	2	3	0	5	2	3	הצתה
94	121	87	40	135	175	134	66	גרימת נזק לרכוש בזדון
2	1	1	1	2	1	1	1	חטיפת ארנקים
2	2	1	3	2	2	1	3	גניבת חלקי רכב
0	2	0	0	2	2	0	0	הצתה על רקע לאומני
6	3	1	0	12	7	15	1	עבירות נגד המחשב

לוח 12.7: **תיקים שנפתחו לקטינים* החשודים בביצוע עבירות נגד קטינים, לפי סוג עבירה (מספרים) / 2005-2017 (המשך)**

מזה: תיקים פליליים				סך הכל				סוג עבירה**
2017	2015	2010	2005	2017	2015	2010	2005	
69	66	15	2	80	97	19	5	עבירות מוסר – סך הכל
0	0	2	0	0	0	2	0	סרסרות לזנות
0	0	2	0	0	0	2	0	ניהול או החזקת בית בושת
33	45	3	0	41	75	4	3	פרסום דברי תועבה
25	12	7	2	28	14	10	2	שימוש בסמים מסוכנים
13	11	5	0	13	12	6	0	סחר, ייצוא וייבוא סמים
1	0	0	0	1	0	0	0	גידול, ייצור והפקת סמים
0	0	1	0	0	0	1	0	החזקת סמים שלא לצריכה עצמית
4	2	3	0	4	2	3	0	ניצול קטינים לזנות
22	24	10	3	23	25	13	4	ביטחון – סך הכל
5	3	0	0	5	3	0	0	מרד והסתה למרד
16	15	6	2	17	17	6	3	יידוי אבנים
0	1	0	0	0	1	0	0	השלכת בקבוק תבערה
1	0	0	0	1	0	0	0	הסתה
3	3	4	1	3	5	7	1	עבירות אחרות כלפי בטחון
13	10	10	5	13	11	16	5	עבירות מרמה – סך הכל
2	1	2	1	2	1	2	1	זיוף מסמכים והפצתם
6	7	6	2	6	7	10	2	מרמה ועושק
4	3	3	2	4	4	5	2	עבירות מרמה אחרות
3	1	0	0	3	1	0	0	עבירות הנוגעות לכרטיסי חיוב
9	9	6	2	9	9	6	2	כלפי חיי אדם – סך הכל
3	5	0	0	3	5	0	0	רצח
5	5	2	0	5	5	2	0	נסיון רצח
0	3	4	1	0	3	4	1	הריגה
0	0	1	0	0	0	1	0	גרימת מוות ברשלנות-ת.ד.
0	0	2	1	0	0	2	1	גרימת מוות ברשלנות
3	0	2	0	3	0	2	0	עבירות אחרות כלפי חיי אדם

לוח 12.7: **תיקים שנפתחו לקטינים*** החשודים בביצוע עבירות נגד קטינים, לפי סוג עבירה (מספרים) / 2005-2017 (המשך)

מזה: תיקים פליליים				סך הכל				סוג עבירה**
2017	2015	2010	2005	2017	2015	2010	2005	
4	6	1	0	5	6	1	0	עבירות תנועה – סך הכל
0	0	1	0	0	0	1	0	חגורות בטיחות
4	6	1	0	5	6	1	0	עבירות טכניות
0	1	0	0	0	1	0	0	התנהגות רוכבי אופניים
3	4	27	11	3	4	30	13	רישוי – סך הכל
0	0	0	1	0	0	0	2	רדיו וטלוויזיה
0	1	0	0	0	1	0	0	אחרים
3	1	27	10	3	3	30	11	עבירות תעבורה
1	0	1	0	1	0	1	0	עבירות כלכליות – סך הכל
2	10	30	9	17	23	31	9	שאר עבירות***

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל תיקים שמעורבים בהם בגירים.

** העבירות המצוינות בלוח נוסחו על פי המעשה או ההתנהגות, לא על פי הגדרתה של העבירה בחוק.

*** שאר עבירות וסעיפי הגדרה.

בשנים 2010-2017 נצפתה מגמת הירידה במספר התיקים (פליליים וט.מ.) שנפתחו לקטינים בחשד לעבירות נגד קטינים, אך גדל מספר התיקים הפליליים שנפתחו לקטינים אלה בעבירות מוסר, ביטחון, מרמה, ח"י אדם ותנועה.
העבירות השכיחות ביותר, שבגינן נפתחו תיקים פליליים לקטינים בחשד לעבירה נגד קטינים, היו כלפי גופו של אדם.

לוח 12.8: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017**

שנה / יישוב	סך הכל	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	שיעור לאלף בקבוצת הגיל
2005	2,085	52.2	47.8	3.0
2010	3,635	52.5	47.5	4.9
2015	2,821	61.1	38.9	3.1
2017	2,601	87.1	12.9	3.0
עיריות				
ירושלים	186	85.9	14.1	1.8
תל אביב- יפו	85	40.8	59.2	3.6
חיפה	98	55.6	44.4	5.3
אום אל-פחם	**	44.4	55.6	1.2
אופקים	**	80.0	20.0	3.6
אור יהודה	**	100.0	0.0	1.6
אור עקיבא	**	66.7	33.3	0.8
אילת	30	76.5	23.5	7.6
אלעד	17	44.4	55.6	2.0
אריאל	**	54.5	45.5	7.3
אשדוד	55	64.2	35.8	2.6
אשקלון	53	16.7	83.3	5.1
באקה אל גרביה	**	66.4	33.6	1.5
באר שבע	113	38.5	61.5	7.1
בית שאן	13	69.7	30.3	7.6
בית שמש	33	46.2	53.8	2.1
ביתר עילית	13	88.9	11.1	1.6
בני ברק	27	55.0	45.0	1.1
בת ים	60	0.0	100.0	7.7
גבעת שמואל	**	100.0	0.0	0.8
גבעתיים	**	65.2	34.8	1.7
דימונה	23	14.3	85.7	7.3
הוד השרון	**	56.5	43.5	1.3
הרצליה	23	54.1	45.9	3.5
חדרה	37	43.5	56.5	5.1
חולון	69	75.0	25.0	4.7
טבריה	24	42.9	57.1	6.0

לוח 12.8: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

שנה / יישוב	סך הכל	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	שיעור לאלף בקבוצת הגיל
עריות (המשך)				
טייבה	**	87.1	12.9	1.2
טירה	**	66.7	33.3	1.0
טירת כרמל	12	41.7	58.3	8.0
טמרה	15	86.7	13.3	3.4
יבנה	13	53.8	46.2	3.8
יהוד	**	80.0	20.0	1.9
יקנעם עילית	**	0.0	100.0	1.2
כפר יונה	18	83.3	16.7	8.0
כפר סבא	31	41.9	58.1	4.0
כפר קאסם	**	66.7	33.3	1.9
כרמיאל	27	22.2	77.8	7.6
לוד	32	59.4	40.6	4.5
מגדל העמק	12	16.7	83.3	5.1
מודיעין-מכבים-רעות	14	57.1	42.9	1.2
מודיעין עילית	13	92.3	7.7	1.3
מעלה אדומים	26	50.0	50.0	6.4
מעלות תרשיחא	11	54.5	45.5	6.0
נהריה	27	25.9	74.1	5.8
נס ציונה	**	80.0	20.0	1.0
נצרת	19	26.3	73.7	2.2
נצרת עילית	38	52.6	47.4	12.4
נשר	**	20.0	80.0	3.1
נתיבות	17	88.2	11.8	4.4
נתניה	64	45.3	54.7	3.8
סחנין	**	50.0	50.0	2.7
עכו	35	60.0	40.0	8.5
עפולה	19	52.6	47.4	4.9
עראבה	**	66.7	33.3	1.7
ערד	14	71.4	28.6	6.8
פתח-תקווה	52	46.2	53.8	2.6
צפת	20	30.0	70.0	5.2

לוח 12.8: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

שנה / יישוב	סך הכל	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	שיעור לאלף בקבוצת הגיל
עירויות (המשך)				
קלנסווה	**	57.1	42.9	2.3
קריית אונ	**	60.0	40.0	1.5
קריית אתא	31	54.8	45.2	7.1
קריית ביאליק	20	45.0	55.0	7.5
קריית גת	29	34.5	65.5	6.4
קריית ים	17	52.9	47.1	7.1
קריית מוצקין	21	42.9	57.1	7.4
קריית מלאכי	11	63.6	36.4	5.8
קריית שמונה	22	40.9	59.1	11.7
ראש העין	**	55.6	44.4	2.1
ראשון לציון	71	57.7	42.3	3.8
רהט	38	86.8	13.2	3.6
רחובות	42	45.2	54.8	3.9
רמלה	23	69.6	30.4	3.5
רמת גן	18	83.3	16.7	1.8
רמת השרון	**	60.0	40.0	1.3
רעננה	**	20.0	80.0	1.5
שדרות	12	25.0	75.0	7.0
שפרעם	17	47.1	52.9	3.4
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)				
אבו סנאן	**	50.0	50.0	2.4
אבן יהודה	**	100.0	0.0	1.4
אזור	**	0.0	100.0	1.2
אכסאל	**	33.3	66.7	1.6
אעבלין	**	33.3	66.7	5.4
באר יעקב	**	87.5	12.5	4.7
בית ג'ן	**	50.0	50.0	1.6
בנימינה – גבעת עדה	**	33.3	66.7	1.6
גבעת זאב	**	100.0	0.0	1.9
ג'דידה-מכר	**	33.3	66.7	1.1
גדרה	**	80.0	20.0	1.4

לוח 12.8: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

שנה / יישוב	סך הכל	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	שיעור לאלף בקבוצת הגיל
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)				
גן יבנה	**	50.0	50.0	1.3
גני תקווה	**	100.0	0.0	1.2
ג'סר א-זרקה	11	72.7	27.3	5.3
ג'ת	**	16.7	83.3	4.2
דאלית אל כרמל	**	50.0	50.0	1.2
דיר אל אסד	**	0.0	100.0	1.2
זכרון יעקב	**	55.6	44.4	3.3
חורה	**	100.0	0.0	0.9
טורעאן	**	83.3	16.7	3.4
יפיע	**	75.0	25.0	1.7
ירכא	**	75.0	25.0	1.9
כאבול	**	100.0	0.0	0.6
כסיפה	**	100.0	0.0	0.6
כפר כנא	**	83.3	16.7	2.0
כפר מנדא	**	100.0	0.0	1.8
כפר קרע	**	25.0	75.0	3.6
לקייה	**	100.0	0.0	1.5
מבשרת ציון	**	85.7	14.3	3.3
מג'אר	**	71.4	28.6	2.7
מג'ד אל כרום	15	53.3	46.7	7.3
מג'דל שמש	**	0.0	100.0	0.8
מעלה עירון	**	100.0	0.0	0.5
נחף	**	50.0	50.0	2.2
עוספיה	**	0.0	100.0	0.8
עין מאהל	**	50.0	50.0	2.2
ערערה	**	40.0	60.0	1.5
ערערה בנגב	**	100.0	0.0	3.3
פורידיס	**	50.0	50.0	2.5
פרדס חנה-כרכור	**	66.7	33.3	0.8
קדימה-צורן	**	75.0	25.0	1.7
קריית טבעון	**	50.0	50.0	5.5

לוח 12.8: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

שיעור לאלף בקבוצת הגיל	תיקי ט.מ.	תיקים פליליים	סך הכל	שנה / יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)				
2.1	60.0	40.0	**	ריינה
0.6	100.0	0.0	**	רכסים
2.8	75.0	25.0	**	שוהם
9.9	0.0	100.0	16	תל מונד
5.0	11.8	88.2	17	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)				
12.7	9.1	90.9	11	אבו גוש
2.3	50.0	50.0	**	אורנית
2.3	50.0	50.0	**	אלפי מנשה
4.7	83.3	16.7	**	בועיינה נוג'ידאת
2.7	33.3	66.7	**	ביר אל מכסור
0.9	0.0	100.0	**	בית אל
2.7	0.0	100.0	**	בית דגן
0.7	0.0	100.0	**	בסמ"ה
1.0	0.0	100.0	**	בסמת טבעון
1.8	0.0	100.0	**	בענה
2.9	100.0	0.0	**	ג'וליס
1.4	0.0	100.0	**	גלג'וליה
1.5	50.0	50.0	**	דבורייה
1.6	50.0	50.0	**	דייר חנא
2.4	50.0	50.0	**	זמר
7.2	71.4	28.6	**	זרזיר
5.3	50.0	50.0	**	חורפיש
5.6	20.0	80.0	**	חצור הגלילית
11.0	22.2	77.8	**	טובא זנגרייה
2.0	50.0	50.0	**	ירוחם
3.2	100.0	0.0	**	כוכב יאיר
2.8	100.0	0.0	**	כסרא-סמיע
3.3	100.0	0.0	**	כפר ורדים
0.9	0.0	100.0	**	כפר יאסיף
1.4	100.0	0.0	**	להבים

לוח 12.8: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-17 ביישוב) / 2005-2017 (המשך)**

שנה / יישוב	סך הכל	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	שיעור לאלף בקבוצת הגיל
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)				
מצפה רמון	**	100.0	0.0	3.6
משהד	**	100.0	0.0	1.0
עומר	**	100.0	0.0	1.3
עילבון	**	100.0	0.0	1.7
עילוט	**	25.0	75.0	3.7
פרדסיה	**	0.0	100.0	2.1
קצרין	**	75.0	25.0	6.5
קריית ארבע	**	100.0	0.0	1.2
קרני שומרון	**	50.0	50.0	2.8
ראמה	**	66.7	33.3	3.9
שבלי-אום אל-גנם	**	100.0	0.0	2.5
שגב שלום	**	71.4	28.6	4.2
שלומי	**	20.0	80.0	8.2
שעב	**	100.0	0.0	2.3

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. עיבוד נתונים: המועצה הלאומית לשלום הילד.

* יישובים שמונים 5,000 נפש ויותר.

** 1-10 תיקים. הנתון אינו מוצג מטעמי צנעת הפרט.

מאז 2010 חלה ירידה במספרם ובשיעורם לאלף של התיקים שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית נגד קטינים (מ-4.9 לאלף ל-3.0 לאלף).

ביישובים הבאים שיעור התיקים לאלף מכלל הילדים בקבוצת הגיל היה גבוה פי שניים ויותר מהשיעור הארצי (3.0 לאלף): אבו גוש (12.7 לאלף), נצרת עילית (12.4 לאלף), טובא-זנגרייה (11.0 לאלף), תל מונד (9.9 לאלף), קריית שמונה (8.5 לאלף), עכו (8.5 לאלף), שלומי (8.2 לאלף), כפר יונה (8.0 לאלף), טירת כרמל (8.0 לאלף), בת ים (7.7 לאלף), בית שאן (7.6 לאלף), כרמיאל (7.6 לאלף), אילת (7.6 לאלף), קריית ביאליק (7.5 לאלף), קריית מוצקין (7.4 לאלף), אריאל (7.3 לאלף), דימונה (7.3 לאלף), מג'ד אל כרום (7.3 לאלף), זרזיר (7.2 לאלף), באר שבע (7.1 לאלף), קריית אתא (7.1 לאלף), קריית ים (7.1 לאלף), שדרות (7.0 לאלף), ערד (6.8 לאלף), קצרין (6.5 לאלף), מעלה אדומים (6.4 לאלף), קריית גת (6.4 לאלף), מעלות תרשיחא (6.0), טבריה (6.0 לאלף).

לוח 12.9: קטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית* שנפתח בעניינם תיק פלילי, לפי גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2005		
7,173	7,283	7,687	8,144	7,891	7,833	7,939	8,556	8,315	סך הכל**	
12.3	12.6	13.3	14.2	14.4	14.9	15.8	16.0	14.6	אחוז מכלל החשודים	
32.1	33.0	33.8	33.1	34.3	33.0	33.5	34.9	34.1	12-14	גיל***
63.3	61.6	61.6	60.5	58.1	57.9	57.1	55.2	59.2	15-17	
87.5	87.4	88.2	87.5	87.9	86.8	86.8	86.3	84.6	בנים	מין
12.5	12.6	11.8	12.5	12.1	13.2	13.2	13.7	15.4	בנות	
67.3	67.1	66.9	67.7	69.7	70.0	72.0	72.7	77.6	יהודים	קבוצת אוכלוסייה
6.3	6.8	8.3	9.0	8.7	10.2	11.6	12.3	20.3	מהם: עולים (ילידי חו"ל)	
32.7	32.9	33.1	32.3	30.3	30.0	28.0	27.3	22.4	לא יהודים	

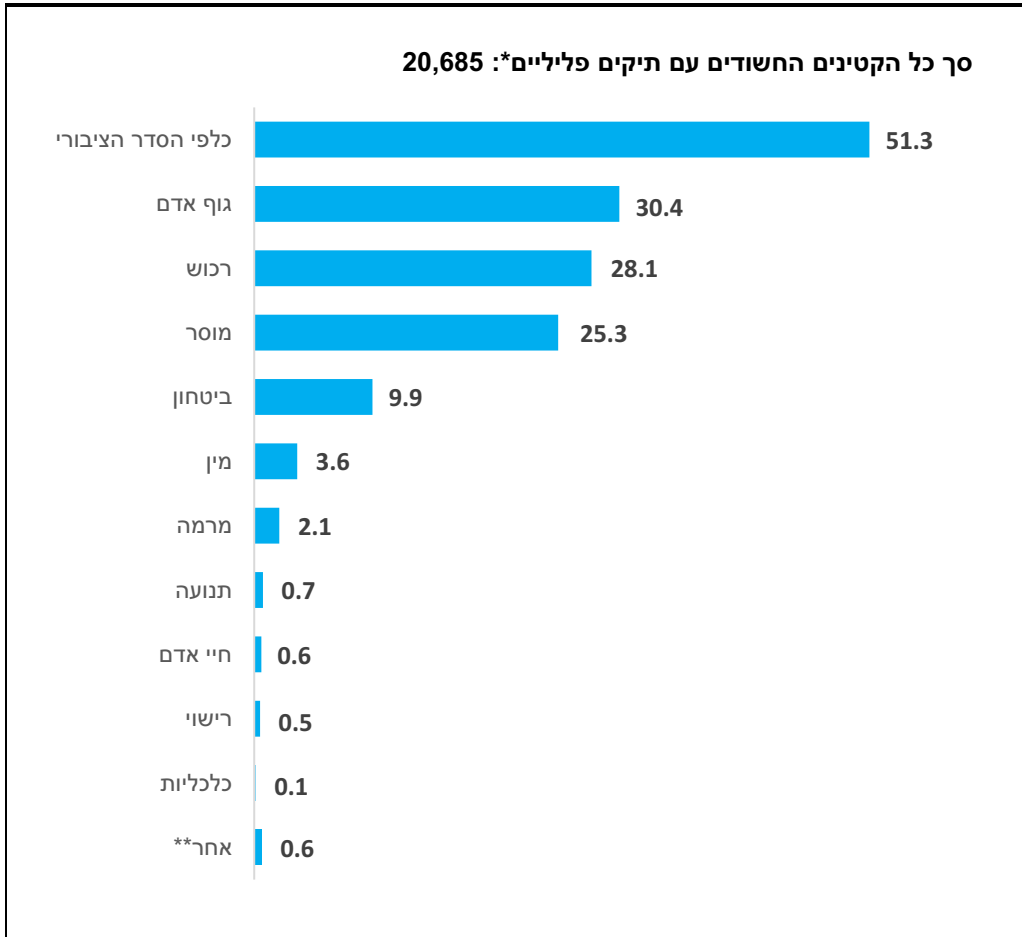
מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
 * כולל קטטה והפרעות במוסדות, קטטה והפרעות ברחובות, תקיפת שוטר והכשלתו, תקיפת שוטר בנסיבות חמורות, רצח, נסיון רצח, הריגה, חבלה גופנית חמורה, תקיפת עובדי ציבור בתפקיד, תקיפה (למעט עובד ציבור), אונס בכוח או באיומים, אינוס ובעילה שלא כחוק, מעשה מגונה בכוח, שוד בנסיבות חמורות, שוד ותקיפה לשם גניבה ועבירות אחרות כלפי חיי אדם.

** סך הכל כולל את מחוז ש"י, קטינים עד גיל 12 וכן מקרים שבהם נפתח תיק פלילי, אך העבריון לא נודע.
 *** החלוקה לפי גיל אינה כוללת את קבוצת הגיל 0-11 (שהיא מתחת לגיל האחריות הפלילית). לפיכך האחוזים אינם מסתכמים ל-100%.

הערה: חלק מהנתונים אינם מסתכמים לסך הכל מאחר ותיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

מאז 2010 קטן בהתמדה חלקם של הקטינים החשודים בעבירות אלימות גופנית. משנת 2010 הסתמנה מגמת ירידה באחוז התיקים שנפתחו לקטינים בני 12-14, זאת, במקביל לעלייה שחלה באחוז התיקים שנפתחו לקטינים בני 15-17. מאז 2005 הסתמנה מגמת ירידה בחלקם של הקטינים היהודים החשודים בעבירות אלימות גופנית וכן בקטינים העולים מכלל הקטינים היהודים החשודים. במקביל, חלה עלייה בחלקם של קטינים לא יהודים החשודים בעבירות אלו.

תרשים ד': קטינים חשודים עם תיקים פליליים*, לפי סוג עבירה (אחוזים) / 2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* תיקים שמעורבים בהם קטינים חשודים בלבד.

** כולל שאר עבירות, ללא סיווג, סעיפי הגדרה ועבירות מנהליות.

בשנת 2017 למחצית מהקטינים החשודים נפתחו תיקים פליליים בגין עבירות כלפי הסדר הציבורי (51.3%), לכ-30.4% נפתחו תיקים בגין עבירות כלפי גופו של אדם, ל-28.1% בגין עבירות רכוש ולכרבע בגין עבירות מוסר (25.3%).

לוח 12.10: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים חשודים עם תיקים פליליים*,
לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים מהשורה) / 2000-2017

קבוצת אוכלוסייה (אחוזים)		מין (אחוזים)		גיל (אחוזים)***		מספר החשודים***	סוג עבירה**
לא יהודים	יהודים	בנות	בנים	15-17	12-14		
38.9	61.1	12.5	87.5	70.5	27.1	23,527	2005
43.0	57.0	11.4	88.6	67.4	28.1	25,371	2010
45.5	45.5	11.1	88.9	72.3	25.8	21,211	2015
38.5	61.5	11.8	88.2	73.9	24.2	20,685	2017
42.8	57.2	12.0	88.0	74.9	24.6	10,611	כלפי הסדר הציבורי - סך הכל
97.3	2.7	1.4	98.6	88.1	11.9	293	עבירות סדר הציבורי
34.1	65.9	7.7	92.3	73.3	25.0	2,378	עבירות נגד הסדר הציבורי
68.4	31.6	0.9	99.1	77.3	23.2	462	התקהלות או התאגדות
48.2	51.8	2.7	97.3	77.7	22.3	112	קטטה והפרעות במוסדות
34.9	65.1	5.8	94.3	77.8	21.3	800	קטטה והפרעות ברחובות
22.6	77.4	2.5	97.5	61.2	35.9	668	הסגת גבול
100.0	0.0	7.7	92.3	76.9	23.1	13	הכשלת עובד ציבור
21.4	78.6	16.6	83.4	67.1	31.4	3,121	איומים
19.6	80.4	1.8	98.2	75.0	25.0	56	משחקים אסורים והימורים
13.6	86.4	54.5	45.5	59.1	40.9	22	עבירות המיוחסות לדת
88.2	11.8	11.8	88.2	88.2	5.9	17	עבירות הנוגעות לנשואין
19.5	80.5	29.0	71.0	78.3	23.3	1,693	עבירות הנוגעות לנחלת המשפט
26.1	73.9	10.5	89.5	75.4	23.9	276	מטרד, רעש וחסימת דרך
34.9	65.1	11.0	89.0	85.3	15.0	1,491	תקיפת שוטר והכשלתו
84.2	15.8	2.8	97.2	73.1	26.6	323	תקיפת שוטר בניסיונות חמורות
99.7	0.3	1.1	98.9	90.8	9.5	1,519	עבירות על חוק הכניסה לארץ
50.0	50.0	0.0	100.0	50.0	50.0	2	עבודות שירות ביטחון-ציוד
100.0	0.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	עבירות על חוק עובדים זרים
14.8	85.2	18.5	81.5	61.5	36.3	135	פגיעה בפרטיות
0.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	התבטאויות גזעניות
31.6	68.4	13.2	86.8	63.0	32.2	6,298	כלפי גופו של אדם – סך הכל
92.6	100.0	7.4	92.6	70.4	29.6	27	עבירות נגד גוף
55.2	44.8	3.1	96.9	80.6	18.2	578	חבלה גופנית חמורה
17.6	82.4	16.0	84.0	62.4	34.4	125	תקיפת עובדי ציבור בתפקיד

לוח 12.10: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים חשודים עם תיקים פליליים*,
לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים מהשורה) / 2000-2017 (המשך)

קבוצת אוכלוסייה (אחוזים)		מין (אחוזים)		גיל (אחוזים)***		מספר החשודים***	סוג עבירה**
לא יהודים	יהודים	בנות	בנים	15-17	12-14		
עבירות כלפי גופו של אדם (המשך)							
28.9	71.1	14.1	85.9	61.6	33.2	5,349	תקיפה (למעט עובד ציבור)
46.1	53.9	2.4	97.6	67.6	29.0	293	רשלנות ופחזות פלילית
36.4	63.6	0.0	100.0	86.4	13.6	22	חטיפה, כפייה ומאסר שווא
0.0	100.0	75.0	25.0	0.0	100.0	4	אחר
51.3	48.7	0.0	100.0	76.9	23.1	39	הקמת מחסום
35.4	64.6	8.7	91.3	68.3	29.9	5,820	עבירות כלפי רכוש – סך הכל
100.0	0.0	0.0	100.0	64.3	35.7	14	עבירות כלפי הרכוש
36.5	63.5	4.8	95.2	82.7	17.3	104	שוד
44.7	55.3	0.9	99.1	85.1	14.9	114	שוד בנסיבות חמורות
20.0	80.0	6.2	93.8	62.8	35.9	145	סחיטה
75.0	25.0	0.0	100.0	75.0	25.0	8	שוטטות למטרת גניבה
26.7	73.3	13.3	86.7	86.7	13.3	15	גניבה ע"י עובדים וסוכנים
30.2	69.8	1.8	98.2	61.4	36.4	451	התפרצות לבית עסק או למוסד
28.5	71.5	5.0	95.0	73.1	26.4	242	התפרצות לבית/דירה
38.0	62.0	0.0	100.0	77.8	21.8	234	החזקת כלי פריצה
42.0	58.0	0.4	99.6	80.6	19.4	459	גניבה/שימוש ברכב ללא רשות
31.9	68.1	0.5	99.5	73.8	27.0	408	גניבה מתוך רכב
24.1	75.9	0.8	99.2	60.2	39.0	241	גניבת אופניים
70.0	30.0	0.0	100.0	60.0	40.0	10	גניבות חקלאיות
58.7	41.3	1.8	98.2	78.9	19.3	109	גניבת חלקי רכב
33.3	66.7	0.0	100.0	66.7	33.3	3	מניעת גניבות כלי רכב
100.0	0.0	0.0	100.0	100.0	0.0	2	זיוף סימני זיהוי של רכב
77.8	22.2	0.0	100.0	77.8	22.2	9	סחר והחזקה בחלקי רכב גנובים
60.0	40.0	0.0	100.0	80.0	20.0	20	חטיפת ארנקים
33.8	66.2	2.7	97.3	75.7	21.6	74	תקיפה לשם גניבה
31.5	68.5	13.2	86.8	66.0	31.6	1,969	גניבות אחרות
59.4	40.6	7.8	92.2	76.6	23.4	64	קבלת רכוש גנוב
32.2	67.8	2.3	97.7	76.2	23.8	642	החזקת רכוש גנוב

לוח 12.10: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים חשודים עם תיקים פליליים*, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים מהשורה) / 2000-2017 (המשך)

קבוצת אוכלוסייה (אחוזים)		מין (אחוזים)		גיל (אחוזים)***		מספר החשודים***	סוג עבירה**
לא יהודים	יהודים	בנות	בנים	15-17	12-14		
עבירות כלפי רכוש (המשך)							
60.7	39.3	3.5	96.5	70.3	27.5	229	הצתה
95.5	4.5	0.0	100.0	81.8	18.2	22	הצתה על רקע לאומני
31.6	68.4	8.2	91.8	63.9	32.4	2,329	גרימת נזק לרכוש בזדון
0.0	100.0	24.0	76.0	44.0	52.0	25	עבירות נגד המחשב
100.0	0.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	שאר עבירות הקשורות לרכוש
עבירות מוסר – סך הכל							
14.0	86.0	12.3	87.7	90.8	9.5	5,243	סרסרות לזנות
100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	1	ניצול קטינים לזנות
0.0	100.0	37.5	62.5	87.5	12.5	8	פרסום דברי תועבה
9.5	90.5	17.6	82.4	56.8	41.9	74	שימוש בסמים מסוכנים
13.1	86.9	13.1	86.9	91.2	9.3	4,542	סחר, ייצוא וייבוא סמים
9.8	90.2	5.5	94.5	93.2	7.3	601	גידול, ייצור והפקת סמים
26.8	73.2	5.4	94.6	94.6	5.4	56	החזקת סמים שלא לצריכה עצמית
23.1	76.9	5.0	95.0	97.1	2.9	342	
ביטחון – סך הכל							
88.1	11.9	2.5	97.5	78.3	19.7	2,043	אמל"ח
100.0	0.0	0.0	100.0	94.6	5.4	92	בגידה ורגול
100.0	0.0	0.0	100.0	100.0	0.0	6	הסתה
76.5	23.5	11.8	88.2	76.5	23.5	17	הסתננות
80.0	20.0	0.0	100.0	100.0	0.0	5	השלכת בקבוק תבערה
99.5	0.5	0.5	99.5	83.8	16.2	185	יידוי אבנים
93.3	6.7	0.5	99.5	72.3	27.0	1,141	מרד והסתה למרד
32.8	67.2	4.5	95.5	83.6	16.4	67	עבירות אחרות כלפי בטחון
87.7	12.3	4.3	95.7	85.2	14.8	1,057	עבירות על חוקי חרום
98.1	1.9	0.0	100.0	89.6	10.4	106	עבירות ביטחון
100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	1	
עבירות מין – סך הכל							
17.4	82.6	3.6	96.4	47.0	43.5	742	אינוס בכוח או באיומים
15.2	84.8	3.0	97.0	72.7	25.0	132	אינוס ובעילה שלא כחוק
23.0	76.3	0.7	99.3	44.1	50.0	152	הטרדה מינית
33.3	66.7	0.0	100.0	66.7	33.3	3	

לוח 12.10: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים חשודים עם תיקים פליליים*,
לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים מהשורה) / 2000-2017 (המשך)

קבוצת אוכלוסייה (אחוזים)		מין (אחוזים)		גיל (אחוזים)***		מספר החשודים***	סוג עבירה**
לא יהודים	יהודים	בנות	בנים	15-17	12-14		
13.5	86.5	3.1	96.9	42.6	45.7	453	מעשה מגונה בכוח
12.5	87.5	6.3	93.8	37.5	43.8	16	מעשה מגונה שלא בכוח
36.4	63.6	0.0	100.0	47.3	45.5	55	מעשה מגונה בפומבי
8.2	91.8	10.3	89.7	54.6	40.2	97	הטרדה מינית
27.9	72.1	12.7	87.3	83.1	17.1	433	עבירות מרמה – סך הכל
25.0	62.5	0.0	100.0	87.5	12.5	8	זיוף כסף ובולים
21.9	78.1	7.9	92.1	92.7	7.3	151	זיוף מסמכים והפצתם
9.5	89.2	10.8	89.2	81.1	18.9	74	מרמה ועושק
13.9	86.1	13.3	86.7	72.2	29.1	158	עבירות הנוגעות לכרטיסי חיוב
65.7	34.3	5.1	94.9	87.9	11.1	99	שאר עבירות מרמה
46.4	53.6	2.0	98.0	83.4	17.2	151	עבירות תנועה – סך הכל
33.3	66.7	0.0	100.0	100.0	0.0	3	אחרים
66.7	33.3	0.0	100.0	100.0	0.0	3	הגה בלתי תקין
50.0	50.0	0.0	100.0	50.0	50.0	2	אי נקיטת אמצעי בטיחות
75.0	25.0	0.0	100.0	75.0	25.0	8	חניה אסורה
33.3	66.7	0.0	100.0	100.0	0.0	3	נהיגה בתקופת פסילה
48.6	51.4	2.1	97.9	82.1	18.6	140	עבירות טכניות
100.0	0.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	עבירות תוך נסיעה
11.1	88.9	0.0	100.0	100.0	0.0	9	שכרות
83.1	16.9	7.3	92.7	81.5	18.5	124	כלפי חיי אדם – סך הכל
95.0	5.0	10.0	90.0	90.0	10.0	20	רצח
87.5	12.5	0.0	87.5	87.5	12.5	8	רצח על-ידי פעולות איבה
94.6	5.4	10.8	89.2	86.5	13.5	37	נסיון לרצח
100.0	0.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	איומי רצח והריגה
73.0	27.0	4.8	95.2	76.2	23.8	63	עבירות אחרות כלפי חיי אדם
36.4	63.6	8.1	91.9	77.8	21.2	99	עבירות רישוי – סך הכל
61.5	38.5	0.0	100.0	76.9	23.1	13	נשק, תחמושת וחומרי נפץ
0.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	עבירות נגד הסביבה
32.6	67.4	2.2	97.8	87.0	13.0	46	עבירות תעבורה

לוח 12.10: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים חשודים עם תיקים פליליים*, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים מהשורה) / 2000-2017 (המשך)

קבוצת אוכלוסייה (אחוזים)		מין (אחוזים)		גיל (אחוזים)***		מספר החשודים***	סוג עבירה**
לא יהודים	יהודים	בנות	בנים	15-17	12-14		
16.0	84.0	24.0	76.0	88.0	12.0	25	עבירות רישוי (המשך) מלאכות, תעשיות, עסקים אחרים
64.3	35.7	7.1	92.9	28.6	64.3	14	
18.5	81.5	14.8	85.2	51.9	48.1	27	עבירות כלכליות – סך הכל עבירות פיסיקליות
15.4	84.6	7.7	92.3	53.8	46.2	13	
28.6	71.4	21.4	78.6	50.0	50.0	14	עבירות על פיקוח כלכלי שאר עבירות
0.0	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	1	
38.8	61.2	11.6	88.4	48.1	17.1	129	עבירות אחרות****

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* תיקים שמעורבים בהם קטינים חשודים בלבד. ** העבירות המצוינות בלוח נוסחו בידי המשטרה על פי המעשה או ההתנהגות, לא על פי הגדרתה של העבירה בחוק. *** כולל מחוז ש"י וכן ילדים מתחת לגיל 12 שנחקרו בידי המשטרה בלא שהיו בני עונשין, לכן האחוזים אינם מסתכמים ל-100%. יצוין, כי חלק מהתיקים נפתח בגין תלונה על עבירה, אך נסגר כאשר התברר שהקטין טרם הגיע לגיל 12 ולכן אינו נושא באחריות פלילית ואינו בר עונשין. **** כולל עבירות ללא סיווג (89), שאר עבירות (26), סעיפי הגדרה (9) ועבירות מנהליות (5).

ב-2017 מספר הקטינים החשודים היה קטן מבשנים 2005 ו-2010. השכיחות ביותר היו עבירות כלפי הסדר הציבורי, כלפי גוף אדם וכלפי רכוש.

בכל השנים אחוז הבנים שנחשדו היה גבוה מאחוז הבנות, וזאת בכל סוגי העבירה. בולט חלקם הגדול של קטינים לא יהודים החשודים בעבירות ביטחון וחיי אדם.

לוח 12.11: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים החשודים בעבירות סמים* שנפתח בעניינם תיק (פלילי או תיק ט.מ.) (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2005		
4,889	4,369	3,475	2,802	4,761	4,195	3,557	3,117	2,966	סך הכל*	
17.8	18.0	15.6	12.5	22.5	19.0	15.0	13.9	14.7	אחוז מכלל החשודים	
9.5	9.3	9.7	10.8	13.8	12.4	12.1	9.8	12.3	12-14	גיל**
96.3	95.9	95.1	93.9	92.0	92.6	93.4	94.8	91.1	15-17	
87.3	74.7	74.5	69.4	67.8	68.8	68.7	68.6	73.6	בנים	מין
12.7	13.5	11.1	12.1	15.4	14.6	14.0	15.3	13.4	בנות	
85.9	88.2	85.6	81.4	83.2	83.3	82.7	83.9	86.9	יהודים	קבוצת אוכלוסייה
5.0	5.4	8.8	8.5	12.0	15.2	17.4	19.0	33.8	מהם: עולים (ילידי חו"ל)	
14.1	11.8	14.4	18.6	16.8	16.7	17.3	16.1	13.1	לא יהודים	

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* כולל שימוש בסמים מסוכנים, סחר, ייבוא וייצוא סמים, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, גידול ייצור והפקת סמים.

** סך הכל כולל את מחוז ש"י וקטינים עד גיל 12.

*** החלוקה לפי גיל אינה כוללת את קבוצת הגיל 0-11 (שהיא מתחת לגיל האחריות הפלילית). לפיכך האחוזים אינם מסתכמים ל-100%.

מאז שנת 2005 ועד ל-2017 נצפתה מגמת עלייה מתמדת במספר הקטינים שנחשדו בעבירות סמים ושנפתח בעניינם תיק פלילי. במקביל, לא נרשמה מגמה ברורה בחלקם של קטינים אלו מכלל החשודים בעבירות סמים שנפתח בעניינם תיק פלילי. מאז 2005 חלה ירידה בשיעור של 85% בחלקם של קטינים עולים מכלל הקטינים היהודים החשודים בעבירות סמים שנפתח בעניינם תיק פלילי.

לוח 12.12: **תיקים (פיליליים ותיקי ט.מ.) שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים, לפי סוג עבירה / 2005-2017**

שנה	סך הכל	סוג עבירה						
		סך הכל	החזקה/ שימוש בסמים לצריכה עצמית	החזקת כלים להכנת סם לצריכה עצמית	החזקה/ שימוש לצריכה עצמית בבית הספר	החזקה ושימוש בכלי להכנה או צריכת סם	החזקה ושימוש בסמים מסוכנים	ייצור/ מכירה/ עסקה אחרת בכלי אסור
2005	סך הכל	2,619	2,575	147	27	1	0	0
	תיקים פיליליים	1,689	1,659	131	15	1	0	0
	תיקי ט.מ.	3	3	0	0	0	0	0
2010	סך הכל	2,875	2,788	188	6	19	34	0
	תיקים פיליליים	1,460	1,395	132	3	16	34	0
	תיקי ט.מ.	1,415	1,393	56	3	3	0	0
2011	סך הכל	3,234	3,156	235	14	25	15	0
	תיקים פיליליים	1,502	1,448	168	4	17	14	0
	תיקי ט.מ.	1,732	1,708	67	10	8	1	0
2012	סך הכל	3,650	3,622	206	5	1	0	1
	תיקים פיליליים	1,511	1,493	131	3	1	0	0
	תיקי ט.מ.	2,139	2,129	75	2	0	0	1
2013	סך הכל	4,376	4,343	186	3	0	0	0
	תיקים פיליליים	1,576	1,552	121	2	0	0	0
	תיקי ט.מ.	2,800	1,791	65	1	0	0	0
2014	סך הכל	2,132	2,096	120	2	0	0	2
	תיקים פיליליים	975	948	80	1	0	0	1
	תיקי ט.מ.	1,157	1,148	40	1	0	0	1
2015	סך הכל	2,382	2,362	84	2	0	0	0
	תיקים פיליליים	1,007	990	65	2	0	0	0
	תיקי ט.מ.	1,375	1,372	19	0	0	0	0
2016	סך הכל	3,175	3,136	108	15	0	0	0
	תיקים פיליליים	1,283	1,256	52	10	0	0	0
	תיקי ט.מ.	1,892	1,880	56	5	0	0	0
2017	סך הכל	3,763	3,740	97	9	0	0	1
	תיקים פיליליים	1,391	1,380	43	6	0	0	1
	תיקי ט.מ.	2,372	2,360	54	3	0	0	0

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

הערה: הנתונים אינם מסתכמים לסך הכל היות שתיקי יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

מאז 2005 חלה עלייה בתיקי ט.מ. וירידה בתיקים הפיליליים שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים. רובם המוחלט של התיקים שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים היו בגין החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית.

לוח 12.13: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

תיקים		קטינים		שנה/יישוב	
מזה:		סך הכל	סך הכל		
תיקי ט.מ.	תיקים פליליים				
35.3	64.7	2,635	4.2	2,966	2005
48.9	51.1	2,896	4.2	3,117	2010
57.9	42.1	2,382	4.2	3,475	2015
56.5	43.5	3,763	5.7	4,899	2017
53.8	46.2	313	4.0	423	ירושלים
80.5	19.5	368	20.4	482	תל אביב- יפו
85.7	14.3	349	18.6	347	חיפה
14.3	85.7	**	1.1	**	אום אל-פחם
28.6	71.4	**	4.8	12	אופקים
66.7	33.3	14	5.8	18	אור יהודה
51.8	48.2	24	19.8	26	אור עקיבא
9.1	90.9	56	26.4	105	אילת
91.3	8.7	11	1.8	15	אלעד
27.3	72.7	23	24.4	30	אריאל
4.8	95.2	11	1.6	34	אשדוד
100.0	0.0	21	3.9	41	אשקלון
47.1	52.9	**	1.0	**	באקה אל גרביה
57.1	42.9	17	3.0	48	באר שבע
52.0	48.0	14	8.2	14	בית שאן
45.5	54.5	25	4.5	70	בית שמש
41.4	58.6	11	2.2	18	ביתר עילית
41.5	58.5	29	1.6	39	בני ברק
50.0	50.0	53	10.7	83	בת ים
50.0	50.0	**	3.1	**	גבעת שמואל
60.0	40.0	12	4.0	14	גבעתיים
69.2	30.8	**	13.1	41	דימונה
67.1	32.9	13	3.7	20	הוד השרון
78.5	21.5	79	17.8	117	הרצליה
43.5	56.5	65	9.0	66	חדרה
75.9	24.1	62	8.0	117	חולון
42.9	57.1	87	24.8	99	טבריה
56.5	43.5	**	1.6	**	טייבה

לוח 12.13: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, ואחוזים) / 2005-2017 (המשך)

תיקים		סך הכל	קטינים		שנה/יישוב
מזה:			שיעור לאלף בקבוצת הגיל	סך הכל	
תיקי ט.מ.	תיקים פליליים				
0.0	100.0	**	2.0	**	טירה
45.5	54.5	22	16.6	25	טירת כרמל
77.8	22.2	**	2.9	13	טמרה
36.4	63.6	11	5.9	20	יבנה
83.3	16.7	12	6.8	18	יהוד
66.7	33.3	**	3.3	**	יקנעם עילית
100.0	0.0	**	4.4	10	כפר סבא
52.3	47.7	44	9.7	75	כפר קאסם
0.0	100.0	**	3.1	**	כרמיאל
65.5	34.5	58	17.0	60	לוד
20.0	80.0	35	8.4	60	מגדל העמק
58.6	41.4	29	11.8	28	מודיעין-מכבים-רעות
78.6	21.4	28	9.3	109	מודיעין עילית
33.3	66.7	21	2.5	25	מעלה אדומים
78.1	21.9	32	10.4	42	מעלות תרשיחא
73.5	26.5	34	10.4	19	נהריה
75.9	24.1	54	13.0	61	נס ציונה
84.6	15.4	13	2.7	13	נצרת
60.5	39.5	43	4.2	37	נצרת עילית
66.7	33.3	51	18.6	57	נשר
50.0	50.0	12	7.5	12	נתיבות
34.6	65.4	26	8.5	33	נתניה
45.7	54.3	46	5.4	90	סחנין
100.0	0.0	**	0.8	**	עכו
86.7	13.3	75	18.0	74	עפולה
47.8	52.2	23	6.5	25	ערד
58.3	41.7	12	10.3	21	פתח-תקווה
67.9	32.1	28	3.0	60	צפת
68.4	31.6	57	15.5	60	קלנסווה
50.0	50.0	**	1.0	**	קריית אונו
93.3	6.7	15	5.3	18	קריית אתא
33.3	66.7	33	8.5	37	קריית ביאליק

לוח 12.13: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים, לפי היישוב* שבו בוצעה העבירה (מספרים, ואחוזים) / 2005-2017 (המשך)

תיקים		סך הכל	קטינים		שנה/יישוב
מזה:			שיעור לאלף בקבוצת הגיל	סך הכל	
תיקי ט.מ.	תיקים פליליים				
66.7	33.3	**	3.8	17	קריית גת
33.3	66.7	12	4.6	11	קריית ים
57.1	42.9	35	15.9	45	קריית מוצקין
33.3	66.7	**	4.2	**	קריית מלאכי
60.8	39.2	51	30.3	57	קריית שמונה
66.7	33.3	18	8.3	35	ראש העין
48.6	51.4	72	5.6	105	ראשון לציון
25.0	75.0	**	1.2	13	רהט
37.1	62.9	35	5.2	56	רחובות
46.2	53.8	13	6.8	44	רמלה
69.2	30.8	78	11.0	108	רמת גן
41.2	58.8	17	6.8	26	רמת השרון
76.0	24.0	25	7.0	46	רעננה
66.7	33.3	**	5.2	**	שדרות
46.7	53.3	15	3.0	15	שפרעם

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. עיבוד נתונים: המועצה הלאומית לשלום הילד.

* הפירוט מציג עיריות בלבד.

** 10-1 תיקים. הנתון אינו מוצג מטעמי צנעת הפרט.

שיעורם לאלף של קטינים חשודים שנפתחו בעניינם תיקים בעבירות סמים עמד על 5.7, זאת לעומת 4.2 לאלף בשנים 2005-2015.

ביישובים הבאים שיעור הקטינים לאלף מכלל הילדים בקבוצת הגיל ביישוב היה 10 לאלף ויותר: קריית שמונה (30.3 לאלף), אילת (26.4 לאלף), טבריה (24.8 לאלף), אריאל (24.4 לאלף), תל אביב-יפו (20.4 לאלף), אור עקיבא (19.8 לאלף), חיפה (18.6 לאלף), נצרת עילית (18.6 לאלף), עכו (18.0 לאלף), הרצלייה (17.8 לאלף), כרמיאל (17.0 לאלף), טירת כרמל (16.6 לאלף), קריית מוצקין (15.9 לאלף), צפת (15.5 לאלף), דימונה (13.1 לאלף), נהרייה (13.0 לאלף), מגדל העמק (11.8 לאלף), רמת גן (11.0 לאלף), בת ים (10.7 לאלף), מעלות-תרשיחא (10.4 לאלף), מעלה אדומים (10.4 לאלף), ערד (10.3 לאלף).

בשנת 2017 63% מהתיקים שנפתחו לקטינים החשודים בעבירות סמים היו תיקי ט.מ.

עבירות בני נוער במוסדות חינוך (לוחות 12.14-12.15 ותרשים 12ה')

המשטרה כוללת בנתוניה על מוסדות חינוך גני ילדים, בתי ספר וישיבות, אולפנים, ספריות, מועדוני נוער, צהרונים, מועדונים, פנימיות ומתנ"סים, שרבים מהם פעילים בשעות הפנאי של בני הנוער. במוסדות המקיימים פעילות אחר הצהריים מספר התיקים שנפתחו זניח.

לוח 12.14: **תיקים פליליים ותיקי ט.מ. בעבירות שמעורבים בהם קטינים חשודים***
במוסדות חינוך, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

שנה				סוג עבירה
2017	2015	2010	2005	
2,187	2,252	3,853	3,883	מספרים סך הכל
100.0	100.0	100.0	100.0	
43.3	43.9	47.0	42.5	גוף אדם
42.0	42.9	38.6	37.7	סדר ציבורי
19.8	25.0	26.5	29.1	רכוש
14.9	8.1	4.6	6.1	מוסר**
4.3	4.8	5.0	4.6	מין
0.5	0.8	0.5	1.0	ביטחון
0.4	0.5	0.3	0.2	מרמה
0.0	0.0	0.1	0.0	נגד אדם
0.0	0.0	0.0	0.0	תנועה
0.0	0.0	0.1	0.1	רישוי
0.8	1.1	0.8	0.2	אחר***

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל קטינים במחוז ש"י.

** כולל בעיקר עבירות סמים.

*** כולל עבירות כלכליות, סעיפי הגדרה, שאר עבירות וללא סיווג.

מאז 2005 ועד ל-2017 הסתמנה מגמת ירידה במספר התיקים שנפתחו לקטינים החשודים בביצוע עבירות במוסדות חינוך. העבירות השכיחות ביותר, שבגינן נפתחו תיקים לקטינים, היו כלפי גופו של אדם ונגד סדר ציבורי.

לוח 12.15: מספר התיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בביצוע עבירות במוסדות חינוך, לפי סוג עבירה / 2005-2017

2017			2015	2010	2005	עבירה
טיקי ט.מ.	פליליים	סך הכל				
1,174	1,013	2,187	2,252	3,853	3,883	סך הכל
562	385	947	989	1,811	1,650	כלפי גופו של אדם - סך הכל
535	357	892	922	1,679	1,436	תקיפה (למעט עובדי ציבור)
0	0	0	0	0	1	השלכת בקבוק תבערה
3	18	21	40	37	64	חבלה גופנית חמורה
0	0	0	2	4	6	חטיפה, כפייה ומאסר שווא
13	3	16	11	49	64	רשלנות ופחזות פלילית
17	27	44	44	86	121	תקיפת עובדי צבור בתפקיד
0	0	0	0	0	1	אחר - כלפי גוף אדם
431	487	918	967	1,489	1,462	כלפי הסדר הציבורי - סך הכל
209	244	453	467	726	650	איומים
50	63	113	127	232	295	הסגות גבול
1	0	1	0	0	1	התקהלות או התאגדות
0	2	2	7	6	2	מטרד, רעש וחסימת דרך
0	0	0	2	19	2	משחקים אסורים והימורים
0	1	1	0	1	0	עבירות המיוחסות לדת
90	97	187	167	215	251	עבירות הנוגעות לנחלת משפט
67	106	173	222	278	269	עבירות נגד הסדר הציבורי
0	0	0	3	11	3	עבירות על חוק הכניסה לישראל
8	7	15	14	12	1	פגיעה בפרטיות
12	18	30	38	69	76	קטטות והפרעות במוסדות
28	23	51	40	142	137	קטטות והפרעות ברחובות
2	16	18	27	27	43	תקיפת והכשלת שוטר
0	1	1	1	6	0	תקיפת שוטר בנסיבות חמורות
166	266	432	562	1,022	1,130	עבירות כלפי רכוש - סך הכל
0	0	0	5	5	2	גניבה מתוך רכב
0	1	1	0	5	6	גניבה שמוש רכב ללא רשות
55	86	141	205	404	499	גניבות אחרות
0	7	7	11	2	7	גניבת אופניים

לוח 12.15: מספר התיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בביצוע עבירות במוסדות חינוך, לפי סוג עבירה / 2005-2017 (המשך)

2017			2015	2010	2005	עבירה
תיקי ט.מ.	פליליים	סך הכל				
0	0	0	1	1	3	עבירות כלפי רכוש - סך הכל (המשך)
98	110	208	237	360	333	גניבת חלקי רכב
2	1	3	8	12	7	גרימת נזק לרכוש בזדון
7	14	21	25	151	70	החזקת כלי פריצה
0	10	10	11	20	49	החזקת רכוש גנוב
0	0	0	1	1	0	הצתה
1	8	9	8	13	17	הצתה על רקע לאומני
18	74	92	171	211	210	התפרצות לבית דירה
1	12	13	28	75	64	התפרצות לבתי עסק ומוסדות
2	0	2	0	3	2	סחיטה
3	2	5	11	16	21	עבירות נגד המחשב
0	0	0	1	0	5	קבלת רכוש גנוב
0	2	2	1	0	0	שוד
0	1	1	1	3	9	שוד בנסיבות חמורות
						תקיפה לשם גניבה
175	150	325	183	178	238	עבירות מוסר - סך הכל
0	1	1	3	0	3	גידול, ייצור והפקת סמים
0	9	9	4	2	8	החזקת סמים שלא לצריכה עצמית
14	71	85	49	41	53	סחר, ייבוא וייצוא סמים
6	5	11	8	2	1	פרסום דברי תועבה
166	110	276	142	152	207	שימוש בסמים מסוכנים
31	62	93	108	192	177	עבירות מין - סך הכל
0	6	6	4	7	6	אינוס בכח או באיומים
1	6	7	15	29	12	אינוס ובעילה שלא כחוק
1	7	8	7	7	1	הטרדה מינית
26	50	76	78	139	145	מעשה מגונה בכח
2	3	5	9	21	9	מעשה מגונה בפומבי
1	0	1	7	10	12	מעשה מגונה שלא בכח

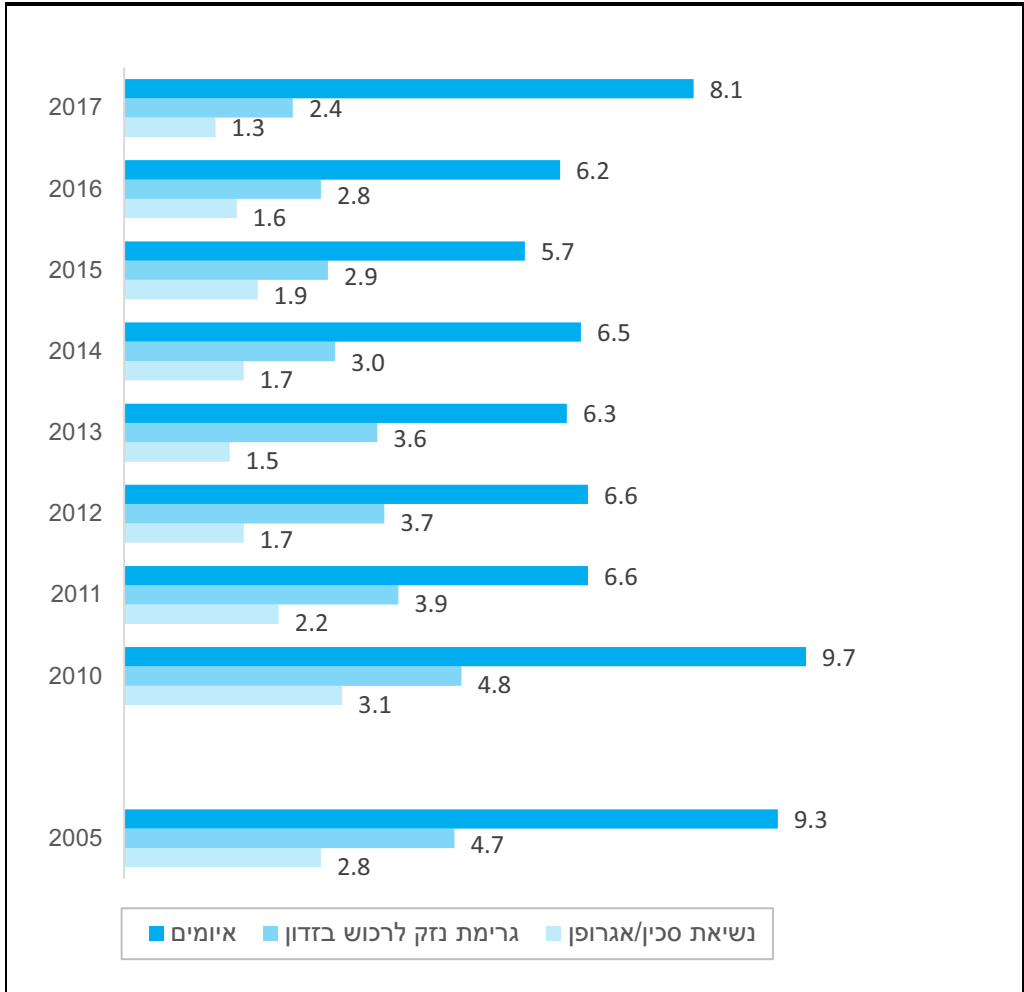
לוח 12.15: מספר התיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו לקטינים החשודים בביצוע עבירות במוסדות חינוך, לפי סוג עבירה / 2005-2017 (המשך)

2017			2015	2010	2005	עבירה
תיקי ט.מ.	פליליים	סך הכל				
2	10	12	18	21	39	ביטחון - סך הכל
0	2	2	1	0	1	יידוי אבנים
0	0	0	0	1	0	מסירת סודות רשמיים
0	0	0	2	1	1	מרד והסתה למרד
2	8	10	15	13	21	עבירות אחרות כלפי בטחון
0	0	0	1	6	18	עבירות על חוקי חרום
3	5	8	11	10	9	עבירות מרמה - סך הכל
0	1	1	4	2	4	זיוף מסמכים והפצתם
0	0	0	1	5	2	מרמה ועושק
3	4	7	5	0	0	עבירות הנוגעות לכרטיסי חיוב
0	0	0	2	3	4	עבירות מרמה אחרות
0	1	1	1	0	0	עבירות תנועה - סך הכל
0	0	0	1	0	0	אי נקיטת אמצעי בטוחות
0	1	1	0	0	0	שכרות
0	0	0	0	3	1	כלפי חיי אדם - סך הכל
0	0	0	0	2	0	הריגה
0	0	0	0	1	0	יידוי אבנים - לאומני
0	0	0	0	1	0	נסיון לרצח
0	0	0	0	0	1	רצח
1	0	1	0	5	3	עבירות רישוי - סך הכל
0	0	0	0	3	1	נשק, תחמושת וחומרי נפץ
0	0	0	0	2	1	עבירות תעבורה
1	0	1	0	0	1	אחר
0	1	1	0	0	0	עבירות כלכליות - סך הכל
0	1	1	0	0	0	עבירות פסיקליות
18	0	18	24	35	8	עבירות אחרות*

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל: שאר עבירות, סעיפי הגדרה וללא סיווג.

מספר התיקים (פליליים ותיקי ט.מ.) שנפתחו לבני נוער שנחשדו בביצוע עבירות במוסדות חינוך עומד מאז 2005 בסימן ירידה. כך בכל סוגי העבירות להוציא בעבירות מוסר הנוגעות לעבירות סמים ועבירות תנועה.

תרשים 12ה': **תיקים שנפתחו לקטינים שנחשדו בביצוע עבירות אלימות נבחרות במוסדות חינוך (שיעור ל-10,000 בקבוצת הגיל) / 2000-2017**



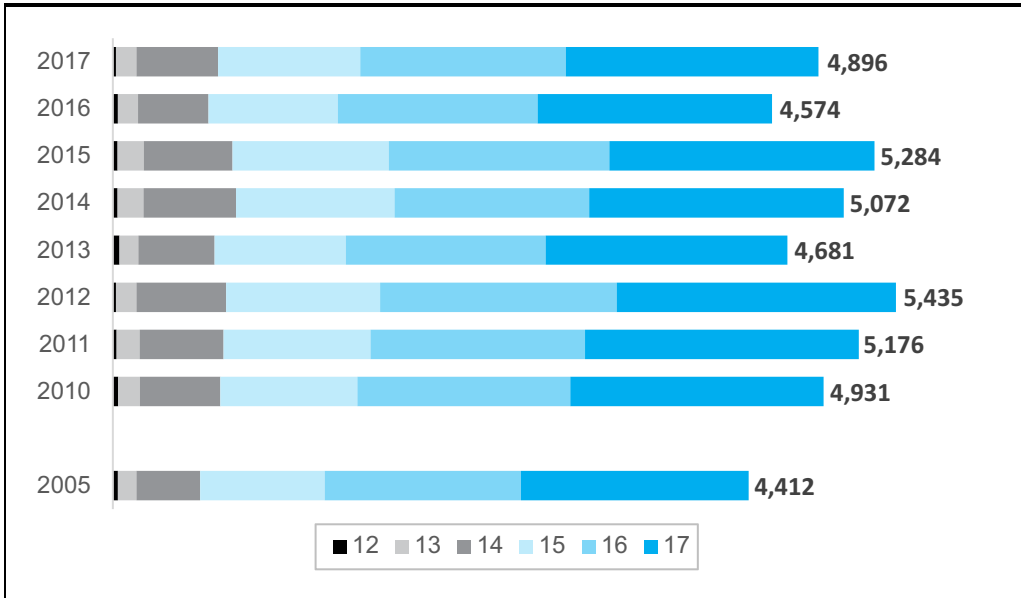
מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. חישוב שיעורים-המועצה לשלום הילד, מחלקת מחקר ומידע, על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ממוצעים לכל השנה.

הערה: איומים כולל: איומים, דרישה באיומים על רכוש, דרישת רכוש על ידי אדם מזוין / גרימת נזק לרכוש בzdון כולל: גרימת נזק לרכוש בzdון, היזקים מיוחדים, היזק לרכוש במזיד, היזק לרכוש בתנאים מחמירים, היזק מכוון בחומר נפיץ, הריגה או היזק לבעל חיים, התפרעות שסופה הרס רכוש, התפרעות שסופה נזק, חבלה במזיד ברכב.

בשנת 2017 המשיך לעלות שיעורם ל-10,000 תיקים שנפתחו לבני נוער בגיל 12-17 אשר נחשדו בביצוע עבירות מסוג איומים. במקביל קטנו במקצת שיעור התיקים שנפתחו לבני נוער בקבוצת גיל זו בגין חשד לביצוע עבירות מסוג נשיאת סכין/אגרופן וגרימת נזק לרכוש בzdון.

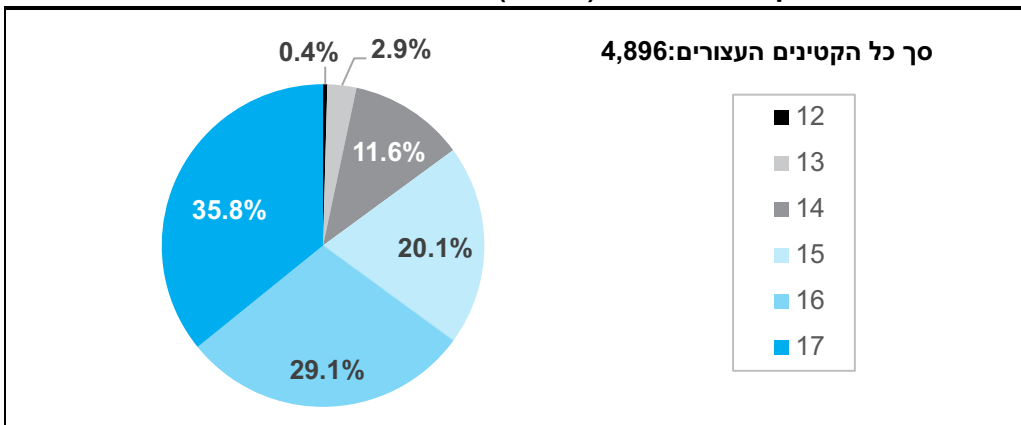
מעצר קטינים (תרשימים 12 ו-12'ז' ולוחות 12.16-12.18)

תרשים 12: קטינים עצורים, לפי שנה וגיל (מספרים) / 2005-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.
בשנת 2017 שב ועלה מספרם של הקטינים העצורים.

תרשים 12: גיל הקטינים העצורים (אחוזים) / 2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.
ב-2017 קרוב לשני שלישים (65%) מהקטינים העצורים היו בגיל 16-17.

לוח 12.16: מעצרי קטינים*, לפי משך המעצר (מספרים ואחוזים) / 1995-2017

שנה	משך המעצר					מספרים אחוזים
	סך הכל	עד 24 שעות	24-48 שעות	3-5 ימים	6-10 ימים	
2005	4,412	788,1	697	530	423	974
	100.0	40.5	15.8	12.0	9.6	22.1
2010	4,931	1,858	745	753	390	1,185
	100.0	37.7	15.1	15.3	7.9	24.0
2011	5,176	1,980	692	821	370	1,131
	100.0	38.3	13.4	15.9	7.1	21.9
2012	5,435	1,857	777	874	485	1,442
	100.0	34.2	14.3	16.1	8.9	26.5
2013	4,681	1,546	701	737	435	1,262
	100.0	33.0	15.0	15.7	9.3	27.0
2014	5,072	1,334	792	680	453	1,813
	100.0	26.3	15.6	13.4	8.9	35.7
2015	5,284	956	775	719	658	2,176
	100.0	18.1	14.7	13.6	12.5	41.2
2016	4,654	771	648	645	559	2,031
	100.0	16.6	13.9	13.9	12.0	43.6
2017	4,896	773	661	659	561	2,242
	100.0	15.8	13.5	13.5	11.5	45.8

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל מחוז ש"י.

** כולל 11 ימים ויותר, עצירים שטרם שוחררו (כולל מי שטרם שוחררו בעת איסוף הנתונים), העצורים עד תום ההליכים או עד להחלטה אחרת.
הערה: קטיגוריות משך המעצר תוקנו השנה, והן תקפות לגבי כל הלוחות של שנתונים קודמים. מעצרים נספרים על פי אסמכתא לכליאה וצו מעצר.

ככל שהמעצר ממושך יותר, קטן מספר המעצרים בכל הנוגע למעצרי ימים.

לוח 12.17: מספר המעצרים של קטינים*, לפי סוג העבירה ומשך המעצר / 2017

משך המעצר					סך הכל		עבירה	
+10 ימים**	5-10 ימים	3-4 ימים	2 ימים	עד יממה	אחוזים	מספרים	מספרים	סך הכל*
2,242	781	439	661	773	-	4,896		
45.8	16.0	9.0	13.5	15.8	100.0	-		
1,229	406	220	397	499	56.2	2,751	סדר ציבורי	
720	262	121	212	270	32.4	1,585	רכוש	
694	201	154	126	67	25.4	1,242	ביטחון	
599	185	96	116	197	24.4	1,193	נגד גוף	
192	70	32	32	51	7.7	377	כלפי המוסר	
67	35	6	13	12	2.7	133	מין	
40	9	16	16	11	1.9	92	מרמה	
37	9	7	7	5	1.3	65	נגד אדם	
20	11	3	13	14	1.2	61	תנועה	
7	5	1	4	5	0.4	22	רישוי	
2	0	0	0	1	0.1	3	כלכליות	
3	2	1	1	0	0.1	7	אחר***	

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.
* כולל מחוז ש"י.

** כולל 11 ימים ויותר, עצירים שטרם שוחררו (כולל מי שטרם שוחררו בעת איסוף הנתונים), העצורים עד תום ההליכים או עד להחלטה אחרת.

*** כולל עבירות מנהליות, סעיפי הגדרה ושאר עבירות.

בשנת 2017 יותר ממחצית מהמעצרים של קטינים היו בגין פגיעה בסדר הציבורי וכשני שלישים היו בגין עבירות רכוש. כרבע מהמעצרים היו בגין עבירות ביטחון וכרבע נוספים היו בגין עבירות נגד גוף (אלימות פיזית).

לוח 12.18: סוג מעצר של קטינים, לפי מין, קבוצת אוכלוסייה וסוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2017

סוג מעצר						סך הכל		
אחר***		עד תום ההליכים**		מעצר ימים*		אחוזים	מספרים	
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
12.5	610	19.8	968	67.8	3,318	100.0	4,896	סך הכל
מין								
12.6	600	20.1	956	67.2	3,190	96.9	4,746	בנים
6.7	10	8.0	12	85.3	128	3.1	150	בנות
קבוצת אוכלוסייה								
15.2	289	11.2	212	73.6	1,395	38.7	1,896	יהודים
20.5	41	8.5	17	71.0	142	10.5	200	מהם: עולים****
10.7	321	25.2	756	64.1	1,923	61.3	3,000	לא יהודים
סוג עבירה								
12.7	349	10.4	285	57.9	1,594	56.2	2,751	סדר ציבורי
3.7	59	3.8	60	33.7	534	32.4	1,585	רכוש
10.3	128	42.6	529	46.9	583	25.4	1,242	ביטחון
2.4	29	3.0	36	29.4	351	24.4	1,193	נגד גוף
7.7	29	11.4	43	35.0	132	7.7	377	כלפי המוסר
6.0	8	7.5	10	47.4	63	2.7	133	מין
1.1	1	0.0	0	2.2	2	1.9	92	מרמה
1.5	1	3.1	2	13.8	9	1.3	65	נגד אדם
9.8	6	4.9	3	80.3	49	1.2	61	תנועה
0.0	0	0.0	0	4.5	1	0.4	22	רישוי
0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.1	3	כלכליות
0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.1	7	אחר****

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

* מעצר ימים – יום או יותר.

** מעצר עד תום ההליכים - מעצר נאשם משעה שהוגש כתב אישום נגדו ועד לסיום משפטו והכרעת דינו. לא ניתן לעצור קטין מתחת לגיל 14 עד לתום ההליכים.

*** המתנה להחלטת שופט.

**** ילידי חו"ל.

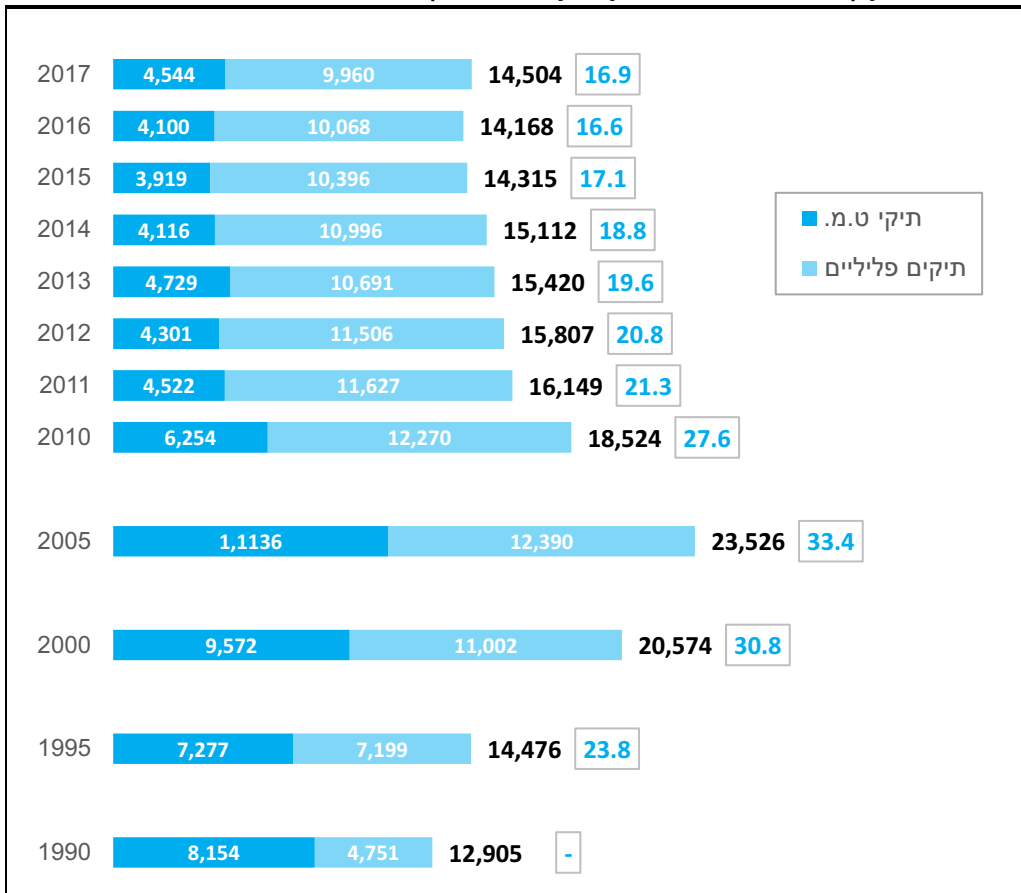
***** כולל עבירות מנהליות, סעיפי הגדרה ושאר עבירות.

ב-2017 מעצרים של כ-70% מהקטינים היה מעצר ימים וכחמישית היו מעצרים עד תום ההליכים. רוב רובם של הקטינים העצורים (96.9%) היו בנים, קרוב לשני שלישים היו לא יהודים (61.3%). רוב סוגי העבירות המעצרים היו מעצרי ימים, להוציא מעצרים בגין עבירות ביטחון.

קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער (תרשימים 12ח'-12ט' ולוחות 12.19-12.22)

הנתונים בתת-פרק זה מתייחסים לקטינים בגיל 12-17, שעניינם הסתיים במשטרה בט.מ. ואשר הופנו על ידה לשירות המבחן לנוער; לקטינים שנחשדו בביצוע עבירות והועמדו לדין; ולקטינים שחויבו בדין, ומכוח גזר הדין הועברו לפיקוחו של שירות המבחן לנוער. מכאן ההבדל בין נתוני משטרת ישראל שהוצגו לעיל לבין נתוני שירות המבחן לנוער שיוצגו להלן ולנתוני בתי המשפט שיוצגו בהמשך.

תרשים 12ח': קטינים המופנים בידי המשטרה לטיפול שירות המבחן לנוער לפי סוג תיק (מספרים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / 1990-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, עורך חיים ליבנה, דו"חות שונים, שנים שונות.
- נתון חסר.

בשנת 2017 עלה במעט מספר הקטינים עם תיקים פליליים ועם תיקי טיפול מותנה שהופנו לטיפול בשירות המבחן ושיעורם לאלף בקבוצת הגיל. זאת, אחרי מגמת הירידה שנצפתה מאז שנת 2005.

לוח 12.19: מין הקטינים המופנים לשירות המבחן לנוער, לפי סוג תיק (מספרים ואחוזים) / 2017

ט.מ.		פליילים (פ.א.)		סך הכל*		מין
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	4,544	100.0	9,960	100.0	14,504	סך הכל
80.9	3,675	92.1	9,170	88.6	12,845	בנים
19.1	869	7.9	790	11.4	1,659	בנות

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, עורך חיים ליבנה, ד"ח 2018.

אחוז הבנים המופנים לשירות מבחן לנוער גדול מאחוז הבנות. בנות עם תיקי ט.מ. מופנות לשירות יותר מבנות עם תיק פלילי.

לוח 12.20: קטינים המופנים לשירות המבחן לנוער וחלקם בקבוצת הגיל 12-17, לפי קבוצת אוכלוסייה (מספרים, שיעור לאלף ואחוזים) / 1990-2017

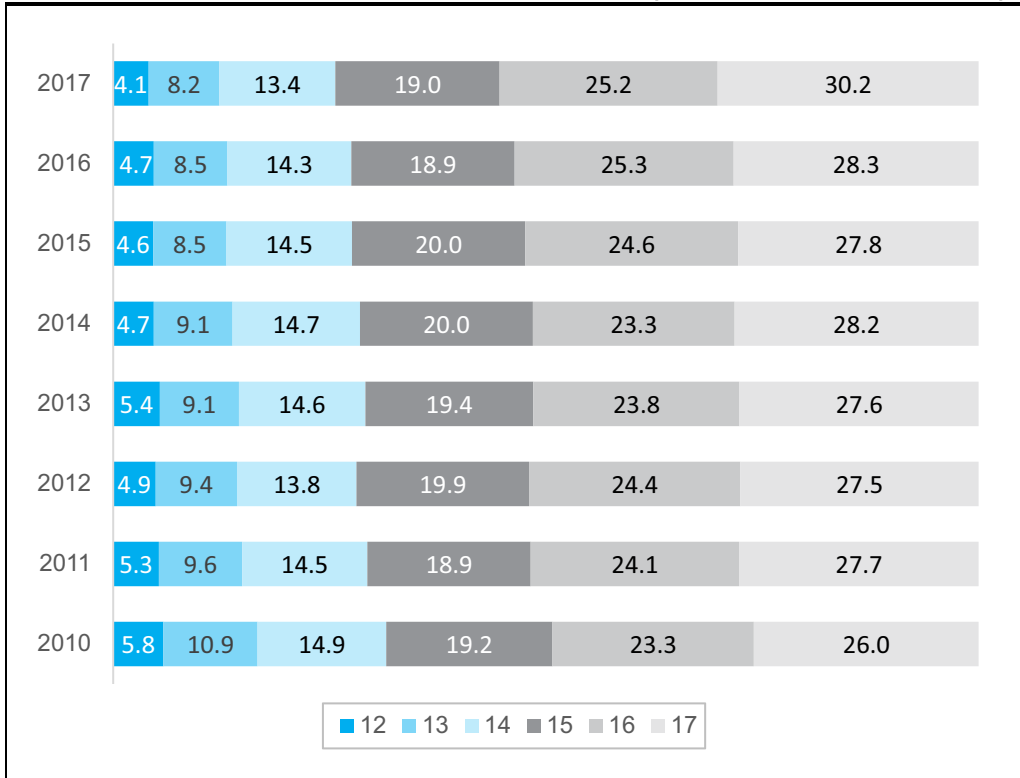
לא יהודים			יהודים*		סך הכל	שנת הפנייה
אחוז מכלל המופנים	שיעור לאלף בקבוצת הגיל	מספרים	שיעור לאלף בקבוצת הגיל	מספרים		
21.3	20.9	2,753	23.5	10,152	12,905	1990 - סך הכל**
8.1	-	383	-	4,368	4,751	מזה: ט.מ.
19.4	19.7	2,809	24.2	11,667	14,476	1995 - סך הכל**
12.3	6.2	887	12.9	6,312	7,199	מזה: ט.מ.
23.4	23.2	3,903	24.8	16,671	20,574	2000 - סך הכל**
15.2	8.7	1,455	14.2	9,547	11,002	מזה: ט.מ.
23.6	21.8	4,495	38.3	19,019	23,514	2005 - סך הכל**
18.7	8.5	1,744	18.8	9,328	11,072	מזה: ט.מ.
26.5	21.1	4,901	26.8	13,623	18,524	2010 - סך הכל**
17.9	4.8	1,118	10.1	5,136	6,254	מזה: ט.מ.
33.6	18.1	4,809	17.0	9,506	14,315	2015 - סך הכל**
22.6	3.3	884	5.4	3,035	3,919	מזה: ט.מ.
31.1	16.3	4,410	17.0	9,758	14,168	2016 - סך הכל**
23.0	3.5	941	5.5	3,159	4,100	מזה: ט.מ.
33.2	17.7	4,817	16.5	9,687	14,504	2017 - סך הכל**
23.5	3.9	1,070	5.9	3,474	4,544	מזה: ט.מ.

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, ד"ח שנתי, עורך חיים ליבנה, שנים שונות. חישוב שיעורים: המועצה לשלום הילד על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 2.3, שנים שונות.

* כולל עולים חדשים שאינם יהודים. ** כולל תיקים פליילים וט.מ. - לא התקבלו נתונים.

ב-2017 ירד במעט מספרם של בני הנוער היהודים ושיעורם לאלף בקבוצת הגיל, ובמקביל עלה מספרם של בני הנוער הלא יהודים ושיעורם לאלף בקבוצת הגיל.

תרשים 12ט': קטינים* בטיפול שירות המבחן לנוער לפי גילם בעת ביצוע העבירה
 (אחוז מכלל הקטינים המופנים) / 2010-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, עורך חיים ליבנה, דו"ח שנתי שנים שונות.

* בעת ביצוע העבירה (השנה לא התאפשר לקבל נתונים על גיל הקטינים בטיפול שירות המבחן לנוער בעת ההפניה).

בשנים 2010-2017 מחצית ויותר מהקטינים שהופנו לשירות המבחן לנוער היו בגיל 16-17. אחוז המטופלים בידי שירות המבחן לנוער הולך וגדל עם העלייה בגיל.

לוח 12.21: סוג עבירה של קטינים המופנים לשירות המבחן לנוער, לפי סוג תיק (מספרים ואחוזים) / 2017

מזה:				סך כל המופנים		סוג עבירה
עם תיקי ט.מ.		עם תיקים פליליים		אחוזים	מספרים	
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
100.0	4,544	100.0	9,960	100.0	14,504	סך הכל
32.6	1,483	38.8	3,869	36.9	5,352	אלימות
37.0	1,682	15.4	1,534	22.2	3,216	שימוש וסחר בסמים
16.3	739	18.2	1,810	17.6	2,549	כלפי הרכוש
6.4	289	10.2	1,015	9.0	1,304	עבירות תנועה ותאונות דרכים
5.1	232	10.3	1,028	8.7	1,260	כלפי הסדר הציבורי
1.9	88	5.3	530	4.3	618	מין ומוסר*
0.7	31	1.7	174	1.4	205	שאר עבירות

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, דו"ח שנתי, עורך חיים ליבנה, 2018.
 * רוב העבירות הן עבירות מין. מקרי זנות יש אחד או שניים. יש לציין, ששירות המבחן לנוער מגדיר עבירות מוסר באופן שונה מן המשטרה (הכוללת במוסר עבירות סמים).

בשנת 2017 הופנו קטינים לשירות המבחן לנוער יותר מכול בגין עבירות אלימות (36.9%), במקום השני בגין עבירות שימוש וסחר בסמים (22.2%), ובמקום השלישי בגין עבירות כלפי רכוש (17.6%).

לוח 12.22: החלטה שהתקבלה בבתי משפט בעניין קטינים (מספרים ואחוזים)
2015-2017

2017		2016		2015		החלטה
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	15,934	100.0	16,220	100.0	17,064	סך הכל
40.0	6,371	39.2	6,357	43.2	7,370	הליך מעצר**
34.4	5,484	34.9	5,667	32.9	5,614	החלטות לפי סעיף 26 לחוק הנוער (דרכי טיפול)*
11.7	1,863	11.0	1,784	10.9	1,864	החלטות לפי סעיף 20 לחוק הנוער (השגחה זמנית בידי קצין מבחן)
6.7	1,065	7.8	1,269	7.1	1,217	מאסר על תנאי
3.4	535	4.4	712	3.9	668	מאסר
1.1	176	1.1	180	1.0	173	עיקוב הליכים
0.3	42	0.3	49	0.3	45	זיכוי
2.5	398	1.2	202	0.7	113	אחר***

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, דו"ח שנתי, עורך חיים ליבנה, 2018.

* כולל החלטות בדבר צווי טיפול סופיים, שלילת רשיון והחלטות קנס, ערבות ופיצוי. ** כולל את כל התסקירים שהוגשו בהליכים אלו, כולל תסקירים משלימים. *** בעיקר שירות לתועלת הציבור.

הערה: ספירת ההחלטות שונה מזו שנעשתה בסקירות קודמות: החלטות בדבר צווי טיפול סופיים, שלילת רשיון והטלת קנס, ערבות ופיצוי כלולות בהחלטות הנקבעות לפי סעיף 26 לחוק הנוער (דרכי טיפול), החלטות בדבר ביטול כתב אישום או ביטול צו - אינן כלולות בלוח, הליך מעצר כולל את כל התסקירים שהוגשו בהליכים אלו, כולל תסקירים משלימים.

בשנים 2015-2017 ההחלטה השכיחה שהתקבלה בבתי משפט בעניין קטינים הייתה הליך מעצר, ולאחר מכן החלטות לפי סעיף 26 לחוק הנוער (דרכי טיפול).

קטינים בהליכים פליליים (לוחות 12.23-12.27 ותרשימים 12-י'12-יא')

הנתונים בפרק-משנה זה מתייחסים לקטינים בהליכים פליליים ולקטינים שחויבו בדיון. חלק מן הלוחות מתייחסים לגילאי 12-17, חלקם ל-18-12, וחלקם האחר ל-19-12. שלא כמו לגבי בגירים, בשלב של הכרעת הדין הנטייה לגבי קטינים היא להימנע מהרשעה. כאשר בית משפט קובע שקטין ביצע את העבירה, בסמכותו לבחור באחת משלוש חלופות: להרשיע את הקטין ולהטיל עליו עונש, לצוות על דרכי טיפול בו, לפטור את הקטין בלא צו.

לוח 12.23: תיקים פליליים* של בני נוער שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער ולבתי משפט מחוזיים בשבתם כבתי משפט לנוער, לפי מחוז (מספרים ואחוזים) 2003-2017

מזה:		בתי משפט שלום לנוער	סך הכל	שנה ומחוז
בתי משפט מחוזיים בשבתם כבתי משפט לנוער				
אחוז מכלל התיקים	מספרים			
1.7	154	8,892	9,046	2003
1.9	192	8,201	8,364	2006
2.2	117	5,222	5,339	2010
3.5	154	4,256	4,410	2015
3.4	125	3,580	3,705	2016
2.6	89	3,372	3,461	2017
5.9	13	208	221	צפון (נצרת)
3.4	12	341	353	חיפה
0.3	2	688	690	מרכז**
0.7	5	674	679	תל אביב-יפו
6.5	47	681	728	ירושלים
1.3	10	780	790	דרום

מקור: משרד המשפטים, הנהלת בית המשפט, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
* לא כולל ערעורים.

** עד לסוף שנת 2006 לא היה במחוז המרכז בית משפט מחוזי שישב כבית משפט לנוער.

מאז 2003 הלך וקטן מספר התיקים הפליליים שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער בשיעור של 61.7%-. מאז 2016 נעצר הגידול במספר התיקים הפליליים שהוגשו לבתי משפט מחוזיים בשבתם כבתי משפט לנוער וחלקם בכלל התיקים שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער ובתי משפט מחוזיים (אחוז זה מלמד, למעשה, על חומרת העבירות).

לוח 12.24: תיקים פליליים של בני נוער שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער
לפי מחוז שיפוט ובית משפט (מספרים ואחוזים) / 2006-2017

סך כל התיקים						בית משפט	מחוז שיפוט
2017		2010		2006			
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים		
100.0	3,372	100.0	5,222	100.0	8,201	סך הכל ארצי	
10.1	641	13.4	699	18.4	1,506	סך הכל	חיפה
6.5	219	6.1	316	6.9	562	חיפה	
3.6	122	2.9	151	4.4	359	חדרה	
-	-	0.0	0	7.1	585	עכו	
-	-	4.4	232	-	-	קריית	
6.2	208	7.4	389	11.0	901	סך הכל	צפון
2.6	88	5.4	280	4.7	384	נצרת	
1.1	38	0.6	30	2.6	211	טבריה	
1.1	37	0.7	34	0.3	28	קריית שמונה	
0.9	32	0.7	39	2.5	208	צפת	
0.4	13	0.1	6	0.8	69	בית-שאן	
0.0	0	0.0	0	0.0	1	עפולה	
20.0	674	11.4	593	13.6	1,115	סך הכל	תל-אביב
20.2	681	14.8	773	12.7	1,039	סך הכל	ירושלים*
20.4	688	23.5	1,229	22.3	1,827	סך הכל	מרכז
6.9	234	3.9	203	2.5	205	פתח-תקוה	
5.3	180	3.5	183	4.3	353	רמלה	
3.6	122	2.1	112	3.2	266	נתניה	
-	-	4.3	226	2.6	210	כפר-סבא	
2.3	77	3.7	195	2.4	198	רחובות	
2.2	75	5.9	310	7.3	595	ראשון לציון	
23.1	780	29.5	1,539	22.1	1,813	סך הכל	דרום
14.3	482	13.3	692	9.7	792	באר שבע	
3.6	123	4.4	232	3.8	311	אשקלון	
2.1	72	5.5	286	2.8	227	אשדוד	
1.2	39	2.5	133	1.8	149	אילת	
1.9	64	3.1	162	3.1	255	קריית גת	
-	-	0.7	34	1.0	79	דימונה	

מקור: משרד המשפטים, הנהלת בית המשפט, עיבוד מיוחד, שנים שונות.

* כולל 127 תיקים פליליים של בני נוער שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער בבית שמש.

בשנים 2006-2017 קטן בהתמדה מספר התיקים הפליליים של בני נוער שהוגשו לבתי משפט שלום לנוער. מספרם קטן בכל המחוזות, להוציא מחוז תל אביב.

לוח 12.25: תיקים פליליים של בני נוער בבתי משפט מחוזיים בשבתם כבתי משפט לנוער, לפי מחוז (מספרים) / 2007-2017

מרכז	מחוז					סך הכל	שנה
	דרום (באר שבע)	צפון (נצרת)	ירושלים	תל אביב - יפו	חיפה		
-	171	36	82	181	214	618	נפתחו
-	162	31	87	138	157	575	נסגרו
7	33	14	24	22	17	117	נפתחו
23	36	9	39	22	20	149	נסגרו
9	42	13	50	14	25	153	נפתחו
13	43	14	24	17	21	132	נסגרו
12	33	23	51	9	29	157	נפתחו
6	30	10	45	10	31	132	נסגרו
15	47	19	66	7	29	183	נפתחו
5	41	23	46	13	23	151	נסגרו
26	37	22	86	7	18	196	נפתחו
13	45	10	74	7	29	178	נסגרו
19	21	14	112	1	22	189	נפתחו
27	51	22	86	9	18	213	נסגרו
21	12	15	96	3	15	162	נפתחו
20	21	17	107	1	21	187	נסגרו
4	16	17	58	12	14	121	נפתחו
19	15	21	80	4	17	156	נסגרו

מקור: משרד המשפטים, הנהלת בית המשפט, עיבוד מיוחד, שנים שונות.

הערה: משנת 2011 נתוני הנהלת בתי המשפט לא התקבלו לפי סוג עבירה.

לוח 12.26: קטינים בגיל 12-18 הנאשמים בהליכים פליליים, לפי מין, קבוצת אוכלוסייה, מועדות* ופסק הדין (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) 2000-2016

2016	2015	2010	2005	2000	
2,753	3,128	4,682	5,279	4,384	סך הכל
2,140	2,451	3,565	4,127	3,899	מזה: תושבי ישראל
77.7	78.4	76.1	78.2	88.9	אחוזים
2.2	2.6	4.1	5.9	5.8	שיעור לאלף בקבוצת הגיל
מין**					
96.1	95.7	95.0	93.9	94.7	בנים
3.9	4.3	5.0	6.1	5.3	בנות
קבוצת אוכלוסייה***					
64.0	65.4	73.9	81.0	76.9	יהודים ואחרים
58.1	59.6	65.0	71.3	68.7	מזה: יהודים
36.0	34.6	26.1	19.0	23.1	ערבים
34.8	33.3	24.2	17.1	20.5	מזה: מוסלמים
מועדות**					
75.6	74.2	75.9	74.8	69.7	חדשים
24.4	25.8	24.1	25.2	30.3	מועדים
פסק הדין**					
54.7	54.7	49.2	47.7	35.0	הרשעה
45.3	45.3	50.8	52.3	65.0	אי-הרשעה

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 11.5, 2018.
*ראו הגדרה במבוא.

** כולל תושבי חוץ, תיירים, עובדים זרים ותושבי הרשות הפלסטינית.

*** תושבי ישראל.

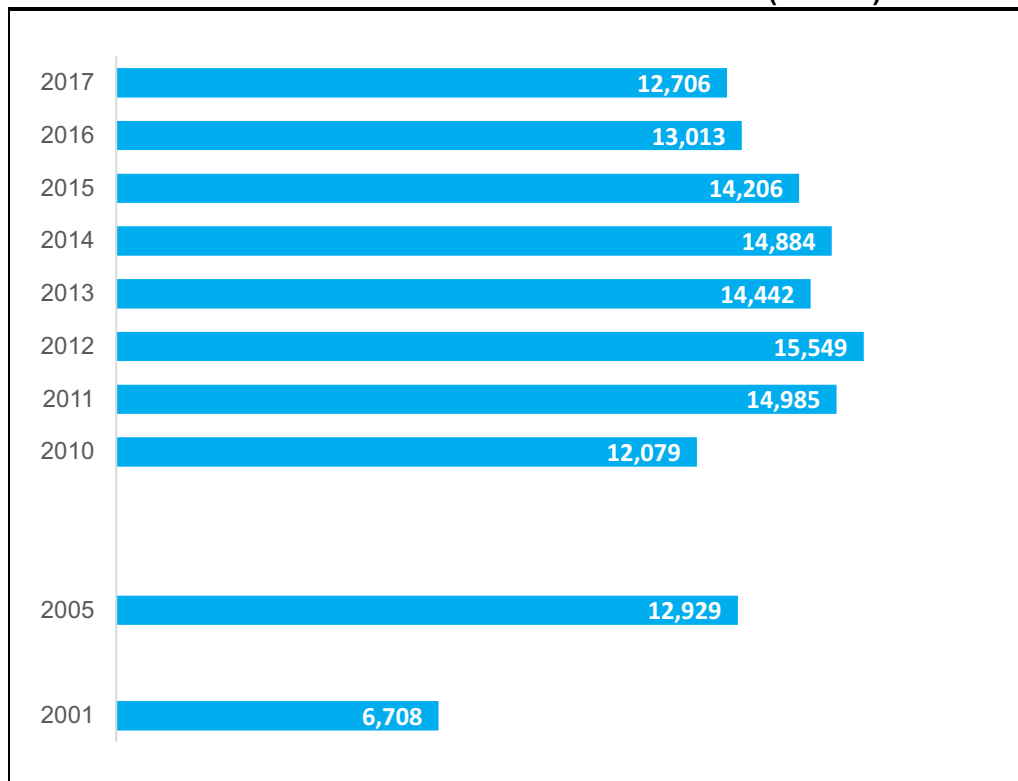
() נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המבוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

.. נתון בלתי ידוע או שאינו ניתן לפרסום.

הערה: הלוח עודכן בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על כן הנתונים אינם תואמים לנתונים שהתפרסמו בשנתון הקודם.

מאז 2005 הלכו וקטנו מספרם ושיעורם לאלף של הקטינים הנאשמים בהליכים פליליים. הרוב המוחלט היה בנים. כשלושה רבעים היו מקרים חדשים. 45.3% מההליכים הפליליים כנגד קטינים הסתיימו באי-הרשעה.

תרשים 12: הליכים פליליים שבהם קטינים יוצגו בידי הסניגוריה הציבורית*, לפי שנה** (מספרים) / 2001-2017



מקור: משרד המשפטים, הסניגוריה הציבורית, לשכת הסניגור הציבורי הארצי, שנים שונות.

* כלומר, מספר ההליכים שבהם מונו סניגורים ציבוריים לייצוג קטינים (המספרים חופפים למספר ההליכים, בין אם יוצג בהם קטין אחד ובין אם יוצגו בהם מספר קטינים).

** כולל תיקים המתנהלים בבתי משפט שלום לנוער, תיקי נוער אשר הוגשו לבתי משפט מחוזיים ותיקים המתנהלים בביהמ"ש העליון והליכים ללא בית משפט.

מאז 2013 הסתמנה מגמה ירידה במספר ההליכים הפליליים, שבהם קטינים מיוצגים בידי הסניגוריה הציבורית.

לוח 12.27: הליכים שבהם קטינים יוצגו בידי הסניגוריה הציבורית*, לפי סוג הליך, ערכאה ומחוז (מספרים) / 2011-2017

2017	2015	2010	ערכאה	סוג הליך
12,706	14,206	12,079		סך הכל
2,455	2,719	3,870	בימ"ש שלום לנוער	מעצר ימים
-	-	-	בימ"ש מחוזי לנוער	
14	10	3	בימ"ש שלום לנוער	עיון חוזר וערר על בקשת מעצר ימים
451	500	220	בימ"ש מחוזי לנוער	
706	730	1,167	בימ"ש שלום לנוער	מעצר עד תום ההליכים
120	131	156	בימ"ש מחוזי לנוער	
-	-	-	בימ"ש עליון	
126	203	181	בימ"ש שלום לנוער	עיון חוזר וערר על בקשת מעצר עד תום ההליכים
115	163	142	בימ"ש מחוזי לנוער	
8	-	-	בימ"ש עליון	
3,909	4,592	5,513	בימ"ש שלום לנוער	תיק פלילי
149	153	183	בימ"ש מחוזי לנוער	
-	-	-	בימ"ש שלום לנוער	ערעור פלילי
95	115	148	בימ"ש מחוזי לנוער	
23	-	27	בימ"ש עליון	
-	43	24	בימ"ש שלום לנוער	הליכים לאחר הרשעה
-	5	-	בימ"ש מחוזי לנוער	
-	26	30	בימ"ש שלום לנוער	הליכים אחרים**
19	9	4	בימ"ש מחוזי לנוער	
16	49	-	בימ"ש עליון	
15	32	-	בימ"ש לתעבורה	
-	2	-	בימ"ש לעניינים מקומיים	
4,033	4,352	-	הליכים ללא בית משפט	הליך חקירה
273	292	293	הליכים ללא בית משפט	שימוע
3	3	-	הליכים ללא בית משפט	ועדה פסיכיאטרית
81	71	85	הליכים ללא בית משפט	ועדת שחרורים
5	5	-	בימ"ש מחוזי לנוער	עתירה על החלטת ועדת שחרורים

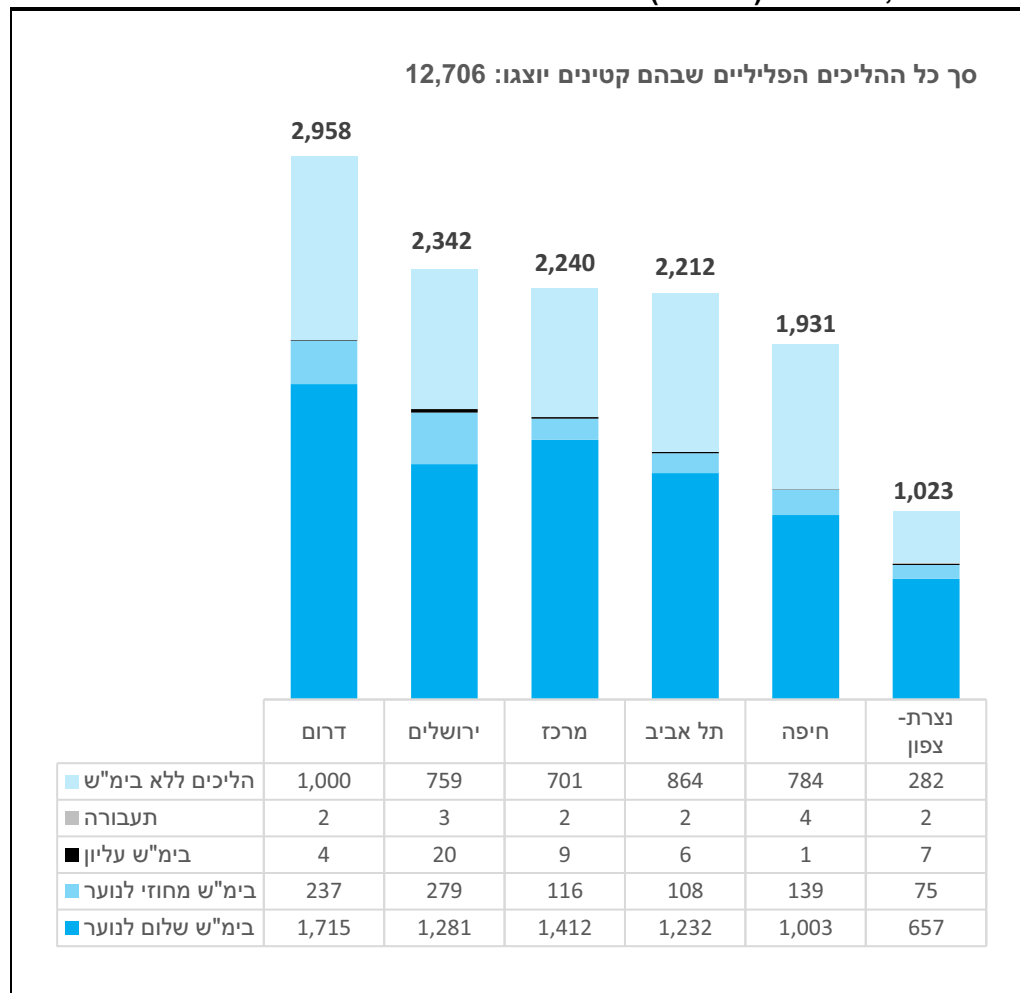
מקור: משרד המשפטים, הסניגוריה הציבורית, לשכת הסניגור הציבורי הארצי, שנים שונות.

* כלומר, מספר ההליכים שבהם מונו סניגורים ציבוריים לייצוג קטינים (המספרים חופפים למספר ההליכים, בין אם יוצג בהם קטין אחד ובין אם יוצגו בהם מספר קטינים).

* הליכים אחרים, כגון הליך מנהלי, עתירות ורשות ערר או הליכים שאין באפשרות המערכת לסווג.

- אין נתונים משנה זו.

תרשים 12א': מספר ההליכים הפליליים שבהם קטינים יוצגו בידי הסניגוריה הציבורית*, לפי מחוז (מספרים) / 2017



מקור: משרד המשפטים, הסניגוריה הציבורית, לשכת הסניגור הציבורי הארצי, שנים שונות.
 * כלומר, מספר ההליכים שבהם מונו סניגורים ציבוריים לייצוג קטינים (המספרים חופפים למספר ההליכים, בין אם יוצג בהם קטין אחד ובין אם יוצגו בהם מספר קטינים).

במחוז דרום היה מספר ההליכים הפליליים שבהם קטינים יוצגו בידי הסניגוריה הציבורית הגדול ביותר. רוב ההליכים מתבצעים בבית משפט שלום לנוער.

קטינים שחויבו בד"ן, קטינים המרצים עונש מאסר וקטינים מועדים (לוחות 12.28-12.34 ותרשימים 12-ב'12-טו')

בשנת 2007 הועבר מערך הכליאה של עצורים קטינים ובגירים לידי השב"ס. בית המעצר המרכזי נמצא בכלא אופק, וכלואים בו עצורים מכל המחוזות עד לתום ההליכים, וכן שפטים ועצורים עד לקבלת החלטה. במקרים מסוימים קטינים כלואים עצורים בתחנות המשטרה פרקי זמן קצרים.

לוח 12.28: קטינים (12-18) מורשעים בד"ן לפי מ"ן, גיל, מועדות, סוג עבירה ובית משפט (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / 2015

ערבים	יהודים ואחרים		סך הכל	
	מזה: יהודים	סך הכל		
1,014	448	489	1,507	סך הכל כולל**
426	447	488	914	מזה: תושבי ישראל מספרים
42.0	99.8	99.8	60.7	אחוזים
1.5	0.7	0.7	0.9	שיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-18
מ"ן				
98.5	96.7	96.5	97.8	בנים
(1.5)	(3.3)	(3.5)	2.2	בנות
גיל				
(1.8)	-	-	(1.2)	12-13
17.0	7.6	7.8	13.9	14-15
44.8	41.1	41.3	43.7	16-17
36.5	51.3	50.9	41.1	+18
מועדות				
75.3	51.3	51.3	67.6	חדשים
24.7	48.7	48.7	32.4	מועדים
סוג עבירה				
48.3	(1.3)	(1.2)	32.9	ביטחון המדינה
25.0	20.5	20.2	23.4	סדר ציבורי
13.2	39.7	40.1	21.9	רכוש

לוח 12.28: קטינים (12-18) מורשעים בדין לפי מין, גיל, מועדות, סוג עבירה ובית משפט (מספרים ואחוזים) / 2015 (המשך)

ערבים	יהודים ואחרים		סך הכל	
	מזה: יהודים	סך הכל		
סוג עבירה (המשך)				
8.1	21.4	20.9	12.3	גופו של אדם
(1.7)	10.0	10.8	4.7	מוסר
(1.7)	4.9	4.7	2.7	מין
(1.2)	(1.1)	חיי אדם
(0.5)	(1.1)	(1.2)	(0.8)	מרמה
..	-	-	..	רישוי
-	-	-	-	כלכלית
..	-	-	..	אחר
בית משפט				
9.5	11.4	10.6	9.8	מחוזי
7.1	6.9	7.8	7.5	שלום
44.1	-	-	29.7	צבאי
38.9	81.0	81.0	52.5	נוער

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 11.7, 2018.

** כולל תושבי חוץ, תיירים, עובדים זרים ותושבי הרשות הפלסטינית.

.. נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

(-) נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המבוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

רוב הקטינים שהורשעו בדין היו ערבים. רוב רובם בנים, וכשני שלישים מהם מורשעים חדשים. גילם של כ-45% היה 16-17. כשליש מהעבירות היו כנגד ביטחון המדינה וכרבע היו עבירות רכוש.

עניינם של 44.1% הקטינים הערבים נידון בבית דין צבאי, ואילו כ-80% מן הקטינים היהודים נדונו בבית משפט לנוער.

לוח 12.29: קטינים (12-18) שאינם מורשעים בדין* לפי מין, גיל, מועדות, סוג עבירה
ובית משפט(מספרים אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / 2015

ערבים	יהודים ואחרים		סך הכל	
	מזה: יהודים	סך הכל		
428	892	987	1,416	סך הכל כולל**
410	889	983	1,393	מזה: תושבי ישראל מספרים
95.8	99.7	99.6	98.4	אחוזים
1.5	1.4	1.5	1.5	שיעור לאלף בקבוצת הגיל 12-18
מין				
97.7	91.1	90.3	92.5	בנים
(2.3)	8.9	9.7	7.5	בנות
גיל				
..	12-13
11.7	10.5	10.6	11.0	14-15
38.6	44.5	44.4	42.6	16-17
49.5	44.7	44.7	46.1	+18
מועדות				
86.2	82.5	82.0	83.3	חדשים
13.8	17.5	18.0	16.7	מועדים
סוג עבירה				
35.0	40.4	40.4	38.8	רכוש
37.9	24.3	23.6	27.9	סדר ציבורי
20.6	24.3	24.9	23.7	גופו של אדם
(1.9)	5.9	5.9	4.7	מוסר
..	3.6	3.6	2.8	מין

לוח 12.29: קטינים (12-18) שאינם מורשעים בדין* לפי מין, גיל, מועדות, סוג עבירה ובית משפט (מספרים אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / 2015 (המשך)

ערבים	יהודים ואחרים		סך הכל	
	מזה: יהודים	סך הכל		
סוג עבירה (המשך)				
(2.1)	(0.6)	(0.6)	(1.1)	ביטחון המדינה
..	(0.4)	חיי אדם
..	רישוי
..	מרמה
-	-	-	-	כלכלית
..	אחר
בית משפט				
(4.4)	2.2	2.4	3.0	מחוזי
8.2	7.0	6.7	7.1	שלום
86.7	90.7	90.8	89.5	נוער

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 11.8, 2018.
* לאחר שעניינם נדון בבית משפט.

** כולל תושבי חוץ, תיירים, עובדים זרים ותושבי הרשות הפלסטינית.

.. נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

(-) נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המבוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

רוב הקטינים הלא מורשעים נשפטו בבית משפט לנוער, רובם היו בנים. כ-43% היו בני 16-17. רובם לא היו מועדים. סוג העבירה השכיח ביותר היה עבירת רכוש.

הנתונים בחלק זה מתייחסים לקטינים שנקלטו ושהו במתקני השב"ס בשנת 2017. בשל שינוי בשליפת הנתונים בשב"ס לא ניתן לעשות השוואה לשנים קודמות.

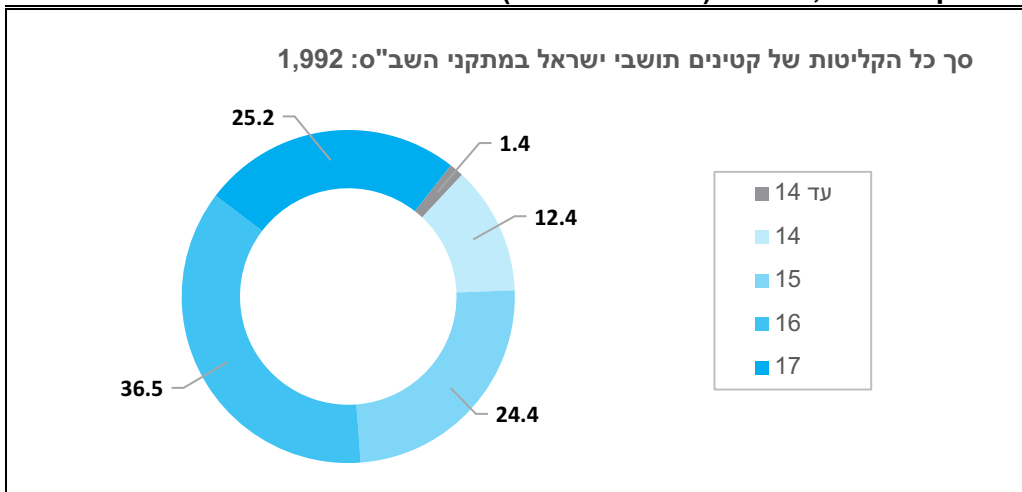
לפי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) תשל"א - 1971 ובהתאם לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה מעצרים) תשנ"ו - 1996 קטין שטרם מלאו לו 14 שנים יובא בפני שופט לא יאוחר מ-12 שעות משעת מעצרו. בנסיבות מסוימות יוכל קצין ממונה להשהות הבאת קטין עצור שטרם מלאו לו 14 שנים לפני שופט, לפרק זמן שאינו עולה על 24 שעות מתחילת המעצר. קטין שמלאו לו 14 יובא בפני שופט תוך 24 שעות מתחילת מעצרו.

קטין חשוד לא יוחזק במעצר יותר מ-10 ימים, אולם מעת לעת רשאי שופט להאריך את המעצר לפרקי זמן שלא יעלו על 10 ימים. קטין חשוד לא יוחזק במעצר יותר מ-20 ימים, אלא אם כן הבקשה למעצר נוסף מוגשת באישור היועץ המשפטי לממשלה.

מעצר עד תום ההליכים לקטין - מעצר נאשם משעה שהוגש כתב אישום נגדו ועד לסיום משפטו והכרעת דינו. לא ניתן לעצור קטין מתחת לגיל 14 עד לתום ההליכים.

תרשים 12: יב' מעצרים* של קטינים תושבי ישראל שנקלטו במהלך שנת 2017**

במתקני השב"ס, לפי גיל (מספרים ואחוזים)



מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* מספר המעצרים ולא מספר הקטינים. קטין יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה.

** ינואר עד דצמבר.

לוח 12.30: מעצרים* של קטינים תושבי ישראל שנקלטו במהלך שנת 2017**
 במתקני השב"ס, לפי גיל ומשך המעצר (מספרים ואחוזים)

גיל					סך הכל		מספר ימים
17	16	15	14	עד 14			
502	728	486	248	28	1,992	מספרים	סך הכל
25.2	36.5	24.4	12.4	1.4	100.0	אחוזים	
93	147	122	62	11	435	מספרים	0
21.4	33.8	28.0	14.3	2.5	100.0	אחוזים	
18.5	20.2	25.1	25.0	39.3	21.8	אחוז בקבוצת הגיל	
141	226	148	95	10	620	מספרים	1
22.7	36.5	23.9	15.3	1.6	100.0	אחוזים	
28.1	31.0	30.5	38.3	35.7	31.1	אחוז בקבוצת הגיל	
175	232	152	70	7	636	מספרים	2-10
27.5	36.5	23.9	11.0	1.1	100.0	אחוזים	
34.9	31.9	31.3	28.2	25.0	31.9	אחוז בקבוצת הגיל	
34	33	11	7	0	85	מספרים	11-20
40.0	38.8	12.9	8.2	0.0	100.0	אחוזים	
6.8	4.5	2.3	2.8	0.0	4.3	אחוז בקבוצת הגיל	
50	76	45	12	0	183	מספרים	21-180
27.3	41.5	24.6	6.6	0.0	100.0	אחוזים	
10.0	10.4	9.3	4.8	0.0	9.2	אחוז בקבוצת הגיל	
9	14	8	2	0	33	מספרים	חצי שנה ומעלה
27.3	42.4	24.2	6.1	0.0	100.0	אחוזים	
1.8	1.9	1.6	0.8	0.0	1.7	אחוז בקבוצת הגיל	

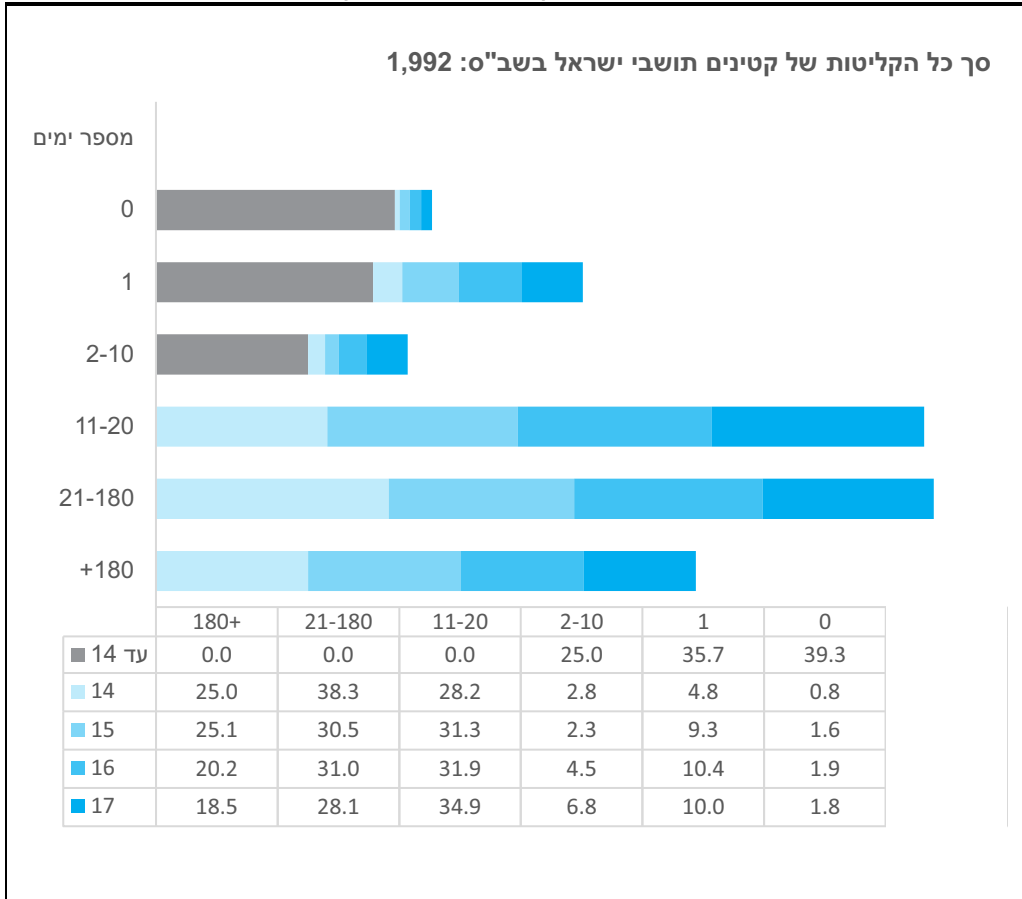
מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* מספר המעצרים ולא מספר הקטינים. קטין יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה.

** ינואר עד דצמבר.

במהלך 2017 היו 1,992 קליטות של קטינים במתקני השב"ס, מתוכם 21.8% שהם עד יום, 31.1% שהם יום ו-31.9% שהם 2-10 ימים.

תרשים 12ג': מעצרים* של קטינים תושבי ישראל שנקלטו במהלך שנת 2017**
 במתקני השב"ס, לפי גיל ומשך המעצר (מספרים ואחוזים)



מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* מספר המעצרים ולא מספר הקטינים. קטין יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה.

** ינואר עד דצמבר.

כ-40% מהקליטות של קטינים עד גיל 14 במתקני השב"ס היו למשך זמן של 0-1 ימים וכרבע היו למשך זמן של 2-10 ימים.

כ-30% מהקליטות של קטינים בני 14, 15, 16 ו-17 במתקני השב"ס היו למשך זמן של 11-20.

כ-40% מהקליטות של קטינים בני 14 וכ-30% מהקליטות של קטינים בני 15, 16 ו-17 היו למשך זמן של 21 יום עד חצי שנה.

רבע מהקליטות של קטינים למשך זמן של מעל לחצי שנה היו של בני 14 ו-15 וכחמישית היו של בני 16 ו-17.

לוח 12.31: מעצרים* של קטינים תושבי ישראל שנקלטו במהלך שנת 2017**
 במתקני השב"ס, לפי גיל ומספר מאסרים קודמים (מספרים ואחוזים)

גיל					סך הכל		מספר מאסרים קודמים
17	16	15	14	עד 14			
502	728	486	248	28	1,992	סך כל המעצרים	
247	417	304	159	22	1,149	מספרים	1
21.5	36.3	26.5	13.8	1.9	100.0	אחוזים	
49.2	57.3	62.6	64.1	78.6	57.7	אחוז בקבוצת הגיל	
96	124	81	36	2	339	מספרים	2
28.3	36.6	23.9	10.6	0.6	100.0	אחוזים	
19.1	17.0	16.7	14.5	7.1	17.0	אחוז בקבוצת הגיל	
35	64	34	19	1	153	מספרים	3
22.9	41.8	22.2	12.4	0.7	100.0	אחוזים	
7.0	8.8	7.0	7.7	3.6	7.7	אחוז בקבוצת הגיל	
39	33	26	11	1	110	מספרים	4
35.5	30.0	23.6	10.0	0.9	100.0	אחוזים	
7.8	4.5	5.3	4.4	3.6	5.5	אחוז בקבוצת הגיל	
31	21	17	6	0	75	מספרים	5
41.3	28.0	22.7	8.0	0.0	100.0	אחוזים	
6.2	2.9	3.5	2.4	0.0	3.8	אחוז בקבוצת הגיל	
20	13	9	5	0	47	מספרים	6
42.6	27.7	19.1	10.6	0.0	100.0	אחוזים	
4.0	1.8	1.9	2.0	0.0	2.4	אחוז בקבוצת הגיל	
34	56	15	12	2	119	מספרים	+7
28.6	47.1	12.6	10.1	1.7	100.0	אחוזים	
6.8	7.7	3.1	4.8	7.1	6.0	אחוז בקבוצת הגיל	

מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* מספר המעצרים ולא מספר הקטינים. קטין יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה.

** ינואר עד דצמבר.

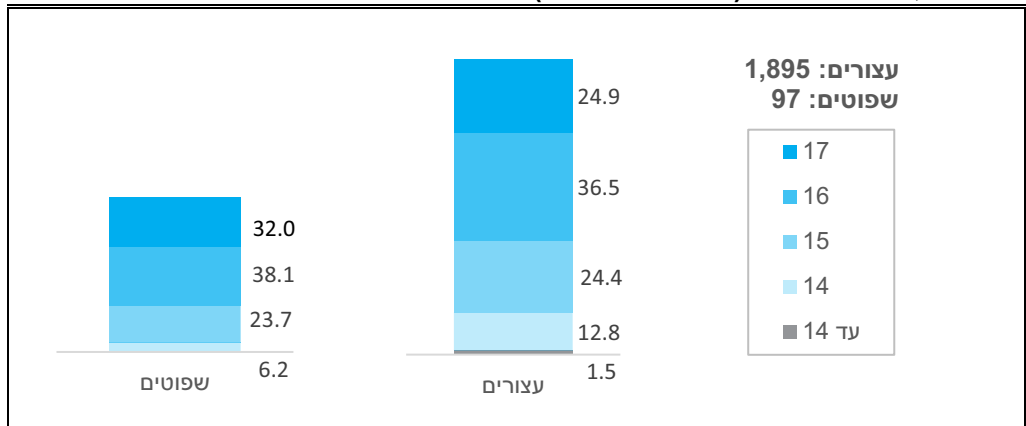
כ-60% מ-1,992 הקליטות של קטינים במתקני השב"ס היו קליטות של קטינים שזהו מאסרם הראשון. קליטות של קטינים שזהו להם המאסר הראשון היוו מחצית ויותר מכלל הקליטות בקבוצת הגיל, כך בכל הגילים.

לוח 12.32: קליטות* של קטינים תושבי ישראל במתקני השב"ס במהלך שנת 2017**, לפי סוג אסיר (מספרים ואחוזים)

גיל					סך הכל		סוג אסיר
17	16	15	14	עד 14	אחוזים	מספרים	
502	728	486	248	28	100.0	1,992	סך הכל
471	691	463	242	28	95.1	1,895	עצורים – סך הכל
386	571	391	204	25	79.2	1,577	עצור לימים פלילי
66	74	51	25	1	10.9	217	עצור פלילי עד החלטה אחרת
4	13	7	10	2	1.8	36	עצור לימים בטחוני
5	17	9	1	0	1.6	32	עצור פלילי עד תום ההליכים
8	14	5	1	0	1.4	28	עצור בפקא"ל (פיקוח אלקטרוני)
2	0	0	0	0	0.1	2	עצור בטחוני עד החלטה אחרת
0	2	0	1	0	0.2	3	עצור בטחוני עד תום ההליכים
31	37	23	6	0	4.9	97	שפוטים – סך הכל
31	36	23	6	0	4.8	96	שפוט פלילי
0	1	0	0	0	0.1	1	שפוט בטחוני

מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.
 * מספר הקליטות, לא מספר הקטינים. קטין יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה.
 ** ינואר עד דצמבר.
 במהלך שנת 2017 נקלטו 1,895 עצורים ו-97 שפוטים.

תרשים 12: קליטות* של קטינים תושבי ישראל במתקני השב"ס במהלך שנת 2017**, לפי סוג אסיר (מספרים ואחוזים)



מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.
 * מספר הקליטות, לא מספר הקטינים. קטין יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה. ** ינואר עד דצמבר.

לוח 12.33: מצבת האסירים הקטינים השפוטים* תושבי ישראל, לפי גיל, מין, קבוצת אוכלוסייה, סוג עבירה ומאסרים קודמים (מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017

גיל			סך הכל			
16-17	14-15	עד 14	אחוזים	מספרים		
27	4	0	100.0	31	סך הכל	
27	4	0	100.0	31	בנים	מין
0	0	0	0.0	0	בנות	
20	1	0	67.7	21	יהודים - סך הכל	
4	1	13	58.1	18	מהם: עולים	
0	1	0	5.6	1	מהם: מבריה"מ לשעבר	
0	0	4	22.2	4	מאפריקה	
1	0	9	55.6	10	מאסיה	
7	3	0	32.3	10	לא יהודים - סך הכל	
6	3	0	29.0	9	רכוש	
4	1	0	16.1	5	שוד	
5	0	0	16.1	5	סמים	
4	0	0	12.9	4	אלימות	
2	0	0	6.5	2	חיי אדם	
1	0	0	3.2	1	מין	
1	0	0	3.2	1	מוסר	
4	0	0	12.9	4	לא מוגדר	
3	0	0	9.7	3	1	
3	2	0	16.1	5	2	
3	1	0	12.9	4	3	
4	1	0	16.1	5	4	
4	0	0	12.9	4	5	
10	0	0	32.9	10	+6	
					מספר מאסרים	

מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* נשפטו, הורשעו והועברו למאסר. מדובר במי שנשפטו בהיותם קטינים, ובשעת סיכום הנתונים עדיין היו קטינים. בדצמבר 2017 שהו 31 אסירים קטינים שפוטים תושבי ישראל במתקני השב"ס. 12.9% מהם היו בני 14-15 ועוד 87.1% היו בני 16-17. רובם המוחלט של הקטינים השפוטים היו בנים, שלושה רבעים מהם היו יהודים, מתוכם 58.1% היו עולים.

העבירות השכיחות ביותר שבגינן נשפטו הקטינים האסורים היו בגין רכוש (29%). ליותר מ-30% מהקטינים היו 6 מאסרים ומעלה, ל-13% היו 5 מאסרים קודמים, ל-16% היו 4 מאסרים קודמים ולכ-30% מהקטינים היו יותר 2-3 מאסרים קודמים,

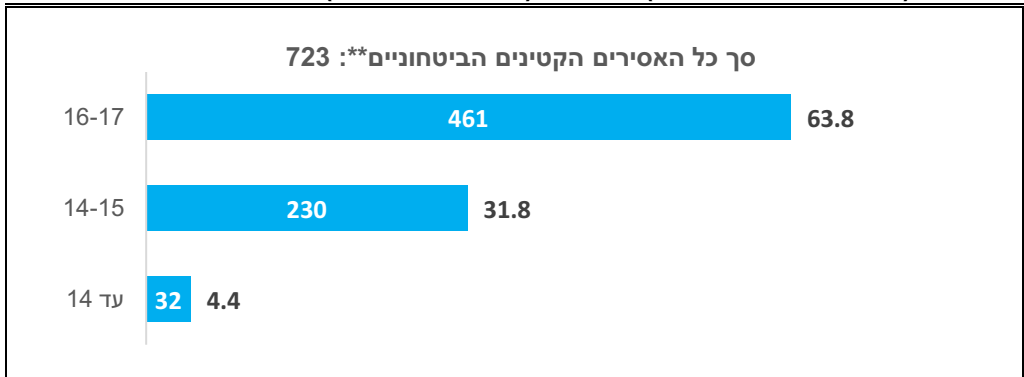
לוח 12.34: מצבת האסירים הקטינים השפוטים* תושבי ישראל שגילם היום עד 18, לפי משך המאסר / דצמבר 2017

גיל			סך הכל		משך המאסר
16-17	14-15	עד 14	אחוזים	מספרים	
27	4	0	100.0	31	סך הכל
1	0	0	3.2	1	ללא תקופת מאסר
1	0	0	3.2	1	3-6 חודשים
2	0	0	6.5	2	6-9 חודשים
4	0	0	12.9	4	9 חודשים עד שנה
14	4	0	58.1	18	1-2 שנים
2	0	0	6.5	2	2-3 שנים
1	0	0	3.2	1	3-5 שנים
1	0	0	3.2	1	5-7 שנים
0	0	0	0.0	0	7-10
1	0	0	3.2	1	10-15

מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* נשפטו, הורשעו והועברו למאסר. מדובר במי שנשפטו בהיותם קטינים, ובשעת סיכום הנתונים עדיין היו קטינים.
הערה: אסירים הנידונים למאסר ממושך נגרעים בגיל 18 מקבוצת הקטינים. לפיכך אין בתמונה העולה מן הלוח כדי לשקף את מספר האסירים שנידונו למאסר בהיותם קטינים.
 מתוך 31 האסירים הקטינים השפוטים תושבי ישראל ששהו בדצמבר 2017 במתקני השב"ס, 8 נשפטו לתקופה של עד שנה (22.6%), 18 קטינים נשפטו לתקופה של שנה עד שנתיים (58.1%), 4 קטינים נשפטו לתקופה של 2-7 שנים (12.9%) וקטין אחד נשפט לתקופה של 10-15 שנים.
 רוב הקטינים השפוטים היו בני 16-17.

תרשים 12טו': קטינים* אסירים ביטחוניים** שנקלטו במהלך שנת 2017*** במתקני השב"ס (ביטחוניים ושב"חים**), לפי גיל (מספרים ואחוזים)



מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* שפוטים ועצורים עד תום ההליכים. ** תושבי יו"ש וקטין אחד מאזור רצועת עזה. *** ינואר עד דצמבר. ** שהים בלתי חוקיים.

הרכב משפחה, השתייכות למסגרת לימודית ומצב חברתי-כלכלי של קטינים בעלי תיקים פליליים (לוחות 12.35-12.38)

הנתונים בחלק זה מתייחסים לבעלי תיקים פליליים בגיל 12-18 (כולל 18), שנפתח להם תיק פ.א., ושיצעו את העבירה בשנת הלימודים תשע"ה. לבעלי תיק פלילי יכולים להיות יותר מתיק פלילי אחד. הפער בין נתוני המשטרה המופיעים בדו"ח הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לבין נתוני המשטרה המוצגים בשאר חלקי הפרק נובע בין היתר מכך, שדו"ח הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתייחס לשנת הלימודים (כולל יולי-אוגוסט), ואילו שאר הנתונים מתייחסים לשנה קלנדרית. זאת ועוד, נתוני הלמ"ס מתייחסים לקבוצת גיל שונה (12-18), לא לגיל 12-17 כבשאר חלקי הפרק.

לוח 12.35: הרכב משפחה של קטינים בגיל 12-18 עם תיקים פליליים (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / תשע"ה (2014/15)

קטינים בעלי תיקים פליליים			קטינים -סך הכל		מצב משפחתי של ההורים ומעמד במרשם האוכלוסין
שיעור לאלף	אחוזים****	מספרים	אחוזים***	מספרים	
10.0	100.0	9,951	100.0	999,143	סך הכל
9.1	85.1	8,464	93.0	929,602	שני ההורים חיים ורשומים במרשם האוכלוסין מהם:
7.5	61.5	6,123	82.2	821,168	הורים נשואים*
22.7	14.9	1,478	6.5	65,172	הורים גרושים
19.9	8.7	863	4.3	43,262	אחר
21.4	14.9	1,487	7.0	69,541	יתר ההורים – סך הכל מהם:
16.9	0.9	90	0.5	5,333	יתום מאם
26.8	4.3	424	1.6	15,829	יתום מאב
29.4	0.4	43	0.1	1,464	יתום משני הוריו, הוריו נמצאים בחו"ל או אינם רשומים במרשם האוכלוסין**
16.0	1.8	181	1.1	11,321	האב בחיים, האם בחו"ל או אינה רשומה במרשם האוכלוסין*
21.0	7.5	749	3.6	35,594	האם בחיים, האב בחו"ל או אינו רשום במרשם האוכלוסין**

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, פני החברה בישראל מס' 10, פרק 8 - פשיעה ומשפט, לוח 8.4 עמ' 320, יוני 2018. * נשואים לא בהכרח זה לזה. ** כולל מקרים שבהם הקשר בין הילד להורה אינו מופיע במרשם האוכלוסין.

*** אחוז מבני ה-12-18 מכלל האוכלוסייה. **** אחוז מבני ה-12-18 בעלי תיקים פליליים.

שיעורם לאלף של קטינים בעלי תיקים פליליים במשפחות שבהן ההורים אינם נשואים (גרושים, או אחר) גבוה בהרבה מאשר במשפחות של הורים נשואים (22.7 לאלף קטינים להורים גרושים או 19.9 לאלף קטינים במשפחות אחרות לעומת 7.5 לאלף קטינים להורים נשואים).

לוח 12.36: קטינים בגיל 12-18 עם תיקים פליליים לפי הרשעת ההורים*
(מספרים, אחוזים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / תשע"ה (2014/15)

קטינים בעלי תיקים פליליים			קטינים – סך הכל		
שיעור לאלף	אחוזים***	מספרים	אחוזים**	מספרים	
10.0	100.0	9,951	100.0	999,143	בני 12-18 סך הכל
7.4	63.6	6,326	85.2	851,513	שני ההורים ללא הרשעה
22.2	28.7	2,855	12.9	128,697	אב בלבד הורשע
35.3	3.0	301	0.9	8,520	אם בלבד הורשעה
45.0	4.7	469	1.0	10,413	שני ההורים הורשעו

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, פני החברה בישראל מס' 10, פרק – פשיעה ומשפט 8, לוח 8.5 עמ' 321, יוני 2018.

* נשפט בבית משפט וחויב בדין.

** אחוז מבני ה-12-18 מכלל האוכלוסייה.

*** אחוז מבני ה-12-18 מעלי תיקים פליליים.

שיעורם לאלף של קטינים בעלי תיקים פליליים היה גבוה יותר במקרים שבהם האם היא המורשעת לעומת מקרים שבהם האב הוא המורשע (35.5 לאלף לעומת 22.2 לאלף בהתאמה).
שיעור הקטינים בעלי תיקים פליליים ששני הוריהם הורשעו היה גבוה פי 6 משיעור הקטינים בעלי תיקים פליליים שלשני הוריהם אין הרשעה פלילית (7.4 לאלף לעומת 45.0 לאלף).

לוח 12.37: השתייכות של בני 12-18* בעלי תיקים פליליים למסגרת לימודית, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין (מספרים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) / תשע"ו (2015/16)

מסגרת לימודים				סך הכל	
ללא מסגרת לימודים	ישיבות ואולפנות	משרד התמ"ת	משרד החינוך		
מספרים					
2,790	31	810	6,293	9,924	סך הכל
2,545	31	751	5,786	9,113	בנים
245	0	59	507	811	בנות
מזה:					
1,522	31	544	3,820	5,917	סך הכל יהודים
1,360	31	499	3,447	5,337	בנים
162	0	45	373	580	בנות
1,147	0	213	2,178	3,538	סך הכל ערבים
1,090	0	207	2,093	3,390	בנים
57	0	6	85	148	בנות
שיעור לאלף בקבוצת הגיל					
36.0	8.0	72.0	7.0	10.0	סך הכל
61.0	8.0	83.0	12.0	17.0	בנים
7.0	0.0	27.0	1.0	2.0	בנות
מזה:					
39.0	8.0	114.0	6.0	9.0	סך הכל יהודים
63.0	8.0	130.0	11.0	15.0	בנים
9.0	0.0	49.0	1.0	2.0	בנות
40.0	0.0	36.0	9.0	12.0	סך הכל ערבים
70.0	0.0	43.0	17.0	23.0	בנים
4.0	0.0	5.0	1.0	1.0	בנות

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 8.30, 2018.
* כולל בני 19 פחות יום.

בשנת הלימודים תשע"ו רוב התלמידים בני ה-12-18 עם תיקים פליליים למדו במסגרות של משרד החינוך. 28% מהקטינים בעלי תיקים פליליים היו ללא מסגרת לימודים. שיעורם של בעלי התיקים היה 10.0 לאלף. 60% היו יהודים, ורובם המוחלט היו בנים.

לוח 12.38: מין וקבוצת אוכלוסייה של קטינים וצעירים (12-18) עם תיקים פליליים, לפי אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים (מספרים ושיעור לאלף בקבוצת הגיל) 2015

קבוצת אוכלוסייה									סך הכל			אשכול
ערבים			מזה: יהודים			יהודים ואחרים						
בנות	בנים	סך הכל	בנות	בנים	סך הכל	בנות	בנים	סך הכל	בנות	בנים	סך הכל	
מספרים												
135	3,368	3,503	525	5,359	5,884	616	5,832	6,448	751	9,200	9,951	סך הכל
27	999	1,026	62	523	585	68	533	601	95	1,532	1,627	1-2 (נמוך)
60	1,829	1,889	121	1,287	1,408	139	1,365	1,504	199	3,194	3,393	3-4
23	153	176	179	1,926	2,105	224	2,148	2,372	247	2,301	2,548	5-6
23	267	290	160	1,596	1,756	182	1,758	1,940	205	2,025	2,230	7-8
-	-	-	3	25	28	3	25	28	3	25	28	9-10 (גבוה)
..	120	..	-	-	3	3	..	123	..	לא ידוע
שיעור ל-1,000 קטינים*												
1.0	23.3	12.4	1.6	15.4	8.7	1.8	15.9	9.0	1.5	18.0	10.0	סך הכל
0.6	19.9	10.5	1.6	12.7	7.3	3.6	12.8	7.5	1.1	16.7	9.1	1-2 (נמוך)
0.8	23.7	12.5	1.9	19.3	10.8	3.4	19.7	11.1	1.4	21.8	11.9	3-4
5.1	32.2	19.0	1.9	19.9	11.1	1.8	20.3	11.5	2.3	20.8	11.8	5-6
5.1	58.0	31.8	1.2	11.8	6.6	0.0	12.3	7.0	1.5	13.8	7.8	7-8
-	-	-	0.4	3.4	1.9	0.0	3.3	1.9	0.4	3.3	1.9	9-10 (גבוה)
..	15.4	..	-	-	10.8	5.7	..	15.2	..	לא ידוע

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, פני החברה בישראל מס' 10, פרק 8 - פשיעה ומשפט, לוח 8.3 עמ' 319, יוני 2018.
* השיעורים חושבו מאוכלוסיית הקטינים בשנת 2015.
.. נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

שיעור הקטינים הערבים בעלי תיקים פליליים גדל עם העלייה באשכול החברתי-כלכלי של יישוב המגורים, מ-12.4 לאלף קטינים באשכולות 1-2 (מעמד חברתי-כלכלי נמוך) ל-31.8 לאלף קטינים באשכול 9.10, ולהיפך כשמדובר בקטינים יהודים (מ-8.7 לאלף ל-1.9 לאלף).

13

ילדים נפגעי עבירה

מבוא

הפרק הקודם דן בילדים עוברי חוק, ואילו פרק זה מתמקד בילדים שנפגעו כתוצאה מעבירות על החוק. נתונים נוספים על ילדים הנתונים בסיכון ובמצבי מצוקה מוצגים גם בפרק הבא, פרק 14 - ילדים במצבי מצוקה.

נתוני פרק זה קובצו לפי שני חתכי גיל החופפים בחלקם, 0-17 ו-0-14, שכן נתוני משטרת ישראל מתייחסים לילדים בגיל 0-17, ואילו נתוני יחידת חוקרי הילדים בשירות המבחן מתייחסים לחקירות מכוח החוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) לילדים בגיל 0-14.

ילדים נפגעים ממגוון גדול של עבירות. פרק זה מציג נתונים בדבר עבירות, שלרוב יש לגביהן בחוק הפלילי סעיפים מובחנים המתייחסים במיוחד לילדים. אין הוא מציג נתונים על היפגעות מעבירות שאינן נוגעות באופן ייחודי לילדים. גם השנה התאפשר לנו להציג נתונים על תיקים המוגדרים כתיקי טיפול מותנה (ראו סעיף ההגדרות להלן) בגין פגיעה בילדים. מטבע הדברים, מוצגים **נתונים מדווחים בלבד**.

אדם החושש כי ילד נתון בסיכון, או כי נעברה בו עבירת מין או עבירה בתוך המשפחה, או כי הוא סובל מהזנחה - חלה עליו חובת דיווח. לפי החוק, הדיווח צריך להימסר לעובד סוציאלי לחוק הנוער בלשכת הרווחה המקומית (ראו פרק 14), או לתחנת משטרה מקומית. (בפרק נתונים על עבירת אי-דיווח).

חלקו הראשון של הפרק מבוסס על נתוני משטרת ישראל לגבי מספר התיקים שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים בתוך המשפחה, או מחוצה לה, וכן נתונים מסקר נפגעי עבירה שבוצע לאחרונה בידי המשטרה.

תיק נפתח במשטרה עקב אירוע פלילי אחד. מספר התיקים המופיע בלוח מעיד על מספר האירועים הפליליים שאירעו בנקודת זמן אחת, ואין הוא מעיד בהכרח על מספר הקטינים שנפגעו. סביר להניח, שמספר הנפגעים גדול ממספר התיקים, אם כי לא ידוע בכמה.

יש מספר סוגי תיקים: התיק השכיח הוא זה המתייחס לקטין נפגע אחד בלבד. התיק הפחות שכיח הוא זה הכולל יותר מנפגע אחד (שנפגעו באותו זמן).

לוחות 13.1-13.11 ותרשים 13א' מתייחסים לתיקים שנפתחו בגין עבירות מסוג תקיפה, התעללות ופגיעה מינית כנגד ילדים, במשפחה ומחוצה לה.

תרשימים 13ב'-13ו' ולוחות 13.12-13.14 מוקדשים לילדים נפגעי עבירות אלימות.

לוחות 13.15-13.16 עניינם ילדים שננטשו או שנשאר בלא השגחה.

תרשימים 13ז'-13ט' ולוחות 13.17-23 מוקדשים לעבירות מין כלפי קטינים.

תרשימים 13י'-13יג' ולוחות 13.24-13.26 עניינם מכירת אלוהול לקטינים.

תרשימים 13יד'-13טז' ולוחות 13.27-13.29 עוסקים במוגנות של בני נוער.

תרשים 13יז' מוקדש לעבירות סייבר.

תרשימים 13יח'-13כ' ולוח 13.30 עניינם דיווח בני נוער על פגיעה בהם.

תרשים 13כא'-13כז' ולוחות 13.31-13.34 עוסקים בעבירות של בגירים כנגד קטינים במוסדות חינוך.

החלק השני של הפרק מבוסס על נתוני יחידת חוקרי הילדים בשירות המבחן לנוער במשרד הרווחה.

ילדים שנפגעו מעבירה והופנו לחוקרי ילדים הם אלה שהחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו - 1955, חל עליהם. חוק זה קובע, כי ילד שטרם מלאו לו 14 שנים, המעורב בעבירות נגד המוסר (עבירות מין וזנות, או תועבה) כנפגע, כעד או כחשוד, ייחקר בידי חוקר ילדים (ראו הגדרה בהמשך) שמונה לתפקיד זה. בעקבות תיקון 26 לחוק העונשין (החוק למניעת התעללות בקטינים ובחסרי ישע), מאז סוף 1989 גם ילדים שנפגעו פיזית או נפשית מהתעללות של הורים בילדים נחקרים בידי חוקרי ילדים. מאז שנת 2002 נחקרים בדיהם גם ילדים (עד גיל 12) שהיו עדים לעבירות מסוג נסיון רצח, רצח והריגה, ומאז שנת 2004 נחקרים גם ילדים שנפגעו מעבירות מסוג חבלה בכוונה מחמירה וחבלה חמורה ועבירות אלימות חמורה נוספות, שבהן התוקף הוא הורה או אפוטרופוס של הילד, והנפגע הוא הקטין או ההורה, או מי שהיו עדים להן.

תרשימים כז'-13 ו-13.35-13.39 מתייחסים לילדים עד גיל 14 בטיפולם של חוקרי ילדים.

החלק השלישי של הפרק מתייחס לילדים שנפגעו מעבירות אחרות שאינן עבירות מין, תקיפה או התעללות (בתוך המשפחה או מחוצה לה), ואשר בגינן נפתח תיק פלילי במשטרה.

לוחות 13.40-13.43 נוגעים לעבירות שונות נגד ילדים.

הגדרות

איסור העדה - החוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955, סעיף 2 (א) קובע, כי במקרים שעליהם חל החוק, לחוקר הילדים הסמכות להחליט האם להתיר או לאסור על ילד להעיד בבית משפט בנוגע לעבירה ממנה נפגע. כדי להחליט, על חוקר הילדים לבחון מכלול נתונים. אין החוק קובע מאלו טעמים לאסור או להתיר העדה, למעט העיקרון של מניעת נזק נפשי לילד.

החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א - 2001. החוק אוסר על מעסיק לקבל לעבודה ולהעסיק במוסדות מסוימים ובכאלה שבהם שוהים ילדים, כגון בתי ספר, משפחתונים, גני ילדים, גני שעשועים, הסעות, מחלקות ילדים בבתי חולים ומועדוני ספורט. בגיר שהורשע בעבירת מין שאותה ביצע בהיותו בגיר. כן, אוסר החוק על בגיר שהורשע כאמור לעסוק בעבודה במוסד.

הזנחה - מצב שבו הוריו של ילד, או כל אדם אחר, החייבים על פי דין או הסכם לדאוג לצורכי חייו, אינם מספקים לו מזון, לבוש, צורכי לינה וצורכי חיים חיוניים אחרים במידה הדרושה לשמירת שלומו ובריאותו. סעיפי חוק העונשין - 1977 המתייחסים להזנחת ילדים: **361, השארת ילד בלא השגחה או במטרה לנטושו** - המשאיר ילד שטרם מלאו לו שש שנים בלא השגחה ראויה ובכך מסכן את חייו הילד, פוגע או עלול לפגוע פגיעה ממשית בשלומו או בבריאותו, מתוך רשלנות או במטרה לנטוש את הילד. **362, הזנחת ילדים ומושגחים אחרים** (תיקון: תשכ"ה) - הורה אשר אינו מספק מזון, לבוש, צורכי לינה וצורכי חיים חיוניים אחרים במידה הדרושה לשמירת שלומו ובריאותו של מושגח, זולת אם הוכיח שנקט אמצעים סבירים, לפי הנסיבות, לשם השגת הדרוש וכדי לספק את הצרכים, אך אין בידו לספקם. מושגח הוא קטין שלא מלאו לו 16 שנים או קטין שמלאו לו 16 ואינו מסוגל לדאוג לצרכי חייו. **ו-363, נטישת מושגחים (תיקון התש"ם)** - הוריו של מושגח או המחויב על פי דין או הסכם לדאוג לצרכי חייו של מושגח, אשר סירב לקבל את המושגח מידי מי שאינו מחויב לדאוג לצרכי חייו, או אשר השאיר אותו בידי אדם שלא הסכים לדאוג לצרכי חייו, או אשר נטש את המושגח.

המחלקה לעניינים בינלאומיים - הרשות המרכזית לעניין חטיפת ילדים - במסגרת תפקידה כרשות מרכזית מטפלת המחלקה במקרים של חטיפת ילד על ידי אחד מהוריו מישראל לחו"ל ומחו"ל

לישראל. המחלקה הבינלאומית בפרקליטות המדינה מהווה את הרשות המרכזית לעניין חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991.

הפרת חובה של הורה או אחראי (תיקון: התשמ"ג, התש"ן, התשס"א(3) - (סעיף 337 בחוק העונשין - 1977), ההפרה כלולה בעבירות כלפי חיי אדם מצד המשטרה - המפר ללא הצדק בדין את חובתו לספק לפלוני צרכי מחיה או לדאוג לבריאותו ולמנוע התעללות בו, חבלה בגופו, או פגיעה אחרת בשלמו ובבריאותו ומסכן או עלול לסכן בכך את חייו, או פוגע או עלול לפגוע בכך בבריאותו פגיעת קבע.

חובת דיווח - מוגדרת בסעיף 368ד' לחוק העונשין. אדם החושד, כי נעברה עבירה בקטין או בחסר ישע בידי אחראי עליו, חייב לדווח בהקדם לעובד סוציאלי לחוק הנוער או למשטרה.

חוק גיל הנישואין התש"י-1950 - חוק האוסר נישואי קטינה או קטין מתחת לגיל 18, כולל השאת קטינים או סיוע בעריכת נישואיהם. החוק מפרט את דרכי הטיפול בנישואין מסוג זה. (א) על אף האמור בחוק רשאי בית משפט לענייני משפחה לתת היתר לנישואי קטין או קטינה אם מלאו להם 16 שנים, ולדעת בית המשפט קיימות נסיבות מיוחדות הקשורות בטובת הקטין או הקטינה, לפי העניין, המצדיקות מתן היתר זה. בית המשפט לענייני משפחה יכריע בבקשה למתן היתר לאחר ששמע את הקטין או הקטינה, לפי העניין. (ב) לא יכריע בית המשפט לענייני משפחה בבקשה להיתר נישואין של קטין או קטינה שמלאו להם 16 שנים אך טרם מלאו להם 17 שנים, אלא לאחר שיקבל תסקיר מאת עובד סוציאלי לפי חוק גיל הנישואין.

בקשה להיתר נישואין - לפי סעיף 5 תוגש בידי הקטינה או הקטין בידי אחד מהוריהם או אפוטרופוסיהם או על ידי מי שמבקש להינשא להם.

חוקרי ילדים - אלה הם עובדים סוציאליים שהוכשרו לתפקידם בשירות המבחן לנוער במשרד הרווחה. לפי החוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955, ממנה אותם שר המשפטים לאחר התייעצות עם ועדה מיוחדת. לפי חוק זה, חקירת ילדים מתחת לגיל 14 שהיו מעורבים בעבירות מסוימות (רשימה מפורטת של העבירות והנסיבות ראו בחלק השני של המבוא), הנחקרים בין אם כחשודים ובין אם כקורבנות או כעדים, תיעשה בידי חוקרי ילדים. חוקרים אלה רשאים להעיד במקום הילדים.

חסר ישע - מי שאינו יכול לדאוג לצורכי מחייתו, לבריאותו או לשלמו מחמת גילו, מחלתו, מוגבלותו הגופנית או הנפשית, ליקוי שכלי, או כל סיבה אחרת. נתוני פרק זה בדבר חסרי ישע מתייחסים לילדים שנפגעו מעבירות מסוג תקיפה והתעללות במשפחה, או מאדם אחר האחראי להם.

חשוד/נילון - מעורב שקיים נגדו חשד לכאורה לעבירה פלילית שבגינה נפתח תיק פ"א/ט'ט"מ, בין שנחקר על כך ובין אם לאו. ההבדל בין נילון לחשוד הוא באופן הטיפול המשפטי.

חשיפה בכלי תקשורת בניגוד לחוק - מתייחסת לעבירה על מספר חוקים ותקנות:

1. חוק הנוער טיפול והשגחה, סעיפים 24;
2. חוק בתי המשפט (נוסח משולב), סעיף 70 (א), 70 (ג);
3. חוק אימוץ ילדים, סעיפים 21 (א) 34 (א);
4. חוק העונשין, סעיף 352;
5. חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), סעיף 6, 6א';
6. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), סעיף 9;
7. תקנות הנוער (טיפול והשגחה), (סדרי דין), תקנה 8.

נטישה - סירוב של הורי ילד, או של כל אדם אחר, להיות אחראים לילד למרות שעל פי דין או הסכם הם חייבים לדאוג לצורכי חייו, או השארת ילד בידי אדם שלא הסכים לדאוג לצרכים אלה.

עבירות סייבר - עבירות פליליות שנעשו באמצעות מערכות ממוחשבות או טלפונים ניידים, בדרך כלל ברשת האינטרנט. בהגדרה זו כלולות עבירות כגון גניבת מידע, התחזות, הטרדה או השפלה ועוד.

תיק פלילי (פ"א) - תיק הנוגע לאירועים פליליים שנפתחה בגינם חקירה ואשר הסתיימו ברישום פלילי.

ט.מ. - טיפול מותנה (עד 2008 - אי-תביעה) - הליך שנועד למנוע את תיוגו של קטין כעבריין. כשמדובר בעבירות מסוימות, רשאית המשטרה לפי שיקול דעתה שלא לחקור את עניין העבירה ולסגור את התיק. זאת, בלא רישום פלילי ושמירת הפרטים במאגר המשטרה. כמו כן, חומר החקירה ייגזז. מדובר בהליך חד-פעמי המחייב הודאה של הקטין בביצוע העבירה ונכונות להתנצל בפני הקרוב. באם הקטין ישוב ויבצע עבירה, ניתן יהיה לפתוח את התיק מחדש ולנהל חקירה פלילית העלולה להסתיים בהעמדה לדין.

מקור הנתונים

חלק גדול מן הנתונים מקורו במחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע של משטרת ישראל.

נתונים נוספים על עבירות במשפחה, מוגנות של בני נוער, עבירות סייבר, דיווח/אי דיווח של בני נוער על פגיעה בהם, נלקחו מסקר בנושא: "התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער", המשרד לביטחון פנים, מחלקת מחקר. הסקר נערך בשיטה משולבת של סקר טלפוני וסקר אינטרנטי באמצעות ראיון מובנה. הסקר בוצע בקרב 1,434 בני נוער בגיל 12-17 הלומדים במערכת החינוך העל-יסודית בארץ. מהם 76% יהודים ו-24% ערבים. 50% בני 12-14 (חטיבת ביניים) ו-50% בני 15-17 (חטיבה עליונה). 50% בנים ו-50% בנות. הסקר בוצע בתחילת שנת 2017.

מקורות נוספים לנתוני פרק זה הם שירות בתי הסוהר, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (היחידה לחקירות ילדים בשירות המבחן לנוער), הרשות המרכזית לטיפול בחטיפות ילדים על פי אמנת האג במשרד המשפטים, והשנתון נשים במשפחה בישראל, שהוציא לאור המרכז לקידום מעמד האישה באוניברסיטת בר-אילן. המקור המדויק מצוין בתחיתו של כל לוח.

תיקים שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה ומחוץ למשפחה (לוחות 13.11-13.1 ותרשים 13א')

נתוני משטרת ישראל בדבר ילדים נפגעי עבירה בשנה מסוימת אינם סופיים וממשיכים להתעדכן גם במרוצת השנה שלאחריה. מכאן אי ההלימה בין נתונים המוצגים בשנים עוקבות. לפיכך בעת הסקת המסקנות יש להתייחס בזהירות המתבקשת למספרים ולאחוזים הלא סופיים של שנת 2016. הנתונים על מספר התיקים שנפתחו במשפחה ומחוץ למשפחה כוללים תיקים שנפתחו בגין עבירות שביצעו בגירים כנגד קטינים וכן עבירות שביצעו קטינים כנגד קטינים.

הנתונים משקפים את מצב התיקים כפי שסווגו בידי המשטרה ו/או על ידי החלטה משפטית. יש לציין, שסיווג התיק אינו מעיד בהכרח על מהות העבירה בפועל. לדוגמה, לא מן הנמנע שעבירת התעללות מתמשכת בילד מטעמים שונים לא תסווג כהתעללות, אלא כתקיפת בן משפחה או כתקיפה סתם. כמו כן, ייתכן שילד נפגע מספר פעמים ונפתחו בעניינו מספר תיקים. לפיכך, מספר התיקים בדרך כלל קטן ממספר הקטינים שנפגעו. החל משנתון 2016 נכללים בנתונים גם נילונים (ולא רק חשודים) ולכן ישנם הבדלים בנתונים עצמם ובאופן הצגת הנתונים בהשוואה לפרסומם בשנתונים קודמים. נתוני 2017 אינם סופיים ויתעדכנו במהלך שנת 2018.

לוח 13.1: מספר תיקים פליליים* ותיקי טיפול מותנה (ט.מ.) שנפתחו בגין עבירות כנגד קטינים במשפחה ומחוץ למשפחה, לפי סוג תיק / 2006-2017

סוג תיק	שנה				
	2017***	2016	2015	2010	2006**
סך הכל					
סך הכל	17,395	17,300	17,586	17,562	14,513
תיק פלילי	15,624	15,487	15,765	14,990	10,450
תיק ט.מ.	1,771	1,813	1,821	2,572	4,063
במשפחה					
סך הכל	3,870	3,928	4,081	4,457	3,310
תיק פלילי	3,817	3,863	4,013	4,370	2,924
תיק ט.מ.	53	65	68	87	386
מחוץ למשפחה					
סך הכל	13,525	13,372	13,505	13,105	11,203
תיק פלילי	11,807	11,624	11,752	10,620	7,526
תיק ט.מ.	1,718	1,748	1,753	2,485	3,677

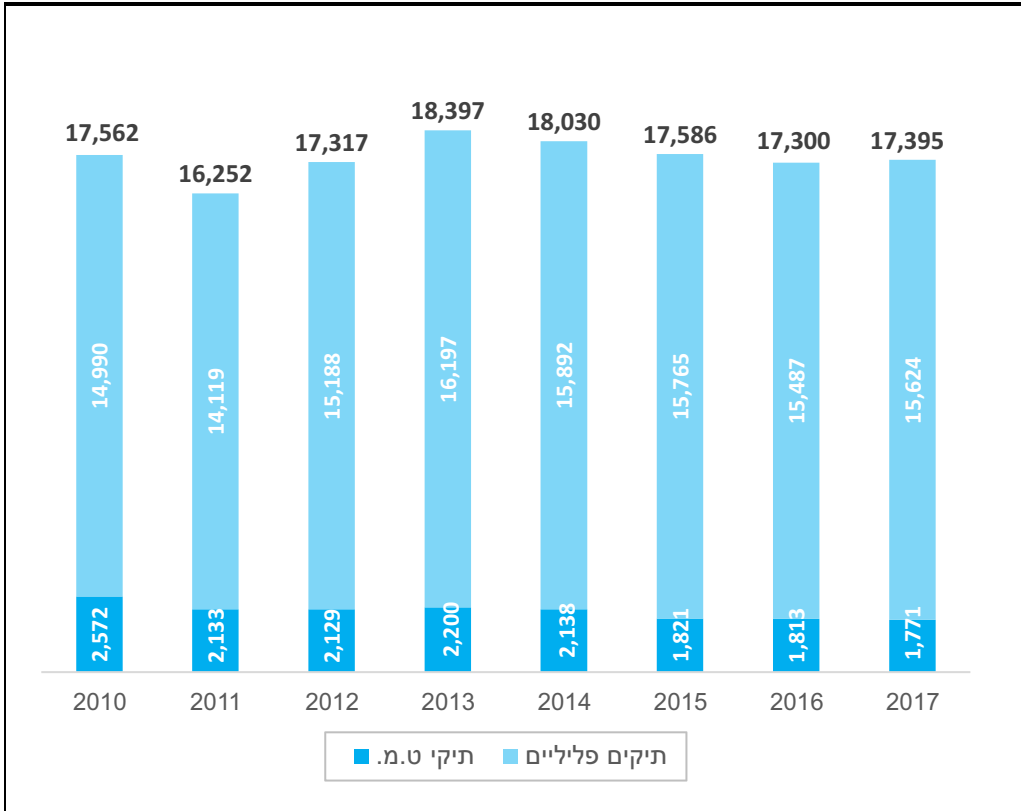
מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. הנתונים כוללים גם תיקים של קטינים שביצעו עבירות כנגד קטינים.

** ב-2006 ביצעה המשטרה הסבה של הנתונים למערכת מחשוב חדשה ושונתה שלילת הנתונים, לפיכך לא ניתן להשתמש בנתוני קרבנות לפני שנה זו.

*** נתוני 2017 אינם סופיים ויתעדכנו במהלך שנת 2018.

ב-2017 מספר התיקים הפליליים היה גדול מבשנת 2016.

תרשים 13א': מספר תיקים פליליים ותיקי טיפול מותנה (ט.מ.) שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה ומחוץ למשפחה / 2006-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

הערה: החל מהשנה נכללים בנתונים גם נילונים (ולא רק חשודים) ולכן הם אינם תואמים את נתוני השנתונים הסטטיסטיים הקודמים. נתוני 2017 אינם סופיים ויתעדכנו במהלך שנת 2018.

מאז 2013 מסתמנת מגמת ירידה במספר התיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים.

לוח 13.2: מספר תיקים שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה, לפי סוג תיק וסוג עבירה / 2006-2017*

שנה					סוג תיק
2017	2016	2015	2010	2006	
סך הכל					
3,513	3,551	3,678	4,037	3,310	סך הכל
3,471	3,494	3,620	3,966	2,924	תיק פלילי
42	57	58	71	386	תיק ט.מ.
מתוכם:					
עבירות נגד גוף					
3,194	3,257	3,424	3,727	2,792	סך הכל
3,161	3,216	3,384	3,668	2,476	תיק פלילי
33	41	40	59	316	תיק ט.מ.
עבירות נגד חיי אדם					
17	12	8	20	10	סך הכל
17	12	8	20	10	תיק פלילי
0	0	0	0	0	תיק ט.מ.
עבירות מין					
435	383	354	402	295	סך הכל
426	366	334	389	277	תיק פלילי
9	17	20	13	18	תיק ט.מ.

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
הערה: החל מהשנה נכללים בנתונים גם נילונים (ולא רק חשודים) ולכן הם אינם תואמים את נתוני השנתונים הסטטיסטיים הקודמים. נתוני 2017 אינם סופיים ויתעדכנו במהלך שנת 2018.

רוב התיקים שנפתחו ב-2017 בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה היו תיקים בגין עבירות נגד גוף (90.9%).
 כ-10% מכלל העבירות במשפחה היו עבירות מין, כך בכל השנים.
 מאז 2015 עלה מספר התיקים שנפתחו בגין עבירות מין במשפחה.

לוח 13.3: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה
ונסגרו, לפי מצב התיק (מספרים ואחוזים) / 2006-2017

מזה:					סך הכל		שנה
סגור*		פתוח					
נדון	סך הכל	בלא שדון	בפרקליטות /תביעות	במשטרה			
מזה: הסתים בהרשעה							
98.1	474 14.3	2,819 85.2	17 0.5	0 0.0	3,310 100.0	מספרים אחוזים	2006
89.4	472 10.6	3,907 87.7	30 0.7	2 0.0	4,457 100.0	מספרים אחוזים	2010
88.4	502 13.0	3,305 85.7	39 1.0	5 0.1	3,855 100.0	מספרים אחוזים	2011
85.7	512 12.9	3,403 85.5	61 1.5	5 0.3	3,978 100.0	מספרים אחוזים	2012
97.9	513 12.8	3,429 85.7	73 1.8	12 0.3	4,003 100.0	מספרים אחוזים	2013
97.2	574 13.5	3,632 85.4	154 3.6	14 2.4	4,253 100.0	מספרים אחוזים	2014
98.3	604 14.8	3,374 82.7	294 7.2	52 1.3	4,081 100.0	מספרים אחוזים	2015
99.4	491 12.5	2,963 75.4	670 17.1	94 2.4	3,928 100.0	מספרים אחוזים	2016
98.3	411 10.6	1,602 41.4	1,475 38.1	742 19.2	3,870 100.0	מספרים אחוזים	2017

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* תיקים שנסגרו בידי המשטרה או בידי הפרקליטות. תיק נסגר כאשר העברין לא נודע, מחוסר אשמה, או מהיעדר ראיות מספיקות די הצורך להגשת כתב אישום, או מחוסר עניין לציבור.

הערה: פירוט מצב התיקים אינו מסתכם לסך כל התיקים כיון שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

מספרם וחלקם של התיקים שטרם נסגרו גדל עם השנים. רובם המוחלט של תיקים שנפתחו ונדונו באותה השנה, הסתיימו בהרשעה.

לוח 13.4: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים במשפחה ונסגרו, לפי סוג עבירה ומצב התיק (מספרים ואחוזים) / 2017

סך הכל				סוג עבירה		
מזה:			מספרים			אחוזים
סגור**		פתוח*				
נדון	בלא שנדון					
415	1,602	2,217	-	3,870	מספרים	
10.7	41.4	57.3	100.0	-	סך הכל אחוזים	
289	1,250	1,749	82.5	3,194	נגד גוף	
67	217	167	28.6	1,107	סדר ציבורי	
47	93	260	11.2	435	מין	
9	24	6	6.4	249	כלפי הרכוש	
0	7	13	1.1	42	כלפי המוסר	
1	4	5	0.4	17	נגד חיי אדם	
1	1	3	0.3	11	ביטחון	
1	0	1	0.1	4	מרמה	
0	1	0	0.0	1	רישוי	
0	0	1	0.0	1	מנהליות	
0	5	11	0.5	18	אחר***	

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

* במשטרה או בבפרקליטות- תביעה, תיקים שהטיפול בהם לא הסתיים, וטרם הוחלט האם יוגש כתב אישום.

** תיקים שנסגרו בידי המשטרה או בידי הפרקליטות. תיק נסגר כאשר העברייני לא נודע, מחוסר אשמה, או מהיעדר ראיות מספיקות די הצורך להגשת כתב אישום, או מחוסר עניין לציבור.

*** כולל: ללא סיווג, סעיפי הגדרה ושאר עבירות.

הערה: פירוט מצב התיקים אינו מסתכם לסך כל התיקים כיון שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

82.5% מהתיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו ב-2017 נפתחו בגין עבירות נגד גוף, ועוד 28.6% נפתחו בגין עבירות נגד סדר ציבורי.

41.4% מהתיקים שנפתחו נסגרו בלא שנדונו ו-57.3% נשארו פתוחים.

לוח 13.5: תיקים פליליים שנפתחו לבגירים בגין אלימות כנגד קטינים במשפחה,
לפי קבוצת אוכלוסייה* (מספרים ואחוזים) / 2010-2017

לא יהודים		יהודים				סך הכל*	שנה
אחוזים	מספרים	מהם: עולים**		סך הכל			
		אחוז מהיהודים	מספרים	אחוזים	מספרים		
51.8	553	7.7	226	84.3	2,942	3,489	2010
17.9	535	7.5	184	82.3	2,467	2,996	2011
18.3	563	5.9	147	81.7	2,508	3,069	2012
19.8	613	4.9	122	80.3	2,482	3,090	2013
20.7	680	5.1	134	79.3	2,604	3,282	2014
21.0	663	4.0	100	79.1	2,500	3,160	2015
20.9	639	4.3	104	78.4	2,403	3,064	2016
20.8	631	3.0	72	79.3	2,410	3,040	2017

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* הנתונים בקבוצות השונות אינם מסתכמים לסך הכל היות שתיק יכול לכלול כמה מעורבים.
** ילידי חו"ל.

מאז 2010 הסתמנה מגמת ירידה במספר התיקים הפליליים שנפתחו לבגירים בגין אלימות כנגד קטינים במשפחה.

כ-80% מן התיקים הפליליים שנפתחו במשטרה ב-2017 נפתחו בגין אלימות במשפחה כלפי קטינים יהודים וכ-20% נפתחו בגין אלימות כלפי קטינים לא יהודים.

לוח 13.6: בני נוער (12-17) שנחשפו לאירועי אלימות בביתם על ידי בן משפחה או קרוב משפחה*, לפי תדירות החשיפה / 2017

קרה שלוש פעמים או יותר	קרה פעם או פעמיים	לא קרה אף פעם	
5.0	14.0	81.0	תפס או דחף אותי בכוונה
2.0	5.0	93.0	הטריד אותי מינית (באמצעות אמירות מילוליות)
1.0	3.0	96.0	פגע בי מבחינה מינית (באמצעות מגע פיזי לא רצוי)
4.0	8.0	88.0	היכה אותי באגרופים, בבעיטות או באמצעות חפץ כמו מקל/כיסא
1.0	3.0	96.0	דקר אותי באמצעות חפץ חד כמו אולר/מספריים/סכין
3.0	4.0	93.0	פגע בי פיזית באופן שנגרמה לי חבלה או פציעה כמו שבר, דימום וכד'

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א' עמ' 26, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה, האם קרה לך אחד מהאירועים הבאים בבית שלך על ידי בן משפחה או קרוב משפחה?"

כחמישית מבני הנוער דיווחו שבמהלך השנה האחרונה בן משפחה או קרוב משפחה תפס או דחף אותם בכוונה בביתם, ו-12% דיווחו שהיכו אותם באגרופים, בבעיטות או באמצעות חפץ כמו מקל/כיסא. 7% דיווחו שהוטרו דו מינית באופן מילולי או שנפגעו פיזית באופן שנגרמה להם חבלה או פציעה כמו שבר, דימום וכד'. 4% דיווחו שנפגעו מינית באמצעות מגע פיזי לא רצוי ו-4% דיווחו שנדקרו באמצעות חפץ חד.

לוח 13.7: מספר תיקים שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים מחוץ למשפחה, לפי סוג תיק וסוג עבירה / 2006-2017*

שנה					סוג תיק
2017	2016	2015	2010	2006	
סך הכל					
13,525	13,372	13,505	13,105	11,203	סך הכל
11,807	11,624	11,752	10,620	7,526	תיק פלילי
1,718	1,748	1,753	2,485	3,677	תיק ט.מ.
מתוכם:					
עבירות נגד גוף					
6,102	5,892	5,840	7,016	6,024	סך הכל
4,929	4,749	4,694	5,321	3,461	תיק פלילי
1,173	1,143	1,146	1,695	2,563	תיק ט.מ.
עבירות נגד חיי אדם					
54	50	52	49	36	סך הכל
54	49	52	49	36	תיק פלילי
0	1	0	0	0	תיק ט.מ.
עבירות מין					
2,169	2,075	2,030	1,843	1,422	סך הכל
2,065	1,937	1,907	1,623	1,191	תיק פלילי
104	138	123	220	231	תיק ט.מ.

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
הערה: החל מהשנה נכללים בנתונים גם נילונים (ולא רק חשודים) ולכן הם אינם תואמים את נתוני השנתונים הסטטיסטיים הקודמים. נתוני 2017 אינם סופיים ויתעדכנו במהלך שנת 2018.

משנת 2015 הסתמנה מגמת עלייה במספר התיקים שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים מחוץ למשפחה על עבירות נגד גוף.

מאז 2006 חלה עלייה במספר התיקים שנפתחו בגין עבירות מין.

לוח 13.8: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים
 מחוץ למשפחה ונסגרו, לפי מצב התיק (מספרים ואחוזים) / 2006-2017

מזה:					סך הכל		שנה
סגור*		פתוח					
נדון	סך הכל	בלא שדון	בפרקליטות / תביעות	במשטרה			
מזה: הסתיים בהרשעה							
91.5	1,593	9,585	20	5	11,203	מספרים אחוזים	2006
	14.2	85.6	0.2	0	100.0		
70.3	1,818	11,309	61	7	13,105	מספרים אחוזים	2010
	13.9	86.3	0.5	0.1	100.0		
69.6	1,782	10,795	69	14	12,397	מספרים אחוזים	2011
	14.4	87.1	0.6	0.1	100.0		
71.7	1,712	11,683	132	4	13,339	מספרים אחוזים	2012
	12.8	87.6	1.0	0.0	100.0		
88.7	1,783	12,565	194	26	14,394	מספרים אחוזים	2013
	12.4	87.3	1.3	0.2	100.0		
91.7	1,641	11,849	396	19	13,777	מספרים אחוזים	2014
	11.9	86.0	2.9	0.1	100.0		
98.2	1,699	11,548	808	53	13,505	מספרים אחוזים	2015
	12.6	85.5	6.0	0.4	100.0		
97.7	1,585	11,147	1,499	181	13,372	מספרים אחוזים	2016
	11.9	83.4	11.2	1.4	100.0		
97.8	1,337	9,024	2,361	2,014	13,525	מספרים אחוזים	2017
	9.9	66.7	17.5	14.9	100.0		

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* תיקים שנסגרו בידי המשטרה או בידי הפרקליטות. תיק נסגר כאשר העברין לא נודע, מחוסר אשמה, או מהיעדר ראיות מספיקות די הצורך להגשת כתב אישום, או מחוסר עניין לציבור.

** כולל תיקים שנפתחו בשנים קודמות אך נדונו בשנה המצוינת.

הערה: פירוט מצב התיקים אינו מסתכם לסך כל התיקים כיון שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת. מספר התיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו מאז 2006 ועד ל-2017 עמד בסימן גידול. מספרם וחלקם של התיקים שטרם נסגרו גדל עם השנים. רוב התיקים שנסגרו נסגרו בלא שדונו. רוב התיקים שדונו הסתיימו בהרשעה.

לוח 13.9: תיקים פליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו בגין עבירות כנגד ילדים מחוץ למשפחה
ונסגרו, לפי סוג עבירה ומצב התיק (מספרים ואחוזים) / 2017

סך הכל					סוג עבירה			
מזה:			אחוזים	מספרים			מספרים	סך הכל
סגור**		פתוח*						
נדון	בלא שנדון		פתוח*	אחוזים			מספרים	מספרים
1,448	9,024	4,375	-	13,525	מספרים	סך הכל		
10.7	66.7	32.3	100.0	-	אחוזים			
559	3,794	1,716	45.1	6,102		נגד גוף		
297	1,858	806	32.5	4,398		סדר ציבורי		
210	2,446	456	26.1	3,528		כלפי הרכוש		
320	741	1,215	6.0	812		מין		
21	50	71	1.6	217		כלפי המוסר		
14	45	17	0.8	103		מרמה		
4	15	31	0.6	85		ביטחון		
8	5	24	0.4	54		נגד חיי אדם		
0	2	10	0.1	17		תנועה		
2	2	4	0.1	7		רישוי		
0	1	2	0.0	4		כלכליות		
0	64	14	0.6	78		אחר***		

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

* בפרקליטות-תביעה, תיקים שהטיפול בהם לא הסתיים, וטרם הוחלט האם יוגש כתב אישום.

** תיקים שנסגרו בידי המשטרה או בידי הפרקליטות. תיק נסגר כאשר העברין לא נודע, מחוסר אשמה, או

מהיעדר ראיות מספיקות די הצורך להגשת כתב אישום, או מחוסר עניין לציבור.

*** כולל: ללא סיווג, סעיפי הגדרה ושאר עבירות.

הערה: פירוט מצב התיקים אינו מסתכם לסך כל התיקים כיון שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

בשנת 2017 45.1% מהתיקים הפליליים ותיקי ט.מ. שנפתחו בגין עבירות שבוצעו כנגד ילדים נפתחו בגין עבירות נגד גוף, שליש נפתחו בגין עבירות נגד סדר ציבורי (32.5%) ורבע נפתחו בגין עבירות כלפי רכוש (26.1%).

66.7% מהתיקים שנפתחו נסגרו בלא שנדונו.

לוח 13.10: מצב הטיפול בתיקים פליליים שנפתחו בעבירות במשפחה ומחוך למשפחה, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2017

מחוך למשפחה			במשפחה			מצב הטיפול בתיק
עבירות מין	עבירות נגד אדם	עבירות נגד גוף	עבירות מין	עבירות נגד אדם	עבירות נגד גוף	
2,169	54	6,102	435	17	3,194	סך הכל
1,336	32	1,900	270	8	1,795	בטיפול*
61.6	59.3	31.1	62.1	47.1	56.2	מספרים
						אחוזים
						מתוכם:
2.2	0.0	4.2	1.9	0.0	7.1	בהמתנה
29.1	40.6	45.3	21.1	50.0	26.5	בחקירה
0.4	0.0	1.4	0.0	0.0	0.3	ממתין להצמדה
68.3	59.4	49.2	77.0	50.0	66.1	פרקליטות-תביעות
9	0	41	0	0	15	בתהליך סגירה
0.4	0.0	0.7	0.0	0.0	0.5	מספרים
						אחוזים
800	7	4,041	107	6	1,326	סגור**
36.9	13.0	66.2	24.6	35.3	41.5	מספרים
						אחוזים
						מתוכם:
96.4	85.7	98.0	89.7	83.3	96.8	בלא שנדון**
50.6	33.3	13.6	4.2	0.0	1.3	מזה: עבריין לא נודע
7.7	16.7	52.1	12.5	20.0	36.4	אין עניין לציבור
32.7	50.0	25.5	76.0	60.0	61.5	חוסר ראיות
9.1	0.0	8.8	7.3	20.0	0.8	אחר

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

* תיקים שעדיין בחקירה, תיקים שהטיפול בהם לא הסתיים, תיקים שטרם הוחלט האם יוגש כתב אישום.

** תיקים שנסגרו בידי המשטרה או בידי הפרקליטות. תיק נסגר כאשר העבריין לא נודע, מחוסר אשמה, או מהיעדר ראיות מספיקות די הצורך להגשת כתב אישום, או מחוסר עניין לציבור.

76% מהתיקים שעניינם עבירות נגד גוף במשפחה וכ-60% מהתיקים שעניינם עבירות נגד גוף ו-60% מהתיקים עבירות מין במשפחה נסגרו מחוסר ראיות.

כשני שלישים מהתיקים בגין עבירות נגד גוף במשפחה וכחמישית מהתיקים בגין עבירות נגד ח"י אדם במשפחה נסגרו בשל חוסר עניין לציבור.

כמחצית מהתיקים שעניינם עבירות מין מחוך למשפחה ושני שלישים מהתיקים שעניינם עבירות נגד ח"י אדם מחוך למשפחה נסגרו בגין על"ן (עבריין לא נודע).

מחצית מהתיקים שעניינם עבירות נגד גוף מחוך למשפחה נסגרו בשל חוסר עניין לציבור.

מחצית מהתיקים שעניינם עבירות נגד אדם מחוך למשפחה, כשני שלישים מהתיקים שעניינם עבירות מין וכרבע מהתיקים שעניינם עבירות נגד גוף נסגרו מחוסר ראיות.

לוח 13.11: תיקים פלייליים שנפתחו בעבירות במשפחה ומחוץ למשפחה בגין הזנחה*, לפי שנה, מצב הטיפול בתיק וסוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2006-2017

מחוץ למשפחה					במשפחה					
2017	2016	2015	2010	2006	2017	2016	2015	2010	2006	
מצב הטיפול בתיק										
215	194	232	211	255	200	242	245	344	292	נפתחו
79	158	209	196	236	75	190	231	334	279	בלא שנדונו
1	0	1	14	19	1	1	1	9	13	נדונו**
1	0	1	14	19	1	1	1	9	13	הסתיימו בהרשעה***
סוג עבירה										
32	24	31	24	47	8	16	15	20	11	הזנחת מושגח
108	109	127	119	123	165	184	182	251	235	הזנחת קטין
23	21	18	24	37	18	28	30	37	32	השארית ילד בלא השגחה ראויה
62	47	60	48	46	14	27	23	25	17	השגחה ברשלנות על ילד
0	2	1	2	3	0	0	0	1	1	נטישת ילד
2	1	3	5	3	0	0	2	0	2	נטישת מושגח
0	2	2	4	5	1	3	3	0	1	נטישת קטין

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* לפי סעיפים: 361, 362 ו-363 לחוק העונשין. ראו פירוט במבוא לפרק זה.

** תיק נדון: תיק שנסגר לאחר שענייניהם של כל החשודים נדונו או חלק נדונו וחלק נסגרו במשטרה (תיקים שנסגרו כשאחד או יותר מהחשודים הורשע).

*** כולל תיקים שטרם נסגרו אך אחד או חלק מהחשודים הורשעו. לכן לעיתים ישנן יותר הרשעות מתיקים שנדונו.

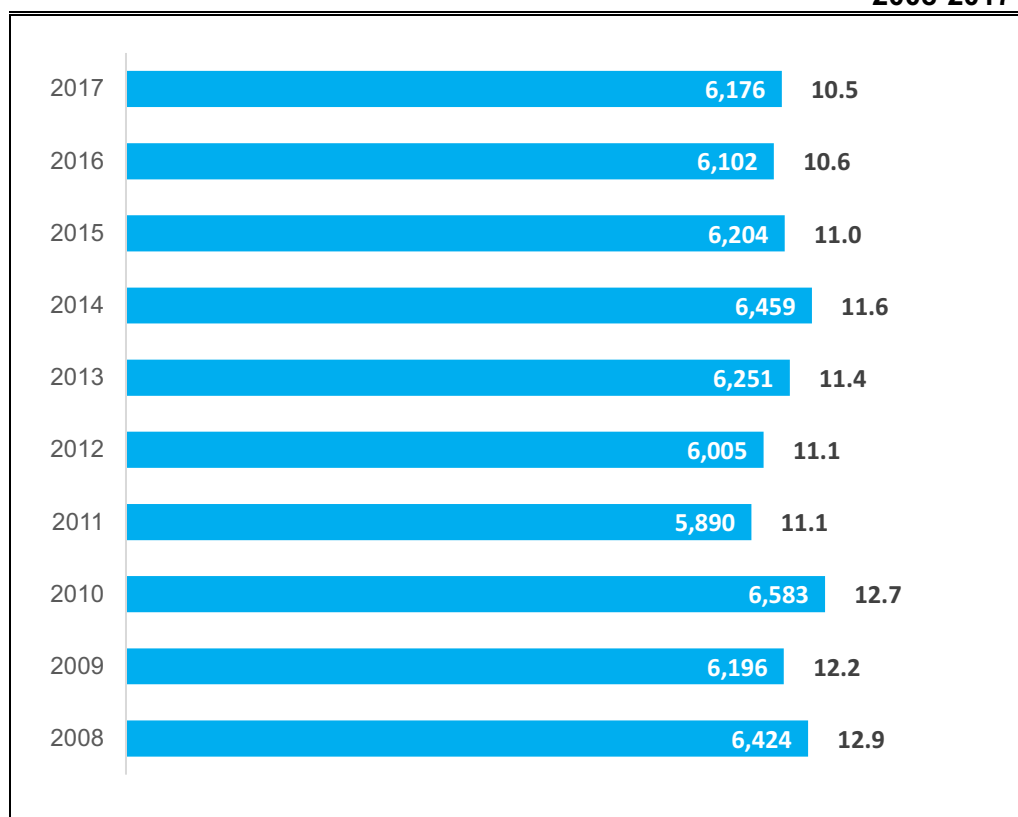
הערה: פירוט מצב הטיפול התיקים אינו מסתכם לסך כל התיקים כיון שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

בשנים 2010-2017 קטן מספר התיקים הפלייליים שנפתחו בגין הזנחה במשפחה, רובם בגין הזנחת קטין. בשנים אלו כמחצית ויותר מהתיקים שנפתחו בגין הזנחה מחוץ למשפחה היו בגלל הזנחת קטין וכרבע מהם בגין השגחה ברשלנות.

רוב התיקים שנסגרו לא נדונו. רוב התיקים שנדונו הסתיימו בהרשעה של לפחות אחד מהחשודים (ראו הערות מתחת ללוח). כך בכל השנים הן במשפחה והן מחוצה לה.

ילדים נפגעי עבירות אלימות גופנית (תרשימים 13ב'-13'ו' ולוחות 13.12-13.14)

תרשים 13ב': תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות גופנית* של בגירים כנגד קטינים, לפי שנה** (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) 2008-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* עבירות אלימות כוללות את מרבית העבירות החמורות כגון פגיעה מינית, תקיפה שוד וכו"ב.

בעשור האחרון לא חל שינוי משמעותי במספר התיקים שנפתחו לבגירים בגין עבירות אלימות גופנית כנגד קטינים, אך בשיעורם ל-10,000 של התיקים בקרב בגירים (בני 18 ומעלה) הסתמנה מגמת עלייה.

לוח 13.12: תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות* של בגירים כנגד קטינים, לפי יישוב (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) / 2017

שיעורים	מספרים	יישוב
10.5	6,176	סך הכל
	עיריות	
11.5	546	ירושלים
9.4	358	תל אביב-יפו
6.2	200	חיפה
7.3	34	אום אל-פחם
14.4	35	אופקים
14.9	36	אור יהודה
8.6	12	אור עקיבא
26.6	81	אילת
22.5	47	אלעד
10.1	12	אריאל
11.8	162	אשדוד
13.8	164	אשקלון
7.8	14	באקה אל-גרבייה
13.6	206	באר-שבע
26.9	33	בית שאן
21.3	142	בית שמש
16.7	23	ביתר עילית
8.5	111	בני ברק
19.8	171	בת ים
5.9	16	גבעת שמואל
4.0	13	גבעתיים
19.2	49	דימונה
7.3	21	הוד השרון
11.4	86	הרצליה
8.5	62	חדרה
13.1	203	חולון
20.1	56	טבריה
14.5	33	טייבה
19.9	36	טירה
14.6	20	טירת הכרמל
19.4	36	טמרה
12.3	38	יבנה

לוח 13.12: תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות* של בגירים כנגד קטינים, לפי יישוב (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) / 2017 (המשך)

שיעורים	מספרים	יישוב
	עירויות (המשך)	
4.2	9	יהוד
7.1	11	יקנעם עילית
14.8	22	כפר יונה
5.7	41	כפר סבא
8.0	11	כפר קאסם
9.0	31	כרמיאל
18.2	90	לוד
4.5	8	מגדל העמק
7.3	42	מודיעין-מכבים-רעות
12.8	32	מודיעין עילית
17.4	44	מעלה אדומים
13.0	20	מעלות תרשיחא
7.7	32	נהריה
7.0	23	נס ציונה
6.9	36	נצרת
20.0	62	נצרת עילית
5.4	10	נשר
20.0	39	נתיבות
7.3	112	נתניה
12.4	24	סחנין
11.1	39	עכו
11.6	41	עפולה
13.4	20	עראבה
15.3	27	ערד
7.7	129	פתח תקווה
12.9	27	צפת
9.1	12	קלנסווה
8.5	23	קריית אונ
9.7	41	קריית אתא
8.6	26	קריית ביאליק
15.3	56	קריית גת
5.1	16	קריית ים
4.4	14	קריית מוצקין

לוח 13.12: תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות* של בגירים כנגד קטינים, לפי יישוב (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) / 2017 (המשך)

שיעורים	מספרים	יישוב
	עירויות (המשך)	
12.1	18	קריית מלאכי
16.6	28	קריית שמונה
11.4	40	ראש העין
9.4	178	ראשון לציון
20.7	67	רהט
11.2	107	רחובות
12.8	67	רמלה
5.3	64	רמת גן
5.5	18	רמת השרון
5.6	30	רעננה
16.9	30	שדרות
10.1	28	שפרעם
	מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים)	
19.7	18	אבו סנאן
8.7	**	אבן יהודה
21.5	20	אזור
9.1	**	אכסאל
5.9	**	אעבלין
10.4	15	באר יעקב
6.2	**	בית ג'ן
3.0	**	בנימינה – גבעת עדה
10.9	11	גבעת זאב
4.5	**	ג'דידה-מכר
9.7	17	גדרה
9.1	14	גן יבנה
4.1	**	גני תקווה
40.2	33	ג'סר א-זרקה
6.6	**	ג'ת
3.3	**	דאלית אל כרמל
8.0	**	דיר אל אסד
3.9	**	זכרון יעקב
15.5	14	חורה
14.0	12	טורעאן

לוח 13.12: תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות* של בגירים כנגד קטינים, לפי יישוב (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) / 2017 (המשך)

שיעורים	מספרים	יישוב
מועצות מקומיות (מעל 10,000 תושבים) (המשך)		
14.1	17	יפיע
1.8	**	ירכא
9.4	**	כאבול
11.7	11	כסייפה
8.9	12	כפר כנא
5.3	**	כפר מנדא
6.7	**	כפר קרע
27.5	17	לקייה
12.4	22	מבשרת ציון
8.0	12	מג'אר
14.8	14	מג'ד אל כרום
12.0	**	מג'דל שמש
11.0	**	מזכרת בתיה
3.3	**	מעלה עירון
11.9	**	נחף
4.7	**	עוספיה
16.1	13	עין מאהל
9.1	14	ערעה
19.4	15	ערעה בנגב
7.4	**	פורידיס
5.8	16	פרדס חנה-כרכור
6.8	10	קדימה-צורן
5.3	**	קריית טבעון
10.2	**	קריית עקרון
11.6	14	ריינה
5.0	**	רכסים
7.6	11	שוהם
4.8	**	תל מונד
37.5	33	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)		
12.8	**	אבו גוש
7.1	**	אורנית
13.7	**	אלפי מנשה

לוח 13.12: תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות* של בגירים כנגד קטינים, לפי יישוב (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) / 2017 (המשך)

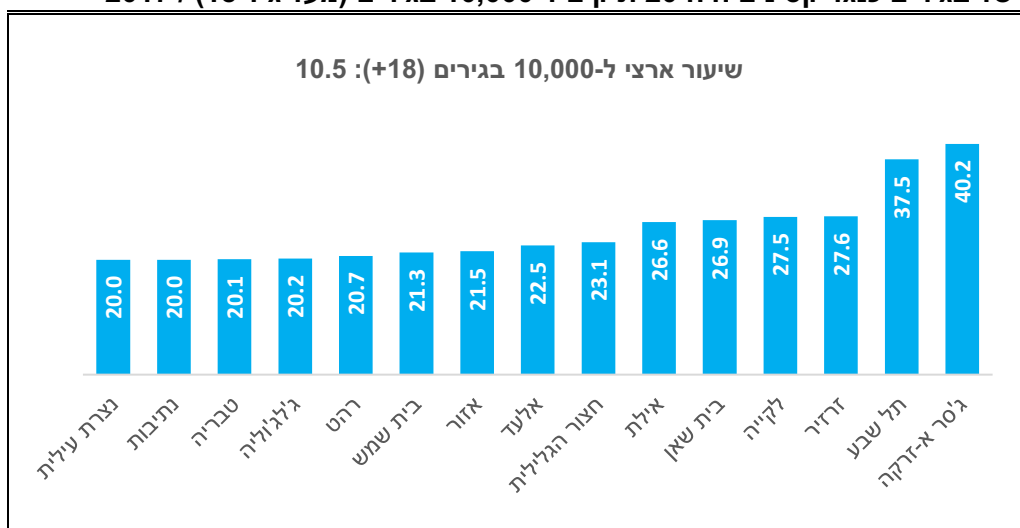
שיעורים	מספרים	יישוב
מועצות מקומיות (5,000 - 10,000 תושבים) (המשך)		
13.1	**	אפרתה
12.0	**	בועינה נוג'דאת
6.9	**	בוקעאתא
8.9	**	ביר אל מכסור
3.1	**	בית אל
13.8	**	בית דגן
3.7	**	בני עי"ש
8.8	**	בסמ"ה
10.1	**	בסמת טבעון
2.3	**	ג'וליס
20.2	12	גלג'וליה
6.2	**	דבורייה
7.5	**	דייר חנא
11.6	**	זמר
27.6	13	זרזיר
2.4	**	חורפיש
23.1	14	חצור הגלילית
9.7	**	טובא זנגרייה
9.5	**	יאנוח ג'ת
16.2	10	ירוחם
4.5	**	כוכב יאיר
5.7	**	כסרא-סמיע
7.4	**	כפר ורדים
10.2	**	כפר יאסיף
4.4	**	להבים
1.9	**	מיתר
11.5	**	מצפה רמון
6.0	**	משהד
1.9	**	עומר
2.6	**	עילבון
8.4	**	עילוט
2.5	**	פקיעין (בוקיעה)
2.3	**	פרדסייה

לוח 13.12: תיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות* של בגירים כנגד קטינים, לפי יישוב (מספרים ושיעור ל-10,000 בקרב בגירים מעל גיל 18) / 2017 (המשך)

שיעורים	מספרים	יישוב
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)		
3.9	**	קצרין
18.8	**	קריית ארבע
8.4	**	קרני שומרון
11.1	**	ראמה
1.8	**	רמת ישי
5.6	**	שבלי-אום אל-גנם
17.3	**	שגב שלום
4.6	**	שלומי
11.5	**	שעב

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.
 * עבירות אלימות כוללות את מרבית העבירות החמורות כגון פגיעה מינית, תקיפה שוד וכיו"ב.
 ** 1-10 מקרים. הנתון אינו מוצג מטעמי שמירה על צנעת הפרט.

תרשים 13ג': יישובים* בהם שיעור התיקים הפליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות** של בגירים כנגד קטינים היה 20 תיקים ל-10,000 בגירים (מעל גיל 18) / 2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.
 * יישובים בהם מספר התיקים שנפתחו היה מעל 10.
 ** עבירות אלימות כוללות את מרבית העבירות החמורות כגון פגיעה מינית, תקיפה שוד וכיו"ב.

לוח 13.13: תיקים* פליליים בגין עבירות נגד חיי אדם שנעשו בילדים במשפחה
ומחוץ למשפחה, לפי סוג עבירה (מספרים) / 2006-2017

שנה	סך הכל	רצח	נסיון רצח	איומי רצח והריגה	הריגה	גרימת מוות ברשלנות	גרימת מוות ברשלנות - תאונת דרכים	עבירות אחרות כלפי חיי אדם**	רצח - פעולות איבה
סך הכל									
2006	46	9	7	1	3	15	2	9	0
2010	69	10	12	0	8	19	3	25	0
2015	60	13	26	0	4	13	0	10	1
2016	62	11	18	0	5	19	0	15	1
2017	71	13	17	1	5	18	1	23	0
במשפחה									
2006	10	1	1	0	1	4	0	3	0
2010	20	5	3	0	1	4	0	8	0
2015	8	0	1	0	0	1	0	6	0
2016	12	0	2	0	1	9	0	1	0
2017	17	6	4	0	1	2	0	5	0
מחוץ למשפחה									
2006	36	8	6	1	2	11	2	6	1
2010	49	5	9	0	7	15	3	17	0
2015	52	13	25	0	4	12	0	4	1
2016	50	11	16	0	4	10	0	14	1
2017	54	7	13	1	4	16	1	18	0

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* בתיק אחד יכולים להיכלל מספר ילדים (במשטרה תיק אחד=אירוע אחד), ולכן מספר הנפגעים גדול ממספר התיקים.

** רוב העבירות נוגעות לסיכון חיי אדם בנתיב תחבורה (בעיקר יידוי אבנים או ירי על רקע לאומני, וסיכון בטיחותי של נוסעים). עבירות נוספות כלפי חיי אדם הן, לדוגמה, אי סיפוק צרכי מחיה, הפרת חובה כלפי קטין במשפחה.

בשנים 2006-2017 נצפתה מגמת גידול במספר התיקים הפליליים שנפתחו במשטרה בגין עבירות כנגד חיי אדם (מ-46 תיקים ל-71 תיקים בהתאמה). רוב התיקים נפתחו בגין עבירות שבוצעו מחוץ למשפחה.

לוח 13.14: מספר הילדים שנרצחו בתוך המשפחה / 2004-2018

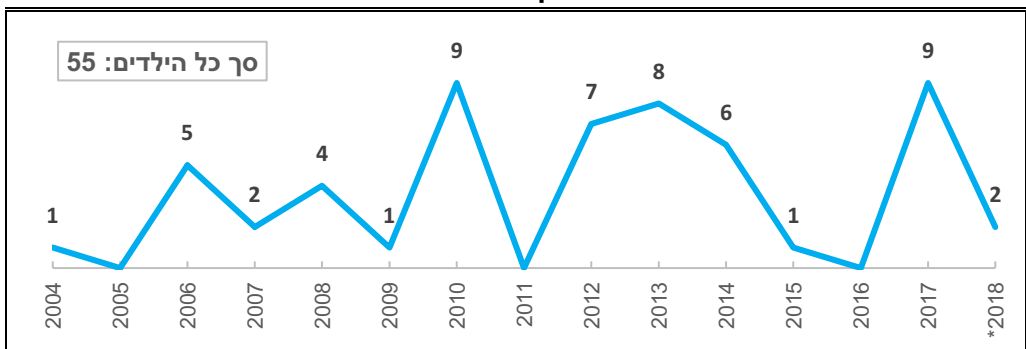
שנה	סך הכל	מין	
		בנות	בנים
סך הכל	55	28	27
2004	1	1	0
2005	0	0	0
2006	5	1	4
2007	2	2	0
2008	4	1	3
2009	1	1	0
2010	9	5	4
2011	0	0	0
2012	7	4	3
2013	8	6	2
2014	6	2	4
2015	1	0	1
2016	0	0	0
2017	9	5	4
*2018	2	0	2

מקור: הכנסת-מרכז המחקר והמידע: נתונים על רצח והריגה של ילדים בידי קרובי משפחתם, 12.11.14 (על בסיס נתוני המשטרה): www.Knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03486.pdf. נתוני 2013-2018: משטרת ישראל, חופש המידע, אוקטובר 2018.

* נכון עד לאוקטובר 2018.

בשנים 2004-2018 נרצחו 55 ילדים בתוך המשפחה.

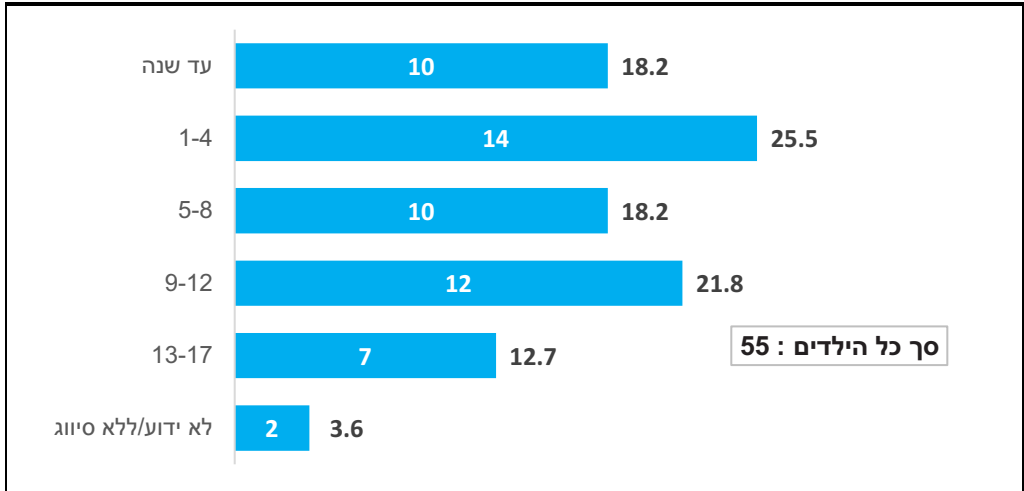
תרשים 13ד': מספר הילדים שנרצחו בתוך המשפחה / 2004-2018



מקור: הכנסת-מרכז המחקר והמידע: נתונים על רצח והריגה של ילדים בידי קרובי משפחתם, 12.11.14 (על בסיס נתוני המשטרה): www.Knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03486.pdf. נתוני 2013-2018: משטרת ישראל, חופש המידע, אוקטובר 2018.

* נכון עד לאוקטובר 2018.

תרשים 13ה': ילדים שנרצחו בתוך המשפחה, לפי גיל (מספרים ואחוזים) *2004-2017

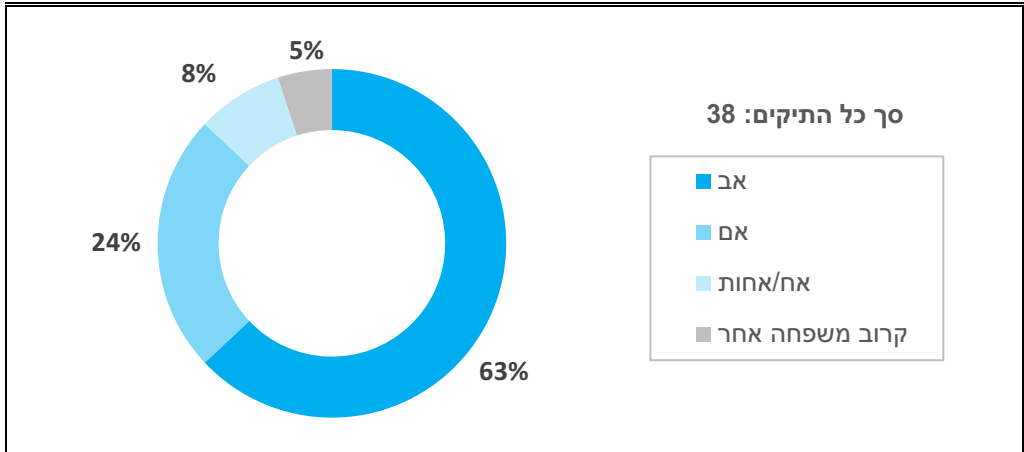


מקור: הכנסת-מרכז המחקר והמידע: נתונים על רצח והריגה של ילדים בידי קרובי משפחתם, 12.11.14 (על בסיס נתוני המשטרה): www.Knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03486.pdf. נתוני 2015-2018: המועצה הלאומית לשלום הילד.

* נכון לפברואר 2018.

כ-45% מהילדים שנרצחו בתוך המשפחה היו תינוקות ופעוטות מגיל לידה עד גיל 4, כחמישית היו בני 5-8 או 9-12.

תרשים 13ה': תיקים שנפתחו בגין רצח ילדים בתוך המשפחה, לפי זיקת הפוגע *2004-2018



מקור: הכנסת-מרכז המחקר והמידע: נתונים על רצח והריגה של ילדים בידי קרובי משפחתם, 12.11.14 (על בסיס נתוני המשטרה): www.Knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03486.pdf. נתוני 2013-2018: משטרת ישראל, חופש המידע, אוקטובר 2018.

* נכון עד לאוקטובר 2018.

בשני שלישים מהתיקים שנפתחו התוקף היה האב וברבע מהתיקים התוקפת הייתה האם.

ילדים שננטשו או הושארו בלא השגחה (לוחות 13.15-13.16)

**לוח 13.15: מספר התיקים שנפתחו בגין השארת ילד בלא השגחה ונטישת ילד,
לפי מספר הרשעות וסעיף אשמה / 2005-2017**

סך כל ההרשעות				סך הכל				סעיף האשמה
2017	2015	2010	2005	2017	2015	2010	2005	
7	22	30	26	415	477	555	550	סך הכל
6	10	20	9	41	48	46	66	השארת ילד בלא השגחה*
0	6	4	0	76	83	73	49	רשלנות בהשגחה על ילד*
0	0	0	1	0	1	3	8	נטישת ילד**
0	0	0	0	1	5	5	10	נטישת קטין
0	0	0	7	2	5	5	0	נטישת מושגח
0	1	0	4	40	46	44	61	הזנחת מושגח
1	5	6	10	273	309	384	359	הזנחת קטין

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* לפי - סעיף 361 לחוק העונשין.

** לפי - סעיף 363 לחוק העונשין. ראו גם הלוח הבא. עוד על ילדים נטושים ראו פרק 3.

מאז 2005 הסתמנה מגמת ירידה במספר התיקים שנפתחו בגין השארת ילד בלא השגחה ונטישת ילד. מאז 2005 לא היו הרשעות בגין נטישת ילד, נטישת קטין ונטישת מושגח.

לוח 13.16: תיקים פליליים שנפתחו בגין השארת ילד בלא השגחה, נטישה או הזנחה ונסגרו (מספרים) / 2017

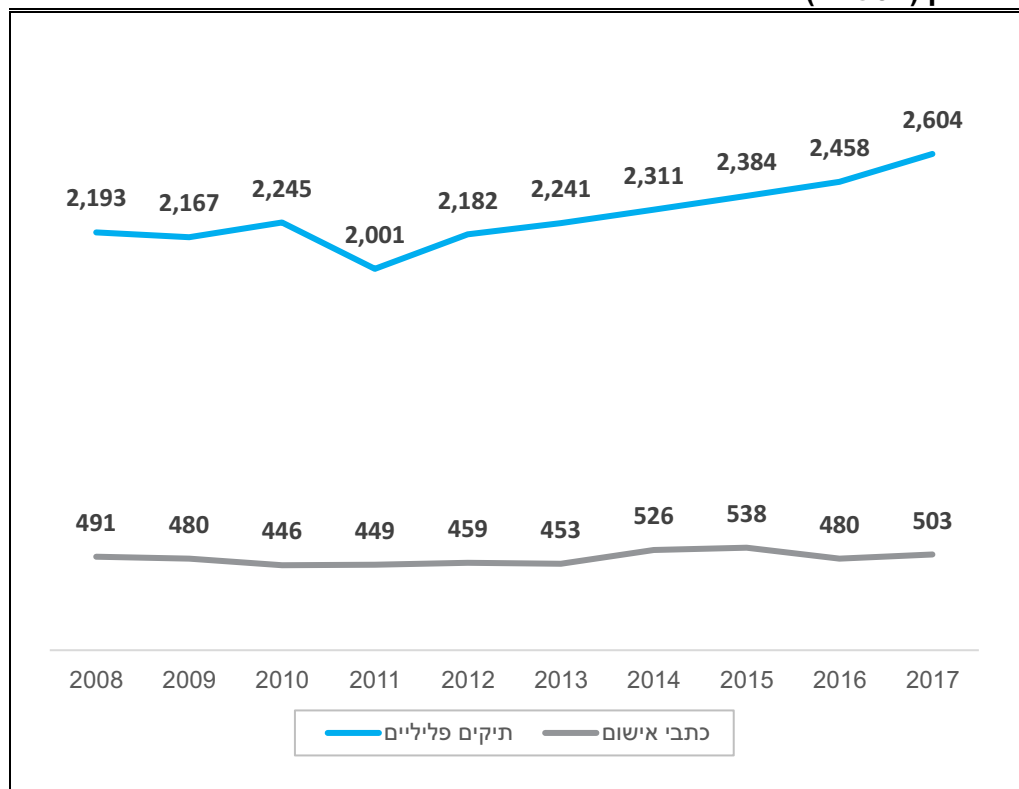
סעיף העבירה							סך הכל	שנה / מצב התיק
הזנחת קטין	הזנחת מושגח	נטישת מושגח	נטישת קטין	נטישת ילד**	רשלנות בהשגחה על ילד*	השארת ילד בלא השגחה*		
סך הכל								
273	40	2	1	0	76	41	415	סך הכל
פתוח								
167	27	1	0	0	42	18	255	סך הכל
6	2	0	0	0	0	1	9	בהמתנה
39	11	0	0	0	4	6	60	בחקירה***
114	12	1	0	0	36	11	174	בפרקליטות****
8	1	0	0	0	2	0	11	בתביעה*****
9	0	0	0	0	1	1	11	כתב אישום
סגור								
182	28	1	1	0	44	23	160	סך הכל
91	12	1	0	0	32	18	154	מזה: לא נדון - סך הכל
39	7	0	0	0	13	14	73	אין עניין לציבור
49	5	1	0	0	16	3	74	חוסר ראיות
3	0	0	0	0	1	1	5	עליו*****
0	0	0	0	0	2	0	2	אחר
1	0	0	0	0	0	6	7	הסתיים בהרשעה

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* לפי סעיף 361 לחוק העונשין. ** לפי סעיף 363 לחוק העונשין. *** התיק נתון בחקירת המשטרה, אך טרם התקבלה החלטה בעניינו. **** תיק בגין עבירות מסוג פשע, המנוהל בידי פרקליטות המחוז. ***** תיק בגין עבירות מסוג עוון או חטא, המנוהל בידי התביעה המשטרית. ***** עבריו לא נודע.

ב-2017 נסגרו 38.6% מכלל התיקים שנפתחו בגין השארת ילד בלא השגחה, נטישה, או הזנחה, על פי רוב מחוסר עניין לציבור או מחוסר ראיות.

עבירות מין כלפי קטינים* (תרשימים 13ז'-13ט' ולוחות 13.23-13.17)

תרשים 13ז': תיקים פליליים והגשת כתבי אישום בעבירות מין כלפי קטינים בעשור האחרון (מספרים)



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

מספר התיקים הפליליים שנפתחו בגין עבירות מין כלפי קטינים גדל מאז 2011 ועד ל-2017. למרות זאת, מאז 2008 לא חל שינוי משמעותי במספר כתבי האישום שהוגשו בגין עבירות מסוג זה כלפי קטינים.

* עוד על עבירות מין כנגד קטינים ראו בהמשך הפרק בחלק על חקירות ילדים וכן בפרק 14.

לוח 13.17: תיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים בעשור האחרון,
לפי סוג העבירה ומין הקורבנות* (מספרים ואחוזים) / (2008-2017)

סוג עבירה							סך הכל	מין	שנה
עבירות בלתי טבעיות	מעשה מגונה שלא בכוח	מעשה מגונה בפומבי	אינוס ובעילה שלא כחוק	אינוס בכח או באימים	הטרדה מינית	מעשה מגונה בכוח			
0.5	7.7	7.8	11.7	11.1	5.6	68.5	2,193	סך הכל	2008
0.1	2.3	1.1	5.1	1.7	1.0	20.1	27.4	בנים	
0.4	5.4	6.5	6.9	9.7	4.6	48.4	72.6	בנות	
0.4	7.2	9.2	13.2	11.4	5.8	66.1	2,167	סך הכל	2009
0.3	2.3	1.4	6.8	2.1	1.0	19.8	29.6	בנים	
0.1	4.9	7.7	6.9	9.6	4.7	46.6	70.4	בנות	
0.4	8.0	8.2	13.7	11.7	5.4	66.5	2,245	סך הכל	2010
0.1	2.4	1.6	6.5	1.9	1.1	20.2	29.1	בנים	
0.3	5.6	6.4	7.6	9.8	4.2	46.8	70.9	בנות	
0.4	7.0	8.7	12.2	12.1	7.0	69.0	2,001	סך הכל	2011
0.1	2.7	1.5	5.1	2.4	1.2	17.9	25.7	בנים	
0.3	4.6	7.1	7.1	9.9	5.8	50.7	74.2	בנות	
0.8	7.1	8.1	12.1	14.1	10.0	66.5	2,182	סך הכל	2012
0.4	2.0	1.6	5.5	2.8	1.8	18.1	26.7	בנים	
0.4	5.2	6.3	6.9	11.7	7.9	48.9	73.2	בנות	
0.5	6.4	8.8	13.0	14.0	10.0	66.3	2,241	סך הכל	2013
0.2	2.2	2.0	4.6	2.6	1.6	18.7	27.0	בנים	
0.3	4.1	6.6	8.5	11.7	8.3	47.6	72.9	בנות	
0.3	8.4	7.3	13.5	13.7	13.0	65.3	2,311	סך הכל	2014
0.1	2.2	1.3	5.5	2.5	2.2	17.5	24.9	בנים	
0.2	6.2	5.9	8.2	11.5	10.5	48.1	75.1	בנות	
0.8	7.3	7.2	12.3	14.0	16.1	63.9	2,384	סך הכל	2015
0.3	2.3	1.3	5.1	2.7	3.0	18.9	27.7	בנים	
0.6	5.0	5.7	7.4	11.5	12.6	45.5	72.3	בנות	
0.9	6.2	7.7	12.0	14.3	15.2	63.7	2,458	סך הכל	2016
0.4	2.5	1.6	5.0	2.4	2.5	18.9	27.5	בנים	
0.6	3.7	6.1	7.0	12.1	12.4	45.1	72.4	בנות	
0.8	5.9	8.2	12.5	15.1	17.2	61.6	2,604	סך הכל	2017
0.3	1.6	1.5	4.5	2.2	2.6	17.7	25.6	בנים	
0.4	4.2	6.7	7.9	13.0	14.0	44.1	73.9	בנות	

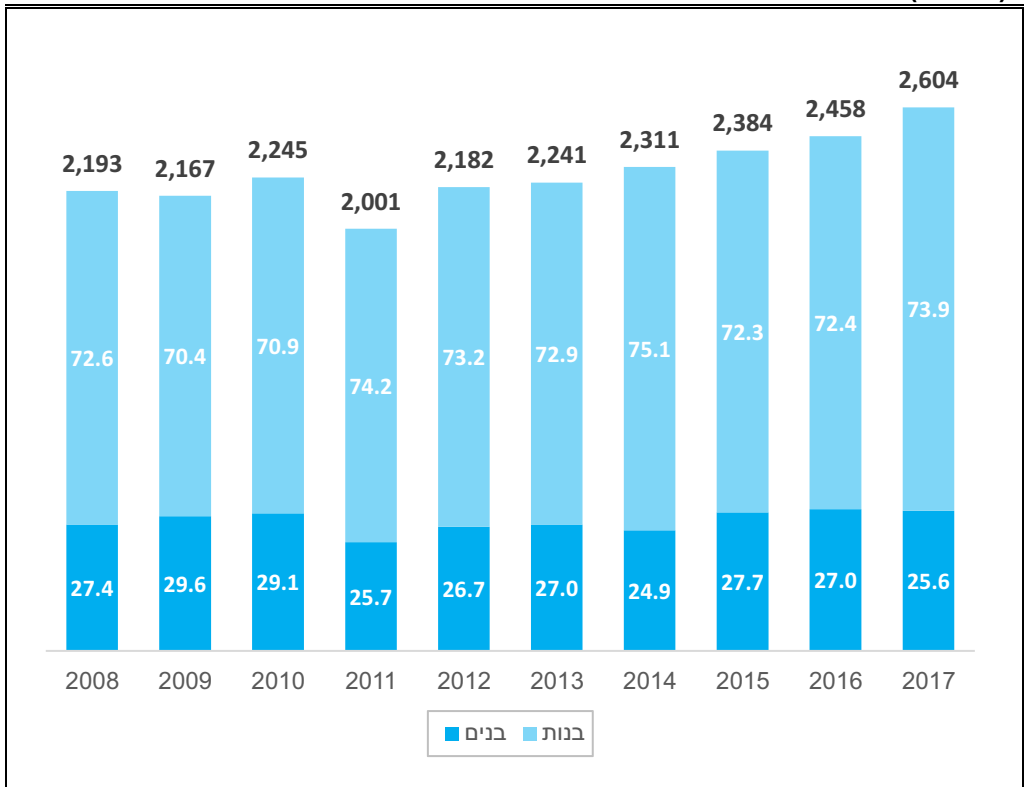
מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* כולל מקרים בוודדים לא מסווגים.

בעשור האחרון הסתמנה מגמת עלייה במספר התיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים.

בכל סוגי העבירה אחוז התיקים שנפתחו בגין עבירות שבוצעו כנגד בנות היה גדול מאחוז התיקים שנפתחו בגין עבירות שבוצעו כנגד בנים. בכל השנים העבירה השכיחה ביותר שבגינה נפתח תיק פלילי בגין עבירת מין כנגד קטינים הייתה מעשה מגונה בכוח, בקרב בנות פי שניים ויותר מאשר בקרב בנים. מאז 2008 גדלה שכיחות ההטרדה המינית כלפי קטינים בשיעור של 270%. עיקר הגידול חל בעבירות שבוצעו כנגד קטינות (מ-4.6% ל-14% בשנת 2010).

תרשים 13: תיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים, לפי מין הקורבנות* (אחוזים) 2010-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

בעשור האחרון (2008-2017) תיקים שנפתחו בגין עבירות מין כלפי בנות היוו 70% ומעלה מכלל התיקים שנפתחו בגין עבירות אלה.

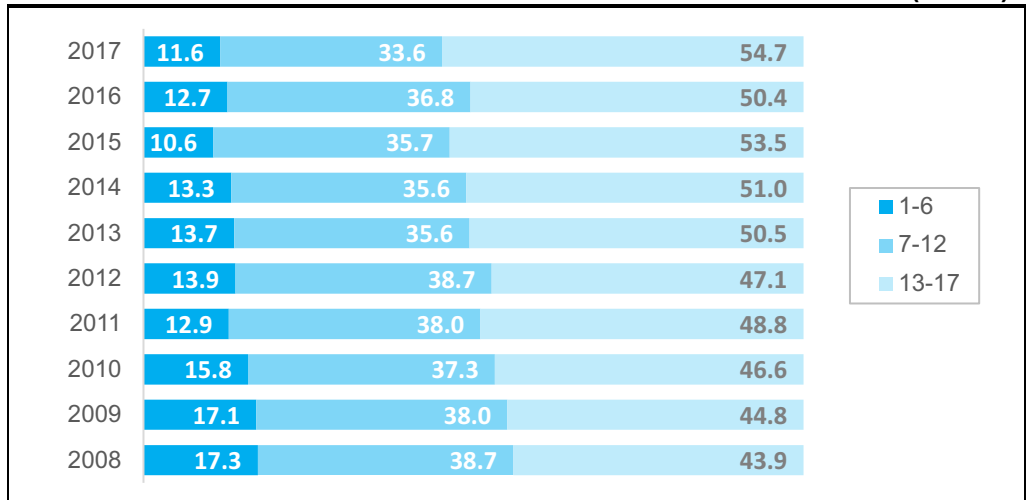
לוח 13.18: תיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים בעשור האחרון,
לפי קבוצת אוכלוסייה וגיל* הקטין הנפגע (מספרים ואחוזים) / (2008-2017)

גיל (אחוז מקבוצת האוכלוסייה)			סך הכל	קבוצת אוכלוסייה	שנה
13-17	7-12	1-6			
43.9	38.7	17.3	2,193	סך הכל	2008
44.3	38.5	17.2	92.2	יהודי	
39.8	41.4	18.8	7.8	לא יהודי	
44.8	38.0	17.1	2,167	סך הכל	2009
45.4	38.1	16.4	91.6	יהודי	
37.8	37.3	24.9	8.4	לא יהודי	
46.6	37.3	15.8	2,245	סך הכל	2010
47.4	36.8	15.6	90.6	יהודי	
39.4	41.6	18.6	9.3	לא יהודי	
48.8	38.0	12.9	2,001	סך הכל	2011
50.0	37.2	12.7	90.7	יהודי	
37.5	46.5	15.5	9.3	לא יהודי	
47.1	38.7	13.9	2,182	סך הכל	2012
47.4	38.2	14.1	91.4	יהודי	
44.2	43.2	12.1	8.5	לא יהודי	
50.5	35.6	13.7	2,241	סך הכל	2013
50.9	35.5	13.5	89.4	יהודי	
47.5	36.9	15.7	10.6	לא יהודי	
51.0	35.6	13.3	2,311	סך הכל	2014
51.0	35.7	13.3	90.1	יהודי	
51.6	34.7	12.5	9.9	לא יהודי	
53.5	35.7	10.6	2,384	סך הכל	2015
54.0	35.7	10.0	89.8	יהודי	
48.9	35.4	15.7	10.2	לא יהודי	
50.4	36.8	12.7	2,458	סך הכל	2016
51.3	36.2	12.4	90.9	יהודי	
41.3	43.4	15.3	8.9	לא יהודי	
54.7	33.6	11.6	2,604	סך הכל	2017
55.1	33.2	11.6	89.5	יהודי	
52.5	35.6	11.9	10.0	לא יהודי	

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
* כולל תיקים בודדים בהם גיל הקטין הנפגע לא סווג.

בעשור האחרון הסתמנה מגמת ירידה באחוז התיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים בקבוצות הגיל 1-6 ו-7-12 (בשיעור של 33%-ו-13% בהתאמה), ובמקביל הסתמנה מגמת עלייה באחוז התיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים בקבוצת הגיל 13-17 (בשיעור של 25%).
רוב התיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים היו תיקים בהם הקטינים היו יהודים.

תרשים 13ט': התפלגות תיקים פליליים על עבירות מין, לפי גיל* הקטין הנפגע (אחוזים) 2010-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות. * כולל תיקים בודדים בהם גיל הקטין הנפגע לא סווג.

בכל השנים התפלגות התיקים הפליליים בגין עבירות מין לפי גיל הקטין הנפגע הייתה דומה למדי: כמחצית ויותר מהתיקים נפתחו עקב פגיעה בקטינים בגיל 13-17, כ-40% עקב פגיעה בקטינים בגיל 7-12, והיתר עקב פגיעה בגיל 1-6.

לוח 13.19: תיקים שנפתחו בגין עבירת מין כלפי קטינים בעשור האחרון, לפי מחוז (מספרים ואחוזים) / (2008-2017)

שנה	סך הכל	מחוז						
		מרכז	דרום	תל אביב	ירושלים	צפון	חוף	ש"י
2008	2,193	16.3	20.0	17.7	13.8	12.5	14.2	5.4
2009	2,168	18.9	17.0	19.2	14.5	12.4	13.3	4.4
2010	2,245	18.0	17.9	17.3	13.8	12.1	15.7	2.1
2011	2,001	18.9	16.0	17.0	13.4	14.1	14.2	5.8
2012	2,182	20.5	16.7	17.4	15.3	10.8	12.6	6.3
2013	2,241	20.5	17.4	16.3	14.4	13.0	11.1	6.6
2014	2,311	20.0	14.8	18.2	15.3	12.2	12.4	6.6
2015	2,384	19.1	17.7	20.0	13.6	12.6	11.0	5.2
2016	2,458	18.5	17.0	18.7	14.5	12.8	11.4	6.3
2017	2,604	21.2	16.9	16.3	15.9	11.3	10.2	7.5

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

כחמישית מהתיקים הפליליים שנפתחו בגין עבירות מין כלפי קטינים נפתחו במחוז מרכז. מאז 2008 הסתמנה מגמת עלייה במספר התיקים שנפתחו בגין עבירות מין כלפי קטינים במחוזות מרכז וש"י.

לוח 13.20: קליטות* במתקני השב"ס במהלך שנת 2017** של אסירים***
שביצעו/נחשדו בעבירות מין נגד קטינים (מספרים ואחוזים)

אסירים קטינים					אסירים בגירים					סך הכל	
שפטים		עצורים		סך הכל	שפטים		עצורים		סך הכל		
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים		אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
18.4	7	81.6	31	38	37.8	207	62.2	340	547	585	נקלטו
-	1.2	-	5.3	6.5	-	35.4	-	58.1	93.5	100.0	
33.3	17	66.7	34	51	52.1	310	47.9	285	595	646	שחררו
-	2.6	-	5.3	7.9	-	48.0	-	44.1	92.1	100.0	

מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* מספר הקליטות, לא מספר האסירים. אסיר יכול להיקלט מספר פעמים במהלך השנה. ** ינואר עד דצמבר. *** עם סעיפי אישום.

במהלך שנת 2017 היו 585 קליטות של אסירים בגין עבירות מין שבוצעו נגד קטינים, מתוכם 6.5% היו קליטות של אסירים קטינים.

במהלך שנת 2017 היו 646 שחרורים של אסירים ששהו במתקני השב"ס בגין עבירות מין שבוצעו נגד קטינים, מתוכם 7.9% היו שחרורים של אסירים קטינים.

לוח 13.21: מצבת האסירים ששהו במתקני השב"ס בגין עבירות מין* בקטינים
(מספרים ואחוזים) / דצמבר 2017

אסירים קטינים					אסירים בגירים					סך הכל	
שפטים		עצורים		סך הכל	שפטים		עצורים		סך הכל		
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים		אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים			
86.1	31	13.9	5	36	85.9	1,050	14.1	172	1,222	1,258	

מקור: שירות בתי הסוהר, ממונה על חופש המידע, 2018.

* עם סעיפי אישום.

בדצמבר 2017 שהו במתקני השב"ס 1,258 אסירים בגין עבירות מין בקטינים. 97% מהם היו אסירים בגירים ו-3% מהם היו אסירים קטינים.

לוח 13.22: תיקים שנפתחו נגד מעסיקים בגין עבירה על החוק למניעת העסקת עברייני מין במוסדות המיועדים לילדים* לפי מצב התיק (מספרים) / 2010-2017

מזה: לפי סעיף עבירה			סך הכל	שנה
העסקה במוסד ללא אישור	איסור עיסוק לעברייני מין	איסור העסקת עברייני מין במוסד		
0	0	1	1	2010
0	0	1	1	2011
0	1	0	1	2012
0	0	3	3	2013
1	1	0	2	2014
0	0	0	0	2015
0	0	1	1	2016
0	4	0	4	2017
1	6	6	13	2010-2017
מצב התיק				
0	0	1	1	עברייני לא נודע
1	3	5	9	אין עניין לציבור - סגור
0	1	0	1	בחקירה
0	2	0	2	בתביעה או בפרקליטות

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, סמל חוק 579, שנים שונות.
 * החוק למניעת העסקת עברייני מין במוסדות מסוימים 2001-תשס"א (ראו הגדרה במבוא).
 הנתונים כוללים התייחסות לעבירות הבאות: איסור העסקת עברייני מין במוסד; איסור עיסוק לעברייני מין במוסד;
 חובת בקשה של אישור משטרה לעבודה במוסד.

בשנים 2010-2017 נפתחו בסך הכל רק 13 תיקים בגין עבירה על החוק למניעת העסקת עברייני מין. 9 מתוך התיקים שנפתחו בשנים אלו נסגרו בגין חוסר עניין לציבור, תיק אחד נסגר בגין עברייני לא נודע, שני תיקים נמצאים בתביעה או בפרקליטות ותיק אחד נמצא בחקירה.

לוח 13.23: הטיפול בערר על תיקים שנסגרו בגין עבירות מין נגד קטינים ואליומות
חמורה נגד קטינים / 2010-2017

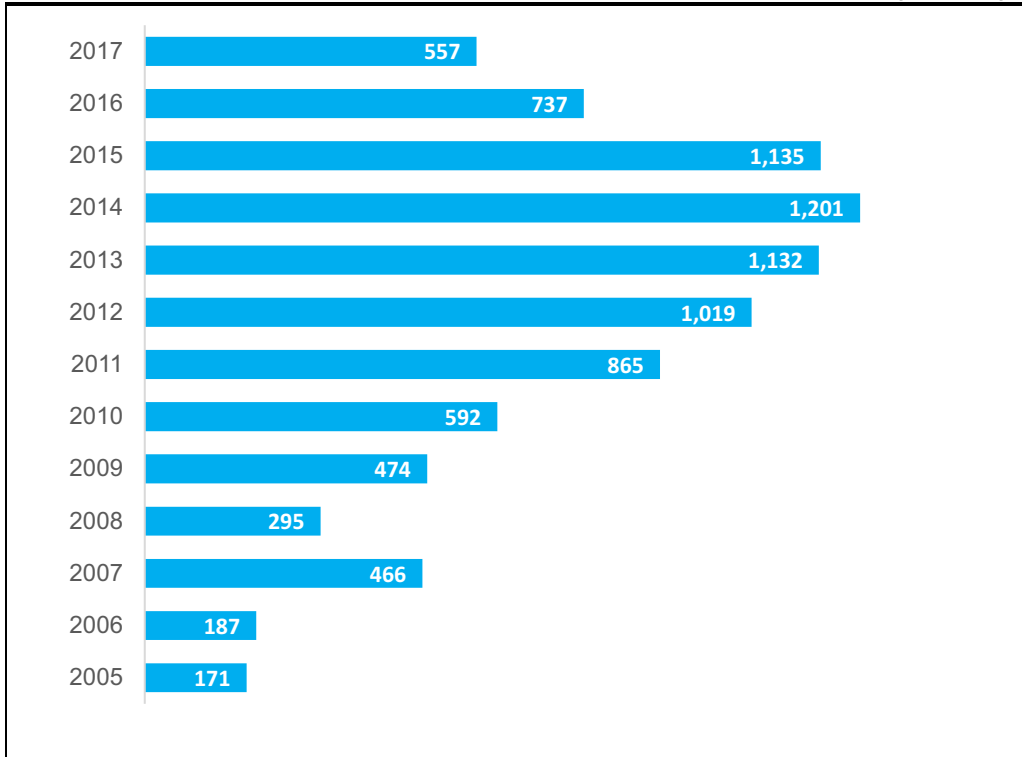
חוסר עניין לציבור	חוסר ראיות	חוסר אשמה		
87	687	121	סך כל התיקים	
9	113	25	מספרים	מזה: תיקי ערר שבהם נפגעי העבירה היו קטינים
10.3	16.4	20.7	אחוזים	
מזה - בשנת 2017:				
0	1	0	קבלת הערר-השלמת חקירה	החלטה בערר
0	1	0	קבלת הערר-כתב אישום	
0	19	3	דחיית הערר	
0	1	0	דחיית הערר בכפוף לשינוי עילת הסגירה	
0	0	0	דחיית הערר ושליחת מכתב אזהרה לנילון	
0	0	0	דחיית הערר על הסף עקב שיהוי	
0	0	0	ביטול	
0	2	0	טרם התקבלה החלטה	
0	0	0	החזרה לגוף הסוגר עקב סגירה בהיעדר סמכות	

מקור: משרד המשפטים, פרקליטויות המחוזות, 2018.

הערה: תיקי העררים אינם מסווגים במערכת הממוחשבת של משרד המשפטים לפי תיקים בהם נפגע העבירה הוא קטין. על כן, בדיקת הנתונים נערכה באמצעות פילוחים שונים, שייתכן ויצרו אי אלו דיוקים.

מכירת אלכוהול לקטינים (תרשימים 13-י' - 13-יג' ולוחות 13.24-13.26)

תרשים 13: תיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלכוהול לקטינים, לפי שנה
(מספרים) / 2005-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

לאחר שבשנים 2008-2014 חלה עלייה במספר התיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלכוהול לקטינים, מאז 2015 הסתמנה מגמת ירידה במספרם.

לוח 13.24: תיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים, לפי סוג עבירה
שנה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

סוג עבירה				סך הכל	שנה
מכירת משקה משכר לקטין**		איסור מכירת משקה משכר לקטין*			
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים		
55.6	95	46.2	79	171	2005
58.8	110	44.4	83	187	2006
42.7	199	59.2	276	466	2007
51.9	153	49.5	146	295	2008
46.4	220	54.9	260	474	2009
53.5	317	49.2	291	592	2010
61.4	531	44.9	388	865	2011
57.8	589	48.4	493	1,019	2012
60.7	687	43.7	495	1,132	2013
68.5	823	40.5	487	1,201	2014
71.3	809	38.7	439	1,135	2015
72.9	537	37.7	278	737	2016
68.9	384	40.6	226	557	2017

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* איסור מכירה - בעל עסק או מי שעובד בעסק שבו נמכרים משקאות משכרים לשם שתיה במקום, אשר מכר או הגיש משקה משכר לקטין או עודד לכך.

** מכירת משקה משכר לקטין - כל מי שמוכר משקה משכר לקטין.

הערה: הנתונים אינם מסתכמים לסך הכל היות שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

ברוב השנים אחוז התיקים שנפתחו בגין מכירת משקה משכר לקטין היה גדול מאחוז התיקים שנפתחו בגין איסור מכירת משקה משכר לקטין.

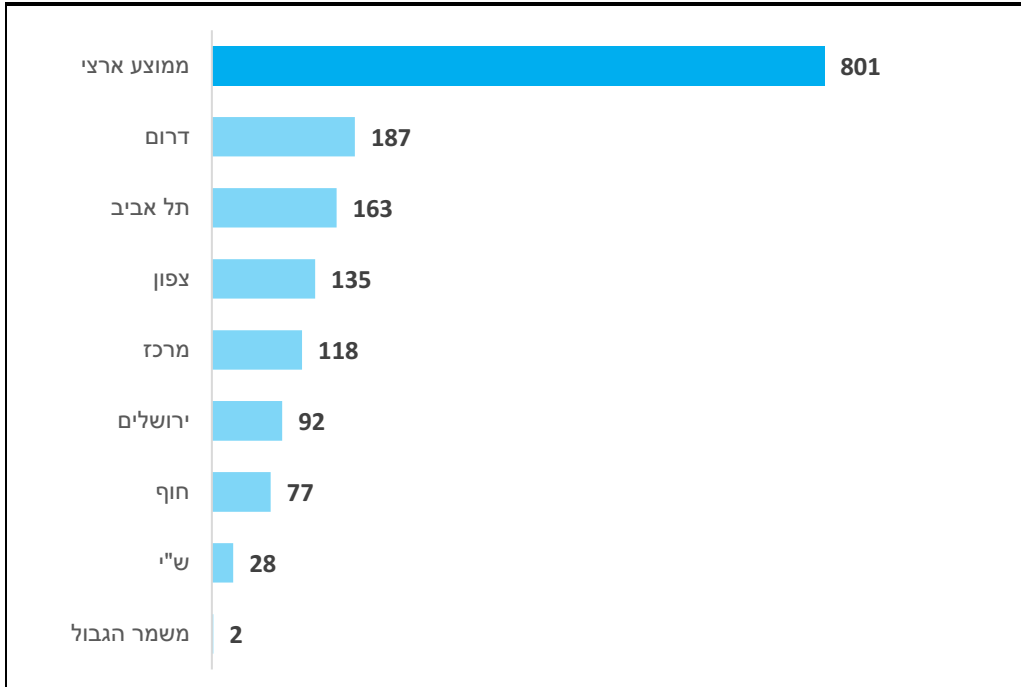
לוח 13.25: תיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים, לפי מחוז ושנה
(מספרים ואחוזים) / 2005-2017

שנה	סך הכל	מחוז						
		דרום	תל אביב	ירושלים	מרכז	צפון	ש"י	
הגבול	חוף	משמר						
מספרים								
2005	171	31	84	19	26	4	2	5
2006	187	49	51	27	43	5	2	10
2007	466	80	108	84	45	58	4	87
2008	295	72	64	22	33	59	3	42
2009	474	66	177	39	46	65	5	76
2010	592	101	153	103	82	69	17	67
2011	865	178	208	91	136	153	22	77
2012	1,019	210	194	122	153	235	29	76
2013	1,132	224	207	115	181	251	48	106
2014	1,201	311	214	99	212	217	36	112
2015	1,135	325	180	108	185	170	39	127
2016	737	220	125	124	78	81	47	62
2017	557	159	111	97	69	47	32	25
אחוזים								
2005	100.0	18.1	49.1	11.1	15.2	2.3	1.2	2.9
2006	100.0	26.2	27.3	14.4	23.0	2.7	1.1	5.3
2007	100.0	17.2	23.2	18.0	9.7	12.4	0.9	18.7
2008	100.0	24.4	21.7	7.5	11.2	20.0	1.0	14.2
2009	100.0	13.9	37.3	8.2	9.7	13.7	1.1	16.0
2010	100.0	17.1	25.8	17.4	13.9	11.7	2.9	11.3
2011	100.0	20.6	24.0	10.5	15.7	17.7	2.5	8.9
2012	100.0	20.6	19.0	12.0	15.0	23.1	2.8	7.5
2013	100.0	19.8	18.3	10.2	16.0	22.2	4.2	9.4
2014	100.0	25.9	17.8	8.2	17.7	18.1	3.0	9.3
2015	100.0	28.6	15.9	9.5	16.3	15.0	3.4	11.2
2016	100.0	29.9	17.0	16.8	10.6	11.0	6.4	8.4
2017	100.0	28.5	19.9	17.4	12.4	8.4	5.7	4.5

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

ברוב השנים חלקם של התיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים היה גבוה במחוזות דרום ותל אביב. מאז 2009 הסתמנה מגמת עלייה בחלקם של התיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים במחוז ש"י.

תרשים 13א': ממוצע התיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלכוהול לקטינים,
לפי מחוז (מספרים) / 2008-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

בעשור האחרון נפתחו בממוצע 800 תיקים לבגירים בגין מכירת אלכוהול לקטינים מדי שנה, מהם 187 תיקים במחוז דרום, 163 במחוז תל אביב, 135 במחוז צפון ו-118 במחוז מרכז.

לוח 13.26: תיקים שנסגרו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים, לפי סוג עבירה ושנה (מספרים ואחוזים) / 2005-2017

סוג עבירה								סך הכל	שנה
מכירת משקה משכר לקטין**				איסור מכירת משקה משכר לקטין*					
מזה נסגרו בגין:		אחוזים	מספרים	מזה נסגרו בגין:		אחוזים	מספרים		
אין עניין לציבור	חוסר ראיות			אין עניין לציבור	חוסר ראיות				
36.8	44.2	55.6	95	31.6	46.8	46.2	79	174	2005
41.8	42.7	58.8	110	42.2	44.6	44.4	83	193	2006
34.7	45.7	42.7	199	27.9	52.2	59.2	276	475	2007
31.4	47.7	51.9	153	21.2	60.3	49.5	146	299	2008
21.4	60.5	46.4	220	40.8	46.2	54.9	260	480	2009
9.5	60.3	53.5	317	15.1	55.7	49.2	291	608	2010
6.6	45.8	61.4	531	11.6	43.0	44.9	388	919	2011
14.1	45.2	57.8	589	16.2	38.7	48.4	493	1,082	2012
17.8	34.4	60.7	687	13.9	39.6	43.7	495	1,182	2013
23.8	35.6	68.5	823	20.9	40.0	40.5	487	1,310	2014
37.8	27.3	71.3	809	39.6	37.6	38.7	439	1,248	2015
28.5	26.6	72.9	537	25.5	32.7	37.7	278	815	2016
24.0	14.8	68.9	384	22.6	15.9	40.6	226	610	2017

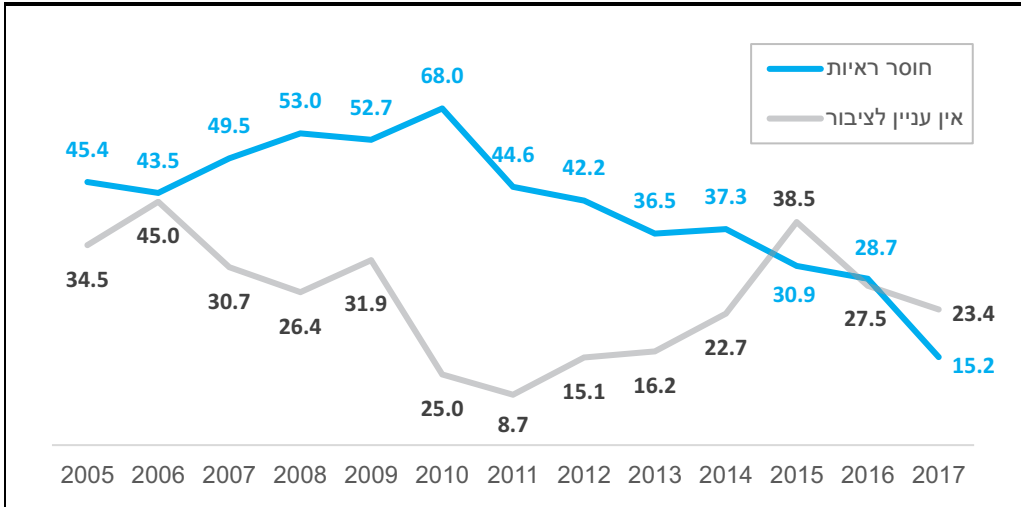
מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018.

* איסור מכירה - בעל עסק או מי שעובד בעסק שבו נמכרים משקאות משכרים לשם שתיה במקום, אשר מכר או הגיש משקה משכר לקטין או עודד לכך.

** מכירת משקה משכר לקטין - כל מי שמוכר משקה משכר לקטין.

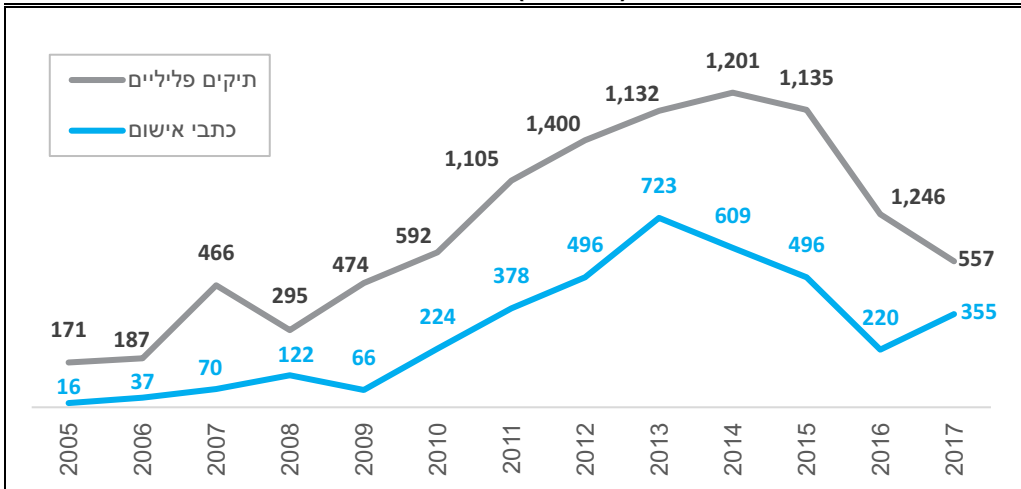
ברוב השנים מספרם וחלקם של תיקים שנפתחו בגין מכירת משקה משכר לקטין היה גדול מזה של תיקים שנפתחו בגין איסור מכירת משקה משכר לקטין. רוב התיקים נסגרו בשל חוסר ראיות ומחוסר עניין לציבור.

תרשים 13יב: סיבת הסגירה של תיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים (מספרים ואחוזים) / 2005-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018. בעוד שבשנים 2010-2017 הסתמנה מגמת ירידה באחוז התיקים שנסגרו לבגירים בשל חוסר ראיות בגין מכירת אלוהול לקטינים, בשנים 2011-2015 חלה עלייה באחוז התיקים שנסגרו מחוסר עניין לציבור ולאחריה נרשמה ירידה בשנים 2016-2017.

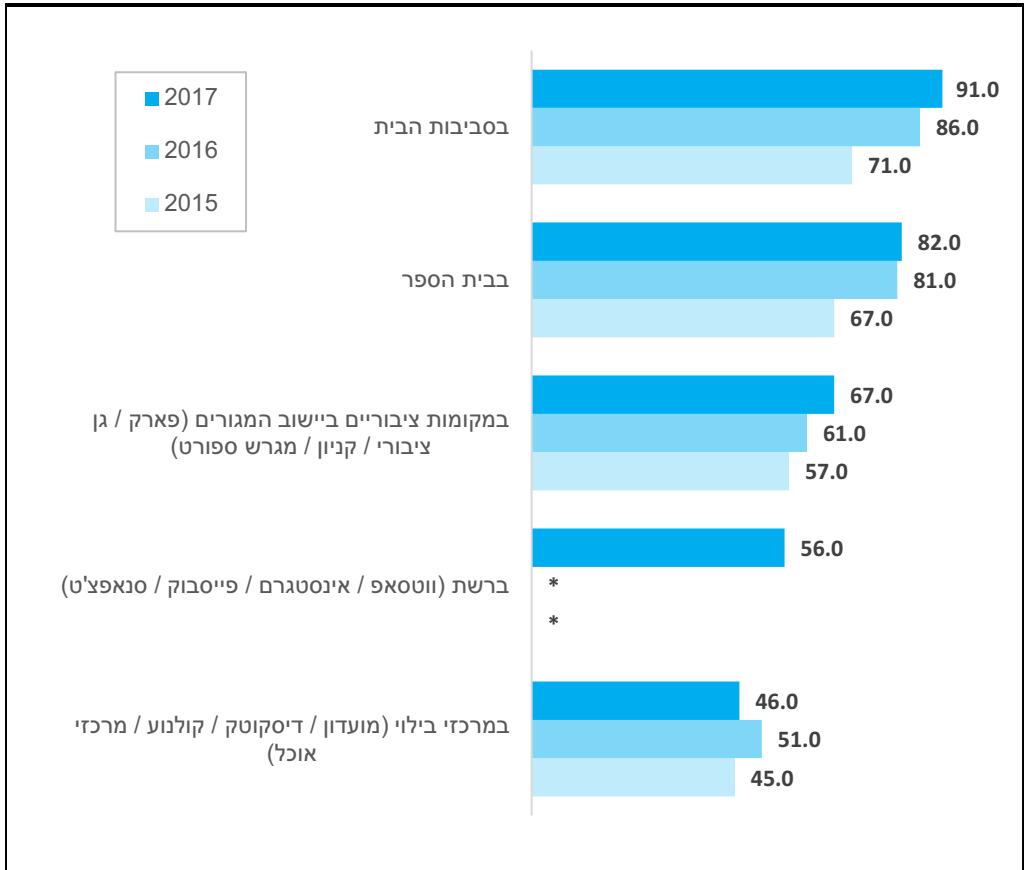
תרשים 13יג: מספר התיקים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים ומספר כתבי האישום שהוגשו, לפי שנה (מספרים) / 2005-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, 2018. המגמות במספר התיקים הפליליים שנפתחו לבגירים בגין מכירת אלוהול לקטינים ובמספר כתבי האישום שהוגשו היו פחות או יותר דומות.

מוגנות של בני נוער (תרשימים 13-יד'13-יז' ולוחות 13.27-13.29)

תרשים 13-יד': תחושת הביטחון האישי של בני נוער (12-17) (ממוצע דיווחים) / 2017/



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, מאי 2017.
* תחושת הביטחון של בני נוער ברשת נמדדה לראשונה ב-2017, לפיכך אין נתונים לשנים 2015-2016.

בני הנוער חשים ביטחון אישי גבוה בסביבות ביתם ובבית הספר. תחושת הביטחון האישי יורדת במקומות ציבוריים ביישוב המגורים, ברשת ובמרכזי בילוי.

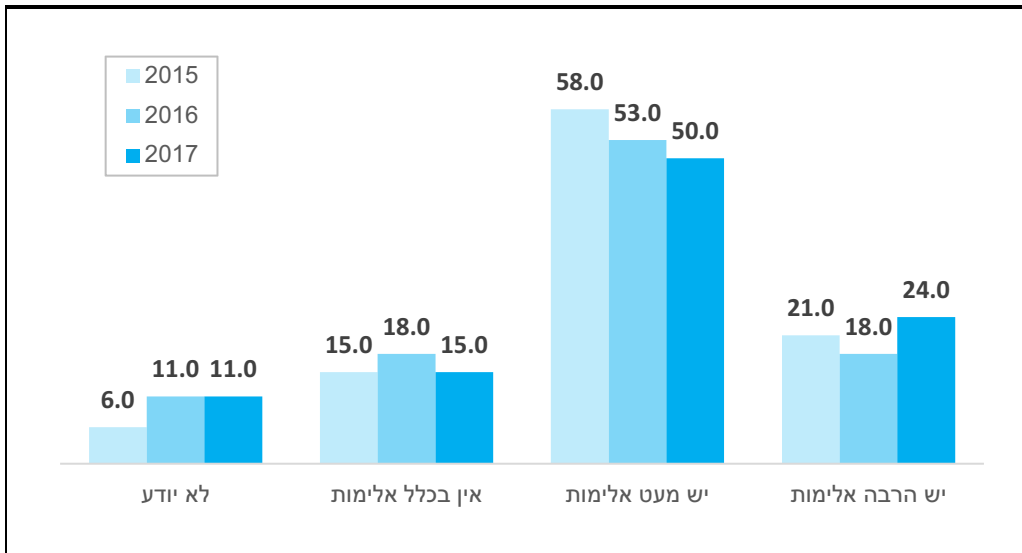
לוח 13.27: דיווחים של בני נוער (12-17) על תחושת הביטחון האישי שלהם,
לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל (אחוזים) / 2017

אחוזים			
81.0	יהודי	קבוצת אוכלוסייה	
70.0	ערבי		
83.0	חילוני	דת	
75.0	דתי		
82.0	בנים	מין	
74.0	בנות		
80.0	12-14 (חטיבת ביניים)	גיל	
77.0	15-17 (חטיבה עליונה)		

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, מאי 2017. שיעור המדווחים מקרב בני נוער היהודים על תחושת ביטחון עצמי היה גדול משיעור הדיווח בקרב בני נוער ערבים.

בנים דיווחו יותר מבנות (82% לעומת 74% בהתאמה). עם עליית הגיל עולה שיעור המדווחים על תחושת ביטחון עצמי.

תרשים 13טו': תחושתם של בני נוער (12-17) שדיווחו על רמת האלימות ביישוב
מגוריהם / 2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, מאי 2017.

ב-2017 כרבע מבני הנוער סבורים שיש הרבה אלימות ביישוב מגוריהם, ומחצית מבני הנוער סבורים שיש מעט אלימות ביישוב מגוריהם (זאת לעומת דיווחים גבוהים יותר בשנים 2015-2016). 15% סבורים שאין בכלל אלימות ביישובם.

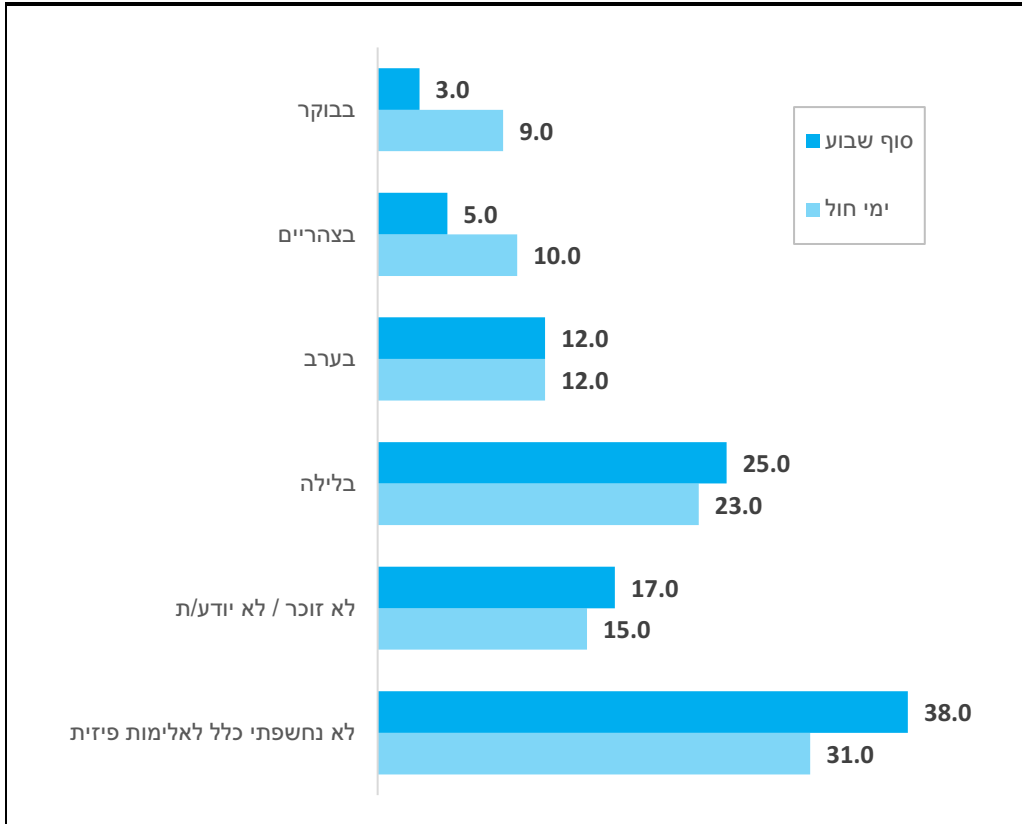
לוח 13.28: דיווחים של בני נוער (12-17) לגבי תחושתם על רמת אלימות גבוהה ביישוב מגוריהם, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל (אחוזים) / 2017

אחוזים		
14.0	יהודי	קבוצת אוכלוסייה
59.0	ערבי	
14.0	חילוני	דת
14.0	דתי	
27.0	בנים	מין
22.0	בנות	
22.0	12-14 (חטיבת ביניים)	גיל
27.0	15-17 (חטיבה עליונה)	

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, מאי 2017.

- 4 שיעור המדווחים מקרב בני נוער הערבים על רמת אלימות גבוהה ביישוב מגוריהם היה גבוה פי 4 משיעור הדיווח בקרב בני נוער יהודים. בנים דיווחו יותר מבנות (27% לעומת 22% בהתאמה). עם עליית הגיל עולה שיעור המדווחים על רמת אלימות גבוהה ביישוב מגוריהם.

תרשים 13טז': בני נוער (12-17) שדיווחו שנחשפו לאלימות פיזית, לפי שעות היממה וימות השבוע / 2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, מאי 2017.
 * בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה, מתי התרחשו מרבית אירועי האלימות הפיזית (מכות / תגרות / דחיפות) שנחשפת אליהם, בימי חול או בסוף השבוע?".
 בני נוער דיווחו יותר שנחשפו לאירועי אלימות פיזית בלילה. הן בימות החול והן בסוף השבוע. החשיפה לאירועי אלימות פיזית בשעות הבוקר והצהריים גדולה יותר בימות החול לעומת סוף השבוע (פי שלושה בבוקר ופי שניים בצהריים).

לוח 13.29: בני נוער (12-17) שדיווחו על אירועי אלימות שהופנו כלפיהם על ידי בני נוער אחרים במקומות ציבוריים מחוץ לבית הספר*, לפי תדירות החשיפה / 2017

קרה שלוש פעמים או יותר	קרה פעם או פעמיים	לא קרה אף פעם	
3.0	21.0	76.0	ילד תפס או דחף אותי בכוונה
4.0	27.0	69.0	ילד איים, קילל, לעג, העליב או השפיל אותי
2.0	9.0	89.0	ילד הטריד אותי מינית (באמצעות אמירות מילוליות)
1.0	5.0	94.0	ילד פגע בי מבחינה מינית (באמצעות מגע פיזי לא רצוי)
0.0	8.0	92.0	ילד איים עליי שירביץ לי אם לא אתן לו משהו ששייך לי (כסף/טלפון נייד/כרטיז/רב-קו)
1.0	10.0	89.0	ילד גנב ממני חפץ ששייך לי (טלפון נייד/כסף/אופניים)
1.0	7.0	92.0	ילד היכה אותי באגרופים, בבעיטות או באמצעות חפץ כמו מקל/כיסא
1.0	2.0	97.0	ילד דקר אותי באמצעות חפץ חד כמו אולר/מספריים/סכין

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א' עמ' 24, מאי 2017.

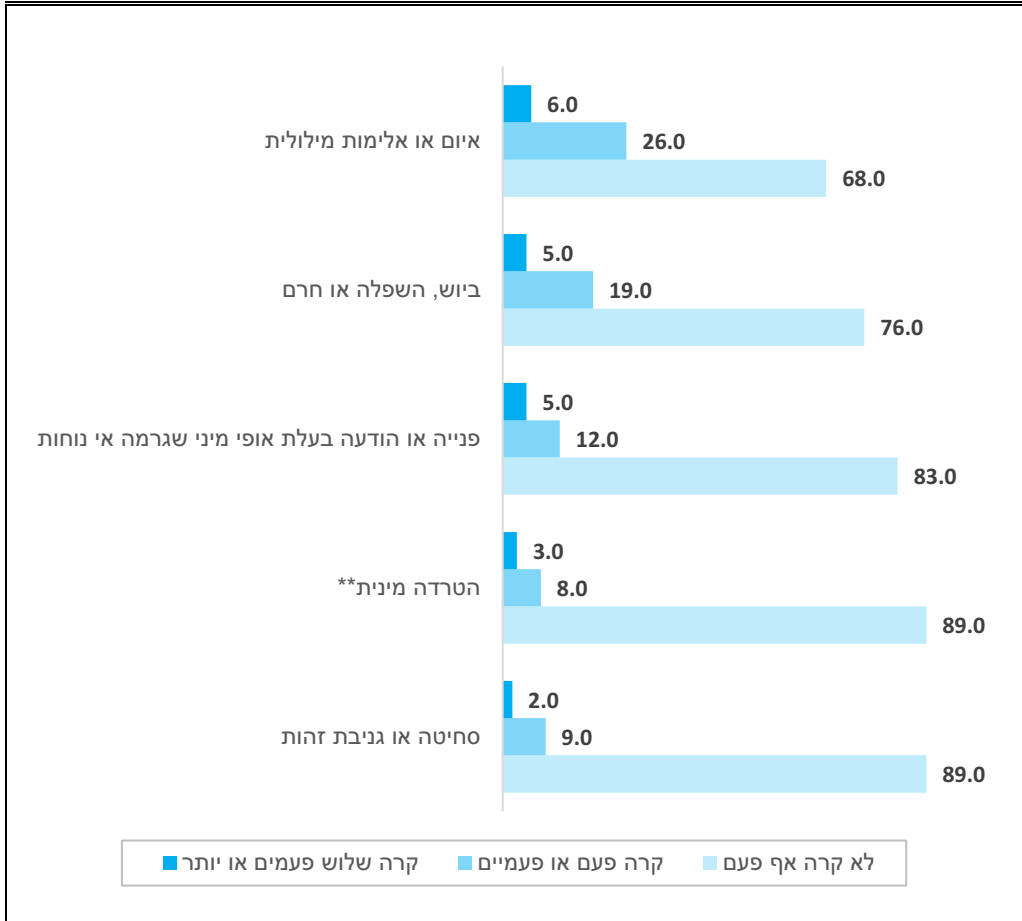
* בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה, האם קרה לך אחד מהאירועים הבאים במקומות ציבוריים מחוץ לבית הספר (ברחוב, בפארקים, בגנים ציבוריים, במגרשי ספורט, בקניונים וכו')?"

כרבע מבני הנוער דיווחו על חשיפה לאירועי אלימות במקומות ציבוריים מחוץ לבית הספר במהלך השנה האחרונה בהם ילד תפס או דחף אותם בכוונה ו-31% דיווחו שילד איים, קילל, לעג, העליב או השפיל אותם.

כעשירית מבני הנוער דיווחו שילד הטריד אותם מינית באופן מילולי (11%), או שילד גנב מהם חפץ (טלפון נייד/כסף/אופניים) (11%), או שילד איים שירביץ להם אם לא ייתנו לו משהו ששייך להם (8%), או שילד היכה אותם באגרופים, בבעיטות או באמצעות חפץ כמו מקל/כיסא (8%).
6% מבני הנוער דיווחו שילד פגע בהם מינית בטמעות מגי פיזי לא רצוי.

עבירות סייבר (תרשים 13ז')

תרשים 13ז': בני נוער (12-17) שדיווחו שנחשפו לפגיעות בהם או במישהו אחר ברשת*, לפי תדירות החשיפה (אחוזים) / 2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א', עמ' 28 מאי 2017.

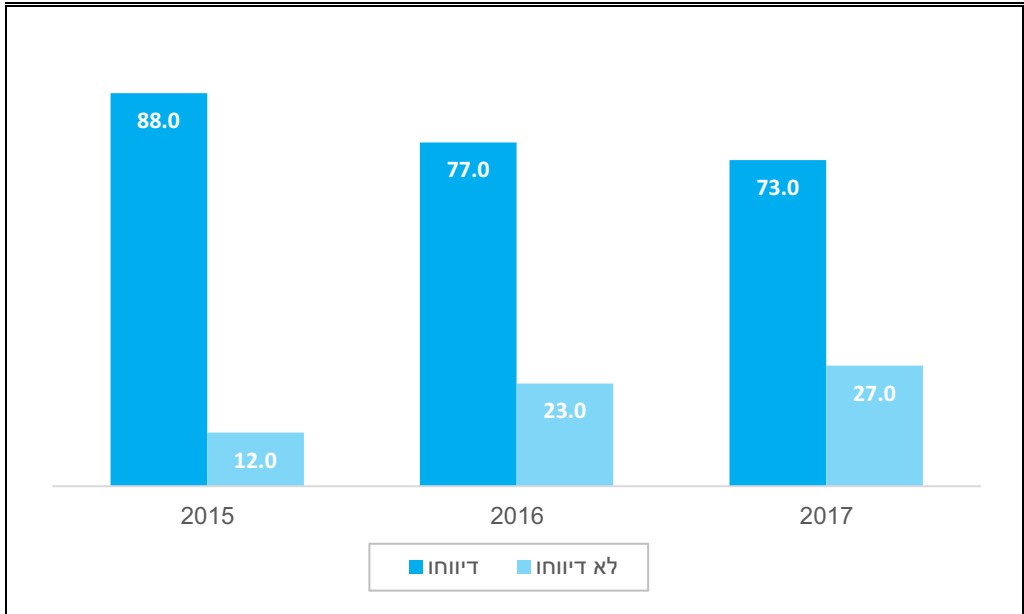
* בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה, האם נפגעת באופן אישי או נחשפת לפגיעה במישהו אחר מעבירות ברשת (ווטסאפ, אינסטגרם, פייסבוק, סנאפצ'ט)?"

** הטרדה מינית באמצעות הפצת תמונות או סרטונים בעלי אופי מיני.

כרבע מבני הנוער דיווחו שנחשפו לפגיעות של איום או אלימות מילולית בהם או במישהו אחר ברשת פעם או פעמיים במהלך השנה האחרונה ו-6% דיווחו שנפגעו מכך שלוש פעמים או יותר. כחמישית מבני הנוער שדיווחו שנחשפו לעבירות של ביוש, השפלה או חרם בהם או במישהו אחר ברשת פעם או פעמיים במהלך השנה האחרונה ו-5% דיווחו שנפגעו מכך שלוש פעמים או יותר.

דיווח בני נוער על פגיעה בהם (תרשימים 13 יח' - 13 כ' ולוח 13.30)

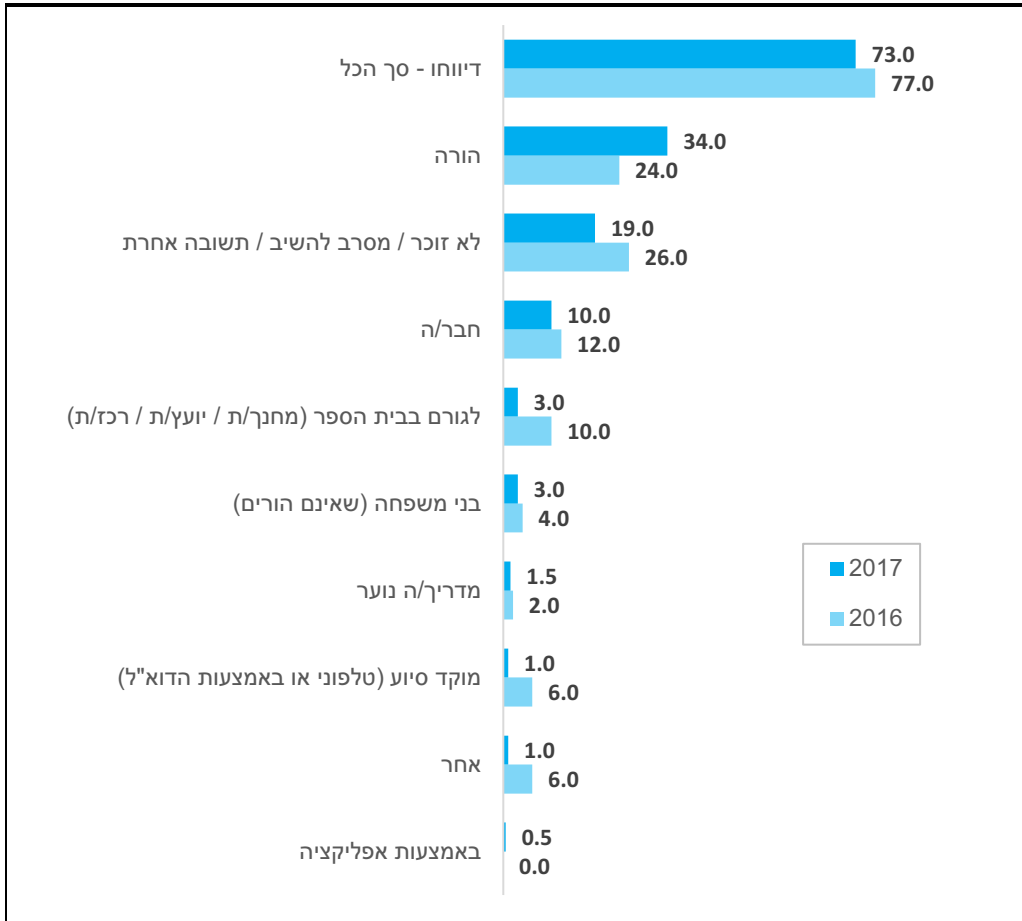
תרשים 13 יח': דיווח ואי-דיווח* של בני נוער (12-17) שנפגעו**, לפי שנה (אחוזים)
2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח ב' עמ' 31, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במידה ונפגעת (פיזית / מינית / מגניבה / מאיומים וכד') למי דיווחת על כך?
** פיזית / מינית / מגניבה / מאיומים וכד'.

מאז 2015 הסתמנה מגמת ירידה בשיעור בני הנוער שנפגעו (פיזית / מינית / מגניבה / מאיומים וכד') דיווחו על כך לגורם כלשהו (מ-88% ל-73% בהתאמה).

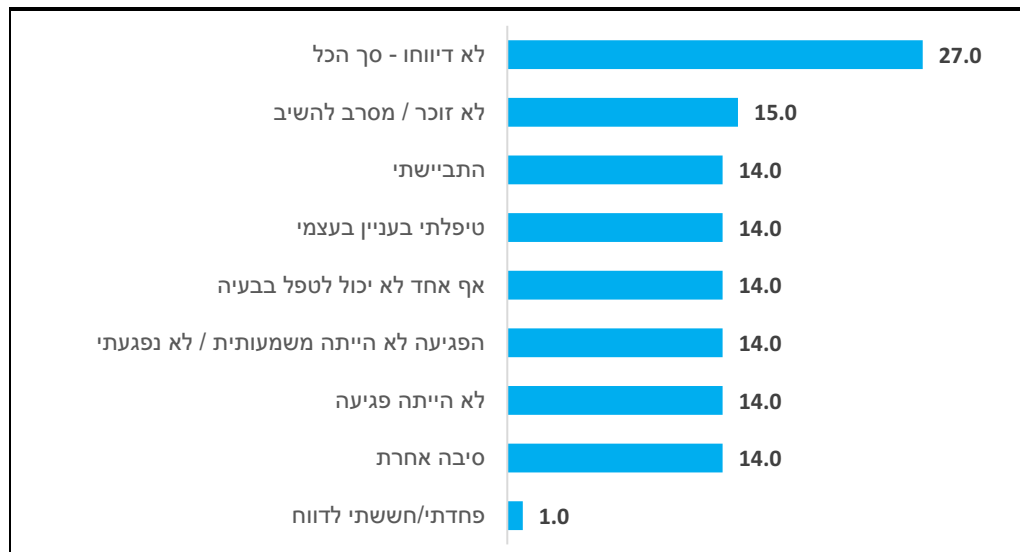
תרשים 13ט': הגורם אליו פנו בני נוער (12-17) שנפגעו מעבירות* (אחוזים) / 2017


מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, עמ' 29-30, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במידה ונפגעת (פיזית / מינית / מגניבה / מאיומים וכד') למי דיווחת על כך?".

בשנת 2017 היה שיעור המדווחים על חשיפה לפגיעות ברשת 73% (לעומת 84% בשנת 2016). ככלל, שיעור הדיווחים לגורמים השונים ירד בשנת 2017 לעומת 2016, למעט שיעור המדווחים להורה אשר עלה ל-34% לעומת 26%.

תרשים 13 כ': הסיבה לאי-דיווח של בני נוער (12-17) שנפגעו מעבירות* (אחוזים) 2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, עמ' 29-30, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: " במידה ונפגעת (פיזית / מינית / מגניבה / מאימים וכד') למה לא דיווחת?".
 14% מקרב בני הנוער שנפגעו נמנעו מדיווח על כך כי התביישו, 14% נמנעו כי טיפלו בכך בעצמם, 14% נוספים נמנעו כי האמינו שאף אחד לא יכול לטפל בבעיה ו-1% נמנעו מדיווח מתוך פחד / חשש.

לוח 13.30: אי-דיווח של בני נוער (12-17) שנפגעו מעבירות*, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל (אחוזים) / 2017

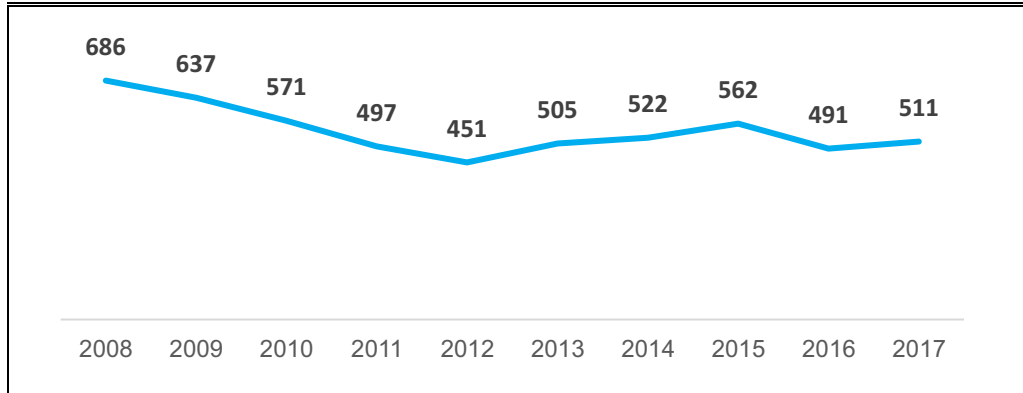
אחוזים			
21.0	יהודי	קבוצת אוכלוסייה	
69.0	ערבי		
21.0	חילוני	דת	
20.0	דתי		
37.0	בנים	מין	
27.0	בנות		
27.0	12-14 (חטיבת ביניים)	גיל	
38.0	15-17 (חטיבה עליונה)		

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח ג', עמ' 31, מאי 2017.

* פגיעה פיזית / מינית / גניבה / אימים וכד'.
 שיעור המדווחים מקרב בני נוער ערבים על פגיעה בהם היה גדול פי 3 משיעור הדיווח בקרב בני נוער יהודים. בנים דיווחו יותר מבנות (37% לעומת 27% בהתאמה). עם עליית הגיל יורד שיעור המדווחים על פגיעה בהם.

עבירות כנגד קטינים במוסדות חינוך (תרשימים 13-כא' ו-13-כו' ולוחות 13.31-13.34)

תרשים 13-כא': מספר התיקים הפליליים שנפתחו לבגירים בחשד לביצוע עבירות כנגד קטינים במוסדות חינוך, לפי שנה / 2008-2017



מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מחקר וסטטיסטיקה, 2018.

לוח 13.31: תיקים פליליים שנפתחו לבגירים בחשד לביצוע עבירות כנגד קטינים במוסדות חינוך, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / 2010-2017

2017	2016	2015	2010	סוג עבירה
511	491	562	571	סך הכל
100.0	100.0	100.0	100.0	
מזה:				
71.8	71.5	63.2	82.2	גוף אדם
25.2	27.3	31.0	21.6	סדר ציבורי
13.5	15.5	13.3	8.0	מין
4.9	6.1	7.8	2.3	רכוש
0.6	0.0	0.5	0.0	מוסר וסמים
0.6	0.4	0.4	0.6	חיי אדם
0.0	0.0	0.2	0.1	ביטחון

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מחקר וסטטיסטיקה, 2018.

הערה: הנתונים אינם מסתכמים לסך הכל היות שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

רוב התיקים שנפתחו לבגירים בעבירות כנגד קטינים במוסדות חינוך היו בגין עבירות נגד גוף אדם.

לוח 13.32: תיקים פליליים שנפתחו לבגירים בחשד לביצוע עבירות אלימות כנגד קטינים מגיל לידה עד גיל שש במסגרות חינוך וטיפול*, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / תשע"א (2010/11) - תשע"ז** (2016/17)

תשע"ז** (2016/17)	תשע"ו (2015/16)	תשע"ה (2014/15)	תשע"ד (2013/14)	תשע"ג (2012/13)	תשע"ב (2011/12)	תשע"א (2010/11)	סוג עבירה	
75	80	85	64	77	55	78	סך כל התיקים	
87	90	100	75	82	58	89	סך כל העבירות	
60	66	74	51	56	35	66	מספרים אחוזים	סך כל העבירות שנגרמו על ידי האחראי על הקטין / חסר ישע
69.0	73.3	74.0	68.0	68.3	60.3	74.2		
41	53	53	37	42	27	52	מספרים אחוזים	תקיפת קטין / חסר ישע על ידי אחראי
47.1	58.9	53.0	49.3	51.2	46.6	58.4		
7	2	2	4	6	4	6	מספרים אחוזים	תקיפת קטין חסר ישע
8.0	2.2	2.0	5.3	7.3	6.9	6.7		
10	6	14	10	10	6	8	מספרים אחוזים	תקיפת קטין / חסר ישע וגרימת חבלה / חבלה חמורה על ידי אחראי
11.5	6.7	14.0	13.3	12.2	10.3	9.0		
5	2	4	1	5	4	3	מספרים אחוזים	תקיפת קטין / חסר ישע וגרימת חבלה / חבלה חמורה
5.7	2.2	4.0	1.3	6.1	6.9	3.4		
8	7	7	4	4	2	6	מספרים אחוזים	התעללות פיזית / נפשית בקטין / חסר ישע על ידי אחראי
9.2	7.8	7.0	5.3	4.9	3.4	6.7		
8	5	5	3	4	2	2	מספרים אחוזים	התעללות פיזית / נפשית בקטין / חסר ישע
9.2	5.6	5.0	4.0	4.9	3.4	2.2		
2	2	10	6	4	2	5	מספרים אחוזים	עבירות מין***
2.3	2.2	10.0	8.0	4.9	3.4	5.6		
2	5	3	5	4	6	2	מספרים אחוזים	גרימת חבלה ברשלנות
2.3	5.6	3.0	6.7	4.9	10.3	2.2		
2	1	0	0	0	0	0	מספרים אחוזים	גרימת מוות ברשלנות
2.3	1.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
2	7	2	5	3	5	5	מספרים אחוזים	אחר
2.3	7.8	2.0	6.7	3.7	8.6	5.6		

מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. טבלה 2, עמ' 6, נתוני משטרת ישראל, יולי 2018.
* גני ילדים, מעונות יום, בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים, צהרונים ומועדוניות המוכרים כמוסדות חינוך. לא כולל משפחתונים הפועלים בבתי פרטיים. ** עד סוף מאי 2017. *** כולל: בעילת קטינה; הטרדה והתנכלות מינית; מעשה מגונה בפני קטין ובקטינה; מעשה סדום ומעשה סדום תוך גרימת חבלה. לגבי עבירות אלה לא צוין אם נעברו על ידי בגיר האחראי על הקטין.
70% מעבירות האלימות שבוצעו בשנים תשע"א-תשע"ז כנגד קטינים מגיל לידה עד גיל שש במוסדות חינוך וטיפול, בוצעו על ידי האדם האחראי על הילד.
כמחצית מכלל העבירות בתיקים שנפתחו בגין עבירות אלימות כנגד קטינים מגיל לידה עד גיל שש במוסדות חינוך וטיפול, היו עבירות מסוג תקיפת קטין/חסר ישע על ידי האחראי.

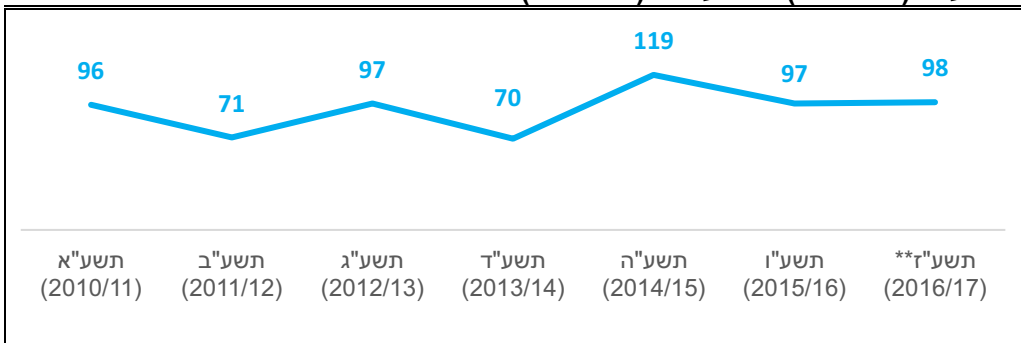
תרשים 13 כב': תיקים פליליים שנפתחו לבגירים, בחשד לביצוע עבירות אלימות כנגד קטינים מגיל לידה עד גיל שש במסגרות חינוך וטיפול* על ידי האחראי עליהם, לפי סוג עבירה (מספרים ואחוזים) / תשע"א (2010/11)-תשע"ז (2016/17)**

תשע"ז** (2016/17)	68.3	16.7	13.3	66
תשע"ו (2015/16)	80.3	9.1	10.6	35
תשע"ה (2014/15)	71.6	18.9	9.5	56
תשע"ד (2013/14)	72.5	19.6	7.8	51
תשע"ג (2012/13)	75.0	17.9	7.1	74
תשע"ב (2011/12)	77.1	17.1	5.7	66
תשע"א (2010/11)	78.8	12.1	9.1	60

- תקיפת קטין / חסר ישע
- תקיפת קטין / חסר ישע וגרימת חבלה / חבלה חמורה
- התעללות פיזית / נפשית בקטין / חסר ישע

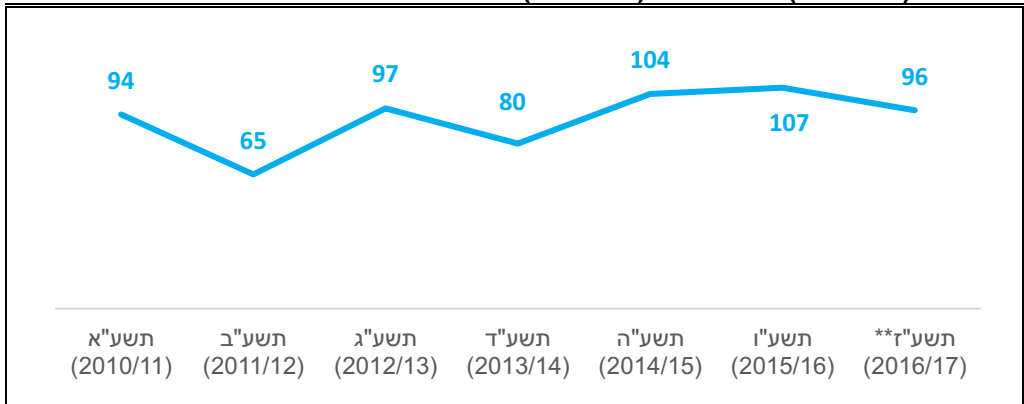
מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. טבלה 2, עמ' 6, נתוני משטרת ישראל, יולי 2018.
 * גני ילדים, מעונות יום, בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים, צהרונים ומועדוניות המוכרים כמוסדות חינוך. לא כולל משפחתונים הפועלים בבתי פרטיים. ** עד סוף מאי 2017.
 מאז תשע"א ועד תשע"ז נפתחו תיקים פליליים לבגירים בחשד לפגיעה ב-408 ילדים מגיל לידה עד גיל שש בעבירות אלימות במסגרות חינוך וטיפול על ידי האדם האחראי על הילד. כ-70% ויותר מכלל העבירות היו עבירות מסוג תקיפת קטין/חסר ישע.

תרשים 13 כג': מספר הקטינים מגיל לידה עד גיל שש בתיקים פליליים שנפתחו לבגירים, בחשד לביצוע עבירות אלימות במסגרות חינוך וטיפול* / תשע"א (2010/11) - תשע"ז (2016/17)**



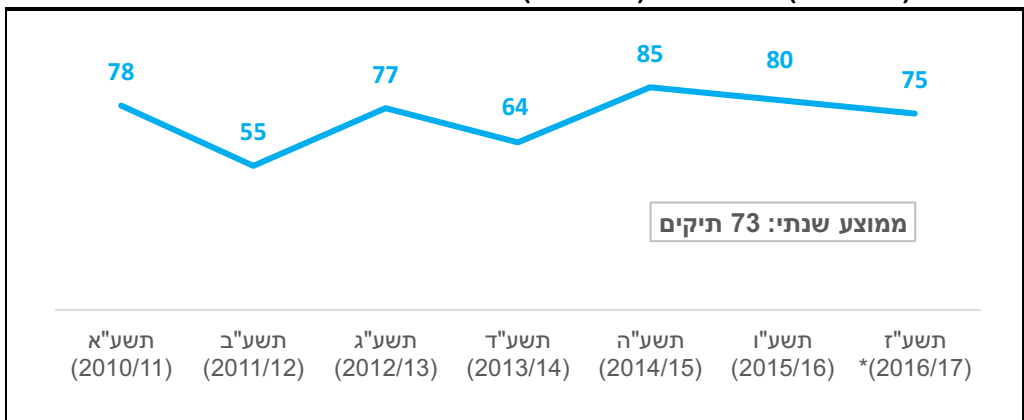
מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. טבלה 2, עמ' 6, נתוני משטרת ישראל, יולי 2018.
 * גני ילדים, מעונות יום, בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים, צהרונים ומועדוניות המוכרים כמוסדות חינוך. לא כולל משפחתונים הפועלים בבתי פרטיים. ** עד סוף מאי 2017.
 מאז תשע"א ועד תשע"ז נפתחו תיקים פליליים לבגירים בחשד לפגיעה ב-648 ילדים מגיל לידה עד גיל שש בעבירות אלימות במסגרות חינוך וטיפול.

**תרשים 13 כד': מספר הבגירים החשודים בתיקים פליליים שנפתחו בגין עבירות אלימות בקטינים מגיל לידה עד גיל שש במסגרות חינוך וטיפול*
תשע"א (2010/11) - תשע"ז** (2016/17)**



מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. טבלה 2, עמ' 6, נתוני משטרת ישראל, יולי 2018.
* גני ילדים, מעונות יום, בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים, צהרונים ומועדוניות המוכרים כמוסדות חינוך. לא כולל משפחתונים הפועלים בבתי פרטיים. ** עד סוף מאי 2017.

**תרשים 13 כה': מספר התיקים שנפתחו לבגירים בגין עבירות אלימות כנגד קטינים מגיל לידה עד גיל שש במסגרות חינוך וטיפול*
תשע"א (2010/11) - תשע"ז** (2016/17)**



מקור: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. טבלה 2, עמ' 6, נתוני משטרת ישראל, יולי 2018.
* גני ילדים, מעונות יום, בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים, צהרונים ומועדוניות המוכרים כמוסדות חינוך. לא כולל משפחתונים הפועלים בבתי פרטיים. ** עד סוף מאי 2017.

מדי שנה נפתחים בממוצע 73 תיקים לבגירים שביצעו עבירות אלימות נגד ילדים מגיל לידה עד גיל שש במסגרות חינוך וטיפול.

לוח 13.33: בני נוער (12-17) שדיווחו שנחשפו לאירועי אלימות* של בני נוער
אחרים בבית הספר, לפי תדירות החשיפה / 2017

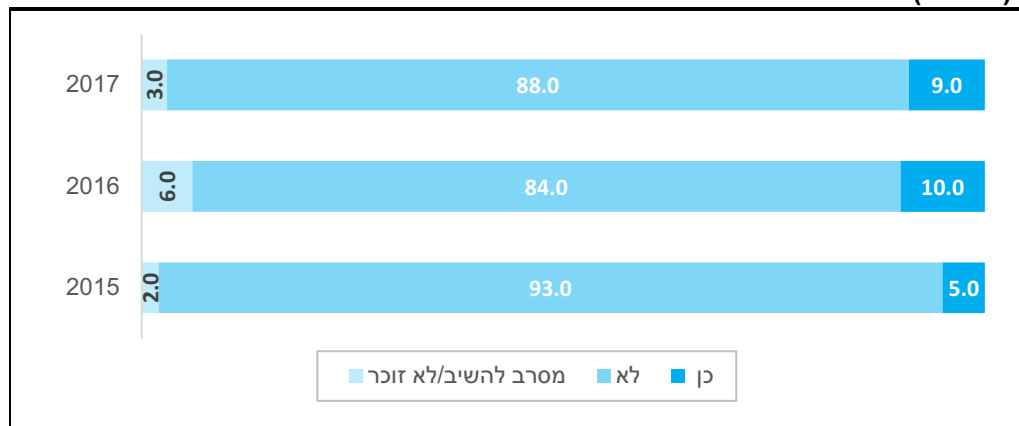
קרה שלוש פעמים או יותר	קרה פעם או פעמיים	לא קרה אף פעם	
5.0	30.0	65.0	ילד תפס או דחף אותי בכוונה
10.0	32.0	58.0	ילד איים, קילל, לעג, העליב או השפיל אותי**
2.0	9.0	89.0	ילד הטריד אותי מינית (באמצעות אמירות מילוליות)**
1.0	6.0	93.0	ילד פגע בי מבחינה מינית (באמצעות מגע פיזי לא רצוי)
1.0	10.0	89.0	ילד איים עליי שירביץ לי אם לא אתן לו משהו ששייך לי (כסף/טלפון נייד/כרטיז/רב-קו)
3.0	15.0	82.0	ילד גנב ממני חפץ ששייך לי (טלפון נייד/כסף/אופניים)
2.0	12.0	86.0	ילד היכה אותי באגרופים, בבעיטות או באמצעות חפץ כמו מקל/כיסא
1.0	4.0	95.0	ילד דקר אותי באמצעות חפץ חד כמו אולר/מספריים/סכין

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א' עמ' 19, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה, האם קרה לך אחד מהאירועים הבאים בבית הספר?"
** לא ברשת.

35% מבני הנוער דיווחו על חשיפה לאירועי אלימות בבית הספר במהלך השנה האחרונה בהם ילד תפס או דחף אותם בכוונה ו-42% דיווחו שילד איים, קילל, לעג, העליב או השפיל אותם (לא ברשת). כחמישית מבני הנוער דיווחו שילד גנב מהם חפץ (טלפון נייד/כסף/אופניים).
כעשירית מבני הנוער דיווחו שילד היכה אותם באגרופים, בבעיטות או באמצעות חפץ כמו מקל/כיסא (14%), או שילד איים שירביץ להם אם לא ייתנו לו משהו ששייך להם (11%), או שילד הטריד אותם מינית (באמצעות אמירות מילוליות, לא ברשת) (11%), או שילד פגע בהם מינית (באמצעות מגע פיזי לא רצוי) (7%).

תרשים 13 כ"ו: בני נוער (12-17) שדיווחו שנפגעו פיזית על ידי מבוגר* בבית הספר (אחוזים) / 2015-2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א', עמ' 22, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה נפגעת פיזית על ידי מבוגר (מורה, מנהל, אב בית, שרת וכד') בבית הספר?"

בשנים 2016-2017 כעשירית מבני הנוער דיווחו שנפגעו פיזית על ידי מבוגר בבית הספר במהלך השנה האחרונה. מדובר בגידול בשיעור של 80% בין שנת 2015 ל-2017.

לוח 13.34: בני נוער (12-17) שדיווחו שנפגעו פיזית על ידי מבוגר* בבית הספר, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל (אחוזים) / 2017

אחוזים			
5.0	יהודי	קבוצת אוכלוסייה	
22.0	ערבי		
6.0	חילוני	דת	
3.0	דתי		
13.0	בנים	מין	
5.0	בנות		
8.0	12-14 (חטיבת ביניים)	גיל	
10.0	15-17 (חטיבה עליונה)		

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח ב', עמ' 23, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במהלך השנה האחרונה נפגעת פיזית על ידי מבוגר (מורה, מנהל, אב בית, שרת וכד') בבית הספר?"

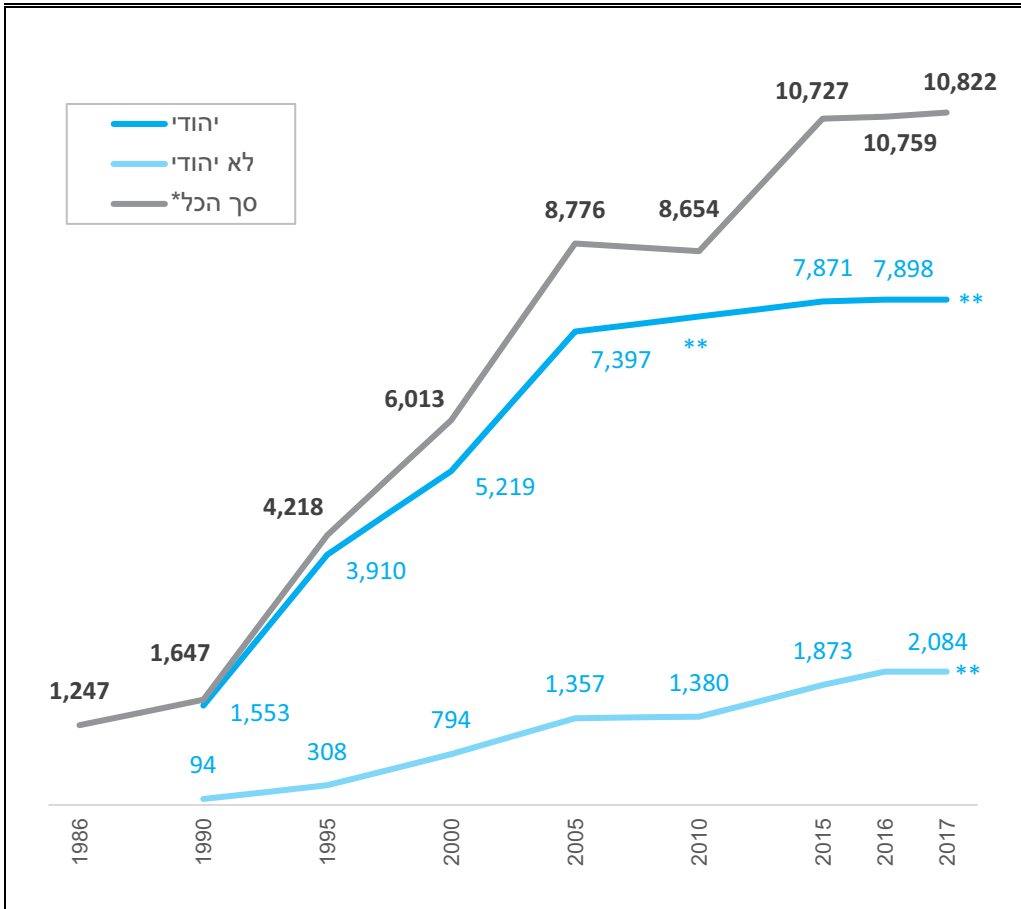
שיעור המדווחים מקרב בני נוער ערבים על פגיעה בהם היה גדול פי 4 משיעור המדווחים בקרב בני נוער יהודים.

שיעור הבנים המדווחים היה גדול כמעט פי 3 משיעור הבנות המדווחות. עם עליית הגיל עולה שיעור המדווחים על פגיעה בהם.

ילדים עד גיל 14 בטיפולם של חוקרי ילדים (תרשימים 13 כז'-13 כח' ולוחות 13.35-13.39)

בשל מעבר למערכת מחשוב חדשה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, לא ניתן היה לקבל עדכון מלא לנתוני 2017 עד למועד פרסום השנתון. לפיכך, מוצגים בשנית לוחות נבחרים משנת 2016.

תרשימים 13 כז': מספר הילדים עד גיל 14 שנחקרו בידי חוקרי ילדים, לפי דת 1986-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, שנים שונות.

* בחלק מהשנים סך הכל כולל גם מספר ילדים שדתיים אינם ידועה. ** נתונים חסרים במקור.

מאז 2011 ממשיך לגדול מספרן של חקירות ילדים. גידול זה ניתן לייחס בחלקו להגדלת מספר תקני חוקרי הילדים ב-2012 ולמאמץ לקצר את רשימות ההמתנה שהצטברו בגלל מחסור בכוח אדם.

לוח 13.35: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של ילדים עד גיל 14 שנחקרו בידי חוקרי ילדים
לפי מעמד הנחקר (מספרים ואחוזים) / 1990-2016

אחוז היהודים מהנחקרים	אחוז הבנות מהנחקרים	אחוז הנחקרים מבני הגיל				אחוזים	סך הכל (מספרים)	שנה	מעמד הנחקר
		12-14	9-11	6-8	עד *5				
סך הכל									
94.3	67.4	34.4	30.4	35.2	-	100.0	1,647	1990	מספר הנחקרים
92.7	53.2	27.4	32.1	40.5	-	100.0	4,218	1995	
86.8	48.9	28.9	30.7	27.7	12.3	100.0	6,039	2000	
84.3	48.1	25.5	31.3	29.9	12.9	100.0	8,776	2005	
-	-	-	-	-	-	-	8,654	2010	
72.5	46.9	25.2	30.1	28.6	13.9	100.0	10,727	2015	
74.3	49.8	22.7	28.0	29.8	15.2	100.0	10,759	2016	
מעמד הנחקר									
עבירות מין									
94.7	77.8	28.4	31.6	49.0	-	100.0	1,271	1990	נפגע מעבירת מין
94.4	72.5	30.6	33.9	35.5	-	100.0	1,631	1995	
91.8	70.1	30.6	30.9	25.4	13.2	100.0	2,257	2000	
83.2	63.2	28.5	32.0	26.3	13.2	100.0	2,602	2005	
-	-	-	-	-	-	-	2,468	2010	
74.9	60.6	32.7	26.5	22.8	13.8	100.0	2,754	2015	
88.5	63.5	29.9	28.6	26.1	15.4	100.0	2,902	2016	
עד לעבירת מין, לאלימות או לרצח **									
95.3	48.0	39.7	32.5	27.8	-	100.0	213	1990	
91.9	53.1	39.9	30.9	29.2	-	100.0	309	1995	
88.1	51.9	42.0	29.2	21.7	7.1	100.0	424	2000	
74.7	53.7	31.7	31.0	28.8	8.5	100.0	811	2005	
-	-	-	-	-	-	-	781	2010	
49.6	46.8	23.8	30.9	24.7	14.5	100.0	863	2015	
52.0	51.1	29.1	31.4	27.8	11.7	100.0	767	2016	
חשוד ***									
88.9	2.8	80.6	16.5	2.9	-	100.0	144	1990	
90.4	3.7	72.2	23.3	4.5	-	100.0	188	1995	
88.7	3.3	73.1	21.5	4.8	0.6	100.0	335	2000	
89.0	2.7	71.5	22.2	5.6	0.7	100.0	448	2005	
-	-	-	-	-	-	-	372	2010	
73.0	4.3	90.0	6.6	1.4	0.0	100.0	211	2015	
74.3	6.2	86.1	6.5	2.4	0.8	100.0	245	2016	

לוח 13.35: גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה של ילדים עד גיל 14 שנחקרו בידי חוקרי ילדים לפי מעמד הנחקר (מספרים ואחוזים) / 1990-2016 (המשך)

מחזור ההודים מהנחקרים	אחוז הבנות מהנחקרים	אחוז הנחקרים מבני הגיל				אחוזים	סך הכל (מספרים)	שנה	מעמד הנחקר
		12-14	9-11	6-8	עד *5				
עבירות תקיפה והתעללות במשפחה (חסרי ישע)									
95.4	45.5	21.8	27.2	51.0	-	100.0	456	1991	נפגע
91.6	42.7	19.2	31.7	49.1	-	100.0	2,090	1995	
82.5	42.0	21.0	32.1	33.1	13.8	100.0	2,992	2000	
83.2	43.3	18.9	32.0	34.5	14.6	100.0	4,909	2005	
-	-	-	-	-	-	-	5,033	2010	
74.4	42.7	20.4	32.2	32.2	14.3	100.0	6,899	2015	
82.9	43.1	18.9	30.0	34.1	17.0	100.0	6,845	2016	

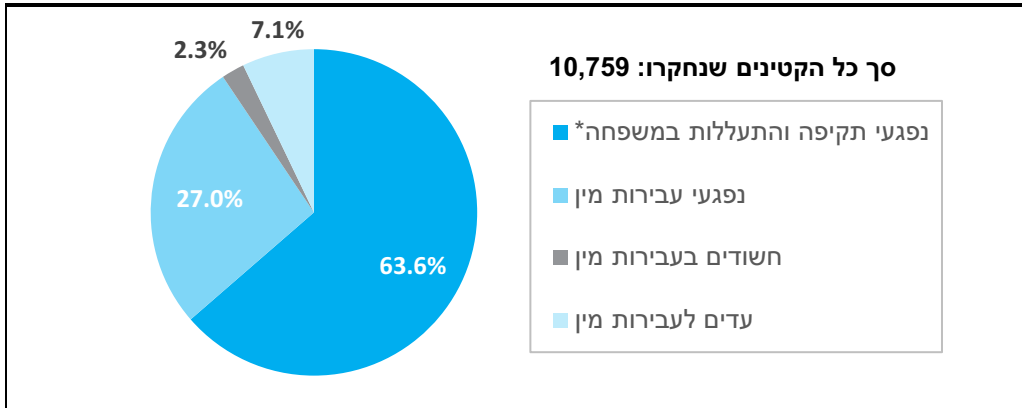
מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, שנים שונות.

* עד לשנת 2000 ילדים עד גיל 5 היו כלולים בקבוצת הגיל 6-8. האחוזים אינם מסתכמים ל-100% כיון שהם כוללים ילדים שגילם לא סווג. ** הטיפול בקטינים חשודים מתחת לגיל האחריות הפלילית, הנחקרים בידי חוקרי ילדים, מועבר לאחר החקירה לעובדים סוציאליים לחוק הנוער.

- נתון חסר במקור.

מאז 1990 מספר הנחקרים בידי חוקרי ילדים נמצא במגמת עלייה. כ-60% מהנחקרים היו בני 6-11. כשלושה רבעים (74.3%) מן הילדים שנחקרו ב-2016 היו יהודים.

תרשים 13 כח': מעמד הילדים עד גיל 14 שנחקרו בידי חוקרי ילדים (אחוזים) / 2016



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, 2017.

* חסר ישע. הכוונה לעבירות שביצע הורה או אחראי אחר בקטין.

כשני שלישים מהילדים שנחקרו בידי חוקרי ילדים נחקרו כנפגעי התעללות במשפחה. ויותר מרבע נפגעו מעבירות מין (27.0%).

לוח 13.36: ילדים שחשפו בחקירה את זהות הפוגע, לפי גילם, קבוצת אוכלוסייה, משך ומקום האירוע (מספרים ואחוזים) / 2008-2016

2016		2005		
אחוזים**	מספרים	אחוזים**	מספרים	
100.0	1,922	100.0	1,835	סך הכל כולל*
גיל				
10.0	179	8.4	153	עד 5
23.2	415	25.0	458	6-8
28.7	514	33.4	612	9-11
38.0	680	33.2	607	12-14
מין				
34.5	662	35.9	658	בנים
65.5	1,259	64.1	1,177	בנות
קבוצת אוכלוסייה				
89.9	1,292	88.9	1,631	יהודים
10.1	145	11.1	204	לא-יהודים
משך האירוע				
45.0	864	53.2	976	חד פעמי
55.0	1,058	46.8	859	מתמשך
מקום האירוע				
40.8	784	29.7	545	בית הנפגע או בית הפוגע
20.4	393	34.5	633	מבנה סגור אחר
18.7	360	32.5	597	מקום פתוח
20.0	385	3.3	60	אחר

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, שנים שונות.

* כולל מקרים שחסר לגביהם מיון לקטיגוריות השונות. מסיבה זו המספרים לא תמיד מסתכמים לסך הכל.
 ** סך הכל בכל קטיגוריה (גיל, מין וכו').

גם ב-2016 מספר הבנות שבעת חקירה חשפו דבר פגיעה היה גדול ממספר הבנים, ומספר הילדים היהודים שדיווחו היה גדול ממספר הלא יהודים. הפגיעות השכיחות התרחשו בבית הנפגע או הפוגע. ב-2016 יותר ממחצית המקרים היו מתמשכים.

לוח 13.37: ילדים (0-14) נפגעי עבירות מין ונפגעי תקיפה או התעללות במשפחה ומחוץ למשפחה שנחקרו בידי חוקרי ילדים וחשפו את זהות הפוגע, לפי סוג פגיעה, זיקת החשוד לנפגע ותכיפות האירוע (מספרים) / 2016

תכיפות האירוע		סך הכל*		זיקת החשוד	סוג הפגיעה
מתמשך	חד פעמי	אחוזים	מספרים		
1,018	836	100.0	1,854	סך הכל	עבירות מין
295	40	18.1	335	סך הכל הורים	
22	2	1.3	24	מזה: שני ההורים	
21	2	1.2	23	אם ביולוגית	
217	29	13.3	246	אב ביולוגי	
4	0	0.2	4	אם חורגת	
31	7	2.0	38	אב חורג	
241	62	16.3	303	קרוב משפחה	
1	1	0.1	2	הורה במשפחה אומנת	
83	441	28.3	524	זר	
191	153	18.6	344	חבר של הילד	
66	70	7.3	136	שכנה	
40	10	2.7	50	צוות מוסד חינוכי**	
25	18	2.3	43	אחראי אחר	
13	12	1.3	25	חברה/ה של האב/אם	
14	10	1.3	24	עובד שירותים	
5	2	0.4	7	בעל עסק/עובד בעסק	
4	3	0.4	7	שמרטף	
40	14	2.9	54	יותר מפוגע אחד	
3,471	526	100.0	3,997	סך הכל	תקיפה או התעללות (חסר ישע)
3,171	301	86.9	3,472	סך הכל הורים	
705	22	18.2	727	מזה: שני ההורים	
839	92	23.3	931	אם ביולוגית	
1,475	163	41.0	1,638	אב ביולוגי	
50	8	1.5	58	אם חורגת	
102	16	3.0	118	אב חורג	

לוח 13.37: ילדים (0-14) נפגעי עבירות מין ונפגעי תקיפה או התעללות במשפחה ומחוץ למשפחה שנחקרו בידי חוקרי ילדים וחשפו את זהות הפוגע, לפי סוג פגיעה, זיקת החשוד לנפגע ותכיפות האירוע (מספרים) / 2016 (המשך)

תכיפות האירוע		סך הכל*		זיקת החשוד	סוג הפגיעה
מתמשך	חד פעמי	אחוזים	מספרים		
2	0	0.1	2	בן/זוג של אם/אב	תקיפה או התעללות (חסר ישע) (המשך)
6	0	0.2	6	הורה במשפחה אומנת	
56	76	3.3	132	צוות מוסד חינוכי**	
59	24	2.1	83	אחראי אחר	
0	36	0.9	36	שכן	
11	18	0.7	29	חבר/ה של האב/אם	
11	7	0.5	18	חבר של הילד	
6	8	0.4	14	זר	
1	5	0.2	6	עובד שירותים	
1	1	0.1	2	בעל עסק/עובד בעסק	
3	0	0.1	3	שמרטף	
27	15	1.1	42	יותר מפוגע אחד	

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: ד"ר רות צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, 2017.

* מורה/מדריך/שרת וכיו"ב.

ב-2016 רוב הילדים שנחקרו בידי חוקרי ילדים אשר נפגעו מעבירות מין נפגעו בידי אדם מוכר (הורה, קרוב משפחה, חבר של הילד, שכן וכו'). 28.3% מהילדים נפגעו בידי זר. מבין הילדים שנפגעו בידי הורה 13.3% נפגעו בידי אב ביולוגי, לרוב באופן מתמשך (הללו מהווים 73.4% מתוך כלל הילדים שנפגעו בידי הורים).

86.8% מהילדים שנחקרו בידי חוקרי ילדים אשר נפגעו מתקיפה או התעללות נפגעו באופן מתמשך. רובם בידי אב ביולוגי.

לוח 13.38: ילדים (0-14) נפגעי עבירות מין שנחקרו בידי חוקרי ילדים ושנאסר עליהם להעיד*, לפי גיל (אחוזים) / 1995-2016

גיל					שנה
12-14	9-11	6-8	עד 5	סך הכל	
48.8	70.4	90.6	93.1	-	1995
23.9	53.1	86.6	97.9	-	2000
62.8	85.8	95.5	98.7	-	2005
73.5	88.3	96.1	99.3	78.4	2010
62.8	70.4	82.8	88.5	72.1	2015
60.4	68.5	76.9	83.0	70.3	2016

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, שנים שונות.

* לפי החלטת חוקר הילדים.

מאז 2010 חלה ירידה באחוז הילדים נפגעי עבירות מין שנאסר עליהם להעיד בבית המשפט. עם הגיל אחוז הילדים קטן והולך. כך בכל השנים.

לוח 13.39: ילדים (0-14) נפגעי תקיפה והתעללות במשפחה שנחקרו בידי חוקרי ילדים ושנאסר עליהם להעיד*, לפי גיל (אחוז מכלל הנפגעים) / 1995-2016

גיל					שנה
12-14	9-11	6-8	עד 5	סך הכל	
74.1	89.2	92.8	97.2	-	1995
65.9	89.4	95.7	98.7	-	2000
89.8	96.7	99.0	99.8	-	2004
90.1	97.6	98.5	99.4	-	2005
96.7	98.5	99.3	99.7	98.5	2010
91.1	95.0	96.2	96.9	94.9	2015
86.7	87.3	90.0	91.5	88.6	2016

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלימות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, שנים שונות.

* לפי החלטת חוקר ילדים.

מאז 2010 חלה ירידה באחוז הילדים נפגעי תקיפה והתעללות במשפחה שנאסר עליהם להעיד בבית המשפט.

עבירות שונות נגד ילדים (לוחות 13.40-13.43)

לוח 13.40: תיקים שנפתחו בגין עבירות על חוק גיל הנישואין*, לפי סעיף העבירה
וסוג התיק / 2010-2017

סעיף העבירה						סך הכל	שנה
נשיאת נערה שלא כדין		ערך או סייע לנישואין שלא כחוק		השיא נערה שלא כחוק			
תיקי ט.מ.	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	תיקים פליליים	תיקי ט.מ.	תיקים פליליים		
0	1	0	0	0	0	1	2010
0	0	0	0	0	0	0	2011
0	11	0	10	0	3	20	2012
0	18	0	5	0	1	24	2013
0	24	0	15	0	0	38	2014
0	55	0	27	0	9	81	2015
0	86	0	62	0	6	143	2016
0	105	0	26	0	13	136	2017

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* ראו הסבר על חוק גיל הנישואין בהגדרות לפרק זה. נתונים לגבי בקשות שהוגשו לבתי משפט לאישור נישואי קטינים ראו בפרק 11.

הערה: פירוט התיקים לפי עבירה אינו מסתכם לסך כל התיקים כיון שתיק יכול לכלול יותר מעבירה אחת.

מאז שנת 2010 ועד ל-2017 עלה משמעותית מספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין עבירות על חוק גיל הנישואין (מתיק אחד ב-2010 ל-143 תיקים ב-2016 ול-136 תיקים ב-2017), רובם על נשיאת נערה שלא כדין.

לוח 13.41: מקרי חטיפת ילדים מישראל ואליה בטיפול הרשות המרכזית בישראל*
 (מספרים) / 1992-2017

שנה	סך הכל	מישראל	אל ישראל
1992	81	36	45
2000	45	27	18
2005	53	34	19
2010	50	25	25
2015	56	39	17
2017	50	33	17

מקור: משרד המשפטים, הרשות המרכזית לטיפול בחטיפות ילדים על פי אמנת האג, שנים שונות.
 * הרשות המרכזית בישראל פועלת מכוח חוק אמנת האג למניעת חטיפה ולהחזרת ילדים חטופים (התשנ"א - 1991).

מאז שנת 2000 לא נצפתה מגמה ברורה במספר הנחטפים.

לוח 13.42: מספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין חטיפת קטינים עקב סכסוכי משמורת*, לפי מצב התיק** / 2000-2017

מצב התיק										שנה	סך הכל
סגור								פתוח ***			
בלא שדון					נדון						
סיבה אחרת	על"ן ****	מחוסר עניין לציבור	מחוסר אשמה	מחוסר ראיות	מזה:		סך הכל				
					זיכוי	הרשעה					
0	0	4	0	2	0	4	4	0	10	2000	
1	2	4	2	5	0	0	0	0	14	2005	
0	0	4	1	2	0	2	2	0	10	2010	
1	0	9	0	3	0	0	0	1	14	2011	
3	0	13	0	0	0	2	2	0	18	2012	
0	0	4	0	4	0	1	1	6	15	2013	
0	0	10	0	1	0	2	2	5	18	2014	
1	0	7	0	0	0	0	0	9	17	2015	
0	0	5	0	2	0	0	0	5	12	2016	
0	0	2	0	0	0	0	0	14	16	2017	

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
 * בלוח זה מוצגים נתונים לגבי חטיפת קטינים עקב סכסוכי משמורת בלבד.
 ** מצוי בחקירה במשטרה, בפרקליטות או בשלבי תביעה.
 *** עבריין לא נודע.

לוח 13.43: מספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין חשיפת ילדים בכלי התקשורת בניגוד לחוק*, לפי מצב התיק / 2000-2017

מצב התיק								פתיח **	סך הכל	שנה
סגור										
בלא שנדון					נדון					
סיבה אחרת	על"ן ***	מחוסר עניין לציבור	מחוסר אשמה	מחוסר ראיות	מזה:		סך הכל			
					זיכוי	הרשעה				
1	0	8	4	2	0	4	4	0	19	2000
4	8	7	5	12	0	12	12	0	48	2005
2	6	11	10	14	0	16	16	2	61	2010
3	15	16	0	6	0	13	13	2	55	2011
1	10	18	0	15	0	61	61	27	102	2012
6	11	22	0	26	0	17	17	20	102	2013
3	25	121	0	42	0	14	14	59	264	2014
4	17	43	0	51	0	10	10	120	245	2015
1	29	11	0	12	0	2	2	137	192	2016
8	0	71	1	12	0	10	10	131	141	2017

מקור: משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.

* חשיפת ילדים בכלי התקשורת היא עבירה המופיעה בשבעת החוקים והתקנות המפורטים במבוא. העיקרון העומד

ביסוד החוקים הוא, שטובתו של הילד ושלומו קודמים לזכות הציבור לדעת.

בסעיפי האשמה כלולות עבירות מסוג: פרסום של קטין שנפגע מעבירת מין, פרסום שם אדם שנפגע מעבירת מין ופרסומים אסורים או מזיקים.

** פתיח: מצוי בחקירה במשטרה, בפרקליטות או בשלבי תביעה.

*** עבריין לא נודע.

ב-2017 נפתחו 141 תיקים בגין עבירה של חשיפת ילדים בכלי התקשורת בניגוד לחוק. כל התיקים שנסגרו הסתיימו בהרשעה.

14

ילדים במצבי סיכון ומצוקה

מבוא

פרק זה, המוקדש לילדים במצבי סיכון ומצוקה, הוא אחד הפרקים המורכבים בשנתון. ההגדרה **מיהו ילד בסיכון או במצוקה** תלויה בסביבה, בחברה, בתקופה ובמגדיר. לא רק זאת, קשה לאמוד את היקף התופעות הקשורות לילדים במצבי סיכון ומצוקה, שכן לפי טבען לא תמיד הן חשופות או מדווחות, והמקרים הידועים אינם אלא קצה הקרחון. אי הבהירות איננה מצטמצמת רק לתחום ההגדרה והזיהוי. גם הגופים המופקדים על הטיפול בילדים אלו רבים ומגוונים, ולא אחת הם אינם מתואמים ביניהם. הגופים הללו אף מגדירים באופן שונה ילדים בסיכון ומצוקה. גם ההחלטה אילו נתונים ראוי לכלול בפרק זה, ואילו נתונים ראוי לכלול בפרקים האחרים (כגון: בריאות, צרכים מיוחדים, תנאי גדילה של ילדים ועוד) אינה מובנת מאליה.

עם זאת, ברור כי התופעה של ילדים החיים במצוקה ובמצבי סיכון וסכנה ראויה להתייחסות במסגרת השנתון, בייחוד לאור העובדה, שמספר הילדים הנחשפים לאלומות, לפגיעה ולמצבי סיכון וסכנה הולך וגדל. לפיכך, מצאנו לנכון לייחד לנושא זה פרק בפני עצמו. ניסינו לקבץ נתונים על ילדים במצבי מצוקה מכל אותם גורמים וארגונים העוסקים בילדים אלה: משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, רשויות ממלכתיות, ארגונים וולונטריים ועוד.

הפרק פותח בהצגת נתונים אודות הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים. בשנים האחרונות אנו עדים לגידול במספרן של המשפחות הפונות לקבלת סיוע מהשירותים הסוציאליים, ובהכרח גם לגידול במספרם של הילדים. בו זמנית, המשאבים העומדים לרשות השירותים הללו אינם מספיקים, ולכן אפשרותם לסייע לאותן משפחות ולאותם ילדים מוגבלת.

החוק הישראלי מחייב כל אזרח החושד חשד סביר, כי קטין סובל מהתעללות מידי האחראי עליו, לדווח על כך למשטרה או לשירותי הרווחה. בפועל, מרבית הדיווחים מגיעים לעובדים הסוציאליים לחוק הנוער. בשנת 2016 מספר הדיווחים הגיע ל-48 אלף בקירוב. עם זאת חשוב לתת את הדעת לכך, שגידולה של אוכלוסיית הילדים נפגעי התעללות לא לוותה בהקצאת המשאבים הדרושים לטיפול הולם בהם.

ילדים ובני נוער עלולים להימצא במצב מצוקה לא רק עקב פגיעת מבוגרים, אלא גם כתוצאה מדפוסית התנהגות מסוכנים שלהם עצמם, כגון שימוש בסמים, באלכוהול ובחומרים ממכרים אחרים.

גם ילדים ובני נוער המבצעים נסיונות התאבדות נתונים במצוקה, וכן נערות בהיריון הפונות לקבלת היתר לביצוע הפלה. אנו נוכחים, כי בכל התחומים מדובר באוכלוסיית ילדים ובני נוער ההולכת וגדלה, אשר לרוב אינה זוכה לשירותים הולמים שיאפשרו לה להתמודד עם מצוקתה.

בשנים האחרונות, בשל נסיגת הממשלה ממחויבותה להספקת שירותים לילדים ולבני נוער במצוקה, אנו עדים לכך שארגונים וולונטריים ממלאים, גם אם חלקית, את מקום המדינה. נתוני פרק זה מעידים, כי בכל הארגונים התמונה זהה – הצטברות של מצוקות וגידול מואץ של מספר הילדים ובני הנוער המשתמשים במערכות השירותים של הארגונים הוולונטריים, או הפונים אליהם בבקשת עזרה.

הנתונים שעליהם מבוסס פרק זה הם:

- (א) **נתונים מדווחים בלבד**, שאין בהם כדי לאפשר לאמוד את גודל התופעה כולה של ילדים במצוקה או להעריכה. לפיכך יש להדגיש, כי לא מדובר בכלל המקרים הידועים, אלא רק באלו שהגיעו לידיעת הרשויות המטפלות.
- (ב) **נתוני סקרים**, שמקורם בדיווח עצמי.

- לוחות 14.1-14.4 ותרשים 14א' מציגים תמונת מצב של הילדים המוכרים לשירותי הרווחה בישראל.
 תרשימים 14ב'-14ז' ולוחות לוחות 14.5-14.6 עניינם ילדים ובני נוער בסיכון.
 לוח 14.7 עניינו ילדים שטופלו במרכזי הגנה.
 לוח 14.8 עניינו ילדים נפגעי אלימות ותקיפה מינית שאותרו בבתי חולים, בקופות חולים ובטיפות חלב.
 לוחות 10.9-14.10 ותרשימים 14ח'-14ט' מיוחדים לילדים ששהו במרכזי חירום.
 לוח 14.11 מתמקד בילדים בסיכון הנתונים לטיפול של אגף א' במשרד החינוך.
 תרשימים 14י'-14יב' עניינם ילדים במקלטים לנשים נפגעות אלימות.
 תרשימים 14יג'-14יד' ולוח 14.12 נוגעים לבני נוער בטיפולה של רשות חסות הנוער.
 תרשים 14טו' ולוחות 14.13-14.17 עוסקים בנערות ונערים במצוקה בטיפול השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה.
 לוחות 14.18-14.21 ותרשימים 14טז'-14כ' נוגעים לבני נוער המשתמשים בסמים ואלכוהול.
 לוח 14.22 מתייחס לנוער מנותק שאינו עובד ואינו לומד.
 לוח 14.23 ותרשים 14כא' עניינם קטינים שנעדרו מביתם.
 לוחות 14.24-14.25 ותרשימים 14כב'-14כז' מתמקדים בנסיגות אובדניים.
 לוחות 14.26-14.27 עוסקים בהפסקות היריון של נערות צעירות.
 תרשימים 14כז'-14לל' ולוחות 14.28-14.30 מיוחדים לפניות של ילדים לארגוני עזרה שונים.

הגדרות

אלי" – אגודה להגנת הילד – מטפלת במקרי פגיעה והתעללות בילדים.

הזנחה - הזנחה מוגדרת כמחדל או פעולה מתמשכת של מניעה מהילד לקבל את צרכיו, כגון: הזנה, טיפול רפואי, טיפול מונע, חינוך וגירויים סביבתיים. היא אף מוגדרת בחוק העונשין כעבירה פלילית.

למרות שמדובר בסוג הפגיעה הנפוץ ביותר בילדים, פעמים רבות היא קיימת מתחת לפני השטח, ולכן היא גם קשה לאיתור. תופעת ההזנחה פחות מוכרת לציבור היות שקשה להגדירה ואף קשה לזהות מחדל שעיקרו הוא אי-עשייה. פעמים רבות ההזנחה קשורה לסוגים נוספים של פגיעה או התעללות, והיא קצה הקרחון של קשיים נוספים במשפחת הילד ובסביבתו.

תוצאותיה של הזנחה עלולות להיות הרסניות עבור הילד, שכן היא עלולה להסתיים במוות או בנזקים מיידיים וארוכי טווח, כגון תת-תזונה, עיכוב התפתחותי, נזקים גופניים, נזקים נפשיים ומוגבלות פיזית או/ושכלית.

היחידה לביקור סדיר - (קב"ס) – הגורם המקצועי המועסק בידי משרד החינוך התרבות והספורט ורשות החינוך המקומית (משרד החינוך נושא במימון של כ-75%, וביתר - הרשות המקומית) והפועל להבטחת ביקור סדיר של תלמידים בגני הילדים ובבתי הספר עד לסיום כיתה יב' ולמניעת נשירתם. זאת מכוח חוק חינוך חובה חנם, ומתוקף אחריותה של רשות החינוך המקומית לרישומם של כל החייבים בלימוד ולישיבוצם.

הפסקות היריון (הפלות מלאכותיות) – נעשות על פי חוק העונשין – תשל"ז – 1977, בתנאי שהתקיים אחד מאלה: 1. האישה מתחת לגיל הנישואין המינימלי (18), או מלאו לה 40 שנה. 2. ההיריון נובע מיחסים אסורים לפי החוק הפלילי, מגילוי עריות או שלא במסגרת נישואין. 3. הוולד עלול להיות בעל מום גופני או נפשי. 4. המשך ההיריון עלול לסכן את חיי האישה או לגרום לה נזק גופני או נפשי.

התעללות – פגיעה פיזית, מינית או נפשית. על פי החוק הישראלי, פגיעה כזאת נחשבת להתעללות על פי תכיפותה (הישנות הפגיעה) או לחומרתה (דהיינו במקרה של פגיעה חד פעמית קשה).

התעללות מינית – התעללות מינית מוגדרת כפגיעה בעלת אופי מיני. לרוב פגיעה זו מתרחשת בהקשר של סוד, איום פיזי או פסיכולוגי, או סחיטה רגשית. הפגיעה עשויה לכלול אונס, מעשה סדום, החדרת חפצים לאיבר המין, מעשים מגונים, אוננות, חיבוק, ליטוף ונישוק בעלי גוון מיני, אקסהיביציניזם (חשיפת איברים), מציצנות וכן שימוש בילדים לצורכי פורנוגרפיה או זנות. פוגעים מינית יכולים להיות גם ילדים, חברים לכיתה, או חברים למשחק. התעללות מינית נחשבת לעבירה פלילית על פי חוק. ההתעללות המינית החמורה ביותר היא זו המתרחשת בתוך המשפחה הגרעינית. התעללות מינית מכל סוג גורמת לילד נזק רב הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך.

התעללות פיזית – פגיעה חמורה או מתמשכת בילד באמצעות מכשירים או איברי גוף (בעיטות, נשיכות, מכות, טלטול וכדומה). הפגיעה נעשית על ידי בן משפחה או אדם מבוגר האחראי על הילד, היא נעשית במישרין או בעקיפין, באופן קבוע ומכוון או כאירוע חד פעמי, כדרך חינוכית שגרתית, כענישה, או מחמת התפרצויות זעם וקושי של ההורה לרסן את עצמו.

התעללות פיזית באה לידי ביטוי במעשים הגורמים או העלולים לגרום נזק פיזי לילד, כגון פגיעה, שבירת אברים, כוויות, חתכים, תלישת שיער, נשיכה. התעללות בתינוקות כוללת, בין השאר, טלטולים עזים העלולים לגרום לנזק מוחי בלתי הפיך. התעללות פיזית קיצונית עלולה לגרום לנכות ואף למוות. לרוב הפגיעות הגופניות כרוכות בפגיעה נפשית עקב תחושת הפחד, ההשפלה והעלבון בעת ההכאה. התעללות פיזית היא סוג ההתעללות הנפוץ ביותר בילדים. אמנם בכל מכה יש נזק ופגיעה נפשית, אך שומה עלינו להבחין בין מכה להתעללות. עם זאת, לעיתים קרובות יש "מדרון חלקלק" בין השתיים, ומה שמתחיל כענישה גופנית, מידרדר באין התערבות להתעללות.

התעללות רגשית – שוללת את קיומו הרגשי של הילד תוך 'רצח אופי' שיטתי ומתמשך. היא מוגדרת כהתנהגות שמעוותת והורסת את תחושת הזהות העצמית וההערכה עצמית של הילד ומחבלת בתפקודים הרגשיים והאינטלקטואליים שלו. היא באה לידי ביטוי, בין היתר, בדחייה או בהתעלמות, בהפחתת ערך, הפחדה, חשיפה לאלימות במשפחה, בידוד, ניצול רגשי, מניעת גרייה מספקת ועוד. התעללות רגשית היא תופעה חמקמקה, עקב היעדר סימנים חיצוניים. היא מדווחות הרבה פחות מהתעללות פיזית ומהזנחה ומופיעה בכל שכבות החברה, בלא קשר להשכלה או למעמד סוציו-אקונומי. התעללות רגשית מזוהה ככזו כאשר מדובר בפגיעה נשנית ומשמעותית. היא הוכרה בחוק כעבירה פלילית.

חומרים ממכרים – חומרים המשנים את מצב ההכרה, או המשפיעים עליה. מי שמשמש בהם נעשה תלוי בהם וחסר יכולת להינתק מהם, או להפסיק את השימוש בהם.

חומרים פסיכו-אקטיביים – חומרים המשנים את מצב ההכרה, או המשפיעים עליה.

חוק למניעת התעללות בקטינים וחסרי ישע (סעיף 368 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 חובת הדיווח) – בשנת 1989 תוקן חוק העונשין והוכנס אליו סימן 10, במסגרתו הוטלה חובה לדווח לעובד סוציאלי על פי חוק או למשטרה, כל אימת שיש חשד לעבירה כלפי קטינים וחסרי ישע, כלומר בכל מקרה שבו "היה לאדם יסוד סביר לחשוב כי זה מקרוב נעברה עבירה בקטין או בחסר ישע בידי

האחראי עליו". מי שאינו מקיים את חובת הדיווח - דינו מאסר בין שלושה לששה חודשים. החוק קובע גם כיצד חייבים לפעול עובדים סוציאליים לחוק הנוער והמשטרה לאחר קבלת דיווח על חשד לפגיעה בקטין או בחסר ישע.

ילד נטוש - ילד ששני הוריו נטשו אותו בישראל; או ילד שהורה אחד שלו נפטר, ומשנהו נטש אותו בישראל ונבצר ממנו למלא את חובותיו כלפי הילד דרך קבע; וכן ילד שהורה שלו נעדר.

המוסד לביטוח לאומי מעניק גמלה לילדים נטושים המוחזקים – שלא באומנה - בידי בני משפחה מקרבה ראשונה. הזכאות לגמלה מוקנית לילדים עד גיל 18, או עד גיל 20 כאשר עיקר זמנו של הילד מוקדש לסיום לימודים במוסד חינוכי על יסודי. זאת נוסף על תנאי מקדמי, אשר לפיו החזקת ילד בידי קרובי משפחה חייבת להיות מוכרת כפתרון המבטיח את טובת הילד. חידוש הזכאות ואישור ההחזקה מתבצעים על סמך בדיקה הנערכת אחת לשנה. כמו כן, הזכאות לגמלה מותנית בהיות הילד והורה הנוטש תושבי ישראל.

מרכז הסיוע והפניות של המועצה לשלום הילד (אומבודסמן) – מרכז הסיוע והפניות (אומבודסמן), הפועל במסגרת המועצה הלאומית לשלום הילד והמטפל בכל הפניות והתלונות הנוגעות לפגיעה בזכויות ילדים ולשלומם.

עובדים סוציאליים לחוק הנוער – עובדים סוציאליים, אשר בתוקף מינוי של שר הרווחה ומכוח חוק הנוער (טיפול והשגחה) מופקדים על שלומם ועל רווחתם של ילדים במצוקה.

רשות חסות הנוער – יחידה באגף לשירותי תקון במשרד הרווחה האחראית על טיפול חוץ-ביתי סמכותי-כופה במתבגרים המצויים במצבים של עבריינות וסטייה חברתית. היא מטפלת בבני נוער בקצה הרצף הטיפולי-חינוכי במדינת ישראל לאחר שכל נסיונות הטיפול הקודמים נכשלים. מתבגרים אלה נתונים בסיכון ומופנים לטיפול במעונות נעולים, במעונות פתוחים ובהוסטלים, בדרך כלל מכוח צו בית משפט לנוער.

מרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה - תכנית המופעלת בידי המועצה הלאומית לשלום הילד, שבמסגרתה ניתנים לילדים ולבני נוער נפגעי עבירות פליליות ולבני משפחותיהם סיוע וליווי במשך ההליך הפלילי. מדובר בנפגעים עצמם, או במי שהיו עדים לביצוע עבירות מסוג תקיפות, פגיעות מיניות ומעשים פליליים אחרים.

מסגרות הפעולה של אגף א' במשרד החינוך:

גיל רך – מטרת העל של המחלקה לגיל הרך לתת לילד תמיכה שמתאימה לשלב ההתפתחותי ולקצב האישי שלו, וכן לחזק הורים באוכלוסיות החלשות באמצעות הדרכה ותמיכה שתגברנה את המודעות שלהן לתפקידן כהורים וכמגדלי דור העתיד.

מרכזי חינוך – מסגרת חינוכית עבור תלמידים בעלי צרכים מיוחדים, שלא נקלטו בבתי הספר המקיפים שמאפשרת, לדוגמה, למידה במסגרות קטנות, מתן יחס אישי ושירות טיפולי.

מרכזי נוער – מרכזים למתן שירותים לנוער בשכונות שיקום ורווחה מסוג: תגבור לימודים, העשרה, הזדמנות למיצוי מצוינות, מענה רגשי, הזנה ואחזקה.

כיתות אתגר - כיתות הפועלות בבתי ספר מקיפים עבור תלמידים בעלי צרכים מיוחדים ותלמידים תת-משיגים.

כיתות אומ"ץ (אמונה בעצמי, מוכן למאמץ, צופה להישגים) – כיתות הנהנות מתכנית לימודית מאתגרת ומואצת המבוססת על חוויה לימודית חיובית, שיצרת מוטיבציה המתחזקת כתוצאה מהישגים בולטים בלימודים.

כיתות תל"מ (תכנית לימודים מעצימה) – כיתות לפיתוח כישורי למידה וליישומם בכל מקצועות הלימוד, הסוללות את הדרך להיקלטות מסודרת במסגרת העל-יסודית.

בתי ספר ייחודיים - בתי ספר עבור אוכלוסיית תלמידים שאינם לומדים במסגרת פורמלית כלשהי מפאת אי התאמה.

מרכזי הגנה - מרכזי הגנה הם מרכזי סיוע ייחודיים, שהוקמו מכוח חוק סיוע לקטינים נפגעי עבירות מין או אלימות התשס"ח-2008, קטין שנפגע מינית, פיזית, נפשית או מהזנחה זכאי לקבל בהם סיוע ומענה לצרכיו המיידיים. למרכזים יכולים להגיע גם ילדים עד גיל 12 בעלי התנהגות מינית פוגעת. מרכזים אלו הוקמו במגמה לרכז במקום אחד את רוב פעולות הסיוע הראשוני לילד הנפגע על מנת להקל על הילד ועל הוריו (שאינם הפוגעים) בהתמודדות הנפשית, הפרוצדורלית והפיזית הכרוכה במעבר בין רשויות החוק לטיפול. לפעולות שנעשות במרכזי ההגנה יש חשיבות רבה, הן מקלות על הקטין לשתף פעולה ולחשוף את דבר הפגיעה, היות שהוא יכול לעשות זאת בסביבה ידידותית ותומכת, בלי להתגלגל בין אנשי מקצוע ובמקומות שונים.

יש לציין, כי למרכזים אלו ניתן לפנות גם על מנת לקבל ייעוץ לפני החלטה על הגשת תלונה במשטרה. כמו כן, אפשר להגיע לפגישת התייעצות אחת מבלי להזדהות.

אנשי מקצוע המועסקים במרכזי ההגנה אחראים על כל שלביו של תהליך הטיפול בנפגע: חקירה, איסוף ראיות ראשוני לשם הגשת כתב אישום והפניה לגורמי טיפול, וכן מתן תמיכה והדרכה להורים.

מרכזי חירום – משמשים מערכת הגנתית, אבחונית וטיפולית מקיפה לילדים עד גיל 14, שאותרו כנתונים בסכנה עקב פגיעה בהם בידי בני משפחה, או בשל משבר יחסים במשפחה. במרכז החירום ניתן טיפול רצוף, הכולל את קליטתו של הילד, אבחון ובניית תוכנית התערבות טיפולית, גיבוש תוכנית לשילוב מחדש בקהילה בבית או מחוצה לו.

מפתנים – בתי ספר על-יסודיים ('ט'-יב') לימודיים/טיפוליים עבור תלמידים בעלי אפיונים התנהגותיים רב-בעייתיים, סוציו-אקונומיים ולימודיים, שמתקשים להסתגל למסגרת החינוך הרגילה ונתונים בסכנת נשירה. בתי ספר אלה משלבים לימודים עיוניים וטכנולוגיים במסגרת תומכת, טיפולית/שיקומית, לקבוצות של 10-50 תלמידים.

מית"רים (מרכז יום תומך רב-תרבותי) – מרכזים להפחתת הניתוק של נוער בסיכון באמצעות מענה טיפולי/חינוכי רב-תחומי מותאם בקהילה, כהכנה לחזרתם של בני הנוער למערכות המשלבות בקהילה.

בתי ספר במעבר (לשעבר תעשייתיים) – בתי ספר שהועברו ממשרד העבודה למשרד החינוך.

ביקור סדיר ומניעת נשירה – מניעת נשירת תלמידים ממערכת החינוך, איתור תלמידים נושרים והחזרתם למעגל החיים הבית-ספרי במהירות המרבית. הדבר מתבצע בשיתוף הגורמים הרלוונטיים במשרד החינוך, רשויות החינוך המקומיות ומשרדי ממשלה שונים.

מל"א (מרחב למידה אחר) – מרחב בתוך בית הספר, שבו צוות הוראה שמוחד לתלמידים הנתונים בסכנת נשירה חמורה.

מב"ר (מסלול בגרות רגיל) – העברת תלמידים מרמת למידה שאינה מאפשרת לגשת לבחינות בגרות לרמה המאפשרת זאת.

הזדמנות ראשונה – מרתון לימודי לקראת בחינות חורף וקיץ לתלמידי יא'-יב' העלולים להיכשל באחד ממקצועות הבגרות, כישלון שימנע מהם זכאות לתעודת בגרות.

השירות לנוער צעירות וצעירים - אגף במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים שמטרתו העצמה וחיזוק מתבגרים צעירות וצעירים בגיל 13-25 המצויים בסיכון ובמצוקה, בניסיון לשלבם בחברה הנורמטיבית ולהביאם למימוש הפוטנציאל האישי.

מקור הנתונים

מקור הנתונים המוצגים בפרק זה הוא משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד הבריאות, משרד החינוך, משרד המשפטים, מאיירס-ג'וינט מכון ברוקדייל וארגונים וולונטריים שונים. בתחתיתו של כל לוח מצוין המקור המדויק. הלוחות מתייחסים לגילאים שונים, ולכן יש לתת את הדעת לגיל המדויק המופיע בכותרות.

נתונים אודות שתיית אלכוהול ושימוש בסמים בקרב תלמידים נלקחו מבדיקות המיצ"ב של משרד החינוך. הבדיקות נעשו בקרב מדגם אקראי ומייצג של כל בתי הספר הרשמיים בארץ שכלל תלמידים, מורים ומנהלים במגזרי החינוך העברי הממלכתי, הממלכתי-דתי והערבי. זאת במסגרת מחקר המתייחס למדיניות בתי הספר ולשיטות ההוראה הנהוגות בהם ולהישגי התלמידים בשפת האם, במתמטיקה, במדע וטכנולוגיה ובאנגלית.

נתונים נוספים על שימוש בסמים ובאלכוהול נלקחו מסקר בנושא: התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער", המשרד לביטחון פנים, מחלקת מחקר. הסקר נערך בשיטה משולבת של סקר טלפוני וסקר אינטרנטי באמצעות ראיון מובנה. הסקר בוצע בקרב 1,434 בני נוער בגיל 12-17 הלומדים במערכת החינוך העל-יסודית בארץ. מהם 76% יהודים ו-24% ערבים. 50% בני 12-14 (חטיבת ביניים) ו-50% בני 15-17 (חטיבה עליונה). 50% בנים ו-50% בנות. הסקר בוצע בתחילת שנת 2017.

ילדים המוכרים לשירותי הרווחה (לוחות 14.1-14.4 ותרשים 14'א')

עקב ההגדרות השונות ל"ילד בסיכון", בתחתיתו של כל לוח מופיעה ההגדרה הרלוונטית לו. מספר הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים גדל עד לשנת 2016 ובשנה האחרונה חל בו לכאורה קיטון. ירידה זו במספר הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים בשנת 2017 משקפת כפי הנראה את יישום ההנחיות למיון ולסגירת תיקים שפותחו במסגרת תהליך הרפורמה במחלקות לשירותים חברתיים.

לוח 14.1: גיל הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים (מספרים* ואחוזים) 2000-2017

סך הכל בסיכון ישיר/משפחתי***		מזה: ילדי עולים**				סך הכל		שנה / גיל
אחוז מהילדים המוכרים	מספרים	הגדרה חדשה		הגדרה ישנה		אחוזים	מספרים	
		אחוז מהילדים המוכרים	מספרים	אחוז מהילדים המוכרים	מספרים			
49.1	142,641	-	-	11.1	32,109	100.0	290,417	2000
77.2	291,029	-	-	15.6	58,766	100.0	376,780	2005
79.9	344,438	-	-	18.8	80,949	100.0	430,865	2010
80.4	350,996	-	-	10.9	48,780	100.0	436,370	2011
81.0	356,516	-	-	10.5	46,686	100.0	440,188	2012
81.7	360,621	-	-	10.1	44,703	100.0	441,167	2013
82.5	365,981	3.6	15,785	16.4	72,582	100.0	443,548	2014
81.8	367,000	3.4	15,381	16.3	73,310	100.0	448,730	2015
83.7	367,440	3.4	14,934	16.7	73,512	100.0	438,963	2016
84.6	343,245	2.8	11,424	16.8	68,219	100.0	405,874	2017
12.2	41,720	14.0	1,601	13.7	9,374	12.5	50,876	0-3
15.2	52,298	17.5	1,994	16.2	11,071	15.5	62,992	4-6
43.9	150,626	43.0	4,911	43.3	29,564	43.9	178,304	7-12
28.7	98,601	25.5	2,918	26.7	18,210	28.0	113,702	13-17

מקור: עיבוד נתוני יסוד של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מאירס-ג'וינט מכון ברוקדייל, מרכז אנגלברג לילדים ולנוער, שנים שונות.

* בלוח זה כל ילד נספר פעם אחת, אך הוא עשוי להופיע במספר תיקים המשוכיכים לבתי אב שונים. מדובר ב-2%-3% בקירוב מהילדים, שמופיעים ביותר מתיק אחד השייך לבית אחד. הבחירה באיזה בית אב ייספרו ילדים אלה שרירותית. ** הגדרה ישנה: ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה מאז 1990. הגדרה חדשה: ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה בעשר השנים האחרונות. *** בסיכון ישיר או בסיכון משפחתי. הכוונה לבעיות המסכנות את חייו התקינים של הילד ואת התפתחותו והדורשות עזרה, שאין היא בהכרח הוצאה מן הבית. לרוב הילדים יש בעיות נוספות, בדרך כלל כלכליות, שאין בהן משום סיכון ישיר. ילדים מוכרים שאינם בסיכון הם ילדים הרשומים במחלקות השירותים בגין בעיות משפחתיות שאינן קשורות לתפקוד ההורים או לתפקוד הילדים. לרוב אלה בעיות כלכליות.

בשנת 2017 405,874 ילדים היו מוכרים למחלקות לשירותים החברתיים (ילדים אלו מנו 14% מכלל הילדים בישראל). מאז 2000 מספרם הלך וגדל אך לכאורה הוא פחת משנת 2016. ירידה זו משקפת כפי הנראה את יישום ההנחיות למיון ולסגירת תיקים שפותחו במסגרת תהליך הרפורמה במחלקות לשירותים חברתיים.

ב-2017 גדל חלקם של הילדים המצויים בסיכון ישיר/משפחתי מכלל הילדים המוכרים.

לוח 14.2: ילדים בגיל 0-14 המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, לפי מין ומאפיינים דמוגרפיים וחברתיים (מספרים ואחוזים) / 2010-2017

2017		2015		2010			
מספרים*	אחוזים*	מספרים	אחוזים*	מספרים	אחוזים*		
321,000	100.0	347,600	100.0	350,590	100.0	סך הכל*	
168,078	52.4	181,436	52.2	182,957	52.2	בנים	מין
152,880	47.6	166,234	47.8	167,643	47.8	בנות	
206,392	64.3	224,959	64.7	230,330	65.7	יהודים ואחרים**	קבוצת אוכלוסייה
196,415	61.2	215,053	61.9	219,725	62.7	מזה: יהודים	
110,221	34.3	120,724	34.7	114,521	32.7	ערבים	
197,246	61.4	214,264	61.6	220,788	63.0	ישראל	מקום לידה של יהודים ואחרים
8,996	2.8	10,716	3.1	15,297	4.0	חו"ל	
954	10.6	1,041	9.7	2,541	16.6	מהם: בריה"מ	
2,749	30.6	4,150	38.7	6,842	44.7	אתיופיה	
83,237	25.9	76,643	22.0	72,744	19.7	1-2	אשכול חברתי כלכלי***
93,475	29.1	105,782	30.4	112,730	32.2	3-4	
69,653	21.7	109,286	31.4	105,794	30.2	5-6	
65,333	20.4	44,554	21.8	51,253	14.6	7-8	
2,010	0.6	1,953	0.6	2,963	0.8	9-10	
130,555	40.7	136,275	39.2	-	-	סך הכל	
74,029	23.1	78,355	22.5	-	-	מהם:	בעלי נזקקות מוגדרת****
33,250	10.4	29,998	8.6	-	-	תפקוד לקוי של הורים או של ילדים	
14,976	4.7	19,167	5.5	-	-	סיבות רפואיות ומוגבלות	
7,007	2.2	7,862	2.3	-	-	עוני, קשיי הכנסה ותעסוקה	
109	0.0	122	0.0	-	-	אלימות התמכרות ועבריינות	

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, חישוב על פי שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 7.16, שנים שונות.
 * כולל אינו ידוע. ** כולל נוצרים לא ערבים וילדים בלא סיווג דת. *** בשנת 2010 לפי האשכול החברתי-כלכלי של היישובים שנקבע בשנת 2006. בשנים 2015 ו-2017 לפי האשכול החברתי-כלכלי של יישובים לשנת 2013.
 **** כולל אחר ומקרים בבדיקה. - אין נתונים לשנה זו.
 בשנים 2010-2017 בני 0-14 היו מוכרים למחלקות לשירותים חברתיים יותר מבנות בגיל זה, יהודים כמעט פי שניים מערבים, ויהודים ילידי ישראל הרבה יותר מיהודים ילידי חו"ל. 55% חיו ביישובים הנמנים על אשכולות 1-4 ו-42% 55% חיו ביישובים הנמנים על אשכולות 5-8. רק פחות מאחוז אחד מילדים אלו חיו ביישובי אשכול 9-10.
 בולט חלקם הגדול של עולי אתיופיה בקרב ילידי חו"ל המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים (30.6%).
 ב-2017 40.7% מהילדים שהיו מוכרים לרווחה היו בעלי נזקקות מוגדרת, כרבע מהם בגלל תפקוד לקוי של ההורים או של הילדים.

לוח 14.3: יישוב המגורים של ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, גילם וחלקם בכלל ילדי היישוב (מספרים ואחוזים) / 2017						
אחוז הילדים המוכרים למחלקות ילדי היישוב	גיל				סך כל הילדים המוכרים למחלקות ביישוב	יישוב
	13-17	7-12	4-6	0-3		
14.0	113,702	178,304	62,992	50,876	405,874	סך הכל
	עירויות					
11.7	14,171	15,135	6,551	5,545	41,402	ירושלים
11.2	3,604	3,704	1,531	1,628	10,467	תל אביב-יפו
11.6	2,616	2,844	1,207	898	7,565	חיפה
21.2	1,840	1,642	604	431	4,517	אום אל-פחם
15.3	471	545	246	225	1,487	אופקים
18.4	626	646	319	332	1,923	אור יהודה
20.9	328	366	164	171	1,029	אור עקיבא
15.4	625	725	352	318	2,020	אילת
19.1	2,020	2,062	727	492	5,301	אלעד
19.8	375	355	139	73	942	אריאל
12.8	2,977	3,122	1,461	1,381	8,941	אשדוד
12.7	1,652	1,674	810	738	4,874	אשקלון
11.7	469	496	199	142	1,306	באקה אל גרביה
14.6	2,489	2,998	1,408	1,248	8,143	באר שבע
29.5	537	587	254	230	1,608	בית שאן
11.3	2,343	2,491	1,089	794	6,717	בית שמש
18.1	2,036	2,351	967	731	6,085	ביתר עילית
12.7	3,648	4,270	2,003	1,769	11,690	בני ברק
13.9	1,240	1,438	564	513	3,755	בת ים
4.9	221	297	102	80	700	גבעתיים
7.4	210	250	115	83	658	גבעת שמואל
20.1	614	723	330	289	1,956	דימונה
5.4	335	398	149	111	993	הוד השרון
7.7	586	689	277	199	1,751	הרצליה
12.8	1,077	1,172	550	481	3,280	חדרה
10.5	1,742	1,962	879	689	5,272	חולון
14.7	601	708	323	315	1,947	טבריה
14.8	930	943	305	224	2,402	טייבה
21.2	733	674	256	161	1,824	טירה

לוח 14.3: יישוב המגורים של ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, גילם וחלקם בכלל ילדי היישוב (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

אחוז הילדים המוכרים למחלקות מכלל ילדי היישוב	גיל				סך כל הילדים המוכרים למחלקות ביישוב	יישוב
	13-17	7-12	4-6	0-3		
עירויות (המשך)						
24.6	428	526	205	197	1,356	טירת כרמל
13.7	600	618	243	214	1,675	טמרה
9.4	502	508	208	158	1,376	יבנה
9.4	271	296	119	100	786	יהוד-נווה אפרים
12.3	364	304	121	116	905	יקנעם עילית
12.0	340	337	142	101	920	כפר יונה
11.1	1020	1272	475	307	3,074	כפר סבא
20.3	762	671	231	176	1,840	כפר קאסם
10.4	433	439	169	143	1,184	כרמיאל
17.1	1276	1550	767	706	4,299	לוד
15.4	435	437	160	115	1,147	מגדל העמק
7.5	985	1049	338	156	2,528	מודיעין-מכבים-רעות
14.3	1,784	2,450	1,169	1,068	6,471	מודיעין עילית
16.1	728	756	303	219	2,006	מעלה אדומים
21.2	452	452	202	132	1,238	מעלות-תרשיחא
18.8	988	1018	429	310	2,745	נהריה
7.2	382	433	175	171	1,161	נס ציונה
16.3	1,616	1,451	541	401	4,009	נצרת
18.9	617	665	282	244	1,808	נצרת עילית
12.1	216	235	111	87	649	נשר
16.7	858	877	365	284	2,384	נתיבות
12.0	2,440	2,541	1,210	970	7,161	נתניה
23.1	985	938	378	284	2,585	סח'נין
20.4	974	1005	422	308	2,709	עכו
14.6	680	743	307	271	2,001	עפולה
28.0	1,160	1,010	365	267	2,802	עראבה
11.0	277	275	158	158	868	ערד
9.4	2,278	2,453	1,133	878	6,742	פתח תקוה
17.7	782	959	427	365	2,533	צפת
18.2	624	593	256	199	1,672	קלנסווה

לוח 14.3: יישוב המגורים של ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, גילם וחלקם בכלל ילדי היישוב (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

אחוז הילדים המוכרים למחלקות מכלל ילדי היישוב	גיל				סך כל הילדים המוכרים למחלקות ביישוב	יישוב
	13-17	7-12	4-6	0-3		
עירויות (המשך)						
6.9	297	335	131	80	843	קריית אונו
12.8	666	710	346	215	1,937	קריית אתא
12.1	376	435	153	174	1,138	קריית ביאליק
16.5	792	972	492	506	2,762	קריית גת
15.6	439	482	204	166	1,291	קריית ים
13.8	421	521	221	157	1,320	קריית מוצקין
28.8	654	775	381	333	2,143	קריית מלאכי
22.2	417	501	219	188	1,325	קריית שמונה
12.3	690	692	288	218	1,888	ראש העין
9.9	1,967	2,154	989	913	6,023	ראשון לציון
29.1	3,762	3,782	1,484	1,011	10,039	רהט
9.2	1,236	1,506	691	506	3,939	רחובות
14.5	989	1,245	552	571	3,357	רמלה
9.1	1,113	1,225	515	347	3,200	רמת גן
8.1	357	439	149	112	1,057	רמת השרון
9.2	685	636	259	219	1,799	רעננה
16.7	458	410	199	162	1,229	שדרות
8.7	490	419	120	134	1,163	שפרעם
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר)						
15.8	286	260	99	78	723	אבו סנאן
6.2	123	95	38	25	281	אבן יהודה
10.5	104	138	56	57	355	אזור
21.0	406	422	179	130	1,137	אכסאל
12.1	169	227	62	90	548	אעבלין
8.9	245	241	132	132	750	באר יעקב
12.9	198	170	57	40	465	בית ג'ן
1.9	51	41	6	6	104	בנימינה-ג.עדה
10.0	259	263	107	92	721	גבעת זאב
8.1	264	310	128	102	804	גדרה
7.2	219	224	73	64	580	גן יבנה

לוח 14.3: יישוב המגורים של ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, גילם וחלקם בכלל ילדי היישוב (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

אחוז הילדים המוכרים למחלקות מכלל ילדי היישוב	גיל				סך כל הילדים המוכרים למחלקות ביישוב	יישוב
	13-17	7-12	4-6	0-3		
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)						
7.5	125	164	84	75	448	גני תקווה
38.1	821	881	375	292	2,369	ג'סר א זרקא
19.4	291	283	106	115	795	ג'ת
10.7	179	188	82	87	536	דאלית אל כרמל
16.7	313	244	117	91	765	דיר אל אסד
12.7	382	340	137	104	963	זכרון יעקב
20.2	893	935	344	205	2,377	חורה
21.3	388	378	172	157	1,095	טורעאן
17.2	444	393	176	130	1,143	יפיע
18.9	456	409	135	112	1,112	ירכא
11.3	209	223	91	59	582	כאבול
17.0	726	686	243	187	1,842	כסיפה
16.5	514	504	210	180	1,408	כפר כנא
28.7	736	803	416	321	2,276	כפר מנדא
19.5	470	496	185	101	1,252	כפר קרע
31.9	777	790	309	254	2,130	לקייה
8.5	174	198	107	95	574	מבשרת ציון
19.0	612	503	171	106	1,392	מג'אר
12.8	257	258	110	94	719	מג'ד אל כרום
19.6	237	266	86	87	676	מג'דל שמש
6.9	118	133	58	42	351	מזכרת בתיה
27.1	418	525	232	202	1,377	נחף
22.2	240	274	141	139	794	עוספיה
14.9	339	229	85	56	709	עין מאהל
14.0	501	477	163	137	1,278	ערערה
28.8	993	1027	400	249	2,669	ערערה בנגב
22.3	365	410	156	142	1,073	פורידיס
11.6	493	608	252	219	1,572	פרדס חנה-כרכור
8.7	226	221	89	100	636	קדימה-צורן
6.4	98	129	43	18	288	קריית טבעון

לוח 14.3: יישוב המגורים של ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, גילם וחלקם בכלל ילדי היישוב (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

אחוז הילדים המוכרים למחלקות מכלל ילדי היישוב	גיל				סך כל הילדים המוכרים למחלקות ביישוב	יישוב
	13-17	7-12	4-6	0-3		
מועצות מקומיות (10,000 תושבים ויותר) (המשך)						
12.7	125	136	62	62	385	קריית עקרון
26.4	678	598	256	214	1,746	ריינה
21.6	474	476	192	126	1,268	רכסים
6.0	195	131	39	20	385	שוהם
8.9	158	129	55	38	380	תל מונד
20.8	687	810	397	381	2,275	תל שבע
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים)						
23.8	253	229	83	61	626	אבו גוש
9.9	104	129	37	29	299	אורנית
6.4	66	71	23	12	172	אלפי מנשה
15.4	212	232	80	54	578	אפרתה
25.4	334	323	135	136	928	בועיינה-נוג'ידאת
21.1	174	165	58	52	449	בוקעאתה
22.3	241	282	140	120	783	ביר אל-מכסור
16.0	169	193	66	38	466	בית אל
10.4	86	82	35	14	217	בית דגן
30.8	171	185	75	69	500	בני עי"ש
19.4	319	277	98	55	749	בסמ"ה
31.7	404	331	101	52	888	בסמת טבעון
30.7	307	330	140	146	923	בענה
11.9	75	88	23	34	220	ג'ולס
26.9	441	393	143	72	1,049	גלג'וליה
14.5	216	192	75	56	539	דבורייה
28.8	342	376	148	134	1,000	דייר חנא
22.5	187	194	90	87	558	זמר
17.3	189	187	91	66	533	זרזיר
22.5	205	168	59	36	468	חורפיש
41.4	413	455	200	172	1,240	חצור הגלילית
33.0	310	304	94	89	797	טובא זנגרייה
15.2	127	119	48	46	340	יאנוח-ג'ת

לוח 14.3: יישוב המגורים של ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, גילם וחלקם בכלל ילדי היישוב (מספרים ואחוזים) / 2017 (המשך)

אחוז הילדים המוכרים למחלקות מכלל ילדי היישוב	גיל				סך כל הילדים המוכרים למחלקות ביישוב	יישוב
	13-17	7-12	4-6	0-3		
מועצות מקומיות (5,000-10,000 תושבים) (המשך)						
28.6	308	406	140	100	954	ירוחם
7.9	78	65	19	15	177	כוכב יאיר
19.3	222	246	102	59	629	כסרא-סמיע
16.4	101	101	28	13	243	כפר ורדים
12.3	145	122	44	56	367	כפר יאסיף
6.3	52	36	16	9	113	להבים
7.4	76	80	18	16	190	מיתר
21.8	125	149	65	42	381	מצפה רמון
19.7	229	221	92	71	613	משהד
7.1	69	68	17	4	158	עומר
19.2	133	103	53	44	333	עילבון
26.6	246	299	136	160	841	עילוט
14.1	102	93	30	15	240	פקיעין (בוקיעה)
10.6	51	64	19	20	154	פרדסיה
25.1	189	177	79	53	498	קצרין
24.8	228	291	127	122	768	קריית ארבע
16.5	170	156	66	42	434	קרני שומרון
26.7	237	192	79	66	574	ראמה
14.0	131	137	35	14	317	רמת ישי
31.3	295	276	97	64	732	שבלי אום אל-גנם
23.5	430	464	194	148	1236	שגב שלום
26.8	160	175	82	81	498	שלומי
31.8	286	274	123	96	779	שעב

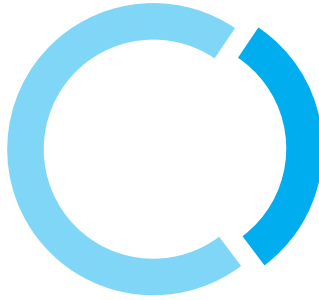
מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, עיבוד נתוני יסוד, 2018.

* סך הכל כולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח והמונים כל אחד פחות מ-5,000 תושבים.

ביישובים הבאים אחוז הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים היו 25% ויותר: חצור הגלילית (41.4%), ג'סר א זרקא (38.1%), טובא זנרייה (33.0%), לקייה (31.9%), שעב (31.8%), בסמת טבעון (31.7%), בענה (32.9%), שבלי אום אל גנם (30.8%), בני עי"ש (30.8%), בענה (30.7%), בית שאן (29.5%), רהט (29.1%), ערעה בנגב (28.8%), דיר חנא (28.8%), קריית מלאכי (28.8%), כפר מנדא (28.7%), ירוחם (28.6%), עראבה (28.0%), נחף (27.1%), ג'לג'וליה (26.9%), שלומי (26.8%), ראמה (26.7%), עילוט (26.6%), ריינה (26.4%), בועינה נוג'דאת (25.4%), קצרין (25.1%).

תרשים 14א': אחוז הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים החיים במשפחות שבראשן הורה עצמאי (מספרים ואחוזים) / 2017

סך כל הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים: 405,874



30.3%
ילדים במשפחות
שבראשן הורה
עצמאי

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, עיבוד נתוני יסוד, 2018.

לוח 14.4: ילדים נטושים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים, לפי גיל ומוצא (מספרים) / 2010-2017

2017		סך הכל	2015	2010	גיל
מהם: ילדי עולים*					
הגדרה חדשה	הגדרה ישנה				
8	74	326	240	113	סך הכל
2	8	26	20	15	0-3
1	7	34	38	19	4-6
2	34	160	111	34	7-13
3	25	106	71	45	14-17

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לפרט ולמשפחה, עיבוד נתוני יסוד, שנים שונות.

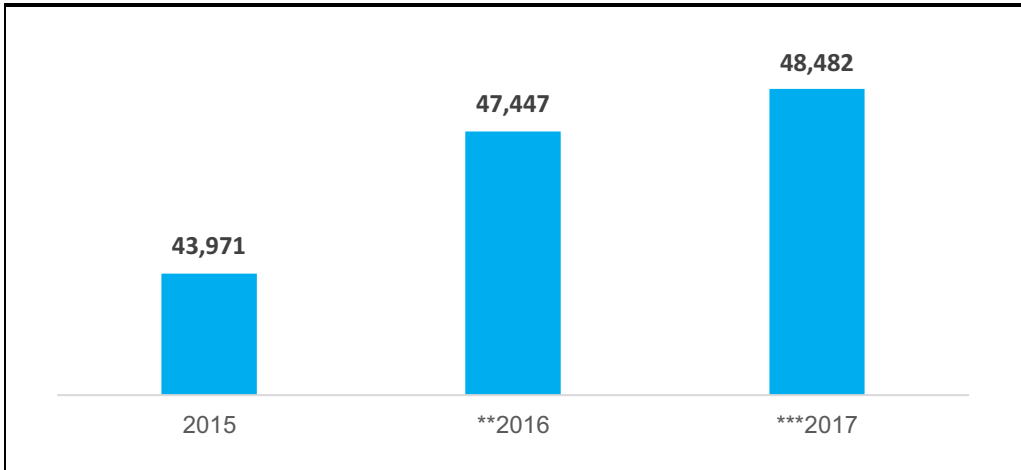
* הגדרה ישנה: ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה מאז 1990. הגדרה חדשה: ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה בעשר השנים האחרונות.

מספר הילדים הנטושים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים בישראל הולך וגדל מאז ראשית 2010, ובשנת 2017 הוא הגיע ל-326 (גידול ב-188.5%).

ילדים ובני נוער בסיכון (תרשימים 14ב'-14ח' ולוחות 14.5-14.6)

הלוחות והתרשימים בתת-פרק זה מתייחסים לדיווחים לעובדים סוציאליים לחוק הנוער. בשנים 2013-2015 חל שינוי באופן איסוף המידע. בעקבות זאת עבר טופס הדיווח מספר שינויים. **החל משנת 2014 הנתונים מתייחסים למספר הדיווחים ולא למספר הקטינים המדווחים.** הנתונים המוצגים לשנת 2017 התקבלו מ-242 רשויות מקומיות (עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) מתוך 253 (שיעור החזרה של 95.7%).

תרשים 14ב': דיווחים* לעובדים סוציאליים לחוק הנוער, לפי שנה / 2015-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.
* דיווחים חדשים.

** בהתאם לדוח 'פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנת 2017' נפלה טעות של 756 דיווחים שנכנסו לחישוב הסופי שהוצג בדוח 2016. לפיכך, נתוני 2016 המוצגים בשנתון זה שונים מאלו שהוצגו בשנתון 'ילדים בישראל' הקודם.

*** בשנת 2017 הגיעו לעובדים הסוציאליים לחוק הנוער 46,778 דיווחים חדשים, ונגרעו נתוניהם של כ-7 רשויות, אשר סך הדיווחים שהתקבלו מהן בשנת 2016 היה 1,704. ההערכה היא כי בשנת 2017 היה מספר הדיווחים ברשויות אלו לפחות כמו בשנת 2016, לכן הן נכללו בחישוב הסופי של שנת 2017.

לוח 14.5: דיווחים* לעובדים סוציאליים לחוק הנוער, לפי שנה, מין, גיל וסיבת הדיווח (אחוזים מסך הדיווחים בכל קטגוריה) / 2015-2017

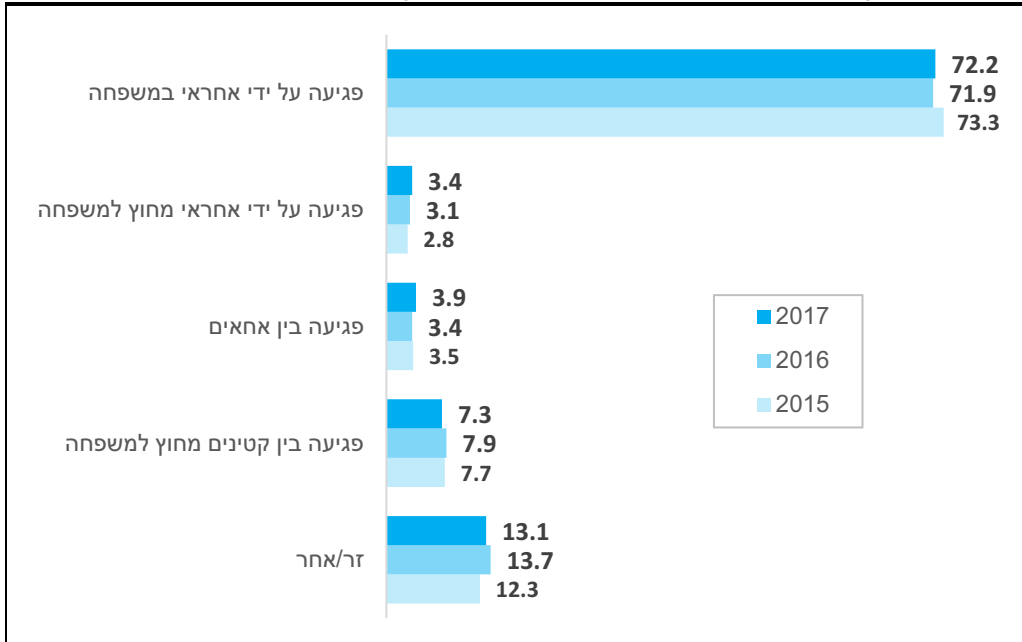
2017	2016	2015		
53.1	53.4	54.3	בנים	מין
46.9	46.6	45.7	בנות	
17.6	17.8	14.5	0-5	גיל
50.7	50.5	41.2	6-13	
31.7	31.7	38.2	14-17	
32.9	31.1	33.5	הזנחה	סיבת הדיווח**
25.3	28.0	26.1	התעללות פיזית	
12.7	12.0	11.0	התעללות מינית	
4.8	5.7	6.5	התעללות רגשית	
3.5	5.0	3.7	מספר הפניות על פי חוק הנוער לאבחון, טיפול ואשפוז פסיכיאטרי	
1.7	2.1	2.0	נוער מעורב בפלילים	
2.1	1.8	2.0	נסיונות התאבדות	
1.0	0.9	1.0	התמכרויות	
16.0	16.4	14.2	אחר***	

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.

* דיווחים חדשים. ** הסיבות שבגינן הועבר דיווח ביחס לקטין או הסיבות שבגינן נדרש עו"ס לחוק הנוער להתערב. קטין יכול להיכלל ביותר מקטגוריה אחת. *** כגון דיווחים על בעיות התנהגות של קטנים כגון אלימות ובריחה מהבית, דיווחים על תפקוד הורי חסר כגון אשפוז הורים, התמכרות הורים, מצבים נפשיים שאינם מאפשרים טיפול בקטין.

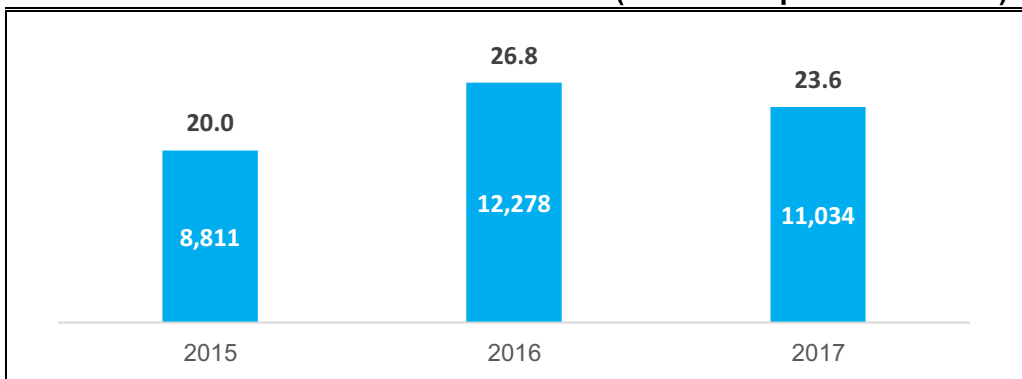
בכל השנים אחוז הבנים המדווחים שטופלו בידי עובדים סוציאליים לחוק הנוער היה גדול מזה של הבנות. כמחצית מהדיווחים היו על ילדים בגיל 6-13. מאז 2015 עלה אחוז הדיווחים של ילדים בגיל 0-5. סיבות הדיווח השכיחות ביותר היו הזנחה, התעללות פיזית והתעללות מינית.

תרשים 14ג': זיקת הפוגע לילד שדווח עליו לעובדים סוציאליים לחוק הנוער בשל חשד להתעללות (אחוז מסך כל הדיווחים לפי זיקת הפוגע) / 2015-2017



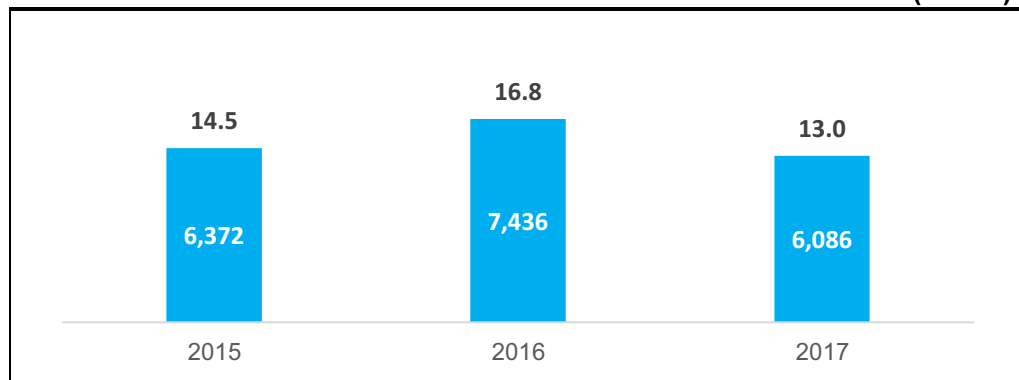
מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.
כ-70% מהדיווחים לעובדים סוציאליים לחוק הנוער היו על ילדים בסיכון שנפגעו בידי אחראי במשפחה.

תרשים 14ד': דיווחים לעובדים סוציאליים לחוק הנוער בגין קטינים עם מוגבלויות, (מספרים ואחוז מסך כל הדיווחים) / 2015-2016



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.

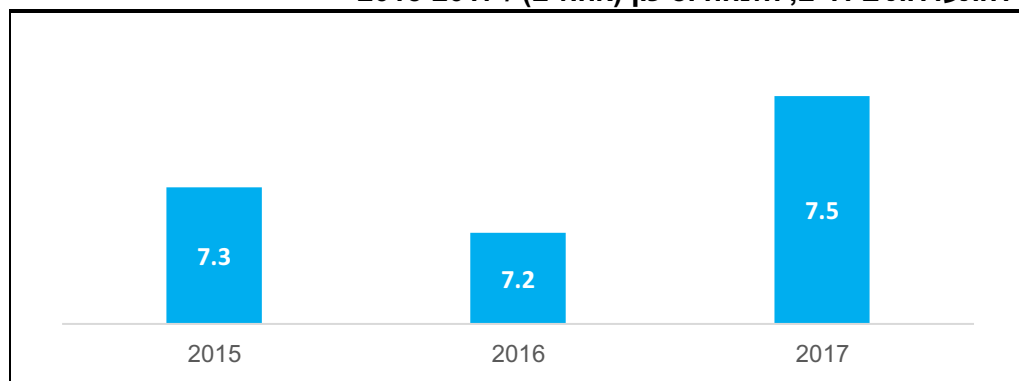
תרשים 14ה': דיווחים לעובדים סוציאליים לחוק הנוער בגין קטינים עולים* (אחוזים) / 2015-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.

* ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה בעשר השנים האחרונות. ייתכן שחלק מהרשויות דיווחו לפי ההגדרה הישנה: ילדים שהם או הוריהם ילידי חו"ל ועלו ארצה מאז 1996.

תרשים 14ב': דיווחי אמת ודיווחי שווא* לעובדים סוציאליים לחוק הנוער על חשד להתעללות בילדים, הזנחה וסיכון (אחוזים) / 2015-2017

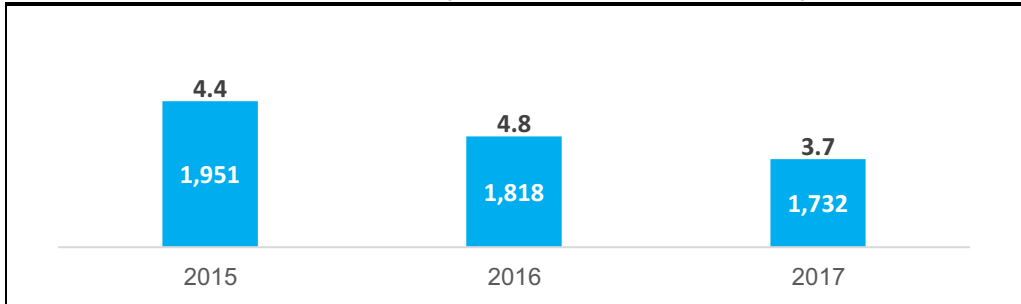


מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.

* דיווח שהתברר כלא נכון לאחר בדיקה או שלא נדרש המשך טיפול בעניינו.

דיווחי שווא מונים אחוז קטן ביותר מכלל הדיווחים לעובדים סוציאליים לחוק הנוער. כך בכל השנים.

תרשים 14: מספר הדיווחים על קטינים שבעניינם הוגשה בקשה לוועדת פטור מדיווח למשטרה (מספרים ואחוז מכלל הדיווחים) / 2015-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנים שונות.

לוח 14.6: מספר הבקשות* לפטור מחובת דיווח** אודות פגיעה בילדים שטופלו, הוגשו ואושרו, לפי מחוז / 1995-2016

מחוז	מספר הבקשות לפטור שהופנו לוועדות***					מספר הבקשות שאושרו***				
	2016	2015	2010	2000	1995	2016	2015	2010	2000	1995
סך הכל	1,593	1,669	1,054	207	20	1,472	1,552	726	126	9
צפון	70	94	58	24	3	54	83	52	21	3
חיפה	116	146	112	27	11	102	126	109	15	4
מרכז	687	821	416	87	6	659	805	118	47	2
תל אביב	324	253	272	22	-	292	204	274	18	-
ירושלים	94	91	43	25	-	85	83	32	17	-
ירושלים מחוז ש"י****	49	64	54	-	-	42	60	44	-	-
דרום	253	200	99	22	-	238	191	97	8	-

מקור: משרד המשפטים, פרקליטות המחוזות, שנים שונות.

* בקשות הנוגעות לקטינים בלבד, למעט חיפה שבה הבקשות נוגעות לקטינים וגם לחסרי ישע.

** לפי החוק, בסמכותן של ועדות הפטור המוסמכות על פי סעיף 368ד' (ו) לחוק העונשין, התשל"ז, 1977 - לפטור עובד סוציאלי לחוק הנוער מדיווח למשטרה על קטין שנפגע בידי מי שאחראי עליו. הסיבות השכיחות למתן פטור הן: חשש לחיי קרבן ההתעללות באם יפתחו הליכי חקירה; חוסר עניין של קורבן גילוי עריות הנתון בטיפול לדווח על מקרה ישן; חשש שהליכי חקירה יגרמו לנסיגה או להרס המשפחה הנתונה בתהליך שיקום; סירוב של הקורבן לשתף פעולה עם גורמי החקירה. *** כולל בקשות שבטולו לאחר מכן בידי הפונים, ומקרים שבהם לוועדות לא הייתה סמכות / לא הייתה חובת דיווח מלכתחילה / המשפחה עזבה את הארץ / הייתה פניה למשטרה במקביל לפניה לוועדה. כולל בקשות שאושרו זמנית. **** החל משנת 2013 פרקליטים ממחוז מרכז וכן ממחוז ירושלים ישבו בוועדות פטור בישובים בשומרון ויהודה. על כן, הנתונים המובאים הם בחלוקה למחוזות הפרקליטות, ולא למיקום היישוב.

הערה: הנתונים נכונים במועד מסירתם - בקיץ בכל שנה. לצערנו לא התקבל עדכון ל-2017 עד למועד פרסום השנתון.

בשנים 1995-2016 הסתמן גידול במספר הבקשות לקבלת פטור שהופנו לוועדות ואושרו.

ילדים שטופלו במרכזי הגנה (לוח 14.7)

לוח 14.7: סוג פגיעה, מין, גיל, וקבוצת אוכלוסייה של ילדים שטופלו במרכזי הגנה לפי מקום המרכז (מספרים) / 2012-2017										
מיקום מרכז ההגנה								סך הכל*		
צפת	נתניה	אשקלון	נצרת	באר שבע	חיפה	ירושלים	תל השומר	אחוזים	מספרים	
-	-	-	-	-	-	497	467	100.0	964	2012
-	-	-	-	203	80	524	444	100.0	1,251	2013
-	-	-	23	350	240	524	486	100.0	1,623	2014
-	-	231	330	373	326	504	779	100.0	2,543	2015
-	-	263	331	367	256	556	500	100.0	2,273	2016
105	207	339	361	469	356	615	498	100.0	2,950	2017
מין**										
34	68	153	144	-	135	308	187	41.5	1,029	בנים – סך הכל
25	53	99	76	-	80	278	130	72.0	741	מזה: פגיעה מינית
9	15	54	68	-	55	30	57	28.0	288	פגיעה פיזית
71	135	186	217	-	222	307	311	58.5	1,449	בנות – סך הכל
55	120	177	191	-	201	291	279	90.7	1,314	מזה: פגיעה מינית
16	15	9	26	-	21	16	32	9.3	135	פגיעה פיזית
גיל***										
25	-	38	35	39	32	62	63	10.0	294	0-5
35	-	114	123	188	111	291	197	35.9	1,059	5-10
29	-	122	147	173	136	201	178	33.4	986	10-14
16	-	55	56	58	75	61	61	12.9	382	14-18
קבוצת אוכלוסייה**										
44	142	316	181	338	262	586	431	78.0	2,300	יהודים – סך הכל
39	51	168	-	135	33	474	155	45.9	1,055	מתוכם: דתיים – סך הכל
20	13	23	180	131	61	29	9	15.8	466	לא יהודים – סך הכל

לוח 14.7: סוג פגיעה, מין, גיל, וקבוצת אוכלוסייה של ילדים שטופלו במרכזי הגנה לפי מקום המרכז (מספרים) / 2012-2017

מיקום מרכז ההגנה								סך הכל*		
צפת	נתניה	אשקלון	נצרת	באר שבע	חיפה	ירושלים	תל השומר	מספרים	אחוזים	
סוג הפגיעה**										
80	170	276	268	273	286	569	409	79.0	2,331	מינית – סך הכל
13	48	64	71	121	84	227	103	31.4	731	מזה: בתוך המשפחה
68	122	212	197	152	202	342	306	68.7	1,601	מחוץ למשפחה
23	29	63	93	159	71	46	89	19.4	573	פיזית – סך הכל
10	11	36	33	-	29	17	29	28.8	165	מזה: בתוך המשפחה
13	18	27	60	-	42	29	60	43.5	249	מחוץ למשפחה
סך כל הפגיעות המיניות והפיזיות										
23	59	100	104	121	113	244	132	30.4	896	בתוך המשפחה
81	140	239	257	152	244	371	366	62.7	1,850	מחוץ למשפחה
-	45	100***	30	-	-	142	64	12.9	381	בין קטינים
סוג טיפול שבוצע במרכז ההגנה										
11	81	218	34	101	40	164	45	23.5	694	חקירות משטרה /אחר****
48	75	191	120	259	192	328	391	54.4	1,604	חקירות ילדים
8	0	14	9	0	16	7	22	2.6	76	בדיקות רפואיות
30	0	269	0	86	0	106	11	17.0	502	דיבוב הילד
8	9	333	0	0	4	615	437	47.7	1,406	בבירור ראשוני*****

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מרכזי הגנה, שנים שונות.
 * ב-2013 פעילות המרכז בחיפה התייחסה לחודשים ספטמבר-דצמבר בלבד. ב-2014 פעילות המרכז בנצרת התייחסה לחודשים אוקטובר-דצמבר בלבד, וב-2015 פעילות המרכז באשקלון התייחסה לחודשים פברואר-דצמבר בלבד. ** ייתכן וחלק מהנתונים אינם מסתכמים לסך הכל עקב דיווח חסר. *** בין קטינים בתוך מסגרת חינוכית. **** בבאר שבע: 22 חקירות מיוחדות ו-79 חקירות נוער. בירושלים: 119 עדויות, 39 חקירות נוער ו-6 מסדרי זיהוי. ***** פעולות התערבות שונות הכוללות בין היתר שיחת אינטק עם העו"ס, חקירות ילדים, דיבוב ילדים, מפגשים פרטניים עם ילדים והורים וכדומה.

- נתון חסר במקור.

הערה: ייתכן דיווח של יותר מסוג פגיעה אחת.

שני שלישים מהפגיעות המיניות שבגינן פנו ילדים למרכזי הגנה התרחשו מחוץ למשפחה. ב-2017 רוב הילדים שטופלו במרכז ההגנה היו יהודים (78%), בנות יותר מבנים (58.5% לעומת 41.5% בהתאמה), בשל פגיעה מינית יותר מאשר בגלל פגיעה פיזית (79% לעומת 19.4% בהתאמה).

ילדים נפגעי אלימות ותקיפה מינית שאותרו בבתי חולים, בקופות חולים ובטיפות חלב (לוח 14.8)

לוח 14.8: ילדים נפגעי אלימות ותקיפה מינית שאותרו* בבתי חולים, בקופות חולים ובטיפות חלב, לפי סוג פגיעה**, גיל ומין (מספרים) 2000-2017

גיל ומין								בנות	בנים	סך הכל	סוג הפגיעה
13-17		7-12		4-6		0-3					
בנות	בנים	בנות	בנים	בנות	בנים	בנות	בנים				
סך הכל כולל											
-	-	-	-	-	-	-	-	1,055	934	1,989	2000
-	-	-	-	-	-	-	-	1,142	1,067	2,209	***2005
561	338	297	381	275	180	505	610	1,639	1,609	3,654	****2010
321	532	280	270	199	204	471	420	1,481	1,216	3,173	2015
633	326	241	257	175	169	309	424	1,654	1,106	2,862	2016
770	491	293	344	299	228	400	416	1,724	1,442	3,546	2017
בתי חולים											
597	278	164	171	140	109	242	345	1,143	903	2,046	סך הכל
120	141	53	58	17	31	94	103	284	333	617	התעללות פיזית
50	54	48	58	81	40	89	191	268	343	611	הזנחה/ מניעת טיפול
161	40	19	28	18	21	36	43	234	132	366	התעללות נפשית
130	6	31	16	18	11	22	8	201	41	242	התעללות/ תקיפה מינית במשפחה
81	17	7	8	6	6	1	0	95	31	126	תקיפה מינית בידי זר או אדם מוכר שאינו בן משפחה
51	20	2	3	0	0	0	0	53	23	76	הטרדה מאיימת
4	0	4	0	0	0	0	0	8	0	8	התעמרות כלכלית ו/או מניעת זכויות

לוח 14.8: ילדים נפגעי אלימות ותקיפה מינית שאותרו* בבתי חולים, בקופות חולים ובטיפות חלב, לפי סוג פגיעה**, גיל ומין (מספרים) 2000-2017 (המשך)

גיל ומין								בנות	בנים	סך הכל	סוג הפגיעה
13-17		7-12		4-6		0-3					
בנות	בנים	בנות	בנים	בנות	בנים	בנות	בנים				
קופות חולים (כללית, מכבי, לאומית ומאוחדת)											
173	213	129	173	159	119	158	71	581	539	1,120	סך הכל
60	33	54	73	35	43	63	62	212	211	423	התעללות פיזית
28	34	24	25	30	43	78	96	160	198	358	הזנחה/ מניעת טיפול
10	7	38	15	42	22	27	15	117	59	176	התעללות/ תקיפה מינית במשפחה
19	9	13	23	13	15	7	9	52	56	108	התעללות נפשית
3	0	23	2	4	4	1	3	31	9	40	הטרדה מאיימת
4	2	0	3	0	1	0	0	4	6	10	תקיפה מינית בידי זר או אדם מוכר שאינו בן משפחה
3	0	2	0	0	0	0	0	5	0	5	התעמרות כלכלית ו/או מניעת זכויות
טיפות חלב (תחנות לבריאות האם והילד)											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	380	סך הכל

מקור: משרד הבריאות, המחלקה לטיפול באלימות במשפחה ותקיפה מינית, השרות הארצי לעבודה סוציאלית, שנים שונות. * ילדים שהצוות הרפואי איתר בהגיעם למיון/לאשפוז בבתי חולים או לקופות החולים. לרוב, ילדים אלה מדווחים לוועדות האלימות. אחדות מהן דנות רק במקרים השנויים במחלוקת, ואילו אחרות דנות בכל מקרה. ** הסיווג נעשה על פי הפגיעה העיקרית (ילד עלול להיפגע משני סוגי פגיעה ויותר). *** משנת 2005 כלולים נפגעי תקיפה מינית במשפחה ומחוצה לה שהגיעו ל-26 בתי חולים. משנת 2007 סך הכל כולל דיווחי קופות חולים. **** ב-2010 כולל בתי חולים וארבע קופות חולים וכן 406 קטינים עד גיל 6 שהגיעו לטיפול ולמעקב בתחנות לבריאות האם והילד ושנחשדו או אותרו כנפגעי התעללות. הערה: נתונים נוספים על אלימות במשפחה ראו בפרק 13.

בשנת 2017 גדל מספר הילדים נפגעי האלימות שאותרו בבתי החולים, בקופות חולים ובטיפות חלב. התעללות פיזית והזנחה/מניעת טיפול הם סוג הפגיעה השכיח ביותר בילדים שאותרו בבתי חולים ובקופות החולים. מספר הבנות בגיל 13-17 שנפגעו מאלימות במשפחה ואותרו בידי שירותי הבריאות בכל השנים היה גדול בהרבה מזה של הבנים בני גילן שנפגעו מאלימות מסוג זה.

ילדים במסגרות חירום (תרשימים 14ח'-14ט' ולוחות 14.9-14.10)

לוח 14.9: ילדים בסיכון שהוצאו למסגרות חירום, לפי סוג מסגרת (אחוזים) / 2017

סוג מסגרת				סך הכל		סוג מסגרת	
בתי מעבר	קלטי חירום בפנימייה	אומנת חירום (משפחות)	מרכז חירום אינטרני	אחוזים	מספרים		
2016							
31	94	197	390	-	712	מספרים	מספר הילדים
4.4	13.2	27.7	54.8	100.0	-	אחוזים	
17	49	113	195	52.8	374	מספרים	בנים
4.5	13.1	30.2	52.1	100.0	-	אחוזים	
14	45	81	195	47.2	335	מספרים	בנות
4.2	13.4	24.2	58.2	100.0	-	אחוזים	
2017							
53	77	172	509	-	811	מספרים	מספר הילדים
7.0	9.0	21.0	63.0	100.0	-	אחוזים	
31	46	101	269	55.0	447	מספרים	בנים
6.9	10.3	22.6	60.2	100.0	-	אחוזים	
22	31	71	240	45.0	364	מספרים	בנות
6.0	8.5	19.5	65.9	100.0	-	אחוזים	

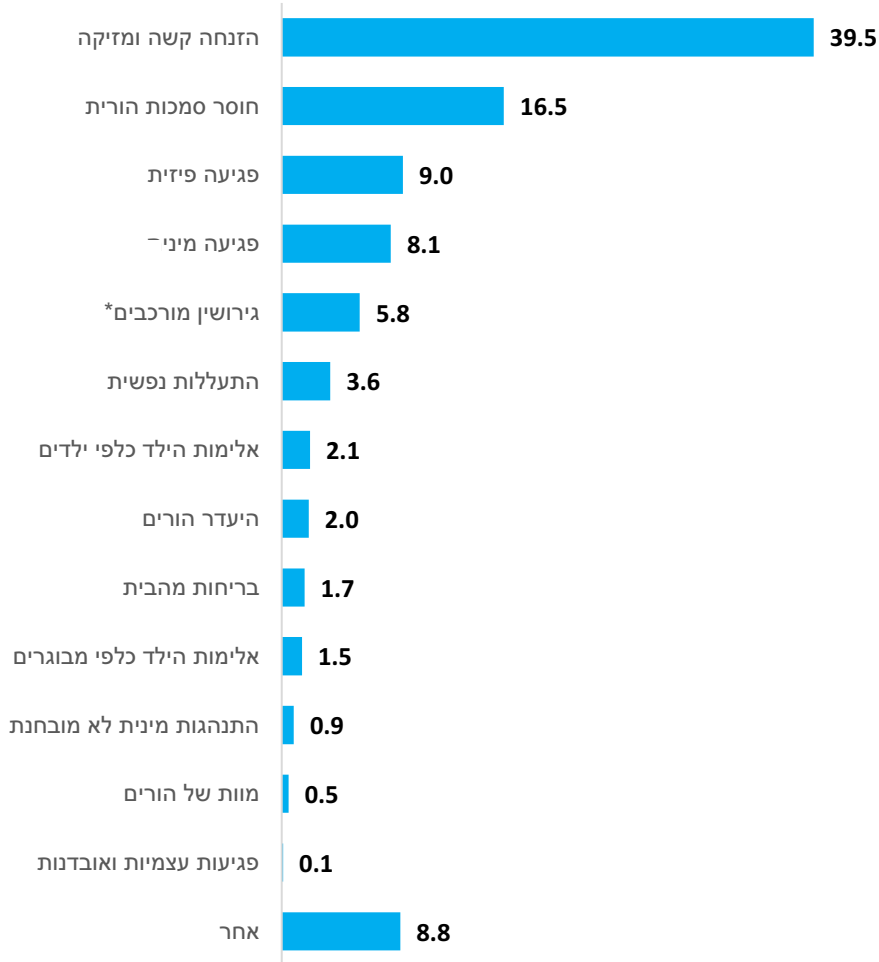
מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות לילד ונוער, מפקחת ארצית לנושא מסגרות חירום, 2018. במהלך שנת 2017 הוצאו למסגרות חירום 811 ילדים במצבי סכנה. 63% מהם הוצאו למרכזי חירום אינטרניים ו-21% הוצאו לאומנת חירום. קצת יותר ממחצית מהשוהים במסגרות חירום היו בנים.

לוח 14.10: ילדים בסיכון שהיו בטיפול במסגרות חירום, לפי סוג מסגרת, משך הטיפול וגיל (ממוצע) / 2017

גיל (ממוצע)	משך הטיפול (ממוצע חודשים)	סוג מסגרת
6.9	6.3	סך הכל
8.5	6.4	מרכז חירום אינטרני
2.6	5.3	אומנת חירום
8.4	5.3	קלטי חירום בפנימייה
4.4	10.9	בתי מעבר

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות לילד ונוער, מפקחת ארצית לנושא מסגרות חירום, 2018. בשנת 2017 עמד ממוצע חודשי הטיפול במסגרות החירום על כחצי שנה. ממוצע חודשי השהות בבתי מעבר לגיל הרך המיועדים לזמן שהות של עד שנה היה 10.9 חודשים. הגיל הממוצע של ילדים בסיכון המטופלים במסגרות חירום אינטרניים הוא 6 שנים ו-9 חודשים.

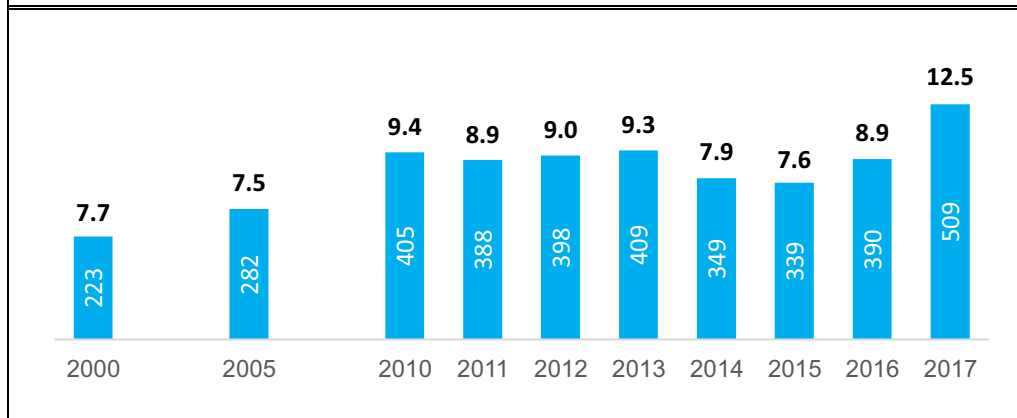
תרשים 14ח': ילדים בסיכון שהיו בטיפול במסגרות חירום*, לפי הסיבה העיקרית להפניה (אחוזים) / 2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות לילד ונוער, מפקחת ארצית לנושא מסגרות חירום, 2018.
 * במצבים שהקטין עונה להגדרות של קטין נזקק לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.

כ-40% מהילדים הופנו למסגרות חירום בגלל הזנחה קשה ומזיקה.

תרשים ט'14: ילדים בסיכון שהיו בטיפול אינטרני במסגרות חירום, לפי שנה (מספרים ושיעורים ל-10,000 מכלל הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים) 2000-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות לילד ונוער, מפקחת ארצית לנושא מסגרות חירום, שנים שונות. חישוב שיעורים ל-10,000: המועצה לשלום הילד על בסיס נתוני משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

הערה: בסוף שנת 2013 נסגר מרכז החירום במחוז מרכז.

בשנת 2017 שיעור הילדים מכלל הילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים ששהו במסגרות חירום, היה הגבוה ביותר מאז שנת 2000.

ילדים בסיכון המטופלים בידי אגף א' במשרד החינוך (לוח 14.11)

לוח 14.11: ילדים ובני נוער בסיכון שטופלו בידי מחלקות אגף א' - חינוך ילדים ונוער בסיכון* במשרד החינוך, לפי מחלקות האגף (מספרים ואחוזים) / 2015-2017

2017		2015		מחלקה
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	256,677	100.0	259,269	סך הכל
29.2	75,000	25.7	66,720	ביקור סדיר ומניעת נשירה
27.3	70,000	11.6	30,000	רווחה חינוכית**
10.3	26,530	10.1	26,191	כיתת אתגר
10.2	26,147	10.0	25,981	כיתת מב"ר
5.8	15,000	5.8	15,106	מרכז חינוך
3.5	9,000	14.7	38,197	גיל רך
3.3	8,500	7.7	20,000	קידום נוער***
2.9	7,430	1.4	3,725	כיתת תל"מ/מל"א
2.7	6,790	3.2	8,182	היל"ה
2.4	6,030	0.0	0	מועדוניות
1.7	4,250	1.5	3,850	מרכז נוער
0.3	700	0.5	1,192	מפתנים (בשיתוף משרד הרווחה)
0.3	700	0.3	700	חסות הנוער
0.1	300	0.1	154	מרכז חירום
0.1	300	0.0	0	בתי כלא
0.0	0	3.4	8,760	למידה ממוקדת בגרות (תגבורים)
0.0	0	2.1	5,543	כיתת אומ"ץ
0.0	0	1.0	2,580	בית ספר במעבר
0.0	0	0.5	1,310	בית ספר ייחודי
0.0	0	0.4	978	הזדמנות ראשונה
0.0	0	0.0	100	חממות

מקור: משרד החינוך, המנהל הפדגוגי, שנים שונות.

* לשעבר אגף שח"ר.

** כולל: רווחה חינוכית, התוכנית הלאומית 360, שיקום שכונות, תרבות ואומנות בקהילה.

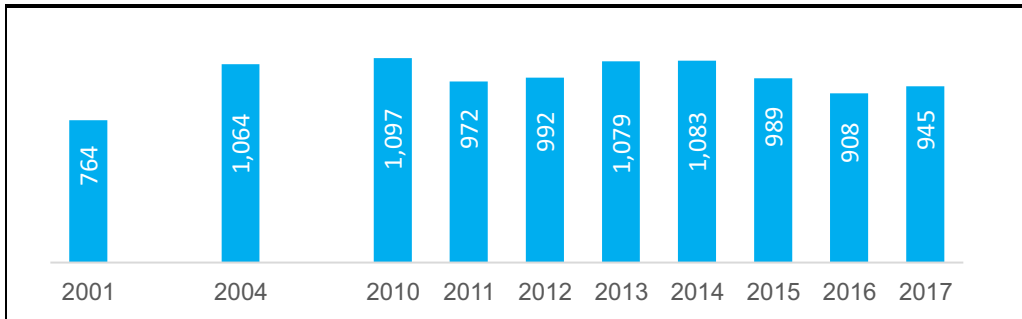
*** לא כולל מטופלי קידום נוער שלומדים בתוכנית היל"ה.

בשנת 2017 טיפל אגף א' של משרד החינוך ב-256,677 ילדים בסיכון, יותר מכל - במסגרת ביקור סדיר ומניעת נשירה ורווחה חינוכית.

ילדים במקלטים לנשים נפגעות אלימות (תרשימים 14-י' - 14-יב')

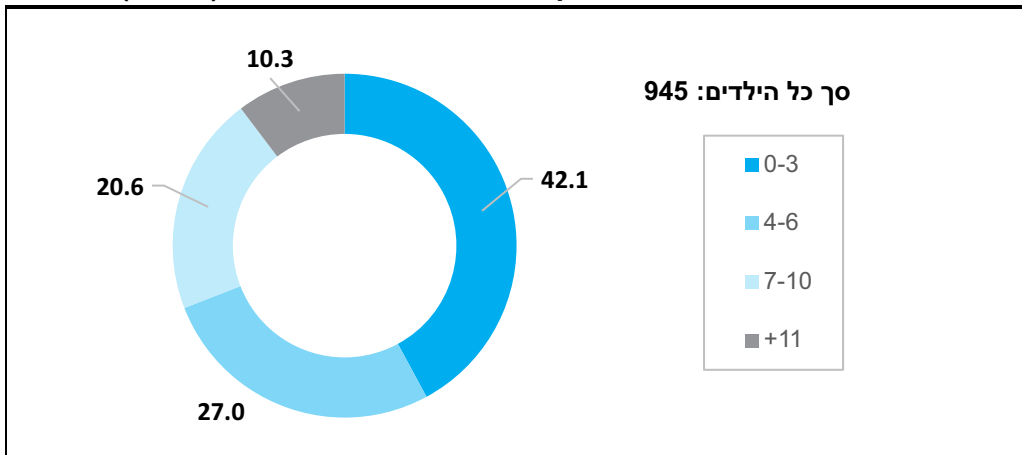
ב-2017 שהו 945 ילדים ב-14 מקלטים לנשים נפגעות אלימות ברחבי הארץ.

תרשים 14 י': מספר הילדים השוהים במקלטים לנשים נפגעות אלימות, לפי שנה
2001-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פיקוח ארצי בנושא אלימות במשפחה (מקלטים ודירות מעבר), שנים שונות.

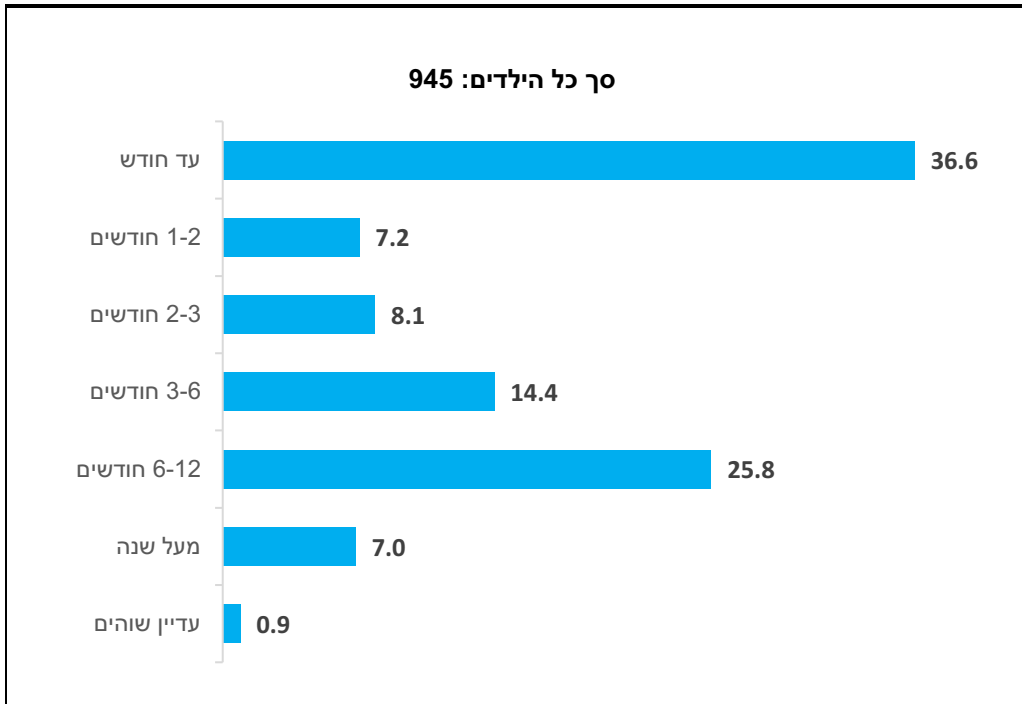
תרשים 14 יא': גיל הילדים השוהים במקלטים לנשים נפגעות אלימות (אחוזים) / 2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פיקוח ארצי בנושא אלימות במשפחה (מקלטים ודירות מעבר), 2018.
הערה: על פי הנהלים שהייה במקלטים אפשרית עם ילדים עד גיל 11, מכאן השיעור הנמוך של ילדים מעל גיל 11 השוהים במקלטים.

הגיל השכיח של ילדים ששהו במקלטים לנשים נפגעות אלימות היה 0-3. 47.6% היו בני 4-10.

תרשים 14יב': משך השהות של ילדים במקלטים לנשים נפגעות אלימות (אחוזים) 2017

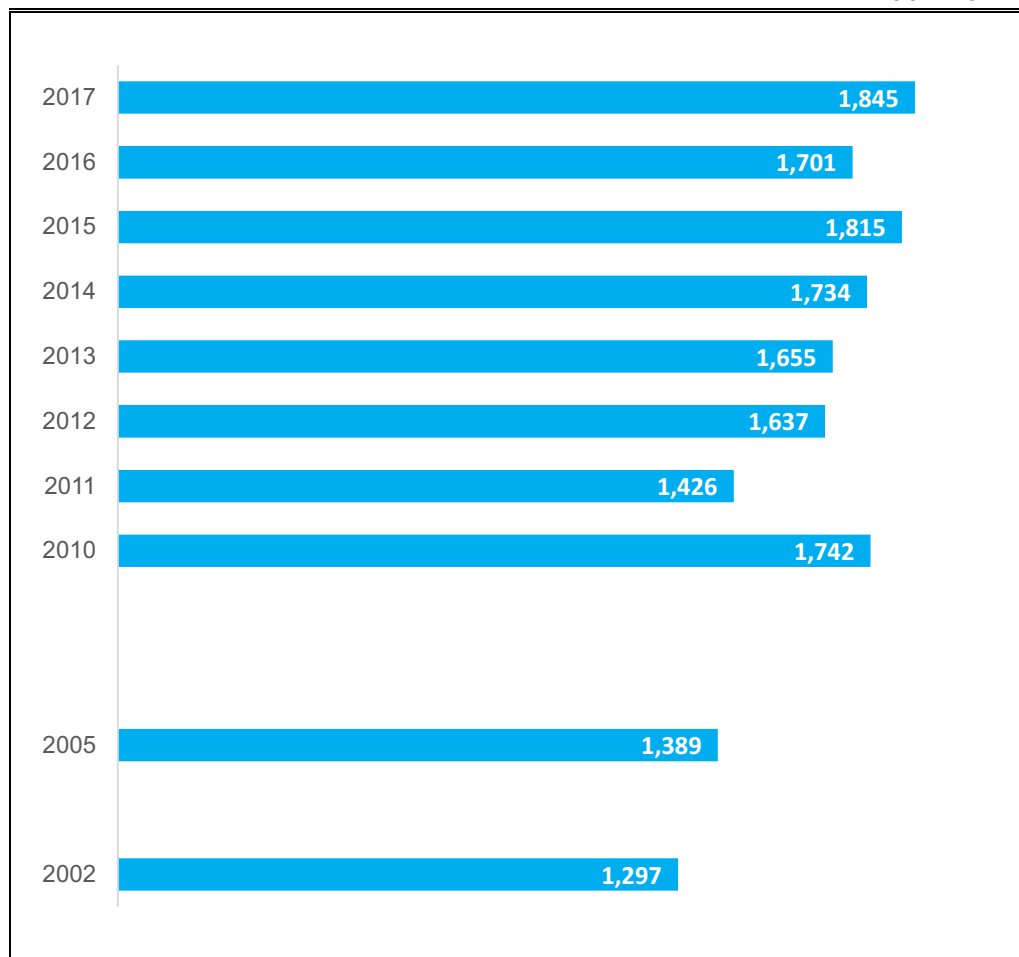


מקור: משרד העבודה, הרוחה והשירותים החברתיים, פיקוח ארצי בנושא אלימות במשפחה (מקלטים ודירות מעבר), 2018.

השהות השכיחה של ילדים במקלטים לנשים נפגעות אלימות הייתה עד חודש ימים. 40.2% מהילדים שהו 3-12 חודשים.

בני נוער וצעירים בטיפול רשות חסות הנוער (תרשימים 14-יג' ו-14-יד' ולוח 14.12)

תרשימים 14-יג': בני נוער וצעירים בטיפול רשות חסות הנוער, לפי שנה (מספרים)
2002-2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, רשות חסות הנוער, שנים שונות.

בשנת 2017 חלה עלייה במספרם של בני הנוער והצעירים שהיו בטיפול רשות חסות הנוער.

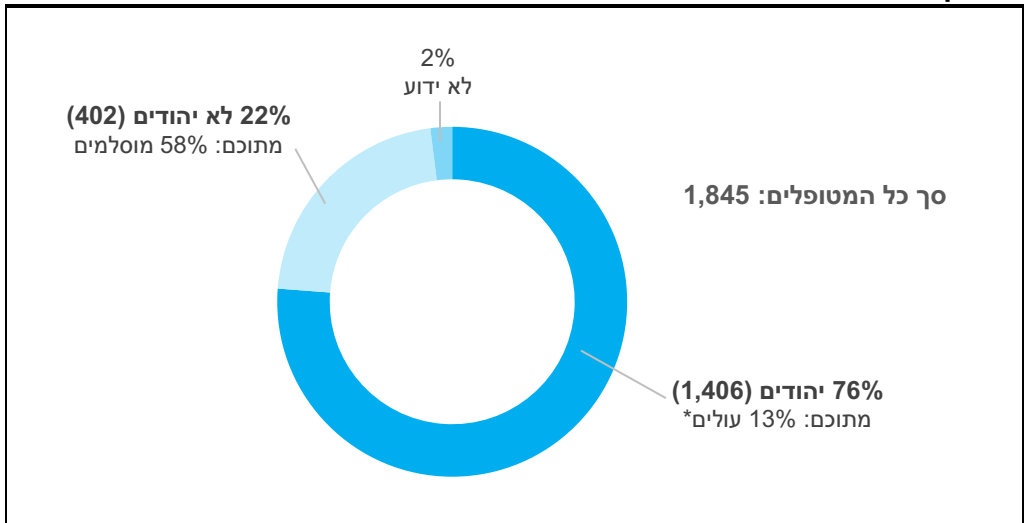
לוח 14.12: גילם של בני נוער וצעירים בטיפולה של רשות חסות הנוער
(מספרים ואחוזים) / 2005-2017

מין*						סך הכל		שנה/גיל
בנות			בנים			אחוזים	מספרים	
אחוזים בשורה	אחוזים בעמודה	מספרים	אחוזים בשורה	אחוזים בעמודה	מספרים			
שנה								
34.9	100.0	485	65.1	100.0	904	100.0	1,389	2005
39.2	100.0	682	60.9	100.0	1,060	100.0	1,742	2010
37.1	100.0	673	62.0	100.0	1,142	100.0	1,815	2015
38.9	100.0	718	59.6	100.0	1,100	100.0	1,845	2017
גיל								
0.0	0.0	0	100.0	0.3	3	0.2	3	12
42.9	1.7	12	57.1	1.5	16	1.5	28	13
48.2	9.3	67	51.8	6.5	72	7.5	139	14
46.4	17.8	128	53.6	13.5	148	15.0	276	15
45.5	24.2	174	54.5	18.9	208	20.7	382	16
36.1	23.4	168	63.9	27.0	297	25.2	465	17
30.9	13.5	97	69.1	19.7	217	17.0	314	18
34.1	10.0	72	65.9	12.6	139	11.4	211	+19

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, רשות חסות הנוער, שנים שונות.
* כולל 27 מקרים לא מסווגים.

1,845 בני נוער היו בטיפולה של רשות חסות הנוער בשנת 2017. עד גיל 17 מספרם וחלקם של המטופלים עלה, מגיל 18 מספרם וחלקם ירד. כ-60% מהמטופלים היו בנים. חלקם של הבנים המטופלים היה גדול מזה של הבנות המטופלות.

תרשים 14: בני נוער וצעירים בטיפולה של רשות חסות הנוער,
לפי קבוצת אוכלוסייה / 2017

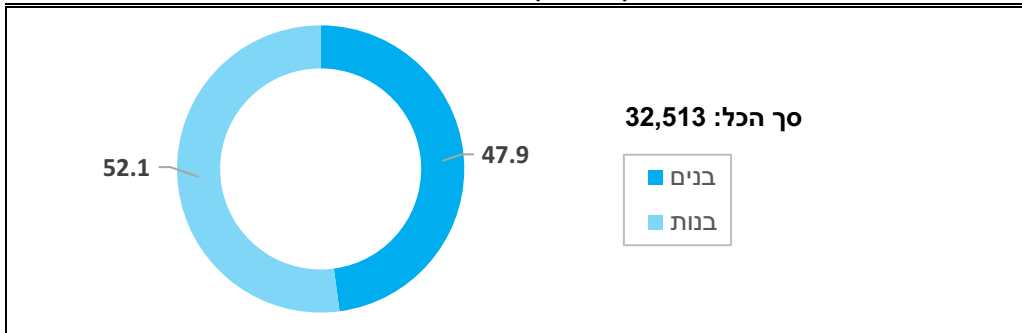


מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, רשות חסות הנוער, 2018.
* ילידי חו"ל או ילדים לאב שעלה לארץ.

76% מבני נוער שהיו בטיפולה של רשות חסות הנוער בשנת 2017 היו יהודים.
13% מבין 1,406 בני הנוער היהודים, שהיו בטיפולה של רשות חסות הנוער, היו עולים.
58% מבין 402 בני הנוער הלא יהודים, שהיו בטיפולה של רשות חסות הנוער, היו מוסלמים.

נערות ונערים במצוקה בטיפול השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה (תרשים 14טו' ולוחות 14.13-14.17)

תרשים 14טו': מין הנערים והנערות במצוקה (גיל 13-17) שטופלו בידי השרות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה (אחוזים) / 2017



מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות וצעירות, 2018. יותר ממחצית המטופלים בידי השרות למתבגרים וצעירים במשרד הרווחה היו בנות.

לוח 14.13: קבוצת אוכלוסייה של בני נוער (13-17) במצוקה שטופלו בידי השרות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה (מספרים ואחוזים) / 2015-2017

2017			סך הכל 2015	קבוצת אוכלוסייה
בנות	בנים	סך הכל		
16,941	15,572	32,513	29,242	סך הכל
11,587	10,943	24,220	21,704	יהודים
47.8	45.2	74.5	74.2	מספרים אחוזים
3,217	2,501	5,718	6,410	מהם: עולים
56.3	43.7	17.6	21.9	מספרים אחוז מהיהודים
1,427	1,730	3,157	2,095	חרדים
45.2	54.8	9.7	7.2	מספרים אחוז מהיהודים
5,354	4,629	8,293	7,538	לא יהודים*
64.6	55.8	25.5	25.8	מספרים אחוזים
240	171	411	341	להט"ב**
58.4	41.6	1.3	1.2	מספרים אחוזים

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות וצעירות, 2018.
* ערבים, דרוזים, בדווים. ** לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים, ביסקסואלים.
כ-75% מבני הנוער שטופלו בידי השרות למתבגרים וצעירים של משרד הרווחה הם יהודים.

לוח 14.14: בני נוער (13-17) וצעירים במצוקה שנפגעו פיזית או מינית וטופלו בידי השירות לנוער צעירות וצעירים של משרד הרווחה (מספרים ואחוזים) / 2017

בנות		בנים		סך כל המטופלים		סוג פגיעה
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
						2011
	15,994		13,248		29,424	2015
100.0	16,994	100.0	14,627	100.0	31,621	2016
100.0	16,941	100.0	15,572	100.0	32,513	2017
מתוכם:						
12.3	2,092	2.4	369	7.6	2,461	פגיעה מינית – סך הכל
15.5	324	14.6	54	15.4	378	מזה: גילוי עריות
21.9	458	14.6	54	20.8	512	אונס
62.6	1,310	70.7	261	63.8	1,571	הטרדה מינית/תקיפה מינית שאינה אונס
24.2	4,107	20.3	3,166	22.4	7,273	אלימות – סך הכל
49.2	2,020	38.6	1,223	44.6	3,243	מזה: אלימות במשפחה
22.3	917	36.8	1,165	28.6	2,082	אלימות מחוץ למשפחה
28.5	1,170	24.6	778	26.8	1,948	אלימות ברשת

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות וצעירים, 2018.

22.4% מבני הנוער שטופלו בשנת 2017 בידי השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה נפגעו מאלימות.

מספרן של הבנות שטופלו בשל פגיעה מינית וחלקן מכלל בני הנוער שנפגעו מינית היה גדול פי חמישה ויותר מזו של הבנים.

לוח 14.15: סוג בעיה וקושי תפקודי של בני נוער (13-17) במצוקה שטופלו בידי השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה (מספרים ואחוזים) / 2017

בנות		בנים		סך הכל		
מספרים	אחוזים בשורה	מספרים	אחוזים בשורה	מספרים	אחוזים	
16,941	52.1	15,572	47.9	32,513	100.0	סך הכל
מזה:						
6,054	39.8	9,173	60.2	15,227	46.8	קשיים התנהגותיים
2,558	44.4	3,202	55.6	5,760	17.7	שימוש באלכוהול/סמים באופן מזדמן
400	31.0	890	69.0	1,290	4.0	שימוש באלכוהול/סמים באופן קבוע- התמכרות
829	27.5	2,189	72.5	3,018	9.3	עבירה על החוק (כולל עבירות שביגין לא נפתח תיק במשטרה)
2,209	46.0	2,591	54.0	4,800	14.8	שוטטות
58	16.2	301	83.8	359	1.1	הימורים
4,251	71.7	1,676	28.3	5,927	18.2	קשיים בריאותיים
440	64.5	242	35.5	682	2.1	מחלה כרונית או נכות
809	84.3	151	15.7	960	3.0	הפרעת אכילה
1,475	65.2	789	34.8	2,264	7.0	בריאות הנפש (אשפוז, טיפול תרופתי, מעקב)
1,527	75.6	494	24.4	2,021	6.2	עיסוק בתכנים אובדניים
2,635	63.5	1,512	36.5	4,147	12.8	הימצאות ללא קורת גג
1,278	72.3	489	27.7	1,767	5.4	בריחה מהבית
267	67.4	129	32.6	396	1.2	העדר קורת גג קבועה
1,090	54.9	894	45.1	1,984	6.1	חסרי עורף משפחתי
473	93.5	33	6.5	506	1.6	עיסוק בזנות
417	94.8	23	5.2	440	1.4	מזדמן
56	84.8	10	15.2	66	0.2	קבוע
239	100.0	0	0.0	239	0.7	הריונות: הפלה/מסירה לאימוץ (בחמש השנים האחרונות)

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות וצעירים, 2018.

ב-2017 לכמעט מחצית מבני הנוער שטופלו בידי השרות לנוער צעירות וצעירים היו קשיים התנהגותיים, לחמישית מהמטופלים היו קשיים בריאותיים, 12.8% היו ללא קורת גג ו-1.6% מהבנות טופלו בשל עיסוק בזנות.

לוח 14.16: עיסוקם של בני נוער (13-17) במצוקה לאחר שטופלו בידי השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה (מספרים ואחוזים) / 2017

מין				סך הכל	עיסוק המטופלים
בנות		בנים			
אחוזים בשורה	מספרים	אחוזים בשורה	מספרים		
54.5	11,396	45.5	9,503	20,899	לימודים
52.3	2,992	47.7	2,733	5,725	עבודה
40.2	842	59.8	1,254	2,096	ללא כל מסגרת
31.1	187	68.9	415	602	הכשרה מקצועית
37.5	103	62.5	172	275	שירות בצה"ל/שירות לאומי

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות וצעירים, 2018.

לימודים היו עיסוקם של רוב המטופלים בידי השירות לנוער צעירות וצעירים לאחר ההתערבות הטיפולית.

לוח 14.17: דרכי הטיפול בבני נוער (13-17) במצוקה שטופלו בידי השירות לנוער צעירות וצעירים במשרד הרווחה (מספרים ואחוזים) / 2017

מין				סך הכל	עיסוק המטופלים
בנות		בנים			
אחוזים בשורה	מספרים	אחוזים בשורה	מספרים		
56.5	7,082	43.5	5,457	12,539	טיפול אינטנסיבי
52.4	5,332	47.6	4,834	10,166	ליווי ומעקב
46.7	2,679	53.3	3,057	5,736	איתור, יישוג ועבודת רחוב
52.1	2,857	47.9	2,626	5,483	מועדונים חינוכיים-טיפוליים
59.7	2,704	40.3	1,823	4,527	עו"ס חוק נוער
68.8	251	31.2	114	365	שרות מבחן לנוער

מקור: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות וצעירים, 2018.

טיפול אינטנסיבי וליווי ומעקב היו דרכי הטיפול השכיחות ברוב המטופלים בידי השירות לנוער צעירות וצעירים. מספרן וחלקן של הבנות המטופלות היה גדול מזה של הבנים בכל דרכי הטיפול, למעט באיתור, יישוג ועבודת רחוב.

שימוש בני נוער בחומרים פסיכו-אקטיביים וצריכת אלכוהול (לוחות 14.21-14.18 ותרשימים 14טז'-14כ')

לוח 14.18: מין וסיבת הפנייה של ילדים לחדר מיון עקב שימוש בסמים
(מספרים, אחוזים ושיעור למאה אלף בכלל הילדים) / 2010-2017

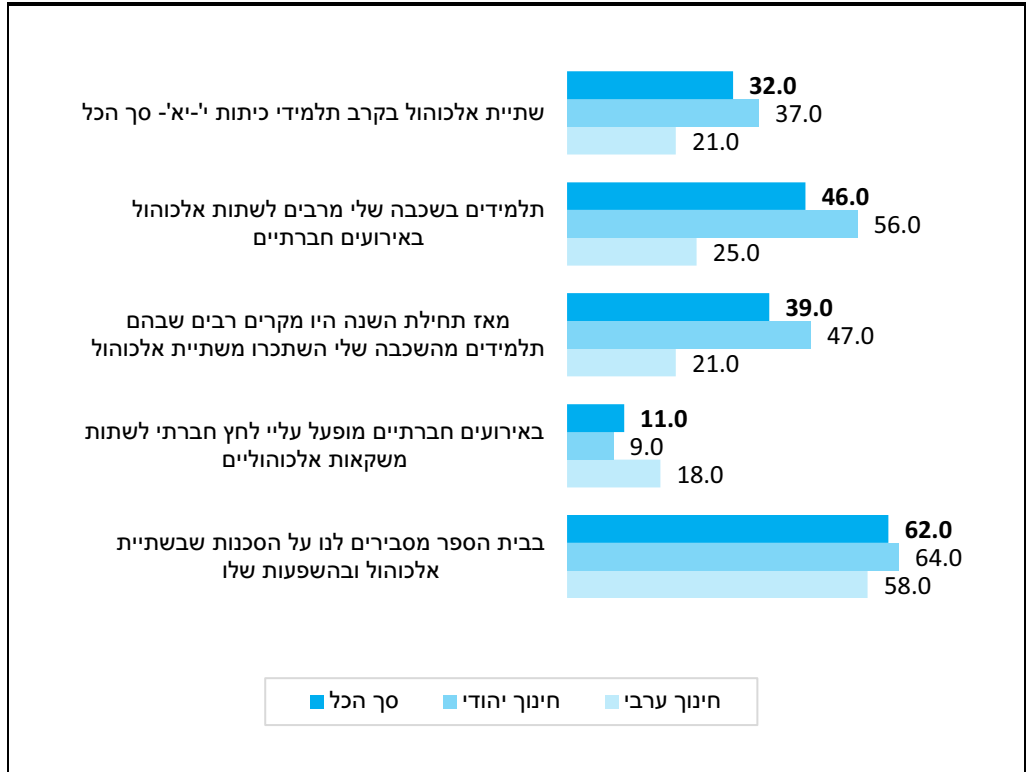
2017		2015		2012		סיבת הפנייה
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
241	100.0	180	100.0	111	100.0	סך הכל
8.4		6.5		4.3		שיעור למאה אלף מכלל הילדים
129	53.5	105	58.3	53	47.8	בנים
112	46.5	75	41.7	58	52.2	בנות
122	50.6	140	77.8	87	78.4	שימוש לרעה בסמים (בלא התמכרות)
113	46.9	36	20.0	23	20.7	הפרעות מנטליות כתוצאה משימוש בסמים
6	2.5	4	2.2	1	0.9	התמכרות לסמים

מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות. השיעור לאלף חושב בידי המועצה הלאומית לשלום הילד על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ממוצע בכל שנה.

הערה: אין להשוות את נתוני השנים שלפני שנת 2012 היות שכיסוי האבחנות היה נמוך עד לשנה זאת.

יותר ממחצית מן הפונים לחדר מיון עקב שימוש בסמים פנו ב-2017 בגין שימוש לרעה בסמים (בלא התמכרות). בנים פנו יותר מבנות.

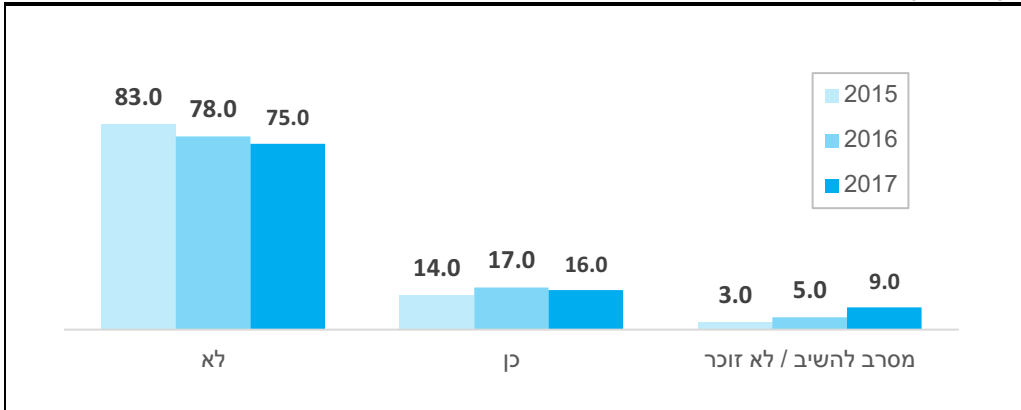
תרשים 14טז: שתיית אלכוהול בקרב תלמידי כיתות י-יא*, לפי מגזר (אחוזים)
תשע"ז (2016/17)



מקור: משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח אקלים, נובמבר 2017.
* על פי דיווח התלמידים.

32.0% מתלמידי כיתות י-יא' דיווחו על שתיית אלכוהול. שתיית אלכוהול באירועים חברתיים והשתכרות היו שכיחים הרבה יותר בקרב התלמידים בחינוך היהודי. תלמידים בחינוך הערבי דיווחו יותר מתלמידים בחינוך היהודי על הפעלת לחץ חברתי לשתות משקאות אלכוהוליים.

תרשים 14: בני נוער (12-17) המכירים חברה/ שמתמש/ת בסמים, לפי שנה (אחוזים) / 2016-2017



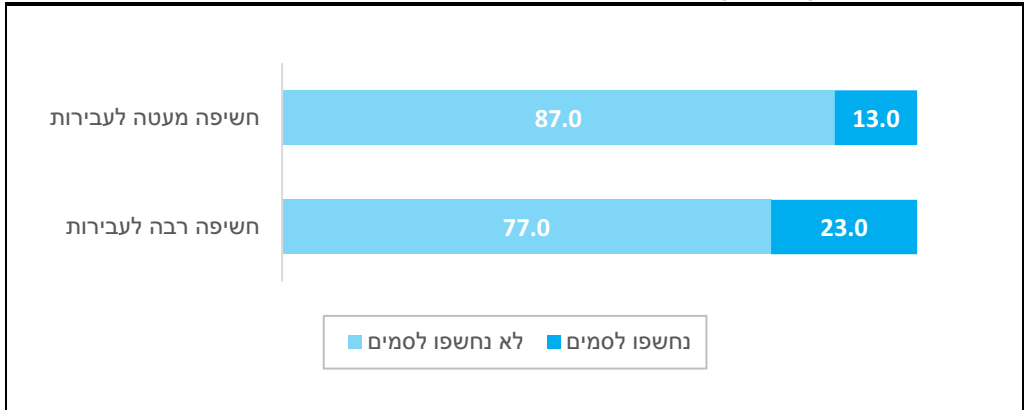
מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א', עמ' 33, מאי 2017.
 * בני הנוער נשאלו: "האם יש לך חברה/ שמתמש/ת בסמים?"
 רוב בני הנוער דיווחו שאין להם חברה/ שמתמש/ת בסמים.

לוח 13.19: בני נוער (12-17) המכירים חברה/ שמתמש/ת בסמים, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל (אחוזים) 2017

אחוזים			
14.0	יהודי	קבוצת אוכלוסייה	
23.0	ערבי		
15.0	חילוני	דת	
12.0	דתי		
16.0	בנים	מין	
16.0	בנות		
11.0	12-14 (חטיבת ביניים)	גיל	
21.0	15-17 (חטיבה עליונה)		

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח ב' עמ' 33, מאי 2017.
 * בני הנוער נשאלו: "האם יש לך חברה/ שמתמש/ת בסמים?"
 שיעור המדווחים מקרב בני נוער ערבים שיש להם חברה/ שמתמש/ת בסמים היה גדול משיעור הדיווח בקרב בני נוער יהודים (23% לעומת 14% בהתאמה).
 עם עליית הגיל עולה שיעור המדווחים שיש להם חברה/ שמתמש/ת בסמים.

תרשים 14'ח: מועדות של בני נוער (12-17) שנחשפו לעבירות במקומות ציבוריים להיחשף לסמים (אחוזים) / 2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח ג', עמ' 33-34, מאי 2017.

בני נוער שנחשפו חשיפה רבה לעבירות במקומות ציבוריים נחשפו לסמים כמעט פי שניים מבני נוער שנחשפו חשיפה מעטה לעבירות במקומות ציבוריים (23% לעומת 13% בהתאמה).

לוח 14.20: מין וסיבת הפנייה של ילדים לחדר מיון עקב שימוש באלכוהול
(מספרים, אחוזים ושיעור למאה אלף בכלל הילדים) / 2017-2010

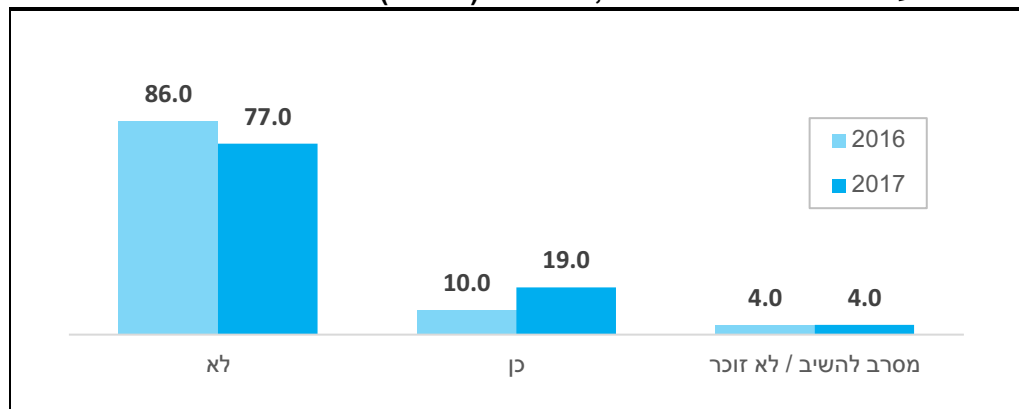
2017		2015		2012		סיבת הפנייה
מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
100.0	673	100.0	697	100.0	611	סך הכל
23.4		25.2		23.5		שיעור למאה אלף בכלל הילדים
57.2	385	64.7	451	64.2	392	בנים
42.8	288	35.3	246	35.8	219	בנות
66.1	445	77.9	543	90.0	550	שימוש לרעה באלכוהול (בלא התמכרות)
3.7	25	3.9	27	2.0	12	הפרעות מנטליות כתוצאה מהשפעת אלכוהול
19.6	132	10.9	76	5.9	36	התמכרות לאלכוהול
10.5	71	7.3	51	2.1	13	הרעלת אלכוהול

מקור: נתוני משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות. השיעור לאלף חושב בידי המועצה הלאומית לשלום הילד על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ממוצע בכל שנה.

הערה: אין להשוות את נתוני השנים שלפני שנת 2012 היות שכיסוי האבחנות היה נמוך עד לשנה זאת.

שני שלישים מהפונים לחדרי מיון עקב שימוש באלכוהול הגיעו לשם בשל שימוש לרעה באלכוהול (בלא התמכרות). בכל השנים אחוז הבנים שפנו לחדר מיון עקב פגיעה משימוש באלכוהול היה גדול מזה של הבנות.

תרשים 14: דיווח של בני נוער (12-17) על שתיית 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות ב-30 הימים האחרונים, לפי שנה (אחוזים) / 2016-2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, עמ' 32, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במהלך 30 הימים האחרונים, האם שתית לפחות פעם אחת 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות?"
 ב-2017 חמישית מבני הנוער שתו לפחות פעם אחת 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות במהלך 30 הימים האחרונים. שיעור זה גדול פי שניים מהשיעור המקביל ב-2016.

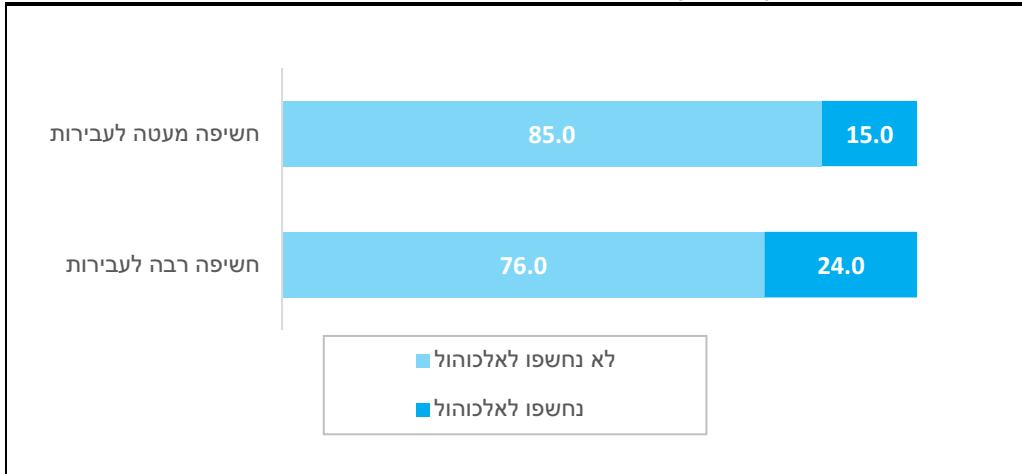
לוח 14.21: אחוזי דיווח של בני נוער (12-17) על שתיית 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות ב-30 הימים האחרונים, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל / 2017

אחוזים			
21.0	יהודי	קבוצת אוכלוסייה	
30.0	ערבי		
20.0	חילוני	דת	
21.0	דתי		
25.0	בנים	מין	
21.0	בנות		
12.0	12-14 (חטיבת ביניים)	גיל	
33.0	15-17 (חטיבה עליונה)		

מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח א', עמ' 32, מאי 2017.

* בני הנוער נשאלו: "במהלך 30 הימים האחרונים, האם שתית לפחות פעם אחת 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות?"
 שיעור המדווחים מקרב בני נוער ערבים על שתיית 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות, במהלך 30 הימים האחרונים היה גדול משיעור הדיווח בקרב בני נוער יהודים (30% לעומת 21% בהתאמה). עם עליית הגיל עולה שיעור המדווחים על שתיית 5 משקאות אלכוהוליים בתוך מספר שעות, במהלך 30 הימים האחרונים.

תרשים 14 כ': מועדות של בני נוער (12-17) שנחשפו לעבירות במקומות ציבוריים
להיחשף לאלכוהול* (אחוזים) / 2017



מקור: המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, לוח ד', עמ' 34, מאי 2017.

* שתי / לא שתי במהלך 30 הימים האחרונים לפחות פעם אחת משקה אלכוהולי בתוך מספר שעות באותו יום.

בני נוער שנחשפו חשיפה רבה לעבירות במקומות ציבוריים, נחשפו לאלכוהול יותר מבני נוער שנחשפו חשיפה מעטה לעבירות במקומות ציבוריים (24% לעומת 15% בהתאמה).

נוער שאינו עובד ואינו לומד (לוח 14.22)

לוח 14.22: בני נוער בגיל 15-17 שאינם לומדים* ואינם עובדים**
לפי קבוצת אוכלוסייה (אלפים*** ואחוזים) / 1990-2017

ערבים		יהודים		כל האוכלוסייה		שנה
אחוז מקבוצת הגיל	אלפים	אחוז מקבוצת הגיל	אלפים	אחוז מקבוצת הגיל	אלפים	
21.5	31.6	7.3	15.1	10.7	28.9	1990
19.2	13.4	6.7	15.4	9.6	28.7	1995
12.5	9.6	6.2	15.8	7.7	25.5	2000
10.9	9.6	4.7	12.0	6.3	21.7	2005
13.0	12.6	4.3	11.2	6.7	24.4	2009
10.5	10.5	3.9	10.1	5.7	20.7	2010
17.0	19.2	4.5	11.4	8.0	29.3	2011
10.4	10.8	4.8	12.6	6.3	23.5	2012
10.3	11.0	4.9	13.3	6.5	25.0	2013
8.7	9.8	4.8	13.4	5.9	23.2	2014
8.9	10.5	4.7	13.2	5.9	23.8	2015
7.4	8.8	4.1	11.9	5.1	20.9	2016
9.1	11.1	4.4	12.4	5.8	24.2	2017

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, לוח 12.31, שנים שונות. עיבוד מספרים, המועצה לשלום הילד, על בסיס נתוני ממוצע בכל שנה.

* כולל לא ידוע האם לומדים.

** כולל בלתי מועסקים וכאלה שאינם בכוח העבודה האזרחי.

*** חישוב האלפים של המועצה לשלום הילד מבוסס על נתוני אוכלוסייה ממוצעים בכל שנה. הנתונים לפי קבוצת אוכלוסייה אינם מסתכמים לסך הכל.

מאז 2011 ועד ל-2017 הסתמנה מגמת ירידה בשיעור בני ה-15-17 שאינם עובדים ולומדים. אם כי, בשנת 2017 חלה עלייה בשיעורם.

קטינים שנעדרו מביתם (לוח 14.23 ותרשים 14כא')

לוח 14.23: קטינים שהוכרזו כנעדרים*, לפי מין וגיל (מספרים ואחוזים) / 2002-2017

אחוז מכלל הקטינים הנעדרים	נעדרו					סך הכל	שנה
	גיל						
	15-17	12-14	6-11	0-5			
-	967	704	166	38	1,869	סך הכל	**2002
-	692	502	151	26	1,367	סך הכל	**2005
29.9	687	503	133	16	1,336	סך הכל	2007
	213	157	29	0	399	מזה: עולים	
28.4	-	-	-	-	1,124	סך הכל	2009
	-	-	-	-	319	מזה: עולים	
21.2	578	402	76	14	1,070	סך הכל	2010
	126	93	8	0	227	מזה: עולים	
19.9	594	401	69	12	1,073	סך הכל	2011
	115	91	8	0	214	מזה: עולים	
15.3	643	425	73	18	1,149	סך הכל	2012
	112	56	8	0	176	מזה: עולים	
17.3	632	397	46	12	1,087	סך הכל	2013
	123	61	4	0	188	מזה: עולים	
11.7	600	394	52	16	1,062	סך הכל	2014
	78	42	4	0	124	מזה: עולים	
18.6	703	469	60	10	1,242	סך הכל	2015
	135	89	7	0	231	מזה: עולים	
13.7	728	454	52	11	1,245	סך הכל	2016
	112	56	2	0	170	מזה: עולים	
13.9	748	474	75	16	1,313	סך הכל	2017
	110	66	5	0	181	מזה: עולים	

מקור: משטרת ישראל, מדור נעדרים, שנים שונות.

* לדברי המשטרה, גורמי בריחה עיקריים הם: התפוגגות הקשר עם המשפחה מחמת תקשורת לקויה עם ההורים, מותו של אחד מבני המשפחה, מעבר למקום מגורים חדש, כישלון בבית הספר.

** בשנים אלה אין נתונים לגבי עולים.

- נתון חסר במקור.

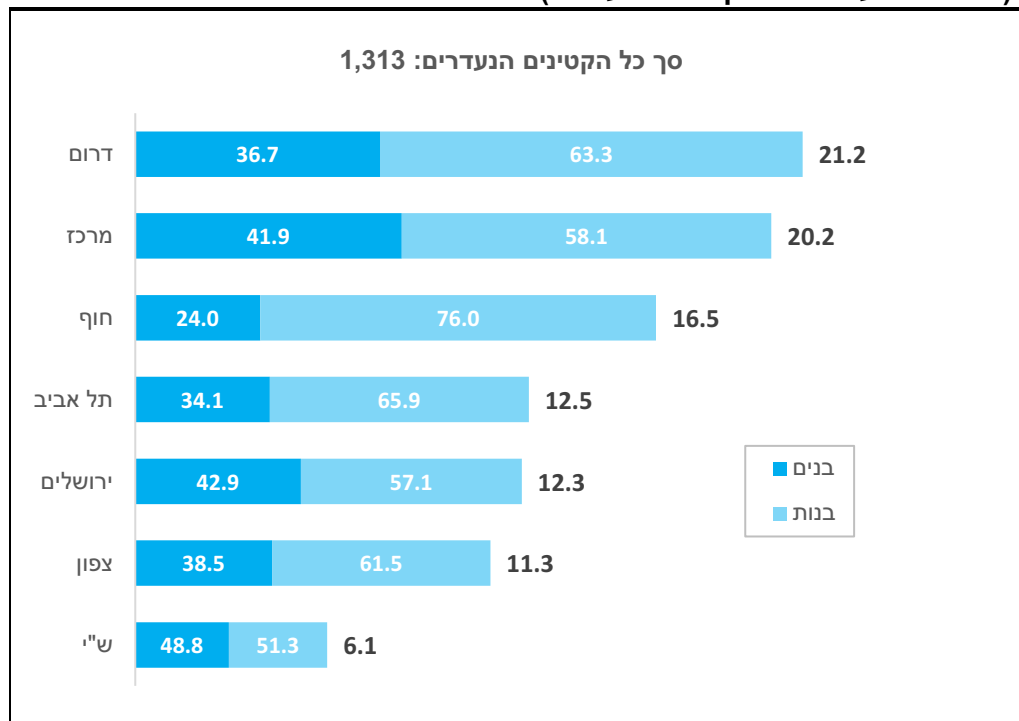
הערה: עולים – ילידי חו"ל.

מאז 2002 ועד ל-2017 הסתמנה מגמת ירידה במספר הקטינים שנעדרו מביתם. אם כי, בשנת 2017 חלה עלייה קלה במספרם.

שכיחות ההיעדרות גדלה עם הגיל, הן אצל כלל הקטינים שהוכרזו כנעדרים והן בקרב קבוצת הקטינים העולים.

רוב הקטינים הנעדרים היו בגיל ההתבגרות.

תרשים 14 כ'א: קטינים שהוכרזו כנעדרים*, לפי מחוז ומין (אחוזים ושיעור מכלל הקטינים הנעדרים) / 2017



מקור: משטרת ישראל, מדור נעדרים, 2018.

* לדברי המשטרה גורמי בריחה עיקריים הם: התפוגגות הקשר עם המשפחה מחמת תקשורת לקויה עם ההורים, מותו של אחד מבני המשפחה, מעבר למקום מגורים חדש, כישלון בבית הספר.

כחמישית מהקטינים הנעדרים היו ממחוז דרום או ממחוז מרכז. היעדרות שכיחה יותר אצל בנות מאשר אצל בנים.

נסיונות אובדניים (לוחות 14.24-14.25 ותרשימים 14כב'-14כו')

כאשר עוסקים בהתאבדות, בעיקר בנסיונות התאבדות, יש לזכור כי היקף התופעה אינו ידוע במדויק. הנתונים על **נסיונות התאבדות** לקוחים מנתוני משרד הבריאות, שמבוססים על הקבצים הממוחשבים של קבלות לחדרי המיון. כאשר סיבת הקבלה ו/או האבחנה שנקבעה בעת השחרור/העברה מהמיון הייתה נסיון התאבדות. יש לציין, כי לפי דיווח ידני (טפסים) של בתי החולים, מספר הפניות לחדר מיון מחמת נסיון התאבדות היה קטן ממספר הפניות המופיע בנתונים הממוחשבים (הכוללים את רובם הגדול של נסיונות התאבדות שמגיעים לחדרי מיון). הנתונים בדבר **התאבדויות** מבוססים על קבצי הפטירות. סביר שלא כל ההתאבדויות מתועדות כפטירה עקב התאבדות, ולפיכך ייתכן שהנתונים לוקים בחסר.

לוח 14.24: **נסיונות התאבדות של ילדים ובני נוער שהתקבלו בחדרי מיון, לפי מין וגיל*** (מספרים) / 2004-2017

בנות				בנים				סך הכל כולל**	שנה
15-17	10-14	עד 9	סך הכל	15-17	10-14	עד 9	סך הכל		
466	168	6	640	96	33	8	137	777	2004
458	162	1	621	131	38	7	176	797	2005
417	174	2	593	113	36	5	154	747	2006
446	173	0	619	96	43	7	146	765	2007
450	166	4	620	96	35	6	137	757	2008
438	169	1	608	109	37	7	153	761	2009
470	132	5	606	82	41	7	130	736	2010
370	171	10	551	103	36	15	154	706	2011
383	191	7	581	90	49	26	165	746	2012
397	221	9	627	97	59	23	180	807	2013
415	219	12	646	87	75	18	179	825	2014
420	194	10	624	82	67	20	169	793	2015
369	229	10	608	96	53	14	163	773	2016
423	217	8	648	115	75	23	213	861	2017

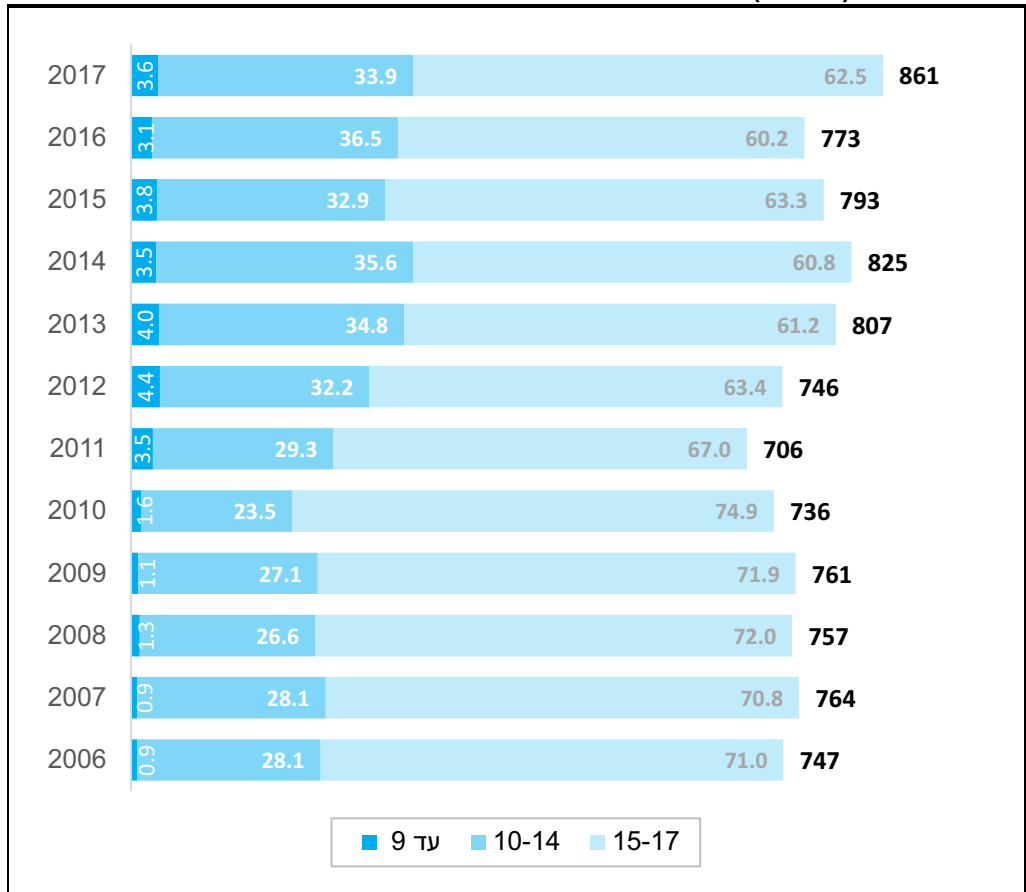
מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות.

* בדרך כלל קביעת הגיל נעשית לפי תאריך הלידה המדויק. מי שתאריך הלידה המדויק שלו לא הופיע בקובץ נרשם כמי שנולד ב-1 ביולי באותה שנה. מי שהיה חסר תאריך לידה כלשהו לא נכלל בנתונים המוצגים.
** סך הכל כולל מין לא ידוע.

הערה: הדיווח הממוחשב התקבל מיותר מ-95% חדרי המיון של בתי חולים כלליים, על פי סיבת ההגעה למיון ו/או אבחנה שנקבעה בשחרור/העברה ממיון.

861 ילדים ובני נוער הגיעו בשנת 2017 לחדרי מיון לאחר נסיון התאבדות. מתוכם 648 בנות שניסו להתאבד, פי 3 ממספר הבנים. עם הגיל גדל מספר נסיונות ההתאבדות של בנים ובנות כאחד. כך בכל השנים.

תרשים 14 כב': נסיונות התאבדות של ילדים ובני נוער שהתקבלו בחדרי מיון, לפי גיל ושנה (אחוזים) / 2006-2017



מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות.

הערה: הדיווח הממוחשב התקבל מיותר מ-95% חדרי המיון של בתי חולים כלליים, על פי סיבת ההגעה למיון ו/או אבחנה שנקבעה בשחרור/העברה ממיון.

37.5% מהקטינים שניסו להתאבד במהלך שנת 2017 היו מתחת לגיל 14.

בין השנים 2006 ל-2017 גדל שיעור הקטינים עד גיל 14 מכלל הקטינים שניסו להתאבד בשיעור של 30% (מ-29% ל-37.5%).

לוח 14.25: נסיונות התאבדות* של ילדים ובני נוער שהתקבלו בחדרי מיון, לפי גיל**, מין וארץ לידה (מספרים ואחוזים) / 2010-2017

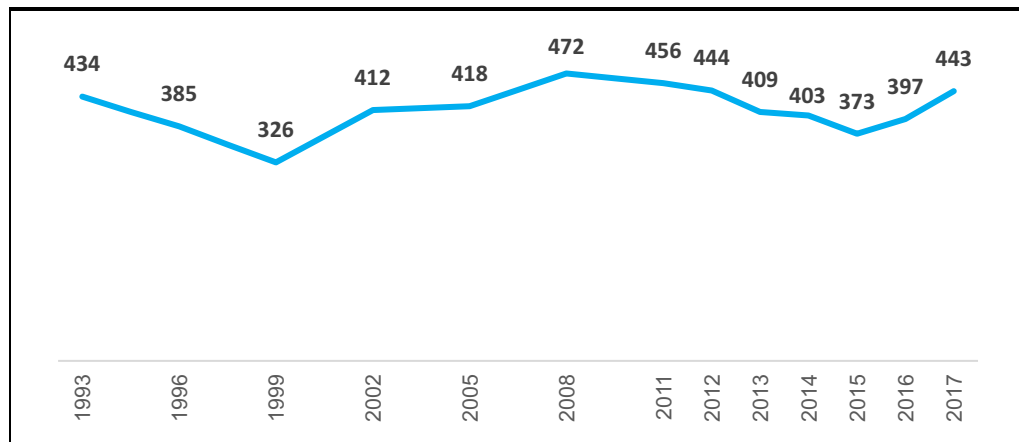
מוצא לא ידוע	עולים לפי מקום לידה				סך כל ילידי ישראל	סך הכל ***		
	ארצות אחרות	אתיופיה	בריה"מ לשעבר	סך הכל				
9	36	17	60	113	615	737	מספרים	2010
1.2	4.9	2.3	8.1	15.3	83.4	100.0	אחוזים	
-	31.9	15.0	53.1	100.0	-	-	אחוז מהקטינים העולים	
13	38	4	32	74	713	800	מספרים	2015
1.6	4.8	0.5	4.0	9.3	89.1	100.0	אחוזים	
-	51.4	5.4	43.2	100.0	-	-	אחוז מהקטינים העולים	
11	31	7	36	74	776	861	מספרים	2017
1.3	3.6	0.8	4.2	8.6	90.1	100.0	אחוזים	
-	41.9	9.5	48.6	100.0	-	-	אחוז מהקטינים העולים	
מזה:								
0	8	0	7	15	198	213	סך הכל	בנים
0	0	0	0	0	23	23	עד גיל 9	
0	3	0	3	6	69	75	10-14	
1	5	0	4	9	106	115	15-17	
11	23	7	29	59	578	648	סך הכל	בנות
0	0	0	0	0	8	8	עד גיל 9	
5	4	1	6	11	201	217	10-14	
6	19	6	23	48	369	423	15-17	

מקור: משרד הבריאות, אגף המידע, שנים שונות.

* מתוך רישום קבלות ואבחנות בעת שחרור או העברה מהמיון. ** בדרך כלל חישוב הגיל נעשה לפי תאריך הלידה המדויק. מי שתאריך הלידה המדויק שלו לא הופיע בקובץ נרשם כמי שנולד ב-1 ביולי באותה שנה. מי שהיה חסר תאריך לידה כלשהו לא נכלל בנתונים המוצגים. *** סך הכל כולל ארץ לידה לא ידועה.

מאז 2010 חלה ירידה במספר הילדים העולים שניסו להתאבד ובחלקם מכלל הילדים שניסו להתאבד. בולט חלקם של ילדים ובני נוער עולים מבריה"מ לשעבר מכלל הילדים ובני הנוער העולים שניסו להתאבד.

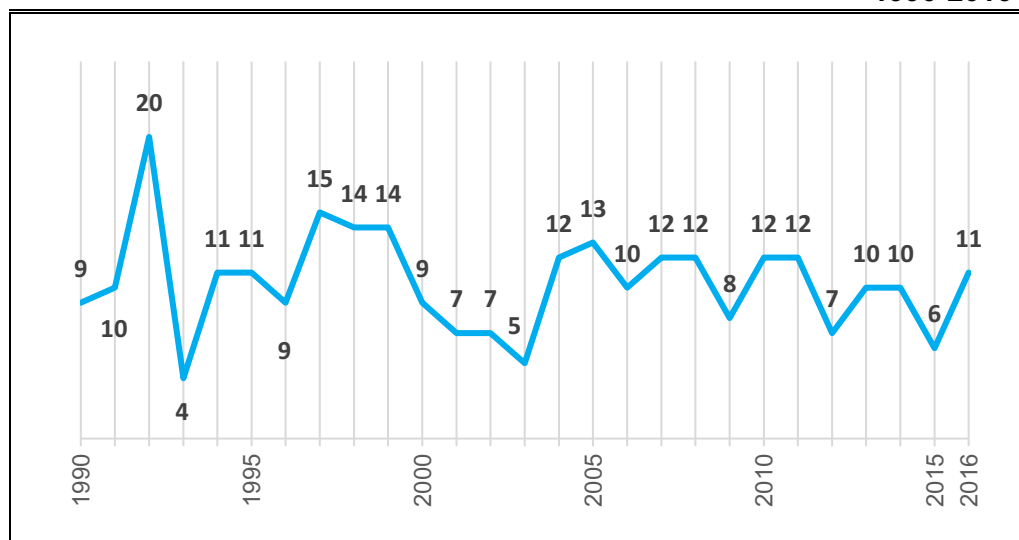
תרשים 14 כג': מספר הילדים בגיל 12-17 שניסו להתאבד באמצעות רעלים*
1993-2017



מקור: משרד הבריאות, מרכז רפואי רמב"ם והפקולטה לרפואה בטכניון, המכון הארצי למידע רפואי בהרעלות, שנים שונות. * ילדים שלפי הגורם המדווח חשפו עצמם לרעל במתכוון - לשם פגיעה עצמית.

בשנים 2016-2017 חלה עלייה במספר הילדים בני 12-17 שניסו להתאבד באמצעות רעלים, זאת לאחר שמאז 2008 הסתמנה מגמת ירידה במספרם.

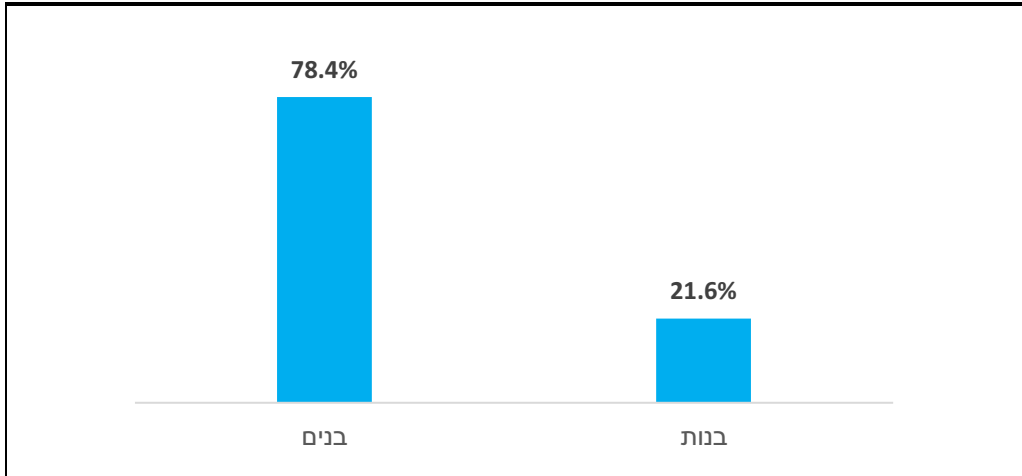
תרשים 14 כד': מספר התאבדויות של ילדים ובני נוער עד גיל 17, לפי שנה
1990-2016



מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב (1994-1990); הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גף בריאות, 1995 ואילך.

מאז 1990 שמו קץ לחייהם 281 ילדים בישראל.

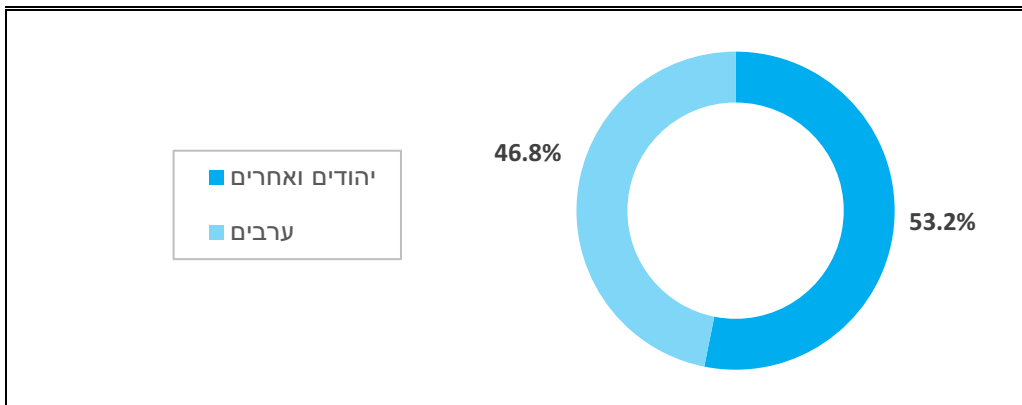
תרשים 14 כה': אחוז ההתאבדויות של ילדים ובני נוער עד גיל 17, לפי מין
2010-2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גף בריאות, שנים שונות.

אחוז הבנים אשר שמו קץ לחייהם בין השנים 2010 ל-2016 היה גדול בהרבה מאחוז הבנות.

תרשים 14 כו': אחוז ההתאבדויות של ילדים ובני נוער עד גיל 17, לפי דת
2010-2016



מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גף בריאות, שנים שונות.

אחוז הקטינים היהודים אשר שמו קץ לחייהם בין השנים 2010 ל-2016 היה גדול במעט מאחוז הקטינים הערבים.

הפסקת היריון של נערות צעירות (לוחות 14.26-14.27)

לוח 14.26: פניות של נערות עד גיל 19 לוועדות להפסקת היריון לפי מצב משפחתי, דת והפסקות היריון קודמות (מספרים, אחוזים ושיעור לאלף) / 2005-2015

סך הכל עד גיל* 19						מצב משפחתי ודת**
שיעור לאלף בנות בגיל 15-19 (בקבוצה המתאימה)		אחוזים		מספרים		
2015	2005	2015	2005	2015	2005	
5.5	9.6	100.0	100.0	1,749	2,676	סך הכל
-	-	95.5	96.3	1,671	2,577	מזה: רווקות
דת**						
6.6	11.0	81.7	81.2	1,429	2,173	יהודיות
1.5	1.6	7.0	3.1	122	83	מוסלמיות
5.5	8.2	1.9	1.8	34	47	נוצריות
(1.0)	-	0.3	2.3	6	4	דרוזיות
16.1	28.7	9.0	11.6	158	311	ללא סיווג דת
מספר הפסקות היריון קודמות						
-	-	85.5	85.9	1,495	13,684	0
-	-	14.0	12.7	245	5,316	1-2
-	-	0.5	1.4	9	575	+3

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.22, שנים שונות.
* הגיל בזמן התחלת ההיריון.

** משנת 2004 דת האישה נקבעת על פי הכתוב במרשם התושבים, לא על פי הכתוב בטופס הבקשה.
(נתונים המבוססים על הערכה, או נתונים המבוססים על מספר קטן של מקרים, או נתונים בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה.

- נתונים חסרים במקור.

בעשור האחרון שיעור הבנות עד גיל 19 שפנו לוועדות להפסקת היריון קטן (מ-9.6 לאלף ל-5.5 לאלף). הירידה חלה בעיקר בקרב בנות ללא סיווג דת. השיעור לאלף של בנות בגיל 15-19 החסרות סיווג דת שפנו לוועדות להפסקת היריון היה יותר מכפול מהשיעור המקביל בקרב הבנות היהודיות. בשנים 2005-2015 רוב רובן של הנערות עד גיל 19 שפנו לוועדות להפסקת היריון היו רווקות. לרובן לא היו הפסקות היריון קודמות.

לוח 14.27: סעיף החוק שאיפשר הפסקת היריון של נערות עד גיל 19
(מספרים ואחוזים) / 2015

סך הכל	מספרים	אחוזים
סך הכל	1,742	100.0
גיל האישה	450	16.9
היריון מחוץ לנישואין	1,219	45.8
מום של הוולד	36	1.4
סיכון לבריאות	37	1.4

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, לוח 3.23, שנים שונות. חישוב אחוזים: המועצה לשלום הילד.

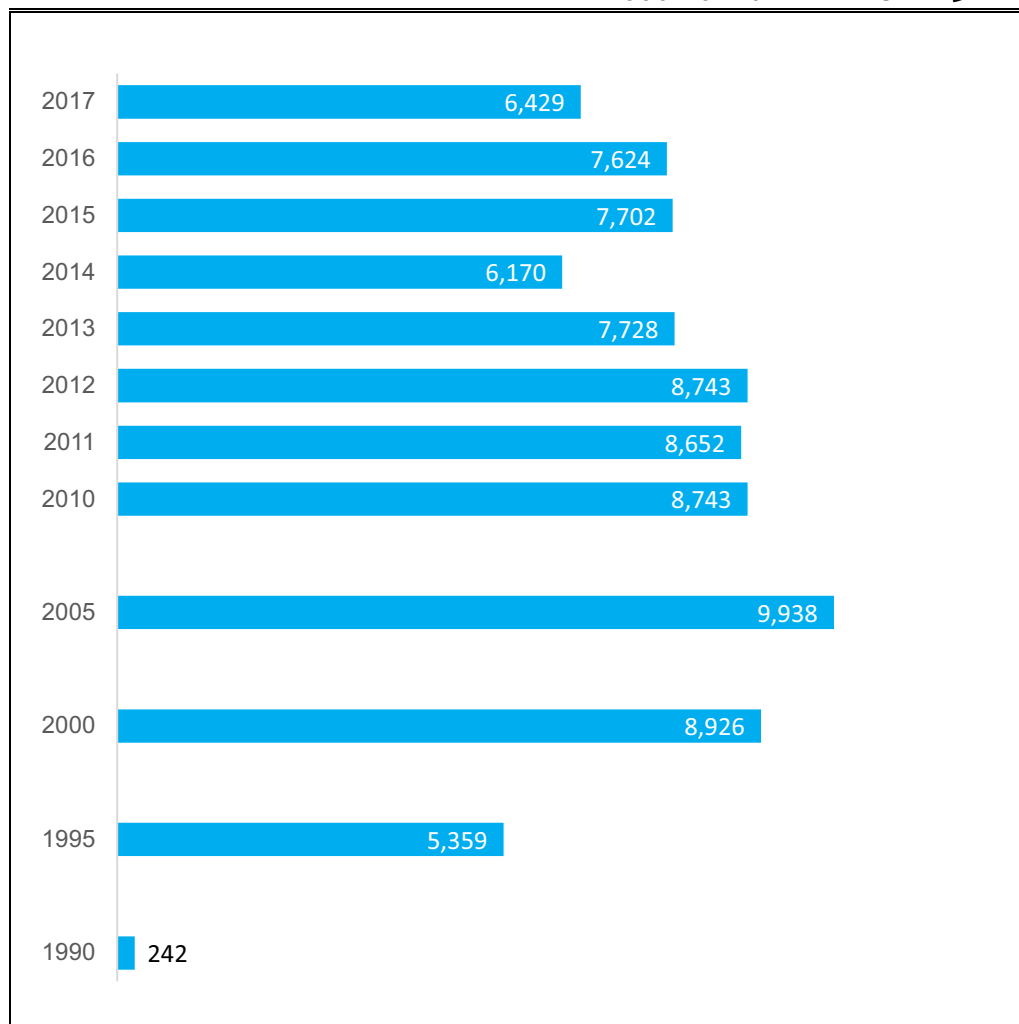
* גיל האישה ביום התחלת ההיריון.

הערה: הנתונים נסמכים על דיווחים פרטניים של הוועדות להפסקת היריון המתקבלים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ולכן הם שונים מנתוני לוח קודם (נתוני משרד הבריאות שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עדכנה על פיהם את הלוח הקודם).

ב-2015 כמעט מחצית מן הנערות עד גיל 19, שאושרה להן הפסקת היריון, קיבלו את האישור כיוון שהיה זה היריון מחוץ לנישואין. 17% קיבלו אישור בגין גיל האישה.

פניות של ילדים במצוקה לארגוני עזרה שונים (תרשימים 14 כז'-14 ללו' ולוחות 14.28-14.30)

תרשים 14 כז': מספר הפניות הפניות והסיוע לילדים ובני נוער (אומבוסמן)
במועצה לשלום הילד / 1990-2017



מקור: המועצה הלאומית לשלום הילד, מרכז הפניות והסיוע, שנים שונות.

הערה: בשנת 2017 פניות נוספות שהגיעו למועצה לשלום הילד נענו באמצעות הפייסבוק או צוות מקצועי אחר. בשנת 2017 היו 6,429 פניות למועצה לשלום הילד.

לוח 14.28: תחומי פנייה למרכז הפניות והסיוע לילדים ובני נוער (אומבדסמן)
 במועצה לשלום הילד (מספרים ואחוזים) / 2017

אחוזים	מספרים	תחום פנייה
100.0	6,429	סך הכל
4.0	260	ייעוץ, מידע וזכויות - כללי
14.6	938	ילדים בסיכון
9.7	625	פגיעות מיניות
37.4	2,407	חינוך – סך הכל
38.9	937	מזה: אלימות*
26.0	625	ילדים עם צרכים מיוחדים
16.2	390	הסעות
18.9	455	אחר
19.4	1,250	גירושין
5.1	325	אומנה ופנימיות
6.1	390	תקשורת, פרסום וצרכנות
0.4	26	קטינים עוברי חוק
0.8	52	בריאות
1.2	78	עבודת נוער
1.2	78	אימוץ

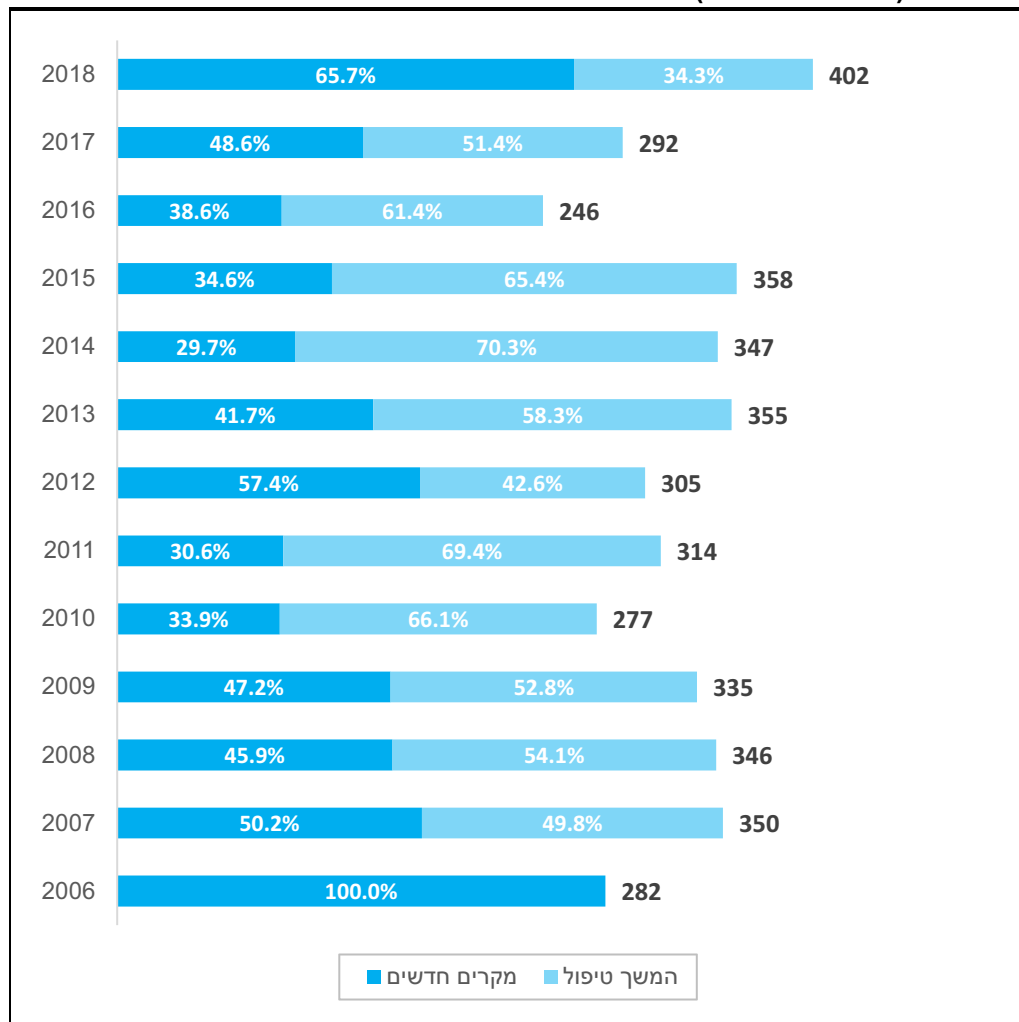
מקור: המועצה הלאומית לשלום הילד, מרכז הפניות והסיוע, שנים שונות.

* אלימות בין תלמידים ואלימות מצד צוות המוסד החינוכי.

- נתון חסר במקור.

הפניות השכיחות ביותר בשנת 2017 היו על רקע חינוך (37.4%), יותר מכל בגלל אלימות.

תרשים 14 כח': ילדים שלוו במרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה במועצה לשלום הילד, לפי שנה (מספרים ואחוזים) / 2006-2018*

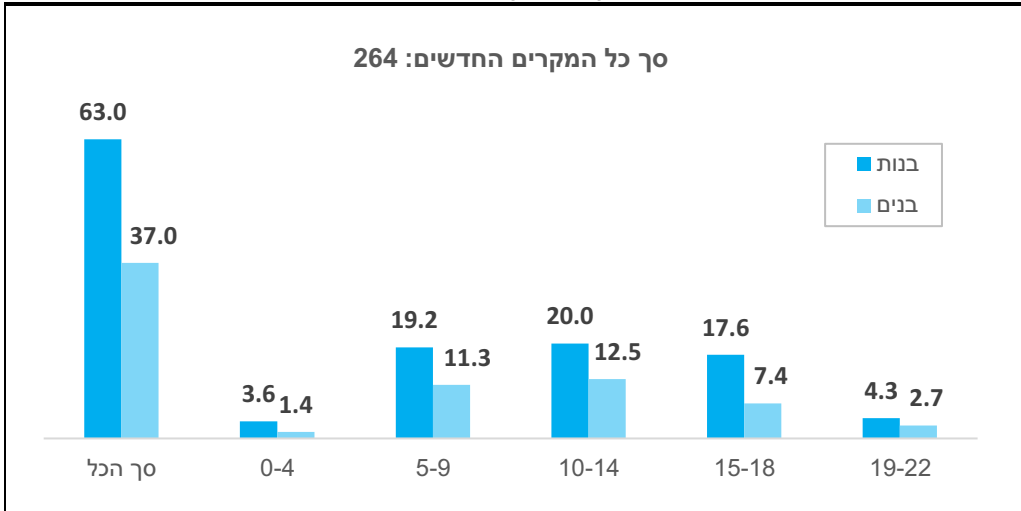


מקור: המועצה הלאומית לשלום הילד, מרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה, שנים שונות.

*סוף אוקטובר עד לתחילת נובמבר בשנה הבאה.

בשנת 2018 לוו 402 ילדים במסגרת מרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה. 65.7% מהילדים שטופלו היו מקרים חדשים.

**תרשים 14 כט': מקרים חדשים שלוו במרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה
במועצה לשלום הילד, לפי גיל ומין (אחוזים) / 2018***

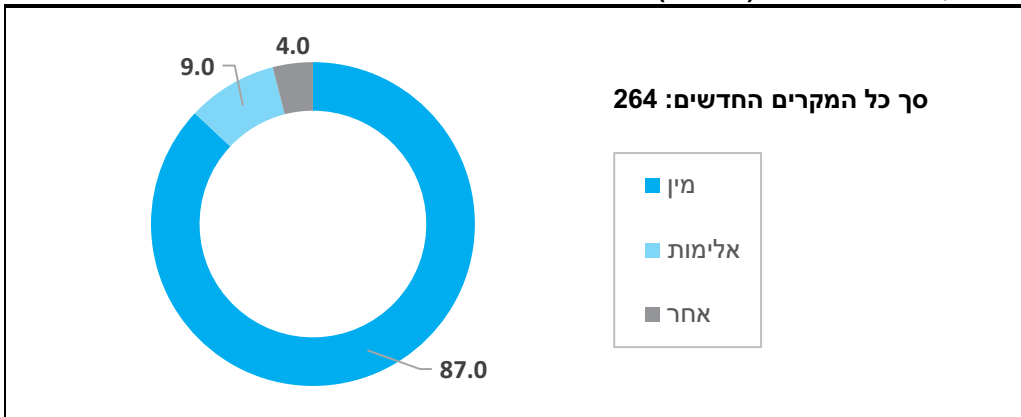


מקור: המועצה הלאומית לשלום הילד, מרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה, נובמבר 2018.

* מסוף אוקטובר עד תחילת נובמבר בשנה העוקבת.

הקבוצה הגדולה ביותר של ילדים שטופלו במרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה הייתה זו של גילאי 10-14. 63% מהמטופלים במרכז זה היו בנות.

**תרשים 14 ל': מקרים חדשים שטופלו במרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה במועצה לשלום
הילד, לפי סוג עבירה (אחוזים) / 2018***



מקור: המועצה הלאומית לשלום הילד, מרכז ליווי ילדים נפגעי עבירה, נובמבר 2018.

* סוף אוקטובר עד תחילת נובמבר בשנה העוקבת.

סוג העבירה העיקרי, שבגיננו טופלו כ-90% מן הילדים, היה עבירת מין. חמישית מהילדים טופלו בגין אלימות.

לוח 14.29: ילדים ובני נוער המטופלים בידי עמותת עלם (מספרים ואחוזים*)
2012-2017

סך הכל		גיל
אחוזים*	מספרים	
73.4	13,691	2012
78.2	7,797	2013
82.1	5,859	2014
72.4	10,299	2015
56.9	12,442	2016
66.7	14,204	2017
2.8	396	מתחת לגיל 12
8.2	1,165	12-13
24.4	3,462	14-15
64.4	9,180	16-17

מקור: עמותת עלם, שנים שונות.

* אחוז מכלל המטופלים בידי עמותת על"ם.

66.7% מן המטופלים בידי עמותת עלם הם ילדים ובני נוער עד גיל 18. רבע מהם היו בני 14-15 ושני שלישים מהם בגיל היו בני 16-17.

לוח 14.30: גיל, מין, סוג בעיה, סוג סיכון ודיווח על התעללות של ילדים הפונים לער"ן
(מספרים ואחוזים) / 2005-2017

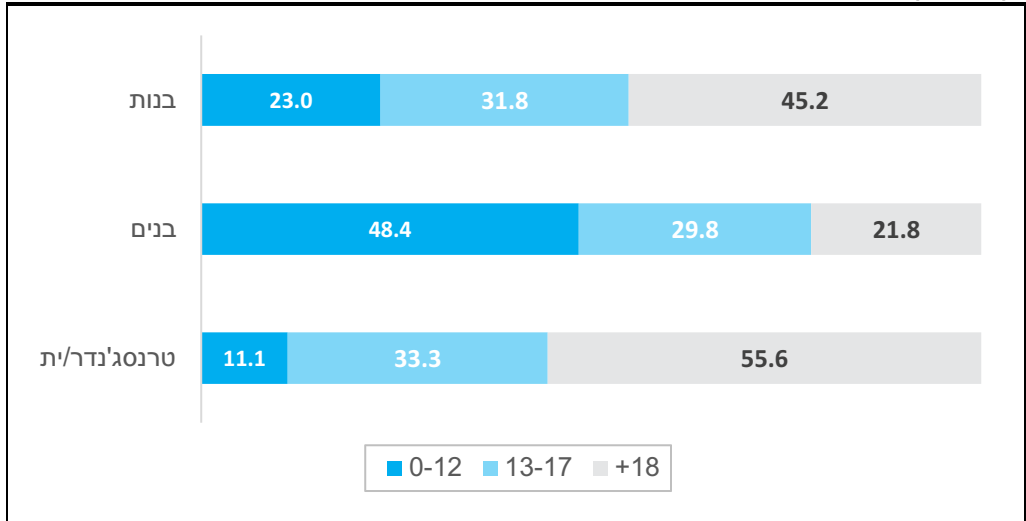
אחוזים				
2017	2015	2010	2005	
9,754	8,600	6,800	6,700	מספר הילדים הפונים
5.4	5.1	4.8	5.0	אחוז מכלל הפונים
גיל				
-	2.0	2.0	13.0	עד גיל 11
100.0	98.0	98.0	87.0	12-17
מין				
55.0	42.0	36.0	80.0	בנים
45.0	58.0	64.0	20.0	בנות
סוג בעיה				
20.0	22.0	9.0	2.0	בין-אישית
20.0	24.0	37.0	18.0	זהות*
15.0	24.0	27.0	20.0	נפשית
12.0	12.0	9.0	20.0	משפחה (יחסי הורים-ילדים)
5.0	9.0	4.0	14.0	לחץ וחרדה / לחצי סביבת בית הספר / מצב בטחוני
-	7.0	9.0	14.0	מין
28.0	2.0	4.0	11.0	אחר
סוג סיכון				
6.5	2.8	1.8	6.6	מחשבות על התאבדות
1.5	1.1	0.6	0.7	איומים וכוונות בהתאבדות
92.0	96.1	97.6	92.7	אין סיכון
דיווח על התעללות				
9.0	2.2	4.8	3.8	התעללות מינית
	2.0	-	5.5	התעללות פיזית
91.0	95.8	94.2	90.7	אין דיווח

מקור: ער"ן, סקר פניות לקו הילדים והנוער בער"ן, שנים שונות.

* כולל זהות מינית והיבטים נוספים של זהות ושל תפיסה עצמית אשר עלו בשיחות. - נתון חסר במקור.

בשנת 2017 פנו לער"ן 9,754 בני נוער. בנים פנו יותר מבנות. ברוב מוחלט של המקרים לא דווח על התעללות (91.0%). 20% מהפניות היו עקב בעיה בין – אישית או זהות.

תרשים 14א': פניית קטינים למרכזי הסיוע* לנפגעי תקיפה מינית, לפי מגדר וגיל (אחוזים) / 2017

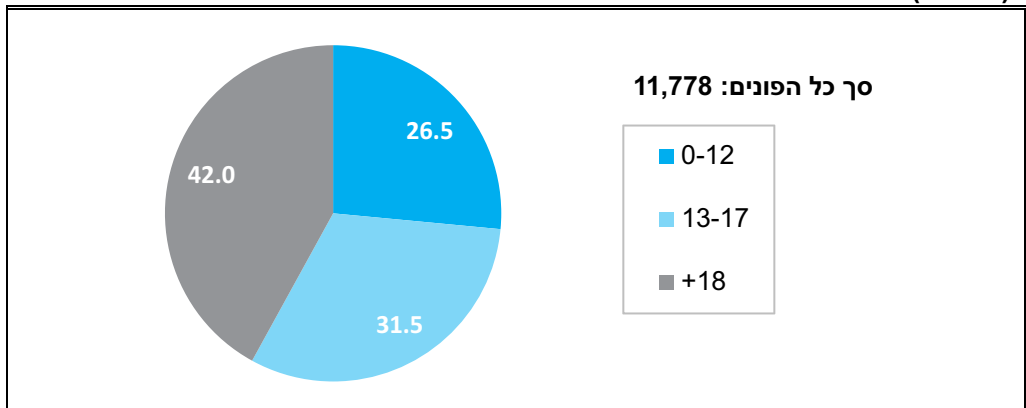


מקור: איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, עמ' 17, 2018.

* דיווחו בעת הפגיעה.

כרבע מהפניות של בנות למרכזי הסיוע היו של ילדות בגיל 0-12 וקרוב לשליש היו של בנות בגיל 13-17. כמחצית מהפניות של בנים למרכזי הסיוע היו של ילדים בגיל 0-12 לעומת כ-30% בגיל 13-17. 44.4% מהפניות למרכזי הסיוע היו של טרנסג'נדר/ית בגיל 0-17.

תרשים 14ב': פניית קטינים למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית לפי גיל* (אחוזים) / 2017

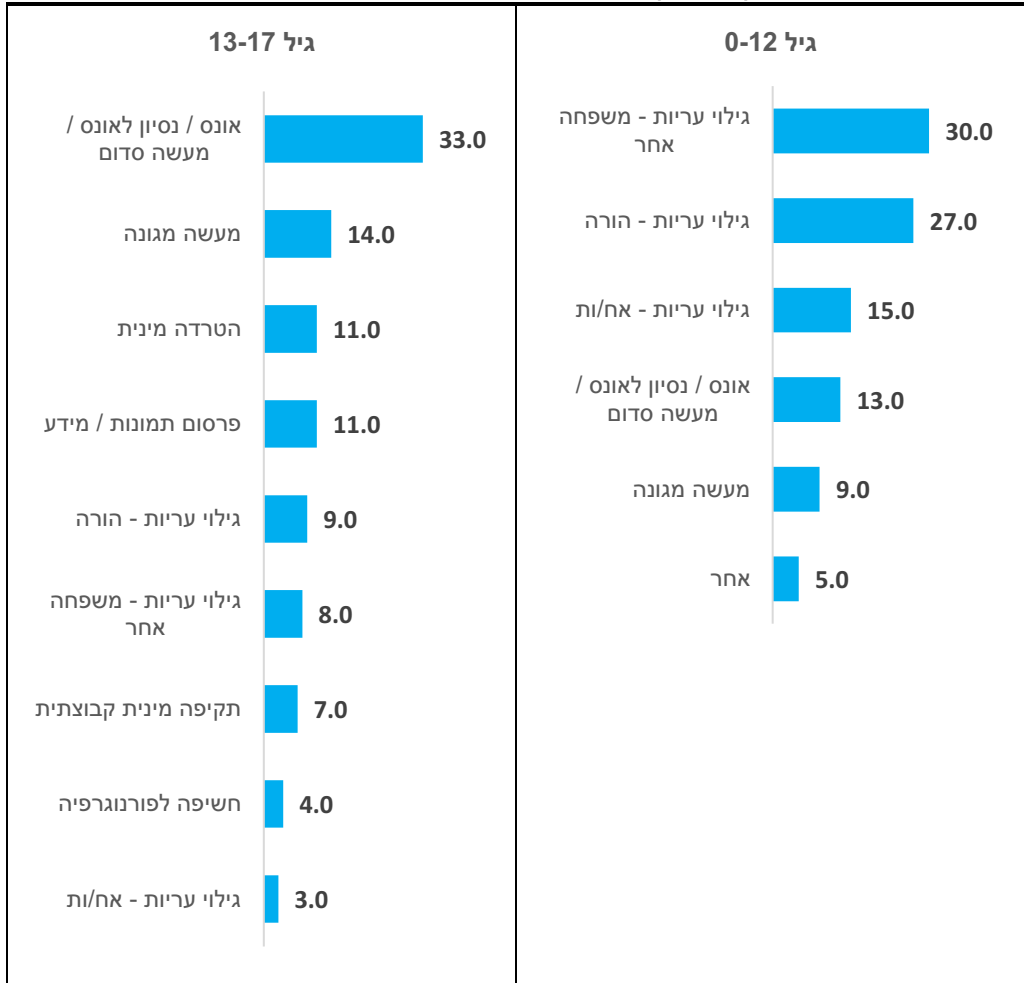


מקור: איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, עמ' 17, 2018.

* גיל בעת הפגיעה.

כ-60% מהפניות למרכזי הסיוע היו של ילדים בגיל 0-17.

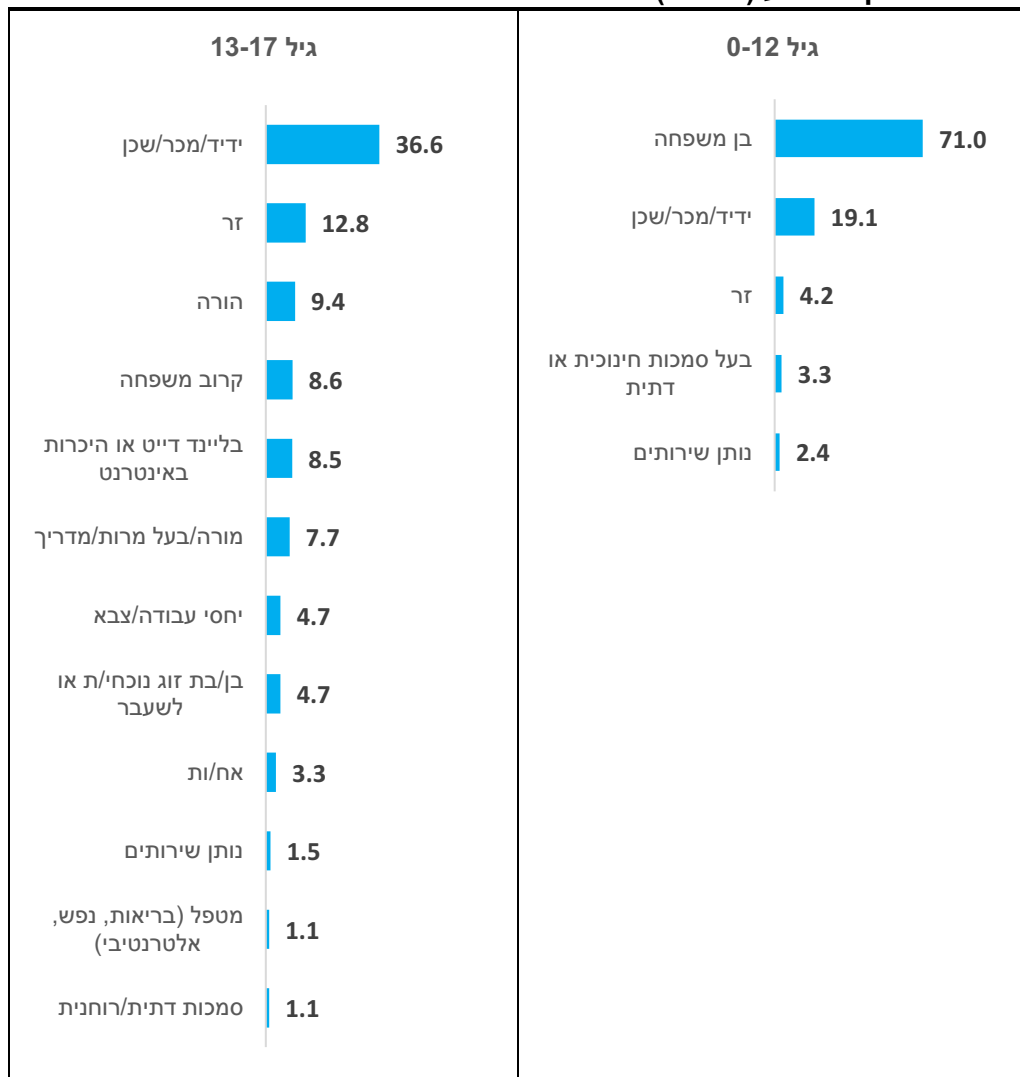
תרשים 14לג': פניית קטינים למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית,
לפי גיל* וסוג הפגיעה (אחוזים) / 2017



מקור: איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, עמ' 20-21, 2018.
* גיל בעת הפגיעה.

הפניות השכיחות של ילדים בגיל 0-12 למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית היו בשל גילוי עריות, ושל ילדים בגיל 13-17 היו של אונס/נסיון לאונס/מעשה סדום.

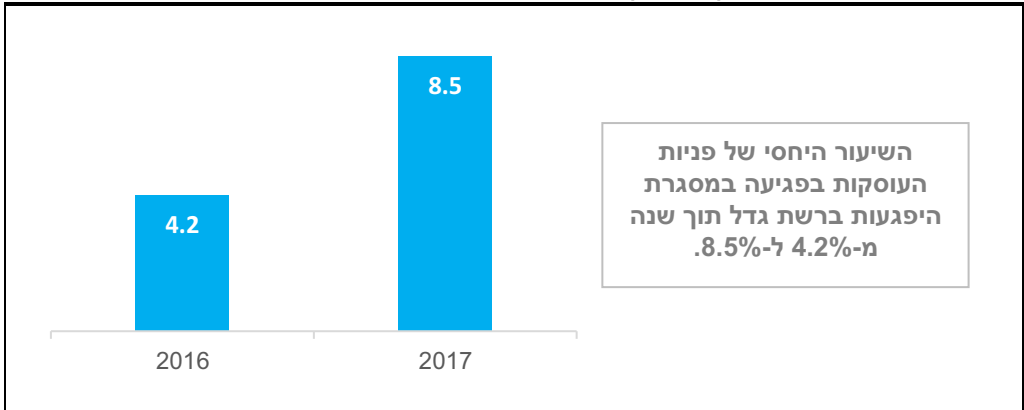
תרשים 14לד': פניית קטינים למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית,
לפי גיל* וזיקת הפוגע (אחוזים) / 2017



מקור: איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, עמ' 20-21, 2018.
* גיל בעת הפגיעה.

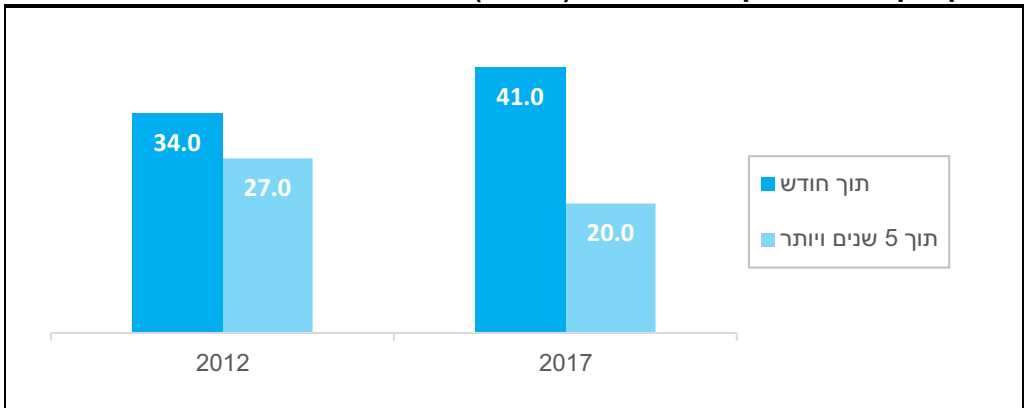
71% מהילדים בגיל 0-12 שפנו למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית נפגעו מבן משפחה וכחמישית מהילדים נפגעו מידיד/מכר/שכן.
36.6% מהפניות של ילדים בגיל 13-17 היו בשל פגיעה של מישהו מוכר (ידיד/מכר/שכן).

תרשים 14ל': פניית קטינים למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית בגין פגיעה במסגרת היכרות ברשת (אחוזים) / 2016-2017



מקור: איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, עמ' 22, 2018.

תרשים 14ל': פניית קטינים למרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית לפי משך הזמן שחלף בין הפגיעה לבין הפנייה לסיוע (אחוזים) / 2012-2017



מקור: איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, עמ' 17, 2018.

משך הזמן בין הפגיעה לפנייה לסיוע התקצר עם השנים (מ-34% שפנו תוך חודש בשנת 2012 ל-41% שפנו ב-2017).

רשימת מקורות

- איגוד האינטרנט הישראלי, STS מאגר נתונים על האינטרנט בישראל, סקר בנושאי משפחות ודיגיטל בישראל, 2018. החיים בעידן הדיגיטלי, דוח האינטרנט של בזק 2017.
- איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל, מציאות מטרידה: 20 שנה לחוק למניעת הטרדה מינית, 2018.
- אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: תאונות דרכים עם נפגעים-סיכום שנת 2017, מאי 2018.
- בטרם - בטיחות ילדים, מיזם NAPIS- מאגר היפגעויות מהתקשורת, שנים שונות.
- בטרם, המערך הלאומי לנתוני היפגעויות ובטיחות ילדים (NAPIS), דו"ח תמותת ילדים מהיפגעויות בלתי מכוונות בשנת 2017, ינואר 2018, פרסום מספר 1104.
- דניז נאון, ברנדה מורגנשטיין, מלכה שימעל וגלית ריבליס, ג'וינט מכון ברוקדייל והמוסד לביטוח לאומי, ילדים עם צרכים מיוחדים הערכת צרכים וכיסויים על ידי השירותים, ינואר 2000.
- הכנסת-מרכז המחקר והמידע: נתונים על רצח והריגה של ילדים בידי קרובי משפחתם, 12.11.14 (על בסיס נתוני המשטרה): www.Knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03486.pdf.
- הכנסת, מרכז המחקר והמידע, המענה הציבורי לילדים בגיל הרך בישראל תמונת מצב, 20 ביולי 2015.
- הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. נתוני בטרם - המערך הלאומי לנתוני היפגעויות ובטיחות ילדים, יולי 2018.
- הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נתונים על תמותת תינוקות וילדים במוסדות חינוך. נתוני משטרת ישראל, יולי 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גף בריאות, שנים שונות.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גף חינוך, עיבוד מיוחד. שנים שונות.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, נובמבר 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, נובמבר 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מורשים לנהוג 2017, שנים שונות.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד של גף דמוגרפיה, שנים שונות.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד מיוחד, 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ הרשויות המקומיות, 16.7.18.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום בריאות ותנועה טבעית, שנים שונות.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תחום דמוגרפיה ואוכלוסייה, עיבוד מיוחד, 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, פני החברה בישראל מס' 10, פרק 8 - פשיעה ומשפט, יוני 2018.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2018, נובמבר 2018.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, 2018.

- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, דו"ח שנתי 2016. פרק 3: פעילות ומגמות בתחום הגמלאות - ביטוח נכות כללית.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממדי העוני והפערים החברתיים-דו"ח שנתי, שנים שונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עוני, חינוך ותעסוקה בחברה הערבית-בדווית: מבט השוואתי (אנגלית), כתבו: סלימן אבו בדר וד"ר דניאל גוטליב, יוני 2009. המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, עיבוד קובץ קצבאות ילדים, שנים שונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ דמי אבטלה, שנים שונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ ילד נכה, שנים שונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ מקבלי דמי מזונות.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, קובץ הבטחת הכנסה, שנים שונות.
- המועצה הלאומית לשלום הילד, המרכז למחקר ופיתוח, שנים שונות.
- המועצה הלאומית לשלום הילד, מרכז הילד והמשפט, תכנית ליווי נפגעי עבירה, שנים שונות.
- המרכז לקידום מעמד האישה ע"ש רות ועמנואל רקמן, אוניברסיטת בר-אילן, הפקולטה למשפטים, שנתון נשים ומשפחה בישראל 2007, דו-שנתון סטטיסטי, 2007. הנהלת בתי המשפט, שנים שונות.
- המשרד לביטחון הפנים, מחלקת מחקר, סקר בנושא: סקר התנהגויות אנטי חברתיות בקרב בני הנוער, מאי 2017.
- הסתדרות הנוער העובד והלומד, האיגוד המקצועי לילדים בני-נוער וצעירים, הדוח המסכם, שנים שונות.
- טרם, רשת מרכזים לרפואה דחופה, 2017.
- מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, היחידה לחקר בריאות האישה והילד, שנים שונות.
- מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, עיבוד מיוחד, 2018.
- מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה: עלייה במספר הנפגעים כתוצאה מתאונות של אופניים חשמליים במחצית הראשונה של שנת 2018. תרשים 3.
- משטרת ישראל, אגף התנועה, מחלקת מחקר ופיתוח את"ן, שנים שונות.
- משטרת ישראל, חופש המידע, אוקטובר 2018.
- משטרת ישראל, מדור נעדרים, שנים שונות.
- משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, סמל חוק 579, שנים שונות.
- משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה והפקת מידע, שנים שונות.
- משרד הביטחון, אגף השיקום, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
- משרד הבריאות, אגף המידע, מאגר אשפוזים, שנים שונות.
- משרד הבריאות, אגף המידע, תחום מידע, מוסדות האשפוז והיחידות לטיפול יום בישראל, שנים שונות.
- משרד הבריאות, דוח סיכום שירותי בריאות לתלמיד, שנים שונות.

- משרד הבריאות, האגף לשירותי מידע ומחשוב, תחום מידע, שנים שונות.
- משרד הבריאות, היחידה הארצית למכשירי שיקום וניידות, שנים שונות.
- משרד הבריאות, המחלקה לאפידמיולוגיה, שנים שונות.
- משרד הבריאות, המחלקה לגנטיקה קהילתית, עיבודים מיוחדים, שנים שונות.
- משרד הבריאות, המחלקה לטיפול באלימות במשפחה ותקיפה מינית, השרות הארצי לעבודה סוציאלית, שנים שונות.
- משרד הבריאות, המרכז הישראלי לרישום סרטן ומחלות ממאירות אחרות, 2018.
- משרד הבריאות, מכון לואיס, תל השומר, שנים שונות.
- משרד הבריאות, מרכז רפואי רמב"ם והפקולטה לרפואה בטכניון, המכון הארצי למידע רפואי בהרעלות, שנים שונות.
- משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, המחלקה למידע והערכה, בריאות הנפש בישראל – שנתון סטטיסטי, שנים שונות.
- משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, שנים שונות.
- משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב (1990-1994); הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גף בריאות, 1995 ואילך.
- משרד הבריאות, שרותי בריאות הציבור, שנים שונות.
- משרד הדתות, הנהלת בתי הדין הרבניים ובתי הדין השרעיים והדרוזיים, שנים שונות.
- משרד החינוך, האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושעת חירום, 2017.
- משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד, עיבוד מיוחד, 2018.
- משרד החינוך, האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים, שנים שונות.
- משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף יישומי חוק ומדיניות בחינוך, 2018.
- משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, האגף לשירותי חינוך ורווחה, המחלקה לביקור סדיר ולמניעת נשירה, שנים שונות.
- משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, האגף לשירותי חינוך ורווחה, המחלקה לביקור סדיר ולמניעת נשירה, שנים שונות. נתוני תשע"ז: מצגת כנס פתיחת שנה תשע"ח, המנהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך ילדים ונוער בסיכון, 2018.
- משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, שנים שונות.
- משרד החינוך, המינהל לחינוך התישבותי ועליית הנוער, האגף לקליטת והשמת תלמידים בפנימיות, שנים שונות.
- משרד החינוך, המינהל לכלכלה ולתקציבים, תחום כלכלה וסטטיסטיקה, שנים שונות.
- משרד החינוך, המנהל הפדגוגי, שנים שונות.
- משרד החינוך, התמונה החינוכית לבתי הספר העל יסודיים-דוח ארצי, שנים שונות.
- משרד החינוך, מינהל תקשוב ומערכות מידע, עיבוד מיוחד, 2018.
- משרד החינוך, מנהל אגף בחינות א', 2010-2014. התמונה החינוכית 2016-2017.
- משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, הערכת תכנית 'התפתחות אישית ומעורבות חברתית' בשנה"ל תשע"ז, אוקטובר 2018.

- משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, מיצ"ב תשע"ז, ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, נספח 2, נובמבר 2017.
- משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, ניטור רמת האלימות בבתי הספר על-פי דיווחי תלמידים, נתונים מתוך סקרי ניטור אלימות תשס"ט-תשע"ז, מרץ 2018.
- משרד החינוך, ראמ"ה-הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, פירלס 2016: מחקר בין לאומי להערכת אוריינות קריאה של תלמידי כיתה ד', מבט ישראלי, תרשים 6.1, עמ' 100. אוגוסט 2018.
- משרד החינוך, תחום הבריאות, 2018.
- משרד החינוך: מחוז חיפה, מחוז תל אביב, מחוז הדרום, מחוז ירושלים, המינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער, שנים שונות.
- משרד המשפטים, הנהלת בית המשפט, מחלקת מחקר, עיבוד מיוחד, שנים שונות.
- משרד המשפטים, הנהלת בתי הדין השרעיים והדרוזים, שנים שונות.
- משרד המשפטים, הסנגוריה הציבורית, לשכת הסניגור הציבורי הארצי, שנים שונות.
- משרד המשפטים, הרשות המרכזית לטיפול בחטיפות ילדים על פי אמנת האג, שנים שונות.
- משרד המשפטים, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אנשים עם מוגבלות בישראל 2009, מוגבלות והשתלבות בחיי החברה בישראל, מבט השוואתי רב שנותי. בעריכת: אליהו בן משה, ליאורה רופמן וישראל הבר, 2009.
- משרד המשפטים, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אנשים עם מוגבלות בישראל 2010, מוגבלות והשתלבות בחיי החברה בישראל, מבט השוואתי רב שנותי. בעריכת: אליהו בן משה, ליאורה רופמן וישראל הבר, 2011.
- משרד המשפטים, פרקליטויות המחוזות, שנים שונות.
- משרד המשפטים, שנים שונות.
- משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה, סקירת השירותים החברתיים 2016, נובמבר 2017.
- משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, האגף לשירותים אישיים וחברתיים, השירות לילד ולנוער, 2018.
- משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לפרט ולמשפחה, עובדת סוציאלית ראשית לעניין סדרי דין, סיכום פעילות תחום עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין, שנים שונות.
- משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, שירות האומנה, 2018.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לפרט ולמשפחה, עיבוד נתוני יסוד, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לנוער צעירות צעירות וצעירים, 2018.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מאיירס-ג'וינט מכון ברוקדייל, מרכז אנגלברג לילדים ולנוער, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מרכזי הגנה, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, עיבוד נתוני יסוד, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פיקוח ארצי בנושא אלימות במשפחה (מקלטים ודירות מעבר), שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, רשות חסות הנוער, שנים שונות.

- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, יחידת חקירות הילדים, חקירת ילדים המעורבים בעבירות מין ואלמות בידי אחראי, דו"ח שנתי, עורכים: ד"ר רונית צור מנהלת שרות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות וחיים ליבנה מרכז ארצי, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות המבחן לנוער, קטינים בטיפול שירות המבחן לנוער, עורך חיים ליבנה, דו"חות שונים, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שירות לילד ונוער, מפקחת ארצית לנושא מסגרות חירום, 2018.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, אגף השיקום, השירות לעיוור, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, האגף למעונות יום ומשפחתונים, שנים שונות. שירות ילד ונוער, מפקחת ארצית ילדים בסיכון – הגיל הרך, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים, שנים שונות.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פניות לעובדים סוציאליים לחוק הנוער והטיפול בהן: סיכום ממצאים, שנת 2016, נובמבר 2017.
- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2016, נובמבר 2017.
- משרד העלייה והקליטה, אגף בכיר למערכות מידע, שנים שונות.
- משרד הפנים, מאגר מידע בתי הדין הרבניים, www.rbc.gov.il, שנים שונות. הנהלת בתי הדין הרבניים, שנים שונות.
- משרד הפנים, מערך מחשוב, שנים שונות.
- משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, מנהל ההסדרה והאכיפה (אגף הרישוי), שנים שונות.
- משרד התרבות והספורט, המחלקה לספורט תחרותי, עיבוד מיוחד, 2018.
- עיריית תל אביב-יפו, מנהל השירותים החברתיים, האגף לבריאות הציבור, שנים שונות.
- עמותת עלם, שנים שונות.
- ער"ן, סקר פניות לקו הילדים והנוער בער"ן, שנים שונות.
- צה"ל, מיטב, עיבודים מיוחדים, שנים שונות.
- קופת חולים מאוחדת, אגף פרסום ושיווק וקובץ לקוחות, 2018.
- רלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, חטיבת מידע ומחקר, תאונות אופניים חשמליים: נתונים, גורמי סיכון, התנהגויות ואמצעים להתמודדות עם התופעה, ד"ר יעל דר. נספח 1, עמ' 13. אוקטובר 2018.
- רלב"ד – הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, מצגת: חינוך תעבורתי, תמונת מצב 2018, נובמבר 2018.
- רשות האוכלוסין וההגירה, שנים שונות.
- רשות הטבע והגנים, שנים שונות.
- שירות בתי הסוהר, הממונה על חופש המידע, שנים שונות.
- שירותי בריאות כללית, סקר הרגלי בריאות של בני נוער, ספטמבר 2017.

